

6894

Bibl. Jag.

I

Durchsage

Herrn

Dr. Al. Birkenmajer

Biblioteka Jagiellońska

Krakau

Polen

Prof. Lehmann

6894

IV

6894/2

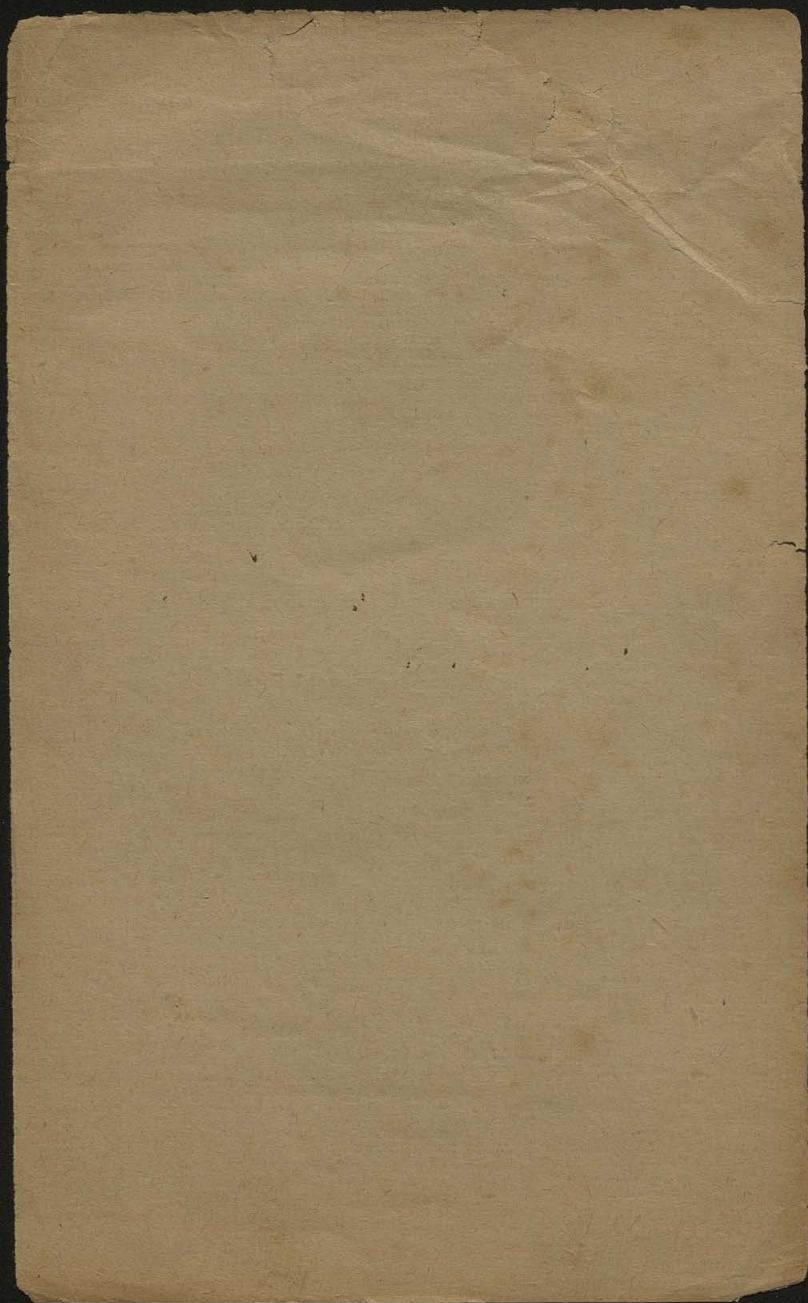
IX 2

2

La praxia. I w praxii lud. często stawia się oddziel-
nie przed rzeźkownikiem i przed odnowa-
cym się doń przynioskownikowi lub kaimnikiem.
Kształdząc to wielkory pociągają. Le-
marlowie „ Dalej chłopcy dalej z miną
za dziewnyng za malina „ O. Kol. 1. 408

Zaferowaci st. w. Dm. zaprzęgi ^{myśl} jakiej afery,
 być ~~se~~ postawili u kłopotu, nie pewności
 z tego powodu „Skutki tej katastroficznej akcji
 kamionki nie odkształty wcale na warstwy
 ludowe. Tylko najbliższej interesowane sfery
 handlowe, są bardziej zaferowane i napróżno
 obliczają przysięgłe ryzyko. Pr. Tyg. 20. 288. „Ciż-
 gło jakiś miał interes do sąsiadniego po-
 kojku, wpadał więc niby to zaferowany” A.
 Wilk. Woty rob. 173. „Wieranie zaferowany, kuz-
 czyż, nie miał czasu do głębszych studiów praw-
 niczych” A. Krawt. Tyg. 27. 4. 14. 68.

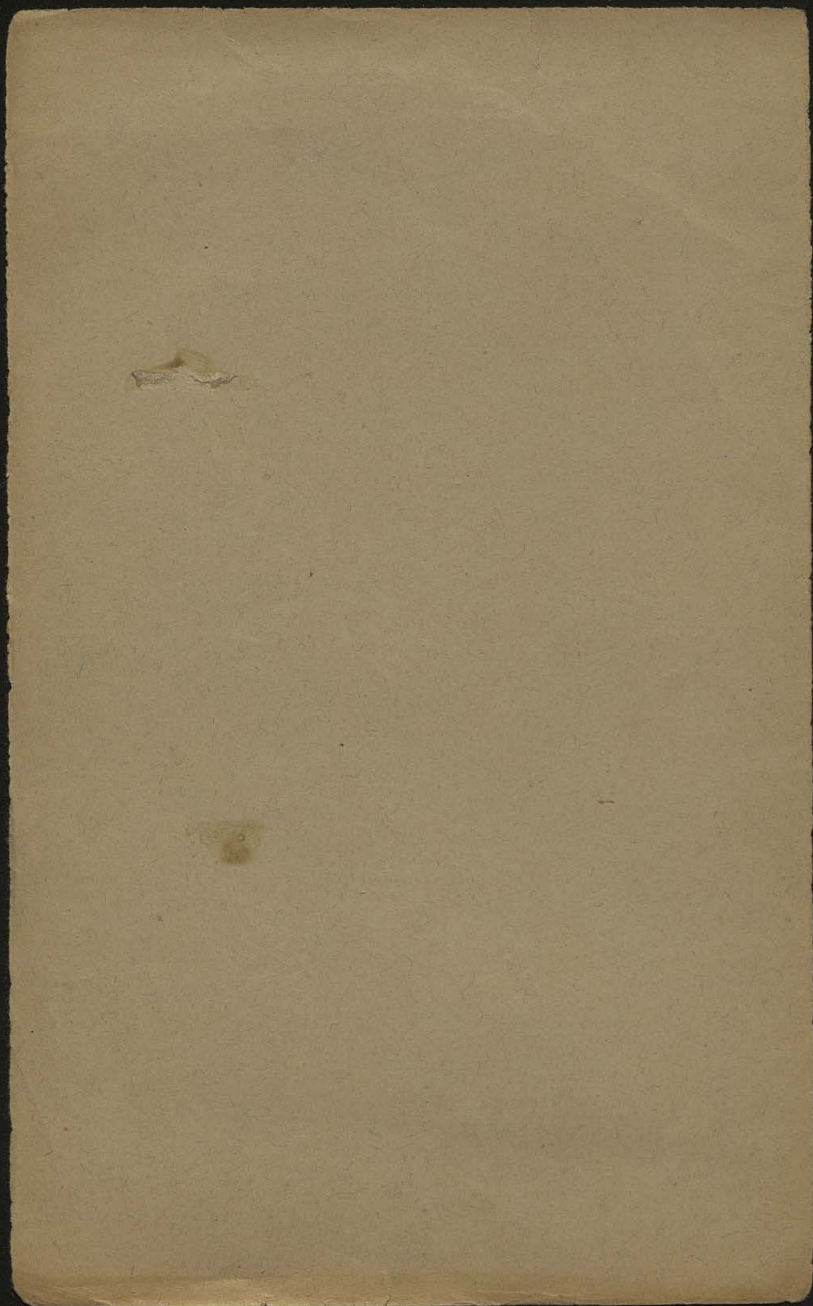

Заapelłowac. at- lije st. ex. dku. odwołać się do wyz-
szego sądu w razie przegranej. Nim
заapelłowат, zawarliśmy z nim do-
bowolny ugódz, "Zł. kura. 59. 81.

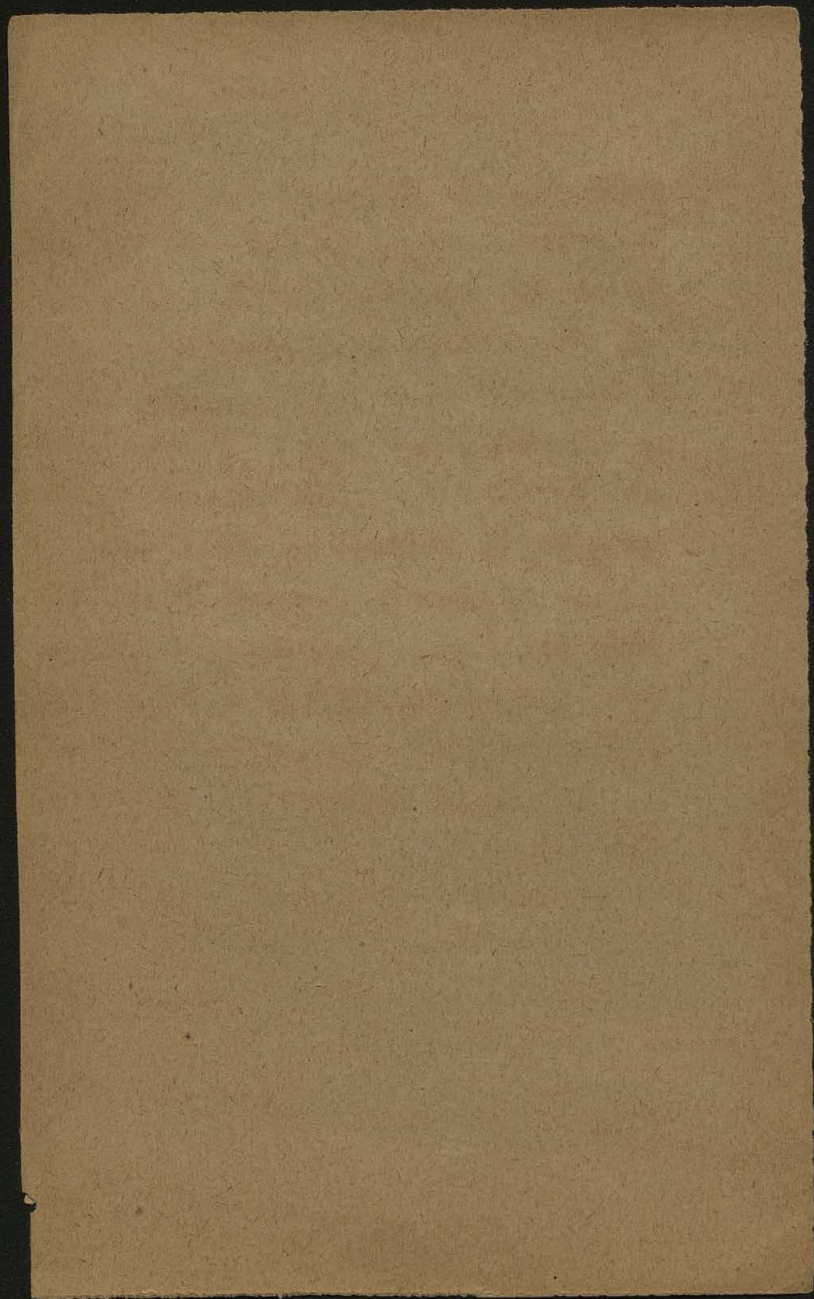

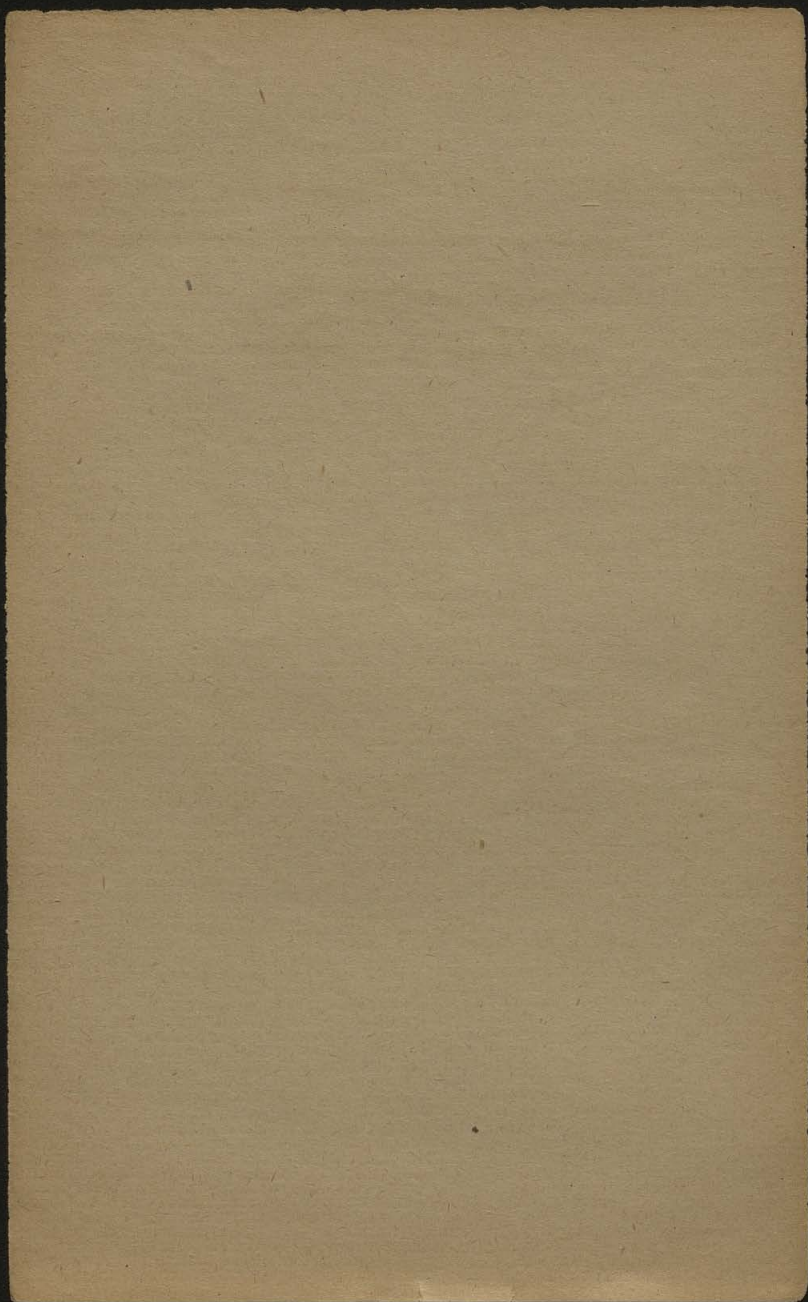
Tabaguiac m. indm. Tabaguiac dnm. bagneu
napetui, w bagno obwoici, „Roboty ma-
ją na celu assanaję miasta, a miastowi-
cie odwożenie kabaguiowych parlyj.”
S. lwow. 1886. 191. 3. 3 fig. zariębac' iow,
w niepanię pusię, pocięci zę xeni xynio-
wai ze wlioda tegu. „Tak j'akoi nie wypada
wypychai zę kaidemu na wotaru nęhę —
sprawa zę pocię to kabaguiac” A. Wilcz. Wiel.
1882. 265. 2. Typ „Dotąd kaiduę w tegu ro-
wym xjędzie przyrodukowu nie kaiduęmy
nigduie w xeniarki. Cy przypadkiem ta spr-
wa nie zostata kabaguiowu?” Typ. pol. 9.
633.

„Do wypisowu i kabaguię przyjętych ro-
wui tej raki, najwięcej zę przykłada
utwarymowu na niej jany i nętyy” W. Su-
now. O raki 34

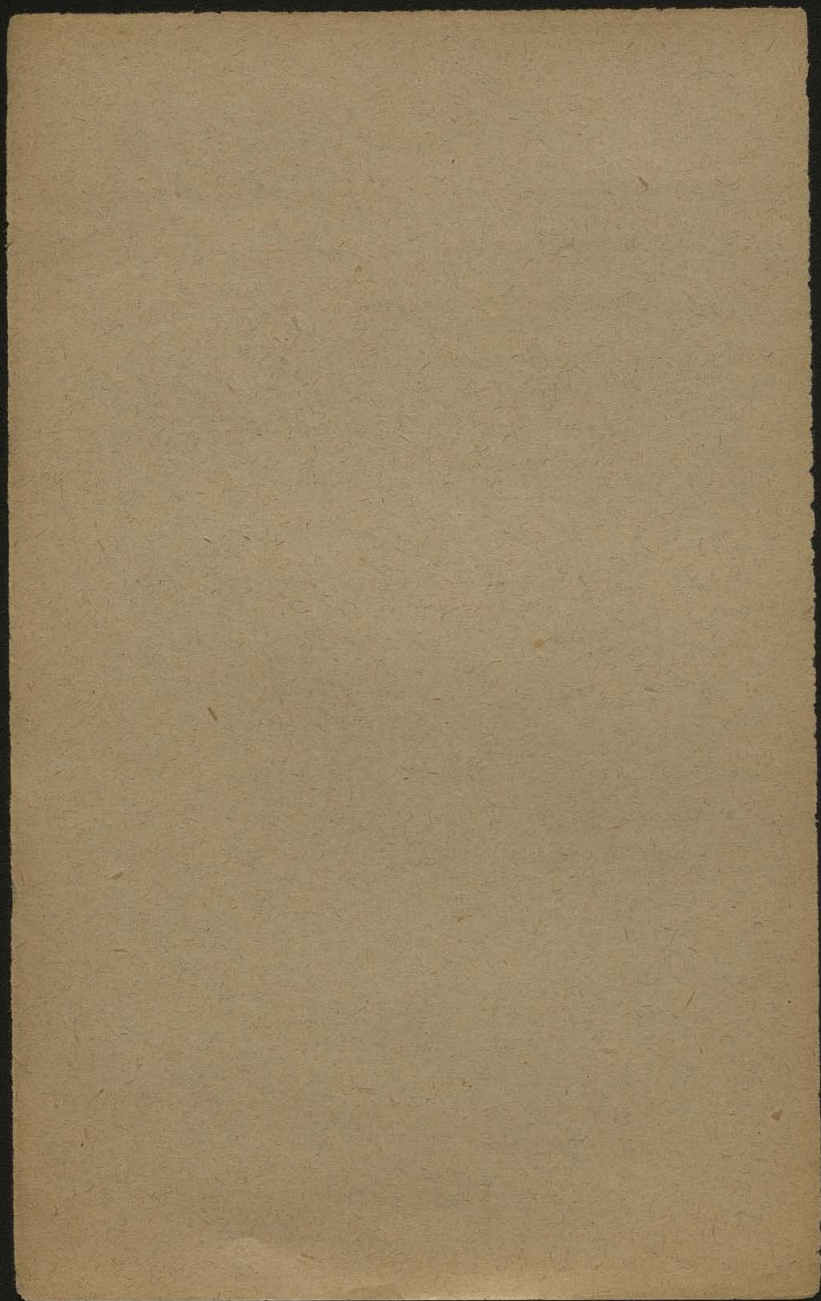

Zabataruncic' sig-it-i st. kaim. dkn. przejeżdżać
czas na batamuckie, kaporunice o ko-
niwności powrotu ztyd „No idź, a nie
zabatarunc' uż w miście „A. Wilch. Fot.
1. 96.

Забєканы-а-е прр. по вторуи мѣи, не бариѣ
бєкѣт, пѣкѣт, свѣкѣт, хѣпѣкѣт, За-
бєкѣна, потѣкѣна в ѣгѣи мѣи... "Нѣв."
1882. 36. Дод. 1.

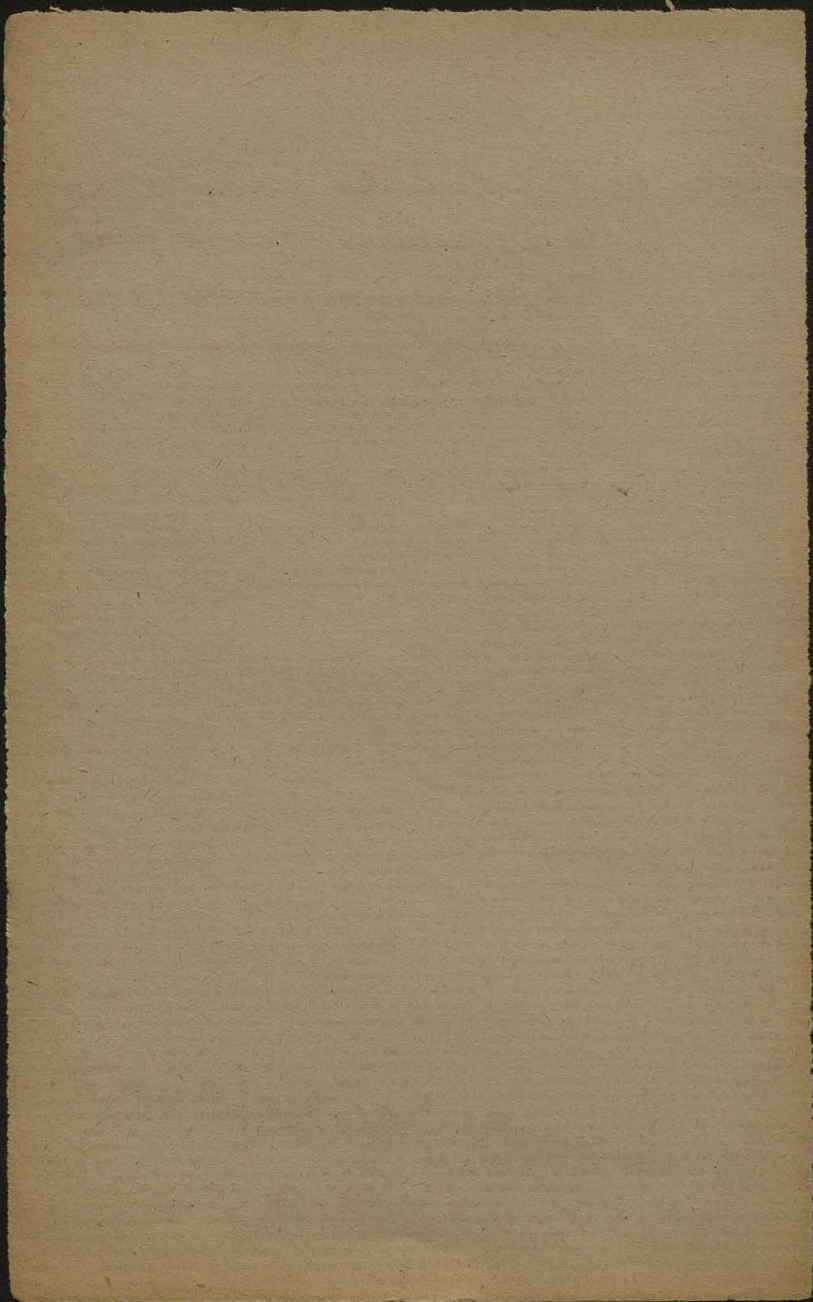

Pracownik Karthi z innym
miejsc; to pierwsze ujęcie nr 5

258⁷

Łabie is-it-je w. karim. dku. & tłumaczy is, bije „
prociwnością i t.p. każdy głoś
„Kędyś się bywali? — Łabie is an
na Cechy i na dwór króla Bolesława”
J. Krawi, Łubo. 1. 61.

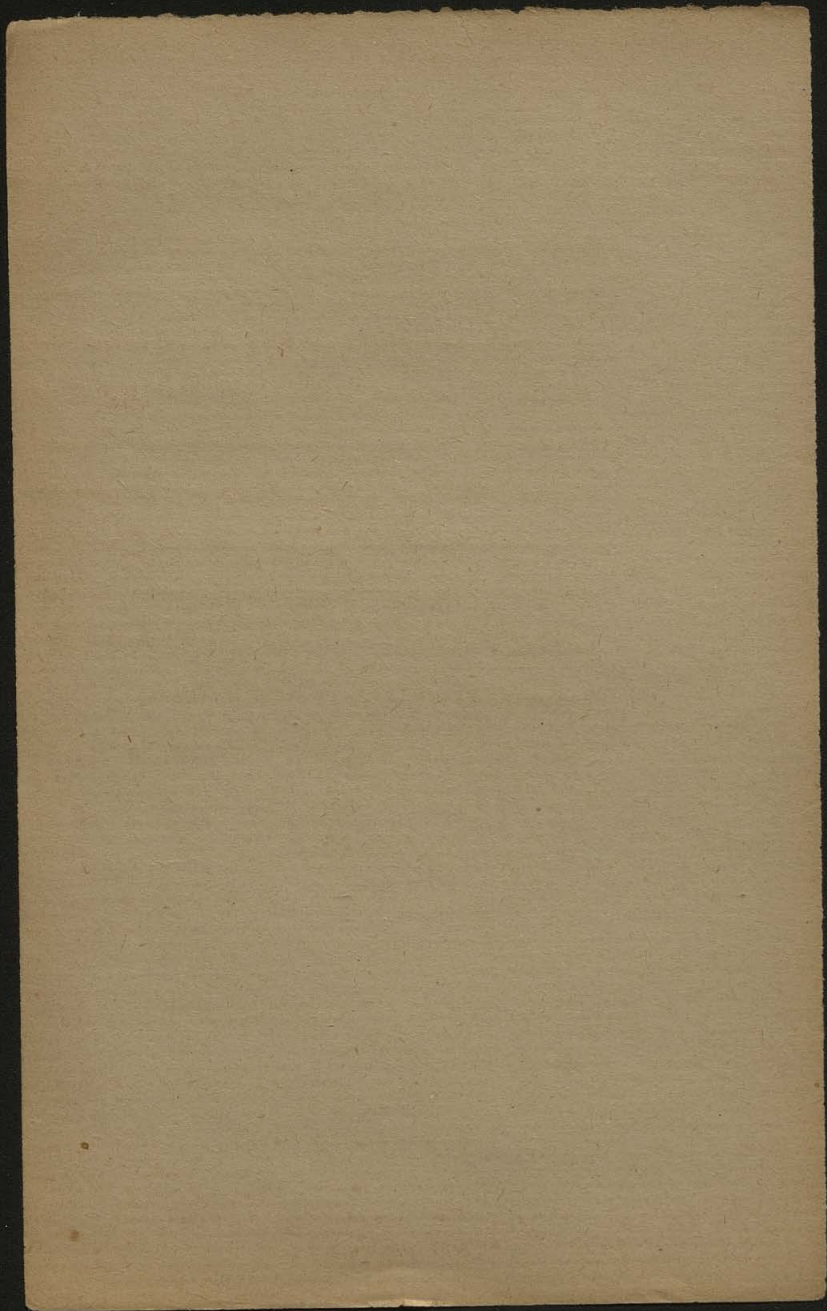

259

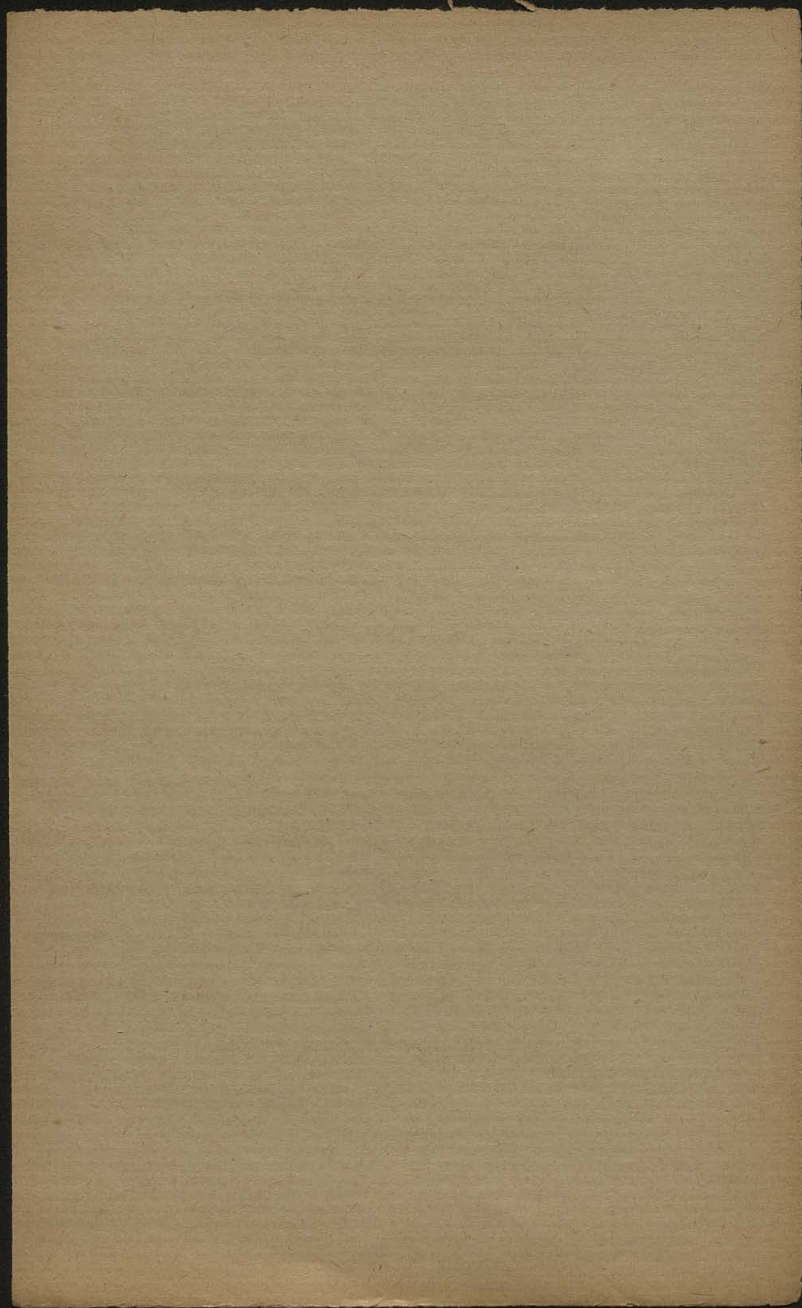
Żabiegliwość - i v. Żapobiegliwość - i. bez t. um.

żabiegłość, żabieganie o interesa, dobro
swoje, obrotowość, „Niepomienna duma,
marzeniami wzbijająca się do tronu nie-
szłała się w nim z żabiegliwością i skrzy-
śnięciem chciwego dorobku szlachetki” J.
Kwara. sta. war. 1. 94. „Żołnierzy doświadczono-
my, lecz przytem gospodarz wyborczy, u-
miejczył Tęczyć żapobiegliwość z nie-
przylakowaniem kaczności.” Z. Kark. 9.
waw. 1887. 175. 2.

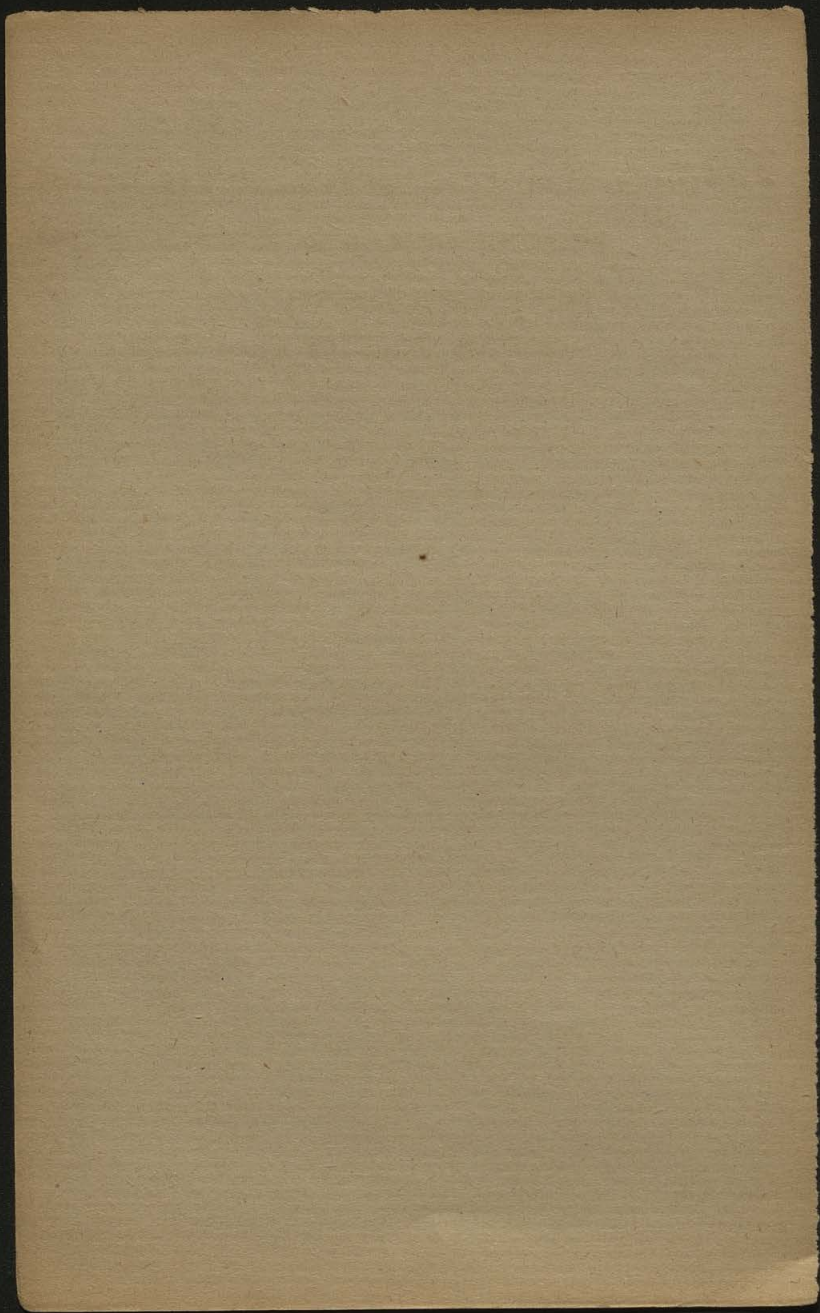

Zabiegliwy = Zapobiegliwy - a - e, zabiegający, zabierający, obrotny, poręczysty, gospodarny „Gdy tuż blisko przeprowadzono most, podskoczyła аренда w górze, i niekumieństwo zabiegliwy Wicus wziął ją w dziurkawkę” *J.T. Kwas.* 2. 39. 1. „we dworne kuni było gospodarstwo niekumieństwo zabiegliwe” *J.T. z put. woj.* 2. 194. „Był cnotliwym niekumieństwem o grove dół, zabiegliwy” *J.T. Strze.* 1878. 53. „Był stego wysokim urzędnikiem, a dziś jest bardzo zabiegliwym gospodarzem” *J.T. wick* 1878. 30. „Zapobiegliwej niewiasty nie było w całej osadzie” *J.T. Kwas.* 72. 55. „Nie wie- wał grodu u siebie, bo był równie zapobiegliwym od innych” *J.T. Kwas.* 5. 118. „Złota jego była gospodarz, zapobiegliwa...” *J.T. J. i.* 1. 223.

Zabijaka - i. m. ki-ow m. kabijak, kabijak, cto-
wiek gotow xerwze do bojki, Wyrwij
go na reke, ten kabijaka ci nie od-
mowi "H. Siemk. Og. i. nie 3. 291.

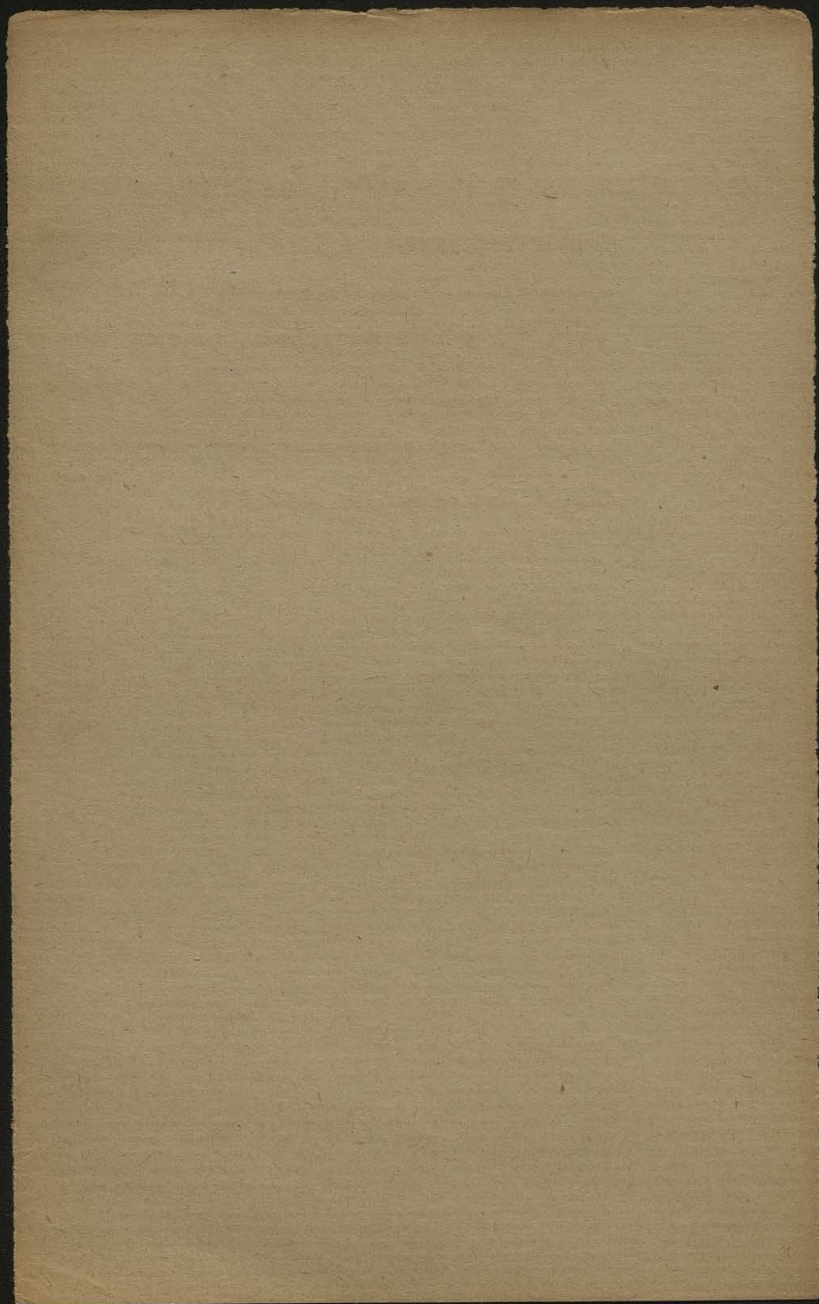

11

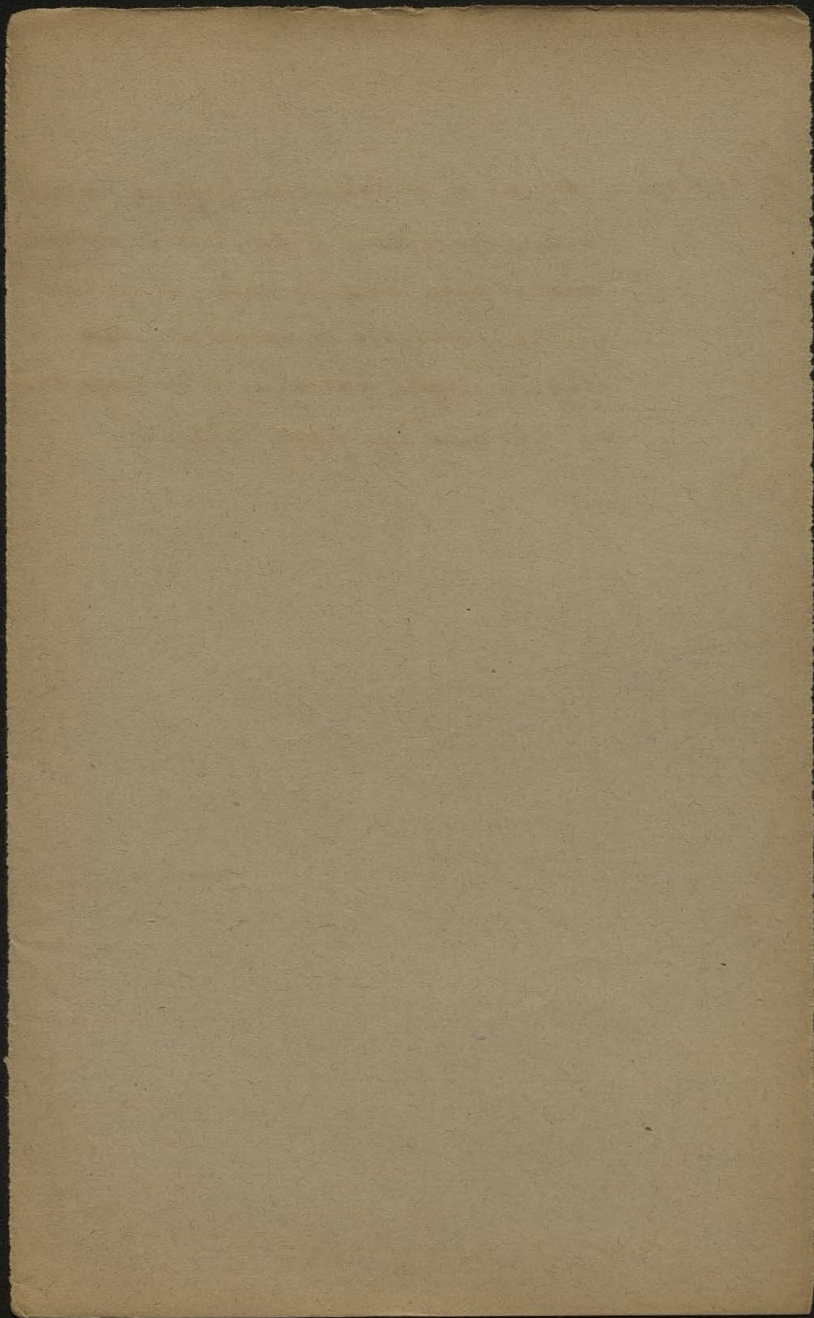
Żabli'kniac'-at-a st. x. ndkn. Żabli'knić'-it-i. Dkn.

goić rany, wchodzi fig. „Czas kasiera lub
prawy najwzrosty żabli'knić rany serca” Wielk.
1883. 20. 3. § - 113 st. kaim. goić się, rany-
kai' ni (mówią o ranie) „Powoli żabli'k-
niaty ni rany niewzrostliwej miłości” H.
Siegel. Dod. do Br. Tyg. 1885. 1. 17.

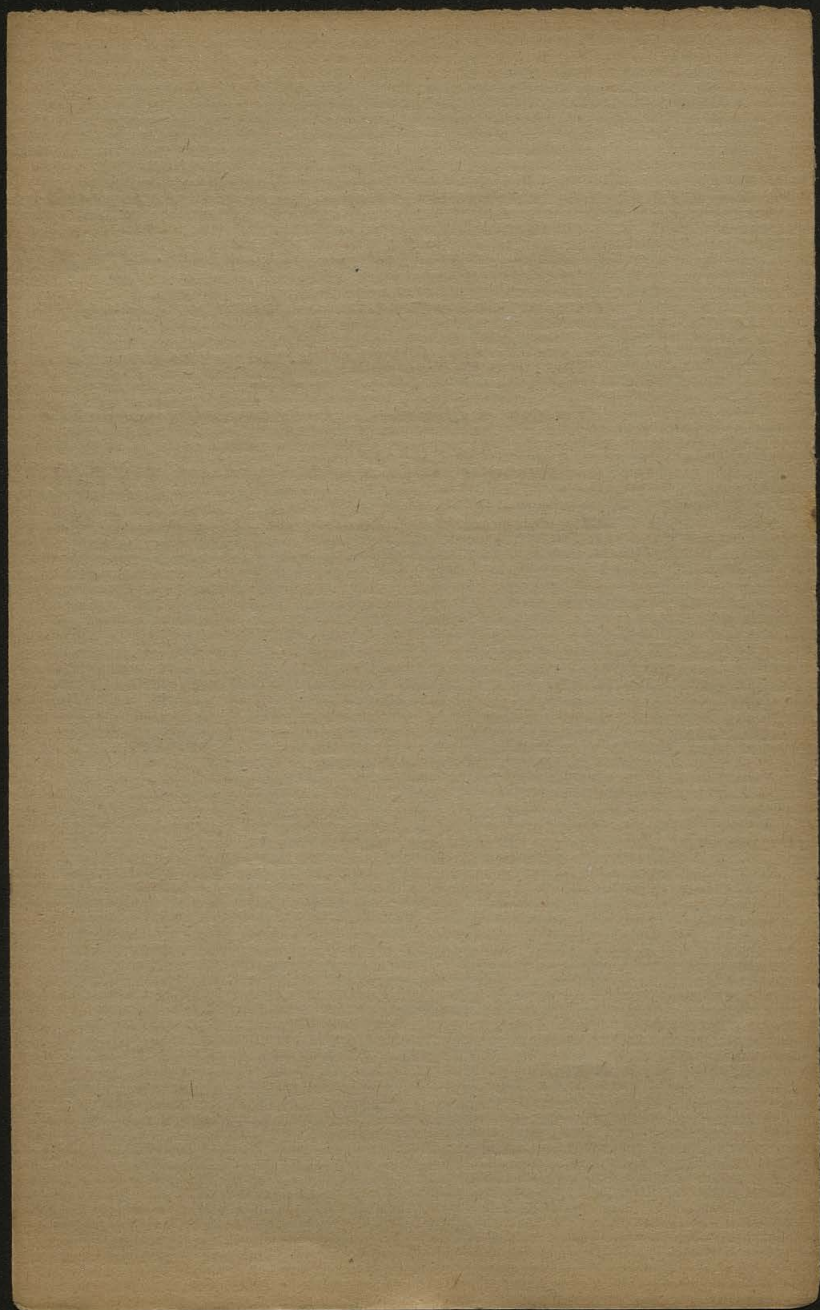
Zabotać się - at - a st. raim. dkn. & fig. o rzeczach
nieistw. znajdować się, być uniwersalnym
nieustannie, niespodzianie „Tu polna
grusza rosnąca już na miedzy, tam za-
błąkana kępka brzozy z dawnego la-
su” A. Wilek. Tyg. powa. 1882. 211.

Zaborole - a. u. praw. „Drama była dosyć wa-
rowa, opatrzoną czystokształtą i o-
streń zaboroleu” J. Kraw. Do Zmaru.
2. 87 „Mielik as wysypai okopy, wy-
stawii ostrokoły i zaborole” ib. 3. 216
„Wtamtie tego dnia zaramia, gdy u wrot
ktendionu zaborole” D. Sta. Dami 2. 192.

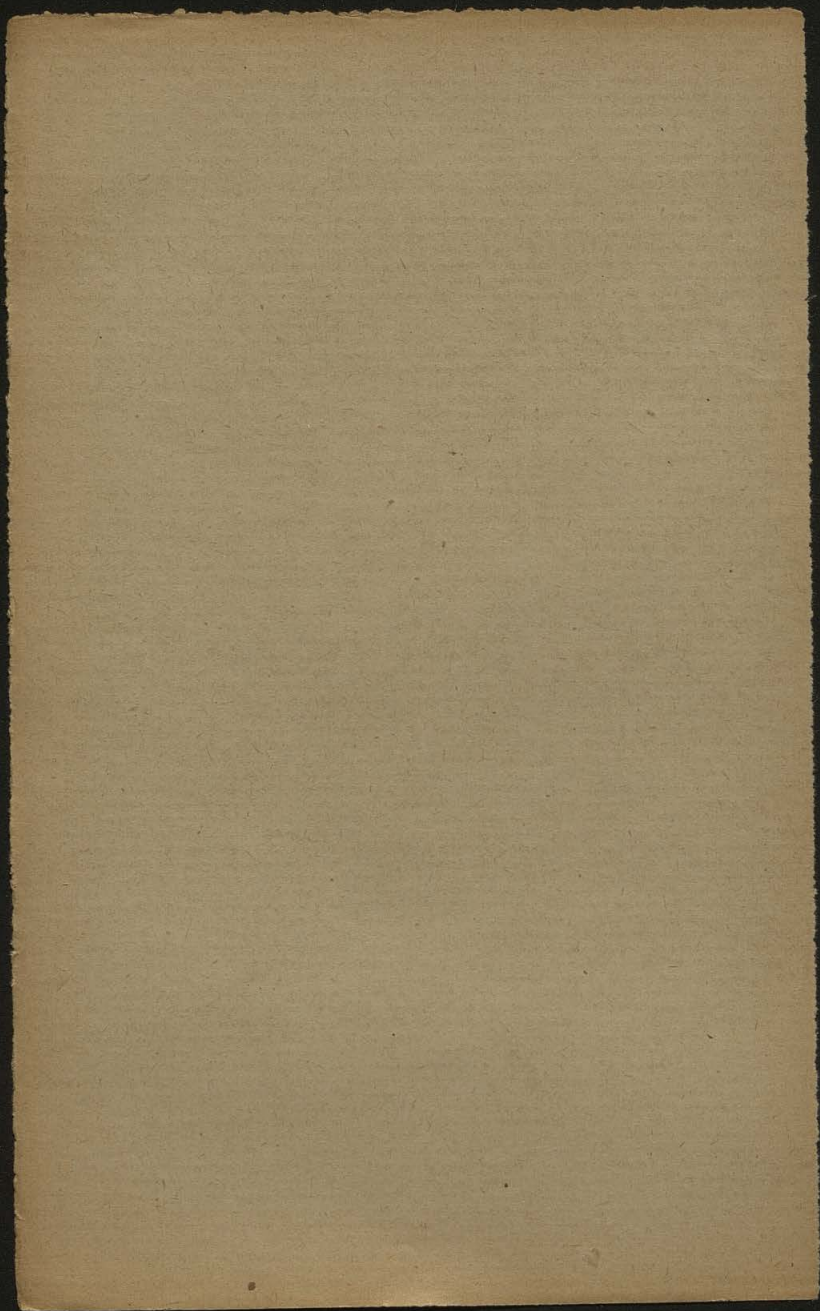
2
1

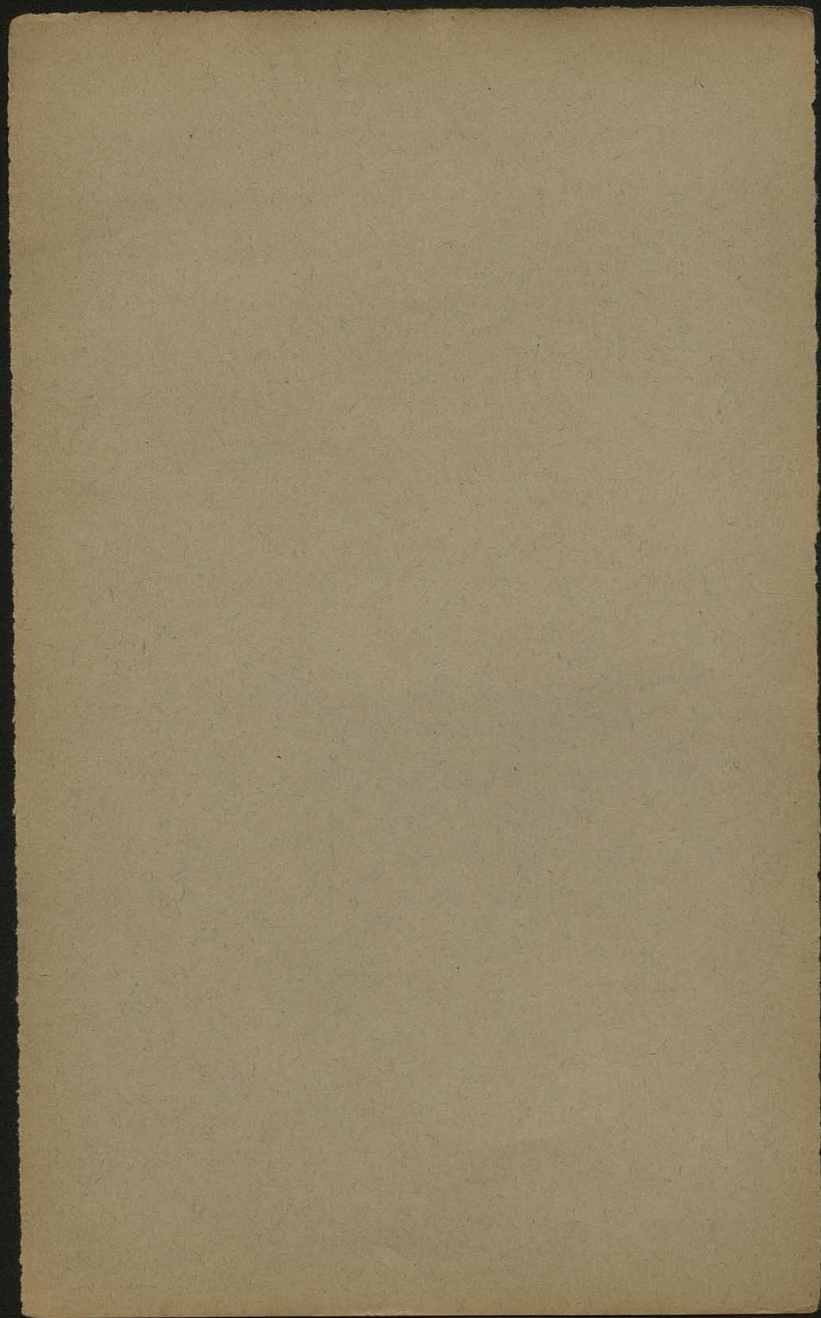
Zabrazonye - mat-ny st. ex. dan. (cf. Liude braznye)

wydat brzesk " Gdy wszysk zabrazony w
 wstrog" w. Pol. 7. 178.

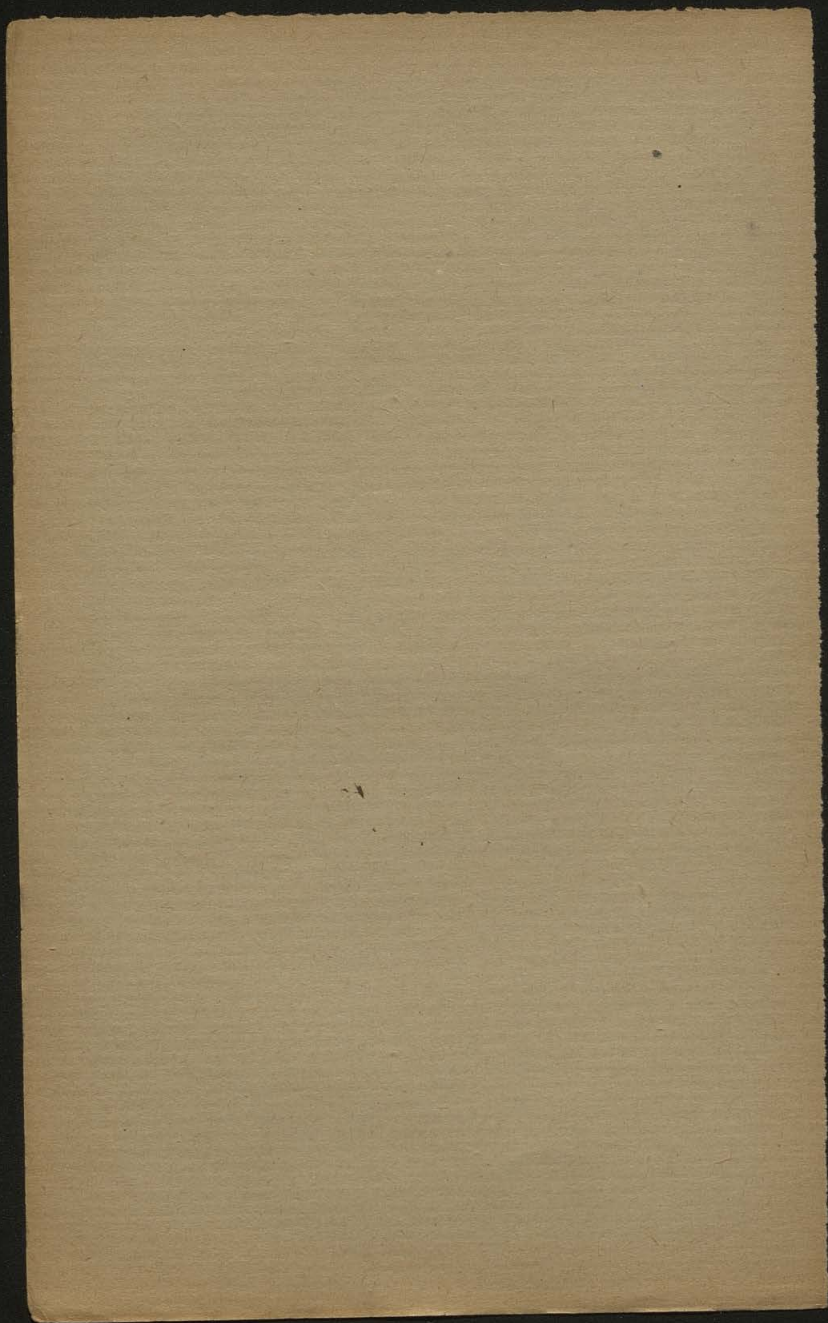

Zacacac'-at-a st. w. Dku. zapiescii, rozpiescii
„ Co za radość, że te biatogłowy w naj-
wiskszej wsi takie są próżni... Gu-
niak same za cackami, kaczaty świat,
i woliły to, że mieszają, sta dogo-
dzenia pięknej potowie rodzaju ludz-
kiego, woli być cackami, jak ludźmi”
T. T. Fez 1. 390.

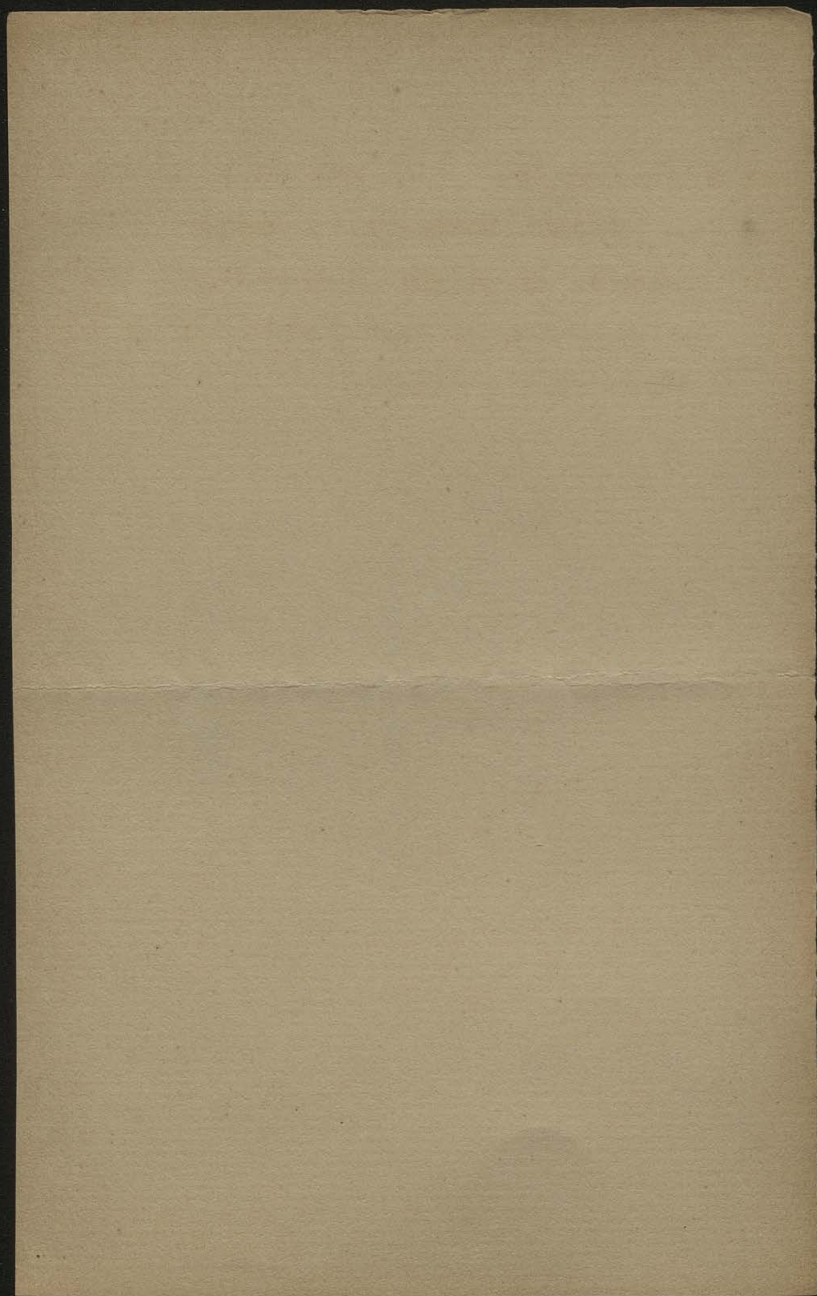
Zachary-ego m. praw. imię myśkie, Zacharyas,
zdrob. Zacharyaszek-szka m. „Okiemit
się Zacharyaszek, uciekła mu na choja-
szek” O. Kot. 1. 340. może dla rytmu c na-
mianst S.

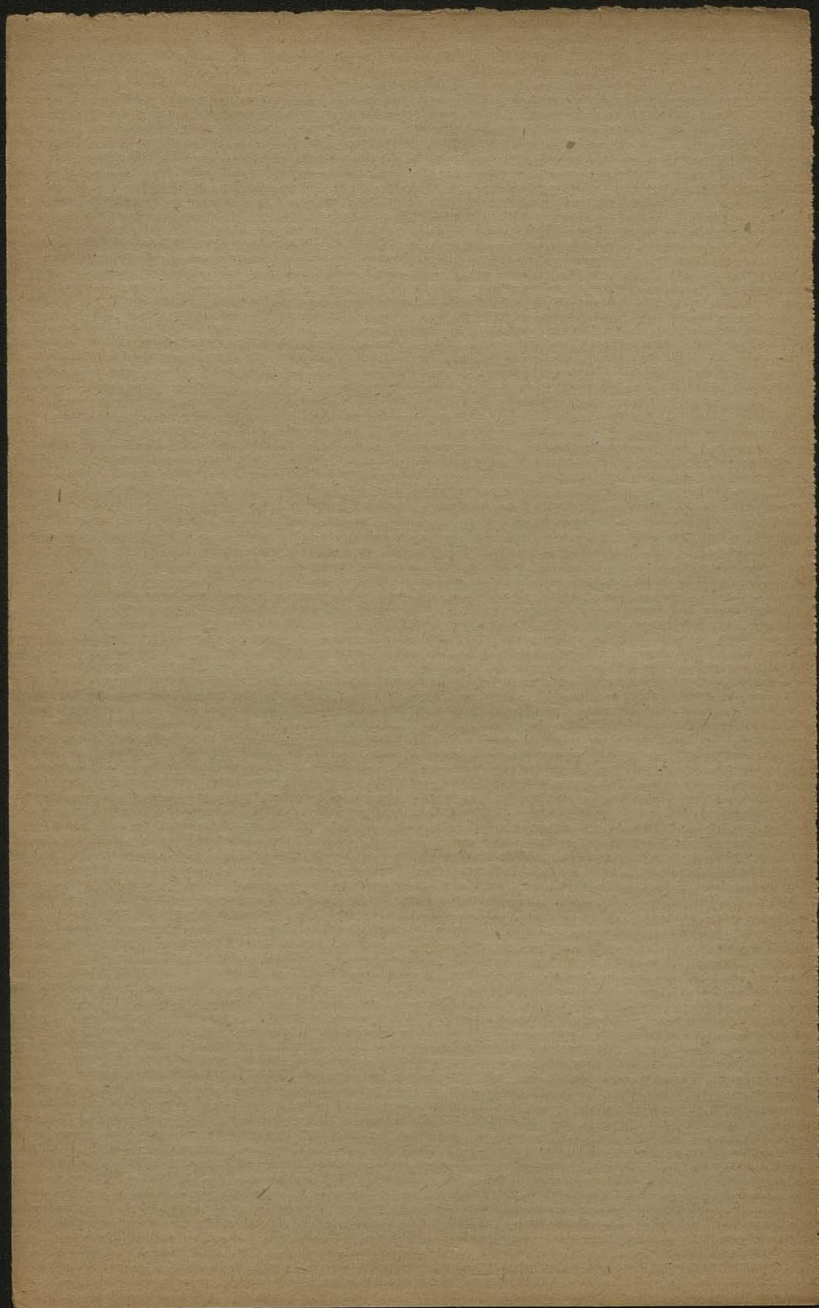
266¹⁷

Zachiewajka - i. i. jek rozp. wywoł
na skórze pochodzący z ostrości krwi
jakoby w skutek dobraneo tego lub
przynurkowego wbrzygnięcia i z
zostawienia pliwiny)

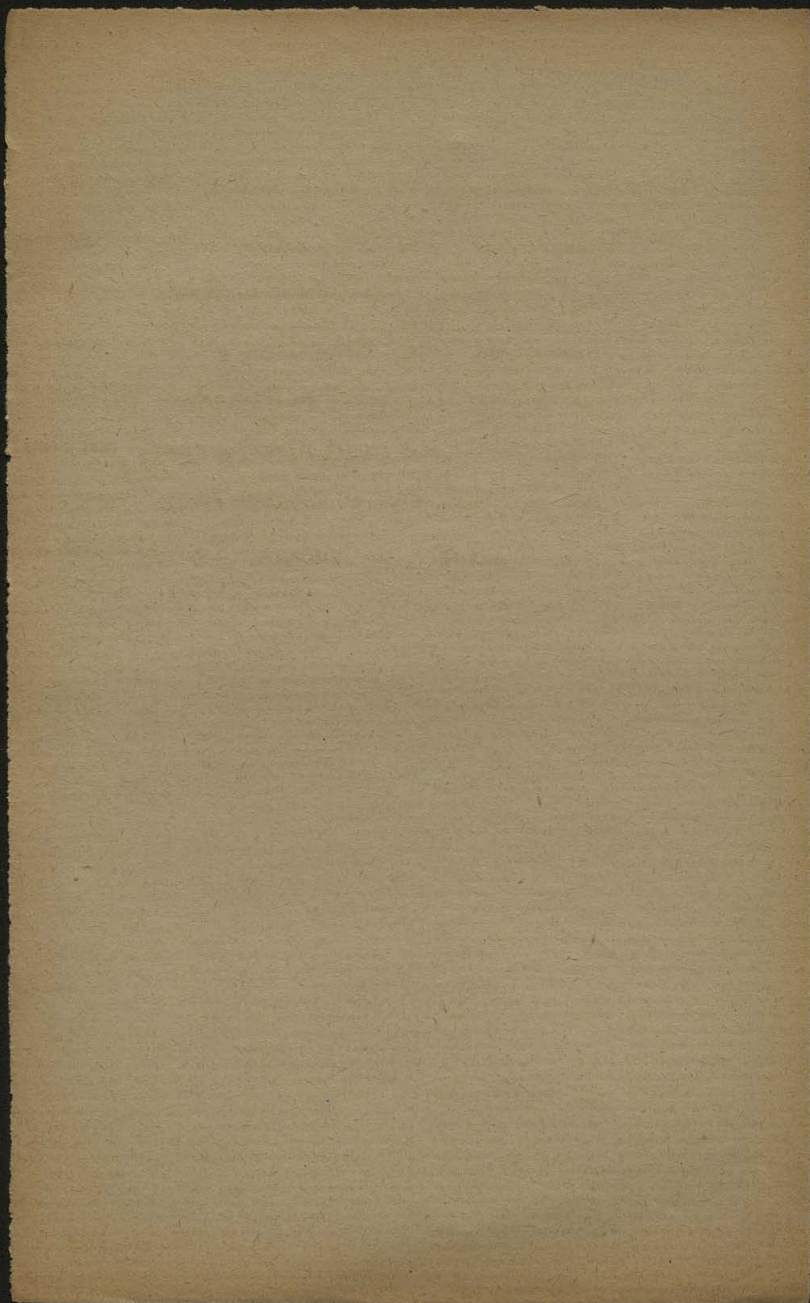
Zachcianka - i. k. uk-ne um, pożądanie, ryce-
nie, chęć, wchota na co „Brzy bierku
solie krobioskwa ctram entem wypraco-
wali... postugujōs zachciankom wrypt-
kich z kolei systemow i ministrow” *Pr.*
Kwar. 2. 33. 10. „Stłumit ducha, odebrať
odwagę, zabít wraetkie zachcianki swo-
bady” *M. Pol. Smid bura* 8 „Jerem siś po-
dobac - oto była nowa zachcianka am-
bitnej dxiwoyiny” *St. Gruz. Edw* 1878. 249.
„Protestujemy przeciw takim zachcian-
kom” *Słowo* 1882. 239. 3. Rom. „Takie kwa-
biiny mając często dxiwoe zachcianki”
M. Pol. Pańs. Dziady 189. „Ma sutanę
podrytą reformatorskimi zachcian-
kami” *ib.* 27.

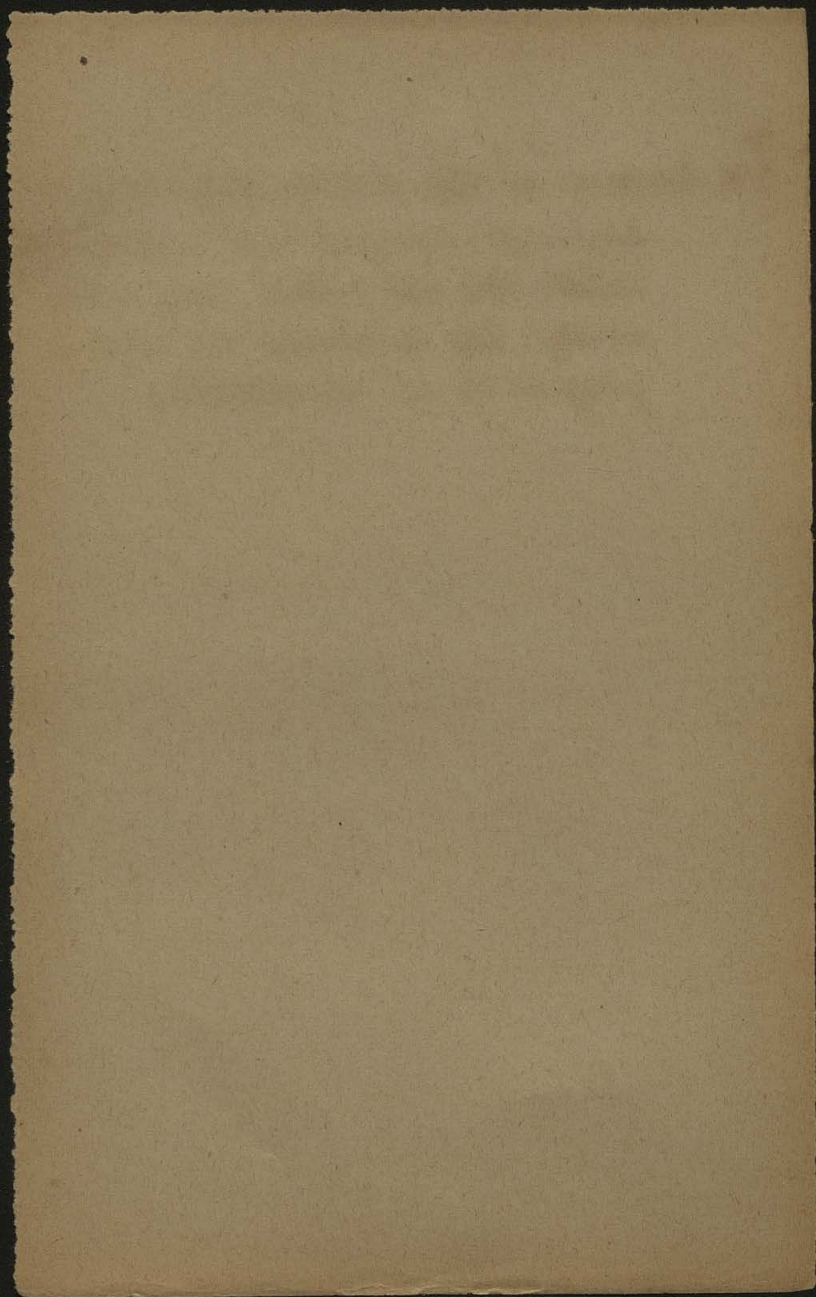
19
267

Zachętwaki - mek um. pewien rodka j' świec ko-
ścielnych, Koscioł pauciu Winytek obcho-
dził wczoraj odpustowem naboznictwem
pamiętkę swej konsekracji, do petitioner
w trzecię wiecnielę m. września 1761 r.
Na ścianach świątyni, gorzały jak zwy-
kle w dniu takiej uroczystości, świece
Zachętwakami kwane "Echo 1878. 206. 3.

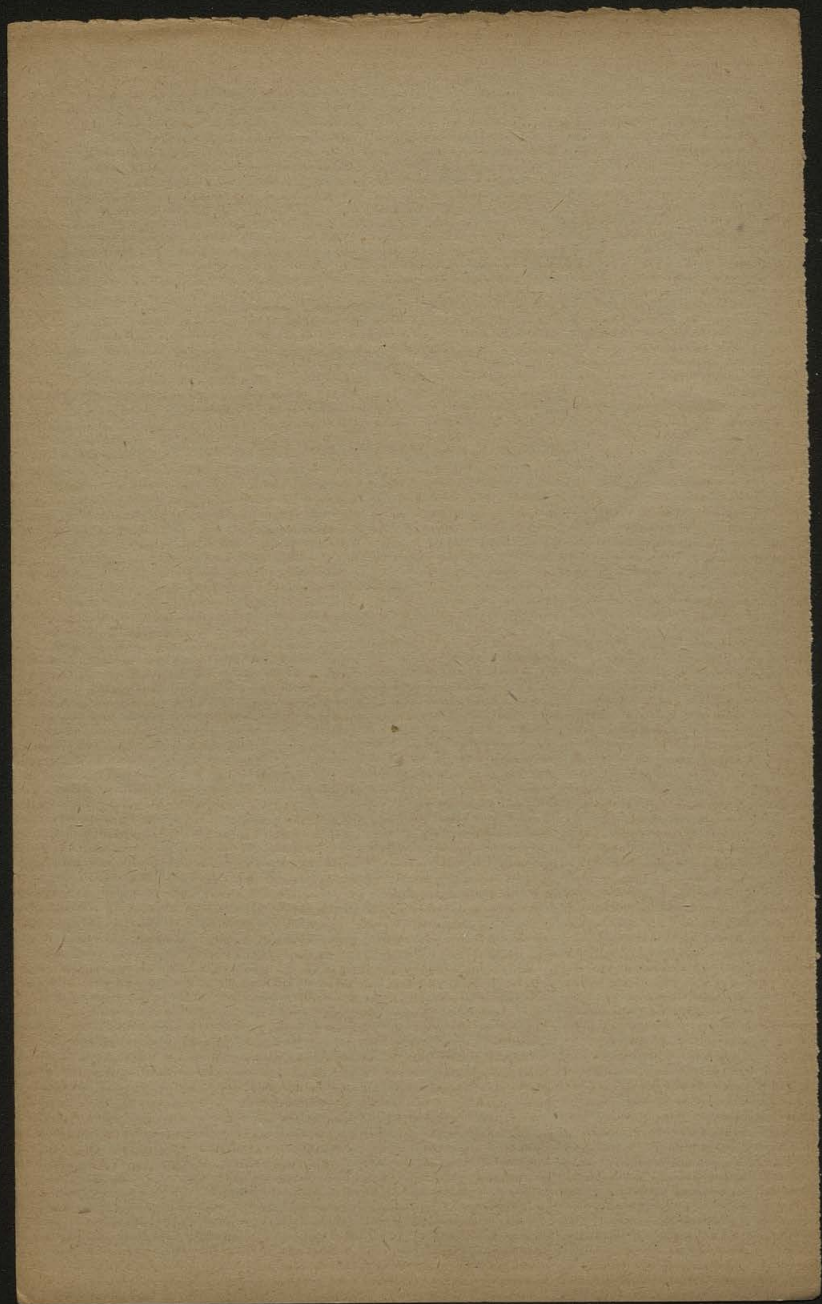
zachorowai-at-ruje st. uij. dlu. & fig. - na co, do-
twać nagle, kappagnai' niego, kajze' iz' nem
usilnie, wbić sobie w głowę, „Niepodobna
wiewyć, żeby zachorował tak nagle na
przezięciu na nas” wuk 1887. 244. 2

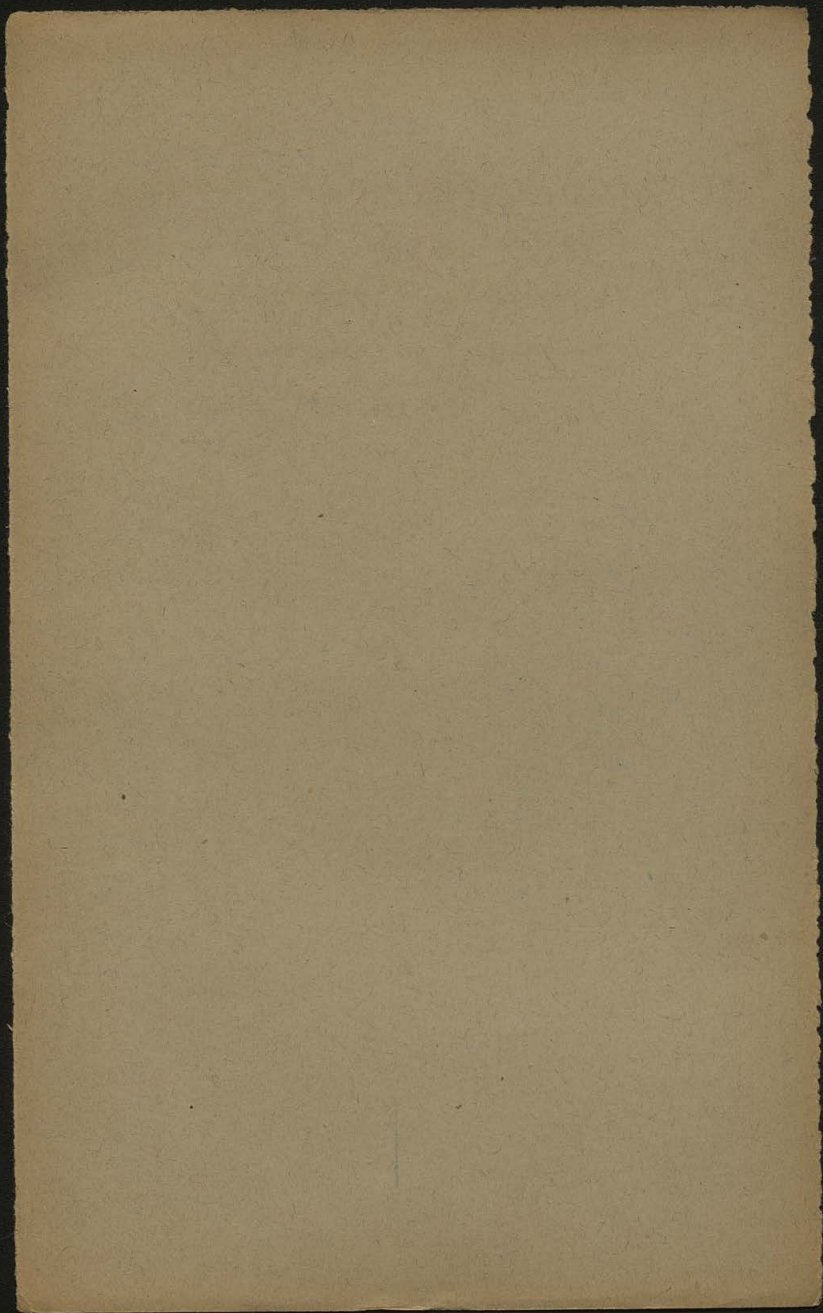
269

Zachrapiać - at - a st. k. udk. Zachrapic' - it. i. dku.
 prow. kagrabiać, kagermiać, dwapac'
 cf chrapka i dochrapai'nie "Grypsaj-
 mnie; słabeckich sumek nie ka-
 chrapia, i nie kawi się o nie proce-
 rować" J. Kwiat. 29. 24.

Zachrypnażi - at-pnie st. uij. dan. ochrypnażi,
 Dortač chrypki, ued. kuy. ochrapieć
 „ Artysta byt uiew zachrypnaży, ale
 poruino to sliarnie odśpiewať partyj
 Fontka " 9. nar. 1885. 199. 3.

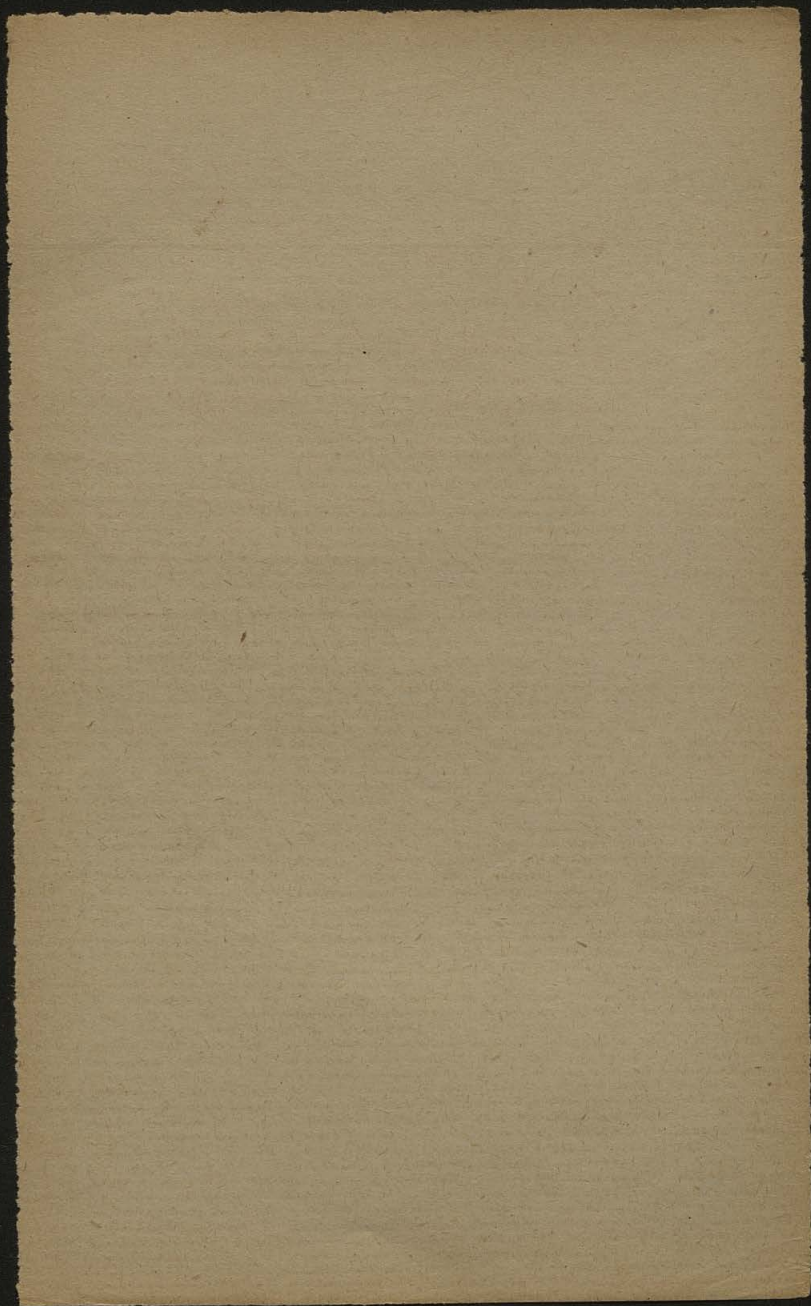

Zachwycac' - at - a st. k. ndm. Zachwycic' - it - i

Dm. § wprawici w zachwyty przez
opracowanie kryształów, podobanie się,
ekawowai „Zachwycał go, swoje
mistrzowskie cały świat artystyczny.”

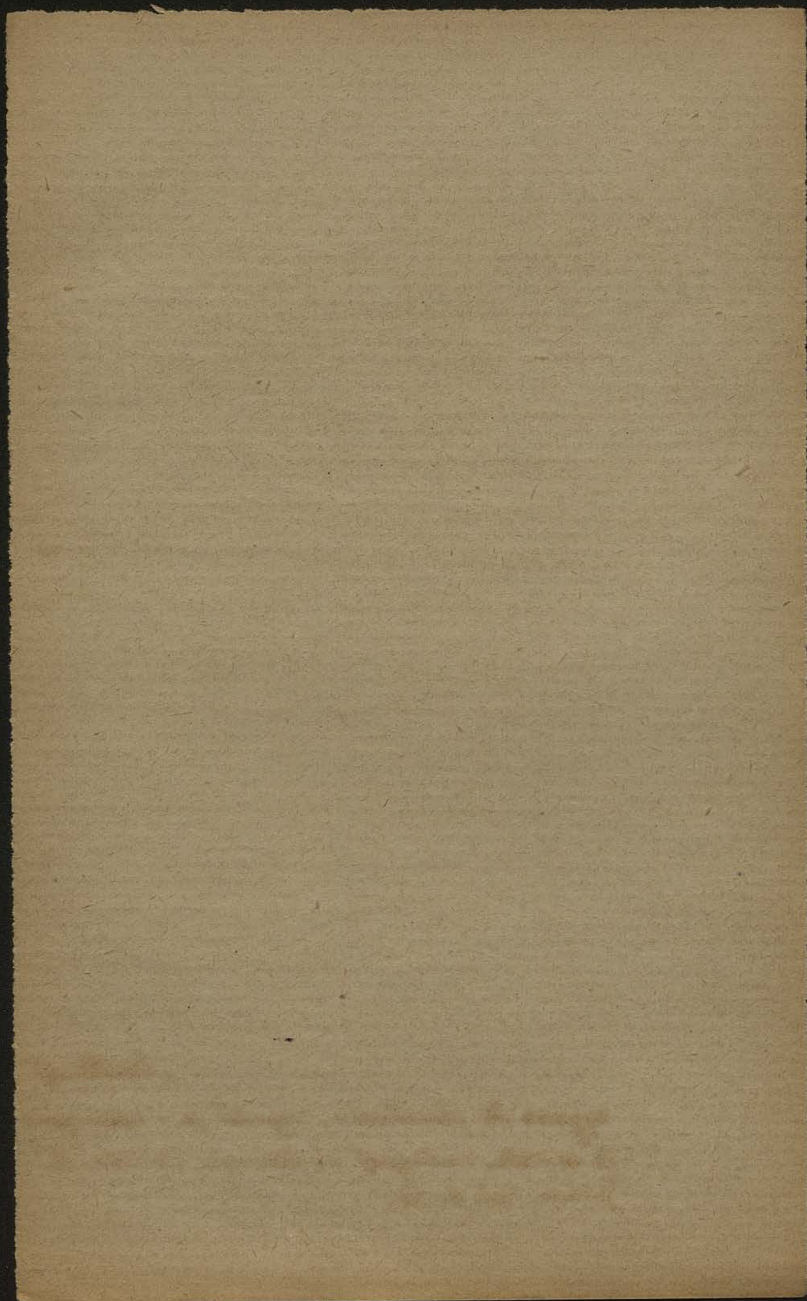
Tyg. praw. 1882. 14. § - się st. kaim. wpa-
dai w zachwyty, rozkoszowai się kryształami
„Anfiteatr Łazienkowski wypchnięty wro-
rej” tłumy publiczności, zachwycający
iż uwroczem widowiskiem” wick 1884.

169. 3.

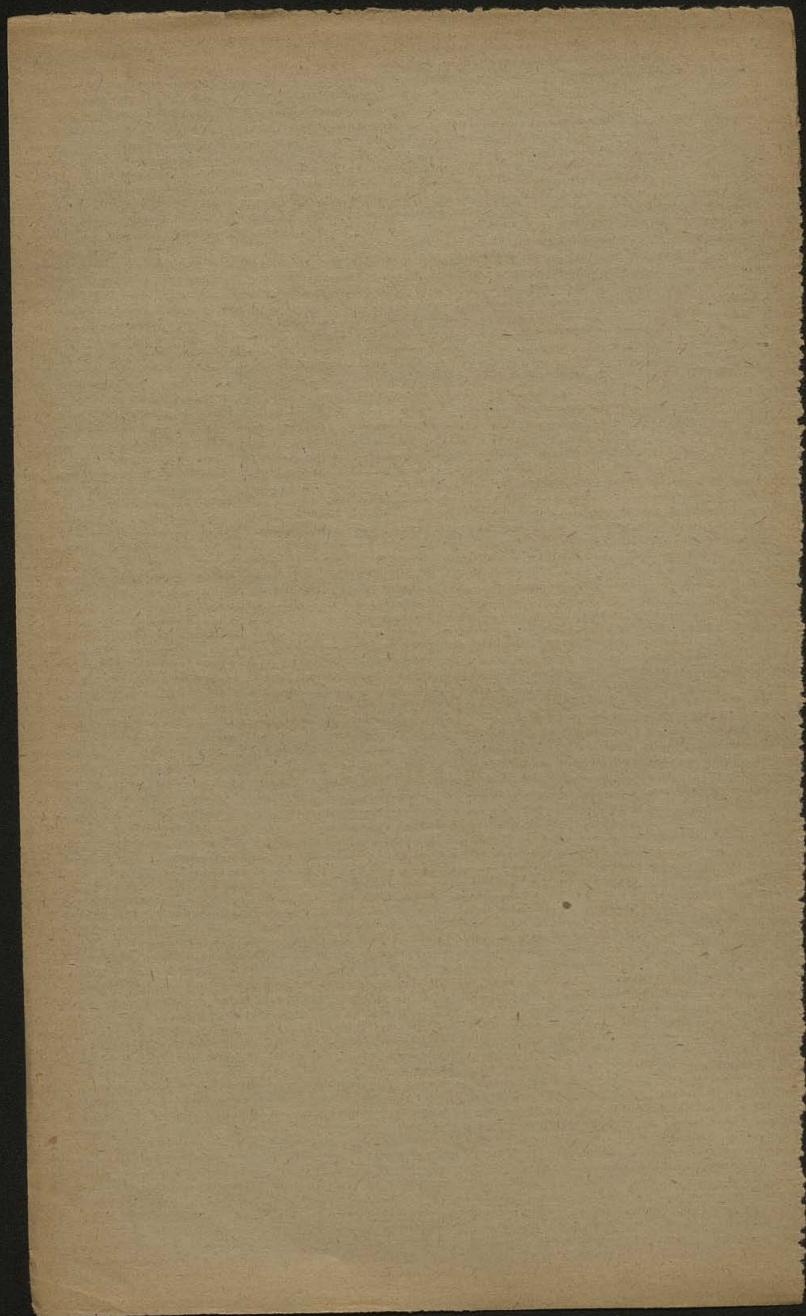
Zacisagac' sig-at-a, st. kaim. ndkn. Zacisagug' sig-
at-guie dkn. 3 w grach karkadowych
mowi us o karcie, kloia przy sigguimie
dtego nie wychodzi. 3, kacisagac' us dymem
tykoniowym "potykac' dym i wyprowadzic
go po niezakim czasie ustami lub nosem
i Zacisagac' us nie wprawko jedno, wy
prowadzic dym nosem czy ustami, i nie
niema w Warszawie ciotnika, aby sig tak
kacisagac' "H. Siemk. G. pol. 1876. 5", Wychylił
kielich, nachylił kacisagugowy sig dy-
mem, puscił nosem dwa jego ogromne
strumienie" ib., "Podkomorzy usniechł
sig i dymem z fajki kacisagac' "J. V. Jek
z. 20. " Ukryta nieśca ka podlega, sie-
dziata dama z pudrowanemi włos-
mi, kacisagac' us z cienkiego papie-
rosa "M. Gawel. Dkwn 23. 180. " Wypchnął
cygaro do płucia, napalił je, i wsmogoty
je w usta, kacisagac' us wonnym dymem "J.
J. Chaim. Nala 6. 26.

271

Zacichai - at-a w. ca. dkn. uciwajc, przy ciwajc,
 xatagodkie, sprawic zeby coś nie na-
 brato wzgłosu lub nie pociągnęto
 za sobą rtych następców. "Tu wra-
 dzie domowym matusiz wyroza, to
 kaidz tam tartej dwor' cety kawdrie-
 cza pamiencie poprzedowej, - bo
 wryskło kacicha." w. fol. f. 226
 "I kacichano sprawz choć krew
 biegle strugiem" ib. 3. f. 5.

Żaciekawiac' at a st. a. ndku. Żaciekawic' -

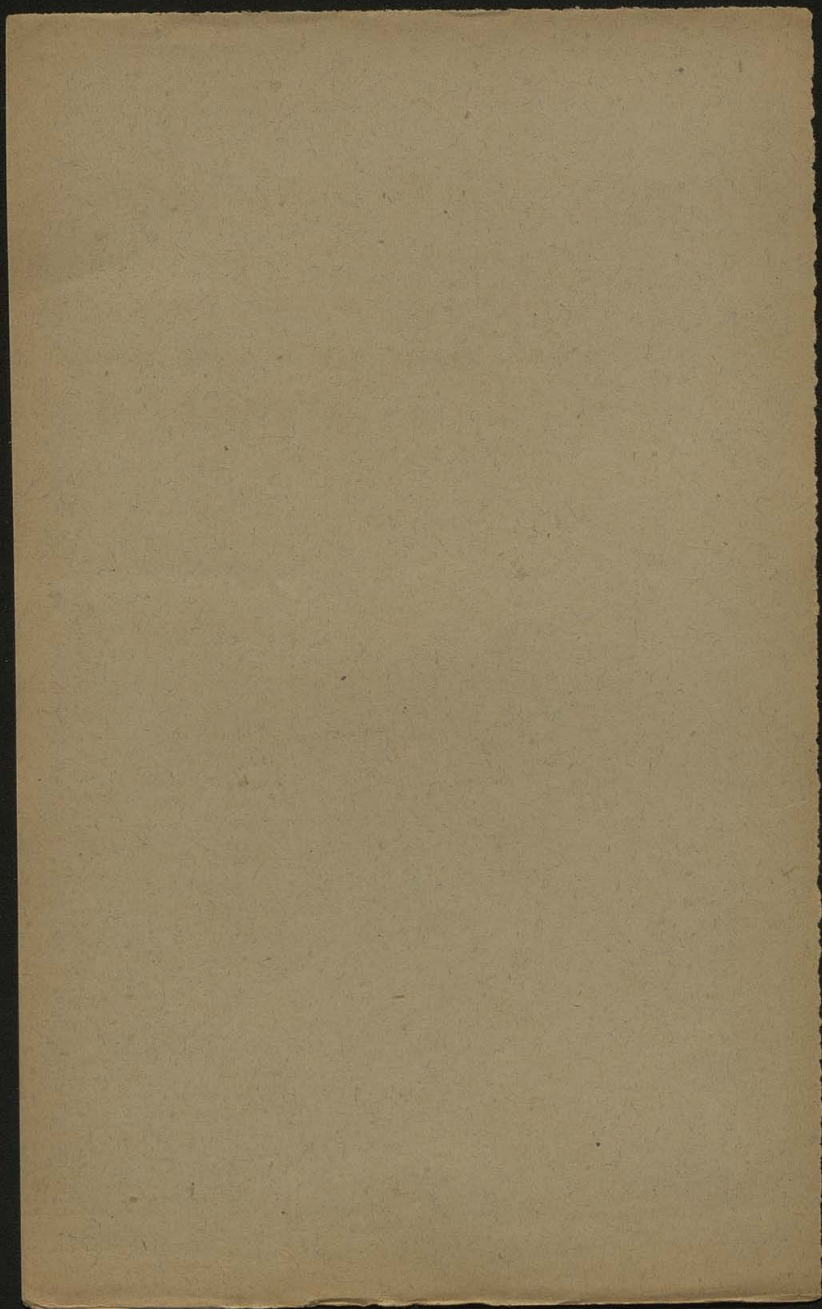
it - i dnu. wzbudkać ciekawość „Płucie, kłytyje niby to mieżo, nalewa wodę, do ognia stawia, i jierure bardziej ję żaciekawia” J. Chęz. Ks. zbior. wojc. 276.
(1) „Staś wpadłszy w ten odrost, mimowolnie rozweselić się, zapomnieć, żaciekawić musiał” J. Kwak. 18. 37. „Mógł on każdego żaciekawić, bo nie myślał jak dnuć” T. Dubo. 1. 95. „Jeżeli tak żaciekawiona, że całę noc spać nie będz.” A. Wilcz. Fot. 1. 29. 3-115 st. zaim. ob. w. (1) „Rozekawiliśmy się z pokojem, wyszły żaciekawieni i niepokojni” J. Kwak. 71. 106. „Lucia stała żaciekawiona, stawy, list tenazy na stole jej podał” T. Wiek 1878. 47. „Na chwile przybycie majora nieco ich ożywiło i żaciekawilo” A. Pot. Pod burzą 103.
„Ulica petrus była ludna, żaciekawio-

wego, jak to zawsze bywa, uroczystością
Kur. War. 1877. 168.

Kacieraí-at-a sŕez. ndkn. Latræi-kutart-katrie

Dkn. §, "kacieraí reze" trzei reŕka, o reŕka,
 orna kea u koutentowania, dobrego hu-
 moru „Przyŕkapiť do mnié kaciera-
 jŕe reze i skawŕe" L. Kawek. 2. 164.

Zacietwewic ^{ziut.} się zaim. Dm. ^{Do rbytku, wpań w repaś.} ~~czyje~~ in rne, za-
 pręknę (tracę & uwagi wrytko inie
 nie podobienstwo tokijszego ciotrewia
 „A niejstwarawiej pan Rejnt byt kacie-
 twewiwy: jak raz karcę, bez porowu
 rwea swyż tokowat” As. Mich. 3. 24.

„I parłja pociwca bandrj' namizna,
 bandrj' zacietwewiona odlepnij's jui
 cowa bandrj' od bezwzględnego potę-
 piercia faktu” S. uav. 1883. 17. 2.

Zacietwewienie - a. n. kart. naprzykiz-
 nie z szem & wielkim napatnem, nie do-
 zwalejgymu mwarai na nie iniego „Nie-
 mogę porowai' wawowu, uderka kiejem
 w skot. - Ach! - Imarej' nie mwarai byto
 porowai' wawu Zacietwewienia” Al.
 tw. Fr. Kom. 4. 295.

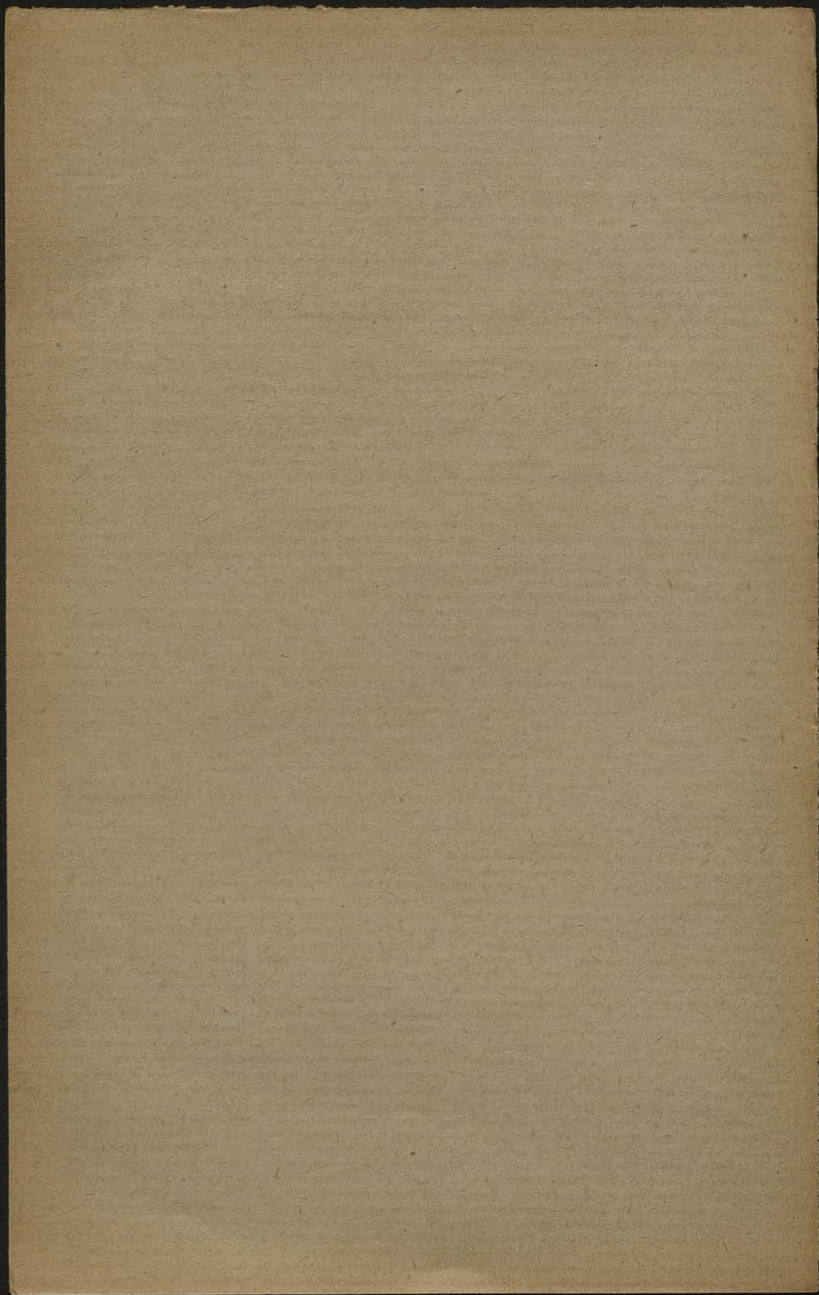
„Karek wwar & wojewodz wawogtok siedzą-
 cym, prawie na rękach & o trawu mynieli,

centery konie przednie odwrócić, a otoczący
ją, w cięt popędzić do karku. - Kawał-
ek, już kaciętrawieci na dobre, puszcili
się w pogoni za nim "Z. Kark. 1. 197." Dawi-
to go to, gdy się kaciętrawieci i
pasać i inycie i przejeżdżać "M. Ga-
wal. Stun 23. 324

273

Zaciszywo prysł. cicho, spokojnie „Z podwojną
wchodząc wyjdaje już ciemno – ale jak
zaciszywo i bezpiecznie, i tanio!” J. K.
Kraw. 72. 102. „Nie pragnęł lepiej... by-
to mi tam dobrze i zaciszywo” L. Kuwi.
Tyg. 21. 2. 1. 171.

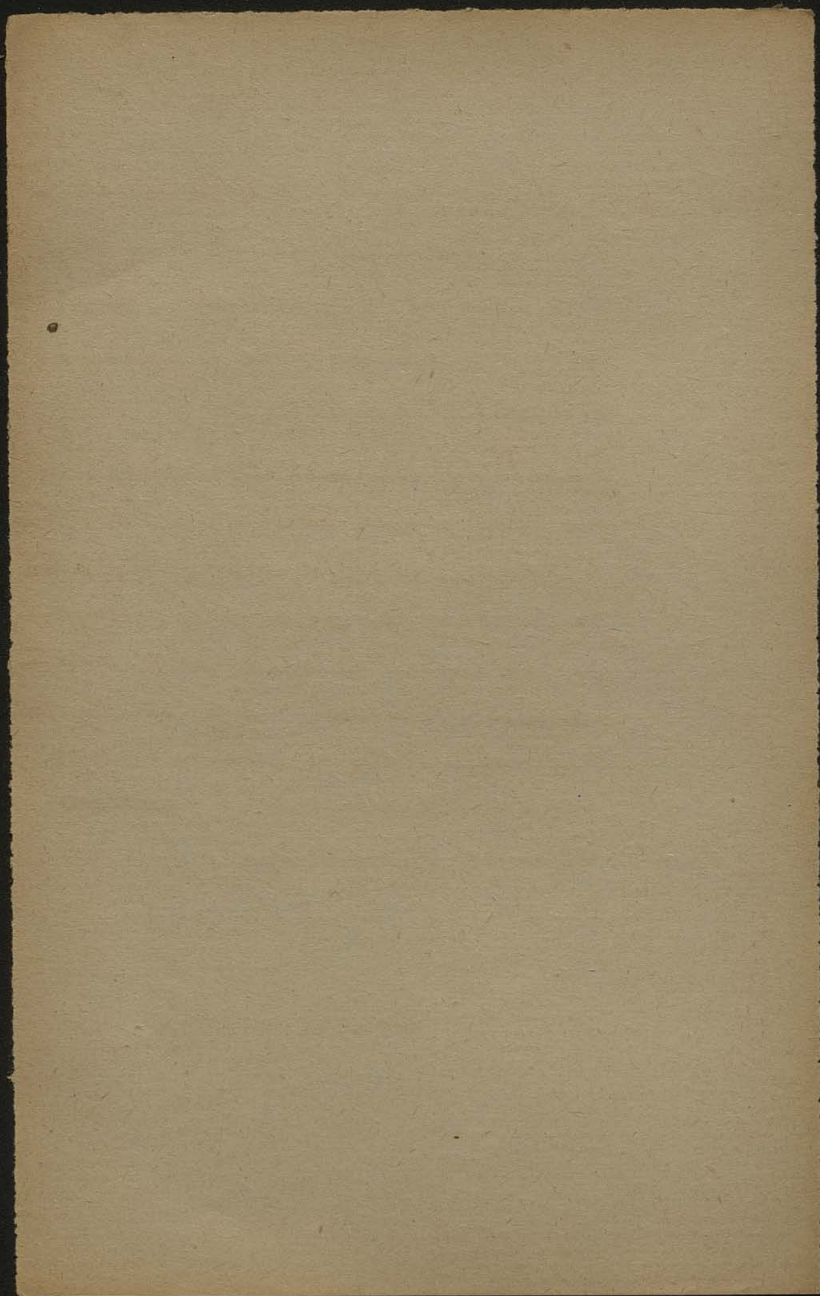

274

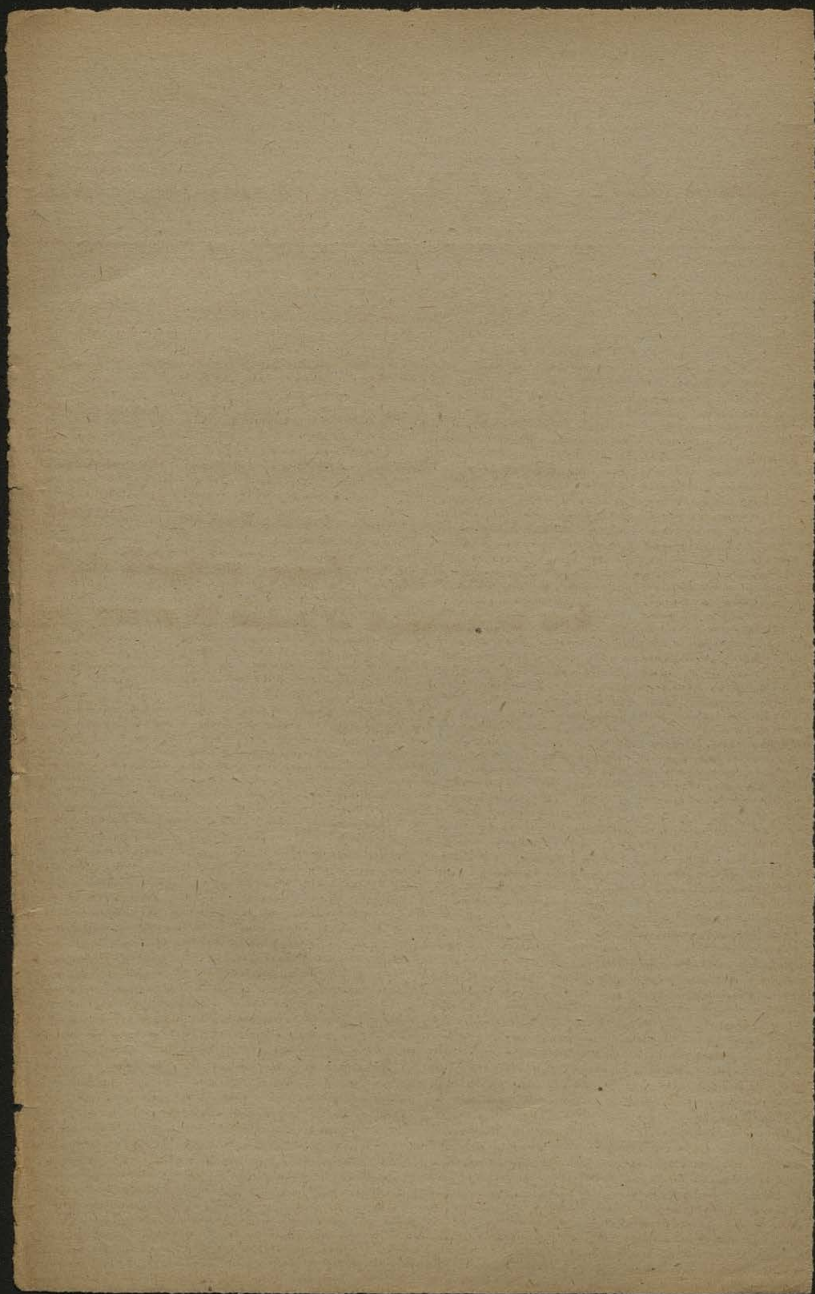
Zacofać się - at-a w. zainw. dku. w znaw. moral. co-
 ługi i z wstępu pod jakikolwiek wzglę-
 dem zauriać się i postępem, Powiada,
 że się na wsi zacofała w ubraniu
 okropnie "D. Pol. Dz. Ser. 29.

Zacofany a-e, wstępu w znaw. moral.
 nie idący i postępem, najgry zastawa-
 te pojęcia, nie wiedzący co się dzieje w świecie
 "Rób jak chcesz; mogą ci się moje
 pojęcia wydać zacofane, dziwaczne, ~~z~~
~~z~~ przesadne - nie wchodzą w to.
 Oświadczenie tytu, że... ożenił się z pa-
 nią Morelli, albo znać iż przenieśli."
 M. Gwał. Blum 22. 395.

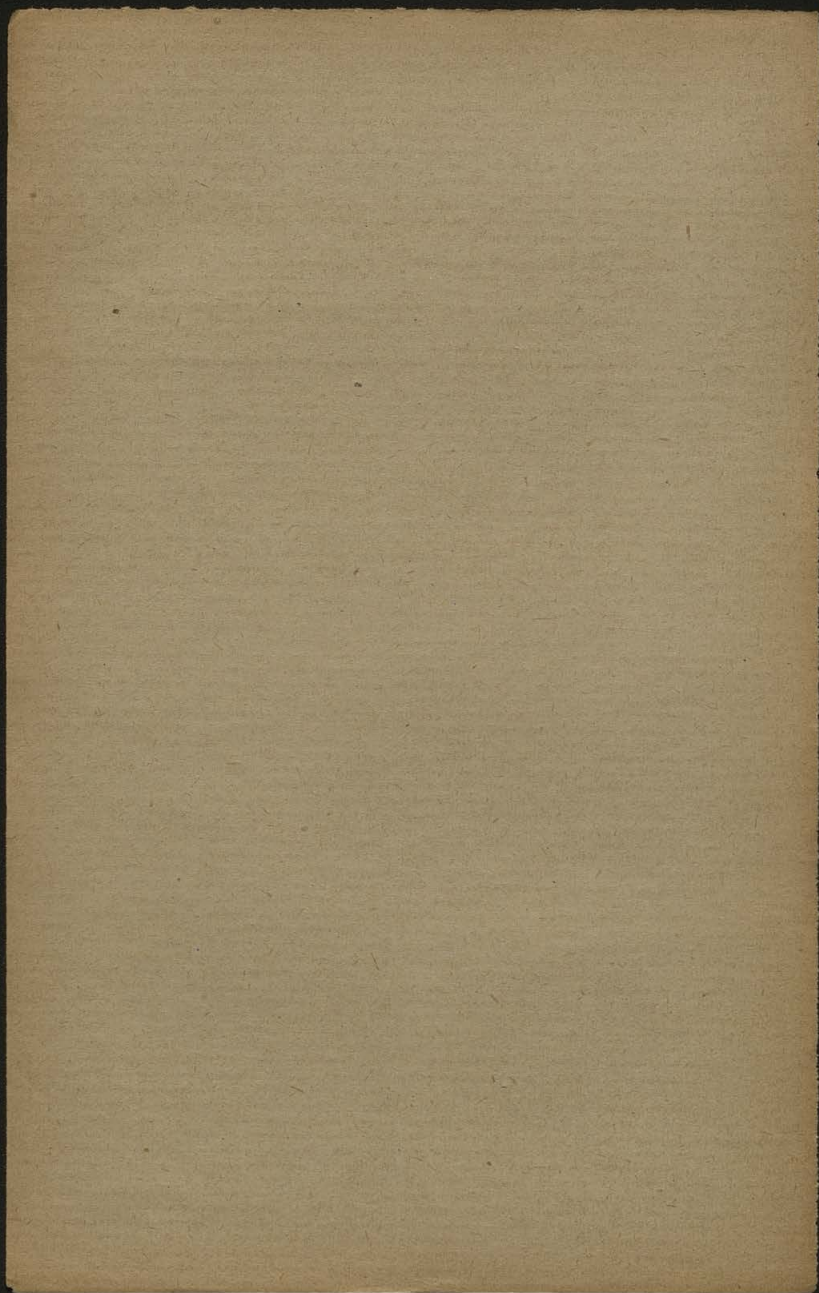
Закадріє-ат-е-ст-ій-дкм. схадем из кадриє,
 од схаду поміє і вкідє на кдровіє
Закадріє-ат-а-ст-ек-ндкм. Закадріє-
іт-і-дкм. схадем кадриє, одуркає
 „Лытєк і мизькоє добієє нас вы-
 ківані, ктєє, як капарк квіцатє,
 усыпїєє, дуєє, какадрієє і моєє.”
 71. Крив. 1. 35. „Синєє накупїєє skut-
 ким какадрієє од гарвіє Д2. р. 1888. 20. 2.

276

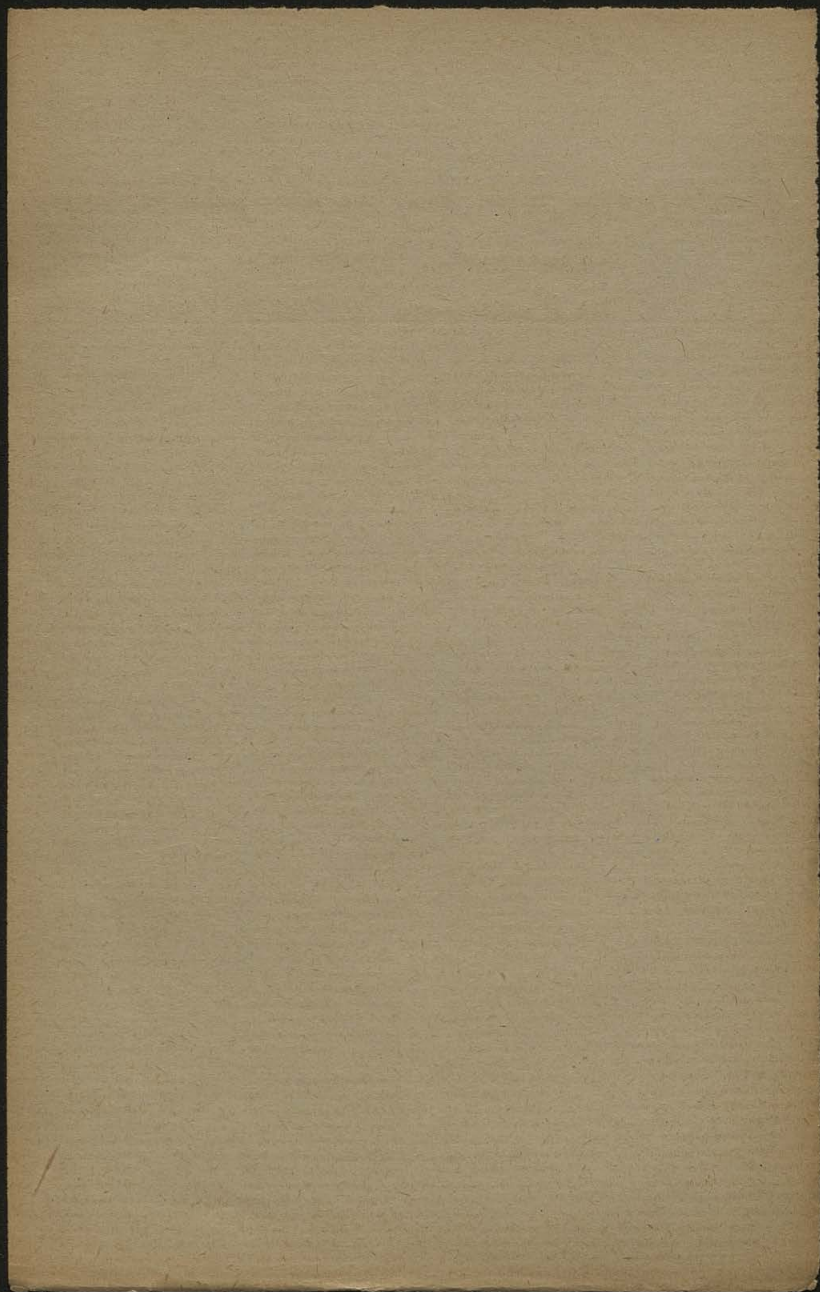
7
Kawmielec-ił-i st. c. dku. prow. zaproszugi, ka-
 batamucic, stosując do umytku, głowie
 o Smutka po swej kawmielewskiej głowie,
 żali pierwsze czego nie zapomniat "L. Kawm.
 1. 54.

277

Zadniepru - a. n. kraj za Dnieprom rz. leżący,
zadnieprski. „Tutaj życie jak u nas
na Zadniepru” H. Siark. Og. i unie. 3. 212.

Z adomowić się - idź i w kaim. dlu. kasiedkie' uż
 w domu, odda' uż wylękanie domowi
 "Z ciebie opalony gospodarz, walech-
 cie krewności! kardzewiat's bracie,
 kadomowie' uż musiat's, kepraco-
 wać!" *J. Kwara. 1. 21.* "Do keniawki
 zabiera' uż jakos' nie sporo i mo-
 wiemo sobie na ucho komentarkie
 do kucanego kadomowienia uż pama
 Franciszka "St. Gmudk. Echo 1878. 255.
 "Umówili wojewodkine' że syn na-
 kbył się rozpiernaka siedzeniem i kado-
 mowieniem, że go na niezawytnie' kie-
 runje trochę kartować nalerij *J. Kwara.*
101. 64. "Chłopice dojrzalszy jest, niż
 nie jeden wasz zadomowiony walechic'
J. Stawar. 1. 38. "Stażyło mu na nuyki,
 że uśedkielny wiecier kwylł był poswig-
 cać konie i dkiechu, że Ania może

zdniwii' uż takę musiàng w jego kado-
mowionem ryciu "Hcy: G. lwow. 1887. 132. 2.

279

Ładowolnic-it-i st. ex. dnu. u Ładowolici, Ładawalai-
 at-a v. Ładawalusiac udm. uwygni' kado-
 syi' woli, według woli wyżej, sprawie
 konus' ukontentowanie §-15 st. kaim.
 poprzeszai na niem nie kadojaję wiżej
 „Musimy się Ładawalusi~~ac~~ strachaniem
 naszych stowików domowostych” wiek
 1886. 42. 3 Ładawalaję v. Ładawalusi-
 ję-a-e, dostateczny, pomyślny, wyuig-
 cy radość Ładowolniby v. Ładowol-
 ny-a-e, kuteut „Ponimo takij nie-
 pewności, uważaję dziś w Madrycie sy-
 tuację za Ładawalusiąją, dla tego, iż
 ostatnie rokowania z Francją usunęły
 obawę konfliktu z tem mowcarstwem.”
 wiek 1887. 235. 1. „Ze wieści o dynijski (muni-
 stra spraw kępranionym) powstaję zmykle
 władzy, gdy położenie przybierai się adaję po-
 ważny charakter, mowiały zatem wowie,
 że i dziś, sytuacja przedstawia się równo
 a świetle umię Ładawalusiąją” st. 290. 1.

"Najdost. Pani nie potrzebuje lecieć do Wiedni, ale
nie może wychodzić z pokoju, a stamtąd jej zdrowie
w ogóle jest kłopotliwym" S. Lwów. 1888. 3. 4. "Z San
Remo nadchodzi ciągle kłopotliwsze relacje o
stanie zdrowia cesarzwiny niemieckiej" ib. 7. 5.

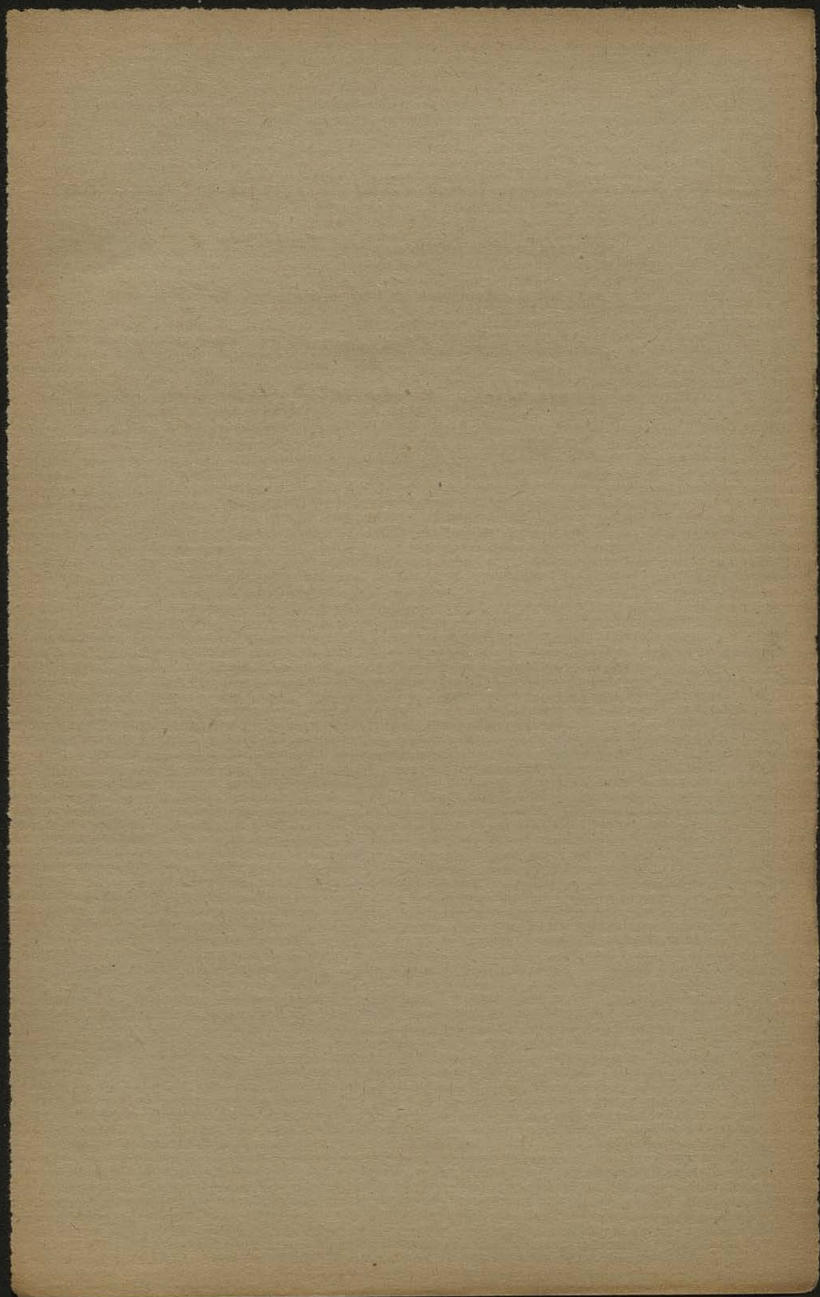
"Niezdawalni ich (bizolów) wytyły chłosecia-
nizm, jeno szukają porysowania, i' kooxen-
nych kaprow w ekstrawagancjach katolickich"
Ełp. Mto. i Sta. 2. 62.

Zadvariniai - at-a st. x. udku. Zadvarinis - it. i dku.

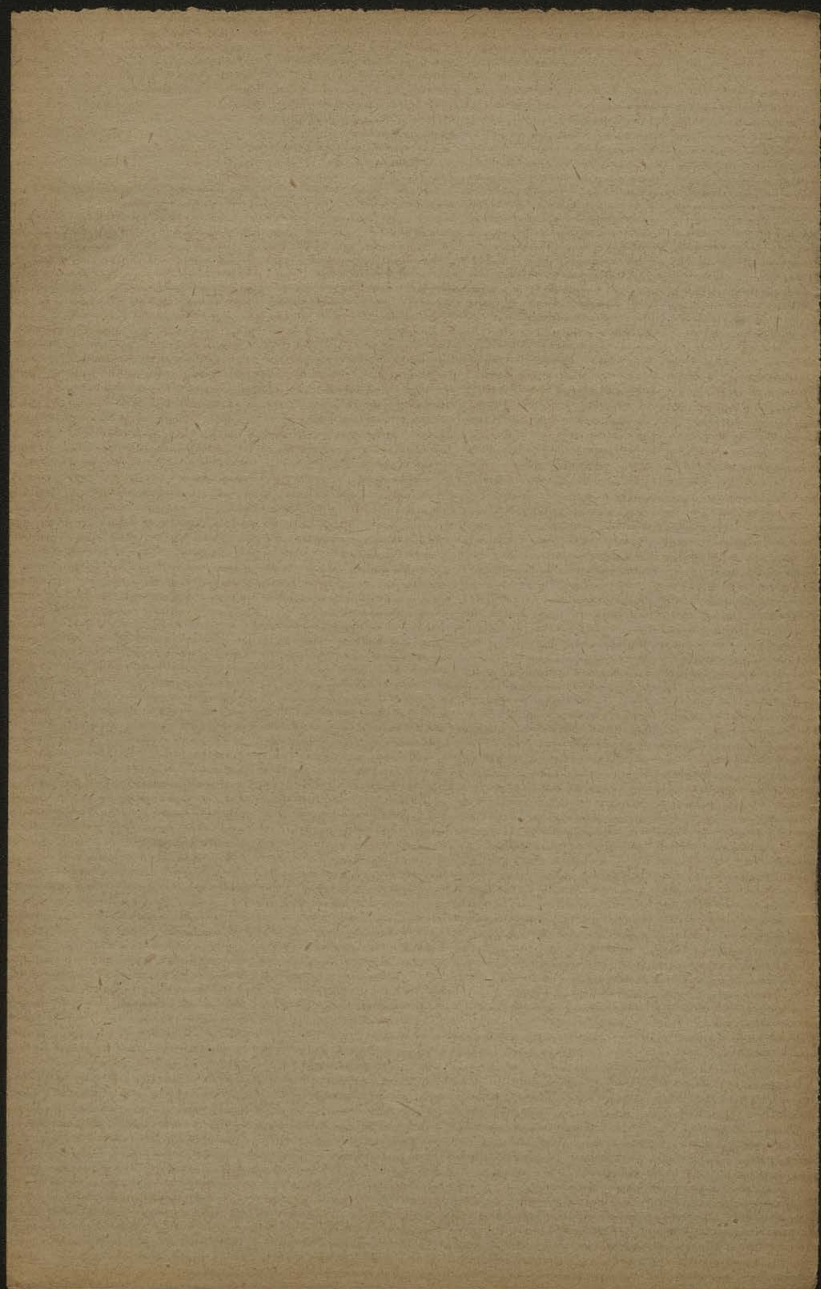
§ - is st. kaim. podvariniai is z kim,
w drabliwem piostawie is w gzydu kogo
potożeniu „rozgwozy od krawczych ka-
dranitem is ze wryskiem” st. kraw.

75. 23.

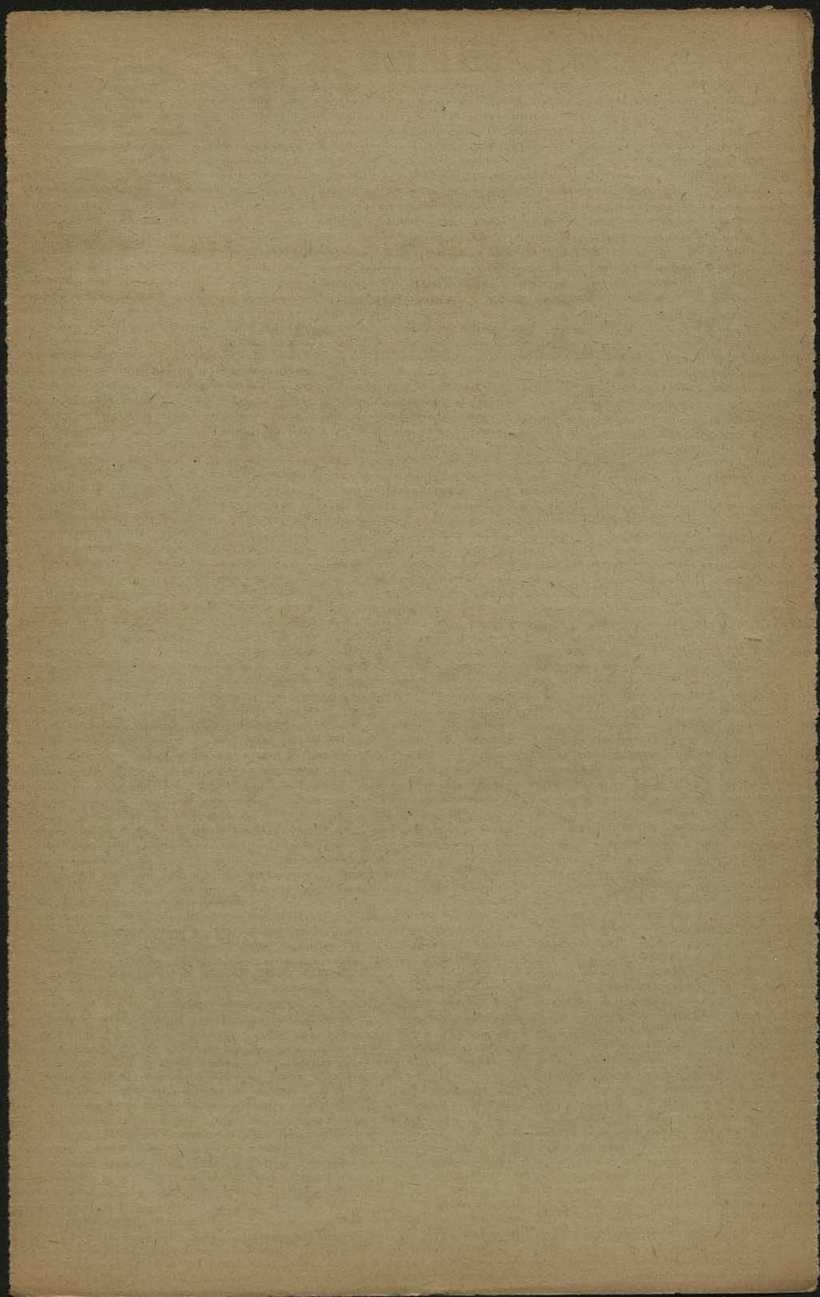

Zaducha - y. z. prow. Galii. zaduch, ciężkie, nieczyste powietrze. Dla zaduchy, która przytłumiła powietrze w ciasnym jego indebkach, kanał się był wywiercił pod lipy "Z. Karak. 1. 70.

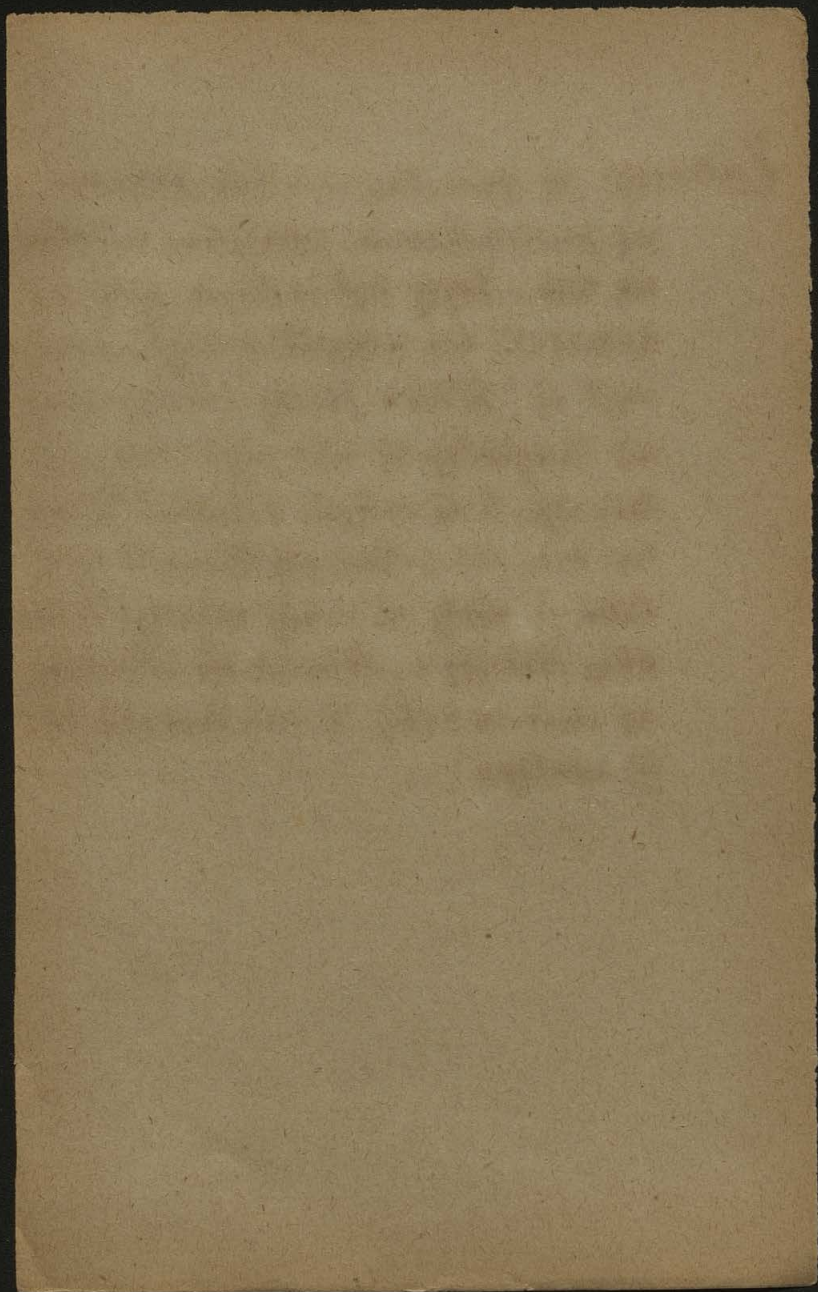

Задушіе-і-і ст.х.дн. хадкиві, в адуміє
вправі, На коні, со лотем стокоту
хадумі...бу' какад мисливу "А. Мик.
2. 152.

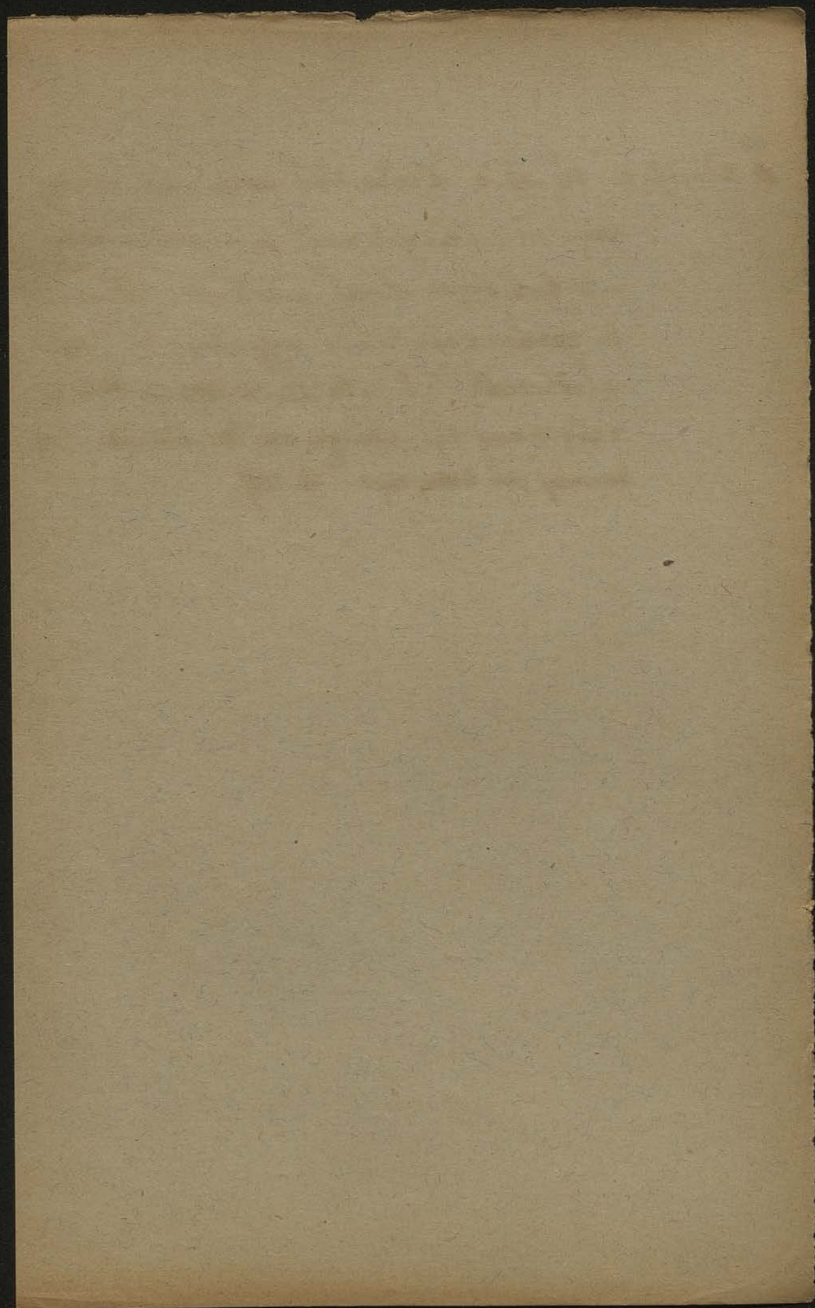

Zadurayć u zaim. dku. — co nie, kachkać
się powiemkowicie, nie głowa kawraćo-
na nie „ Poluby był w stanie, był się
kachkać, leż uczynt co mój... zadu-
rzył u „ Żłkwa. 15. 139 „ Patryk na u,
nie domyślitby u nikt, czy co co... co
dziwnego, ie u chłopie zadurzył „ B. Bot.
Świd burz 126. „ Nowemu, odprawiła na u
intem u, wieby u w u zadurzył „ Żłkwa.
Stow 1882. 209. 1. „ Szcherbie o zadurony
we umie na zabój „ Ż. M. M. Proch. wian. 157.
cf. karatapać, Dypalimny jeśli nie kachkać,
to zadurzeni „ M. Gawal. Dukor 22. 349.

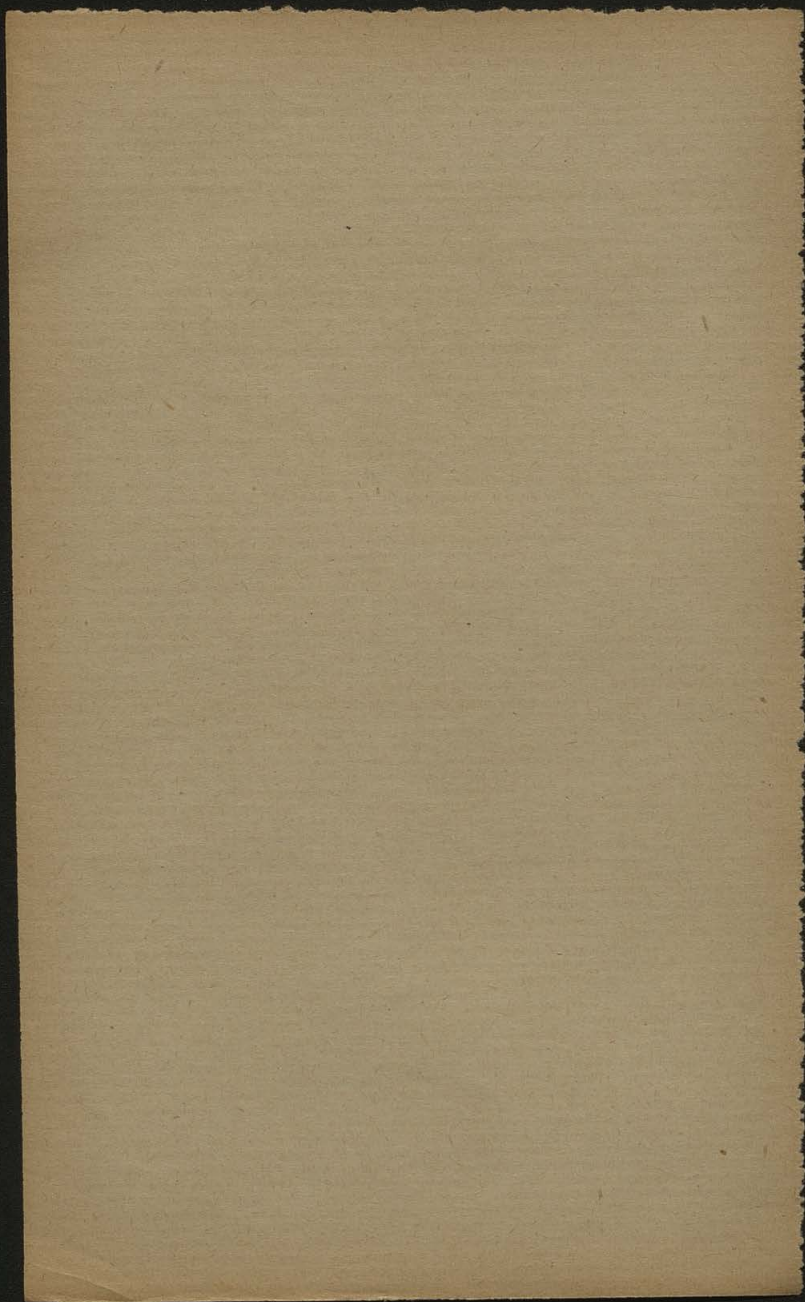

Zadychać się - a w. zaim. dkm. posp. zaim. zady-
 chać się: Zadychanie zaim. zadychanie
 „W tym stypie strzał, a w krocie potem mo-
 je goście zadychane wypadają krajem:
 niedźwiedź.” A. br. fr. Dż. 11. 190. „Dłady,
 zadychanie się wbiega na dziedzińce i od-
 brany już krajem:...” ib. 207.

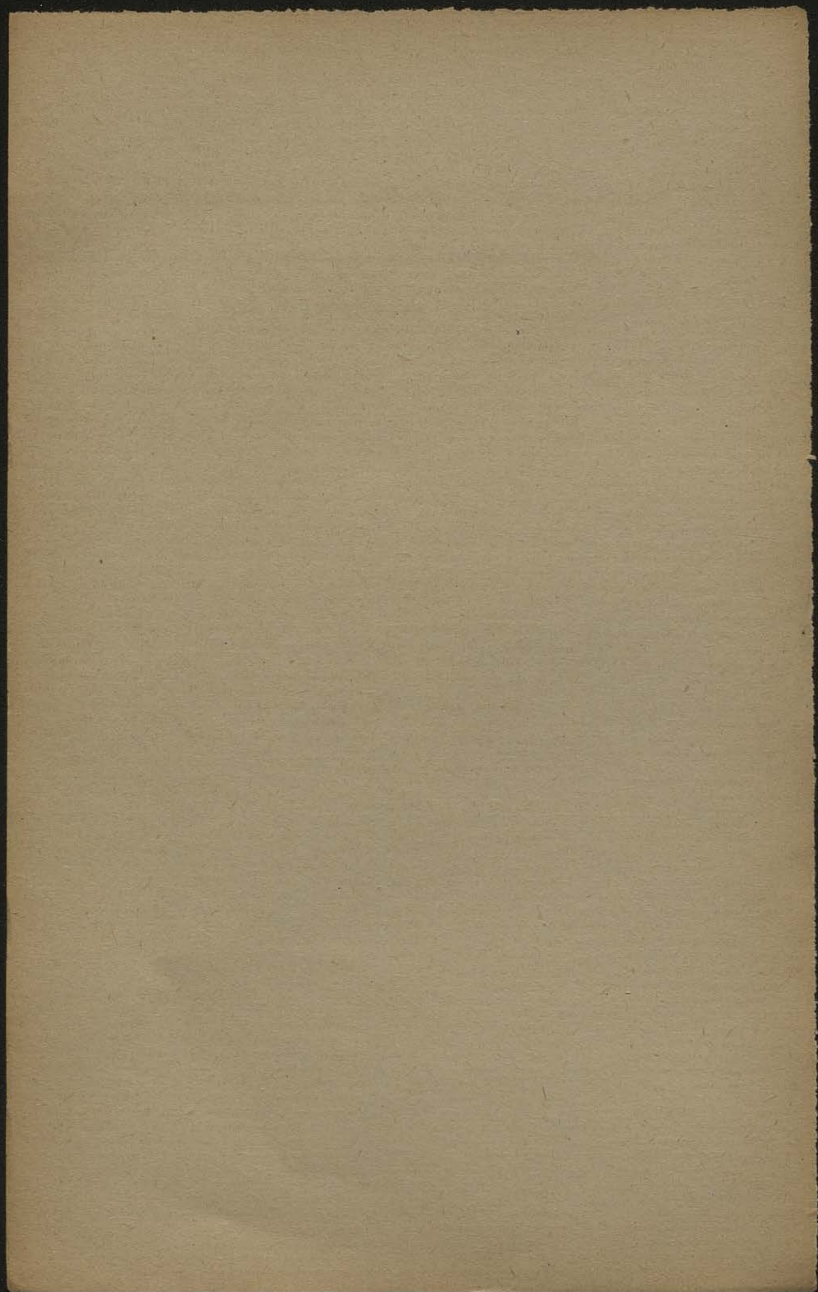

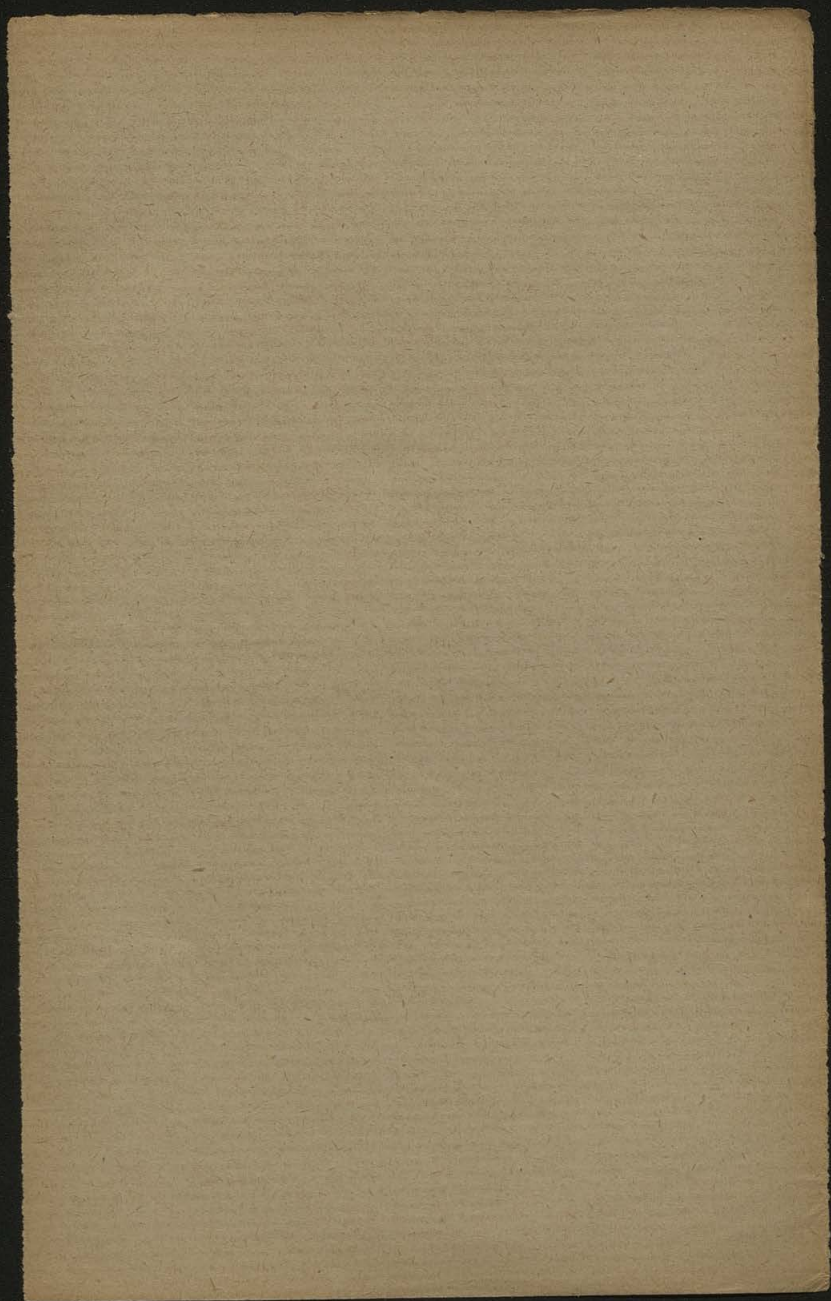

Zadzierliwy-a-e, tatwo nadzierajgy się „fa-
ki u twej skroby wog kruchy i ka-
dzierliwy” J. W. W. 5. 20.

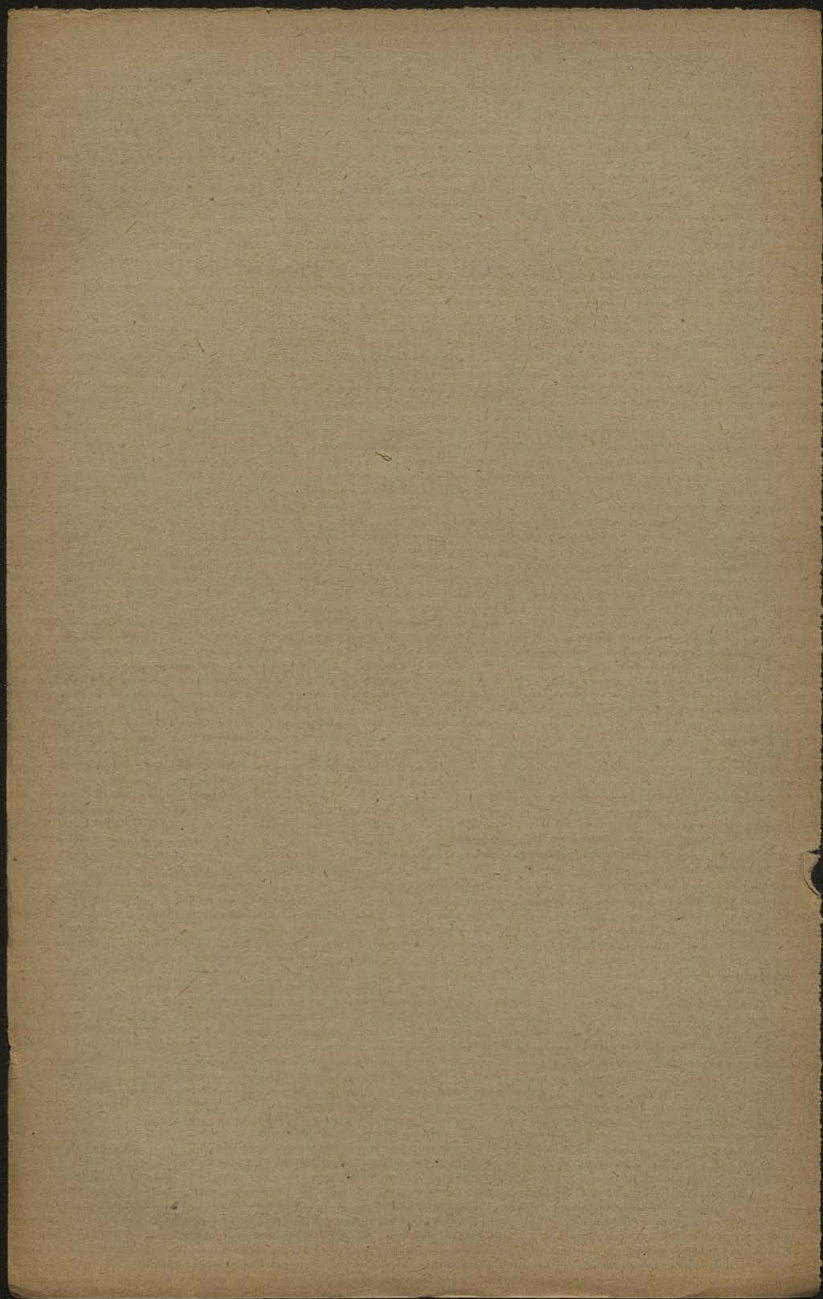

Zadziwisty-a-e, czuporny, lubięcy z kawa-
 dymu zadziwaci, kontrowersyj sala-
 chodka, chłopak mały bez zadziw-
 isty, powstaje od skotu i niby nie-
 chętnie poprawiając swój myślenie, tak go
 że siebie karcąc, że na sobie siedzą-
 cego eleganta trafił w ciemno i ciemno
 napudrowanej peruki "Z. Kawał. 1. 333.
 „Był mały, włosów płowych i młoko-
 sowatej twarzy, ale oburzenie zadziw-
 isty, wielkiej odwagi i burzliwej fan-
 tazy" ib.

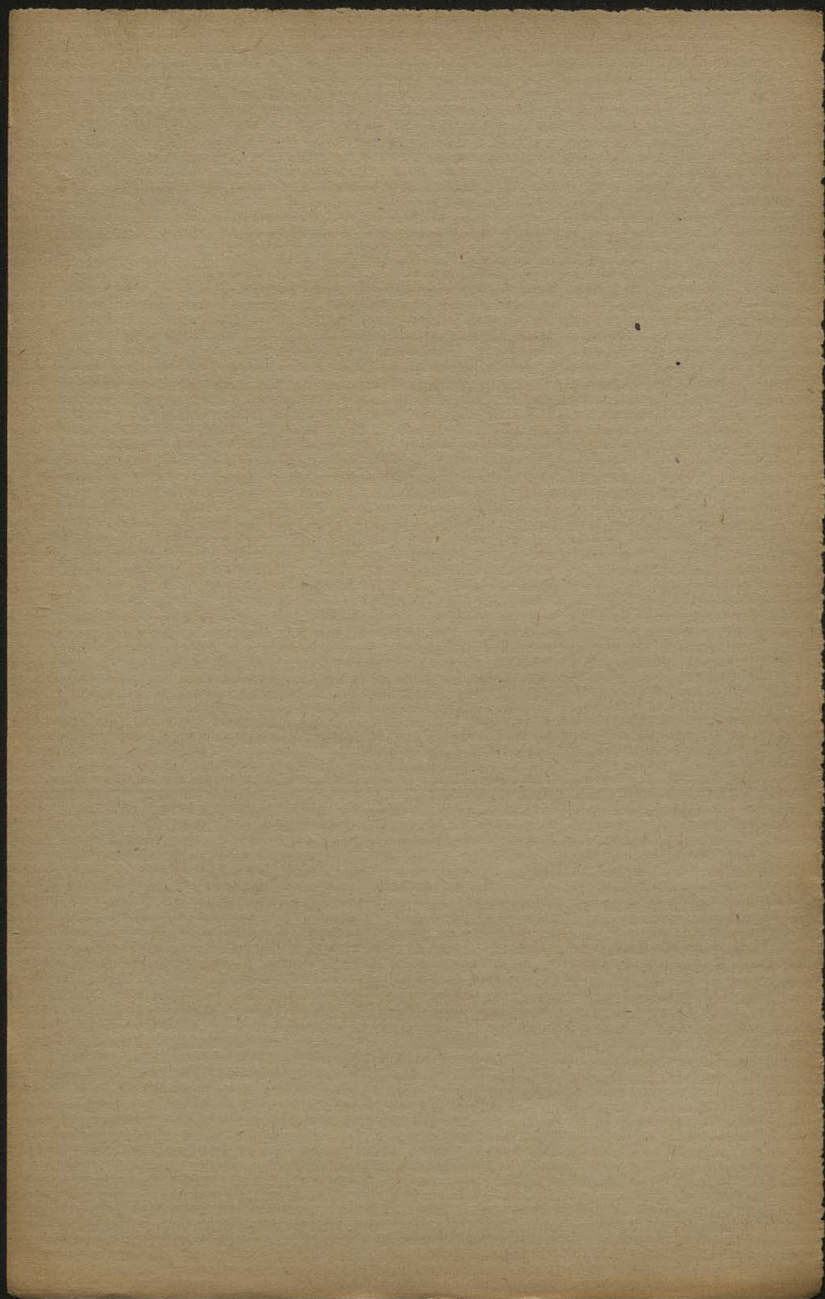
Zadki'evka'vic' - it - i' v. x. d km. z przem. kart. „u-
cho moje na cate posledoviednie zadki'ev-
kavit" Au. wi. 1. 130.

45

Загадковы-а-е, во праст., петен загадк, оtko-
личности невообразимых, дворянству
„Barma Paulina usmichnuta is zagadko-
wo“ May. 2. tow. 1887. 131. „Drovi jej is isig-
gusky; na ustach igvat zagadkowy usmich“
Twi ib. 169.

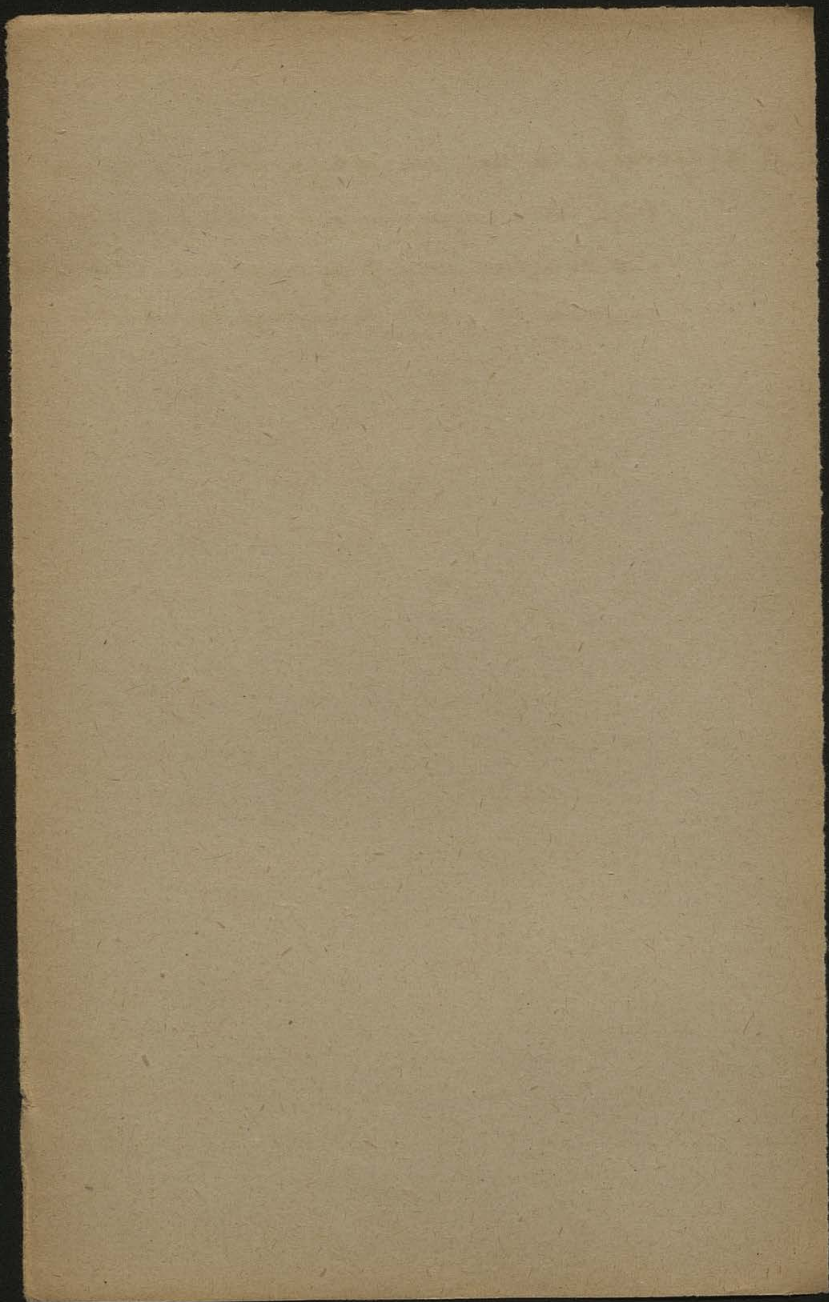
289

Łagajenie-a. u. nia nm. Łagajnik-a. u. ki. nm.

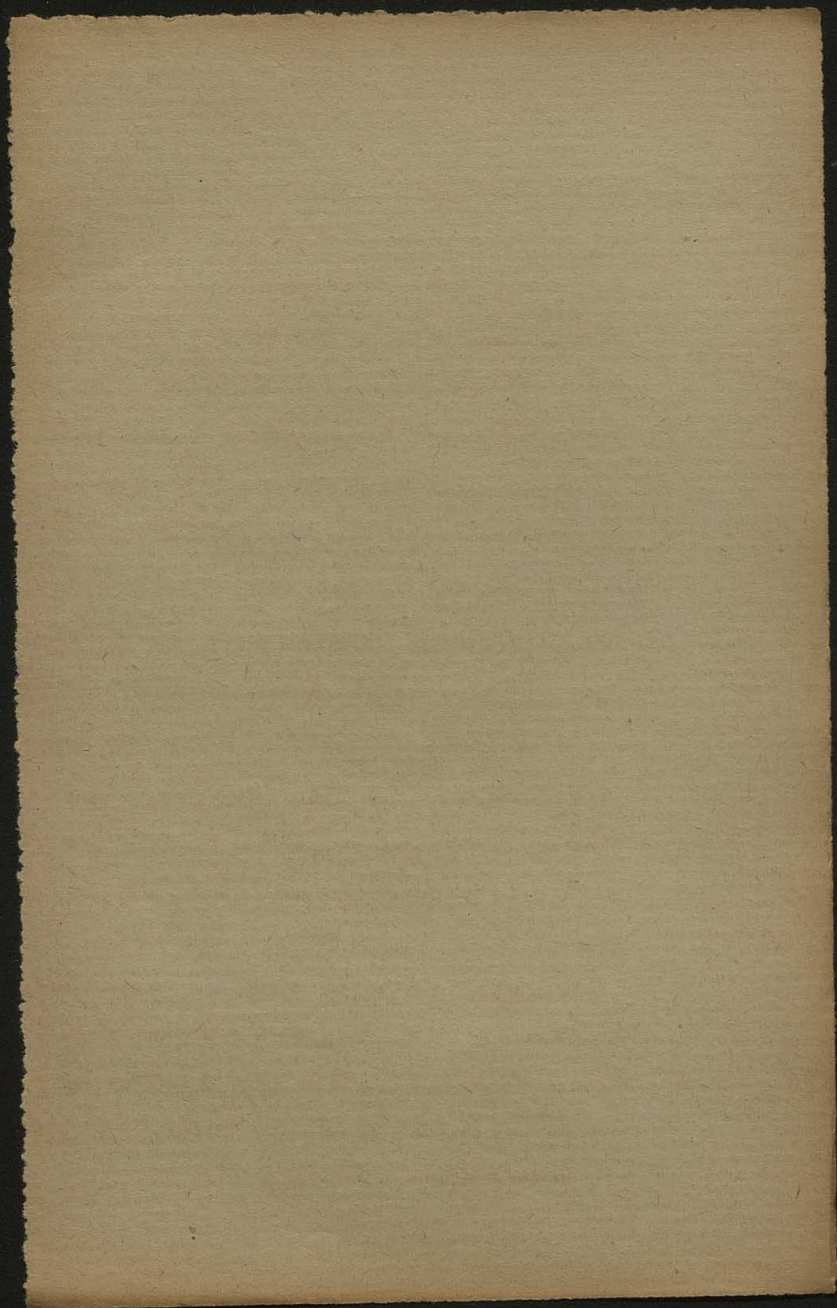
część lasu łagajowa, łagaj, łagajisko, rapust

" W drugim polu przy łagajeniu sornowem
Łagajów 20 " (1665 v.) ks. Jędrzej. Rychn. Dółka 181

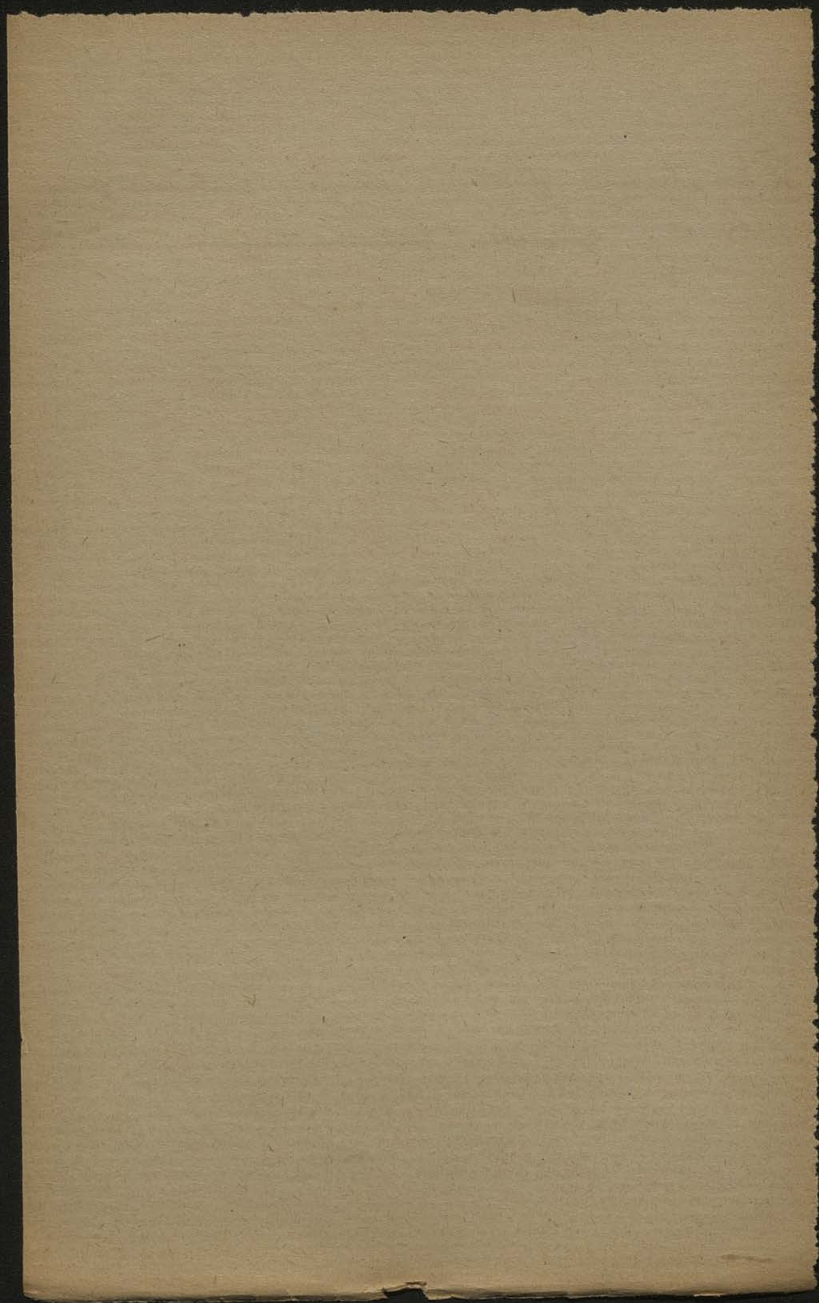

Zagalopować się - at-ruje st. zaim. dku. zaprzdkie
 się w czem kawałto „Sprawa skowrony się
 zaprowie przed krótkami sądowni, obie
 strony albo wiem nie co się zagalopowały.”
 Wiek 1878. 263. „Cenna X., która kawałto
 zagalopowała się w latach, ocksiwiała
 nadawaniem na krestanie amota stróża,
 w postaci meża” Kur. War. 1878. 204. „Taki
 akt skowrony niewyłączy wypływał z
 uwolnzonego przeobrażenia, że się tro-
 che zagalopował. Niewyłączy stany wrzót
 na krest i wypędził” Haj. S. Lwow. 1886. 264.
 „Krabina bojaż się, aby pociąg w rok-
 mowie nie zagalopował się, wstąpiła, po-
 data mu rękę i przekazała z nim na we-
 renidz” Sewer Dniw. 23. 12.
 „Zagalopowawny się raz, nie może już
 rejtrować” A. Włw. Woty rob. 24 „Kiedy
 byłby ten Romus nie zagalopował się
 mi się kawałto, to kadem interes dla nas”
 M. Gwał. Dniw. 23. 244.

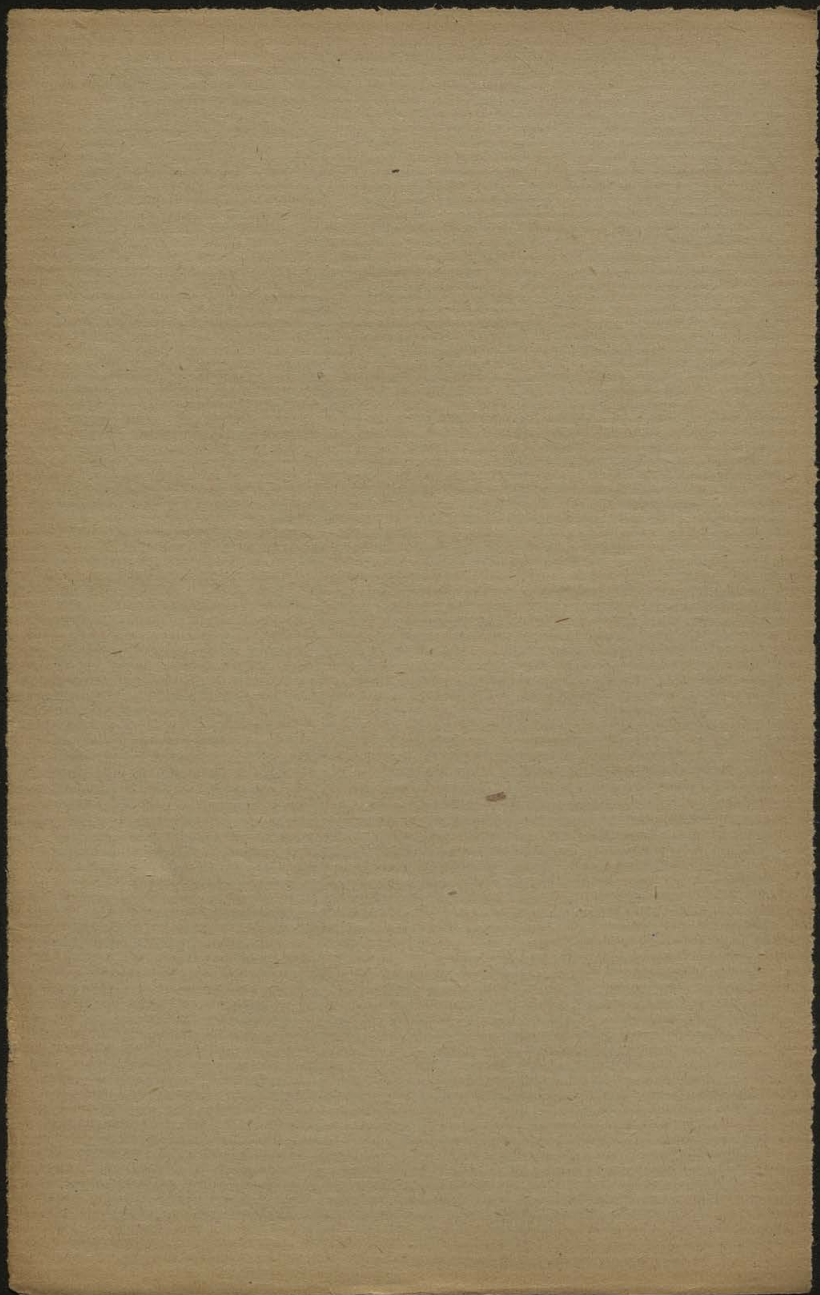
Zagatunyc' - yf-y it. en. dhu. posp. porbawic' pray-
 tounowici, runytoiś, zagatunyc' silnem
 uderzeniem.

291

Łagania - a. m. che - ów i y um. z tak w kuj. i
 w ogóle w prowincjach kwót. kowgr. gwa-
 niących z Busami nazywają tych co sku-
 pują trzódę chlewną i kaganicą ją na
 granicę, wieprzarkę cf. wieprzowisk, zgonnik.
Łaganka - i i. uk - nek um. z prow. kuj. ka-
 ganiecie ptęgiem t.j. wyorywanie przez ptęg
 idący naprzód brzoło, podług błonnych wyo-
 rywane były mająć kagony pod siew okami-
 ny.

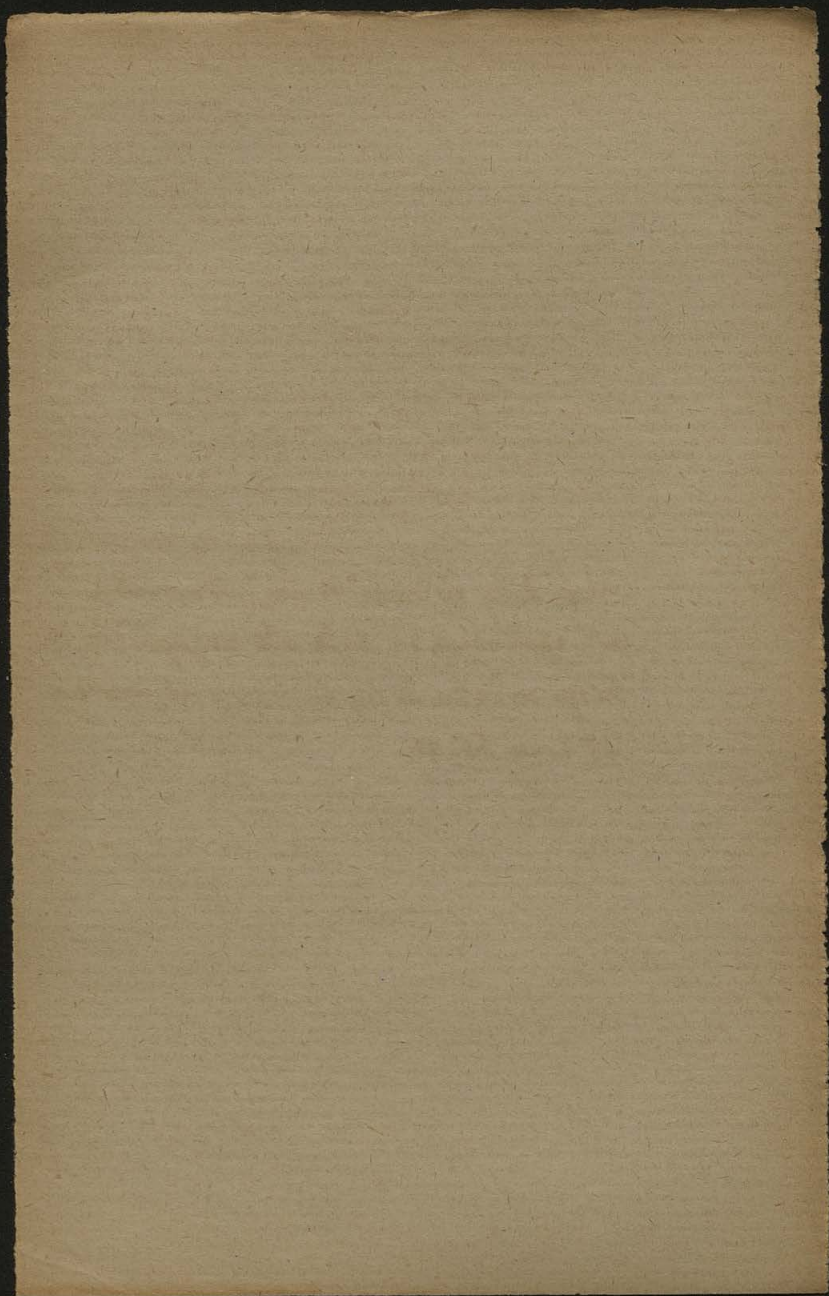

292

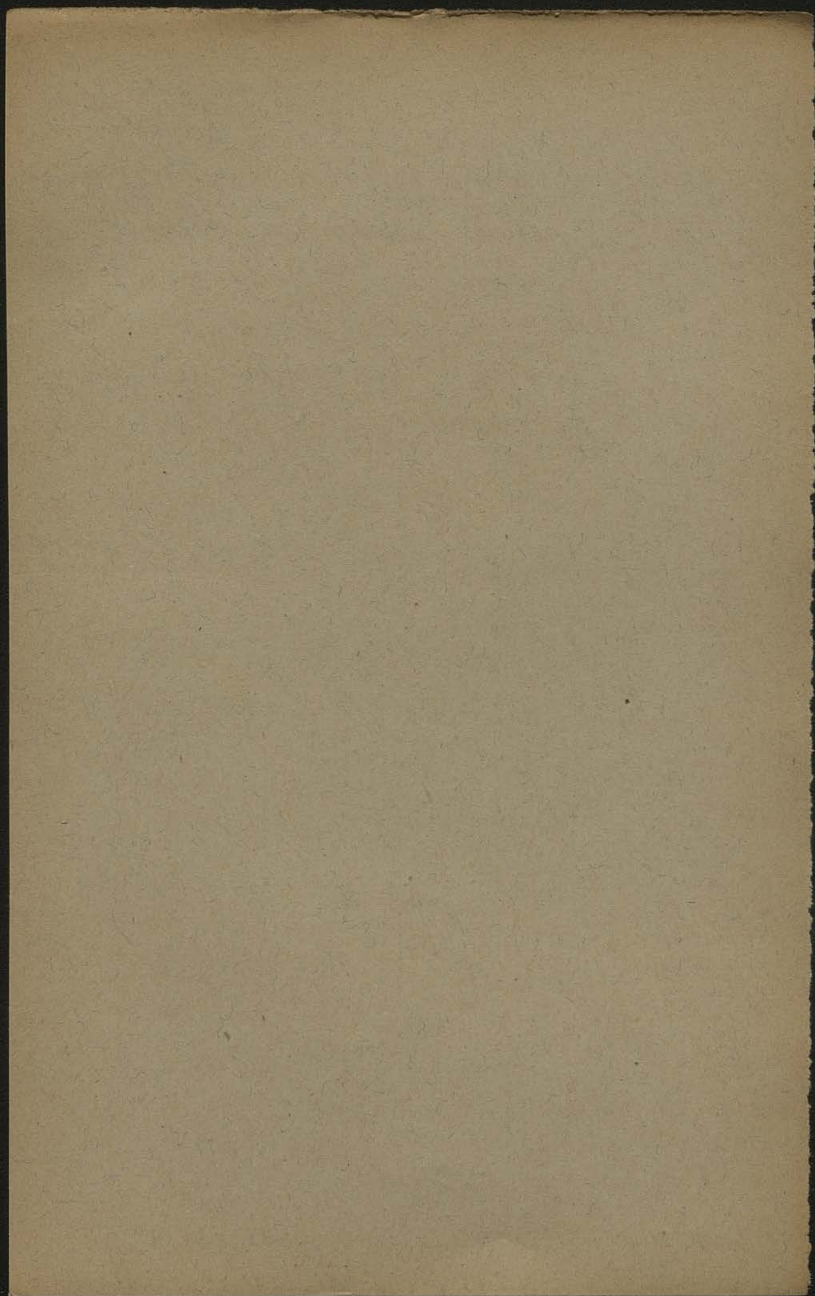
Kagapiac' si-at-a st. kaim. ndkn. Kagapic' si-iti

Dkn. cigi' gapia, krapatywai us w co
 beannysnie - karpomine us w notargnie-
 mie „Podnos niedy coveak: kagapic' us
 us na niedkwi edkiem, mamunia im
 perswadyje: ne nie przystoi covekowi wala-
 checkim uoglydai us na tak porpolityz ko-
 medyz „Z. Kawk. 1. 56. „Zawek musiat sta-
 naci zeby us chwi' trochz prapratnei.
 Niepudobna us bytu nie kagapic', bo ta-
 kiego widoku w ryciu jessore nie spotkat.”
 Z. Kawk. 55. 22.

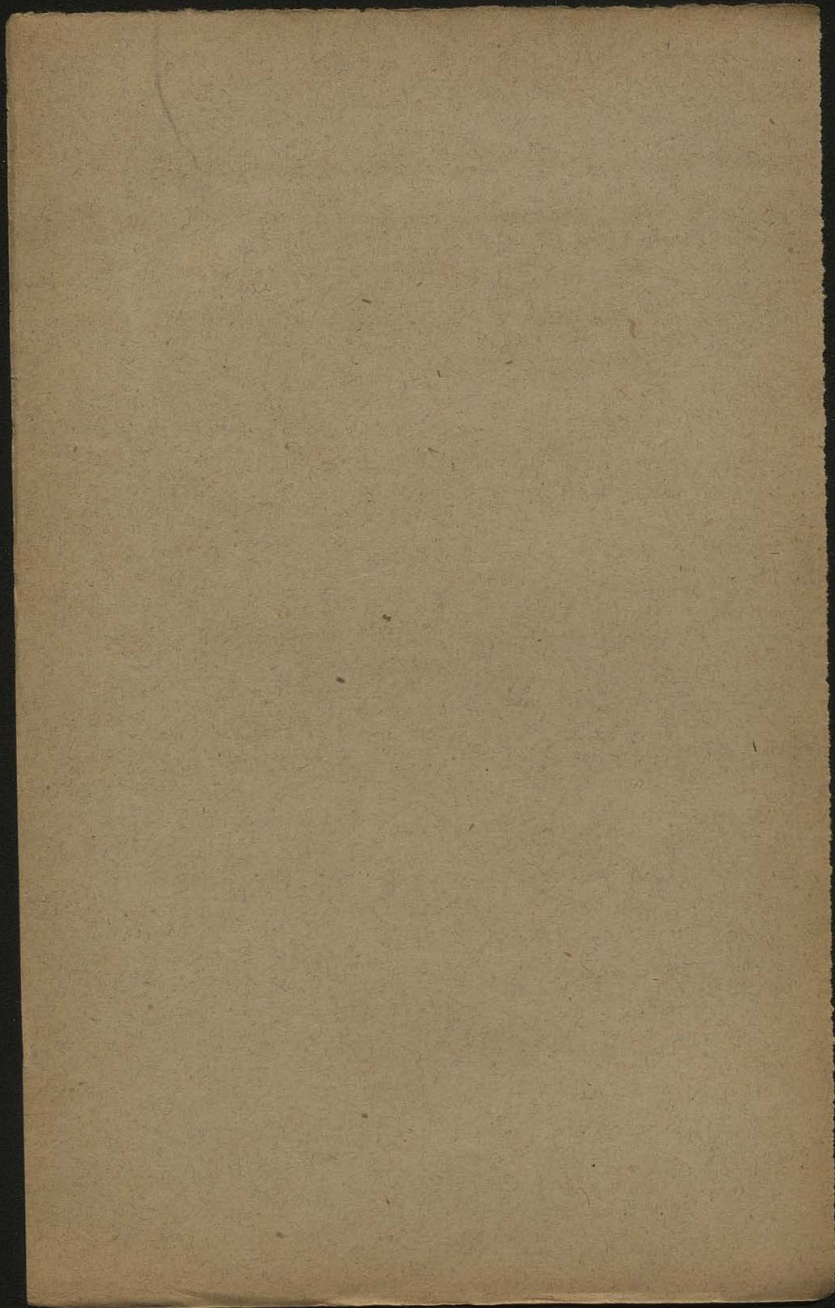

zagartywać - at - a ~ tuje st. cz. ndkn. cz. III. prawi ka-
 garuiac', kagaruiyvac', "Gospodarui"
 jej materiał na zagartywanie dla sie-
 bie własnego, co było jakierukolwiek
 prawem jej materiał się, albo materiał
 się mogło. "T. S. p. 1. 92.

Загварони́и си́-и-и ст. кавк. дкм. Загарі́и на
со, караткеі́и загварони́и, Загварони́и
си́, чи́де ко́рхуни́и со ми мо́ионо,
а, і́згуну́и ы плуде́окач зуні́т ы о́слоу.
27 кавк. 55. 28.

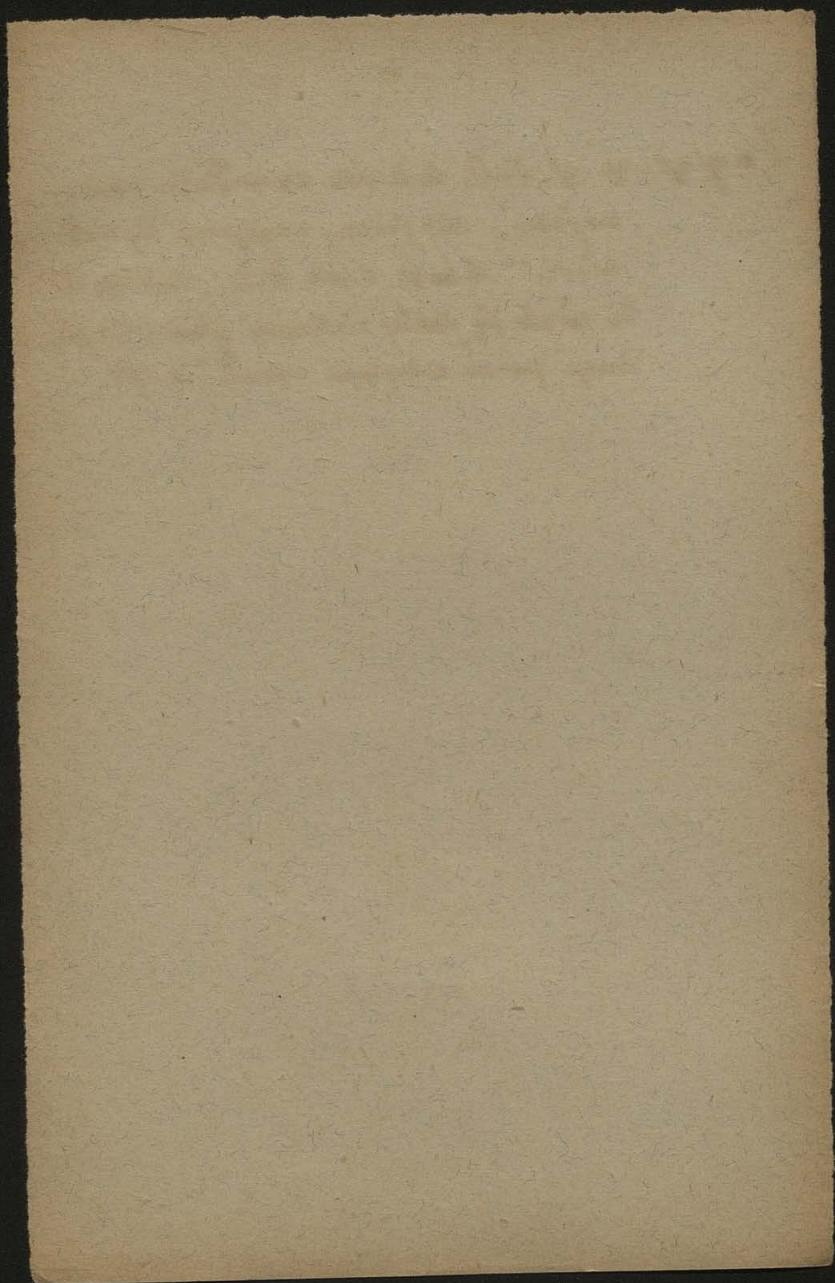

2
Zagladnag - z duie st. ex. duu. wrywane w
 Galiji, nam. powra. pranyj'szego kajraki
 i widriatem upowarnie, tam dobre na-
 gladnat i diuoka od kluwa i skparami
 i klonedy ty llo mogetem "L. Kark. 1. 133

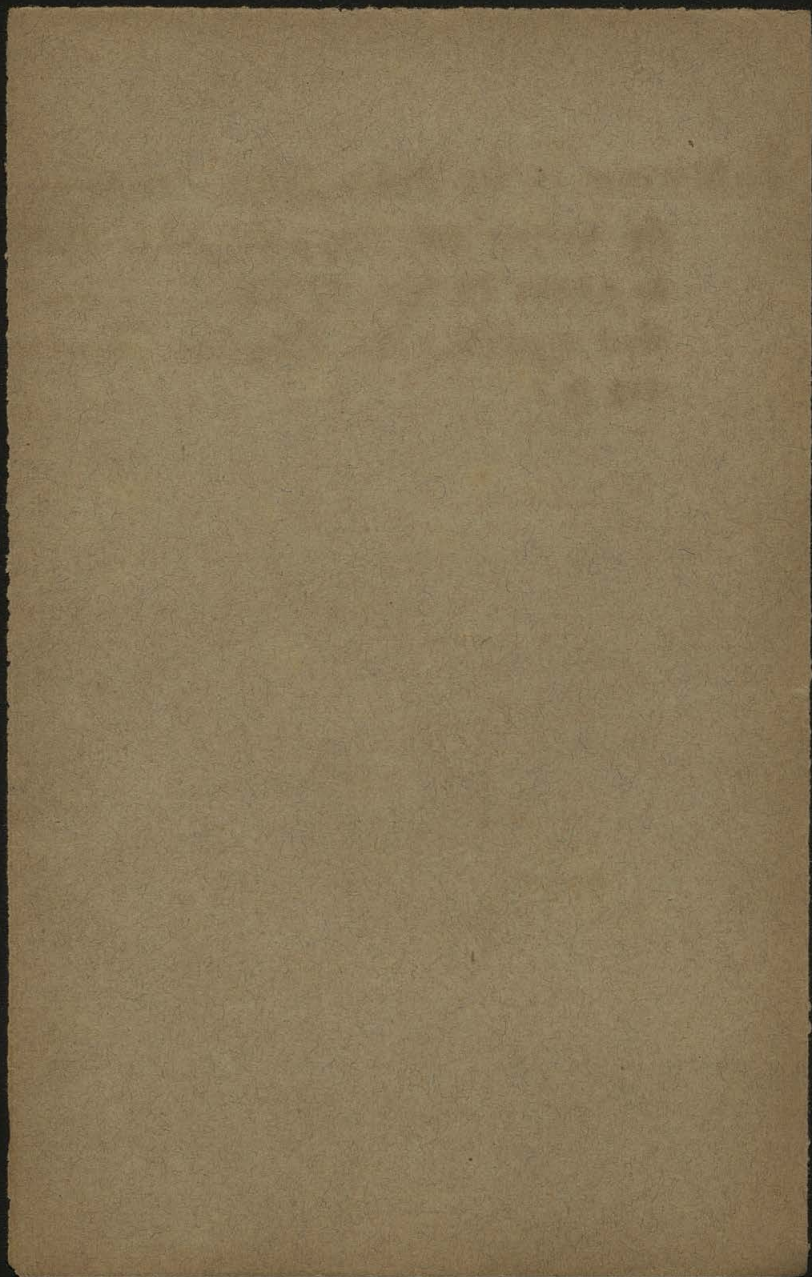

Zagladugi-gł-dwie w. w. dnu. prow. Galic. kam.
 kajrac, „Nie jeden..zagladugt do ma-
 nierki” A. W. Fr. Dieta 11. 2., „Czasem tyl-
 ko wdato się jakieś ciemnej głowie zagla-
 dugi proza uchylone drzwi..” ib. 174.

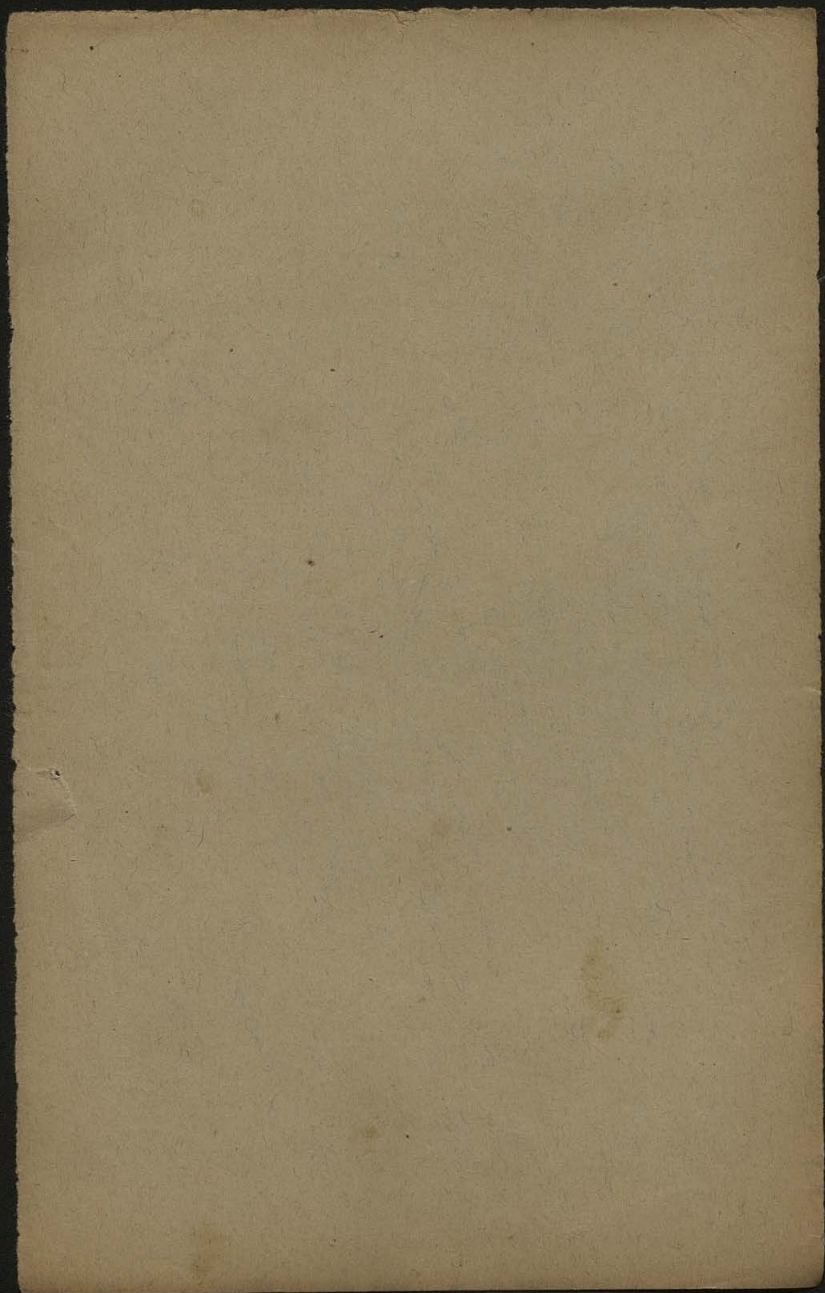

Zaturkowie ex. Dkm. turskim powieci, zamalowie
 fig. Katarac ~~ex~~ „Oczywiście jest to wryst-
 ko pisane dla tego, aby zaturkować wra-
 żenie, wywołane tem odkryciem” G. nar.
 1883. 19. 1. „Jedne dzienniki niemieckie-
 probowały nieśmiało obrony p. ministra,
 niektóre dały wyraz niezadowolenia lub
 nawet oburzenia, kiedy pisma radykalne
 staraty się całą sprawę zaturkować” Czas
 1886. 182. 1.

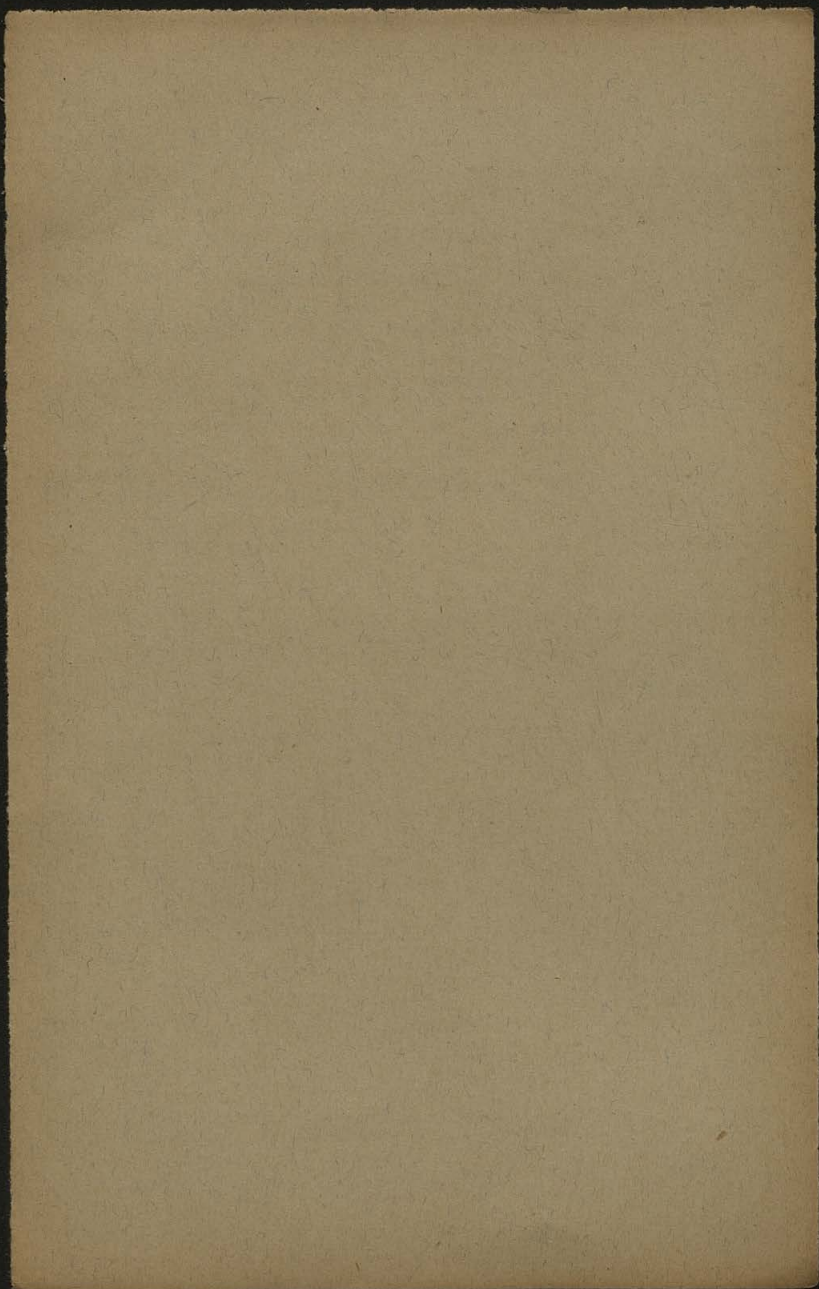

Żłoskowsny-a-e, rusyc. żłoskowskij, w maw.
 niefortunny, nieudatny, niepowodny „Ża
 chwile potem żłoskowsni współtowarzyst-
 cy zaczęli się... o czym ze sobą mówili? -
 czytelnik, niech się domyśli” J.T. Żi 4. 179.

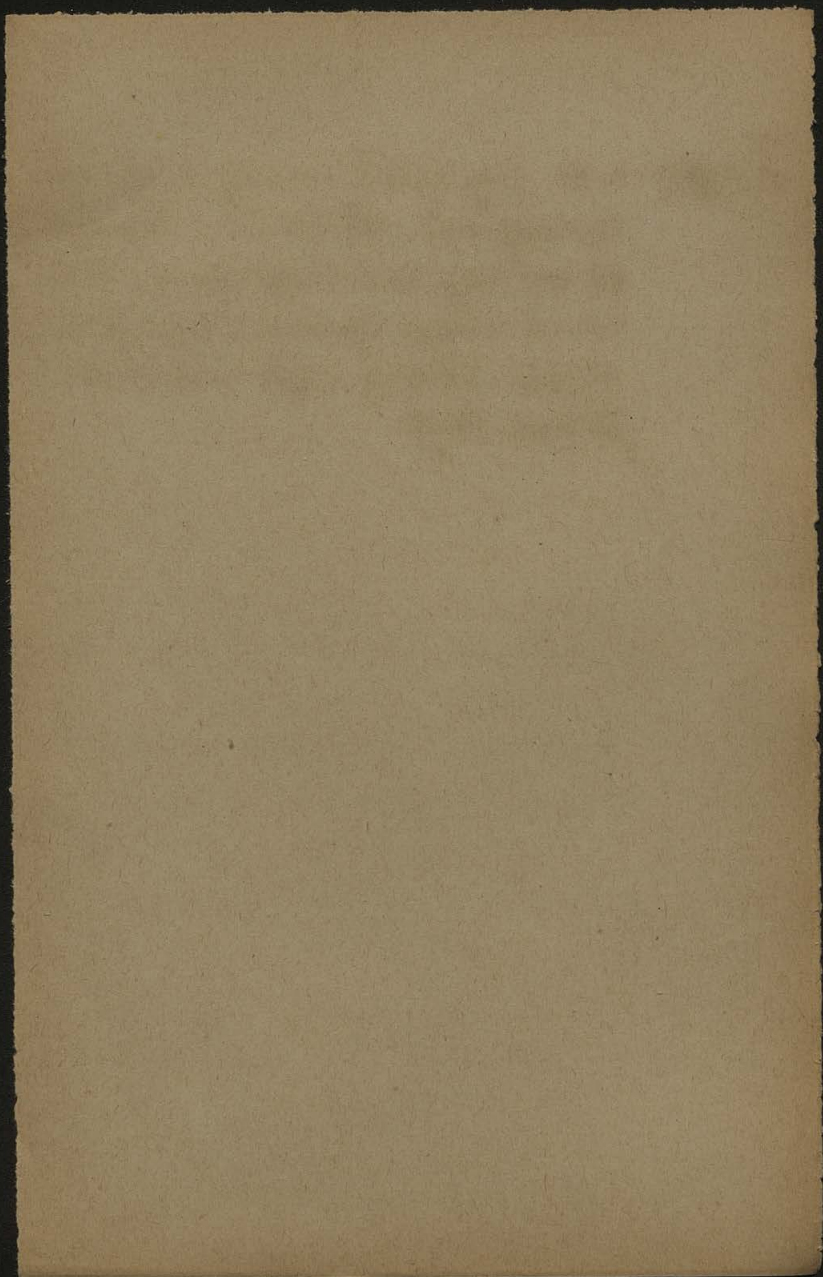
Zagrywai uś at a s. xain. 2 kn. 1/2 fig. móci' uś o
 morze: „morze zagrywało uś” wabu-
 rnyto uś „Morze poruszało się zagr-
 wane i wdzęte” D. Pol. Tut. 1. 233. „Wzyst-
 kie wywrócone były ku wspólniemu
 widokowi zagrywanego morza, które
 oborynnim głosem swy' xty kumow obja-
 wiało kicmi” J. Kozan. 1. 449.

294

Lagun-a. m. z fig. zawód rolniczy, praca noto
uprawy roli „Do staremu trzymali
się oni kaguna, i innego sposobu do ry-
cia nie widząc, uprawiali kawatki roli,
ciężkie dołki były często niedostatek”
J. J. Kraw. 58. 77.

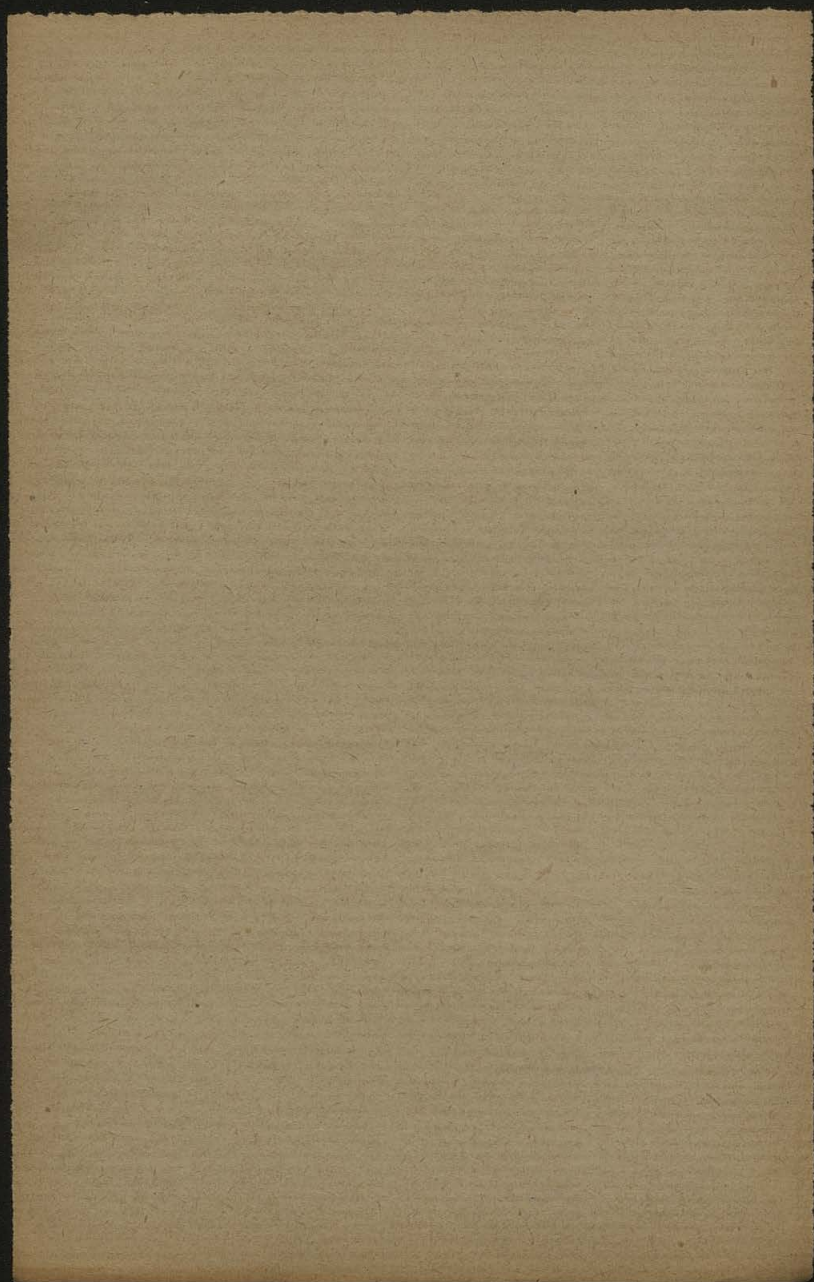

295

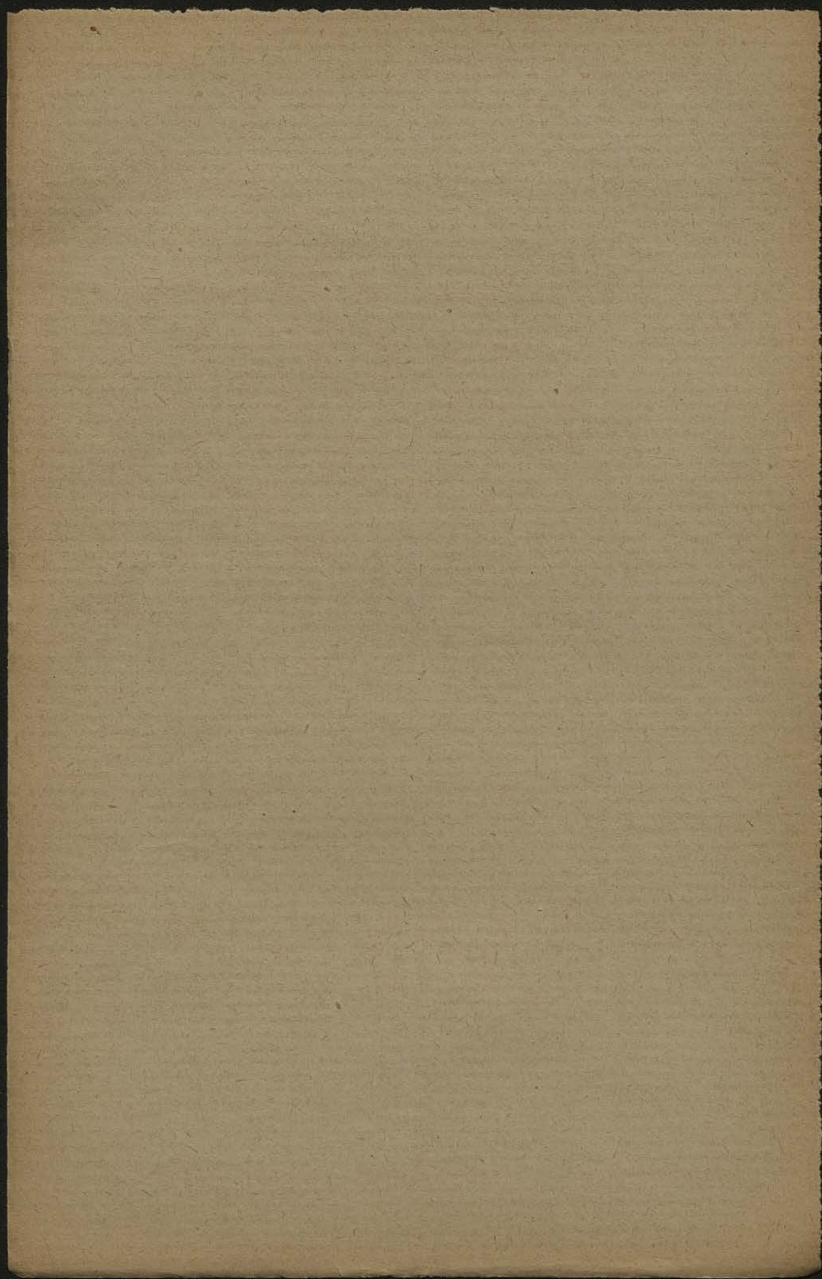
Łagunowiec - wieś w. w. w. o. m. w. a. h. u. i. k. a. g. o. n. o. w. y. „Dom ich otwierat się i dla takich jak my łagunawców” *Żł. Wron. 71. 39.*

Łagunowy - a - e & „salcuta łagunowa”
 drobna salcuta, na jednym łagunie
 siedząca⁽¹⁾ „parafianka”, Skromna i wi-
 sej łagunowa niż wielkowiświatowa
 Stasia” *Ż. Kurk. 5. 64. (1)*. „Było tam róż-
 nego kultajstwa nie mało, była wpraw-
 ka salcuta drobniejsza i ichnów ł-
 gunowi nie wprostkich kesićników” *ib.*
1. 203. „Wiele było ludzi piznnych i kowi-
 jak trzeba; ale też i holoty nabiegło nie
 mało, orobliwie też wycich łagunowych,
 kłowych lewa kubiem i do pichoty zwa-
 bił” *ib. 2. 342.*

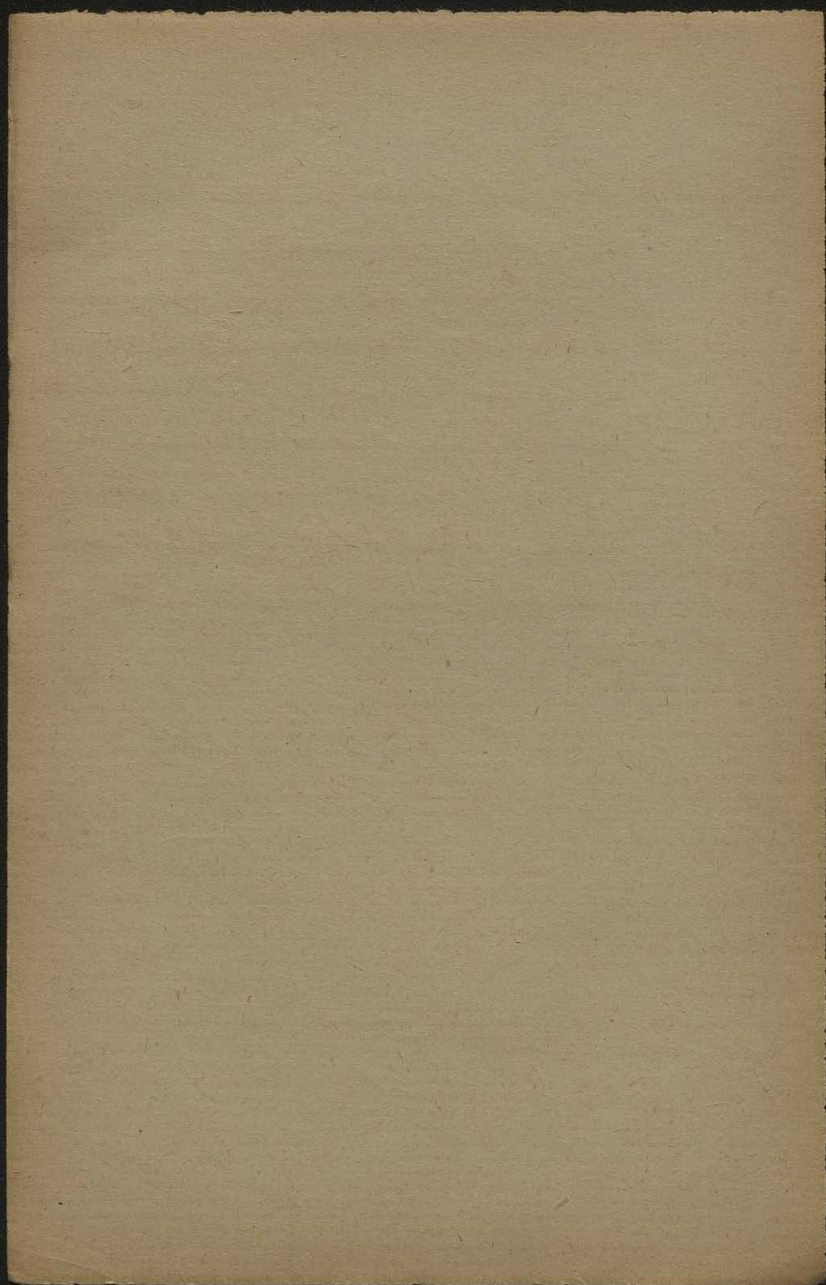

Zagorkalstwo - a. w. beal. mu. zagorkatoŕi, zapal-
 cnywoŕi, zapamiztatoŕi "Wadrowo siŕ
 o dobroŕoŕtke z zagorkalstwem niŕty-
 chanem" D. Dol. Trudbuŕy 26.

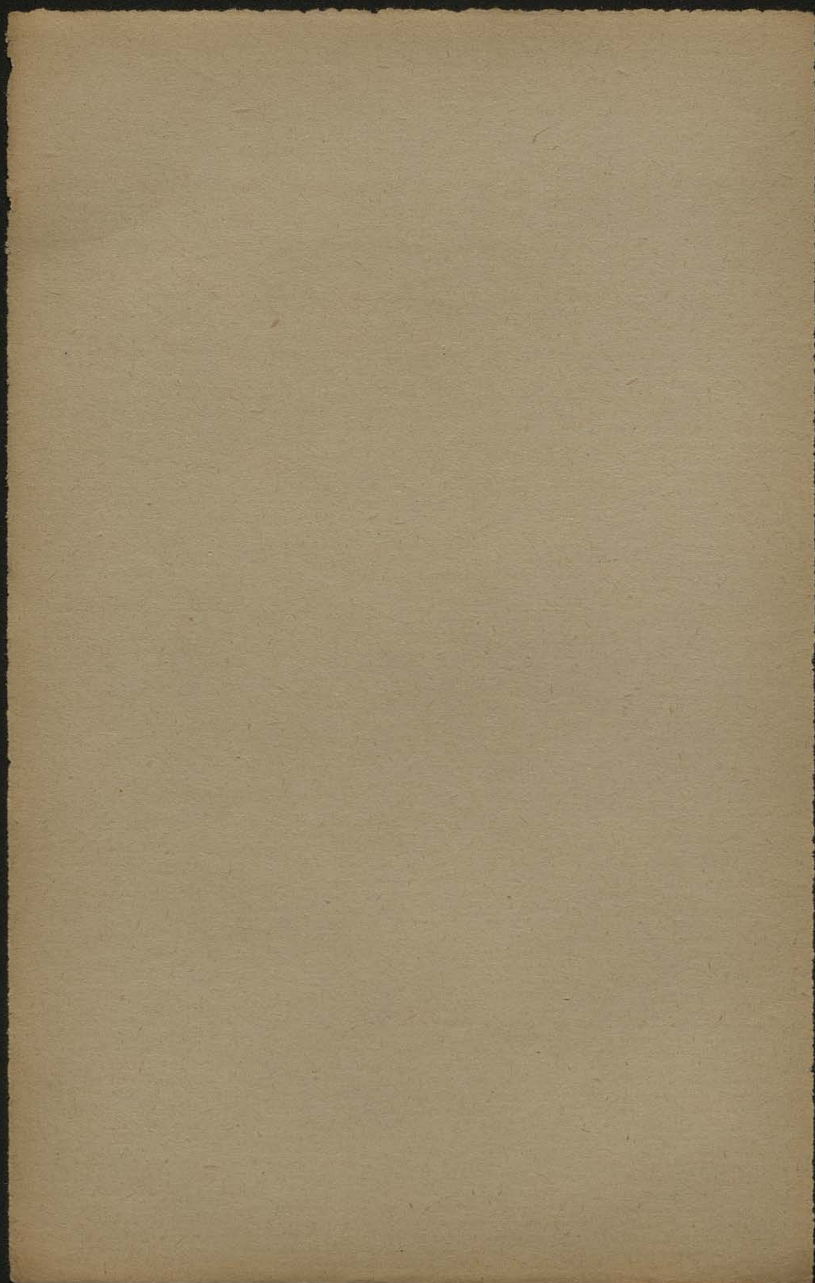
Zagórski - a - ie, zagóraci przybywający, z za-
 gór, zdaleka przybywający „Choć przyjsze
 najtarkawie, jest miś parę, parę Dębów,
 zostawionych jemu kawałek dla „Zagór-
 skich panów” w. 60 t. j. dla niepodnia-
 nych górci fig. wymarkowy, wykreślowany
 „Pier ona tam nie maway o żadnym za-
 górskim panu, a ten, o którym myśli,
 może być jej mężem” Złachar. op. par. 50.

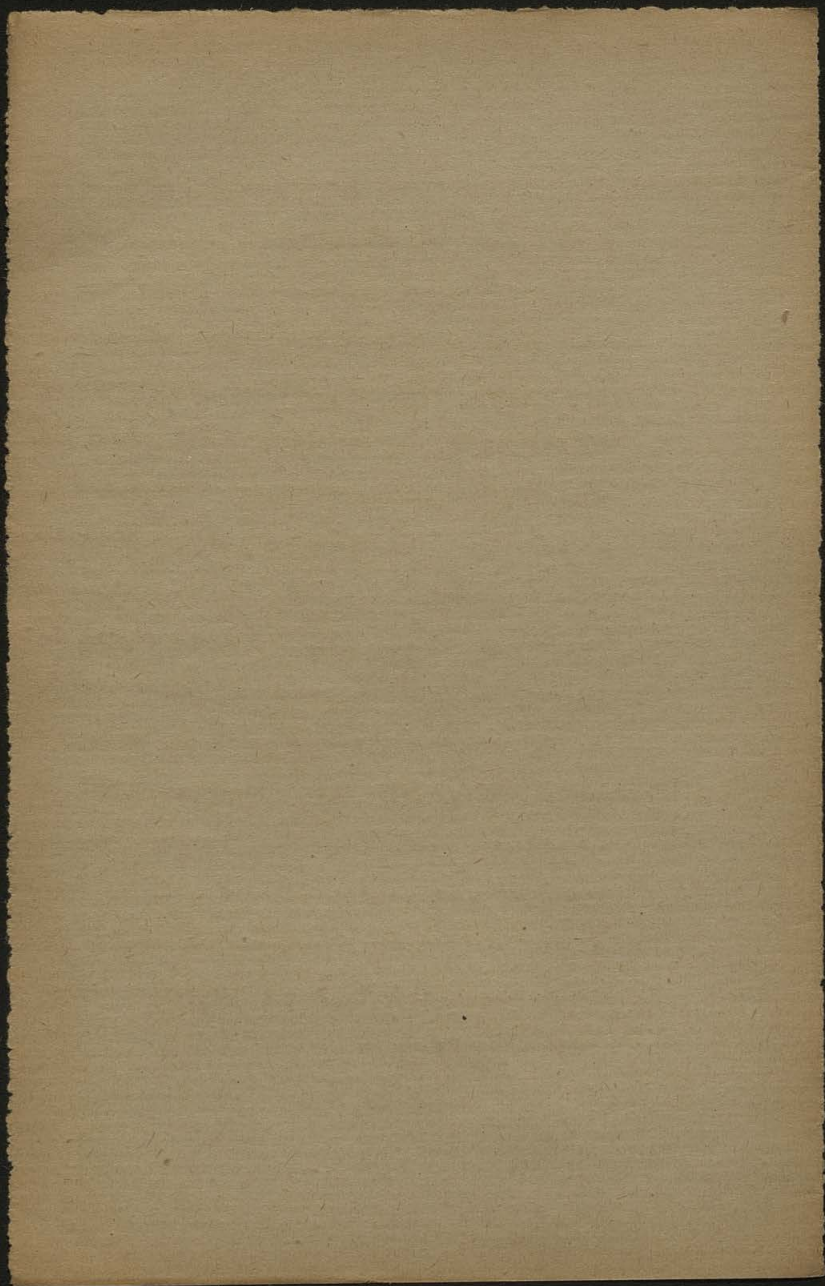
296

^{zawali'}
Zagracie it-i st. o. dnu. gratauni' kapetuić, "Przek
 zagracowy salonik trudno się było poro-
 cić" J. Kwara. 33. 69. "Taki był ka-
 petyłny, zagracowy" Tł. Kto i kto. 3. 21.

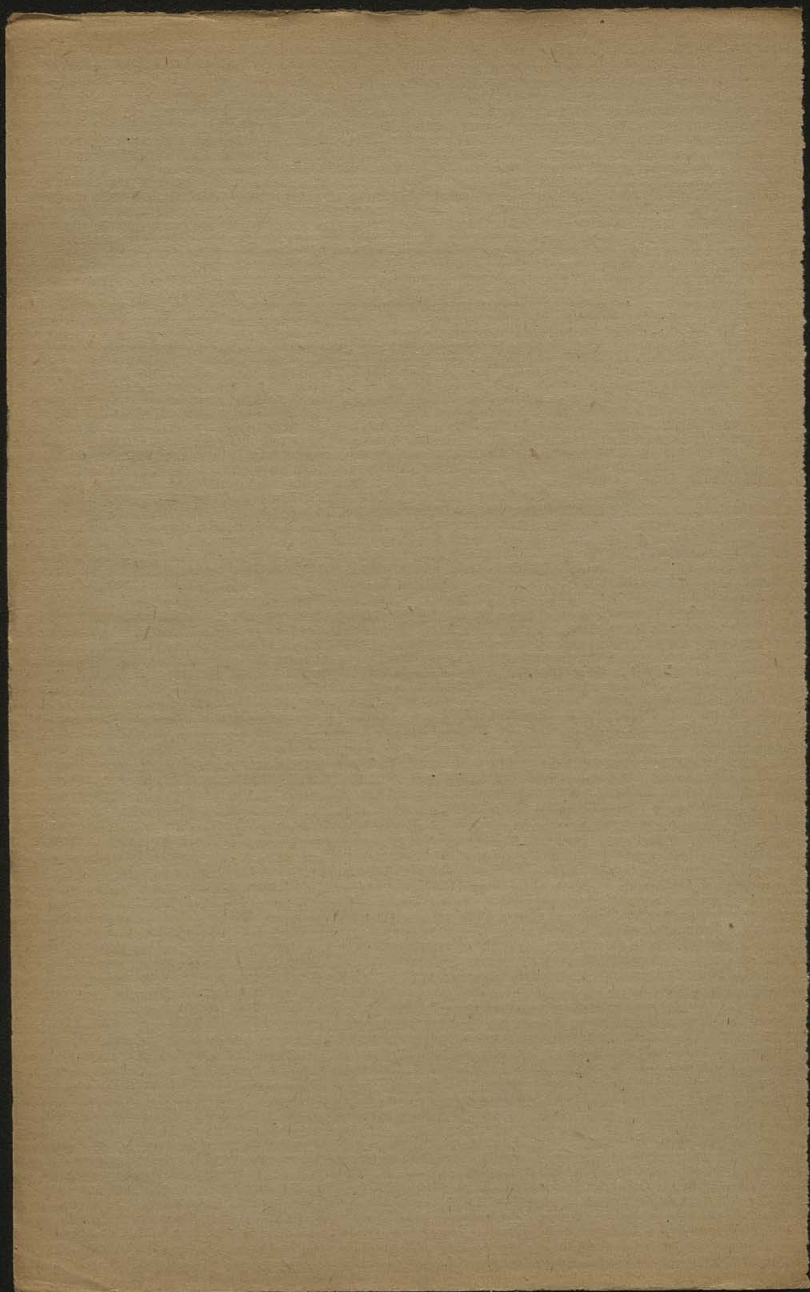
Zagranica - y. n. bez l. um. obce kraje „Dla nich
 z tytułów, w które stroi zagranica, naj-
 chlubniejszemu był kawale polskiego
 walczyka „A. h. Fr. Kom. 1. 28 „O wiele
 my niej jestem pod tym względem od
 zagranicy „M. Pol. Kłoty 12. 214. „Wszystki
 ciż obiadu rozmowa była o zagranicy,
 bo gdzieś on nie bywał i jakiego kraju nie
 zna? „B. Pol. Dk. Ser. 153 „Czy oni powarpu-
 wali z tą zagranicą? „J. Koram. 11. 43. „Ba-
 mistaj nie to nie zagranica. Tam omini-
 sy są dla publiczności, a tutaj ponie-
 wie „Pr. Tyg. 1874. 236. „Wynajci trzeba, że
 zagranica jest od nas niedroga, bo ka-
 biera od nas za bieżen w wywołko co dobre,
 a my w kamian bieramy od niej za gro-
 be, ponieważ tylko same głupekwa „Kur.
 Świąt. 1877. 47. 2.

Łagroda - y. k. dy - grad um. z meton. siedzioba w o-
góle, gniazdo „kiedy już kilkoletnią
podróż strudkową w miłe swoje nawa-
cie powróciliśmy strony, kiedy już otygł
kapat tej radości czystej, która nas po-
wiodła łagrody wyczystej, dokonałem w
krótkim czasie, że...” A. hr. Fr. Km. 1. 70.

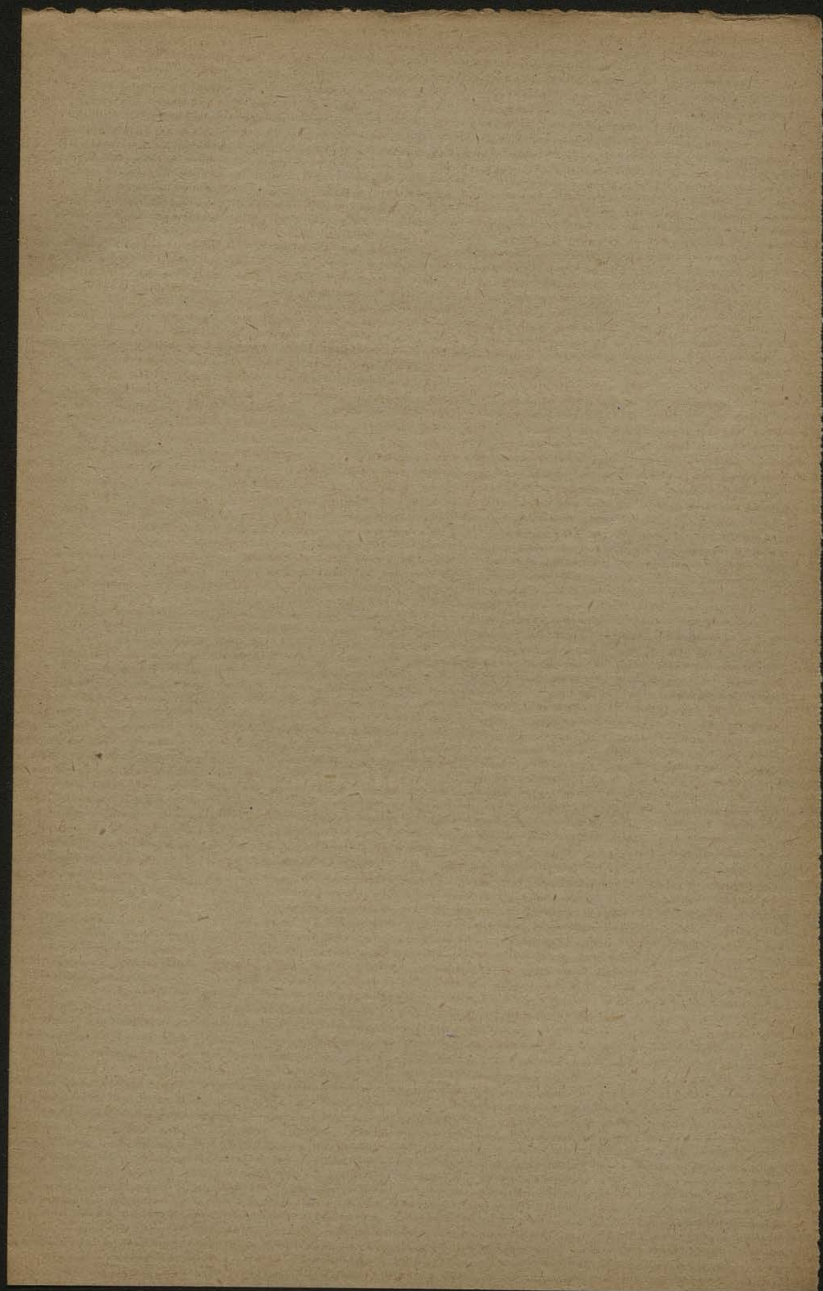
Łagrodowy - a - e, od łagrody, mieszka-
jący w prostej łagrodzie, Skosmki z
drobna, łagrodowa, wlahty, "J. J. Krasn.
71. 39 „Była uboga jak on wlahtian-
ka łagrodowa” ib. 73. 112.

298

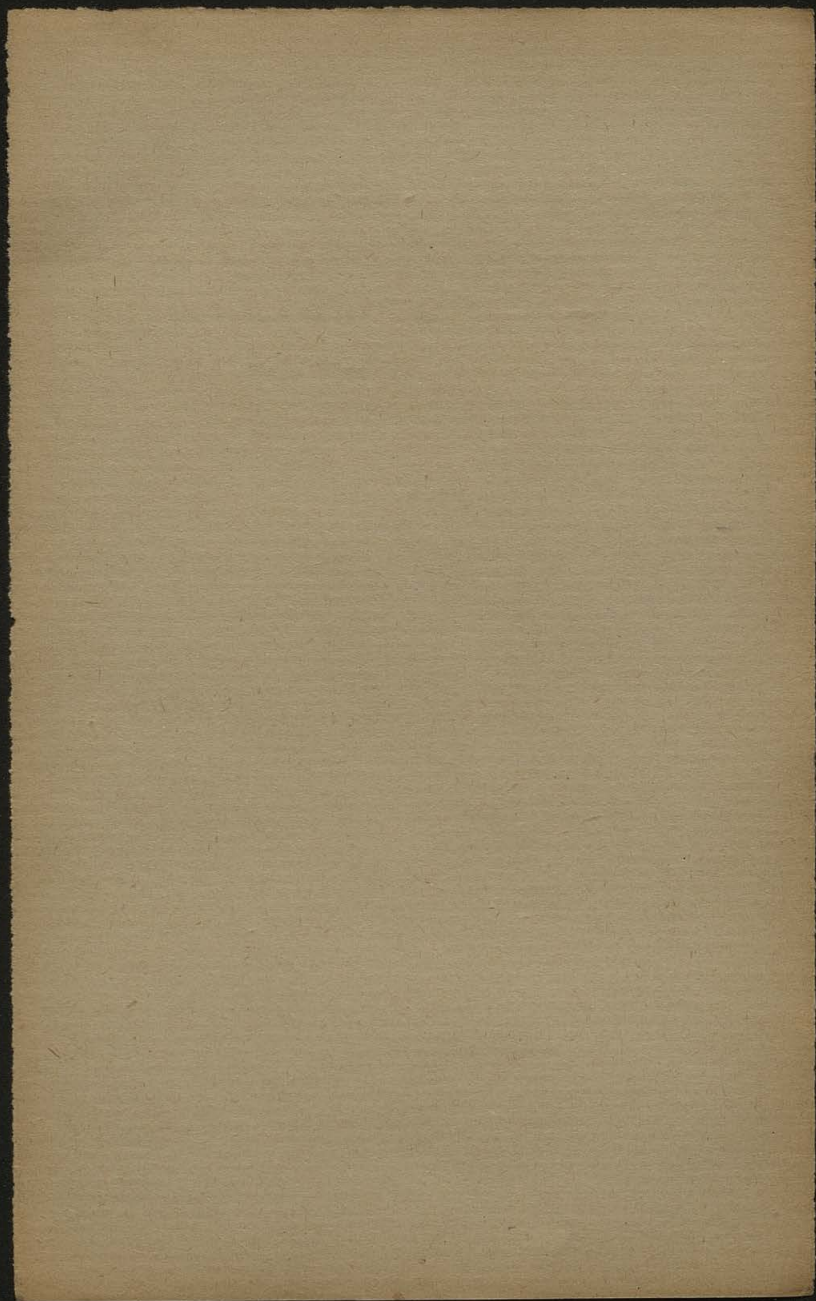
Zagumi'enko-a. n. nka-neli um. miejsce ka-
gumami „Dziś w nocy objadę po
zagumi'enkach” W. Pol 1 Pałk. hetm. 12.
„Widział zagumi'enek lub drog wyspa-
dzonych drzewami zbierając się waje
wróble” ib. 7. 274.

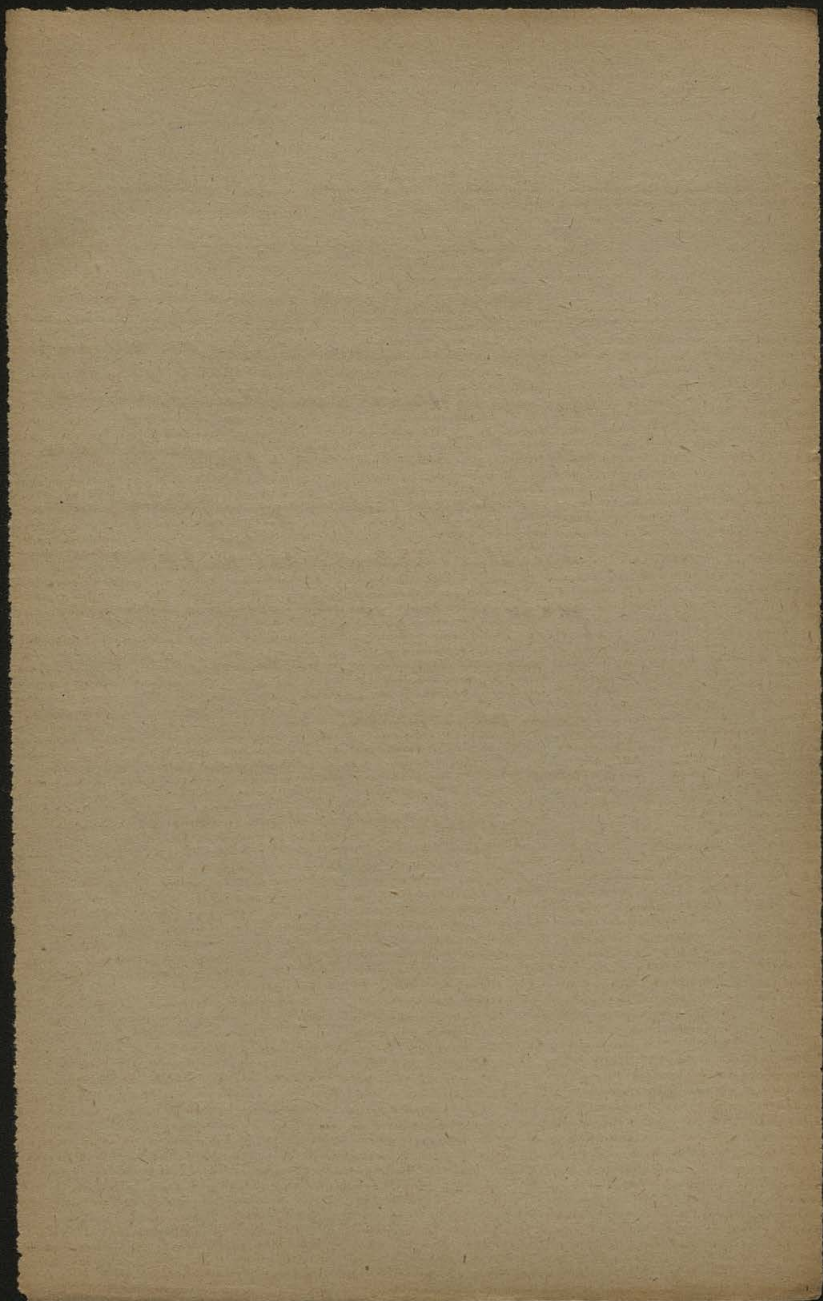
299

Zagwarzyć się - y st. zaim. dmu. zagadać się, za-
gerować się „ Nie sądzić, moi cnytel-
nicy mili, kam się zagwarzył i doś wie
co gwarzą „ W. Synok. Gaw. 4. 43.

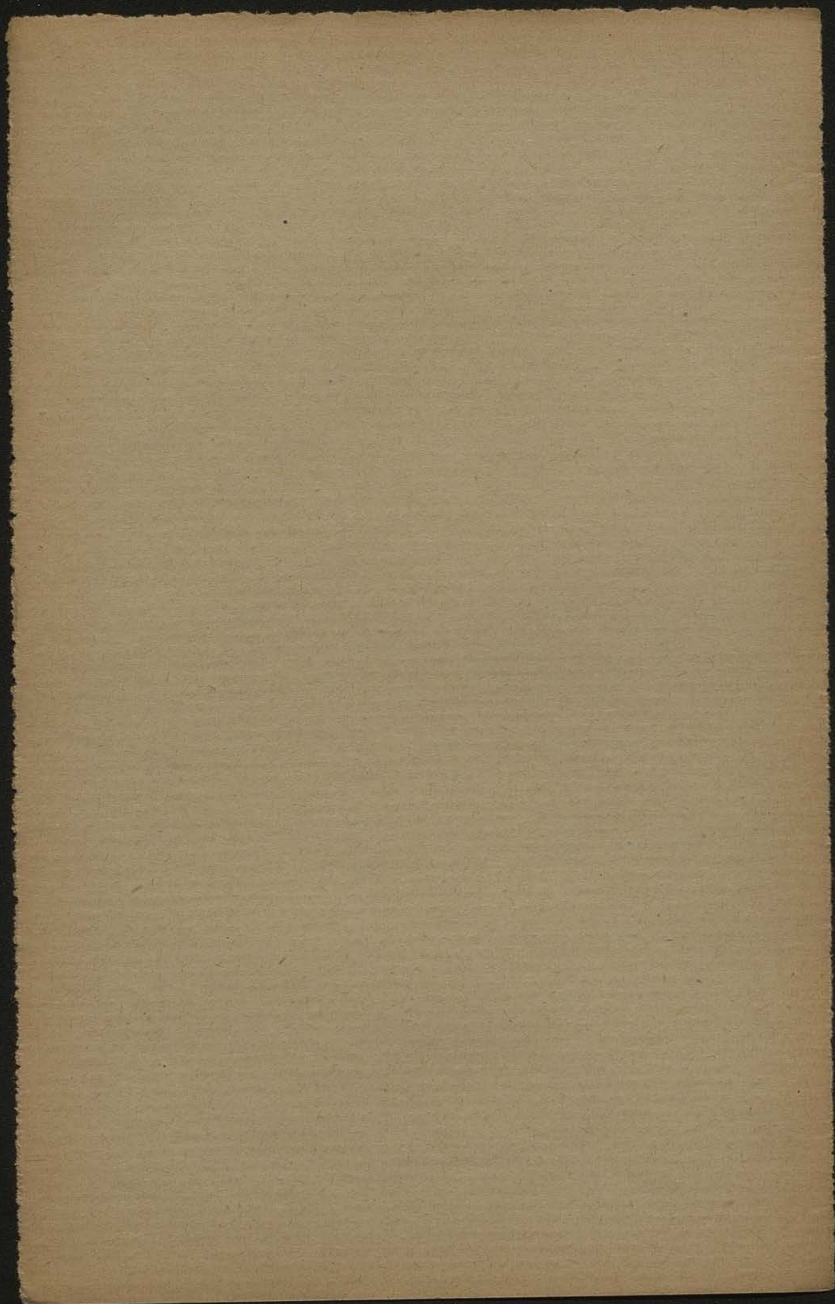

Zachartowac at-tuje st. a. d. k. Zachartowywai-
at a. d. k. z prow. obciżyci dżugami,
 obdżużi „Nikomu było zachartowai
 majstrowsi wjnyse, aby optani ludzi,
 klónych z swaim sumptem wiodto na
 wojus.” H. Kraw. 2. 201. „Zerure to taska
 pana Boga jisti swoje wyratuj, bo
 w mysklu zachartowatem pomagaj
 grafowi” ib. 75. 72. „Kerata majstrow-
 si znaczenie tej zachartowana byla
 prux podkaryuz” ib. 38. 130. „Dobra ma
 ogromne, choc zachartowane, wieni
 z i interesa podkuruje” ib. 140

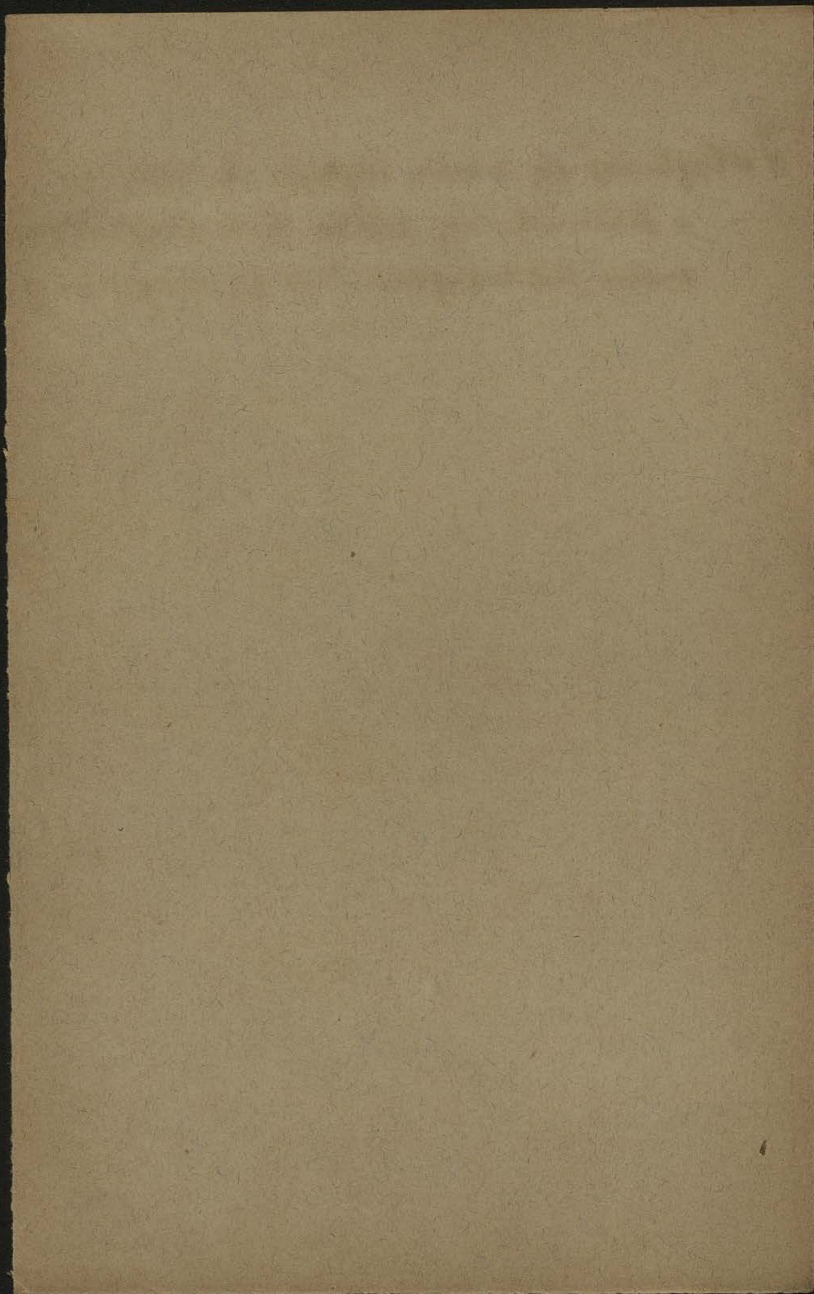

Zahasai sig-at-a st. kaim. dkm. kauadto hasai, kha-
sai us, ferdniec kadymaty, konik sig ka-
hasat "M. Mich. 1. 89.

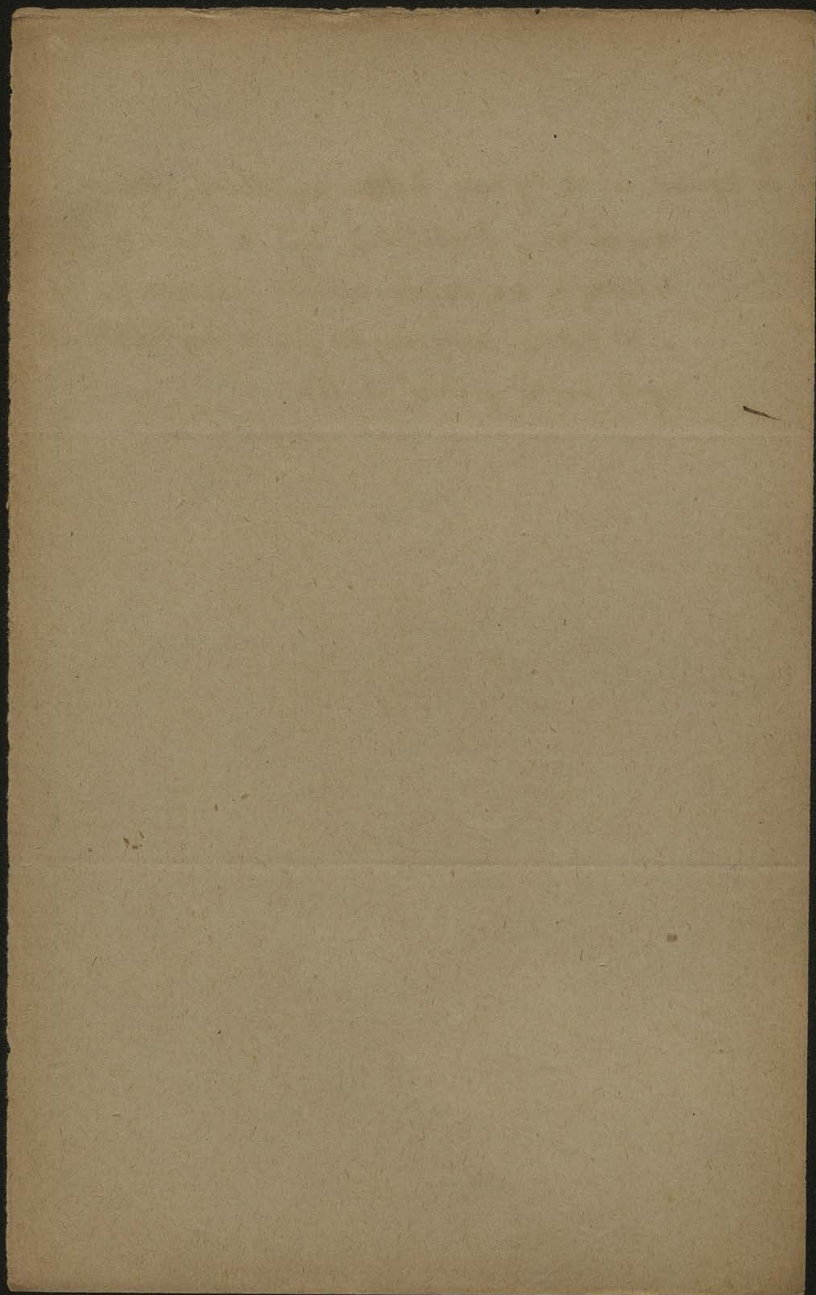

Zaśwytować się o. xmu. iwytyjać się kame. wyje
„Jeżeli tak dalej pójść, to się przypicie na
śmierć już zaśwytować” Wt. Log. Sam. star. par. 19

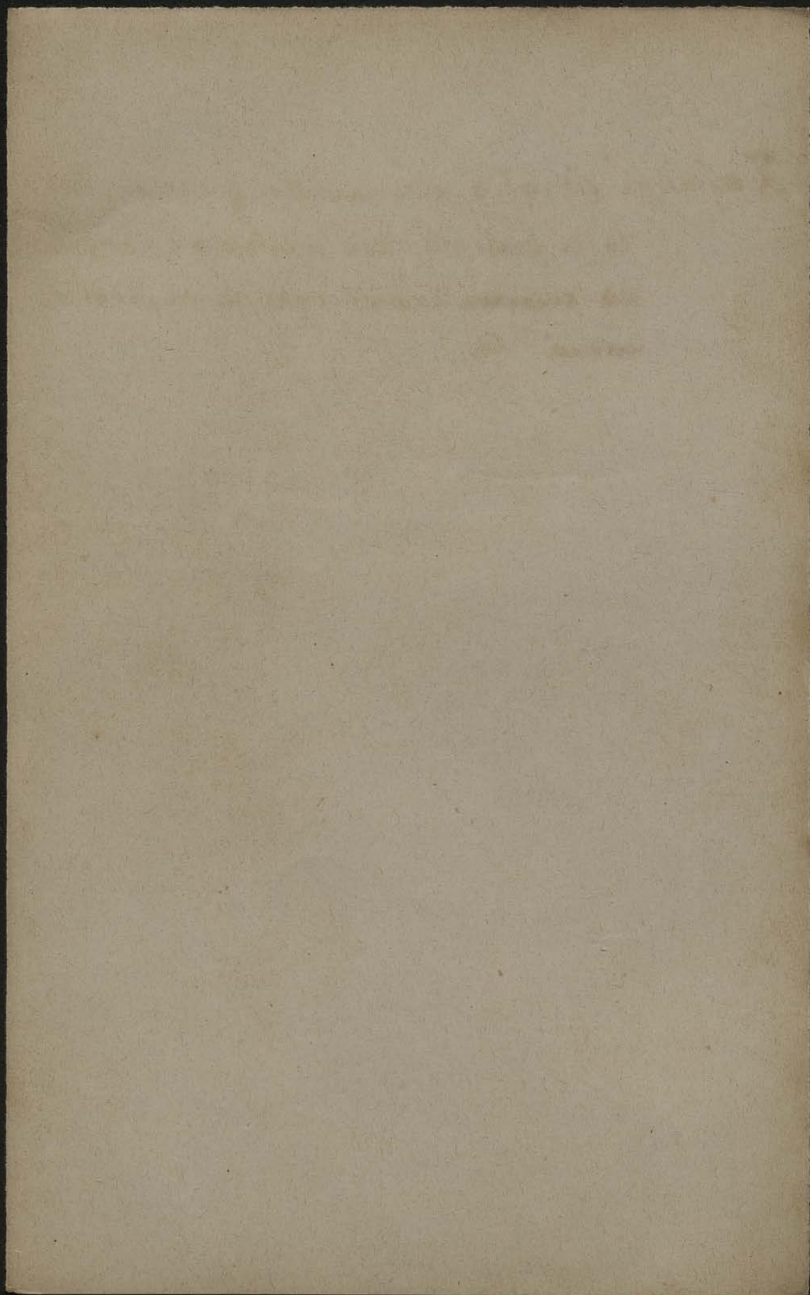

Zajazd-u. m. dy um. Z domu zajezdny, gdzie się
 zajadła „hotel ten, był to jeden z naj-
 lepszych zajazdów miasta” J. Kras. 72. 98
 „W hotelu, najwyższym jak w zajezdnie, róż-
 nych bródzi pełno” ib. 113.

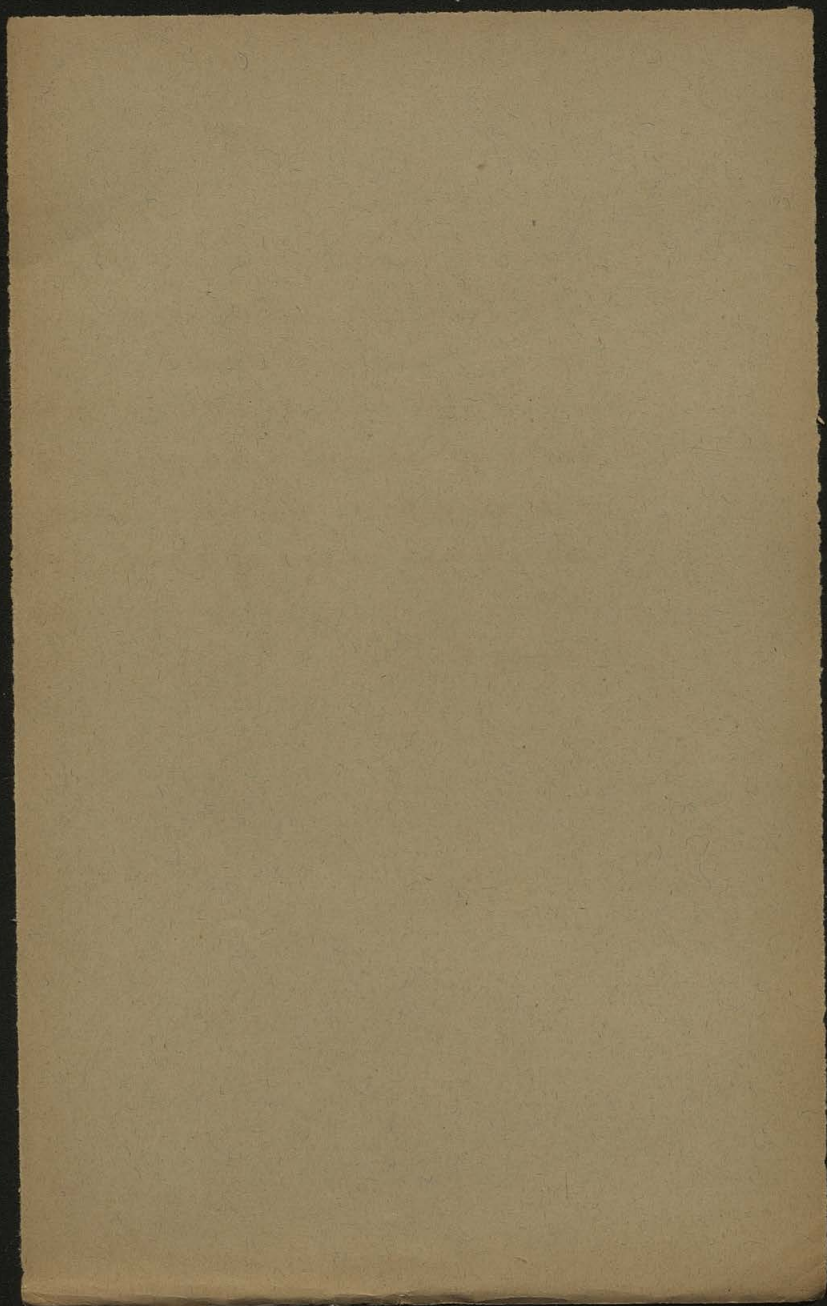
Kajadai' sig-at-a st. kaim. nōkn. 5 - chem, jěc'
co do pręrytu, bez uniażkowania, "Ja-
kie smaczne dameli' raki, nie kajadat sig
niemi." Bl.

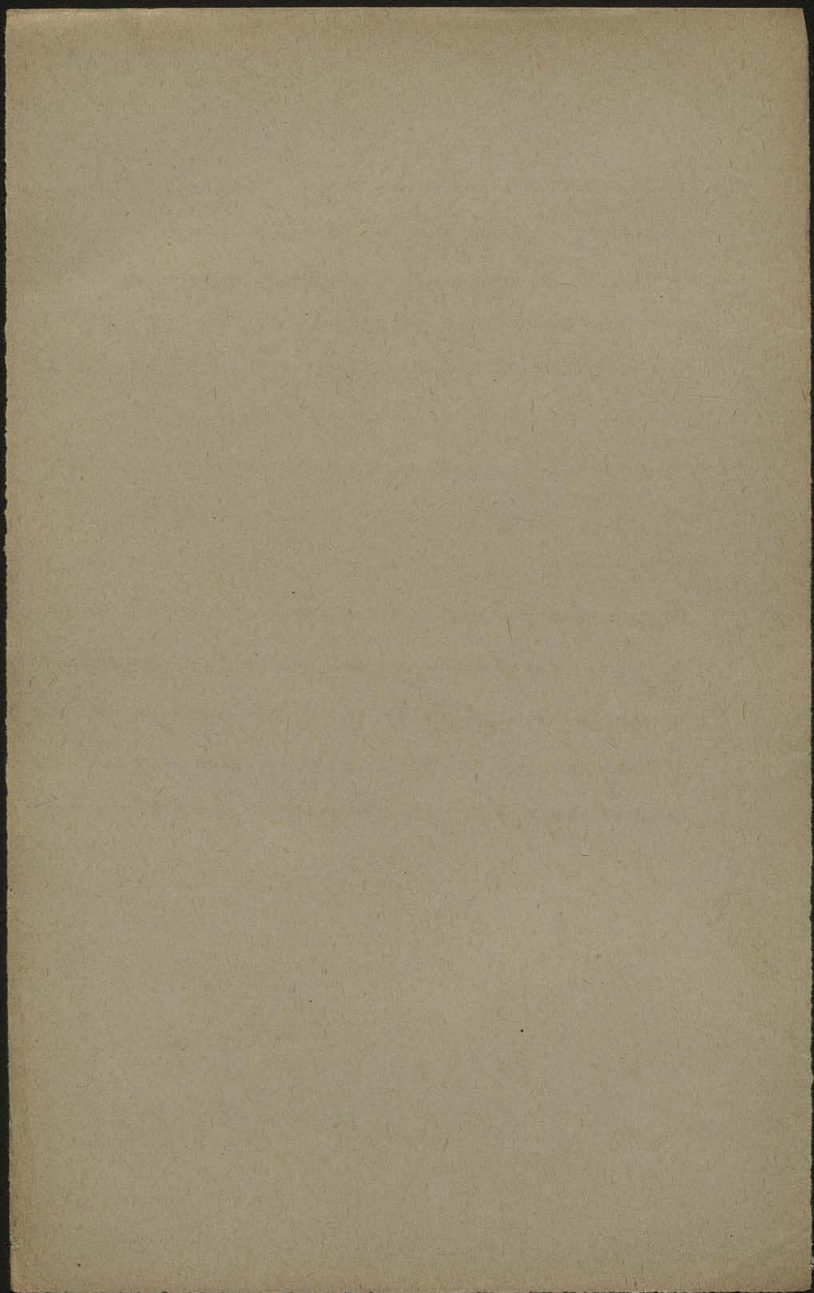
Zajęci się - zajęcie st. r. im. dan. z - kine, poczuć
skłonności do osoby innej pteś „Od dwóch
lat katedwie rozmawia, jinxie pra-
wie dziecko, biedna Ewunia nim się
musiło zajęta” J. Korken. 1. 396. „Prze-
natem się, jak silnie bytem zajęty, jak
wiele mi potrzeba było pracy nad sobą,
aby potować rodzące się uciucie” ib. 440
„Dawno na serio zajęty Łusiz” Elp. Mto.
i Skury 2. 115.

Perich skoda o porych
alfabetyczny ob. w tem
miejscu nr 258-303

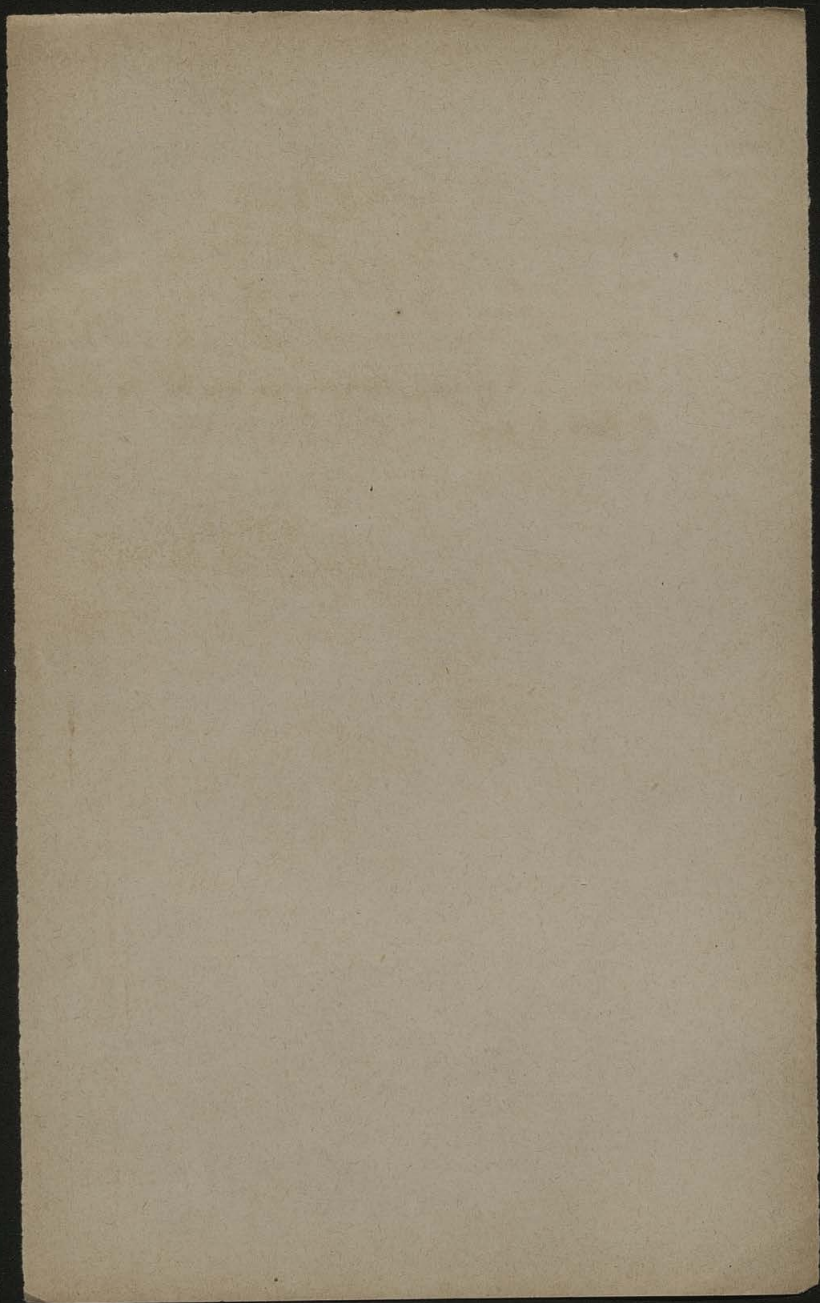
Łajczerek-anka. m. 5 bzik, ciwiek w głowie, "Podko-
 rzemu się wydawało, że wlać się, jeżeli nie z go-
 rnatki, to z łajczarkiem w głowie przypaść i wy-
 plata kornatki wpatki" T. 1. Febr. 2. 20 „Pan Enamu
 miał malarzkiego łajczarka w głowie; łajczarek
 kalerent na tem, że się mało udzielał" ib. 325.
 „Z powodu przebranej sprawy dostał łajczarko-
 w głowie - kalerent łapał i uprowadzał mu ostatki
 swój procy" W. Gornat. 1. 48. „Przy charakterze
 łagodnym jednak miewał on i swoje napady,
 a przy krótkomym rozumie tak nierozu-
 mne mybnyki, iż to ludzkiem dano powód do
 okrzyknięcia go bzikowatym wlać się, a
 nawet łajczarki porządajczym" Z. Kawał. 2. 6.

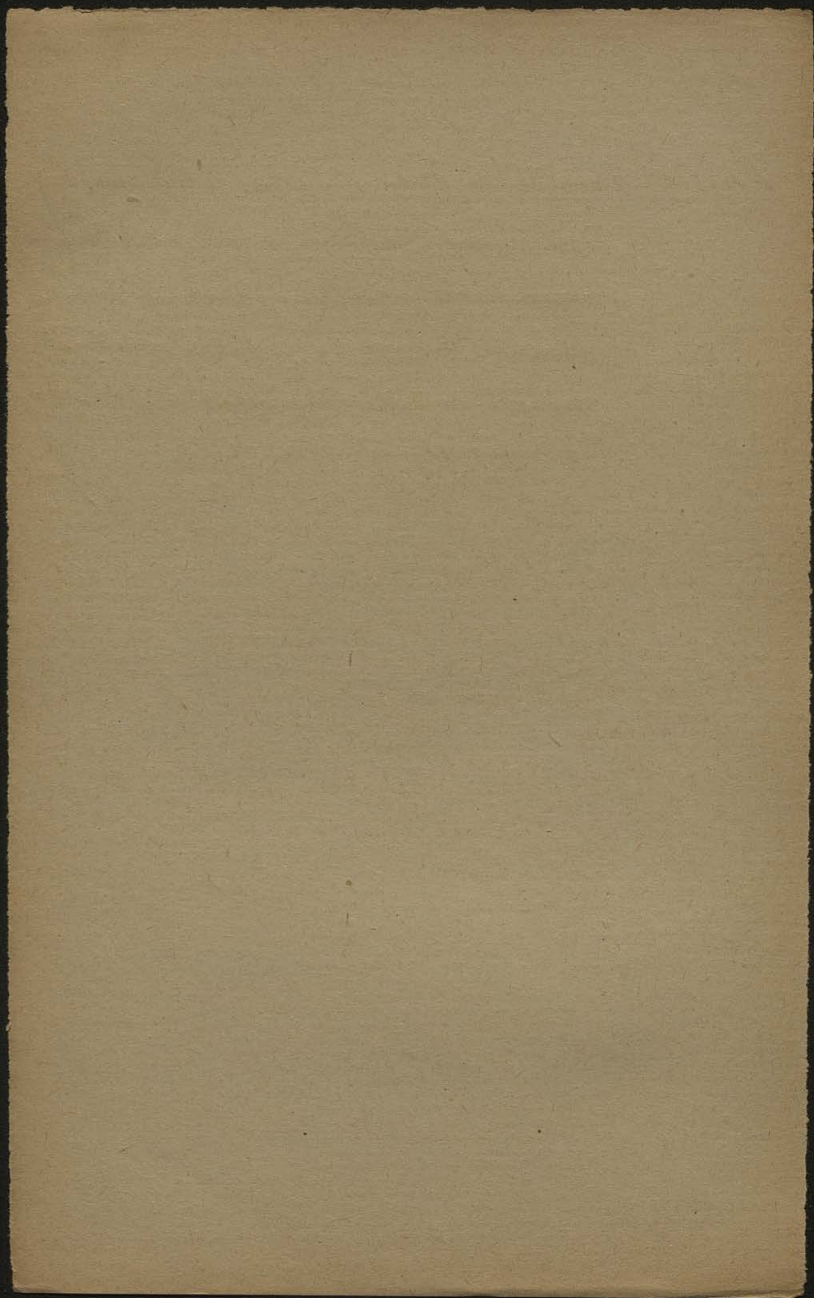
7

Zajmac' cz. w kn. z ~~spisem~~ praw. lud. kuj. Krah.
 'spieranie jecher; przyc' „Zajmac' na ko-
 mie” = przyc na koniu „Zajmaj.” = jechać.
~~do~~ ciotko „tęgo Zajmac', ino kolo podkalki-
 waly.” „Zajmaj dnie wywo wolkis do wody”
 O. Kolb. b. 106.

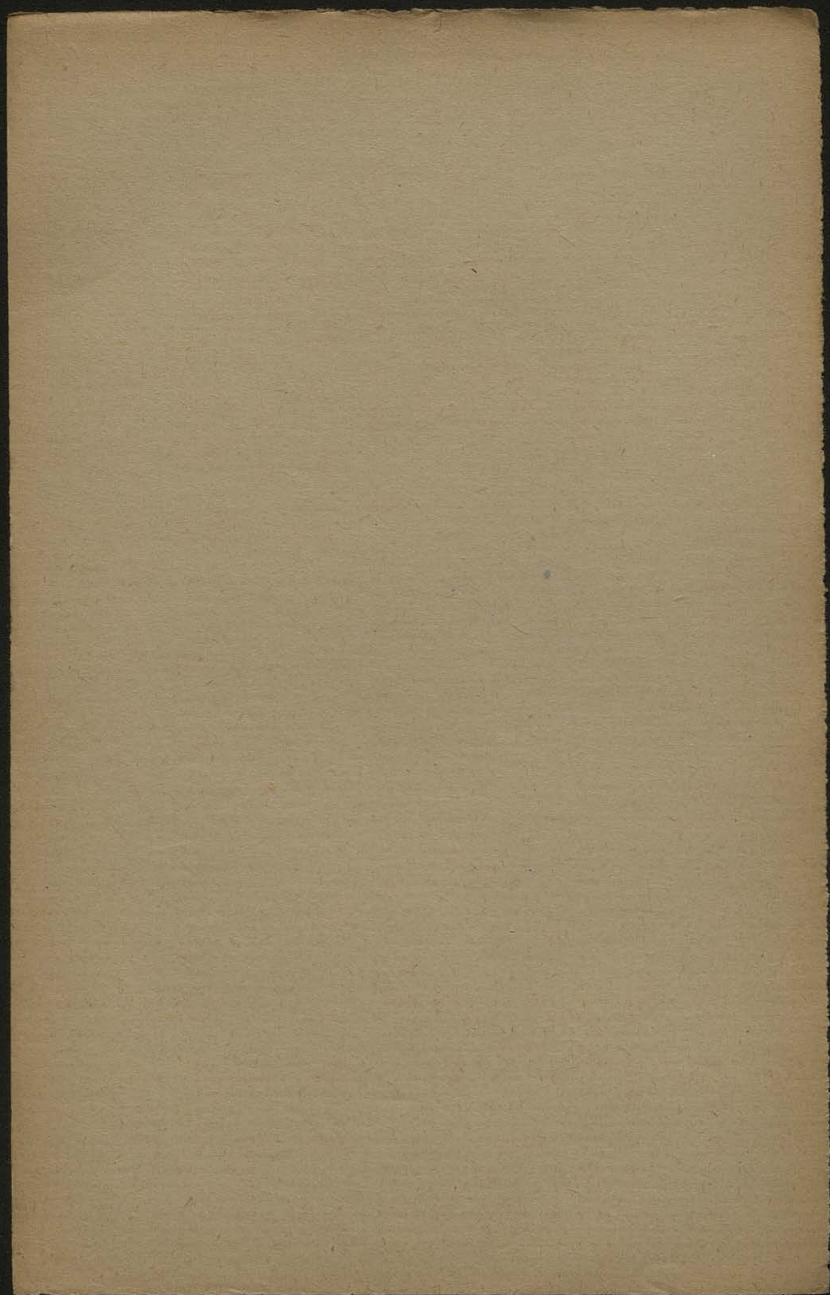

Łajśdź - каждъ-лајске w. ni. dhu. & lud kam. kaj-
 dzie, mowi: „kańdzie,” a w tr. porhak. kam.
~~wyjdź~~ kajdź, „kańdij.” „Łańdij stwice,
 wkańdzi mićniż i gwiandy wokoło;
 wyńdzi, wyńdzi twi hauczo, prēmōw
 do mnie słowo” O. kol. 4. 23.

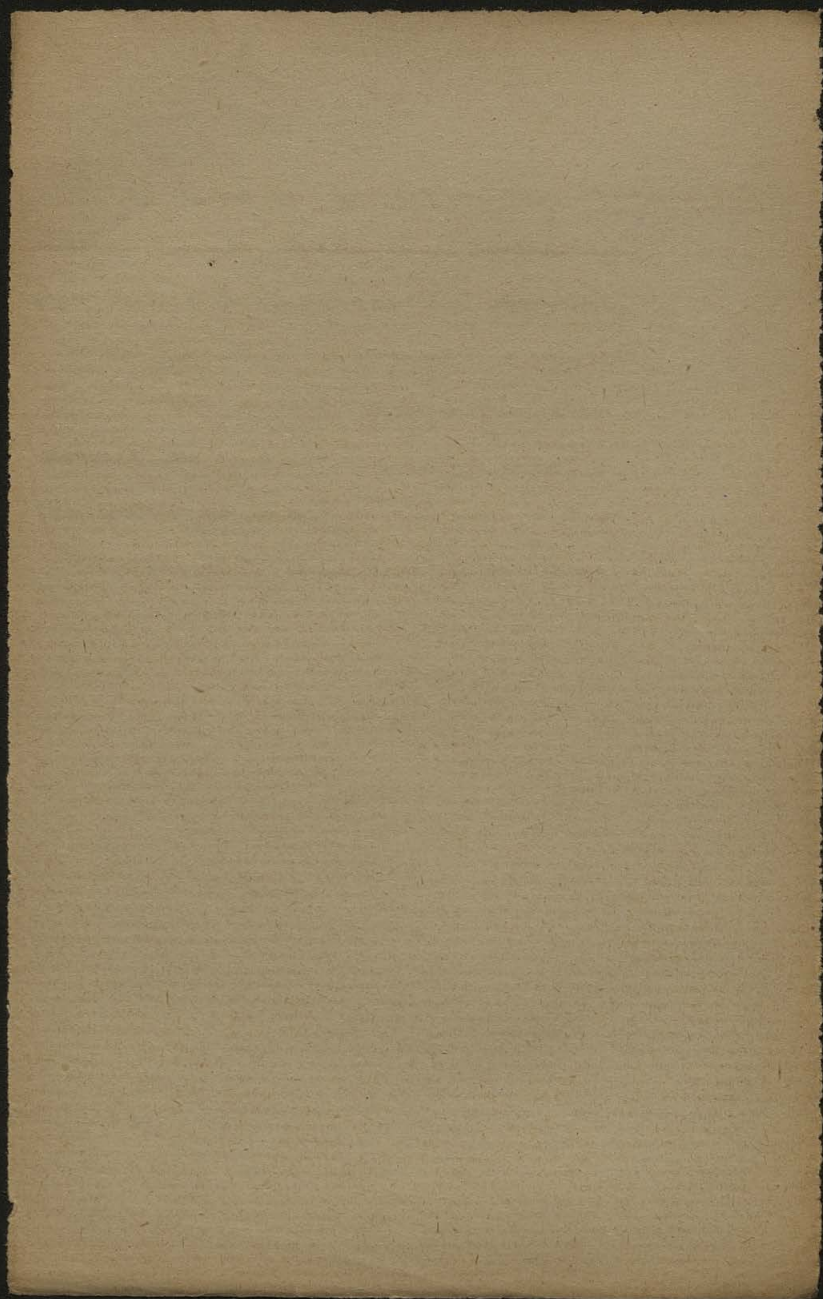

Zakalisty-a-e i u ludu fig. niewyżyty, rapchany
 "U wdowy chleb gotowy serce zakali-
 ste, u panny chleba nie ma ale serce
 wypte" O. Kol. 1. 333.

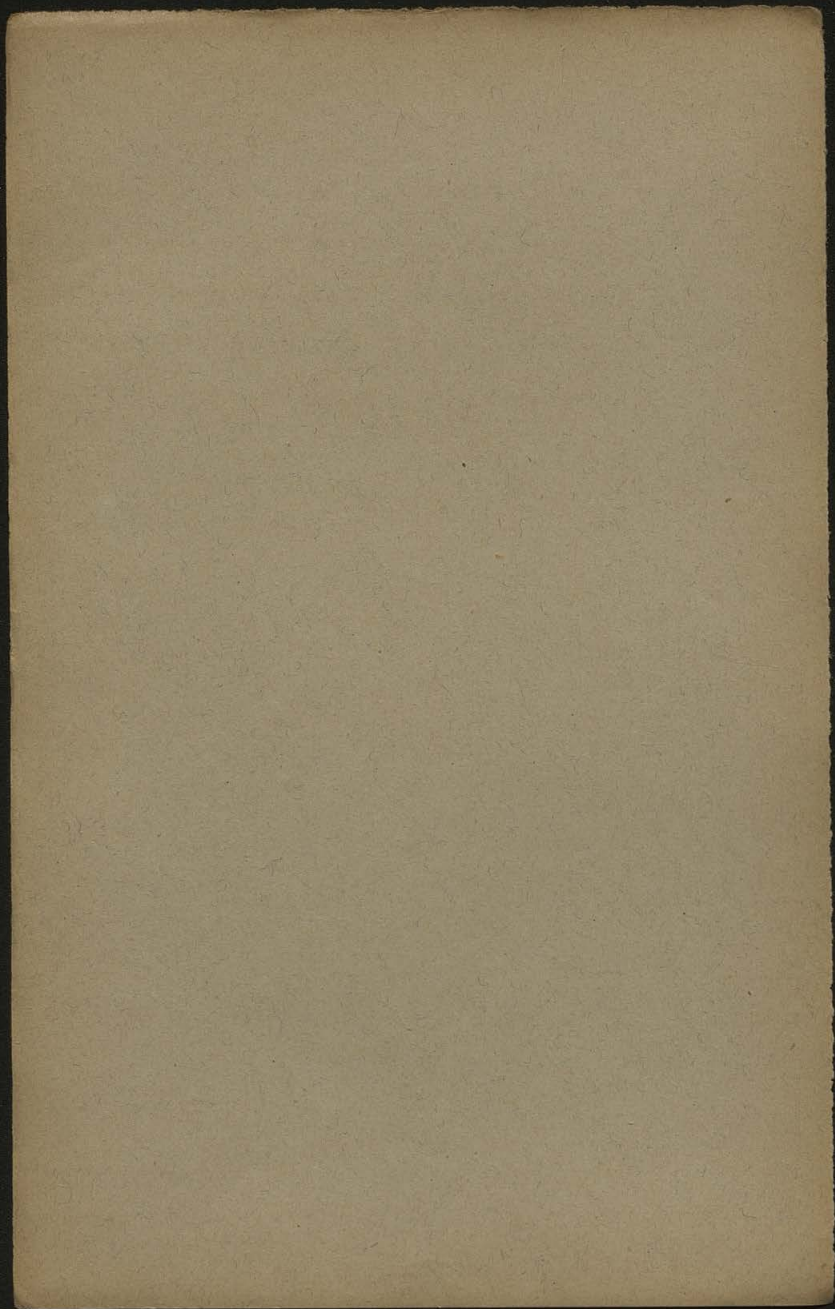

Żakamarek - wła. m. vki - oś mi. prow. ^{zakątek} kazik
w mieszkaniu ukryty, dziwo, izdebka,
komórka „ Dowiadawali się o stare waty,
trofy i wynyskie żakamarki, starej
podkimmey siedziły „Ż. Wron. Solenw. 1. 186.
„ Górkę bitandowe, kawiarnie, piwiar.
nie i inne nie dajże się wywniesiać
miejskie żakamarki „Echo 1879. 43.

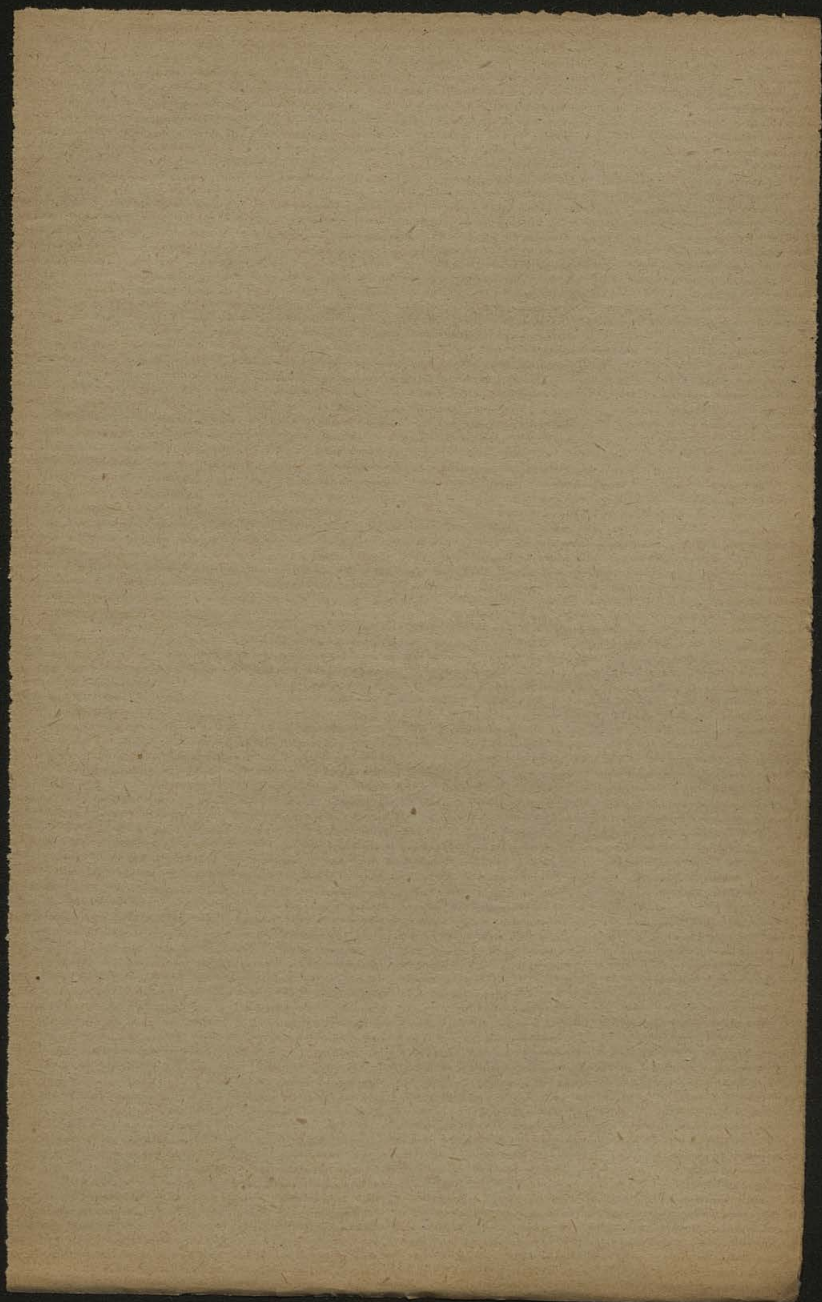

Заказ - u. m. z prow. rusyc. kamówienie, obstato-
wanie, obstatunek, wywaz się tylko w
wyrażeniu „na заказ” na kamówienie i t. d.
„Córki, jakby je kto na заказ urobis, ta-
dziejże były jedna od drugiej” T. V. pr. 1. 114.

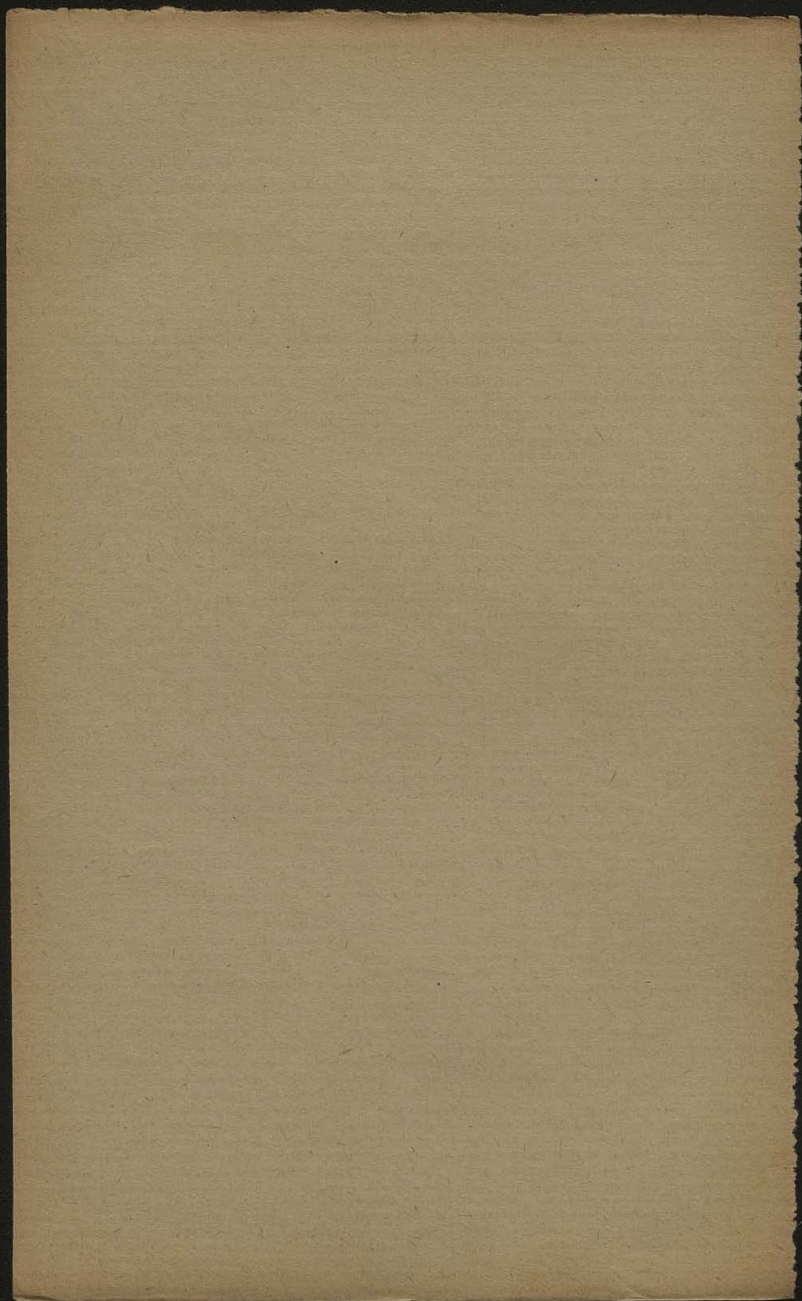

Zakazany-a-e & niecwiny, niepraktykowny,
sinierny, driwaczny „Dodowski,
Dodawick, wmyśle jedno, zawnie zabu-
kane natwisko” JAF. Kom. 1. 201 „To
zakazane powołanie musi to natu-
ralnie przysię do głowy temu nieada-
rze tak samo, jak mu przychodzą
epitety niestosowne, siniernie meta-
fony i drkie perypody, w których wy-
razu wawog na siebie, snabaway
się najniepodkianiej przy sobie”
Rota 5. 304.

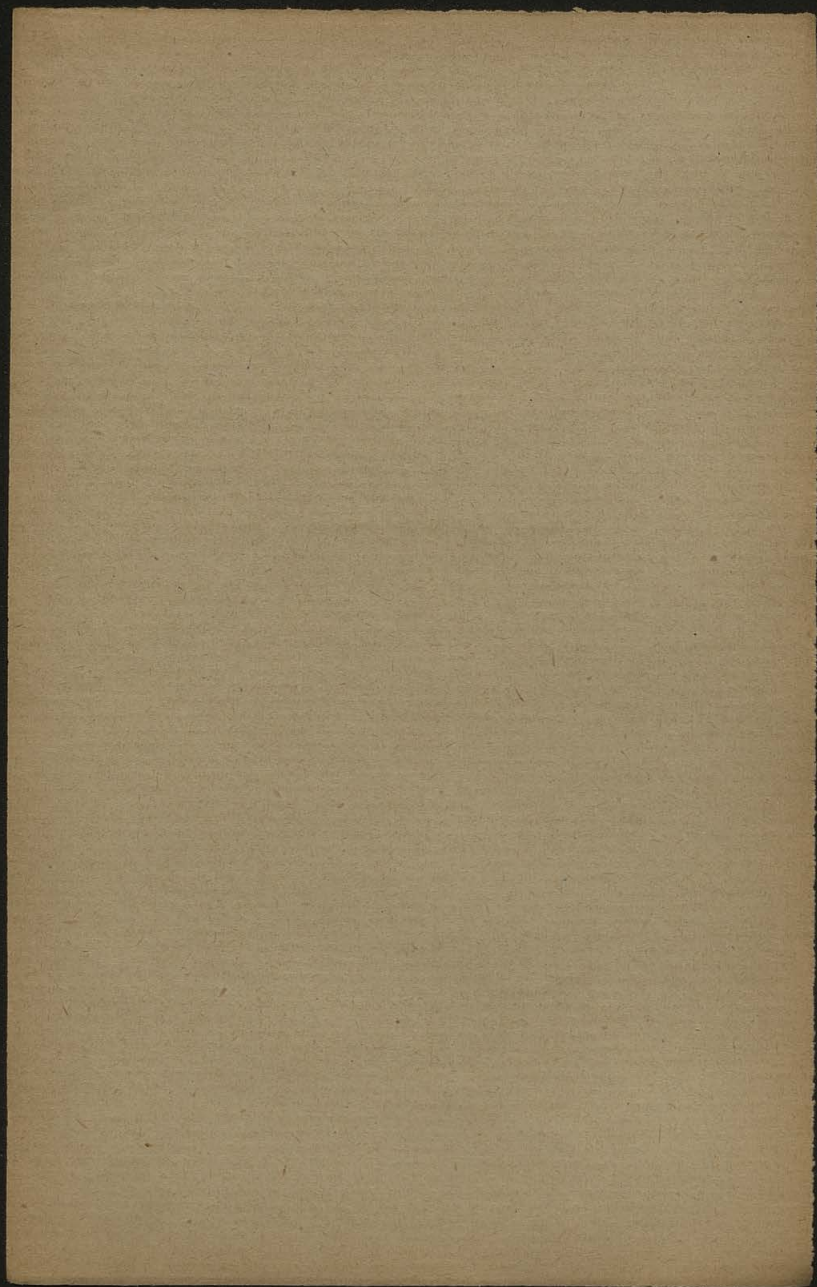

Закаріе - іб'і ст.х. дх. мако, карані, мако,
 рус' з' ст.х. ма : Закаріе ст-а

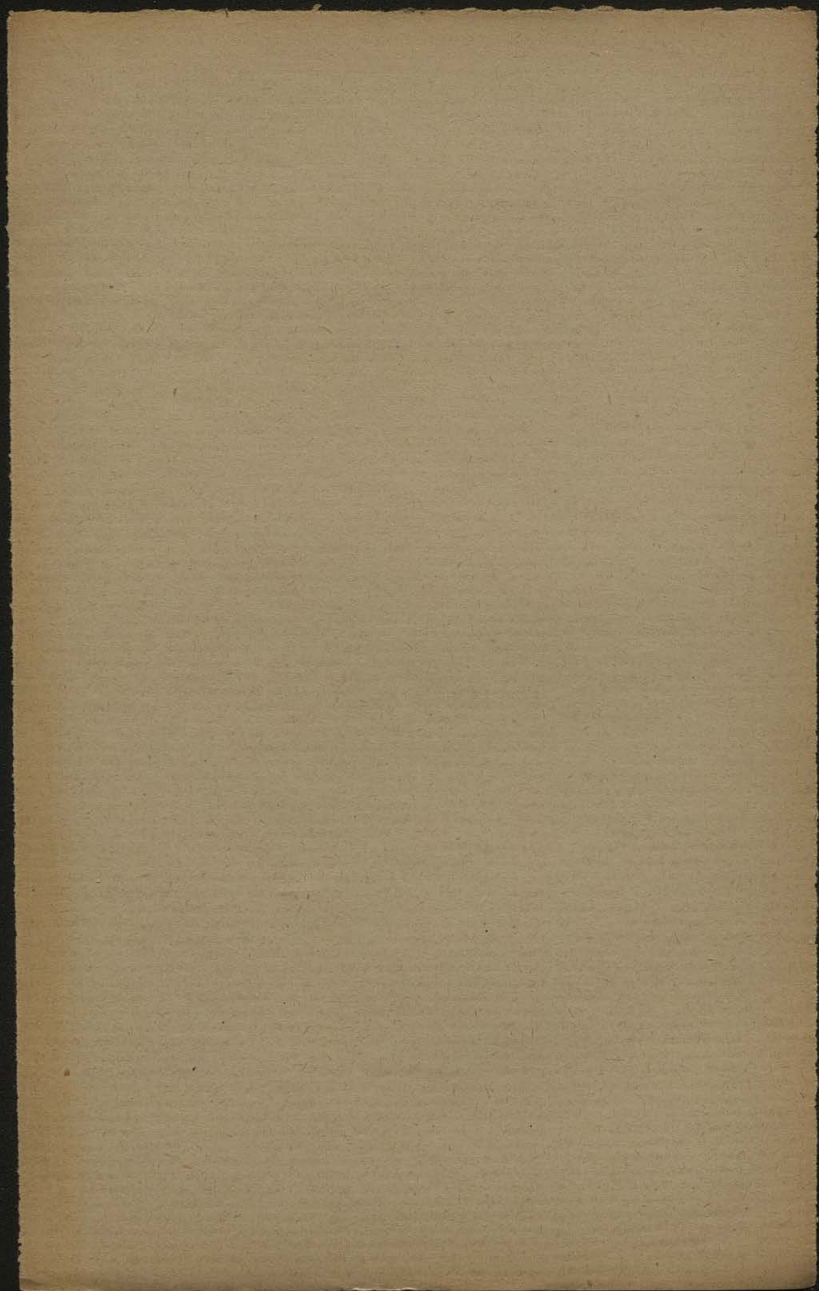

Zakotkowac' sig-at-kuje st. kain. dnu. stangj
 kotkiem, niby kotek „Oczy w step sto-
 ję, usta rsiniaty, język zakotkowat
 się w gębę” L. Karst. 1. 239. § st. ch.
 „Chciałemu coś pocumować i jęzi otwo-
 rzyćtem być usta ku temu, ale nie tak
 język zakotkowato, że ani russ.” ib.
 2. 95.

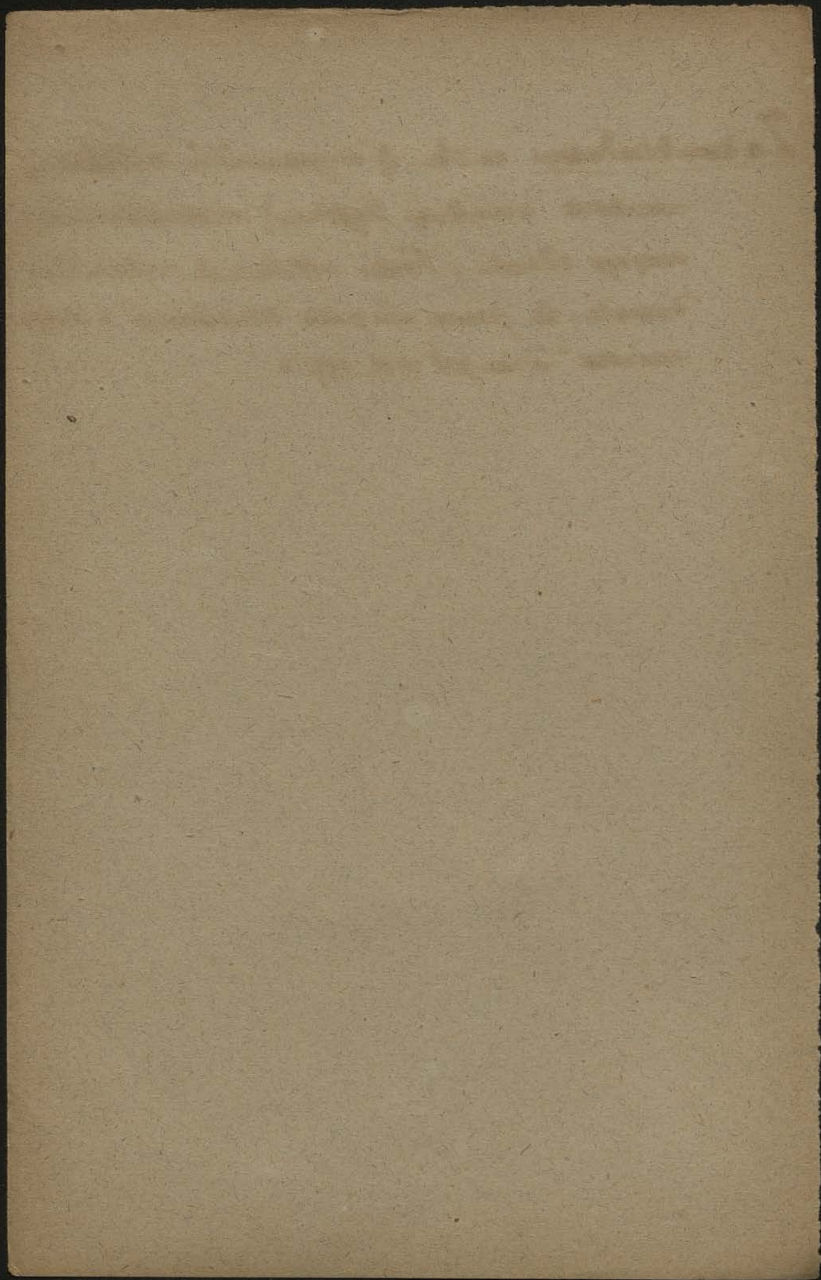

Zakomunikował - ad. kuje st. cz. dku. o kasei, ka-
 produkowai, udzielił^{podai} po wiadomości
 „Nie wypadłbym iż z tem, gdyby nie
 konieczność zakomunikowania pami-
 listu tego” *J. Waw. Wiek 1878. 51.*

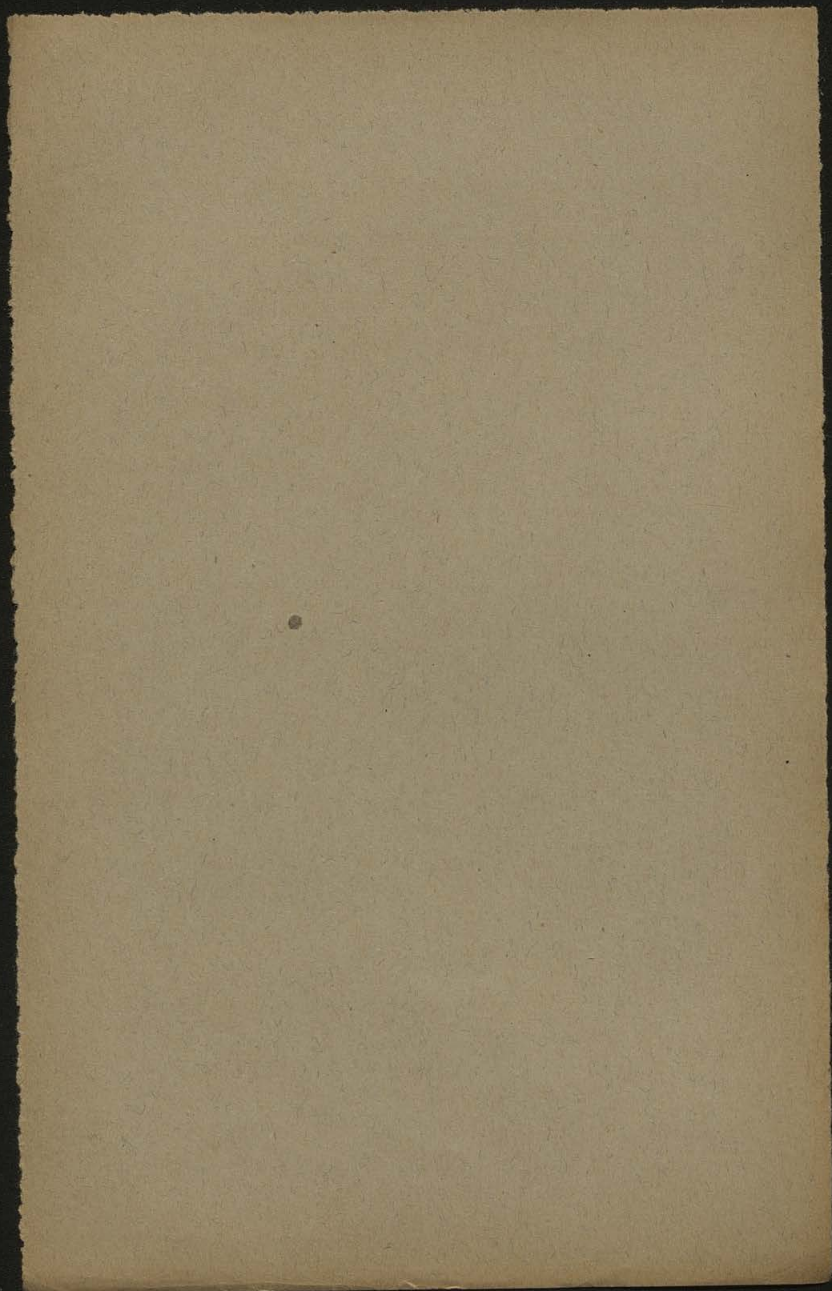

Zakoncludowai' ex. dku. z wyprawadnie' ostatkemy
 wniosek, zamknij dyskursz wyprzekuceniu
 swojego zdania „Prasa ostatecznie zakonclu-
 dowata, ze jecum nie pora traktowai' o pry-
 mierze” *Druc. pol. 1886. 197. 1.*

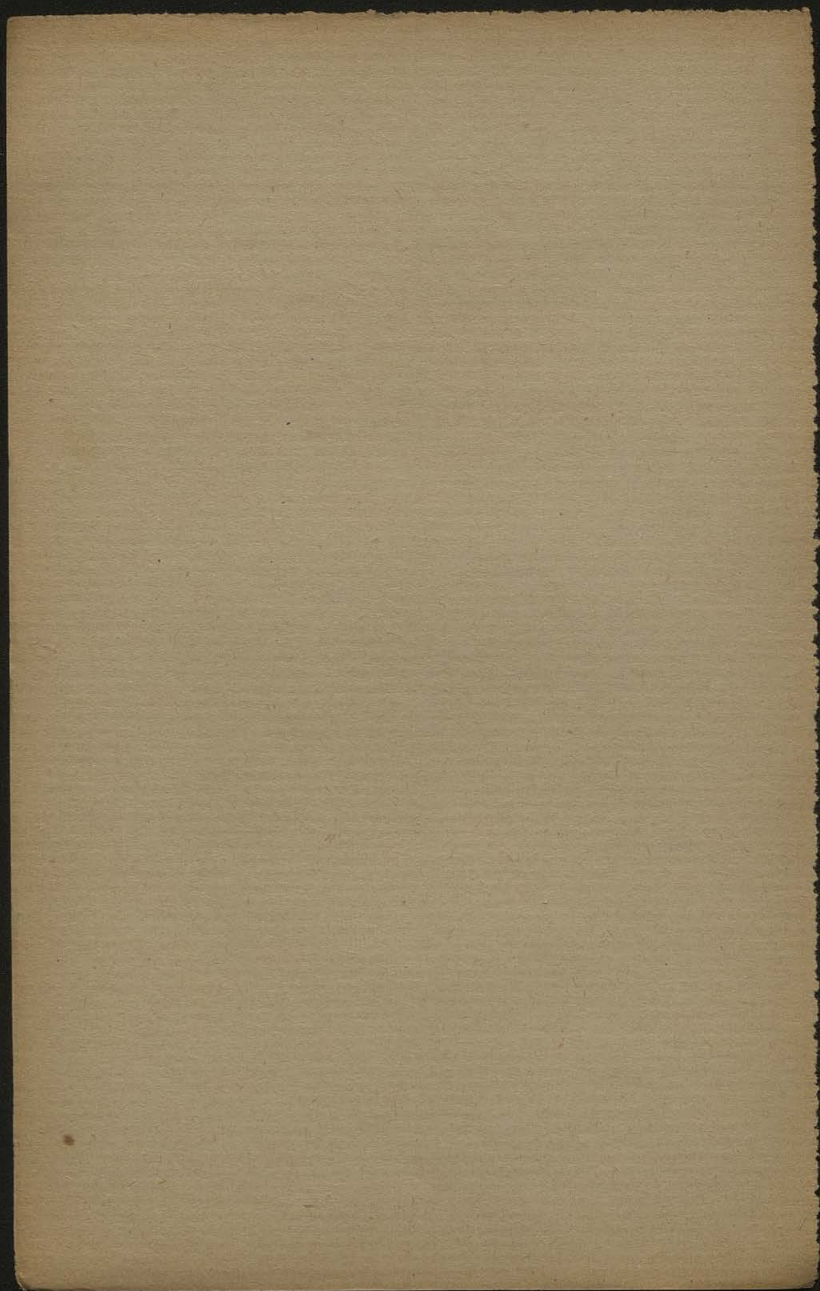

Zakonowy a-e, od kakoni, kakoniwo, kakonny,
 wtaścinny kakoniwo, "Stowaryszenie
 cywilne, braci' młodszych, "bonifra-
 trów i szarytek bez kakonowej' reguty
 i' sukienki.. "Qui Pluror 23. 226.

Łakonserwować - at-wuję st. cz. dkn. przez kon-
serwację zachować w dobrym stanie
„Włos świeższy, przy dobrej konser-
wowanej cerwie, upiększa ją i odświeża”
Wiek 1887. 161. 4.

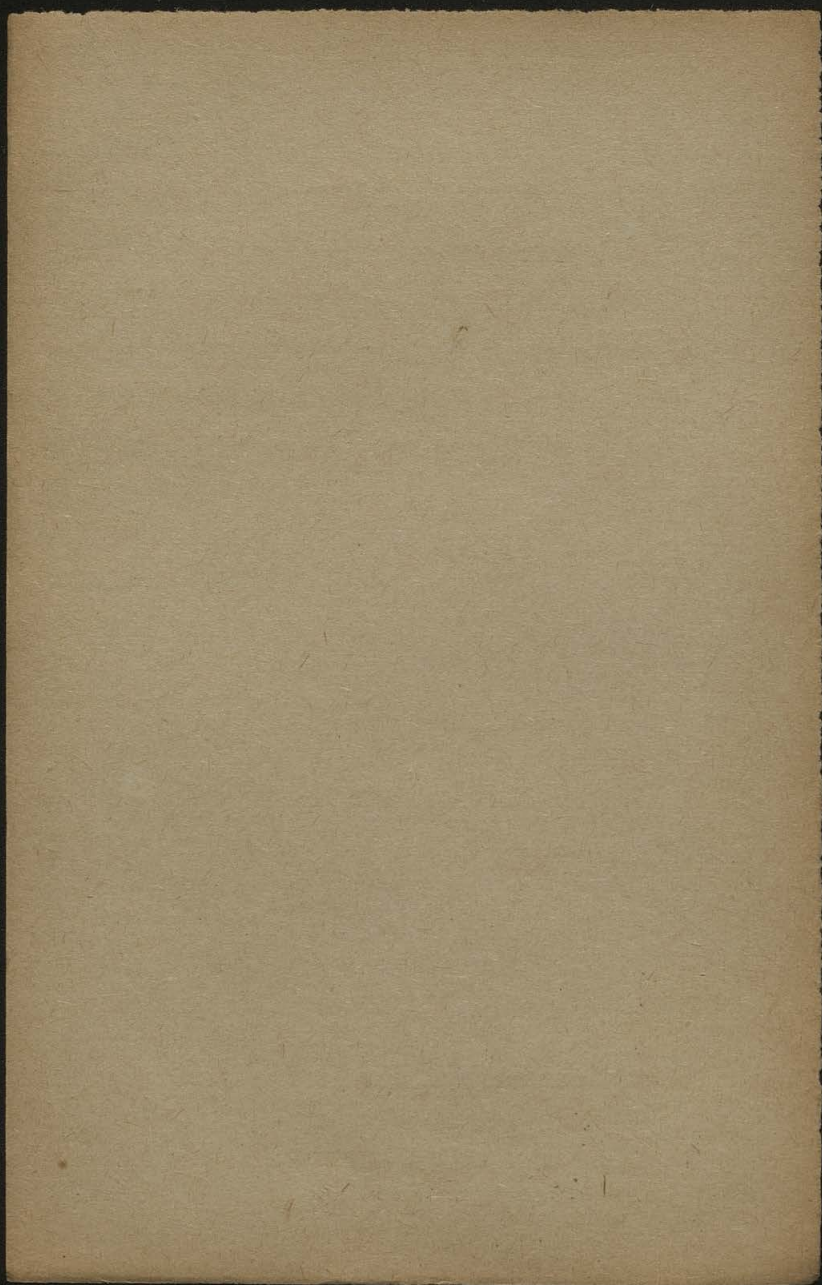

Zakrakai'-at-a st. or. dkn. krakaniem t. j. ciżstem
 strofowaniem kagłuszy, wsiemieli
 „Majster poprzdliwy, to i uiewat naxiela,
 majstrawa rozzłosił us, to i poprawi, i
 tak nakrakali chłopaka, że się z nim
 dogadać nie można” A. Swist. Now. 1878
 140.

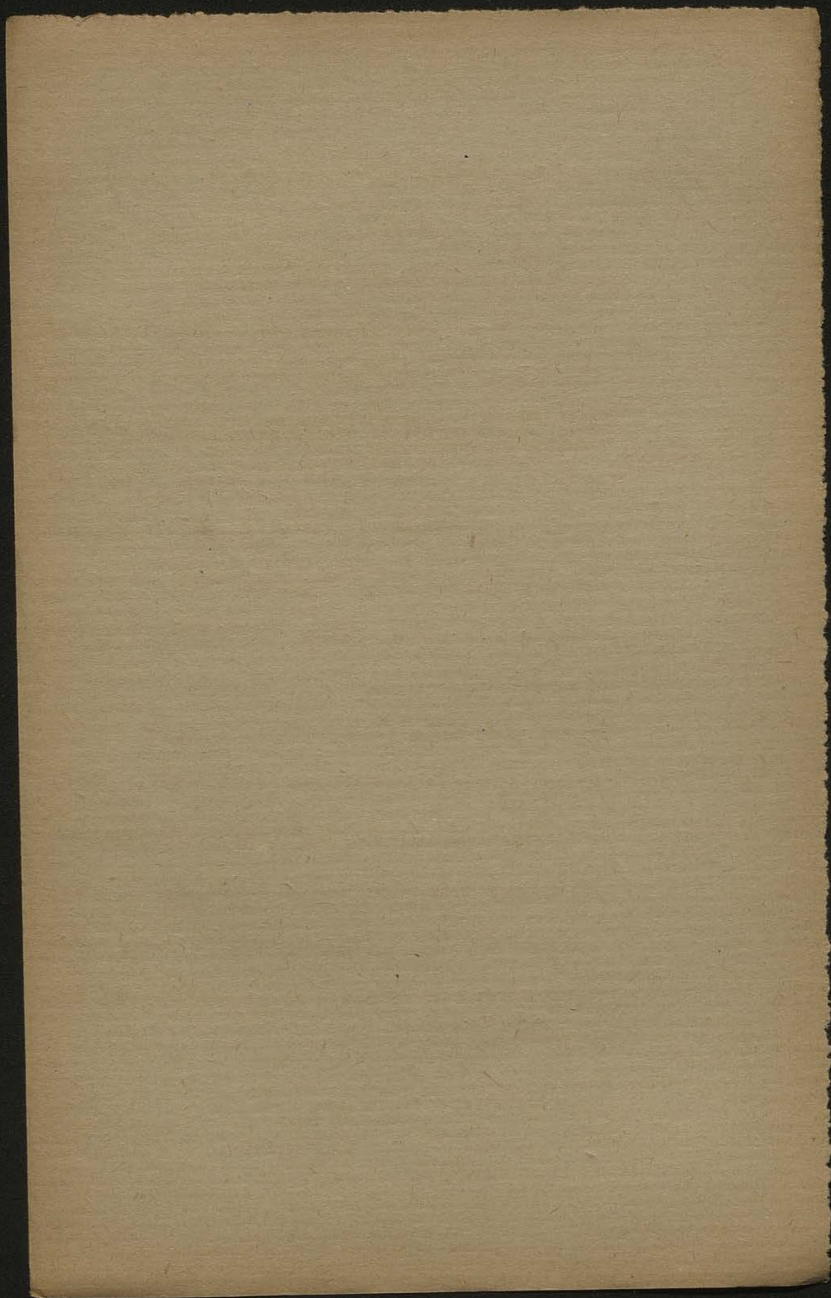

Zakrakac st. nji. dnm. zakrahugi, kaurgi kra-
 kac' & st. ex. — nogo, krahaniem zugturyi,
 uisayc', kuceluyc' „Stowa do gony i naprabi...
 ty lko co ci z tego?.. podkej, czy pónuiej, ka-
 krahajc' cig. Im wigkanyu będkicx, teni ci
 podkej podpitujc' nogi. M. Sawat. Dłunow 1886
 323.

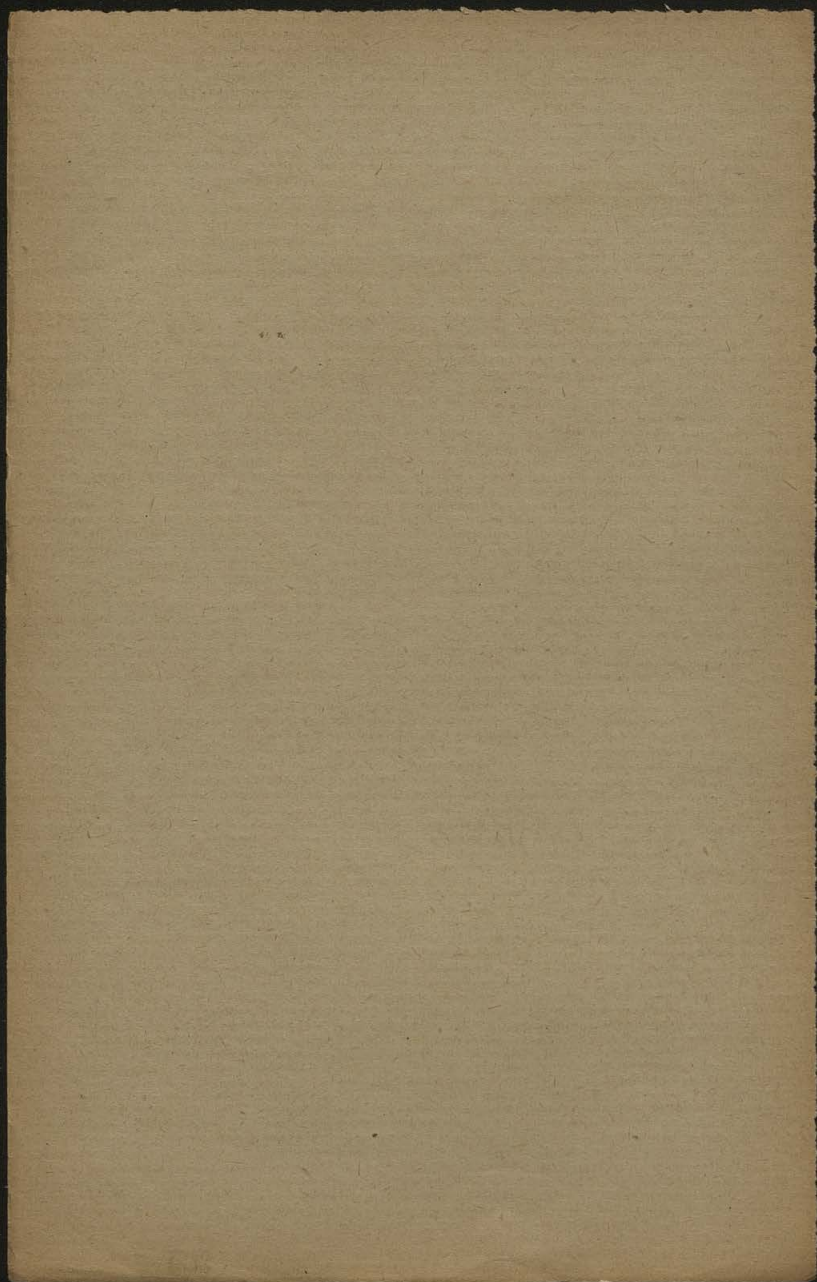

Zakulisowy - a-e teatr. zakulisani' będgęz, odby-
wajęz się, przerw. pokazany, tajemny,
w pospiewie kółku śpiała od obycz wra-
dzijęz się. "Ta sprawa dnia 1877. 74. Zakulisowa
właśnie dla tego, że odsta-
wiała zakulisową sprawę tych, których
uważano jako rzeczywistych przedsta-
wicieli opinii" Czas 1877. 74. "Odpręka-
ta jęz do kuchni, do komina, do porty
zakulisowych, które kwiatęz, że jęz
tworząca niema dla nikogo uroku" 77.
Kras. 72. 115. "Grzywnili z sobą nie za-
wsze wesole nowiny niepisane i zaku-
lisowe" ib. 39. 55. "Dzieci w ten sposób
uważano kłamać od kolebki, bo ile razy
wygadaty się niepotrzebnie z jakąś będz
zakulisową, stawiano je potem na po-
kucie" ib. 58. 81.

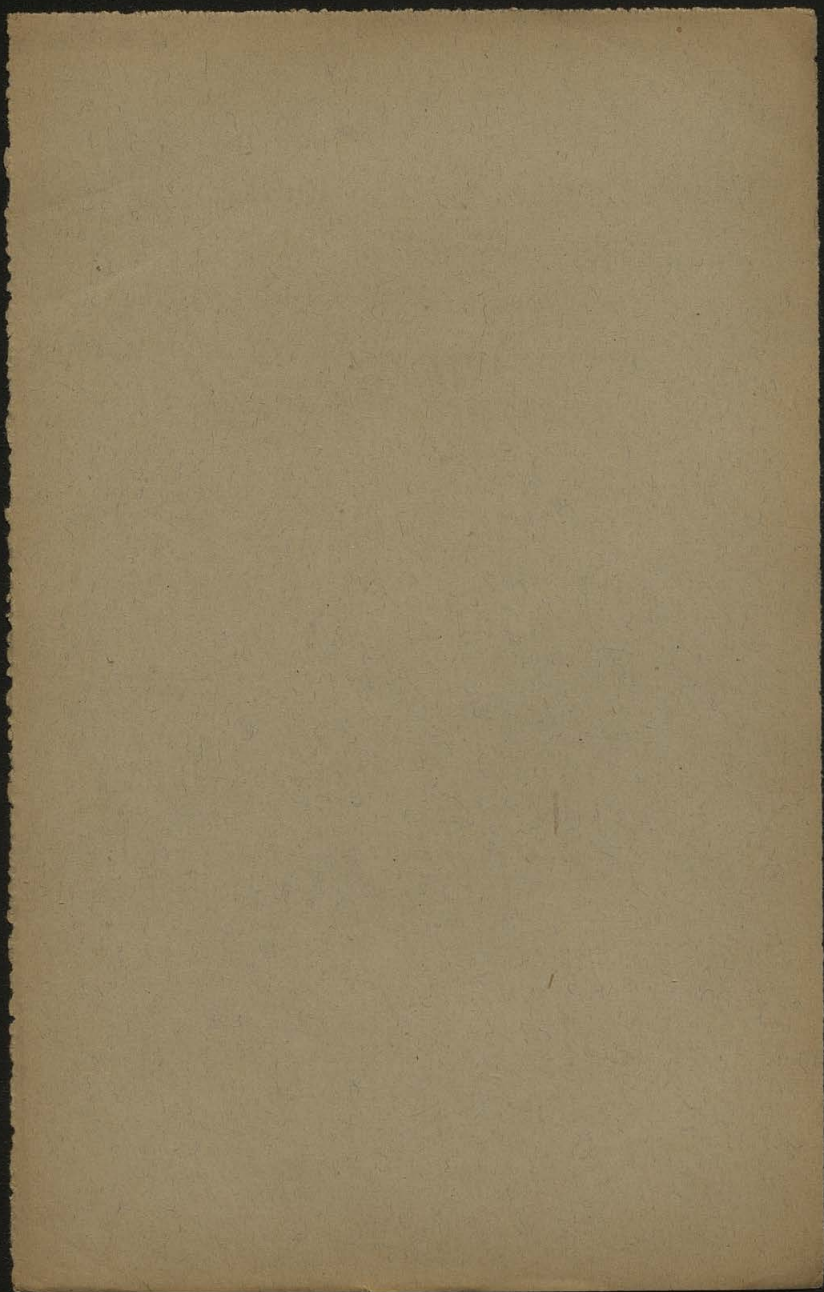

Zakutai'-at-a st. ex. dhu. ^{prose.} kawingi, ostouic,
 kakapturapc', xwólost kuta, ob. "Stoi
 przed nim zakutana w cięptę i' goubę
 salope," A. Wilcz. woty rob. 161. cf. oku-
 tac'

Zakwaterowai się-at-ruje st. kain dkm. kajg'e
 g'dnie mieszkanie, umieszc' się g'dnie
 „Niechaj' dwaś idnie prodem i' niech się
 zakwateruj'e g'dnie moje, a my zostani'e-
 my na chwile,“ L. Kawał. 1. 124.

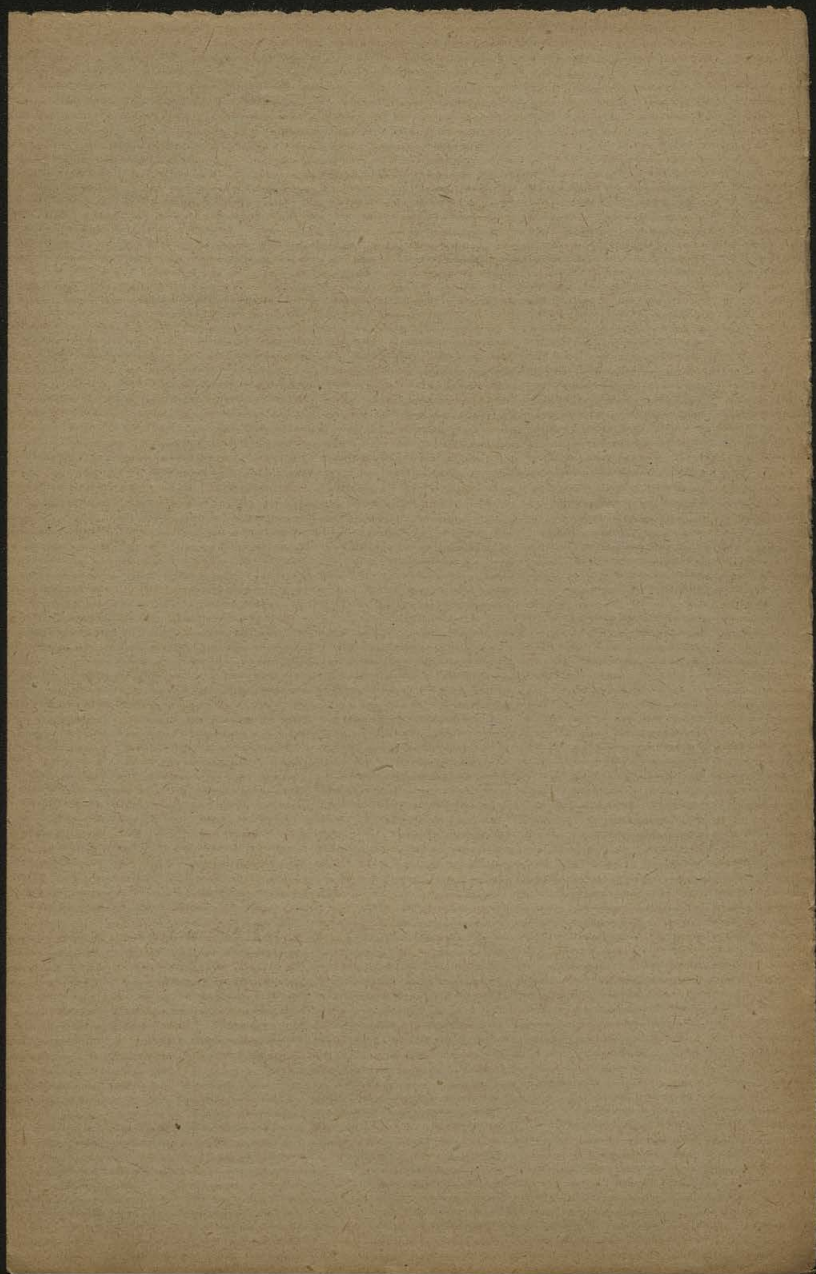
Kalac' oz. dlu. Kalewai' cout. g. „Kalewai' ro-
balka "kart. Kalewai' gandto, pie', gtoiwie
storupie is do gorzuthi „Kotuiwre kaleu-
daili na kalanie robalka do blakich
sypukowui "Zbiro pam. do hist. powst. 28.

A view of the interior of the
Great Hall, showing the
statue of the goddess, and the
other figures, and the
architecture of the temple.

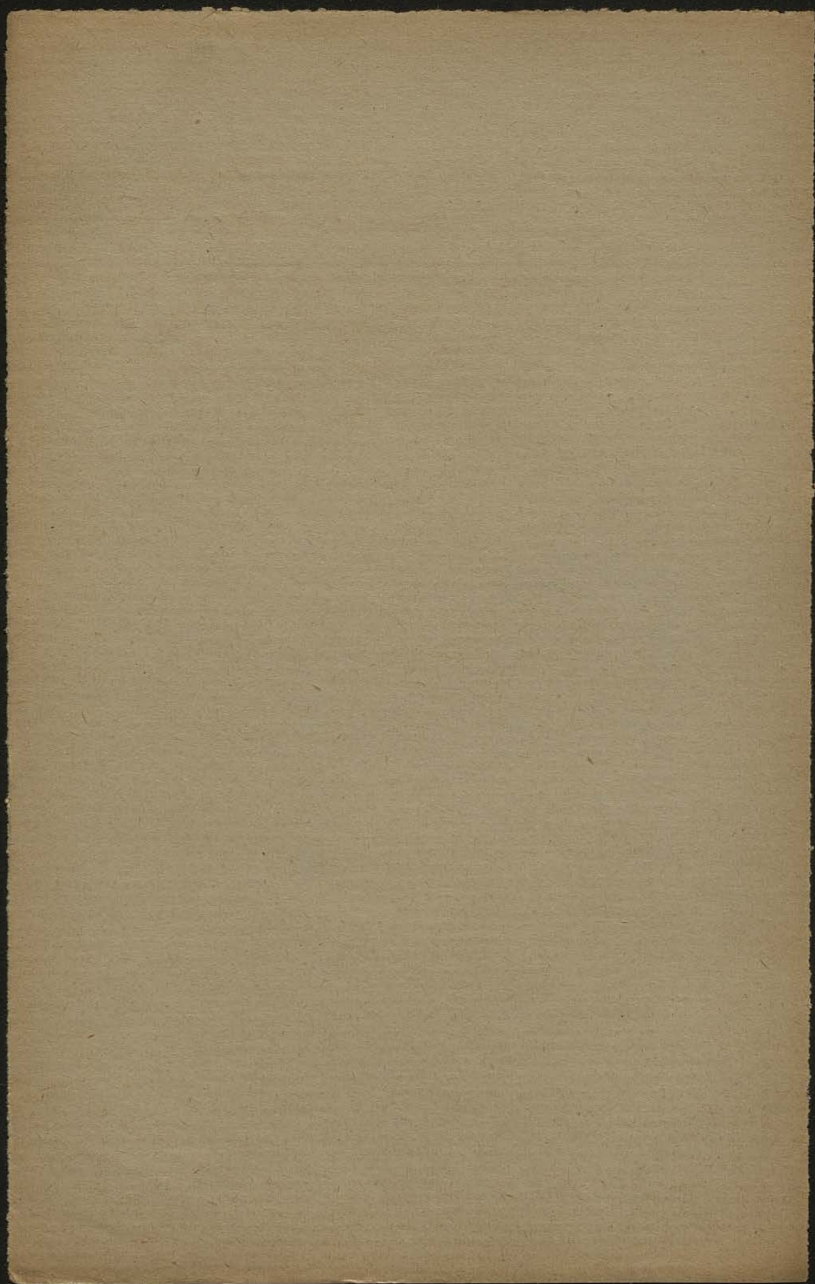
17⁹²

Zalce - ska m. chi-ow um. więje. Wanna. butka z
solą z południowego ciasta, rodzaj placka,
w więzie u nin. Wen. 1872. 113.

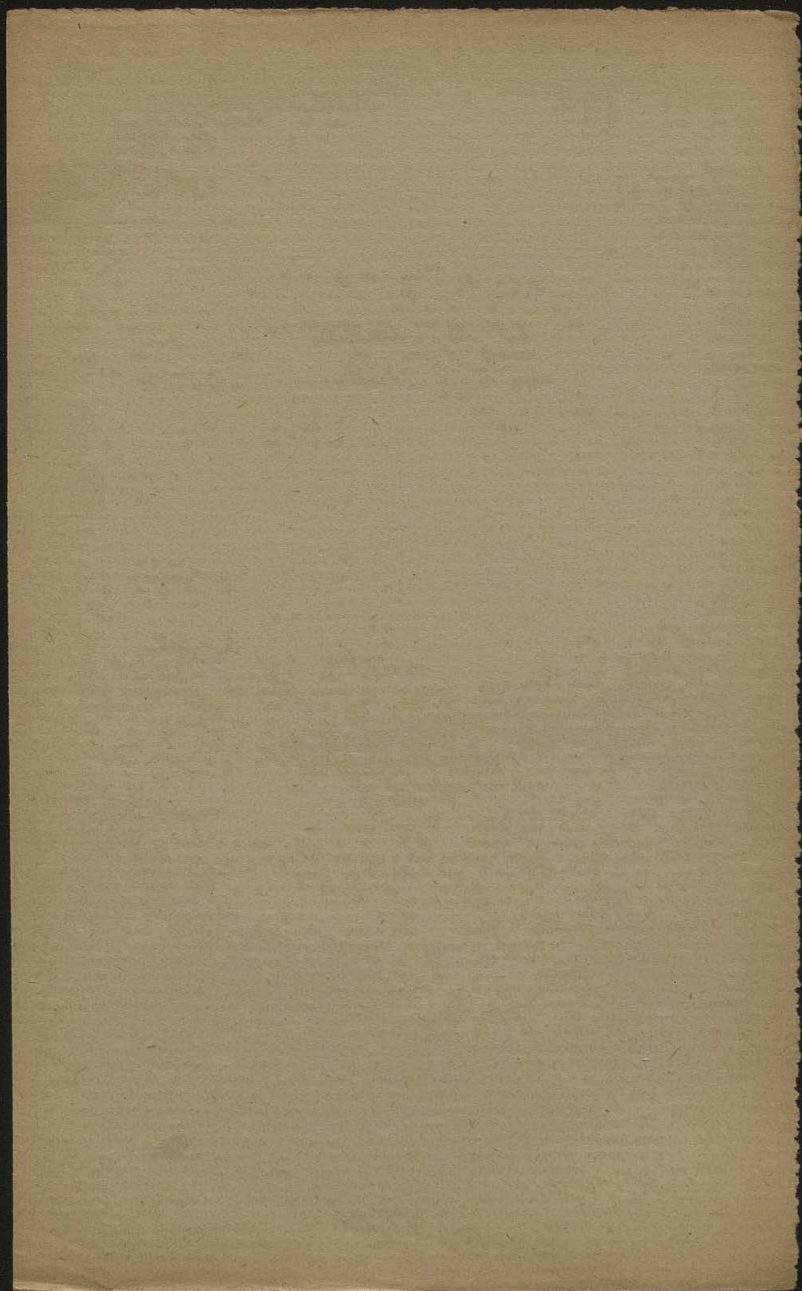

Zaliecanki nebi mni. z katekanie sie do panny,
 uniszi, stowanie iz o reske, kaloty
 „Wam katekanie do skiewki nie nie
 pomoga;... poveravny liscie iz...ja za was
 katecai iz bude, " T.T. for 1. 179

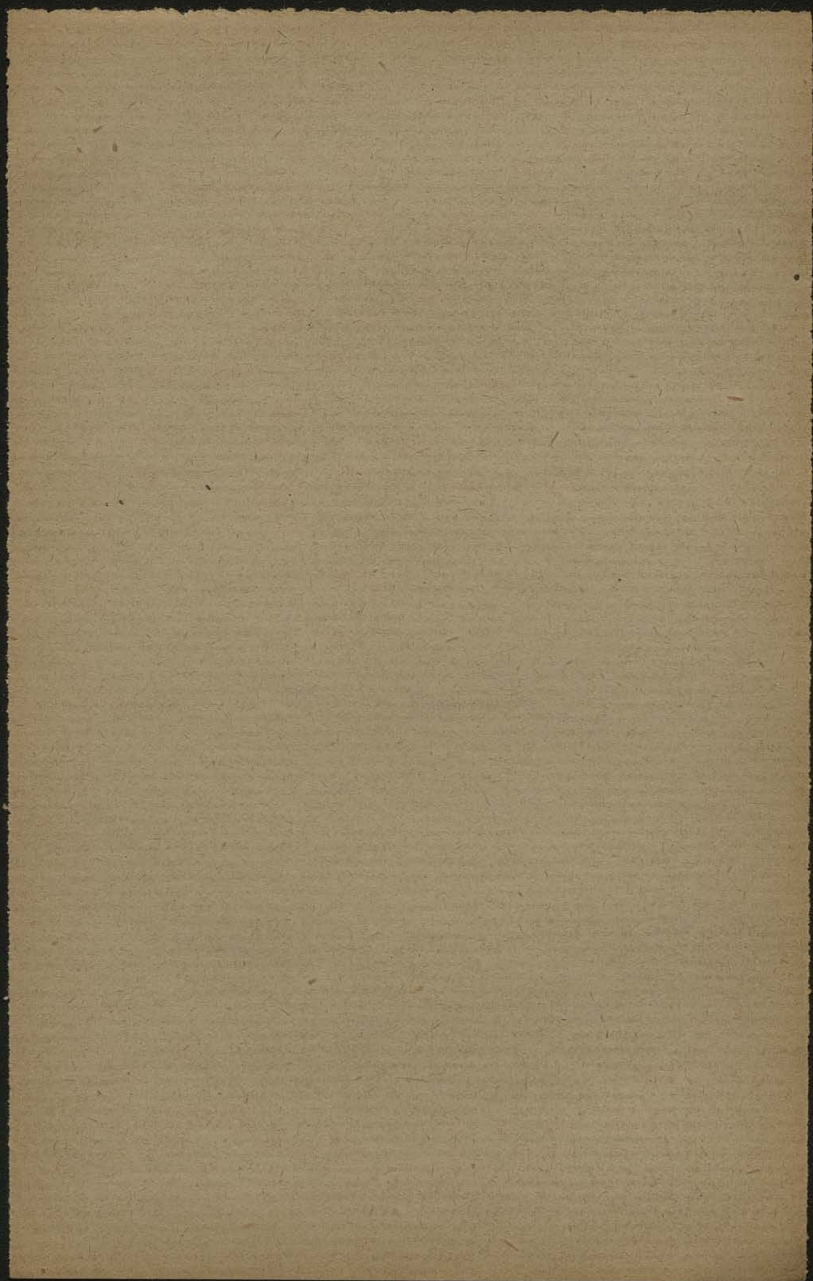
Zalibocki-a. ie praw. nazwa pewnego gatunku
tytoniu „Tale jakiś tyton' który tu (na
Polesiu) nazywają Zalibockim (Kabajec-
kim dawniej) „Zł. Krasn. 13. 29 „Paliś zali-
bocki tyton' z piątkowej fajki „ib. 17. 64.

19

Zalotnicki-czka. m. czki-ow um. zwb. kalosnik
 „ A witajcie kalotnicka mój najmil-
 szy "O. kol 1. 233.

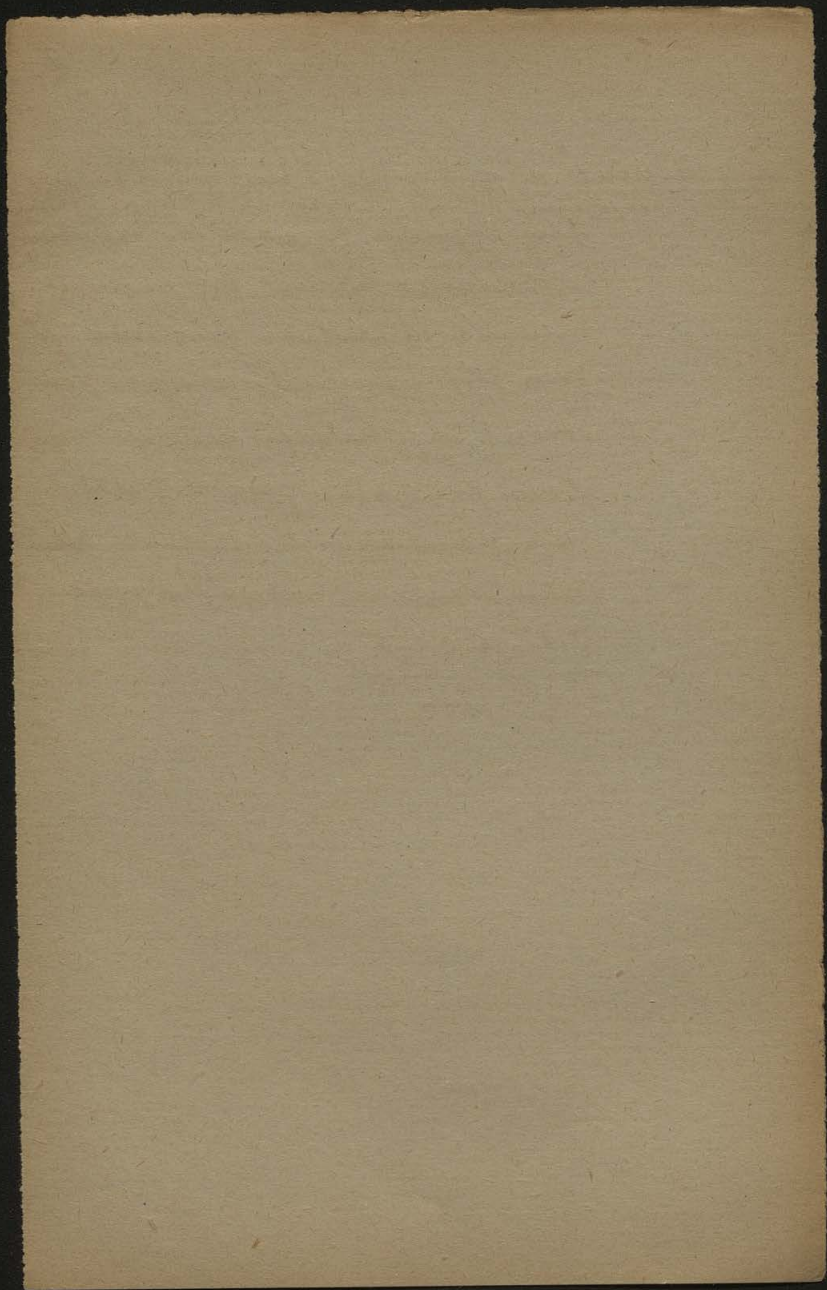

Zaludniac' at-a stek-udu. Zaludniac'-it-i dlu.

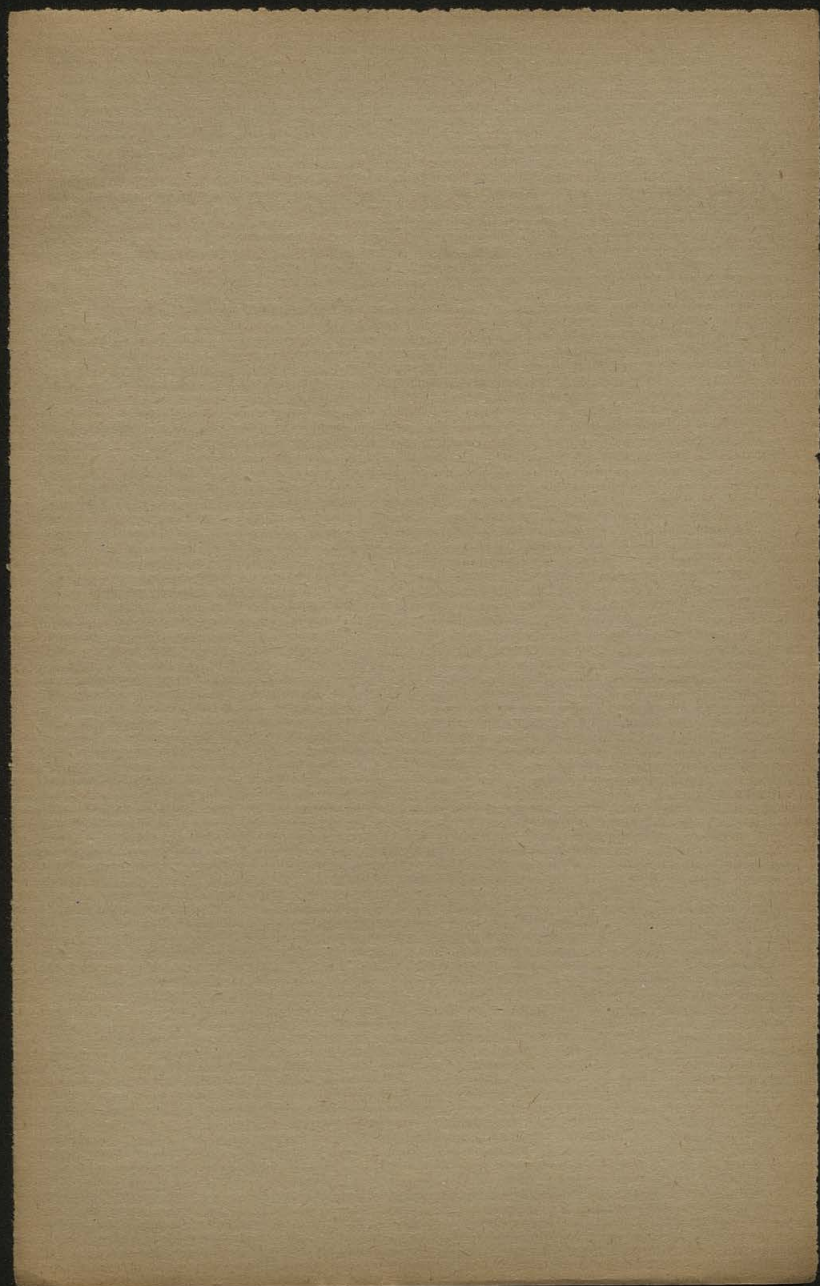
i - ¹⁰ ₁₀ ¹⁰ ₁₀

z fig. kapetniai' ryjżeni stworzenia
wielkimi ludźmi „Jest powietrze
kaludnia iż ptakiem gwarliwym” Jt.
Kras. 75. 7. „Samotności mnie mi pro-
strasz, bo ja potrafię kaludni' my-
słami, praca, nadziejami” ib. 71. 137.
„Urządkiem niewielką sadzawkę, którą
dziwnie pływem kaludniem rybkami”
Z. Karsk. 2. 375.

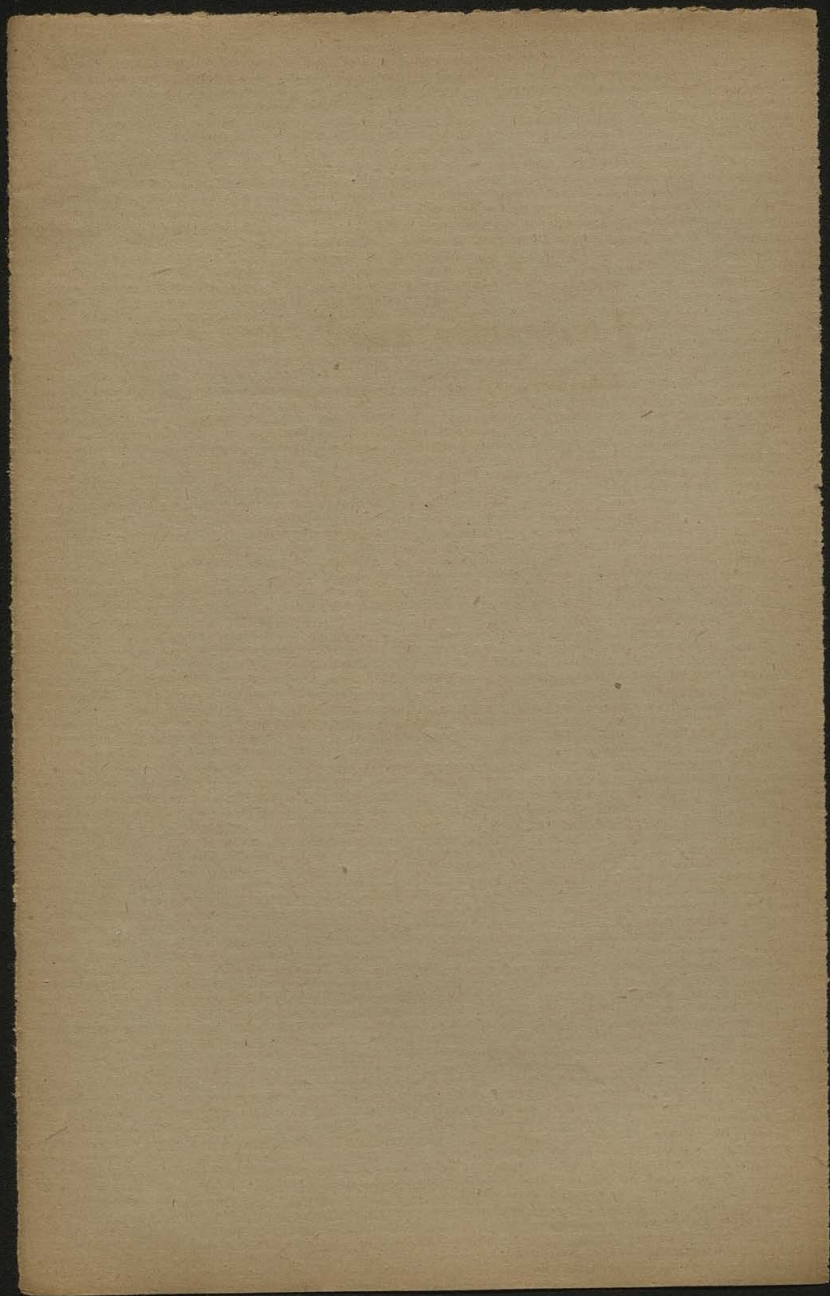

Катара'-а-іе ст.х.дкн. подхвѣіе, прыта-
паіе, стукэ стараі, "Зыгмунт катара-
ны до мурвала, быт мурваліем" ст. таб.
Кв. 22 Sum. 57.

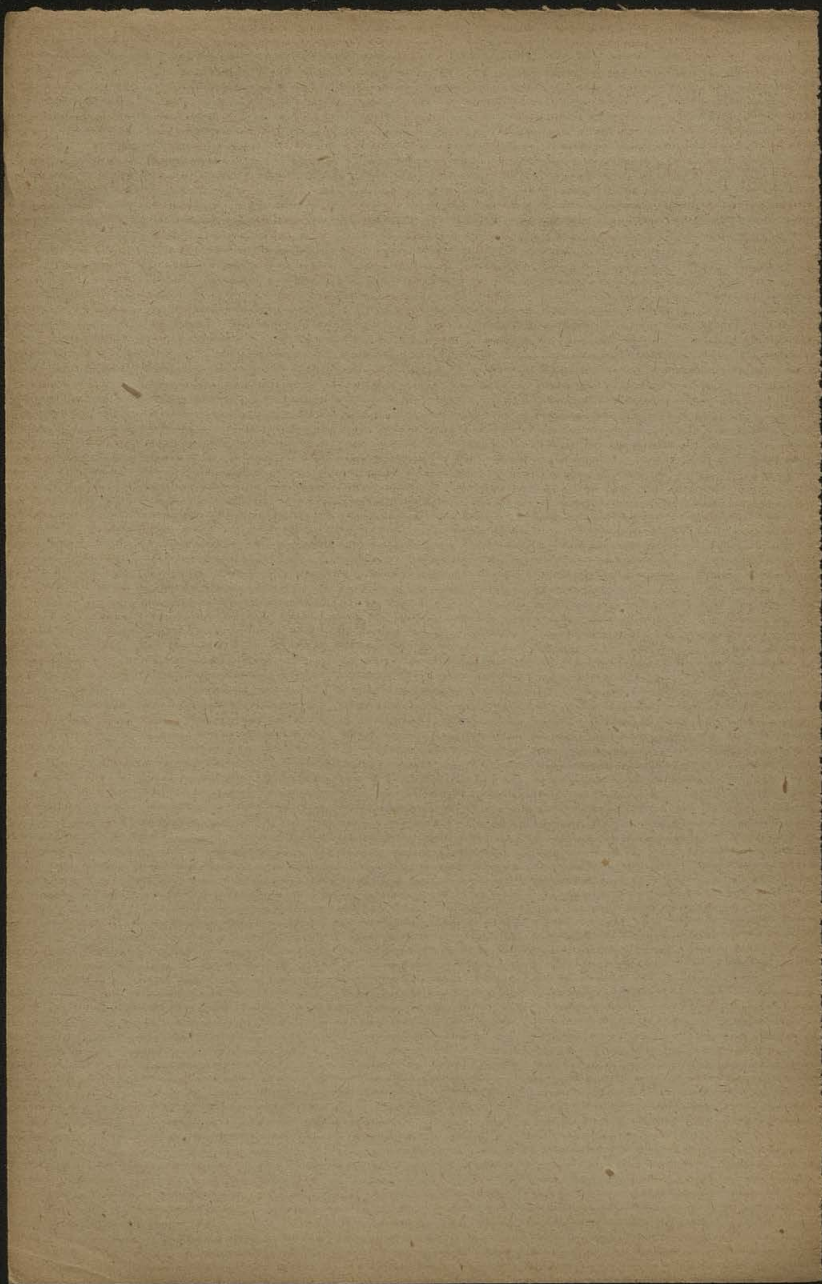

Łečhtac' - at - chę st. w. dnu. z awgi Łečhtac' „wim
 modra fala, przy mawoy z brzegu, rlek-
 ka mu stopy katechce” A. Mich. 3. 18
 § Łečhtaniem kurod, „katechtał na
 siuier.”

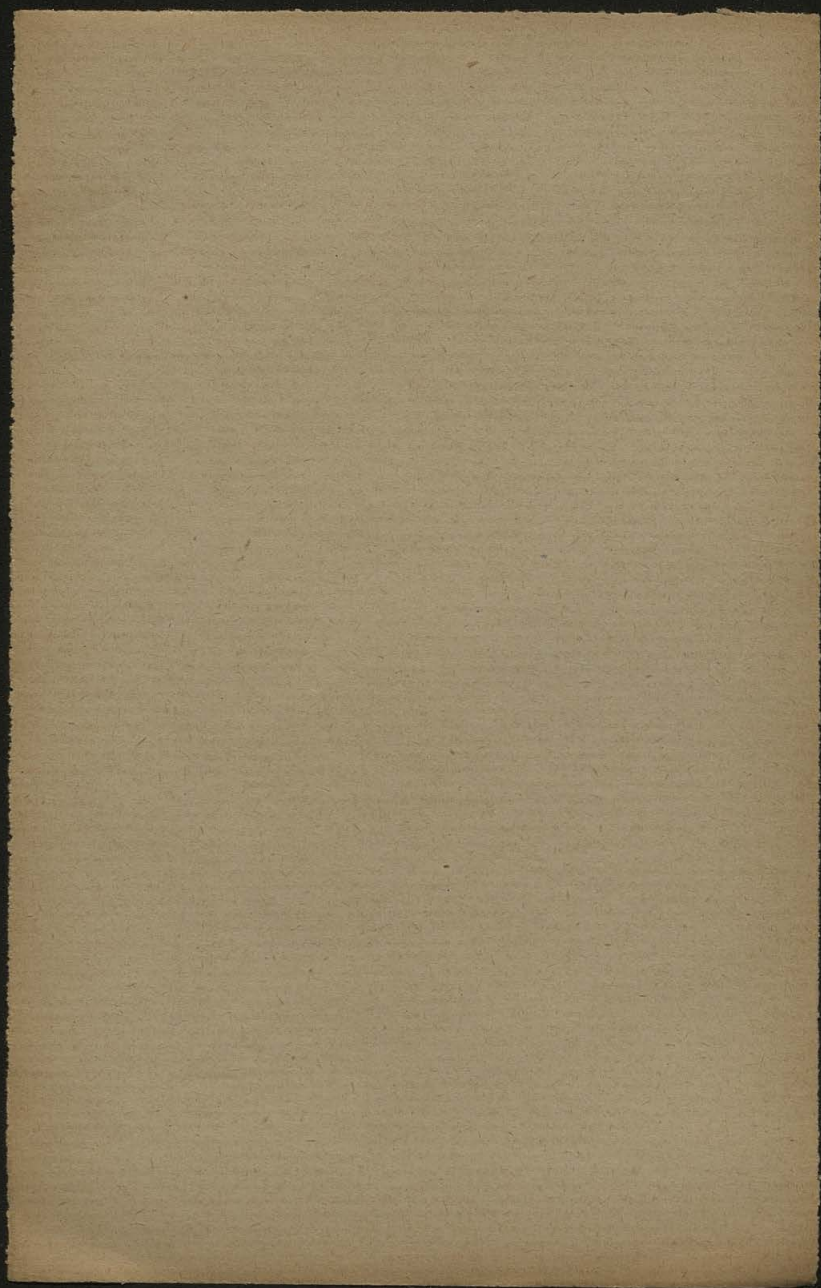

Zatrawiony-a-e, v očiach, wrohu, try majgy,
prow try patrzygy „Potrzyta naui na-
trawionemu wyyma” w. Morok. Męz. i
zomy f

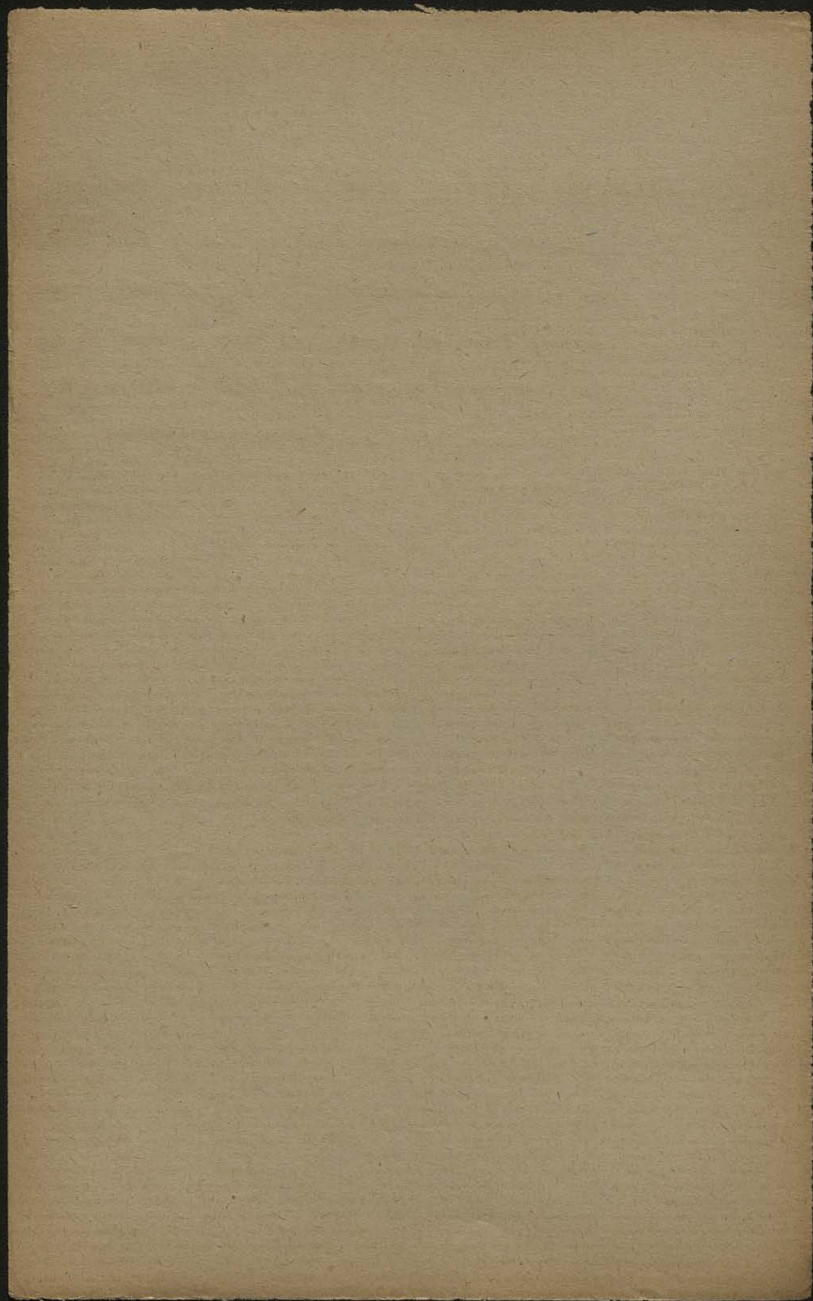

Zamarcie - a. u. bez t. um. rzecz. słowa zamarzec
 przym. odrostwienie, uścisłość, zamarzanie
 toś " Dławiły polęty w Holicy rozbud-
 kist go z tego umiowego zamarzania"
 Z. Kawał. 5. 35

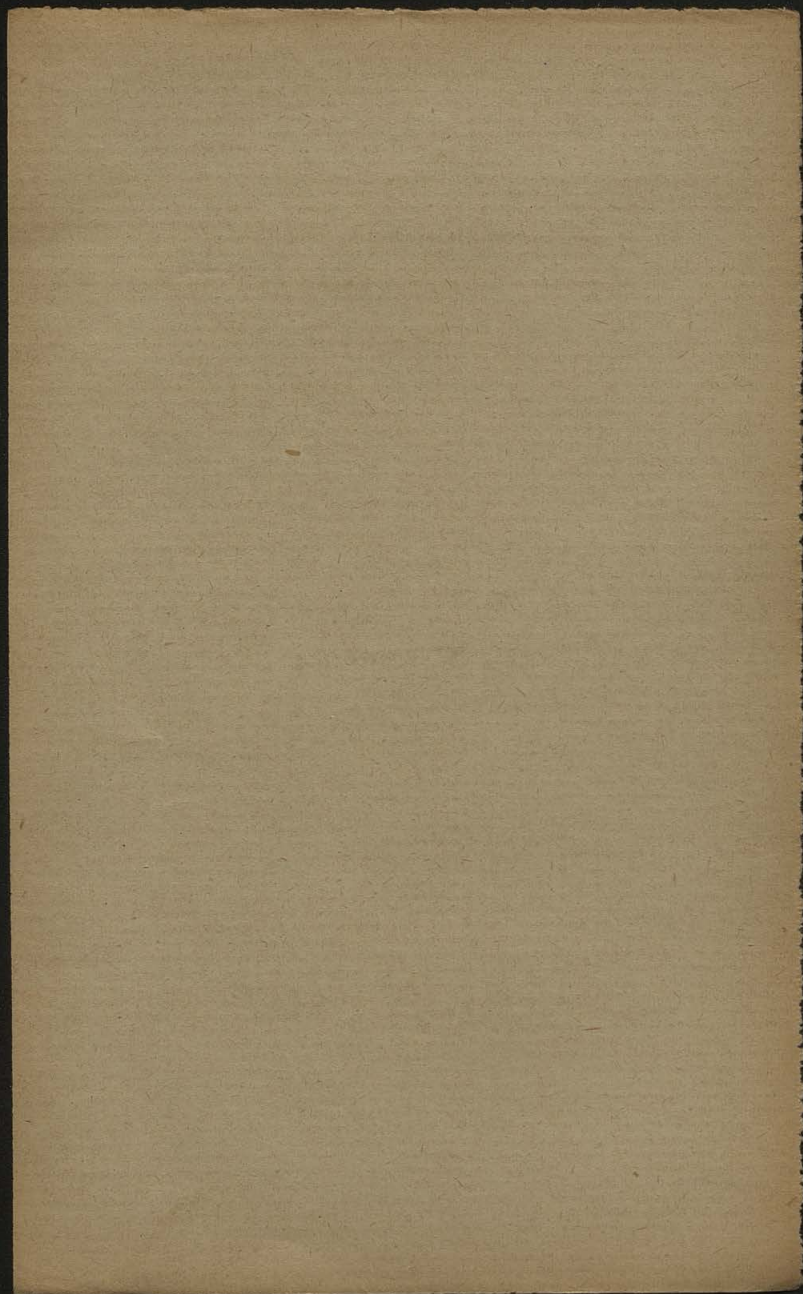

Zamaskować - at - kuję m. x. d. m. z uści, katar, przedstawie uwyślnie w innej formie, w innym świetle „Jak kija takiej barwinny jako on uosadkać się jadem - to by to coś specjalnego. - Może to się była to arumina, ale zamaskowana sarna?” J. H. Krak. 76. 19.

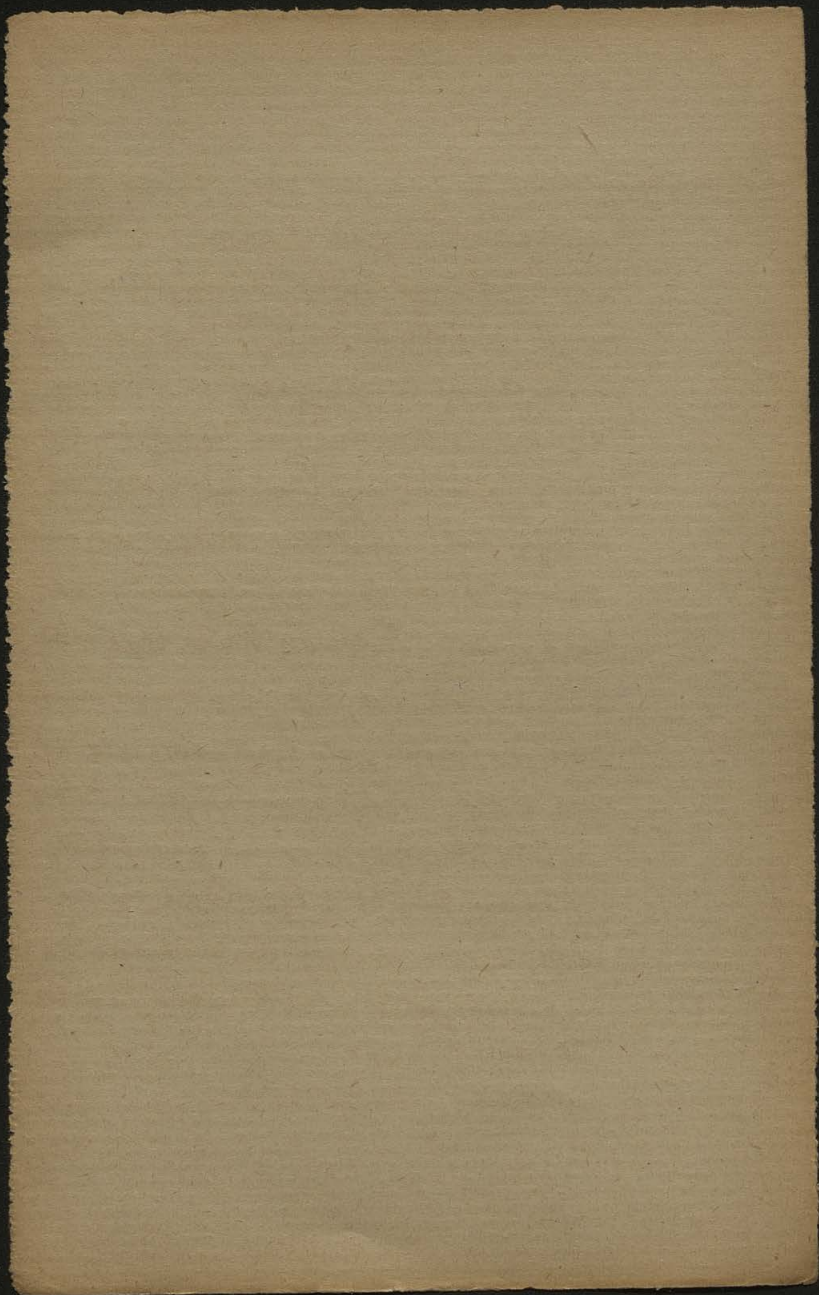

Zamarzyście prast. kamarysto, z kamachem
 „Kopala krągła nie ciekawa do bucha,
 oderwała się zamarzyście” Tyg. powst. 1882. 2.

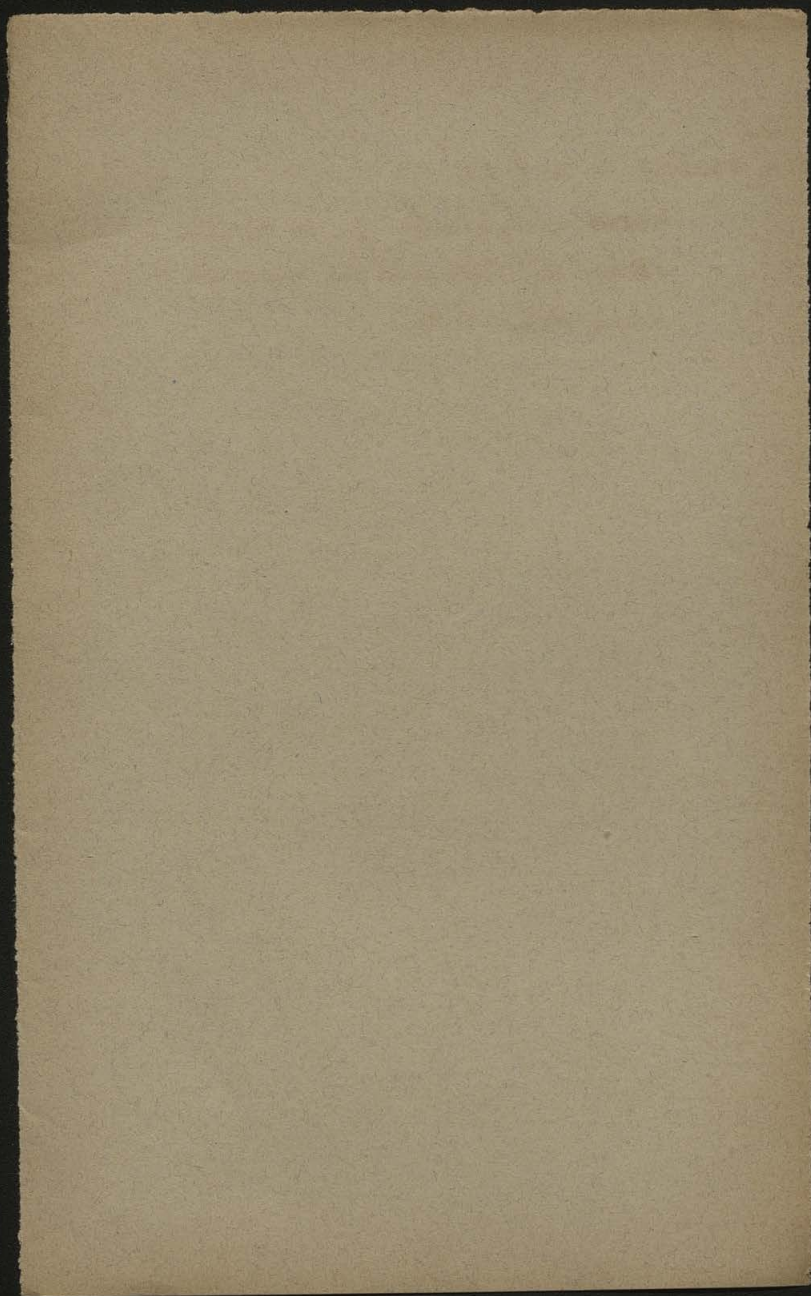

Zamajpójście - a. z. ścia - pójść m. (cf. Linde pod
 wyr. pójść) wydanie iż za mąż kobiety
 „Nie jura ci też, Górka... zamajpójście na
 myśl nie przychodzi?” *J. Kras. dubo* 2. 73.
 „Im bliżej to zamajpójście - tem mi
 się wydaje straszniej” *D. Pol. dr. Ser.*
 157 „Ja ci się wyprawić nie mogę, że
 mając taką egzystencję swobodną, swo-
 bodną, chcąc choćby pomyśleć o za-
 majpójściu” *D. (dr. Ser.) J. nar.* 1875. 232
 „Sam ojciec nasunął jej na myśl zamaj-
 pójście. - Fieeli się kto trafi - udrzeła” *J. J.*
Jer. 2. 327. „Takie zamajpójście Autosi
 byłoby świetne w opinii parafialnej”
J. Łaskar. Dies. lit. 2. 690 „Dwa jej za-
 majpójścia przedkaj na rachunek dzi-
 waćwa polioyć było można” *J. Kras.*
 72. 186.

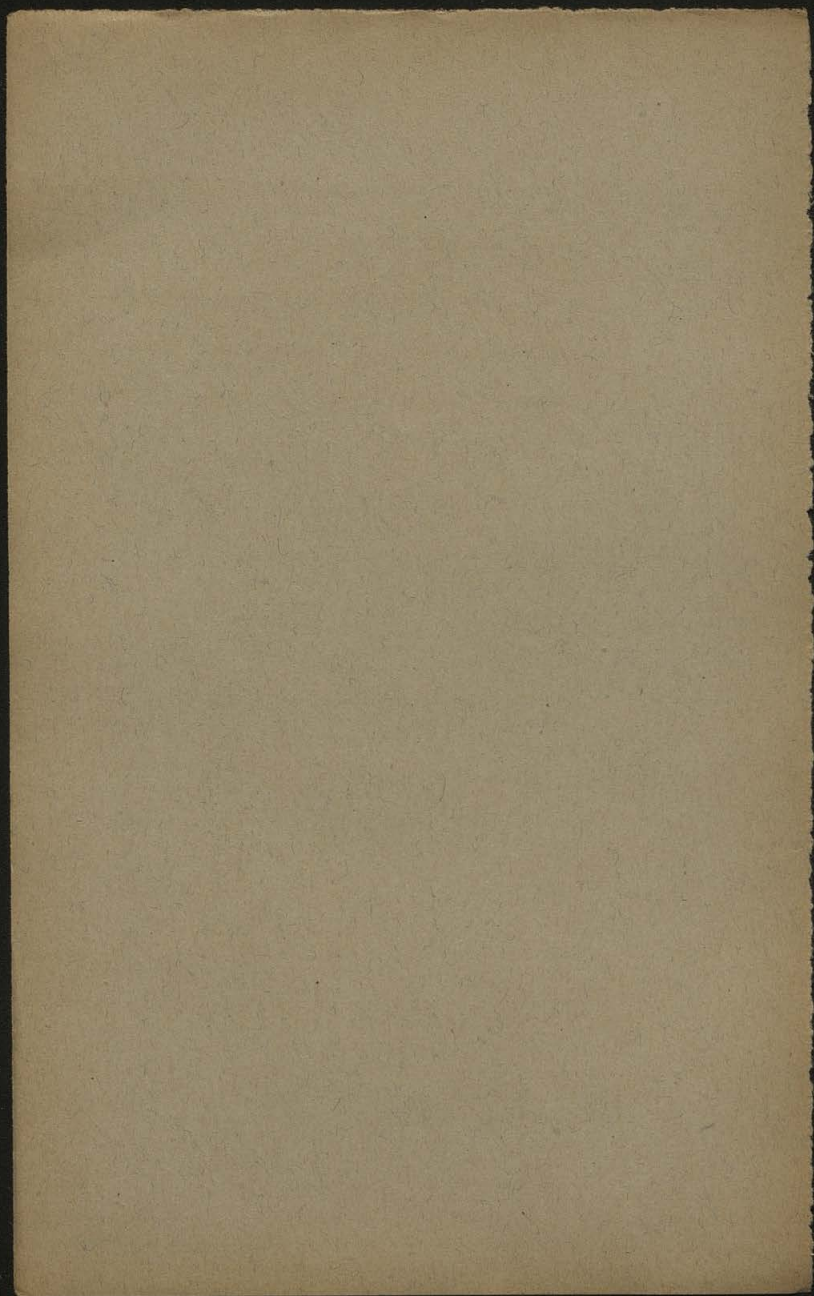

Ламіар - и. м. з гв. „на каміар“ = на калітар, на
 запас, над ^{над мінус} потрэбе пр. „на каміар каставі“
 хвотка“ Л. і. іебу мінус на запас гдыбу збралі.
 Лімаа Нзігг. Рыкі.

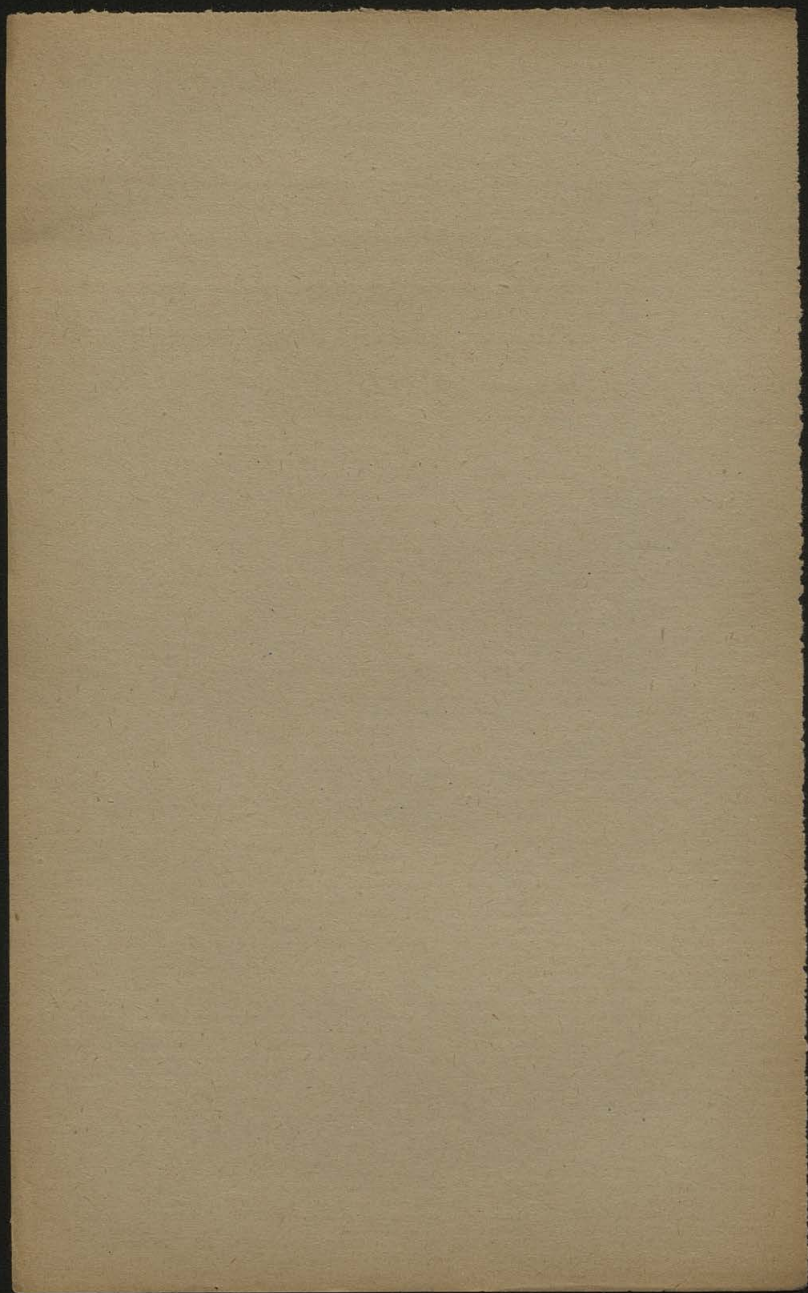

Kamień'scowy-a-e, nie mię'scowy, nie tutejszy,
 gdzie indziej znajdziemy się, przebywa-
 jący „W dramacie rozpoczynają się
 pierwsze wyskoki artystów kamień'sco-
 wych.” *Quis Sluror* 23. 155.

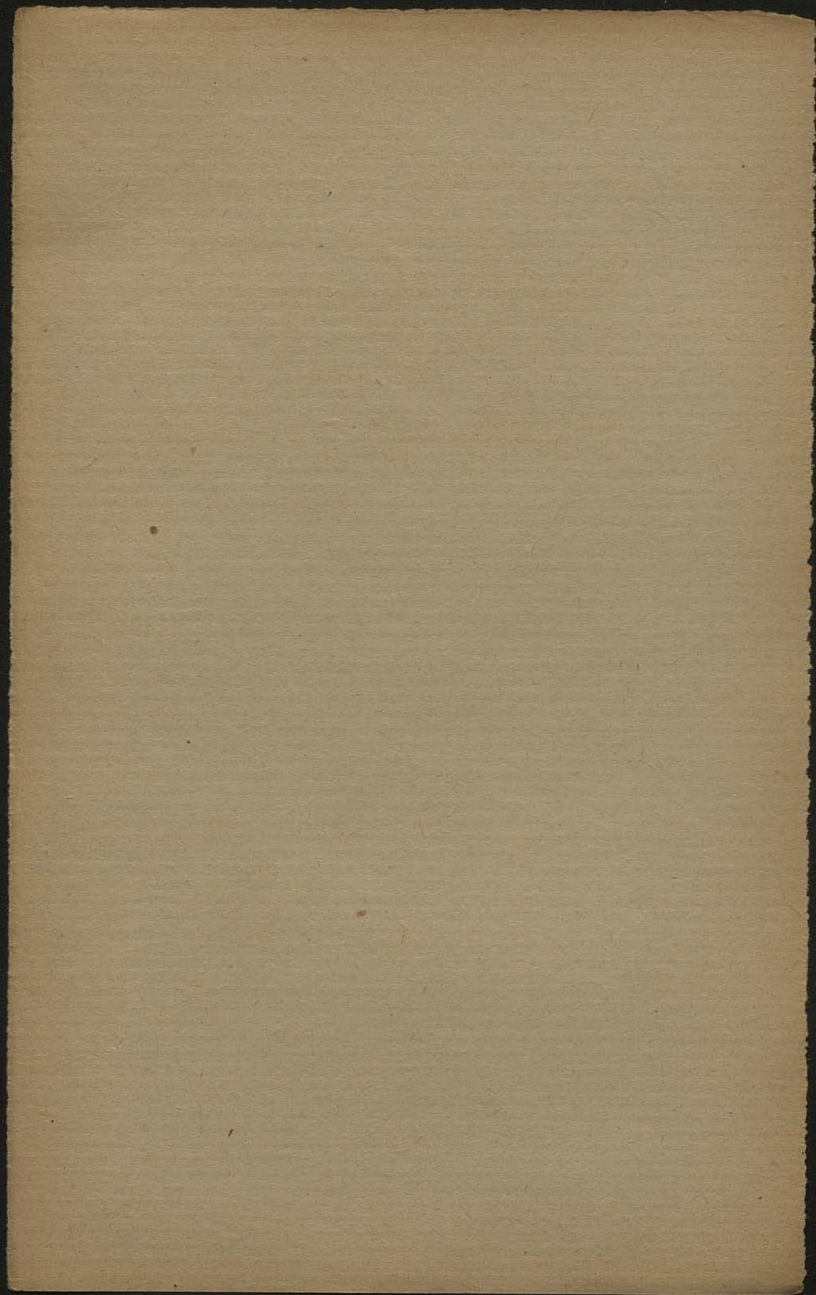

Kamiejski-a-ic, poza miastem znajdujący się
 cf. karogathowy „Spaceny kamiejskie
 są dla warszawian ulubioną przeje-
 mnością podczas dni pogodnych” *Qui*
Pluvius 23. 156.

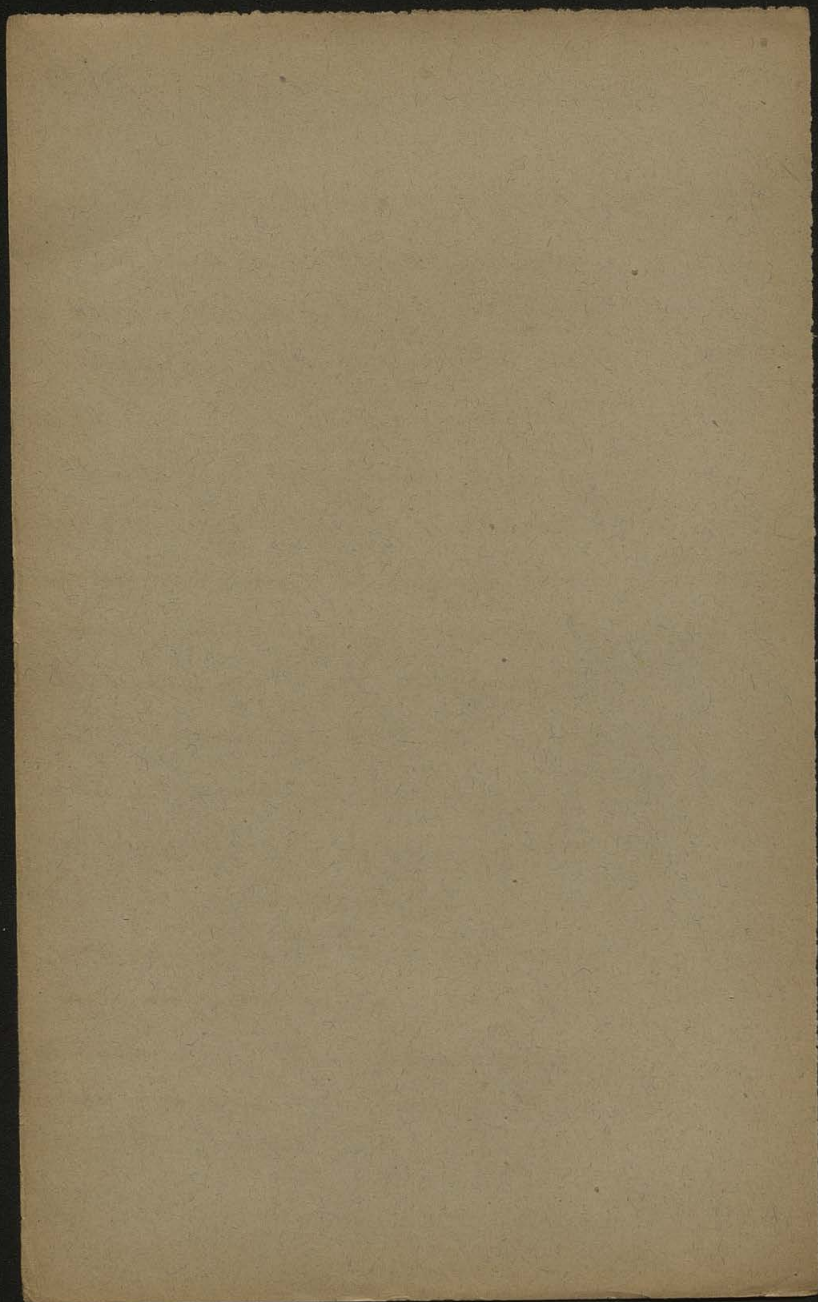

Zamietny-a-e, od kamieci sirijskiej. Często
jezuicie nawidzają, zamietne burze
ziemię na wiosennem porośnięciu
dnia & noc "W. Pol 7. 257.

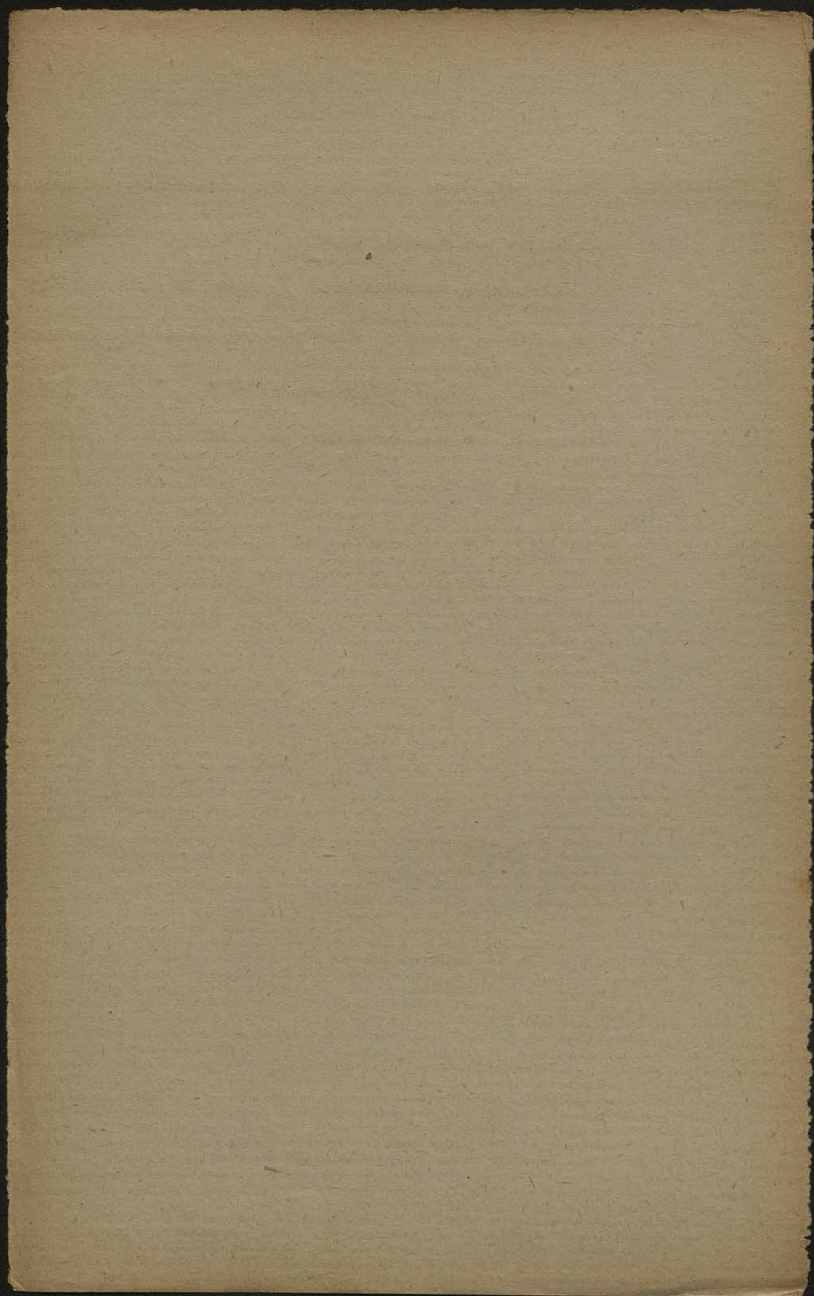

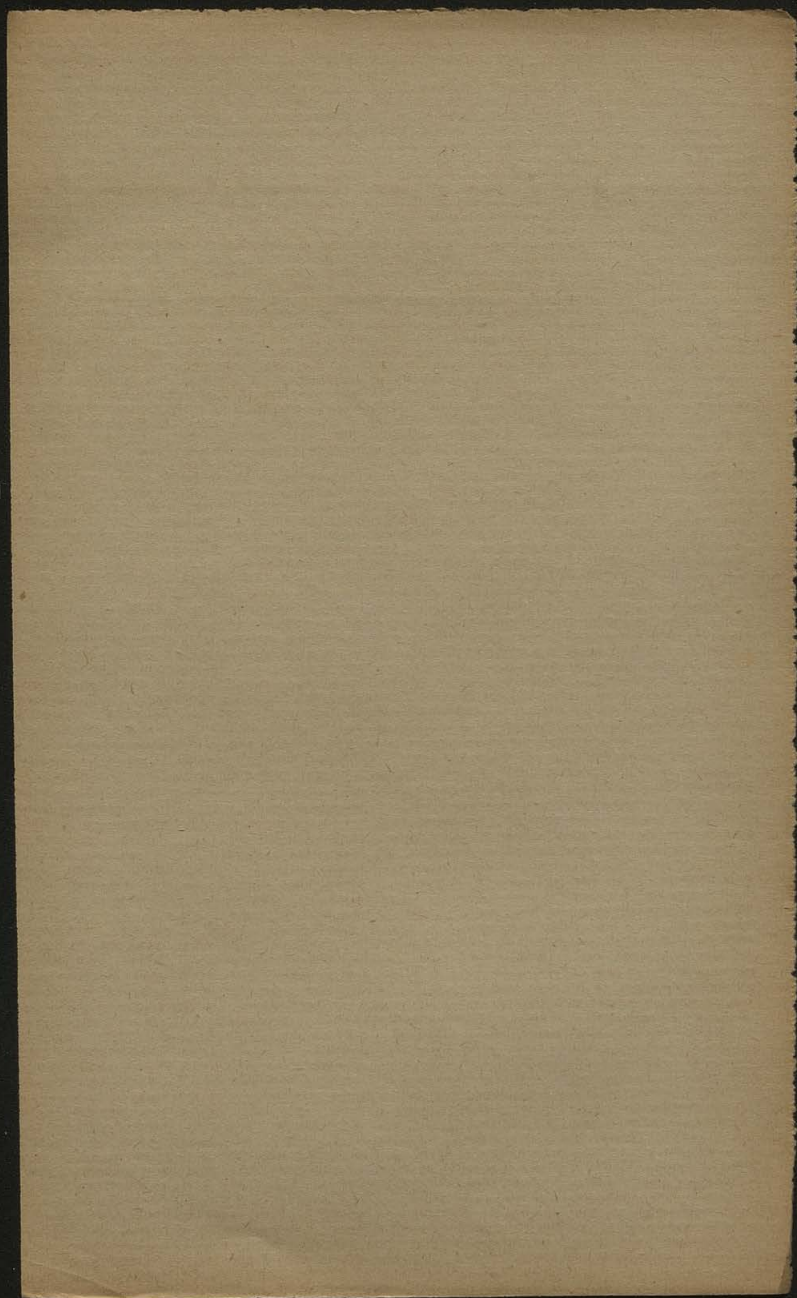

Zamorkec-va. m. ry-óu mu. zamorkem mien-
 kajazy, zamorkowyk, zamorkanin
 „wórkó wionisana (/jarkótho), achi na
 kwicady sama tak puzakawa nie pruw-
 dem? czyś od zamorców? lub od gro-
 mady co kimowata pod lodem?” 712.
 Zales. 4. 12.

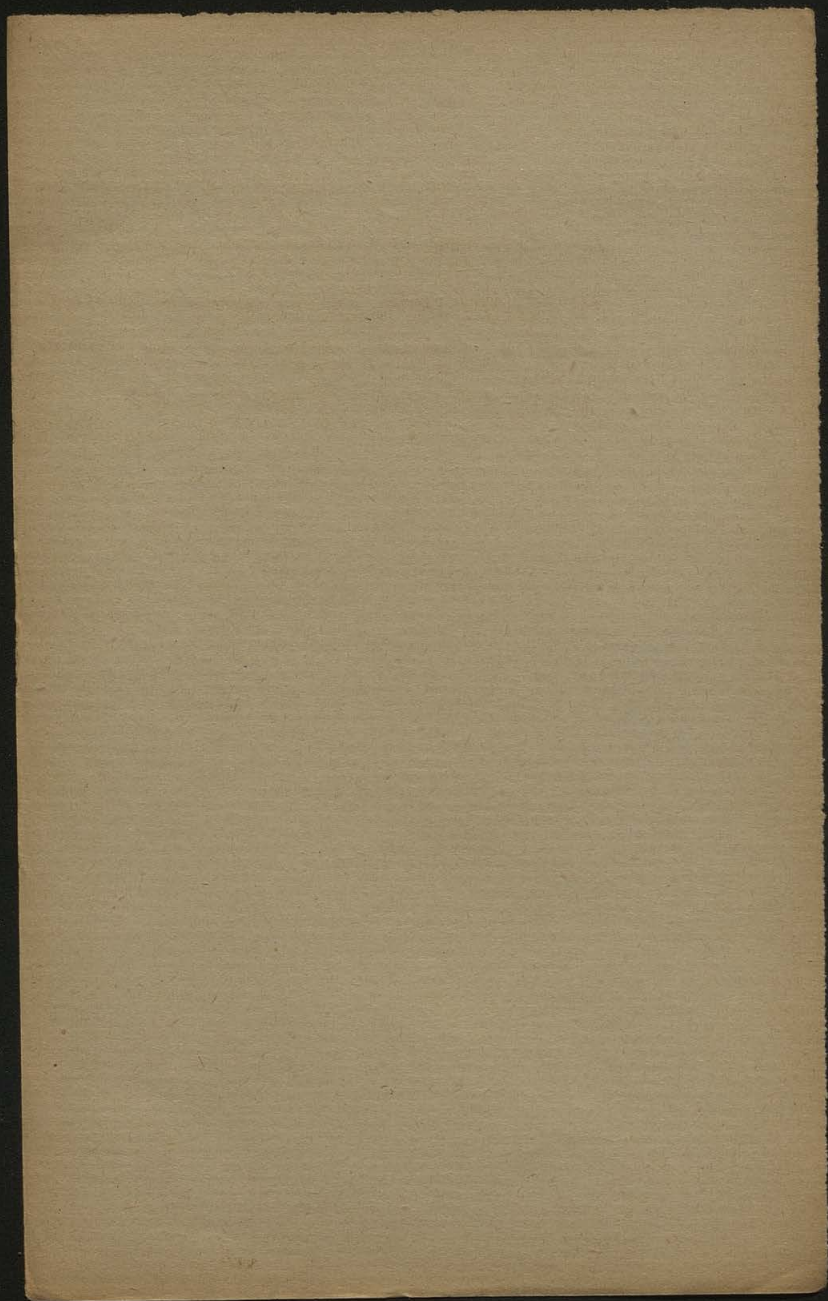
Замроцькы і. ке-у. ум. замрок, замрока, ка-
 мроке фіг. "Мы так кыч' хcieli! а
 кылі в камровы." Л. Крайс. 2. 399.

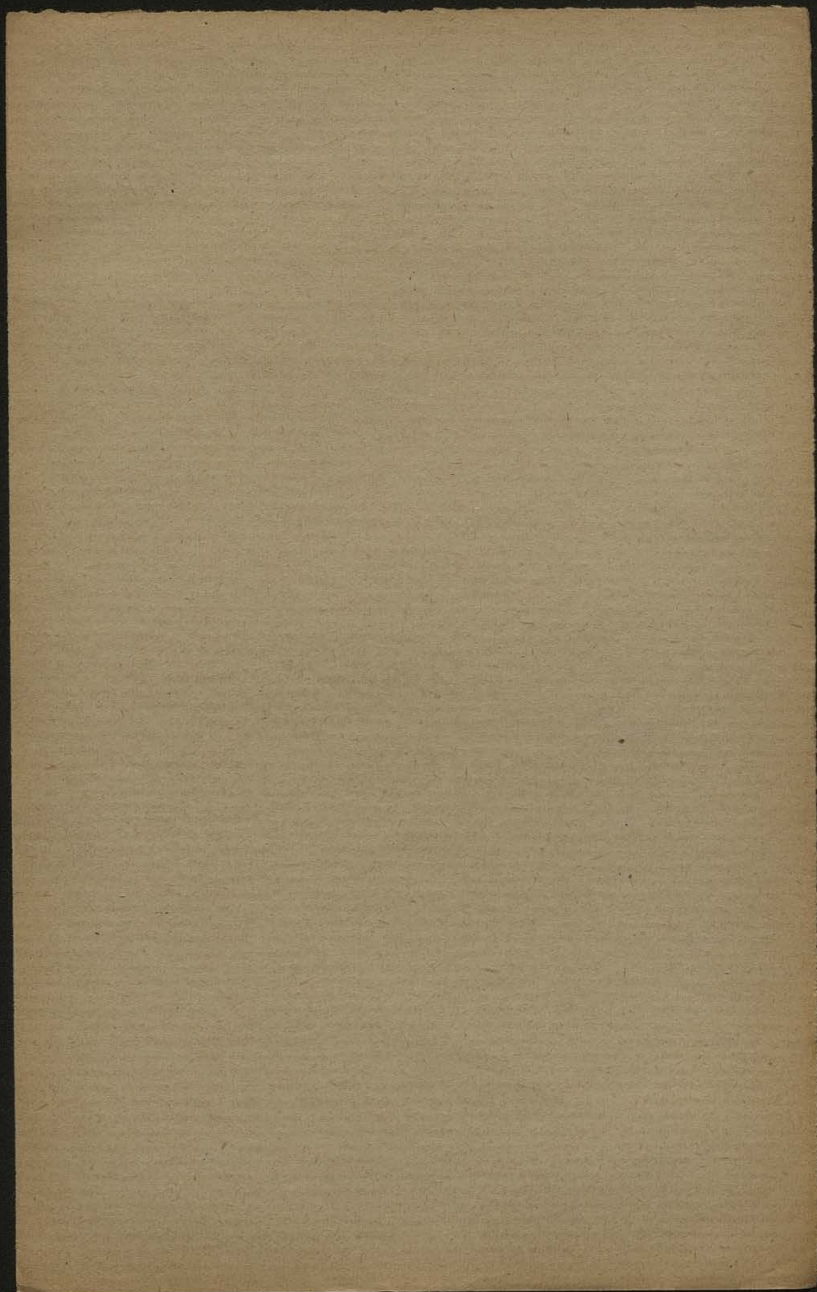
29¹¹¹

Zamurować się - at - wuj st. kaim. dhu. fig. odoobui
się, kasklepić w kua. moral. „Kiedy wig-
ry szły cię, kto uż w ciebie zamuro-
wał, o'tenueby wypadło, by dnieł
myśle polewał” Ed. Wasil. Soc. 330

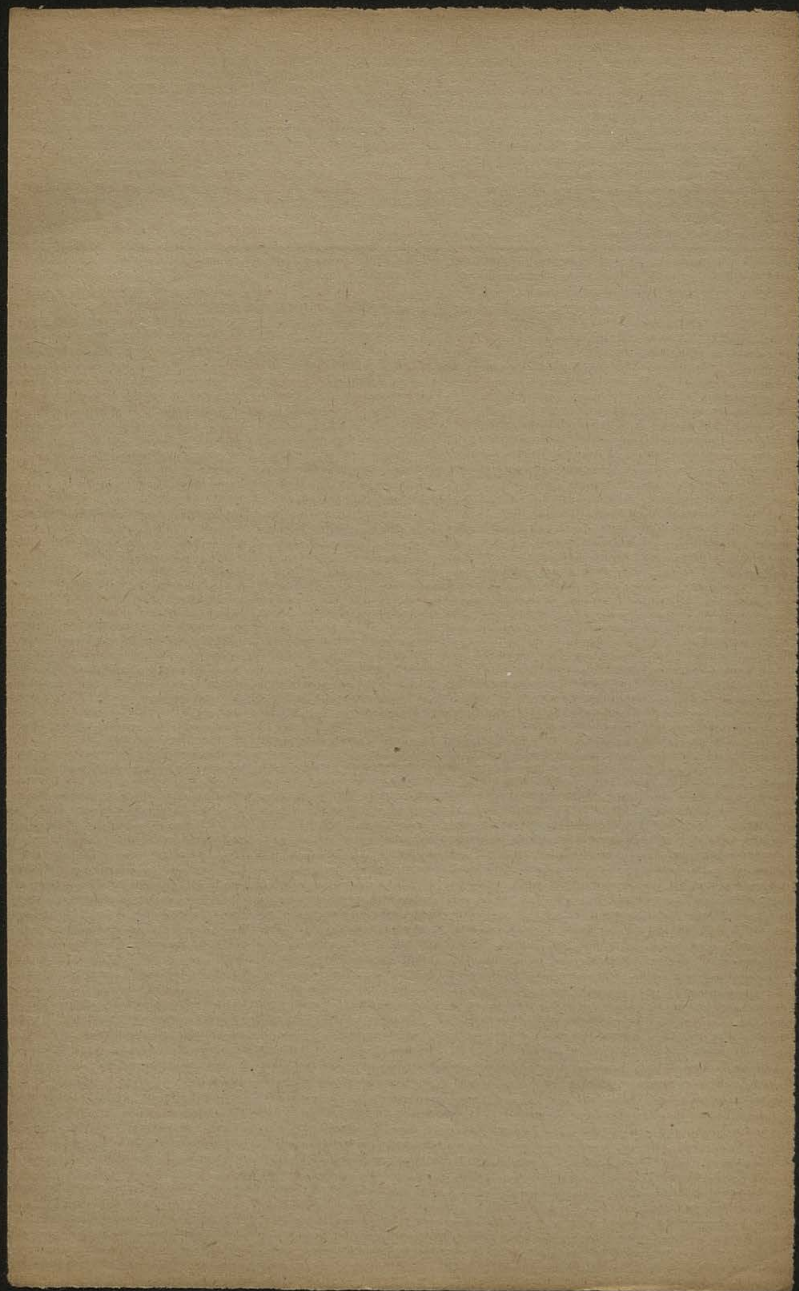

Kanegowai at-guyé st. cz. dnu. Tai. negare / ob. Liwde
negowai / zaproszyć „Kiedy to miata
być jedyną drogą, ośmiśle uż kanego-
wai stanowisko” L. Kawk. 4. 91.

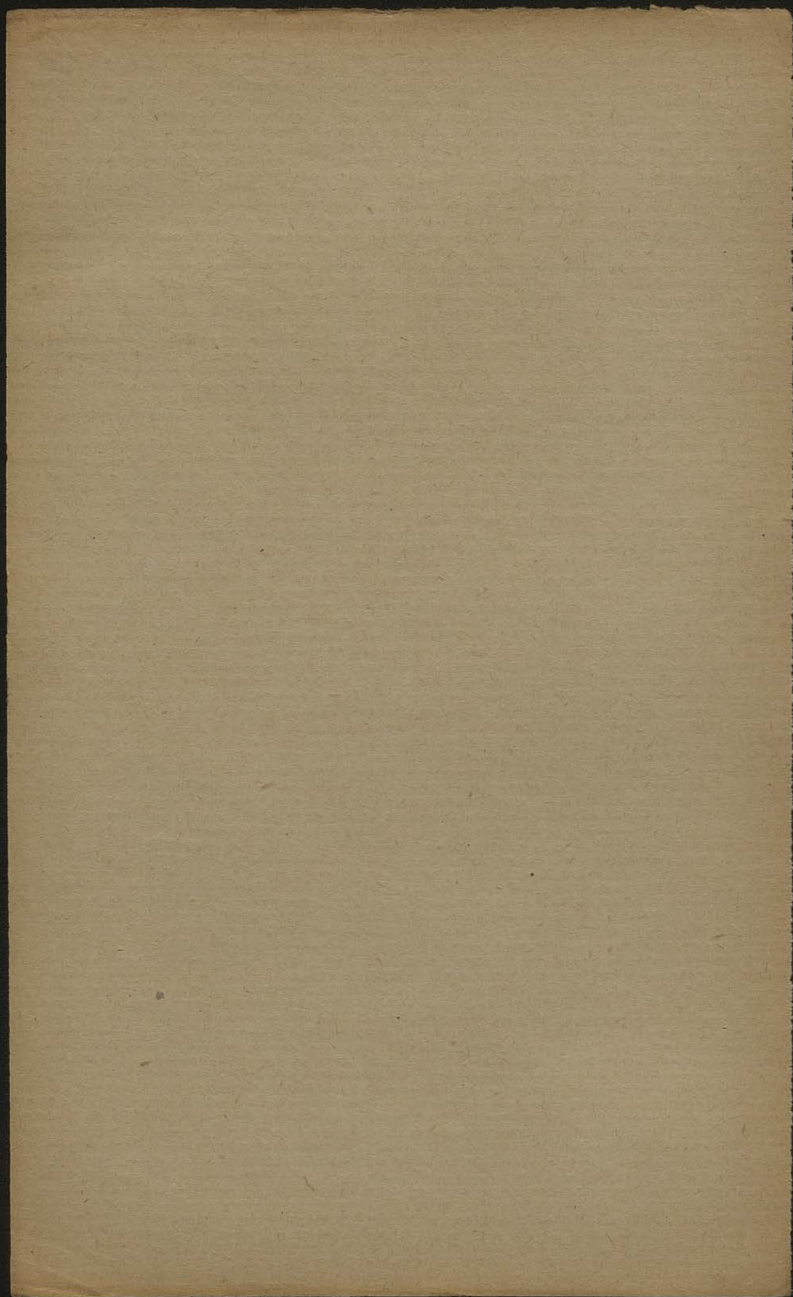
Zaniepokoić - it - i' st. ex. dnm. wzbudzić niepokój,
 nabawić niespokojności & - się st.
 kaim. doświadczyć niespokojności, do-
 znać obawy i niepokoju o co „Usty-
 mawisy nie z cyrkulu przyjechał ko-
 misarz z adyutenyjs wojskowy, za-
 niepokoiła się w wywołaniu skopnie.”
 J. Puz. wiek 1886. 269.

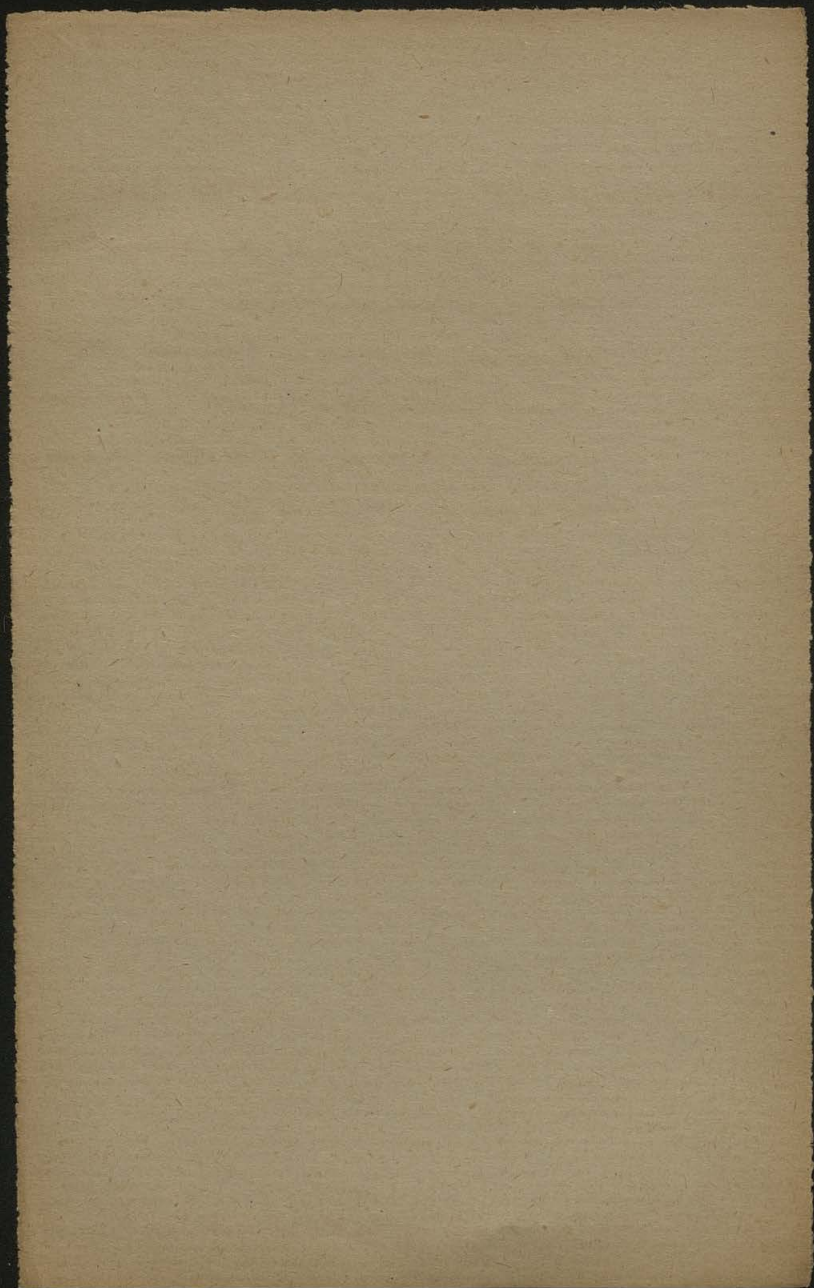
Zaniśc' - zaniśt - zaniśie st. x. dm. Zaniśi - i - i

ndm. Z - co chem, prokryc' kasypaw say,
naniśtray czeje " Na miejscach, które
dnie' piarkiem zaniśto, gdzie car i traci-
na zawasta.. " As. Mich. 1. 10.

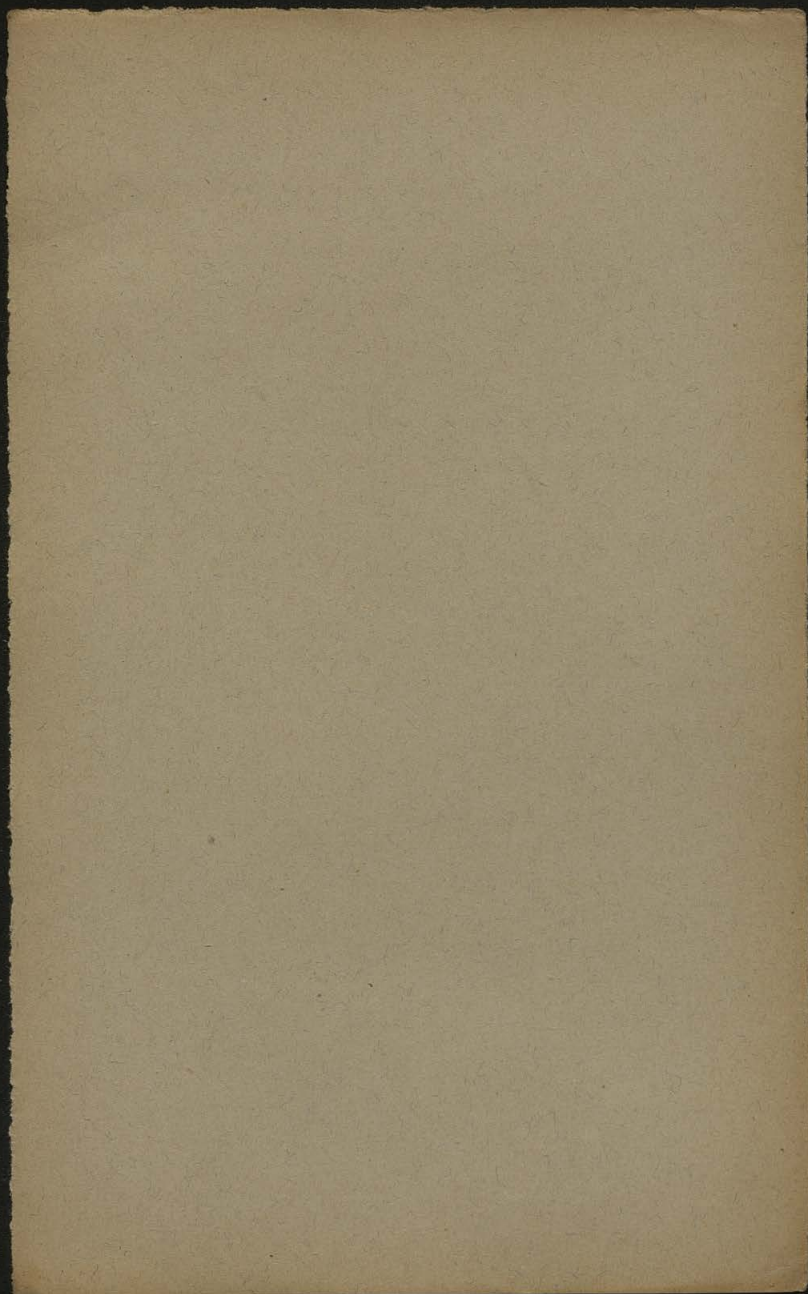

Zamięść się - mięt - mienie it. kaim. dku. Zamosić
się - it - i ndku. z absol. albo od niego „ka-
mosi” z od ptaku, sieniechu „odchodnie”
prawie od przytomności, a tu nie może
stać „ptak, ani z kamosi:”. Pan sędzi-
go wita, ale on się od sieniechu ani pra-
wie kamosi” w. Pol 3. 154.

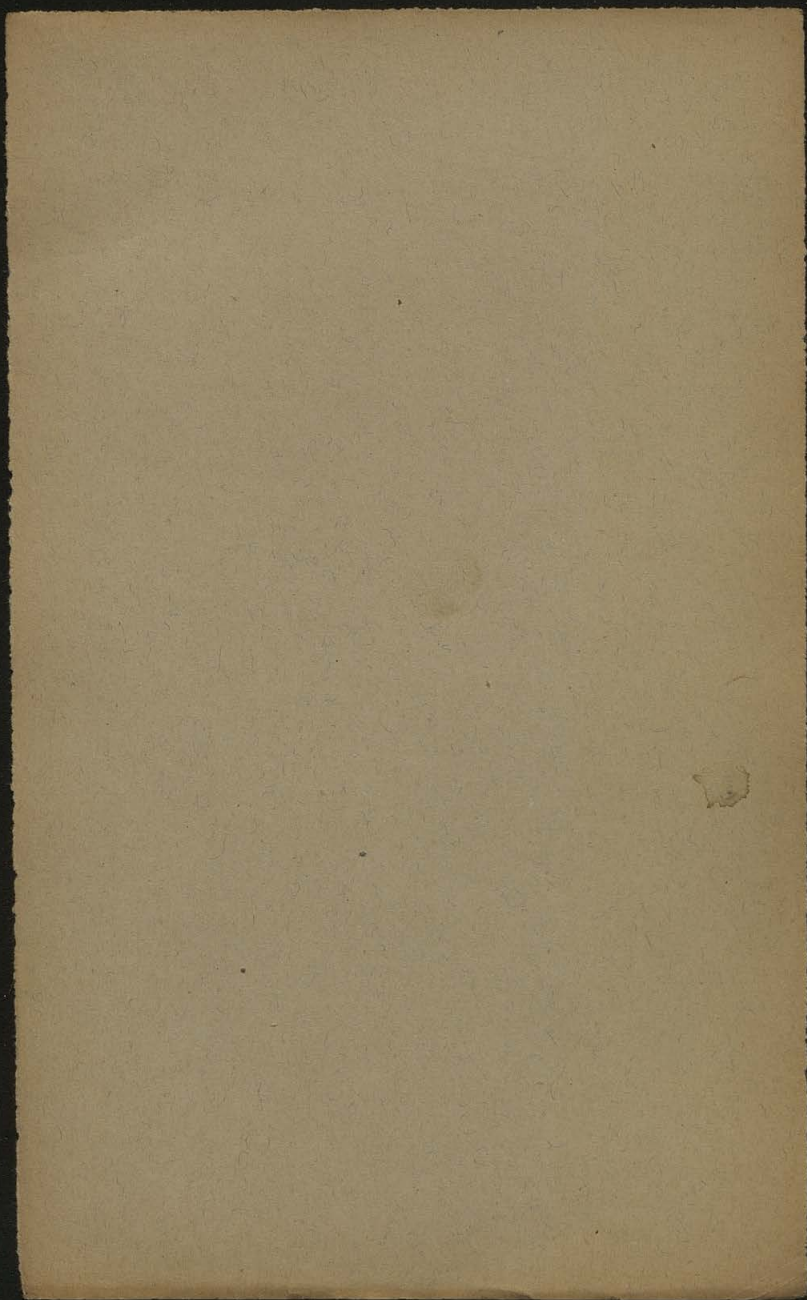

Ławienustayc' - yf - y st. ok. dkn. prow. posp. kam.
 Ławienustayc', karpodkiai' gōries'

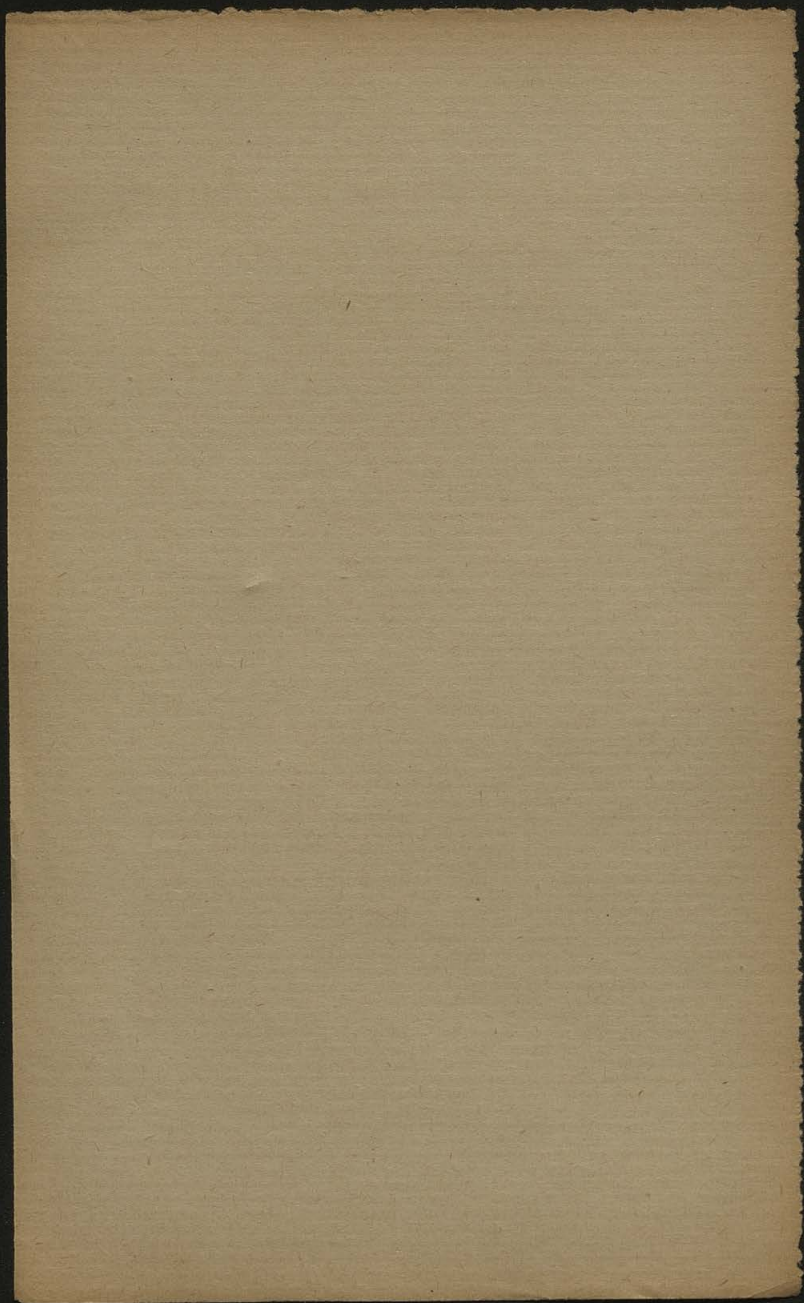

Занят - и. м. бел. м. занятіе, занятіе,
занятіе

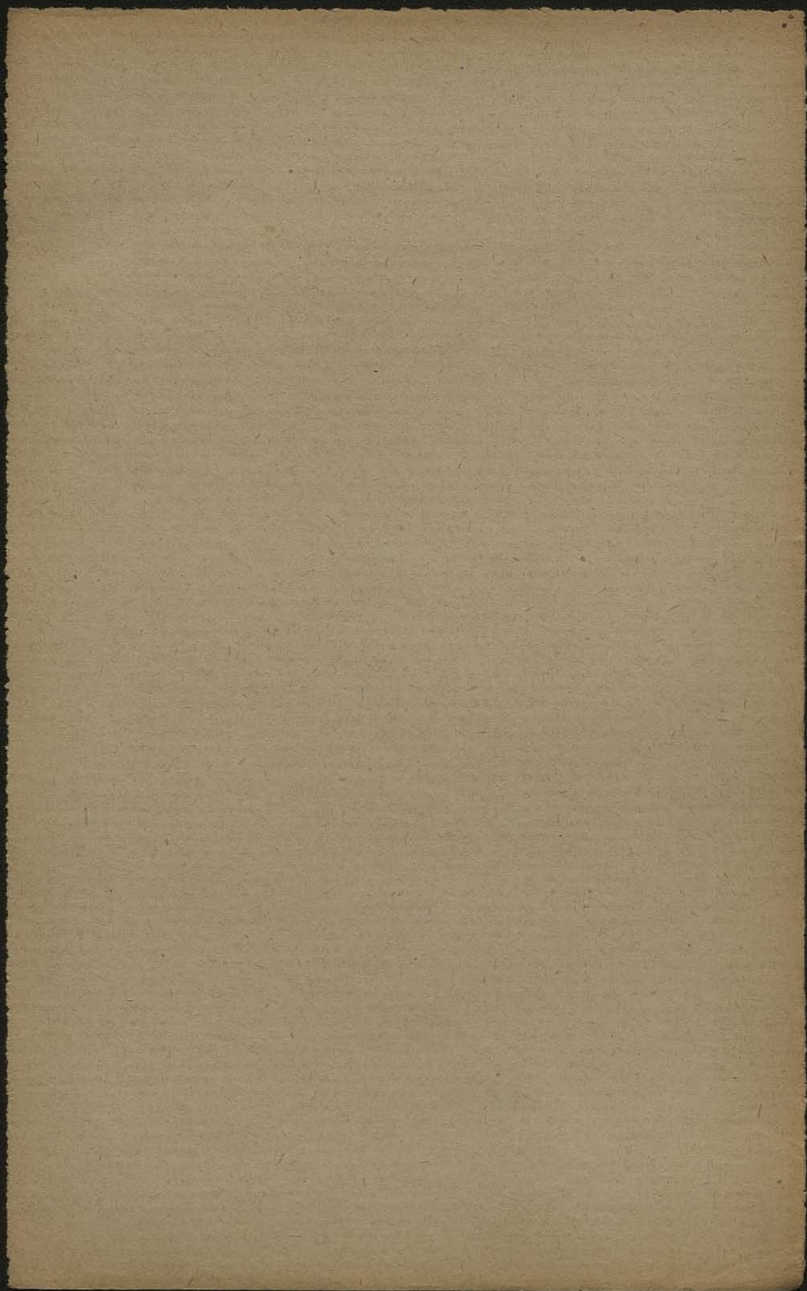

Zanowska i. i. ski-sieku. prow. kuj. katycka
 u jarku na woty O. Koł. 3. 88 w Galiji
 u ruinach zanyska.

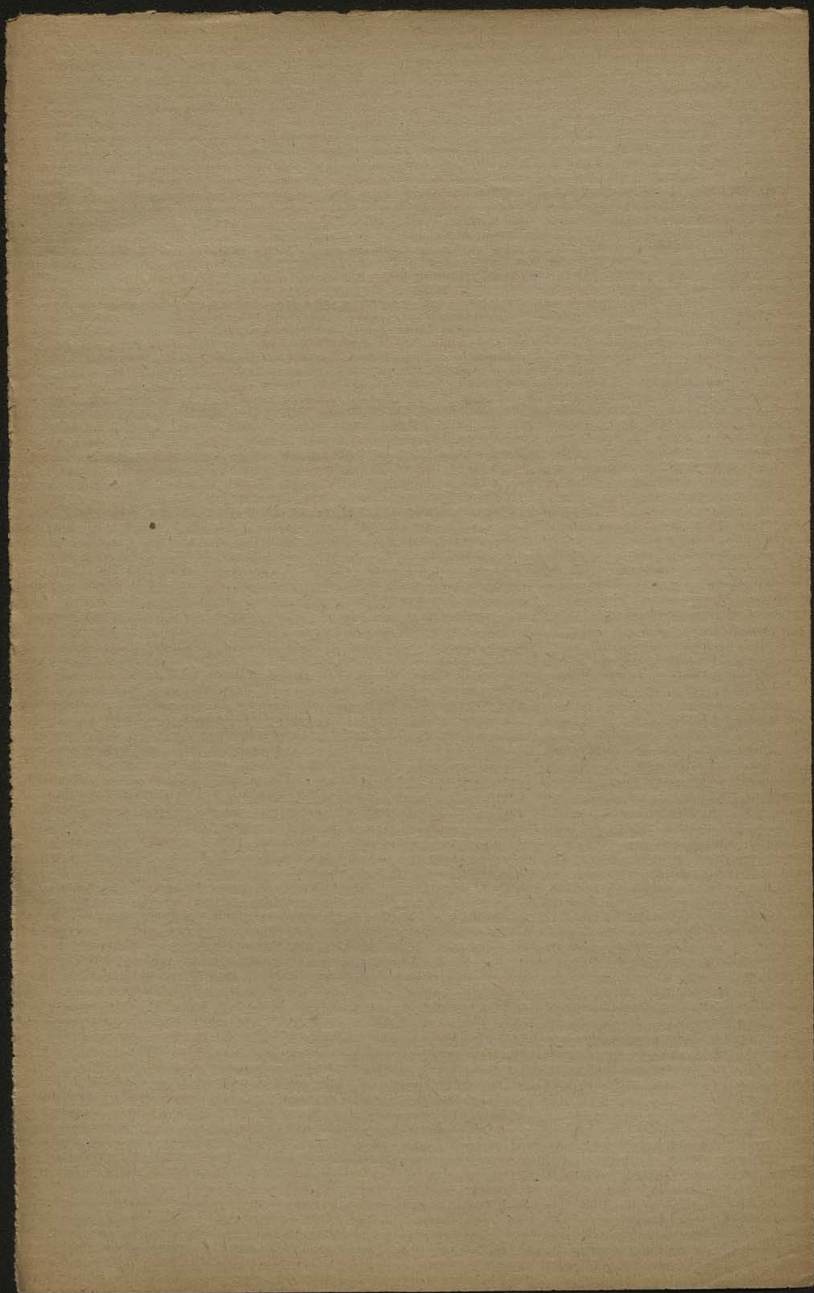
Завотепіаі'-а-а ст.х.дх. ^{обс.} канато обтапіаіге по-
 хбавіі' кобітѣ здровіа lub хіція з-118
 ст. хам. прова не по всімъ гливоі' в обта-
 піаніі' страіі' здровіа lub хіція.

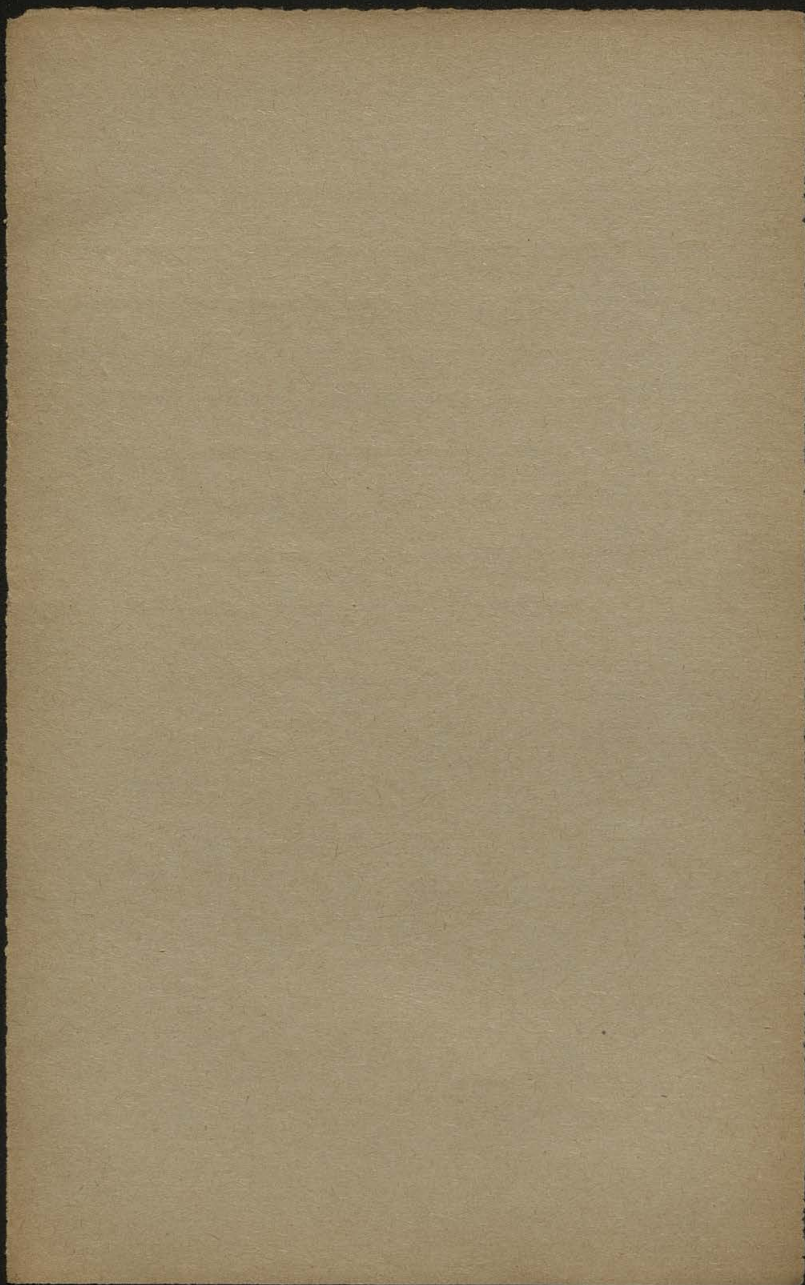
37

Zapisarować - at - ryje st. ex. dku. wystąpić z go-
 towością zrobienia ^{zajęcia} zapisany, daru, po-
 darować „Dorowanie zapisarować
 dani swój kartorek, kapitan lusterko,
 knięże obraz Chrystusa Pana „H. Kraw-
 73.99 „ Gotowa sobie zapisarować dla
 waleria dwa żywotów „H. Dr. Kmaru.

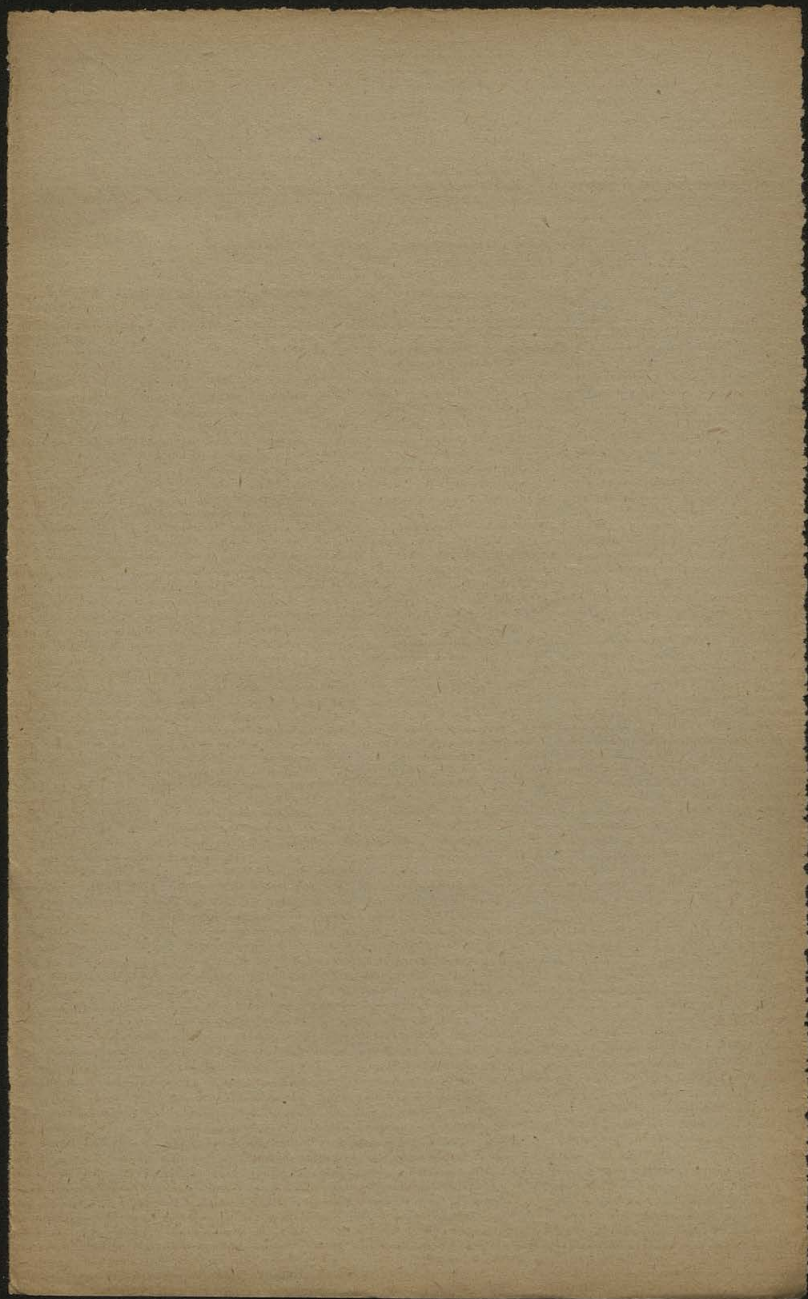

Łapickowai się ^{zaim.} st. ex. dku. z 6^{ty} pryp. — kim, wzięci
pod swój opiekę „Chcieli się nas łapic-
kowai, ale z naszego dumy nie przyjeżdża
dobrodziejstwa..” J. Kras. 46. 64 „Nie możemy
tak porucić kobiety nieznającej, wśród ob-
cych; honor kazał nam się nas łapickowai.”
D. Pol. Sam. Pan. 252. „Łapickowat się zgu-
biłym Piotrkim i porzucił go z lito-
ści przy sobie” M. Gwał. Dhuur 1886. 380.

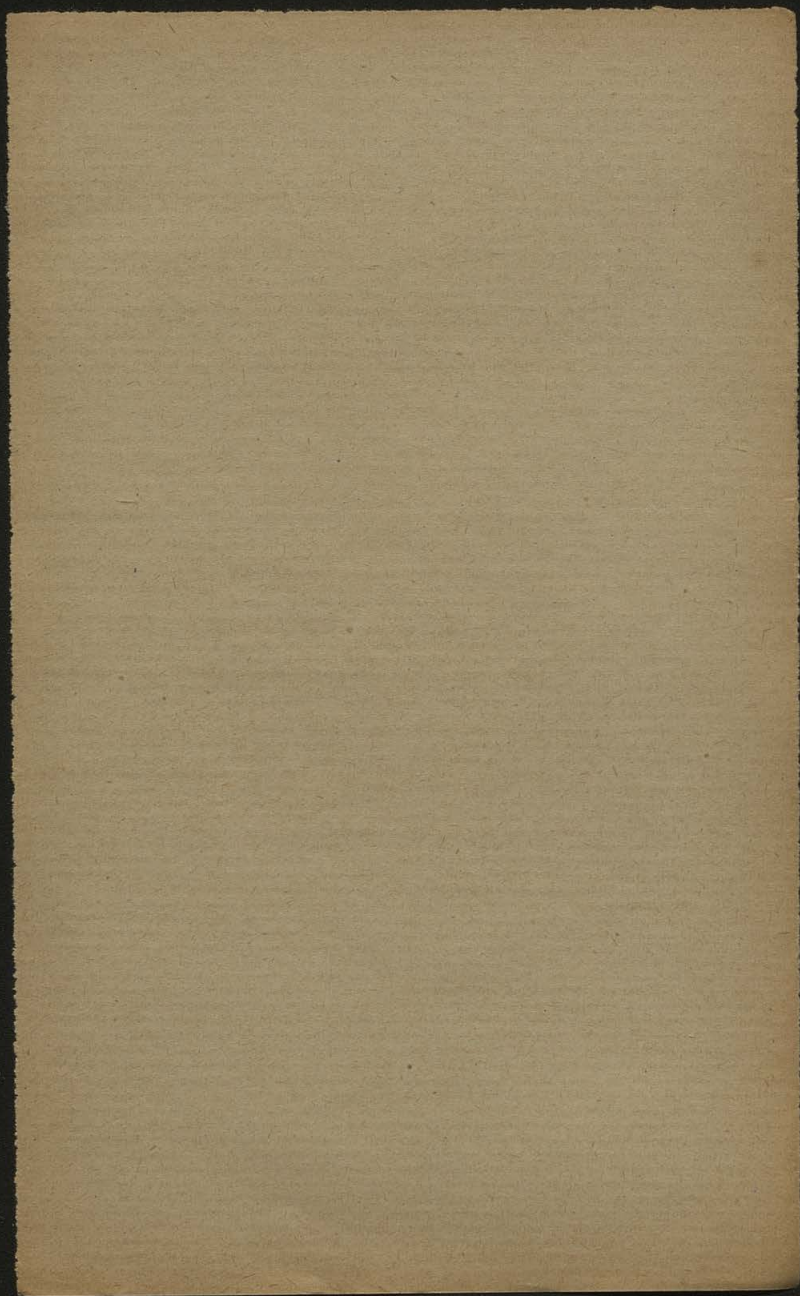

Zaopiniowal - at - juje st. x. dku. wydał o tem b-
pinie, wyrec swoje zdanie. Lekarz
zaopiniował, że pan R. zagrożenia wstę-
kanie "Wiek 1883. 20. 3.

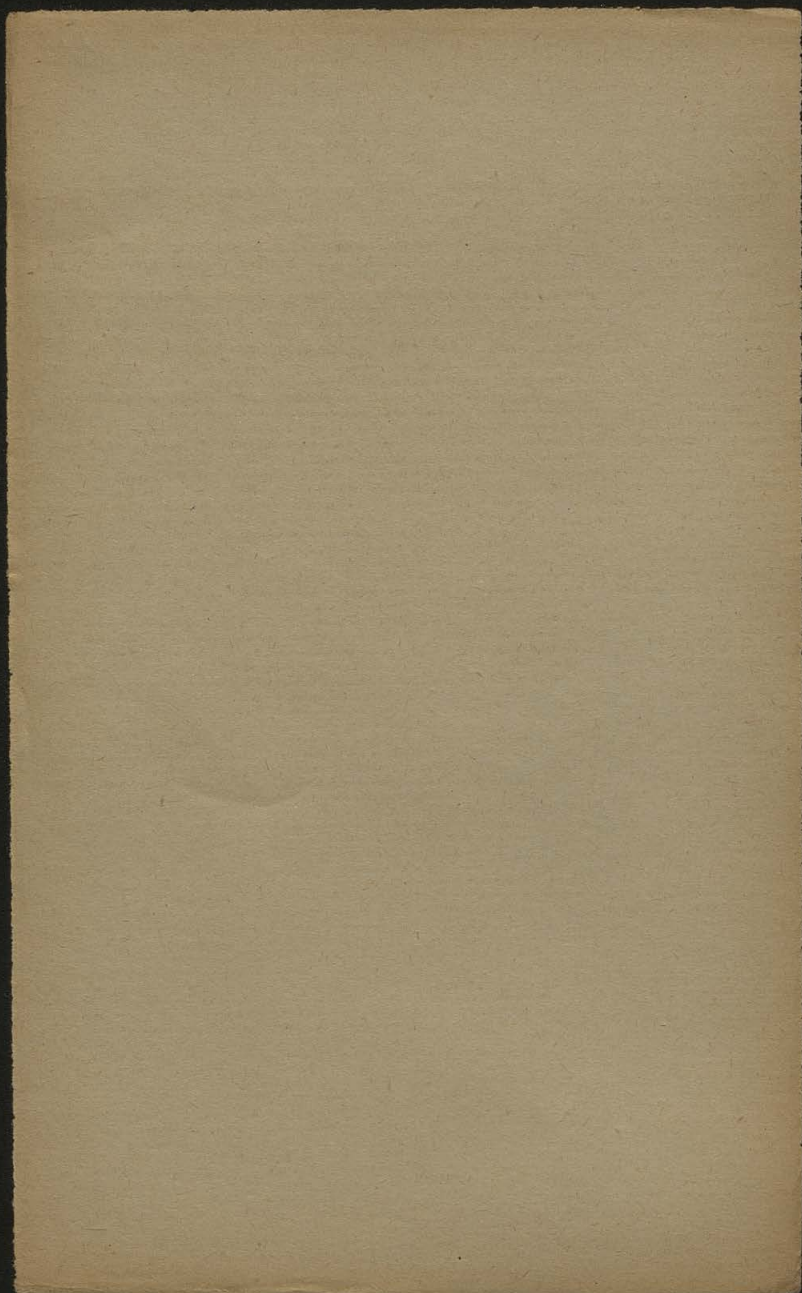
Заповнахъди-и-и ст.х.дхн. прже внахъди не уы-
 ваніе кахуовіе „ Со нъ заповнахъди,
 умихуовіе тал, хелы пржепаші міе
 мого „ Ут. Таб. Кв. Сум. 6 „ Заповнахъ-
 дхона рехтха хувота і ситы, во оста-
 тней валце і порівісеніи, хувіла нъ
 до кроплі „ Ж. Крав. 35. 109. „ Намъ гора
 заповнахъдхону, прже нъ, уеі го док-
 ра „ іб. 46. 62. „ Умиага гвці ротъ ко-
 біетъ чутей, потрехуіаіаі хувіаі а
 догд нгды ніе хувіаіаі, нгды нгды
 заповнахъдхону во глелі сема нгпрже-
 бране хвдто аффектв „ Ж. Wyb. пісм
 Зарет. 266.

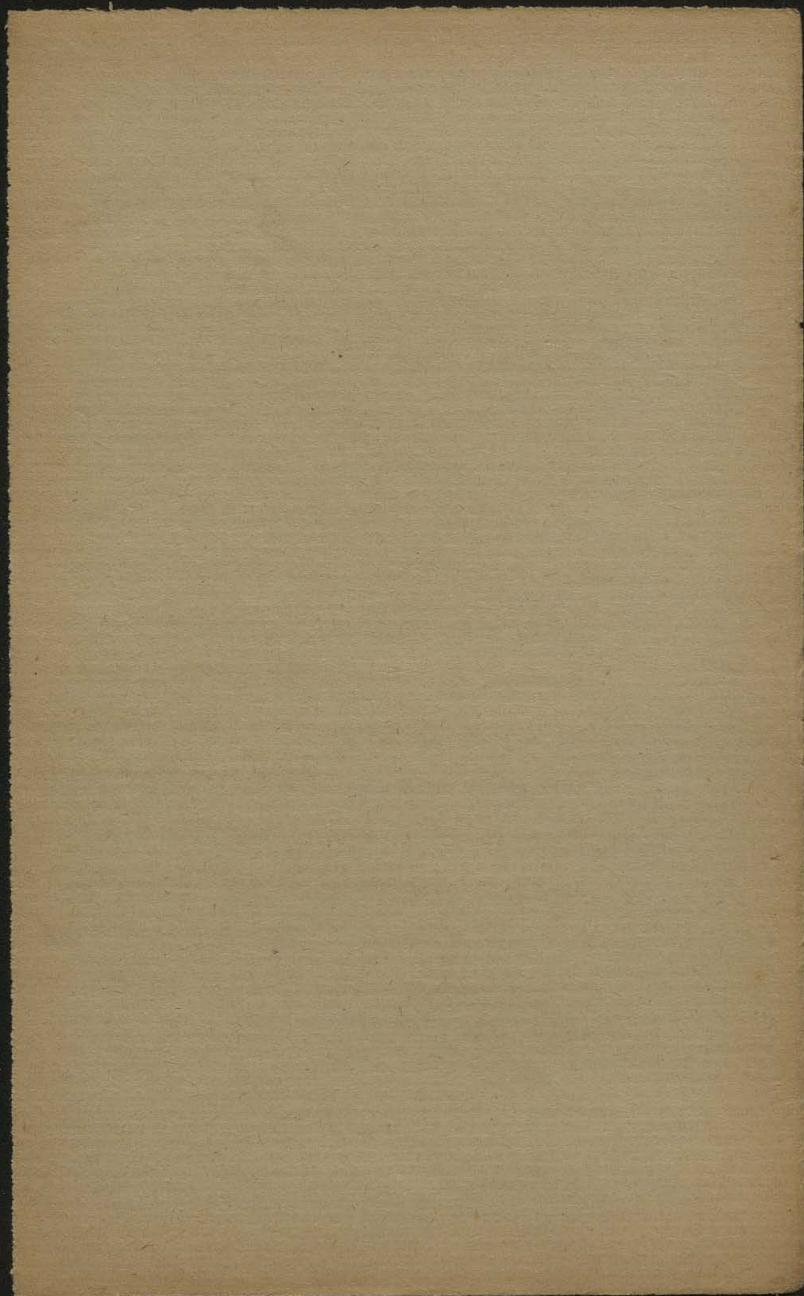
39

Zapadły-a-e s' praw. mowiże o kraju, okolicy,
w kącie oddzielnym leżący, na końcu
świata, poza światem „Wiesi który otrzy-
mał w spadku, leżała w głębokiem, za-
padtem Polonii” J. W. Wasm. Słownik 19. 20.

Łapamistat' - at - a st. n. j. dnu. Ł spamiſtać, siſgać
 pamiſzić, zachować w pamiſzi, jak
 łapamistami, chodzeniem bosaka, w wa-
 rej kornubinie "Pł. kwar. 31. 78. " Słabo o
 ten pierwszy wypadek, jakiego ludnie
 nie łapamistali, o jakim nikt nigdy
 nie słyszał "Pł. Ist. war. 1. 44. " Obrociła
 to w kąt, aleu sobie łapamistata."
 D. Pol. Dk. Ser. 81. " Odwankiwatemu wie-
 ckoem na niebie konstelacje łapa-
 mistama z mapy wniechwiata "Płam
 St. do post. 1. 27. Ł - siſ st. zaim. dnu. Łapamis-
 tywai siſ - at - a wdku Ł prow. kiej. wścieć iſ,
 mówię o ciotowicku, dostai wodostreſtu
 cf. u Lind. kalywai iſ, ze makiem? ob. Gusta-
 wiera łodanie, porusqdy i t. v. 2. 98 i k. w. woj. Kar.
 dom. 2. 280

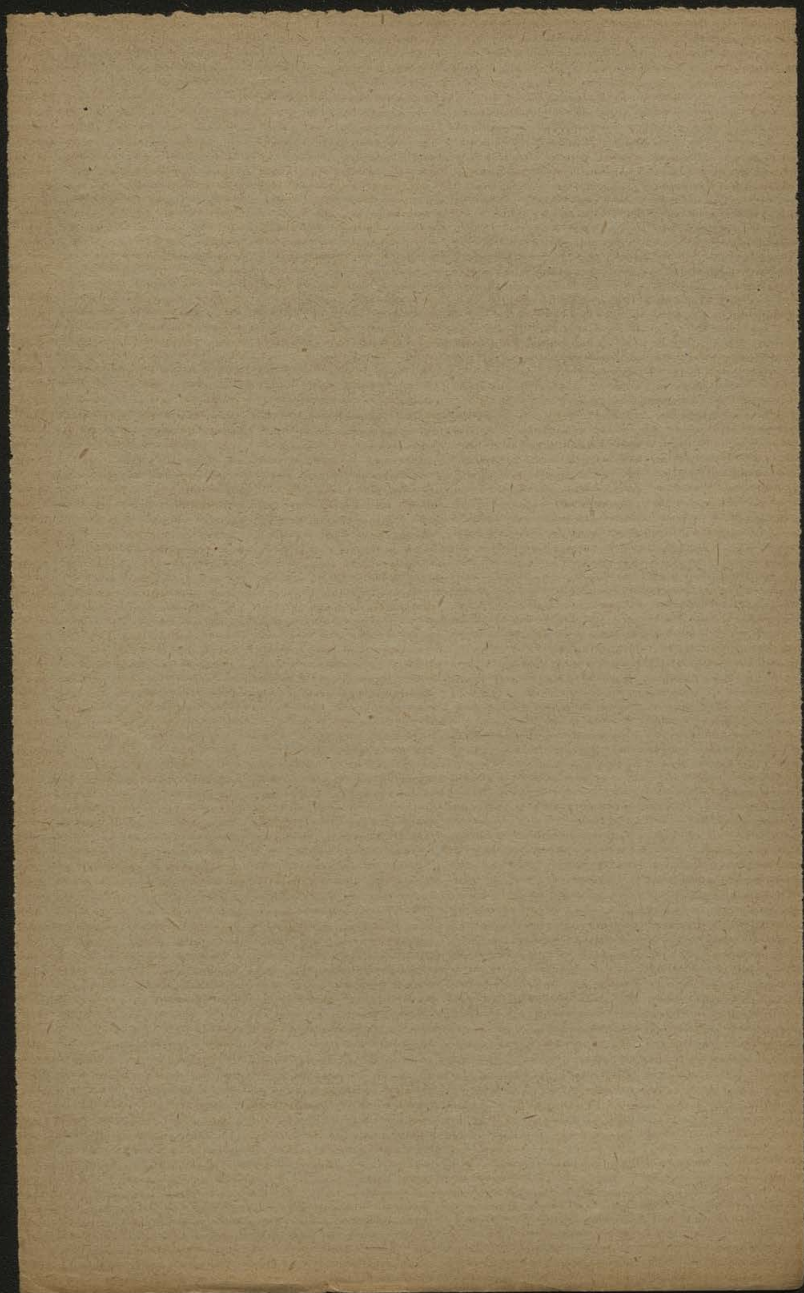
47¹²⁶

Запановаі ex. dku. nad czem, wsięgi' gęg, ~~ca~~
 stęgi' myję nad co lub wogo, zawładnę'
 „Barowie rzędziły uż silny myśły woty, potra-
 ficie zapanowaі nad sobą” A. Wiler, Fot. spot. 1. 84.
 „Twara Suweryua pobładła, a w oczach mi-
 mo całego wilitowania w zapanowaniu nad
 sobą, tra się pokazata” ib. „Wyglądał suieru,
 jako przejsia do życia doskonałego, w któ-
 rem prawda i sprawiedliwość zapanyg nad
 przewrotności i ciemnotę” H. Struse Tyś Tł. 3.
 6. 350. (1) ^{nieos.} ~~z cęj. dku.~~ „W sali zapanowało mi-
 krenie” J. Kwan. Sta. Waw. 3. 73. „W głowie sta-
 rego zapanował chaos” J. J. Jęzi 2. 25. „Przy suia-
 daniu inny zupełnie kśmow zapanował o to-
 warzystwie” A. Wiler, Fot. spot. 1. 237. „Przy was
 jakiś zapanowało miłkrenie, które pierwy
 wojewoda przerwał” O. J. Dyk Ost. Sejmu. 1. 102. „Kur-
 tyna się podniosła; wśród widku zapanowa-
 ła ciśna...” Sewer S. Waw. 1887. 95. „W pokoju
 zapanowało miłkrenie” Haj. ib. 170.

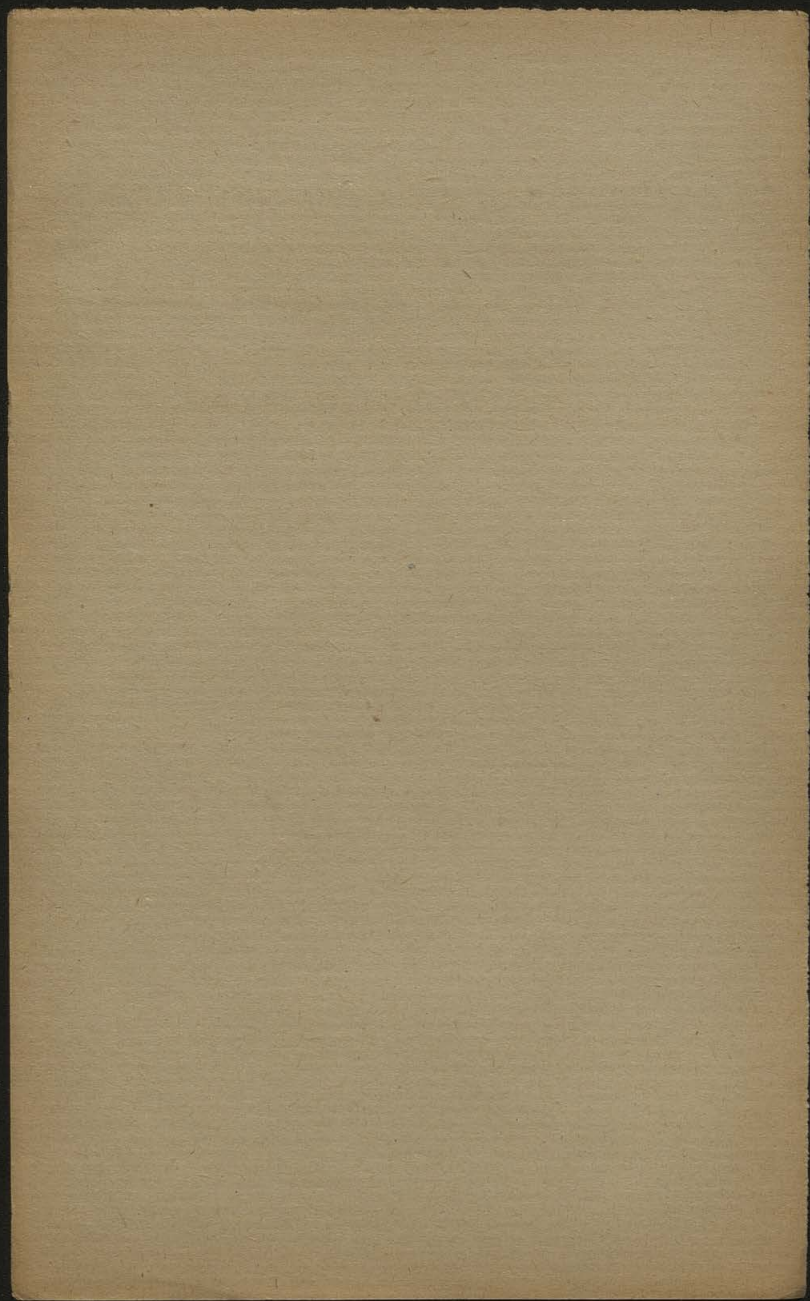
(1) „Zapisał nad nieprawym uwa-
żeniem, jakie na nim krótko niepo-
wstał przybyłego M. Det. Paw. Dudy 210

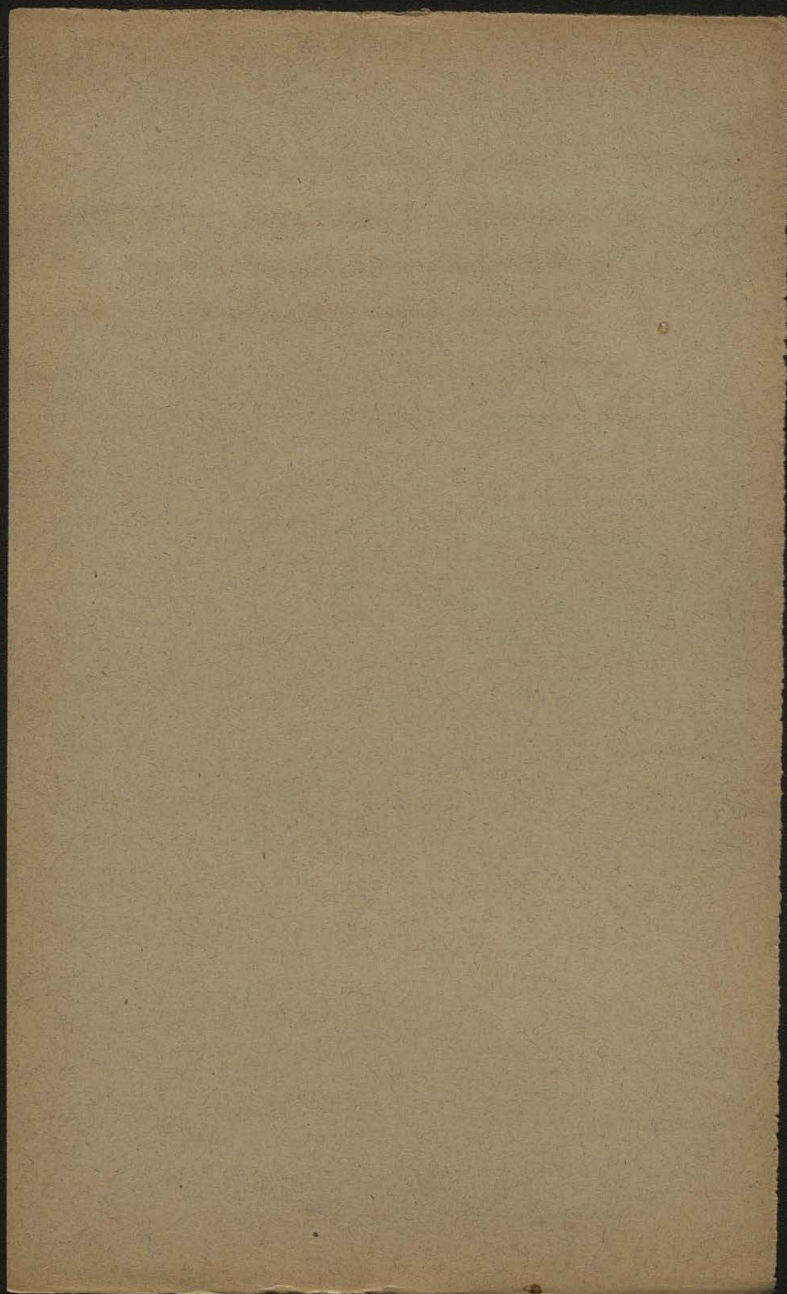

Заплати-а-а н. н. д. н. заплатиу кагадаі,
 кагтурыц „ Рэс із старата оја рохер-
 уаі, бѣлѣ із го обавіаі прастата. Ле-
 бавуы — кабавіз го, кагуплам... рохеру-
 мівіс іі "Н. Бол. Над н. н. д. н. 72.

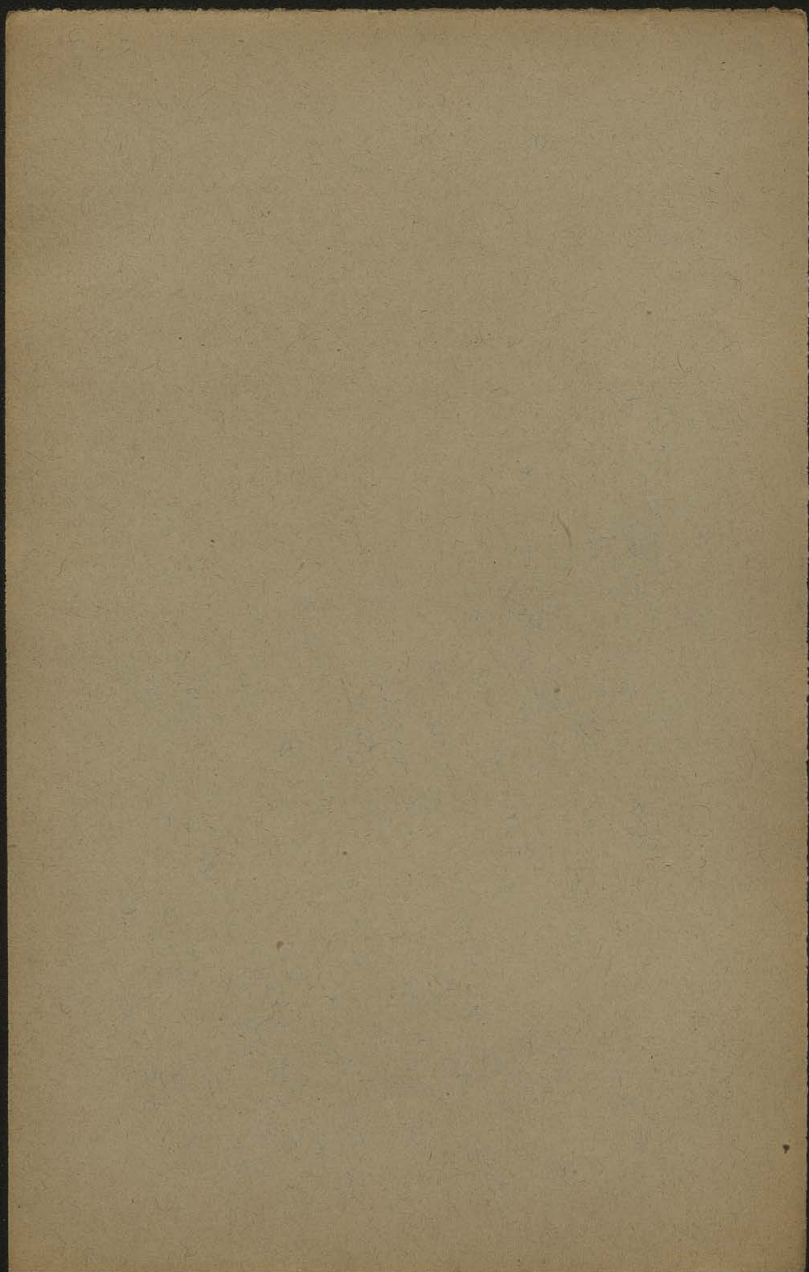

Запасѣхъ v. Запасѣ - адѣ - адисѣ и. нѣ. дн. & инст.
 „западѣ” : „западнѣ” „Скереже jej
 петне ognia ovy, jernue xdawaty sie
 wiewne w kerpadych powiekach” J. Kras.
 75. 62.

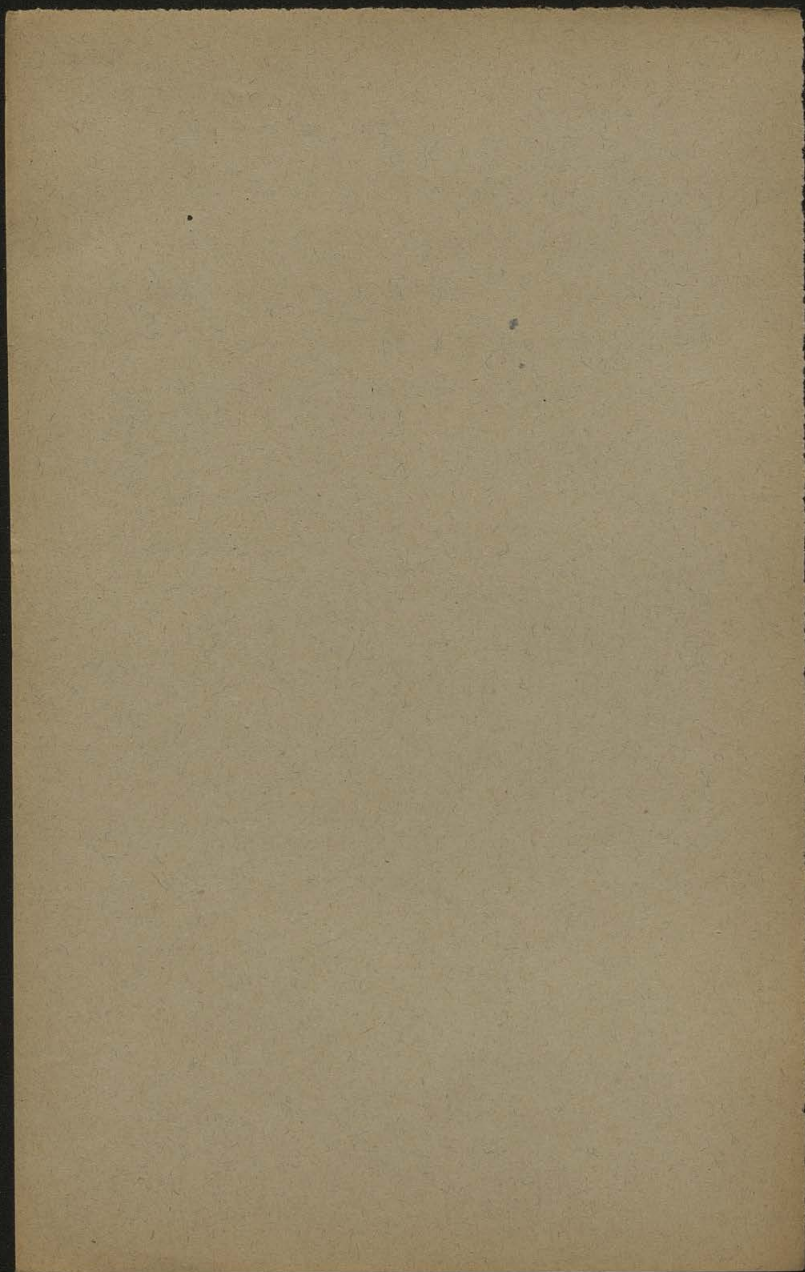

Łapaśnik - a. m. cy-kwó mu. 5 fóg. współtrawo-
 dnik na jakimś polu „Gdy stół
 spoczęło, roznęto się kilka kielonnych
 wranek, na które wystąpili z całej na-
 dzei zwycięstwa diabłowi łapaśnicy”
 J. Kowalew. 1. 89 t.j. grzejny w diabła

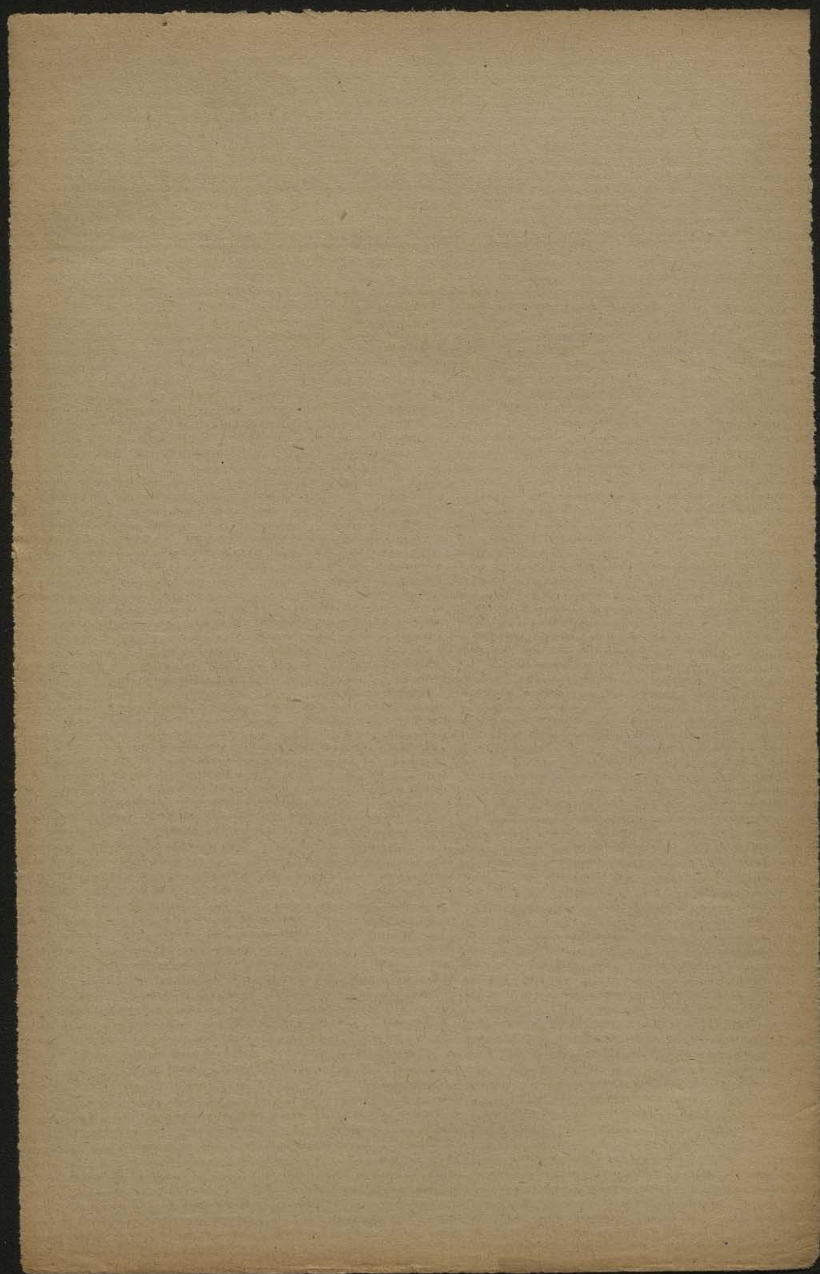

Łeparski - saku. m. kórb. kapark przyjemny, po
wzbudzeniu apetytu, "Ładad się k lu-
bosić smakuwa wiązgi kaparsk
Dziwniegi jego powonienie" M. Gwał.
Oliwer 22. 371.

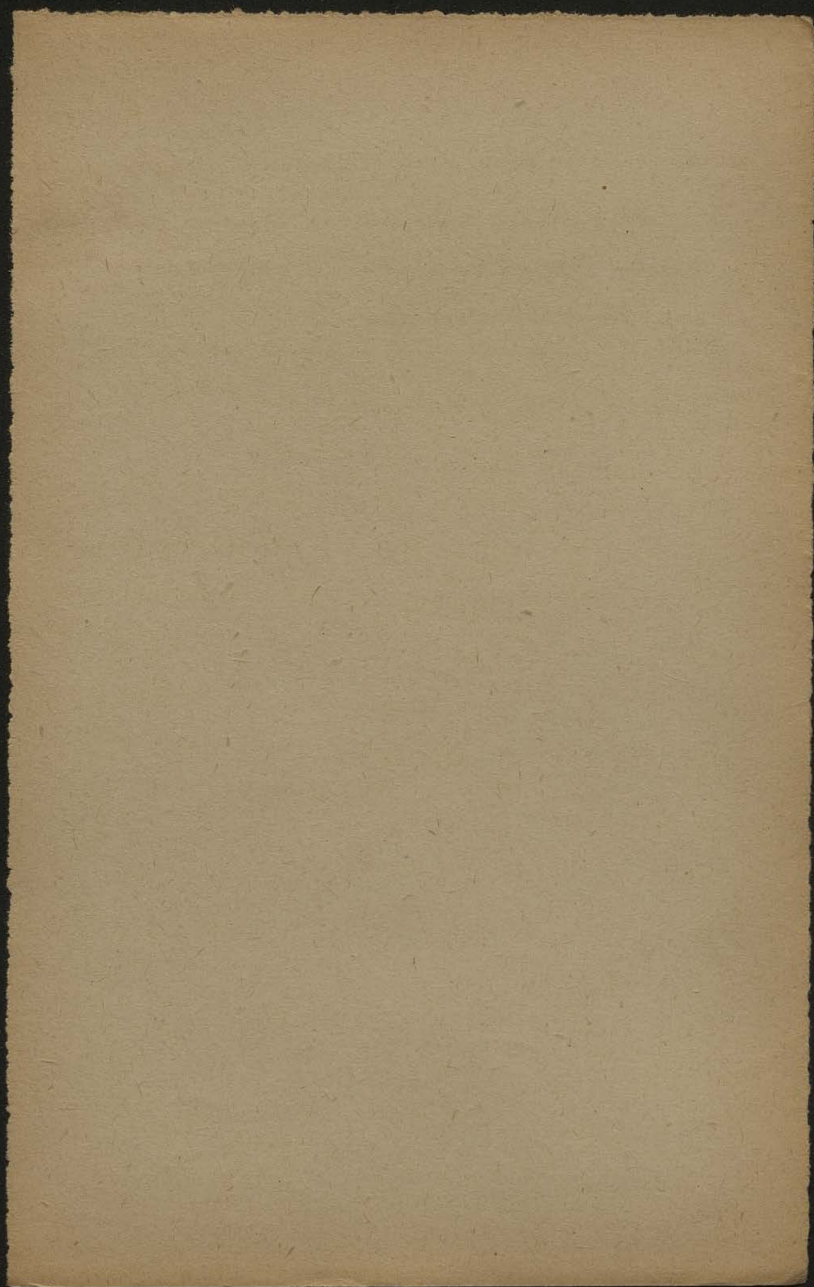

Запредны-а-е, запредлины, татвы до кагэдоу
„Дылі' то лудкі нїсі уныстове,
а тем самем уміабоуеісі і нї
так кагэдуі“ М. Глинв. Кус. 13.

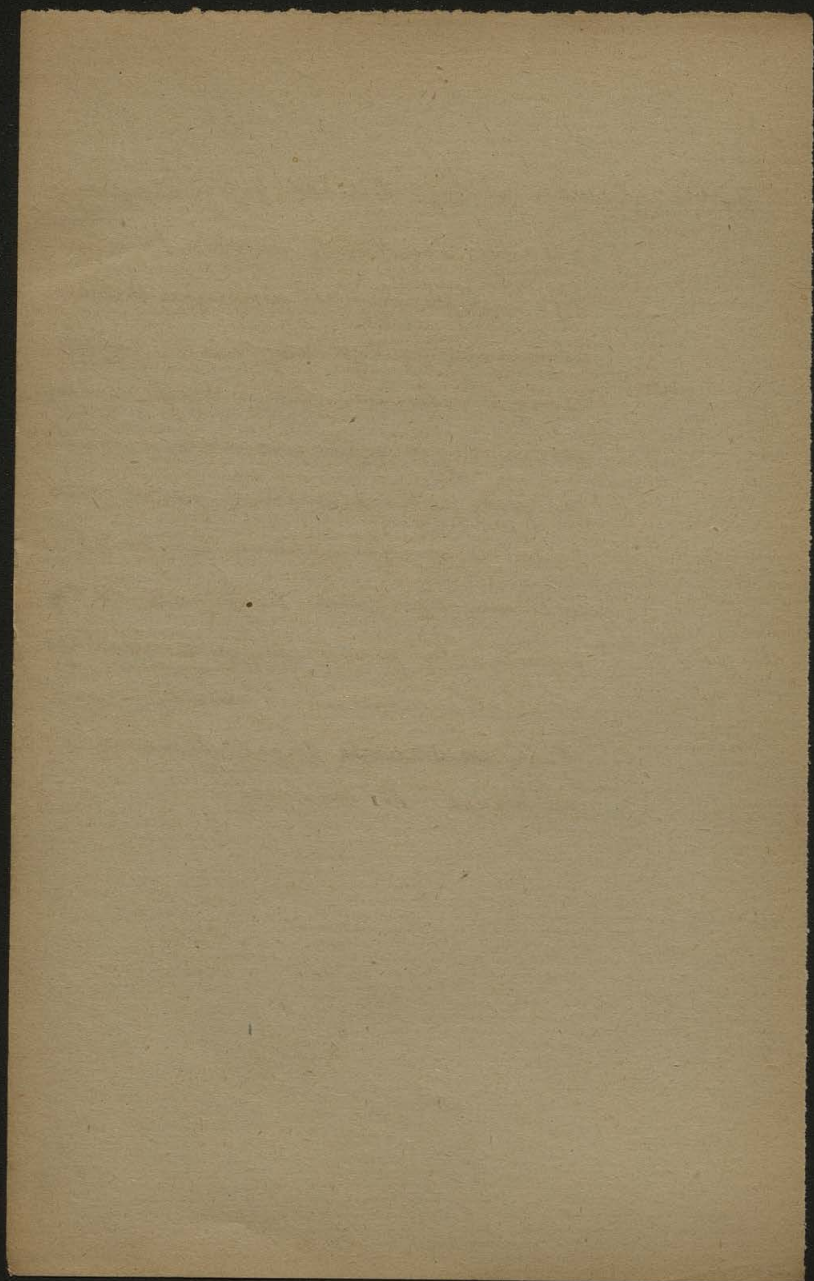
Zapiec - a. m. prowadz. zapieczek, niezgła pomis-
 dzy piecem a ścianą up. mówię „petriachki
 zapiec drzewa nakładli.” wcale w innych przy-
 padkach nie stykałem.

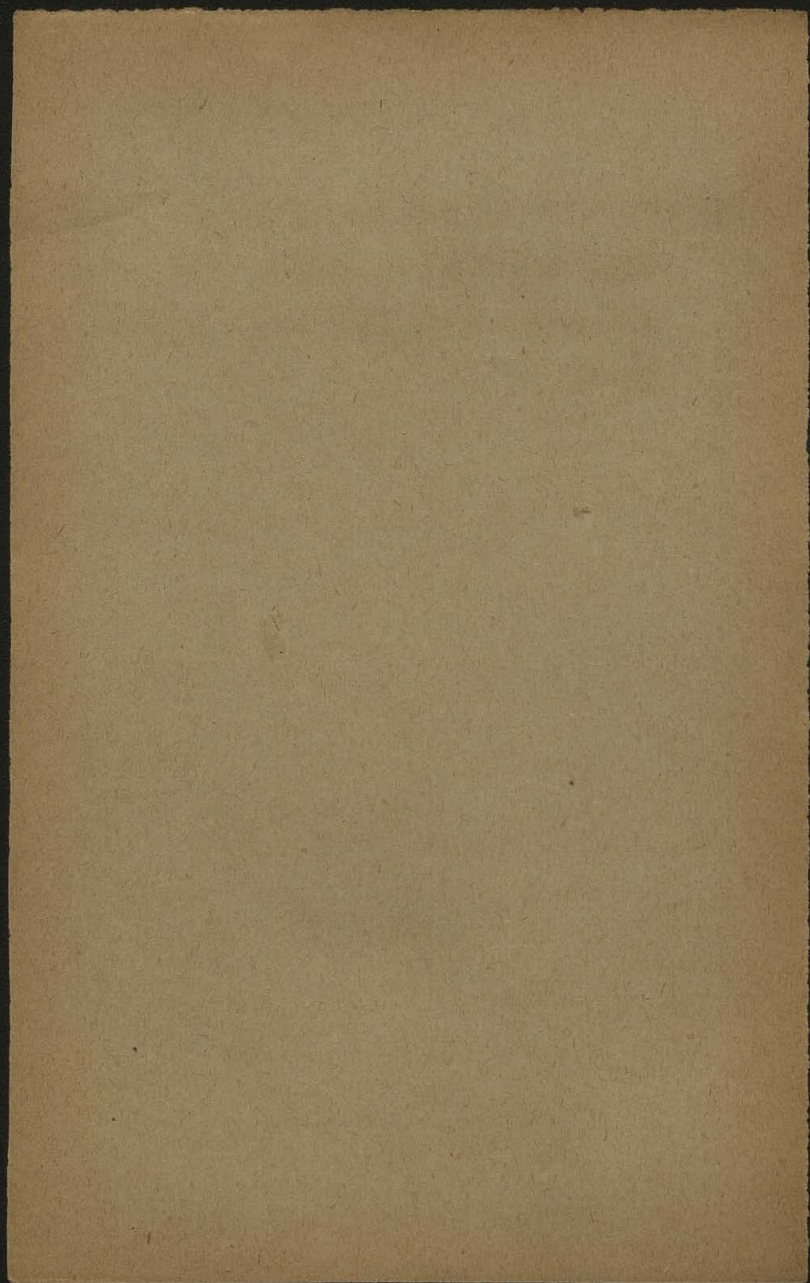
234
47

Zapiewystowai' at-tuje st. wa. dnu. z fig. „zapiewy-
stowany” zanuknizty w sobie, tajemni-
czy, ukrywajacy coś wewnątrz siebie i
nieudzielaycy tego nikomu. „Są ludzie...
których ostoniona twarz, omglone spoj-
rzenie, zapiewystowane usta... zwiastu-
ją grób pełen niezgłębów, pełen prze-
pacsi ciemnych” *„Żł. Krasn. 2. 16. 30”*, „Dzi-
wili mu się ludzie, zagłębali do tej
zanuknietej piersi cniży w niej tajem-
nicę, mężczyźni i kobiety — pona-
stata ~~marząc~~ zapiewystowany i
młody.” *„D. ten. i. rzeka”*

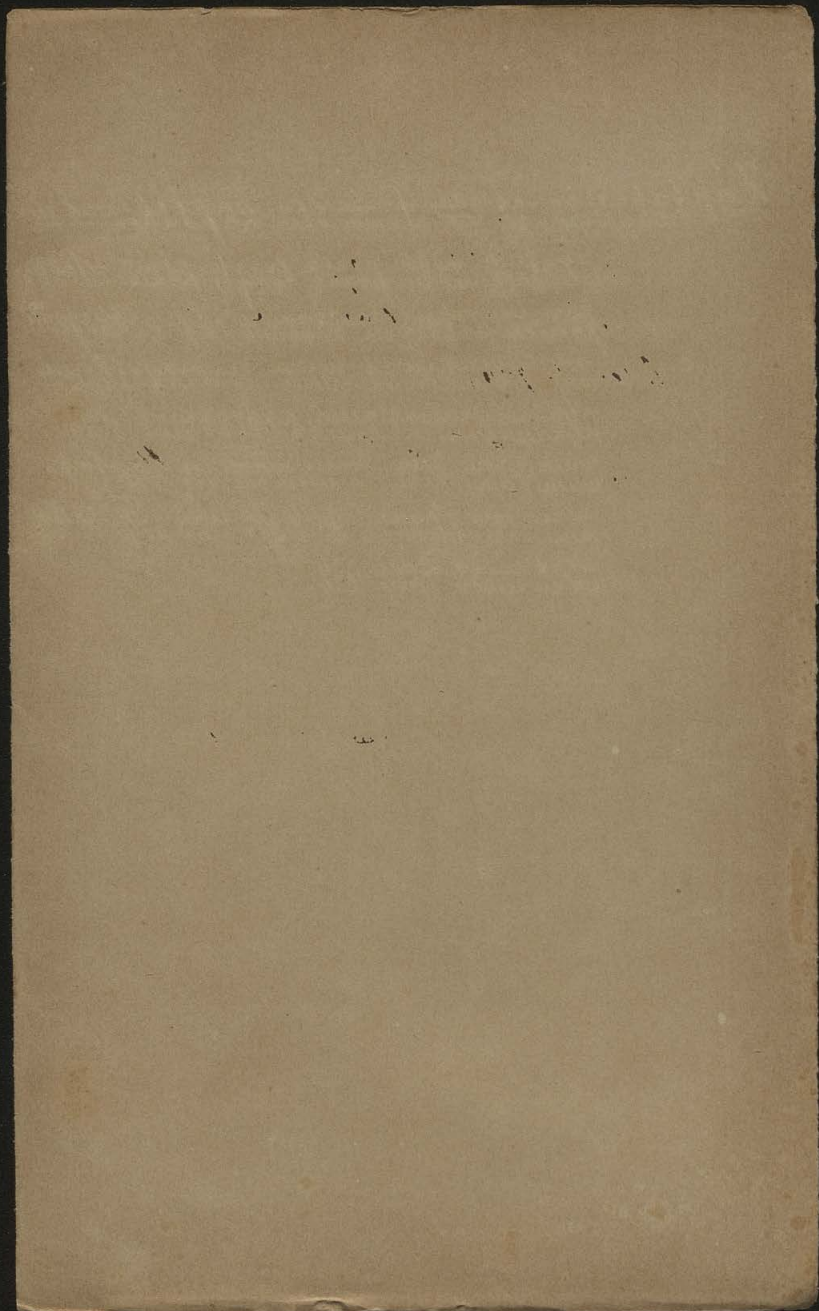

Zapisik-u. m. ki um. xdob. o zapis, maty.
zapis mysi legat w testamentie, "Zosta-
wił nam sichej jalis' zapisik" J. Kvara.
72. 47.

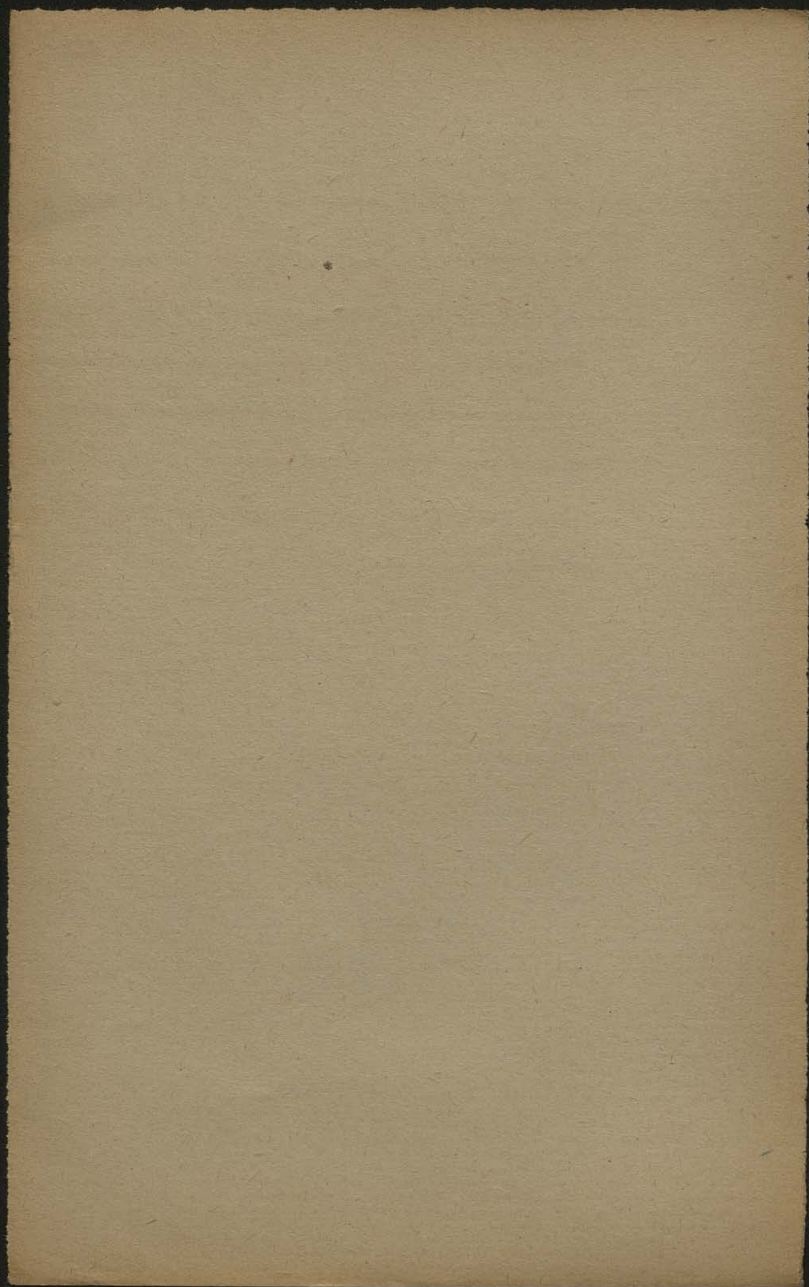

Zapisy a-e, pijany, nieprzytomny skutkiem du-
giej pijalynki. Rozbicie i napita ka-
tastva" J. Dziwn. 2. 283.

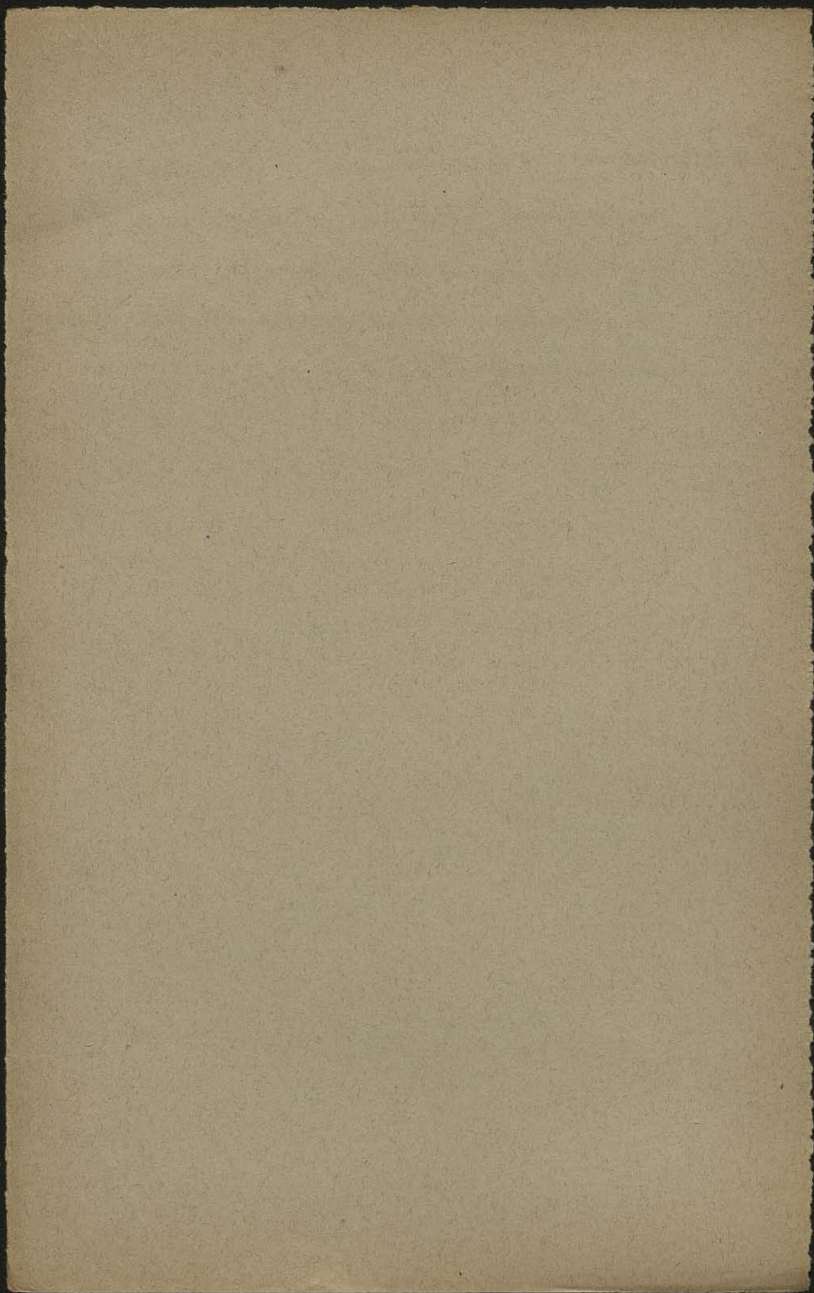
Łaptakai'ij - at-cke straim dku. Łaptakiwai'ij -
at-kuje ndku. przez cięzły ptarz uledek,
 ponieśi' zakodę na zdrowiu i t.p. „Niegodzi-
 wy obrażował mnie ze wszystkichimi
 rekrutami i młotkami, a młotkami... nie
 wiem tam kim... i wiec tam ię kaptaki-
 wai' młotwie. 'to byto nad sily "D. Not.
 Nad młotv. Dm. 239.

Łaptoniś śis, kasuniśeni śi, a Łaptoni śi śi.
 wypuchłymi płucamiś, biał. i pnie.

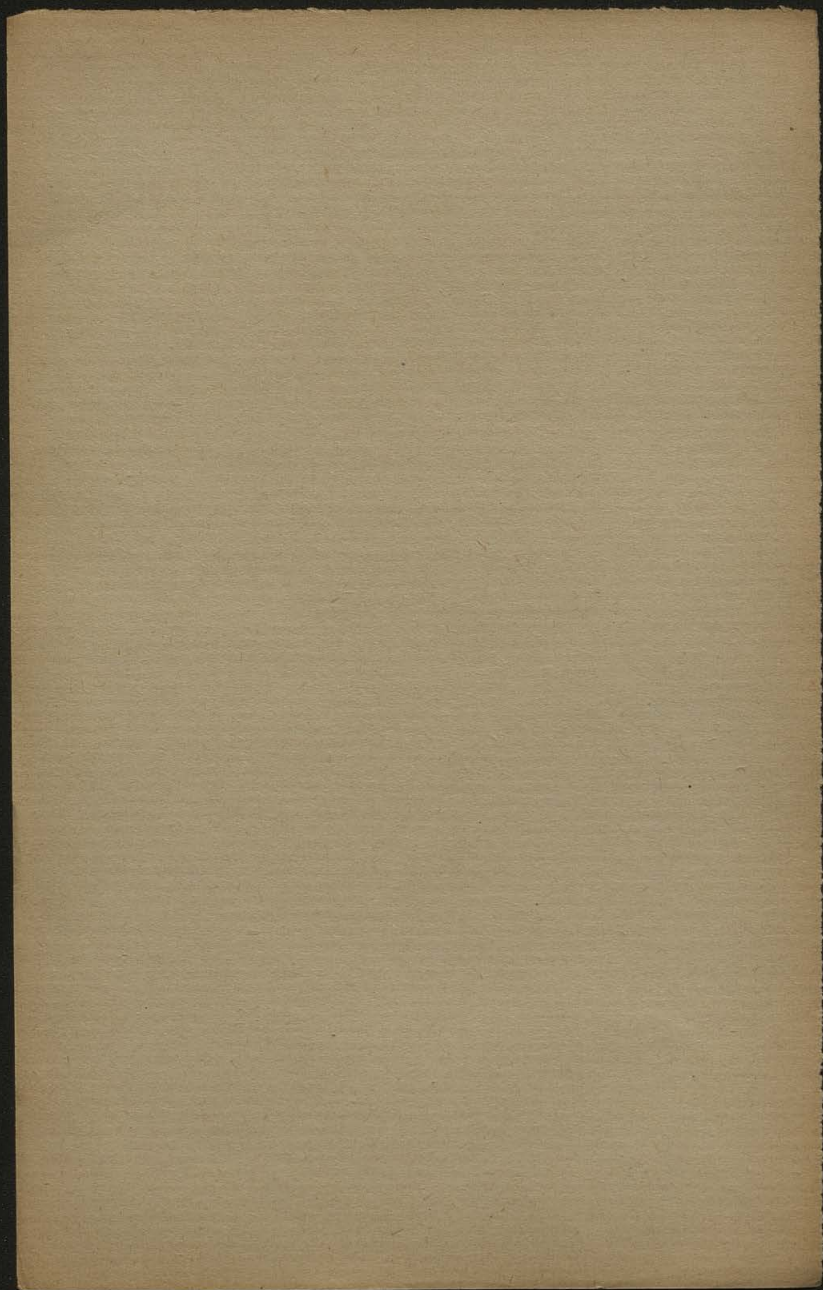
» Na twoarz wystąpiły mu silne rumień-
 ce... Antosia także kaptoniśa śis "M. Det.
 Paris. Dziury 147.

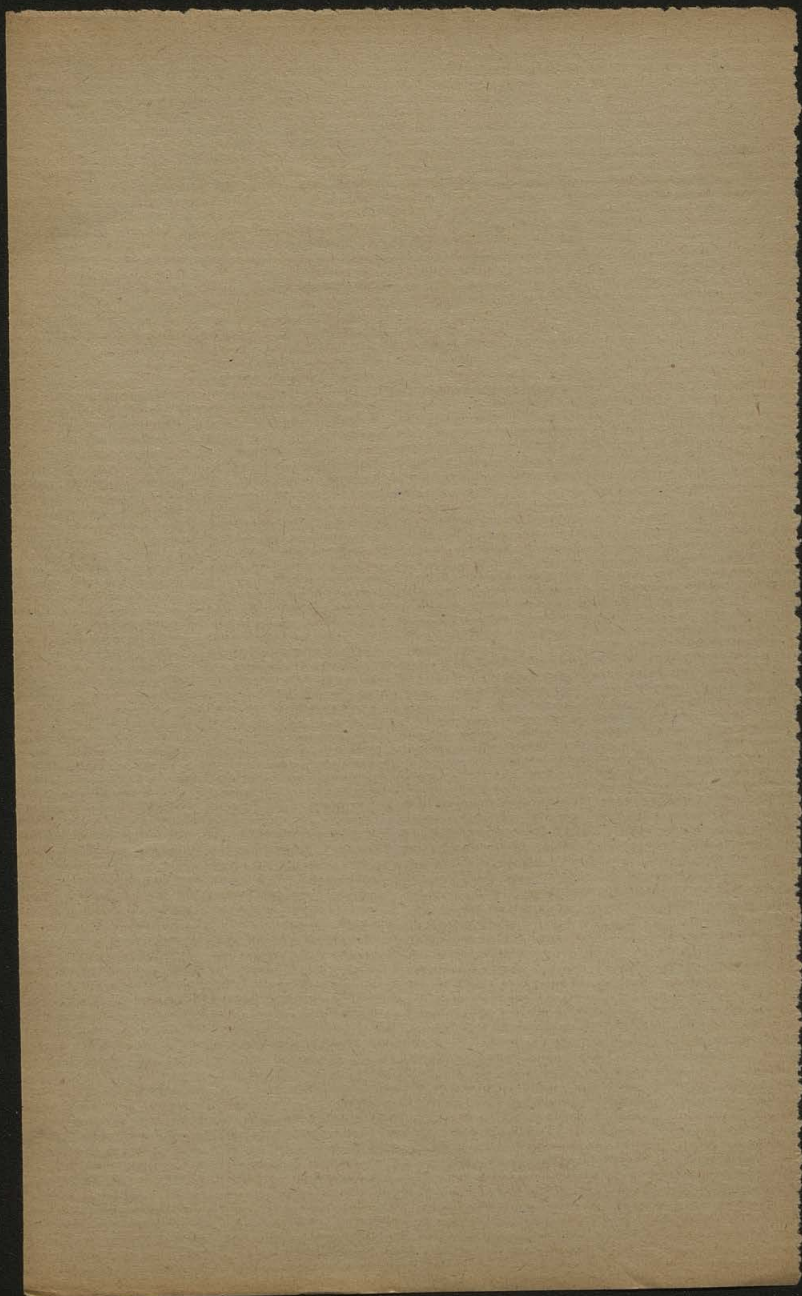
Заптынагъ агъ не ст.и.г. дхн. Заптыwai ат-а ндн.
з - хем, фиг. - "Гората и' след пѣ'ногъ
заптынагъ" С. Горнов. 1. 165 т.г. нec, не-
мощ' го покрыта, невидѣальнымъ се
стат.

Заптыwai из-ат-а ст.зани. дхн. затгаи
из, каждѣи из канато в тгарстваш
"Какъ из мыслины заптыwa то ниема
воица" Списк.нием. 71.

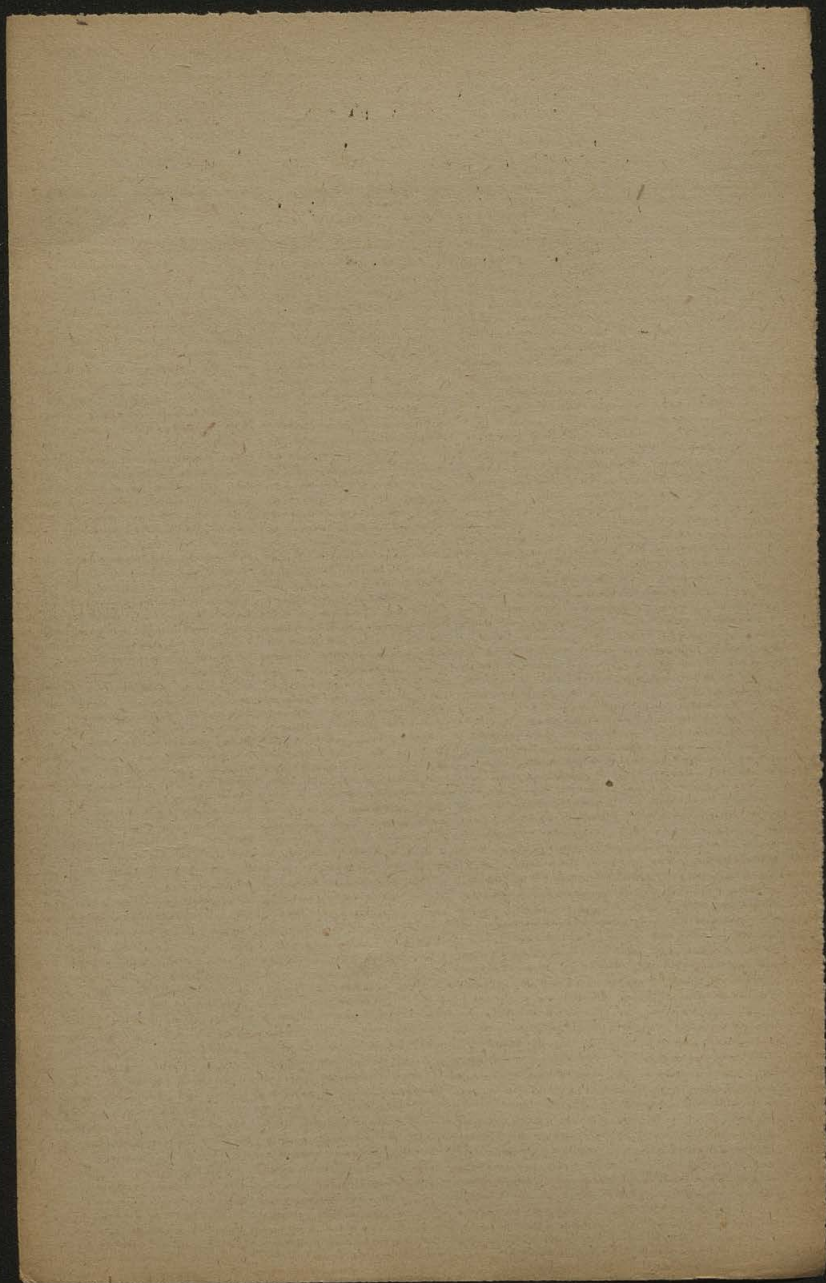
Zapewny - in. um. praw. myśl. „Dziada nieś literat,
to i tego nie pojmuje. Są to kapiuny
psa, konia i człowieka, co pierwszy ka-
jgza stępat, dotart i odharapował”
Spusi. niemu. 70.

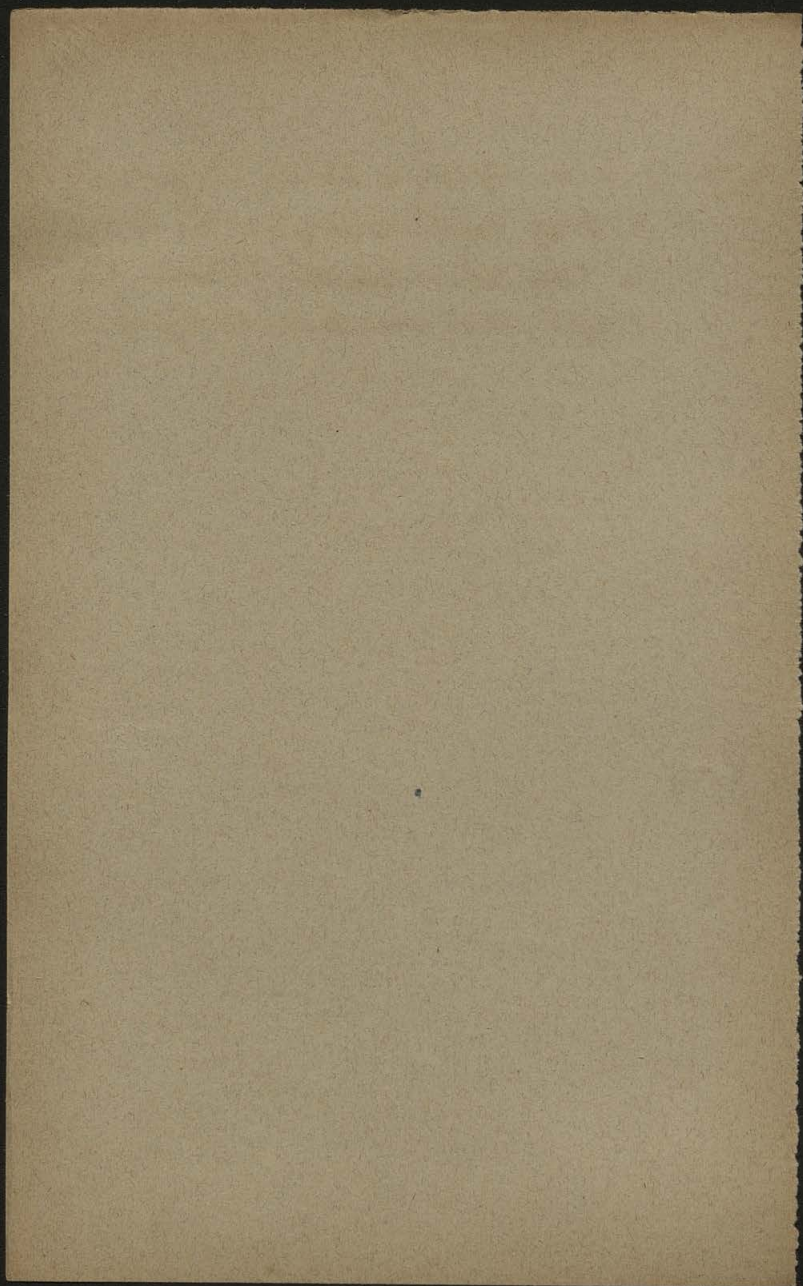
54

Kapoci-gt-junie s.d. ca. 8 km. praw. Kij. poci-gt, wsi-gt
up. „Kapoci-gt jz w matk-wisko”

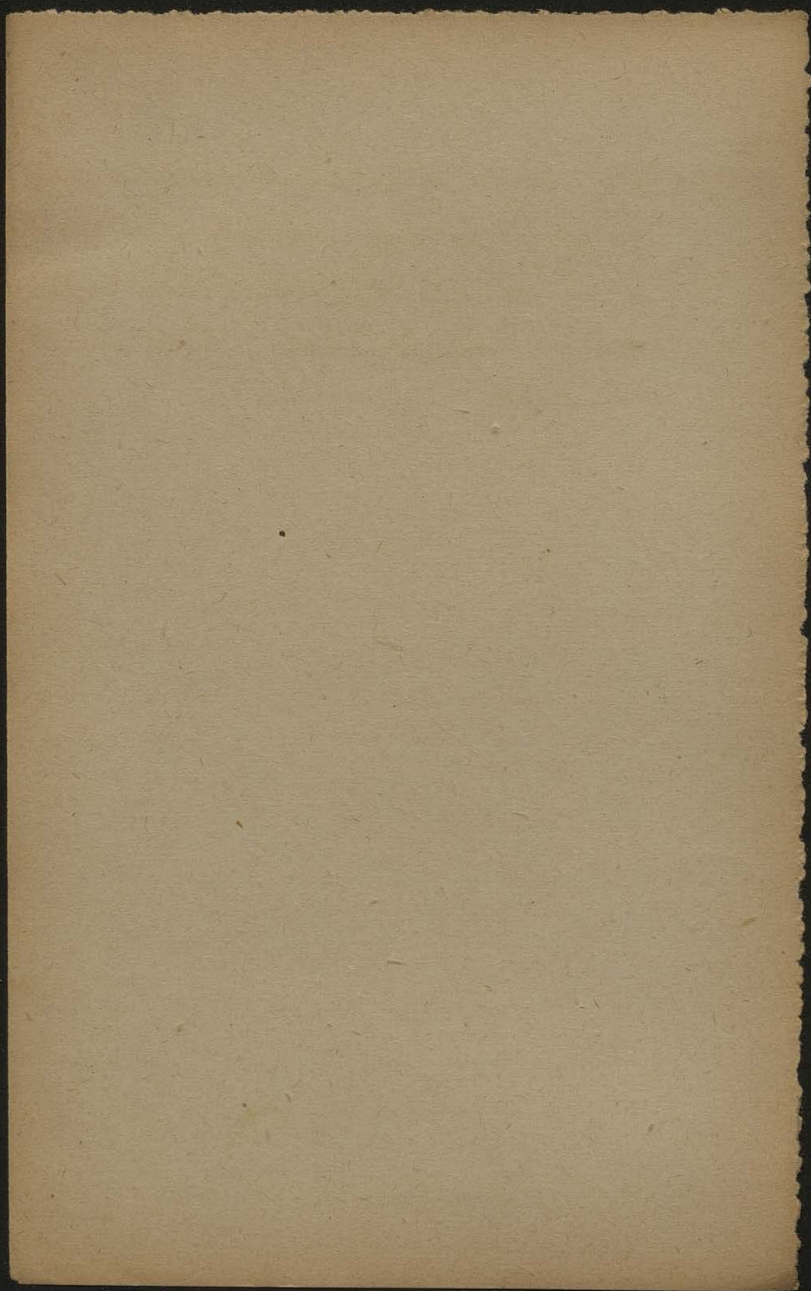

Lapole - a. n. szlach w skodole Lapostolica - y
z. bież, zagrodzenie pomiędzy szlachtem
a plebskiem Lubelskie: Podlasie. Łowica
i Ryki. (w st. wileń. karłowano błędnie)

Zapomniei-at-i s. r. d. n. z w mowie lud. spoly-
ka się Zapomniei „A kiedy odjeżdżasz
to mi powiedz stale, czy się u mnie spodzie-
wai, czy zapomniei wcale?” Sandomiers. O.
Kof. 2. 136.

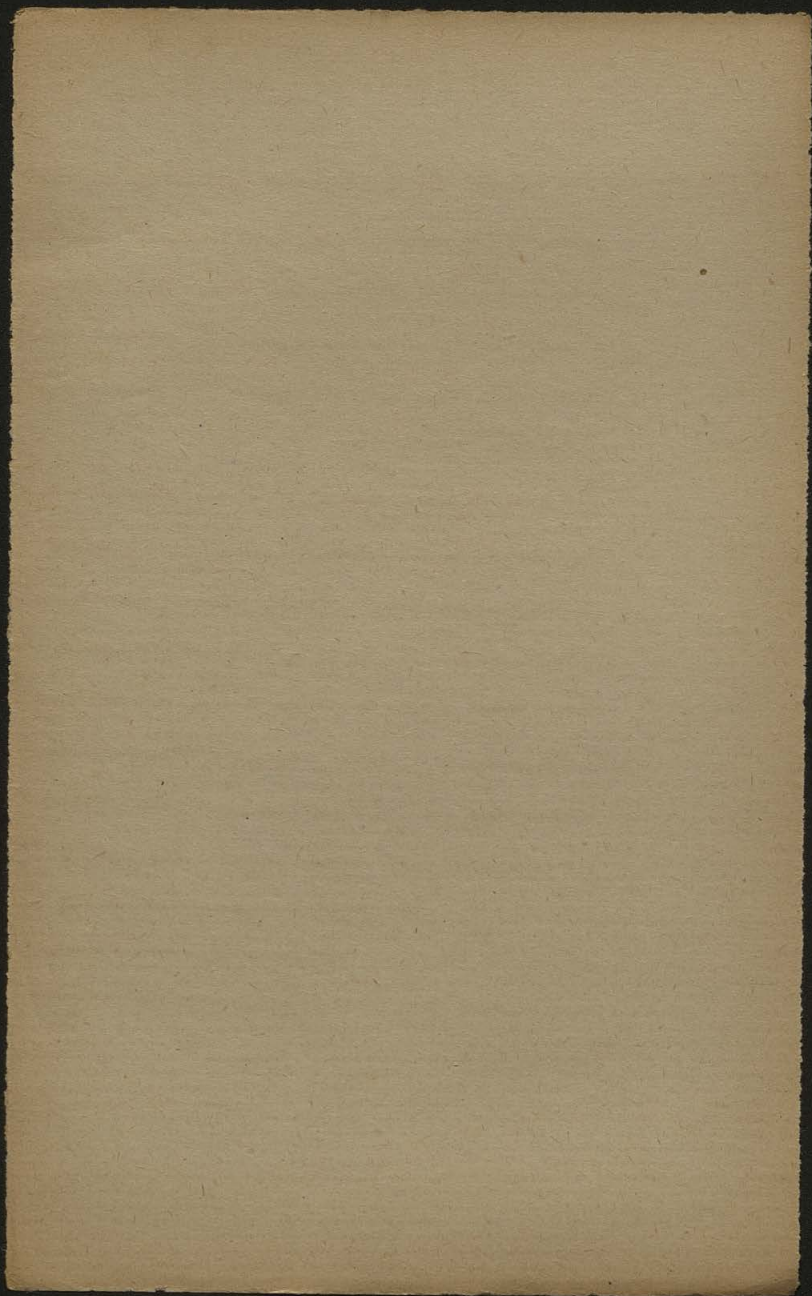

144
57

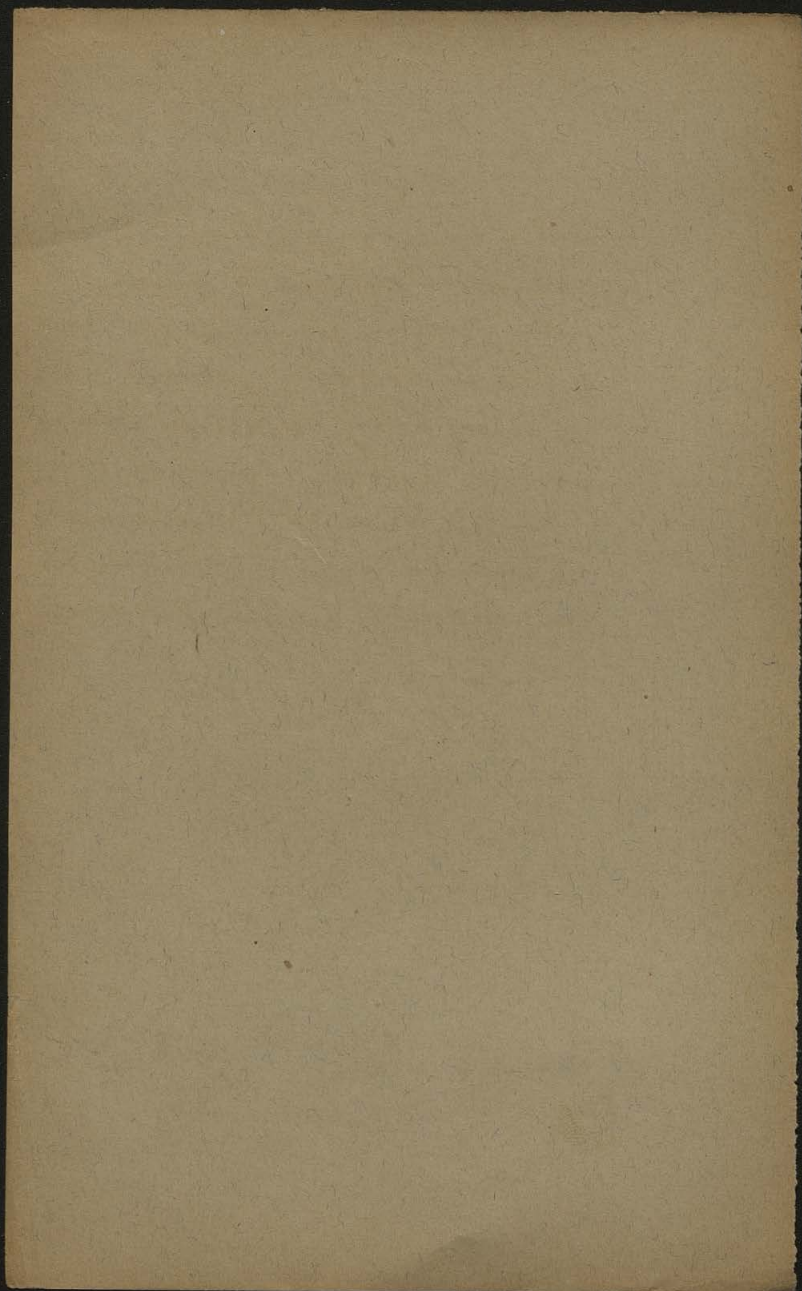
Zapotrzebowanie - at-buje st. ch. d. m. z z. w. g. d. a. i, ka-
mowic, knaleki i z. w. k. w. i. c. i. p. o. t. r. e.
b. o. w. a. n. i. a „W ostatnich czasach sklepy
paua Dala zapotrzebowaty pomocy-
two, bo handel znaczenie się powiększył”
Z. I. k. r. a. w. a. 46. 41.

Zapotrzebowanie - a. u. n. i. a - w. a. n. i. u.
z. i. d. a. n. i. e w. s. t. u. t. e. k. z. a. k. w. o. d. z. e. j. p. o. t. r. e.
b. y, k. a. m. o. w. i. e. n. i. e „Siemowitowa z. n. a.
s. y. c. h. f. a. b. r. y. k. k. r. o. j. o. w. y. c. h. o. t. r. y. m. a. t. a
p. o. w. a. n. i. e z. a. p. o. t. r. e. b. o. w. a. n. i. e n. a. d. o. s. t. a. w. e
w. t. a. r. n. e. g. o. w. y. r. o. b. u s. y. n. k. o. l. e. j. o. w. y. c. h. ” N. o. w.
n. i. e. k. 1877. 13. „Zapotrzebowanie w. t. u. y
z. a. g. r. a. n. i. c. j. e. s. t. D. u. n. i. e ” W. i. e. k. 1887. 138. 3.
„D. o. w. y. b. i. a. n. y. c. h. z. a. p. o. t. r. e. b. o. w. a. n. i. u... s. k. l. a. r. a. c.
o. d. r. a. n. a. d. o. w. o. c. y. n. a. w. i. j. a. j. z. s. i. e. i. n. a. s. t. a. n. o. w. i. e.
n. i. e. n. i. e. m. o. g. z. z. a. p. o. t. r. e. b. o. w. a. n. i. o. m. ” Q. u. i. s. O. l. i. w. a.
23. 155.

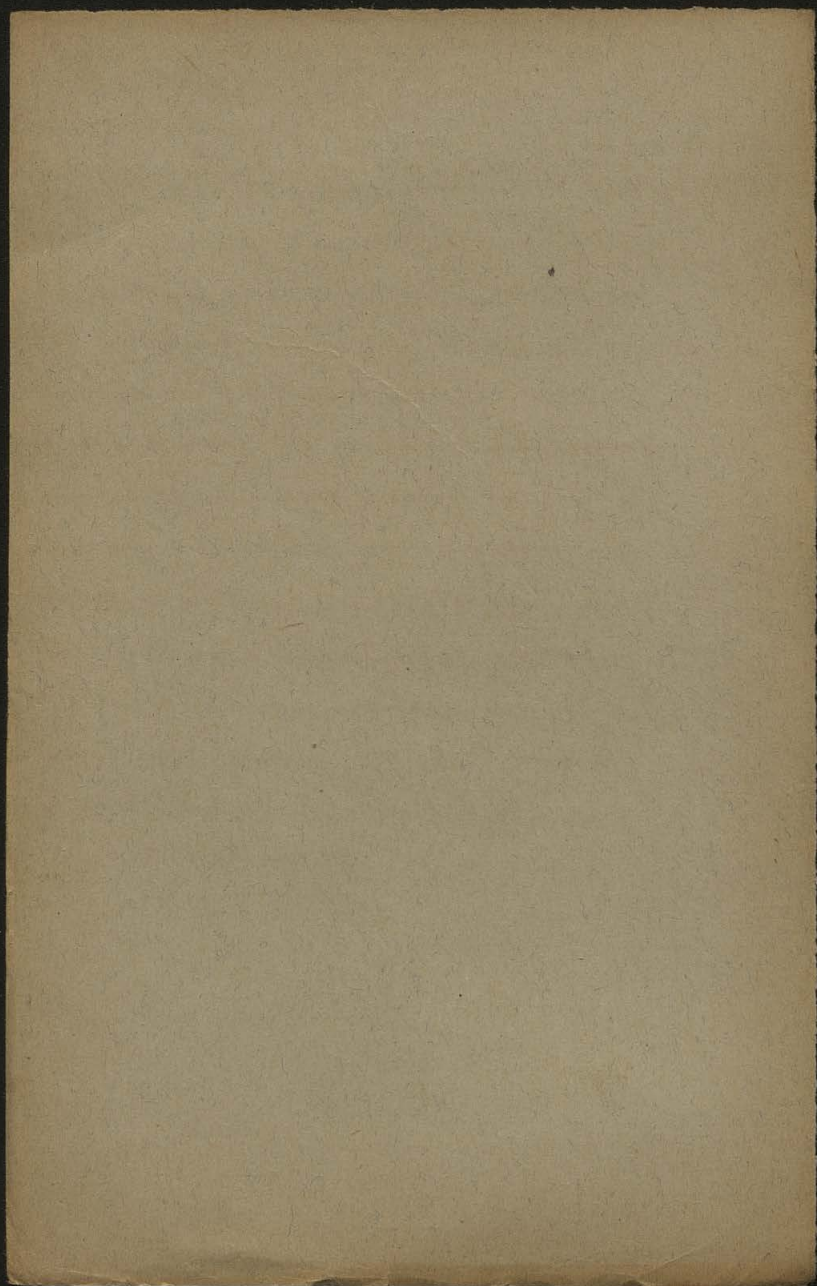
Żapornai'-at-a s.t. w. d. m. Żapornawai'-at-naje
 ndm. § nie pormai się na warłosa, nie
 oćenić, nie chuić kucia, ignorowai, lekce-
 waić „Artysta amator, spiewak, żapo-
 rnauna wielkui basowa, klirenni inty-
 ga pewnej kotexji nie porwala dostać się
 na deski teatralne” A. Wilk. Woty rob. 74.
 „Aspiracyj narodowych i ucnie narodu
 nie powinieć żapornawaić miłt, kto dobre
 przyślepi oddać kiejowi kamienia” Wilk
 1887. 177. 1.

Zaporyczac st. m. ndkn. Zaporyczyc dkn. z fig.

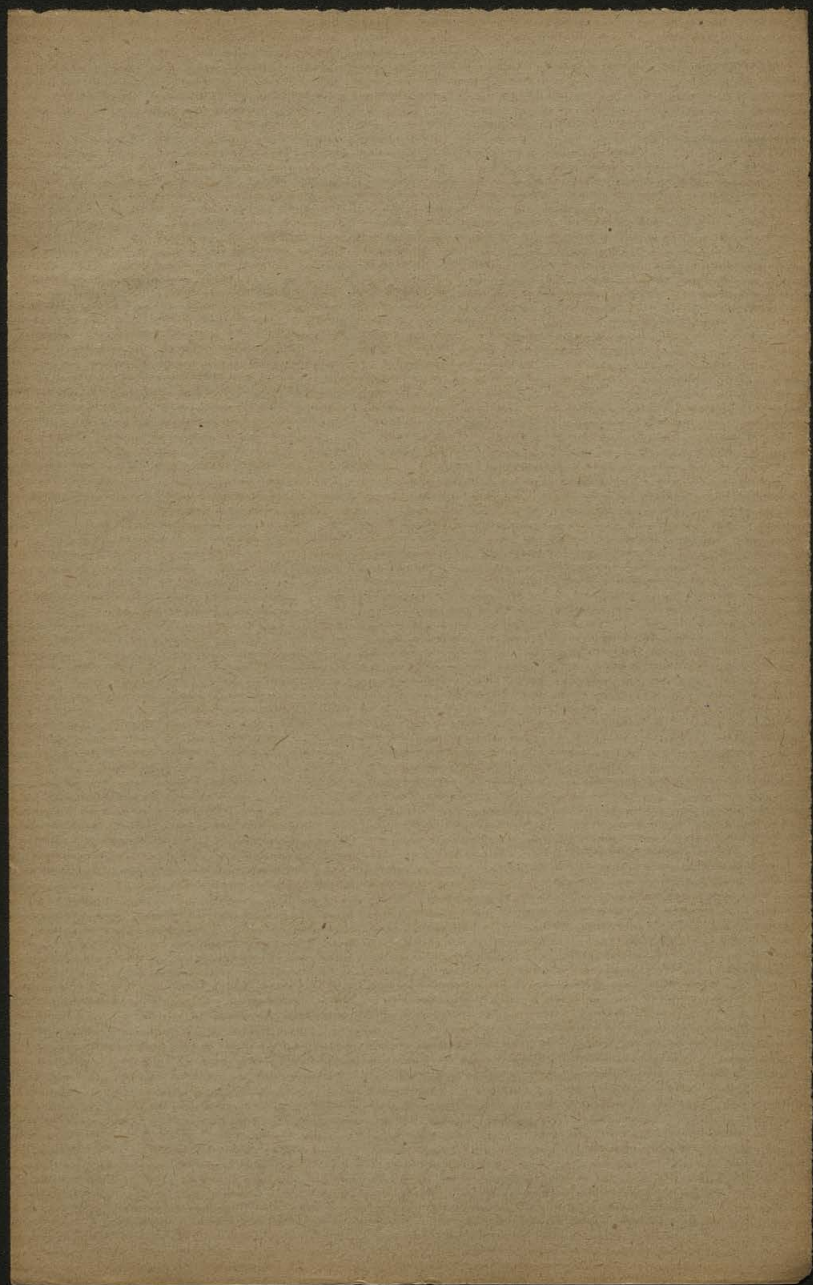
braci, niekoniwanie jako dtyg, z obowiazaniem
zwrotu, ten (o ile nie tyra z piecioty) ma-
ry: czerpaci z cudzego zwrotu, naśladowaci
„Zielci marny zaporyczaci z repertuaru now-
szego sztuki dla naszej sceny, to w kazdy ra-
zie braci je potrzeba z repertuaru tych scen,
ktore zostaly wierne skladniczym celom
sztuki.” Echo 1877. 39. 1. Lip. „Stalo uz w owym
wyrazeniu zaporyczanie a nawisk z tkli-
wych romansow francuzskich” Dr Hist. J. O-
paw. hist. 1. 306. 3-uz st. raim. „Doci dawci-
pny, zaporyczac uz w koncepta cudzo, aby
ich mnei wiezej” J. Kwara. 58. 42.

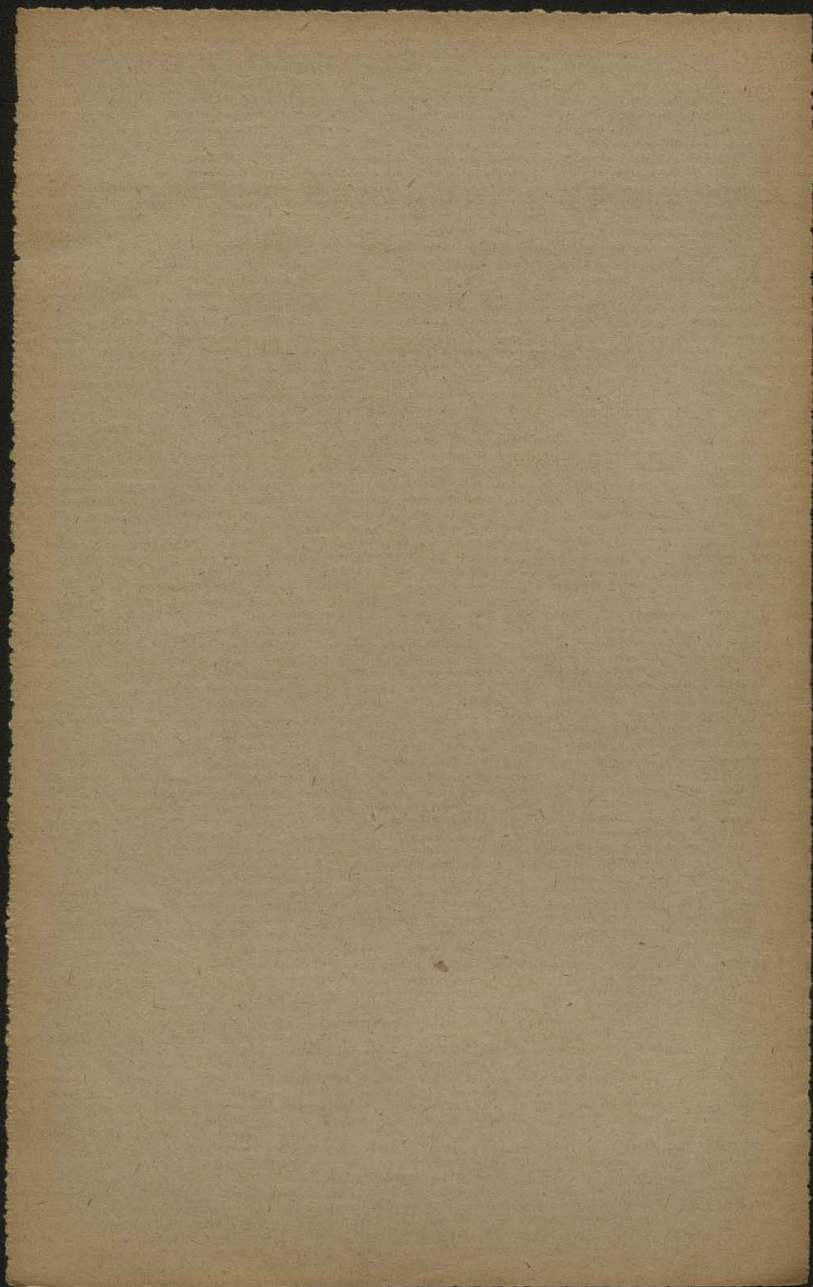
147
59

Zaprobować - at-buje st. c. d. km. poprobować, pro-
bować „Dziem przed słup Marcinem, sz-
siedzi kpieli się w celu zaprobowania
wzrostu, na wilki, na liszy, na kajze kre-
vata” J. T. p. 2. 4.

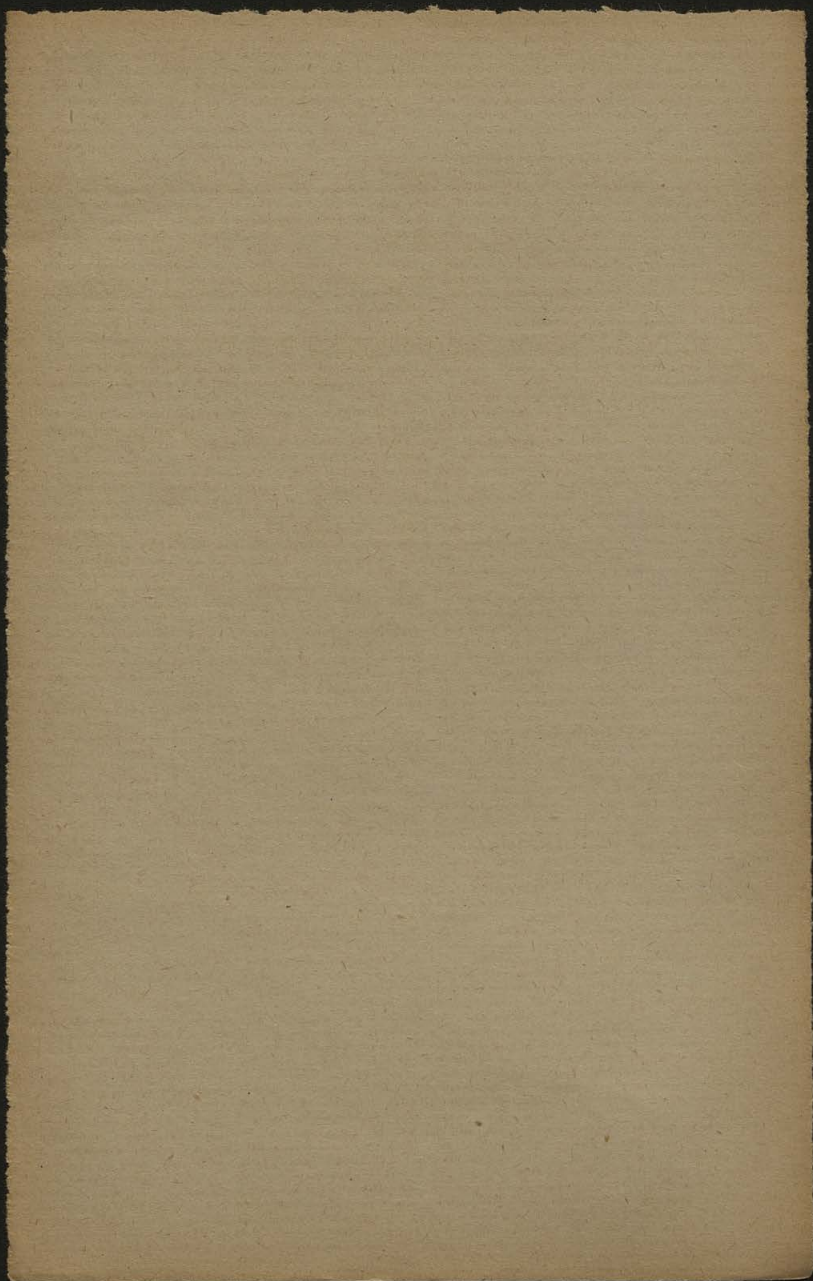
Zapromienie -it-i st. uij. dku. ukazat'ie jako pro-
mień albo w promieniach, Okasem, ca-
sem zka obłoku zapromieni drugi
twarc " D. Magn. Dnie. 1. 4.

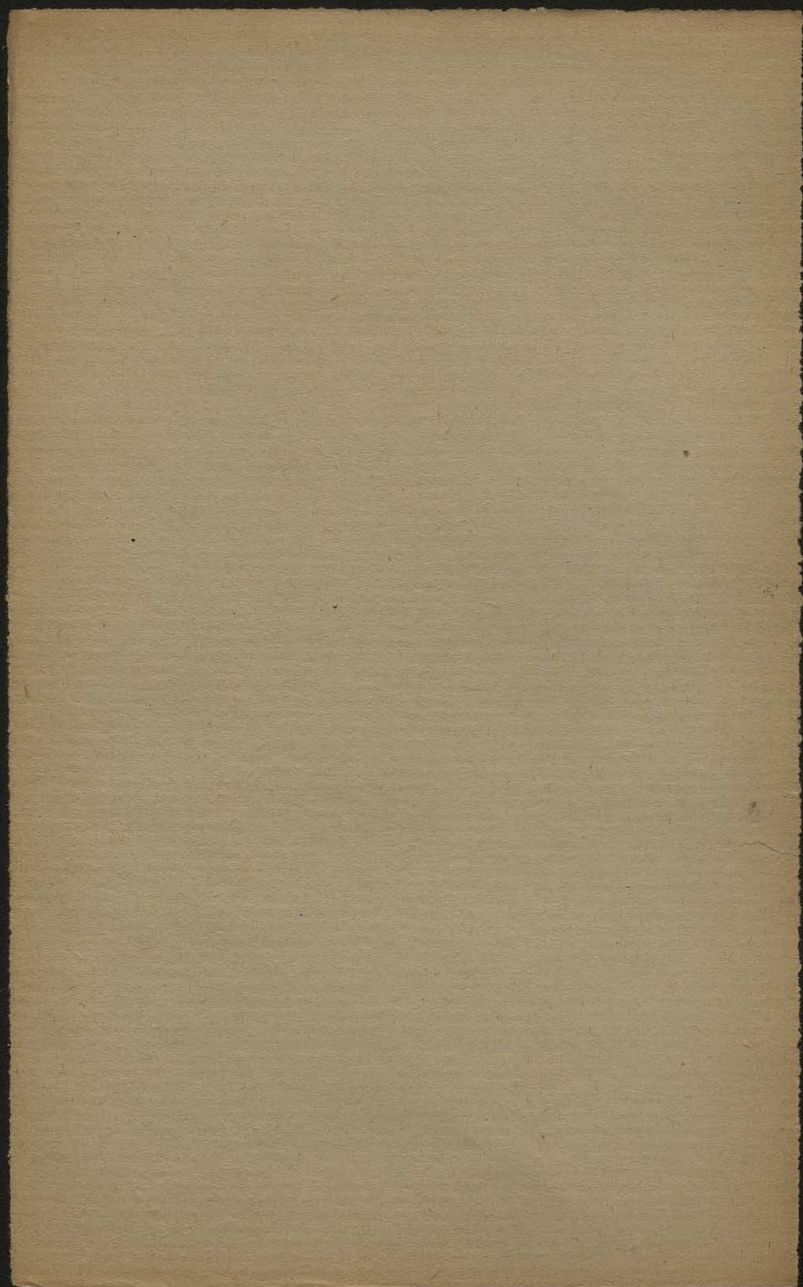
149
61

Kaprotestować - at-stuje st. x. dkm. katolicki protest,
o świadomości nie przeciwko czemu, sprze-
ciwii' się „Karol nie kaprotestował wia-
te przeciw wyborowi placu na pojedy-
nek, chociaż mu się zdawał osobliwy.”
J. I. Kraus. 73. 159. „Chciał mu naproście
podurzać podstęp, ale starości, wad
był konceptkię jemuś udawać i' kapro-
testować” Td. wiek 1848. 53.

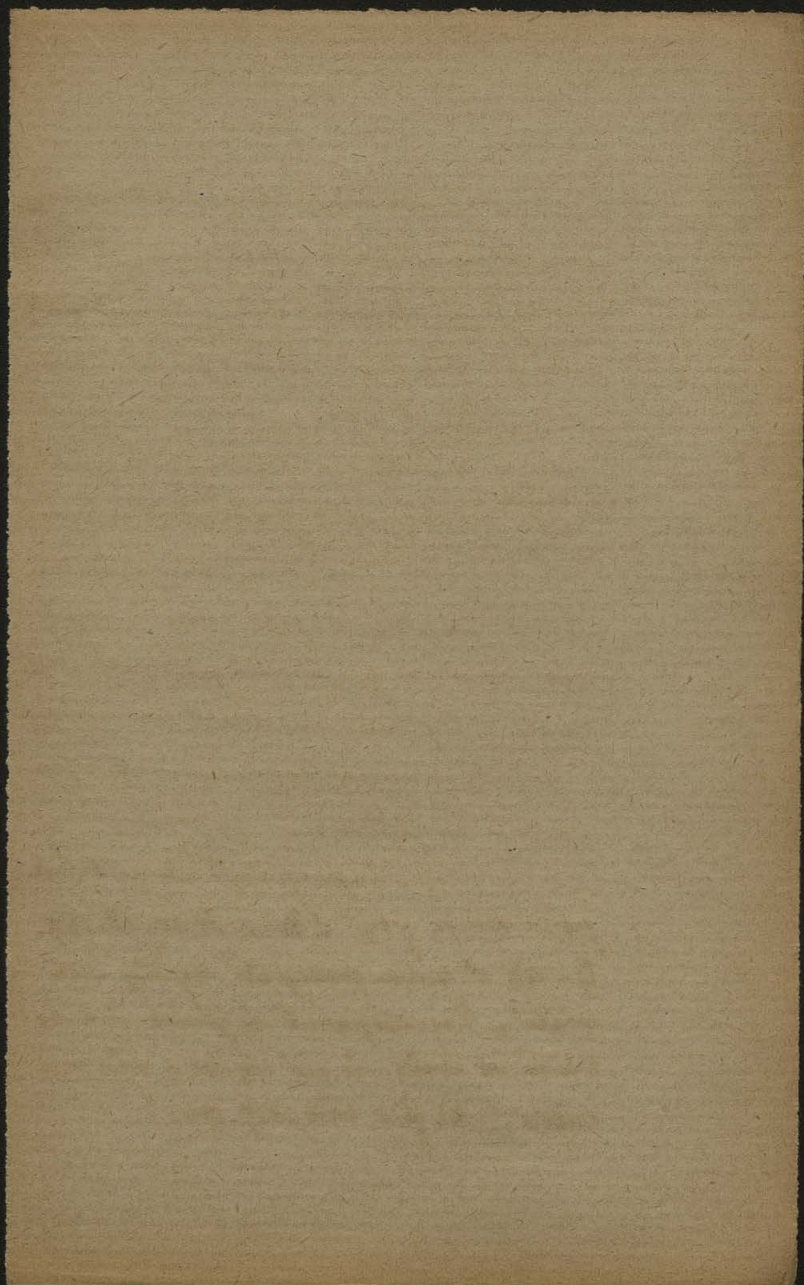

Zaprowadzić się - diti - daż st. xaiu. diti - pójść do kogoś
w parę lub kilka osób. Zaprowadzi-
liśmy się z nim do domu jednego
mieszkańca aż do kucioł "L. Kark.
1. 206.

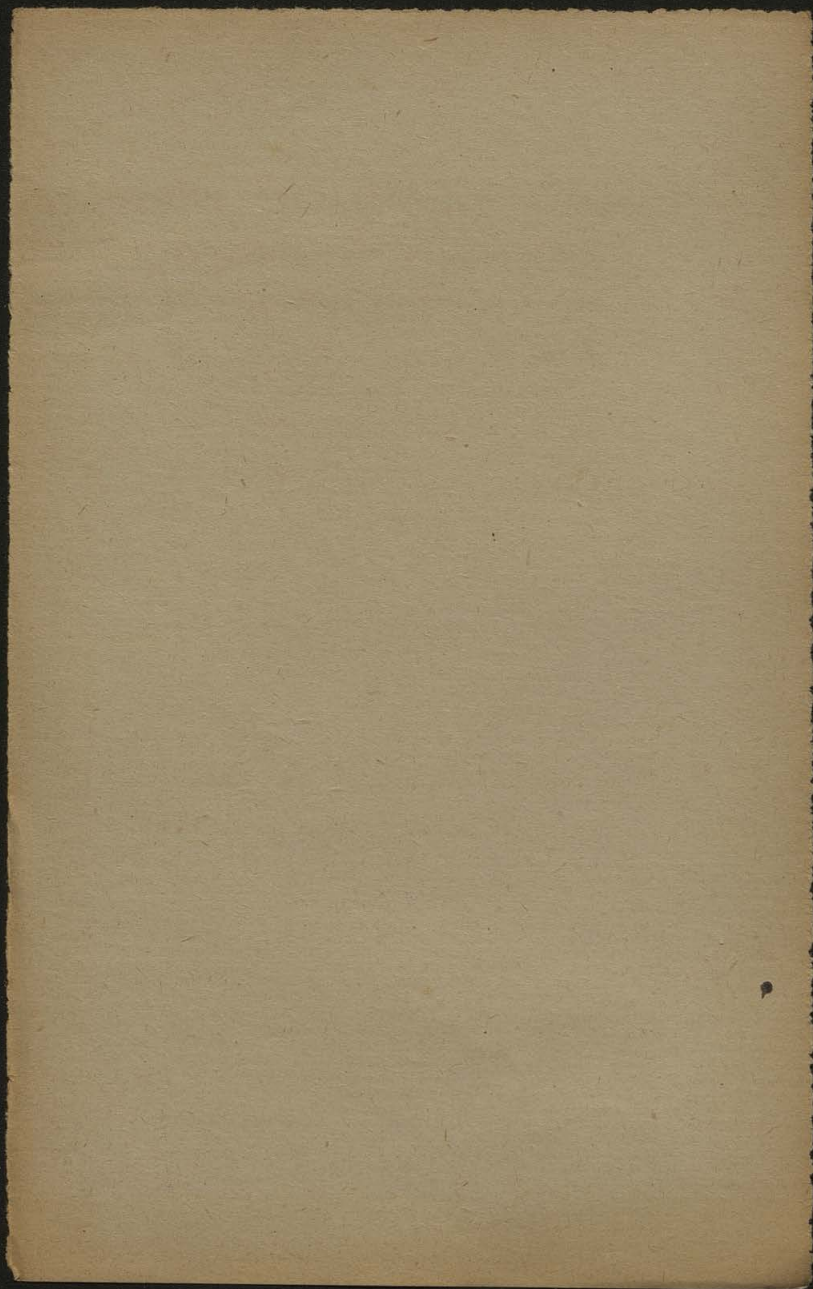

Запропасіи́-і-і ст. ч. дав. затраці́, страці́,
 як в пропасі́ руці́, на страче́ннє,
 на ^{на пропаде́, дає} марне пусці́ „Nigdy iż nie kwat,
 ani fortuny nie zapropasit” J. Ka-
 cher. Pis. lit. 2. 691. „Stracił jedenaście
 tysięcy z subiergi po stużce i nikt
 nigdy nie wiedział, gdzie on te pier-
 dze zapropasit” Huj. G. lwow. 1887. 172.
 „Помыдавававы ставне цоткі з капе-
 вніем ім пярвы неподзёлош оу-
 бітэй і бытоуэй, не дзіат напінтодэй
 і напінхочнаўэй хавудзі — як выва-
 хат іс — у падданіство, запропасіі.”
 Т. 5. Ж. 1. 159 „Запропасіі ахы, ітукі
 прот сваго грэ.” С. Кн. Р. 18. 159.
 З-іс ст. хам. пропасі́, азіну́ без
 вісці „Запропасіі іс гдзес, як ко-
 мінці в вадэ, іс ані слычу о нін, ані
 вісці.” М. Г. у. 1887. 216.

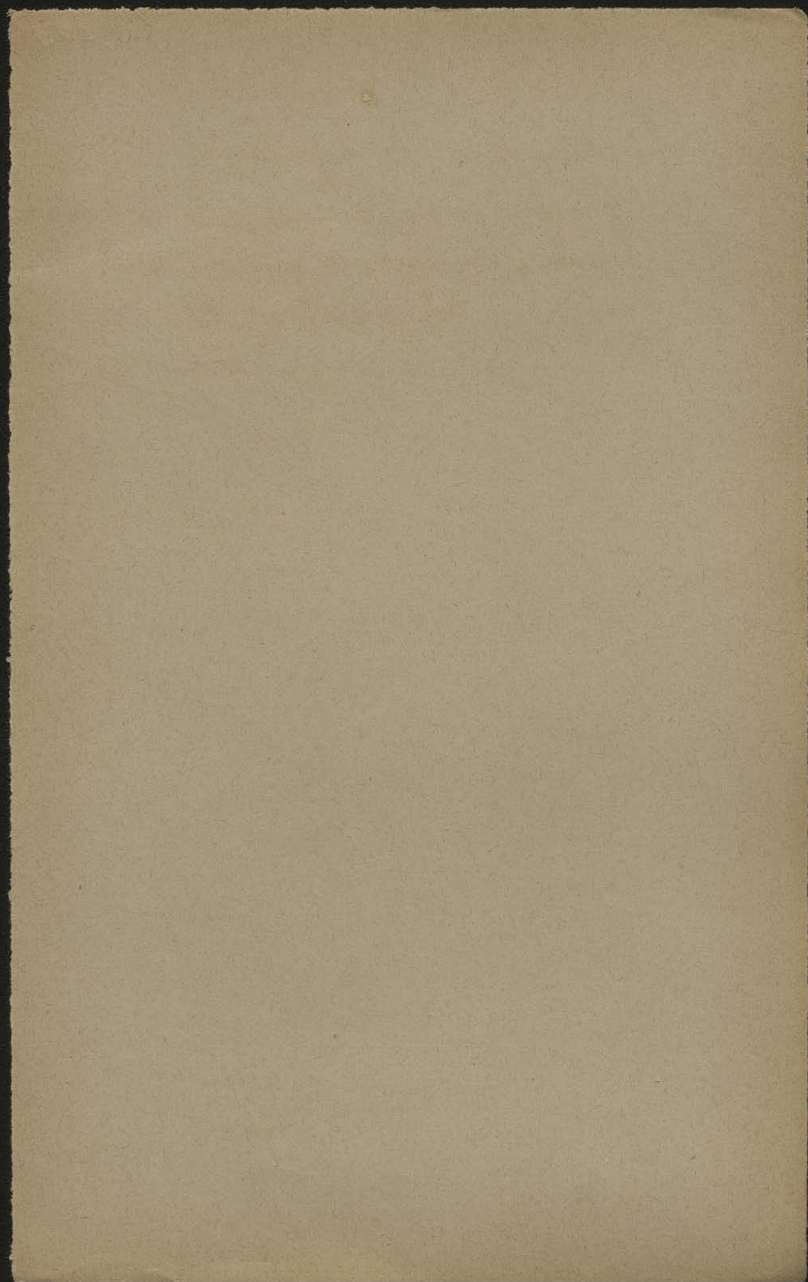
Запрозганіе - а. н. берітун. кынуць слова ка-
 прызгаі „Правілі там, з запрозганіем,
 ніч ні јерве у стрыма“ А. в. в. в. в.
 2. 16.

Łapusić-it-i st. w. Dkn. Łapusić-at-a. ndkn.

§ Łapusić podług, domyśl. masę do frokowania „Łapusić podług, wymyślono okuc.” M. Pol. Paris. Dni 44.

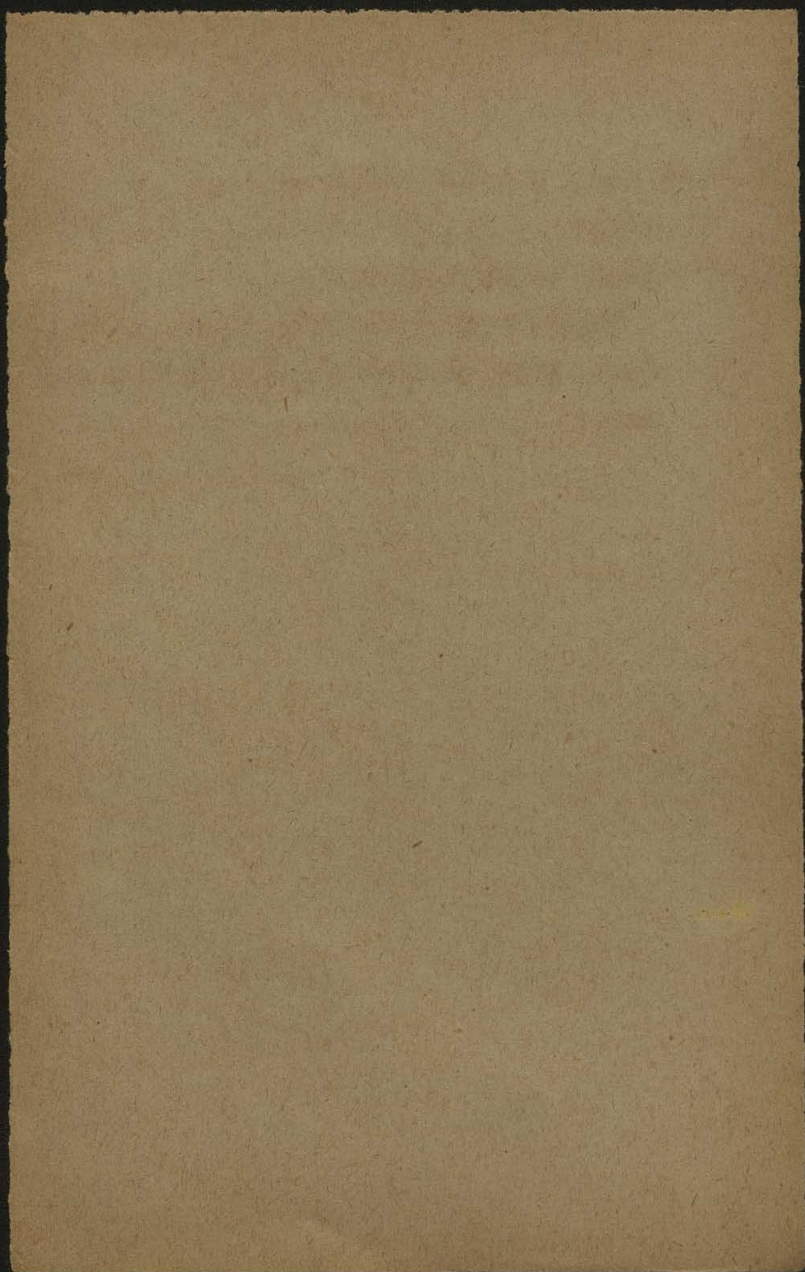
154
64

Lava przym. z u ludu powr. „kara”. „Stawka
wiostra nstykata, i do swagra wywata
kava” O. Kob. 1. 182 od wzgromia Siedlechnie
„Wojciechowa i kawotata pausi i potroju. —
Lava, kara, Duchem lecc.” Kł. Zm. Wiek 1886.
zwo. 1. z intens. Kayuteriko, a przym. lud. Kuy.

Lavichnu

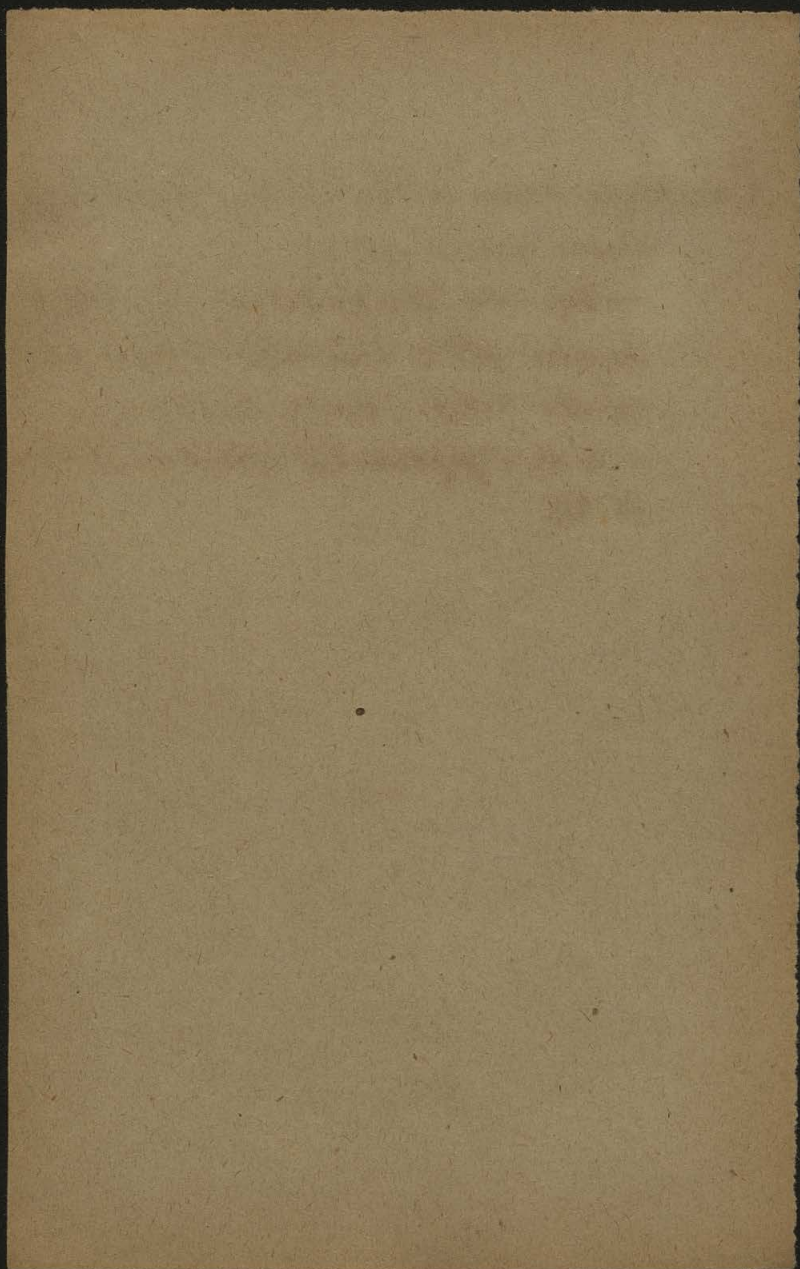
„Lava je pausi tepiej obawy” Kł. Z. W. 1885. 237. 1.

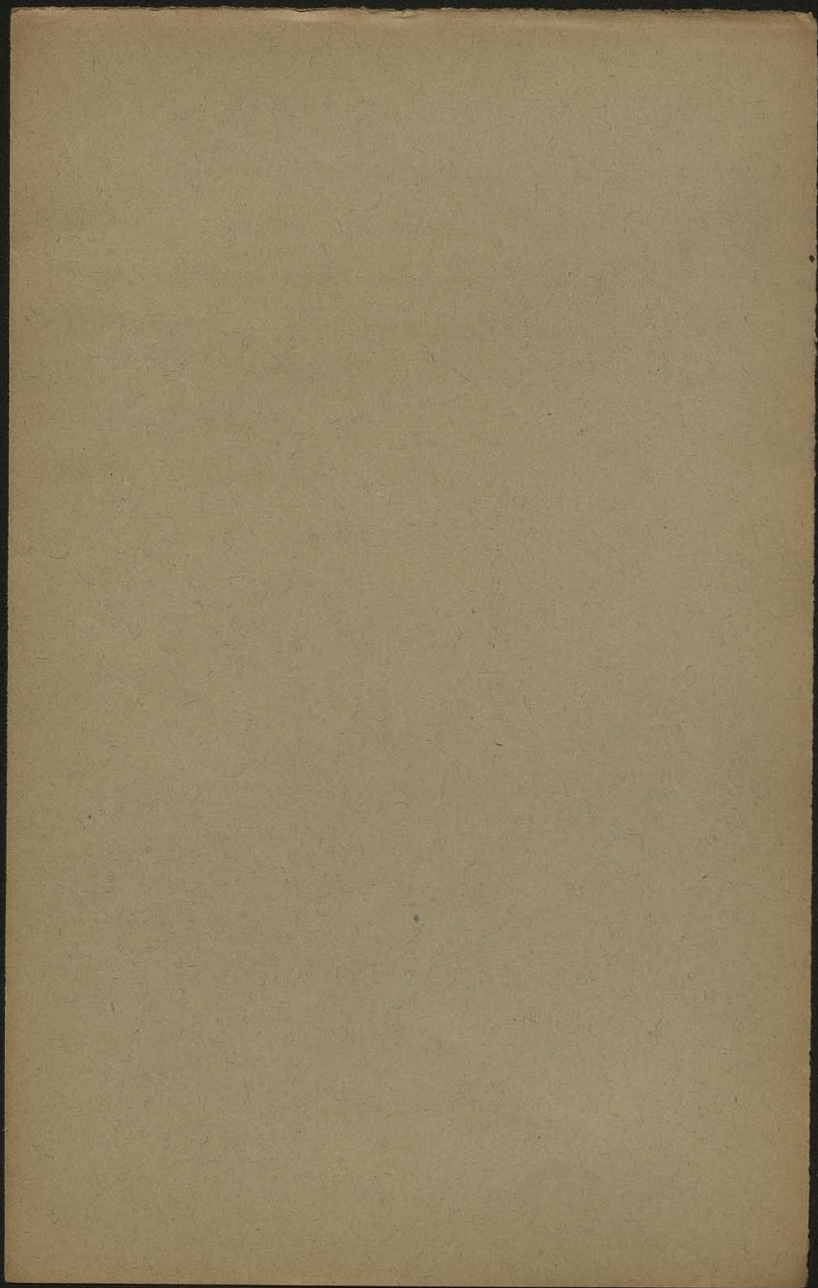
Zarekomendował cz. dku. z fr. kogo koniu, przed-
stawii, zalecii, potecii

— Sie. zaim. dku. przedstawić us „ Mógł
przeiiwi widzieć dwie ulode i Tadeu pa-
nieuiki, zięci i konia, zarekomendu-
wać us i poprowadzić rozmowę, ” J. W. W. W.
15. 20.

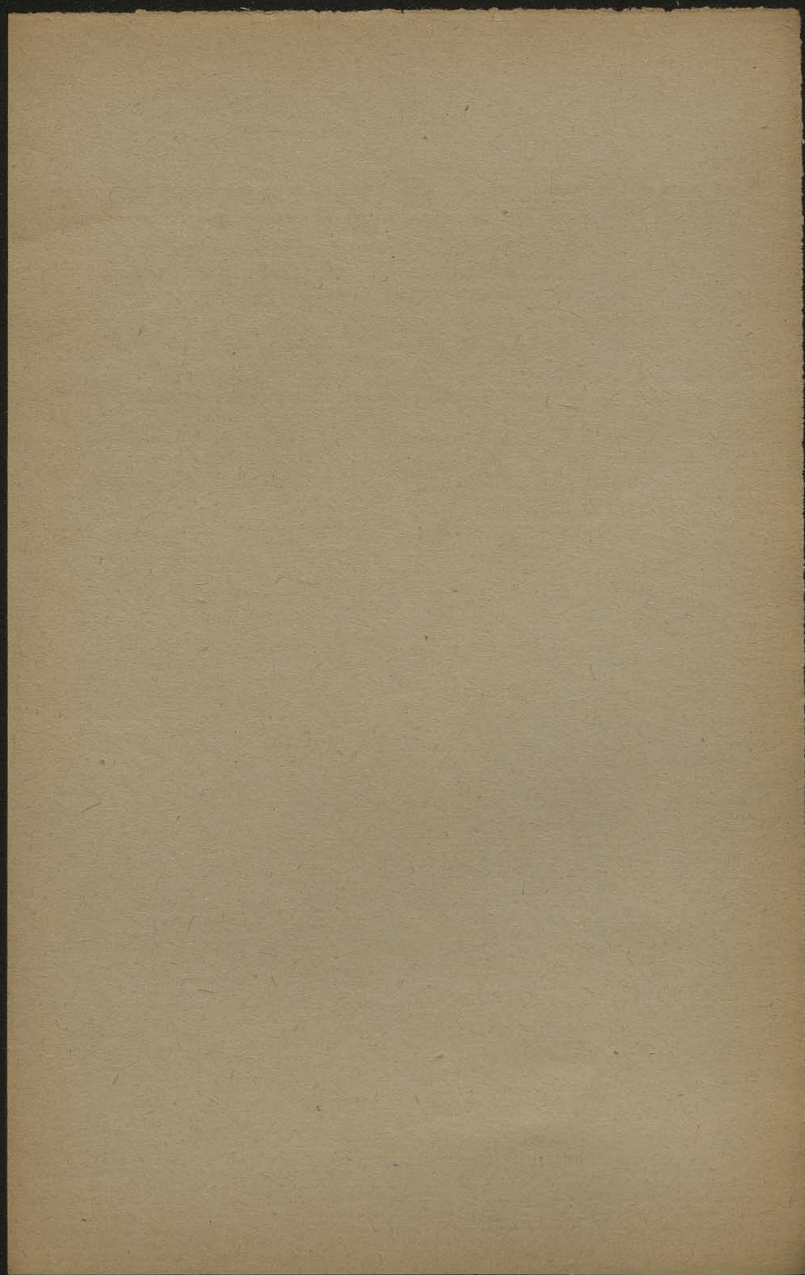

Żarobnik - a. m. cy-koń m. wynejmujący się do
roboty za rejtatę dzieł „Żarobnik
zatrudniony w kamieniołomie rejtat
urwiszkiem powyższemu” J. nar. 1885. 17. 2.

Zarogatkowy-a-e, za rogatkami miasta maj-
 duży ul, kamieniczny, Musienatem,
 że przy niedzieli, spotkam na tych
 targach żywiot zarogatkowy, wiejski,
 reprezentowany licnie "Lubo 1878. 179.

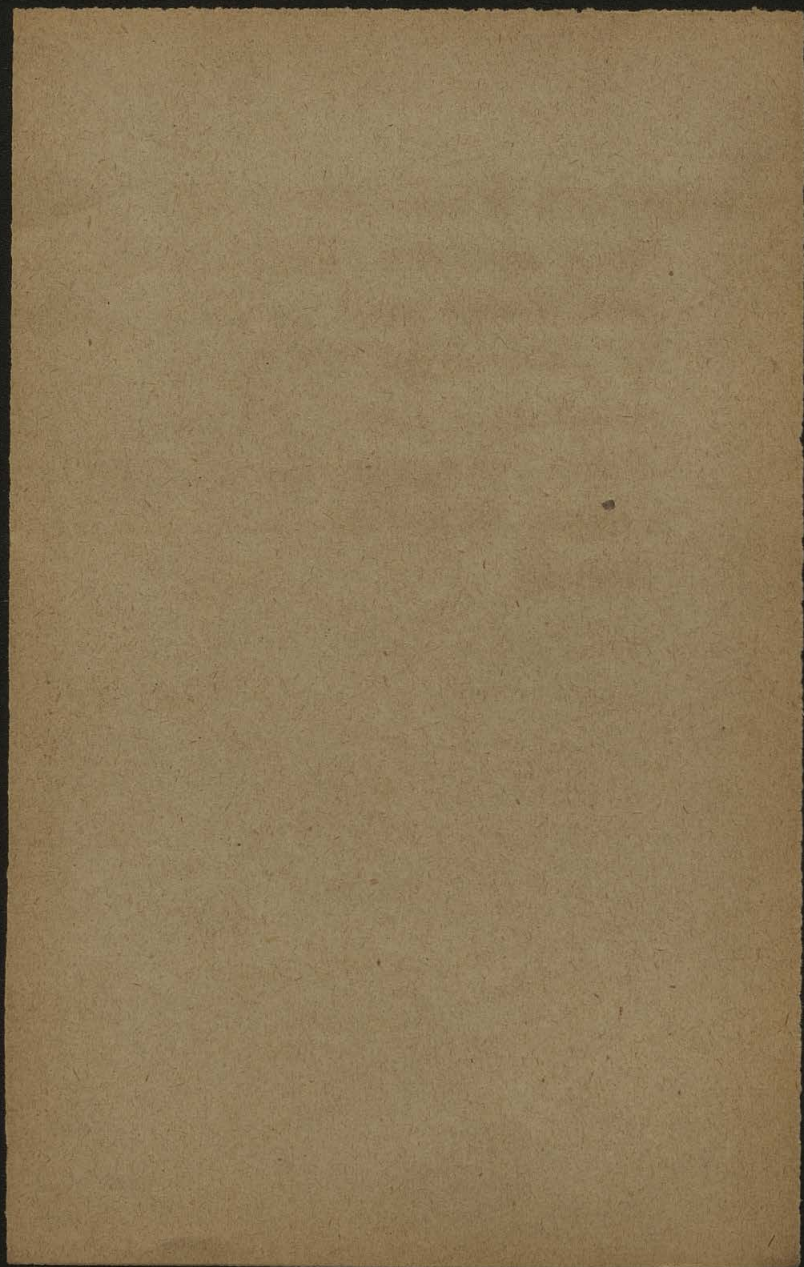

158
66

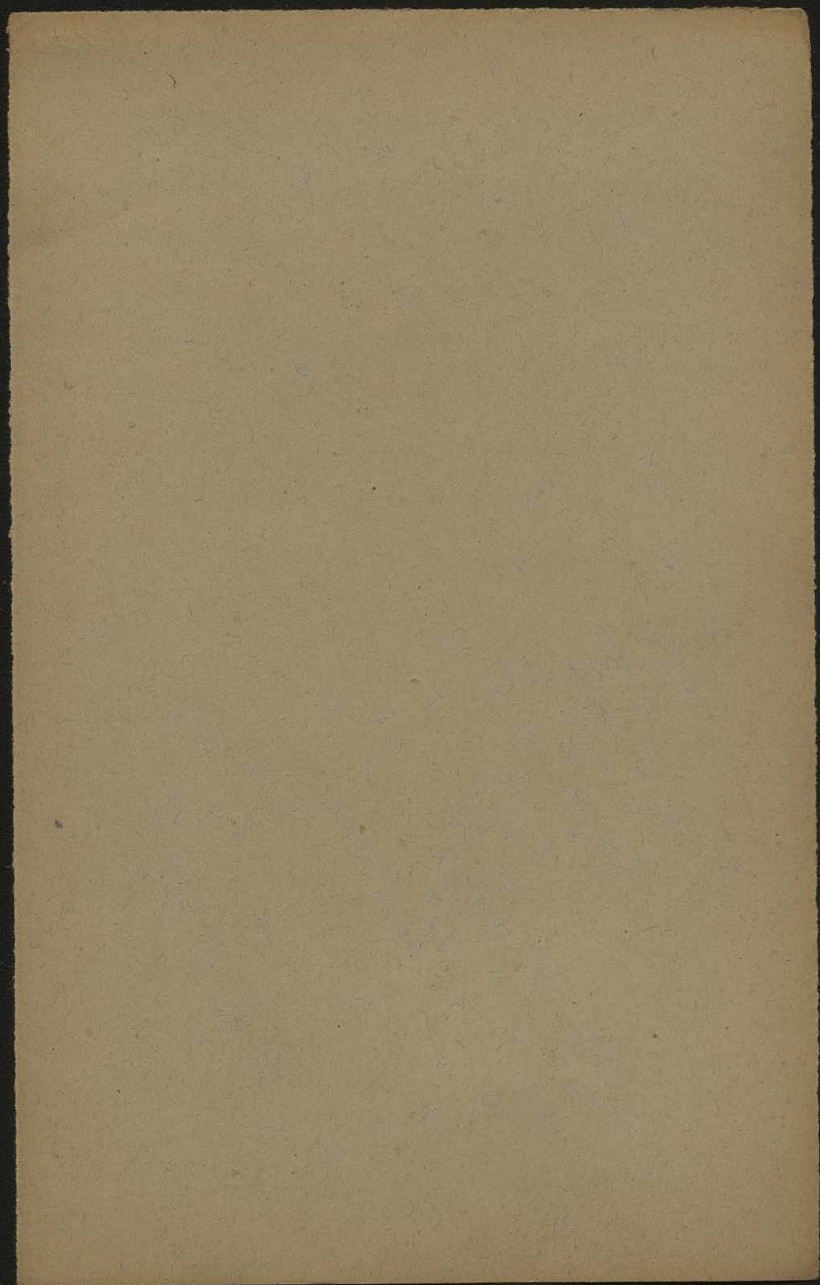
Zarost-u. m. ty m. który na głowie i twa-
raz u mężczyzny „Zejsty był układa-
niem włosów zarostu, na trochę wystyła-
tyj głowie” J. Kraw. wiek 1878. 21. „Miał
zarost trochę rudawy” J. Zachar. Dis. lit.
2. 660. „Chłopcy ma włosie rumakolekcie
o twarzy bladej i bez zarostu” J. Rog. wiek
1886. 207.

Zarostek-stka m. stki-ów m. praw. zarostek
„W prawo łoz gęsty zarostek” Ad. Mich. 1. 35.
„W góre praw. zarostek, w prawo ponad rękę.”
ib. (podobnie A. i. O.) 87.

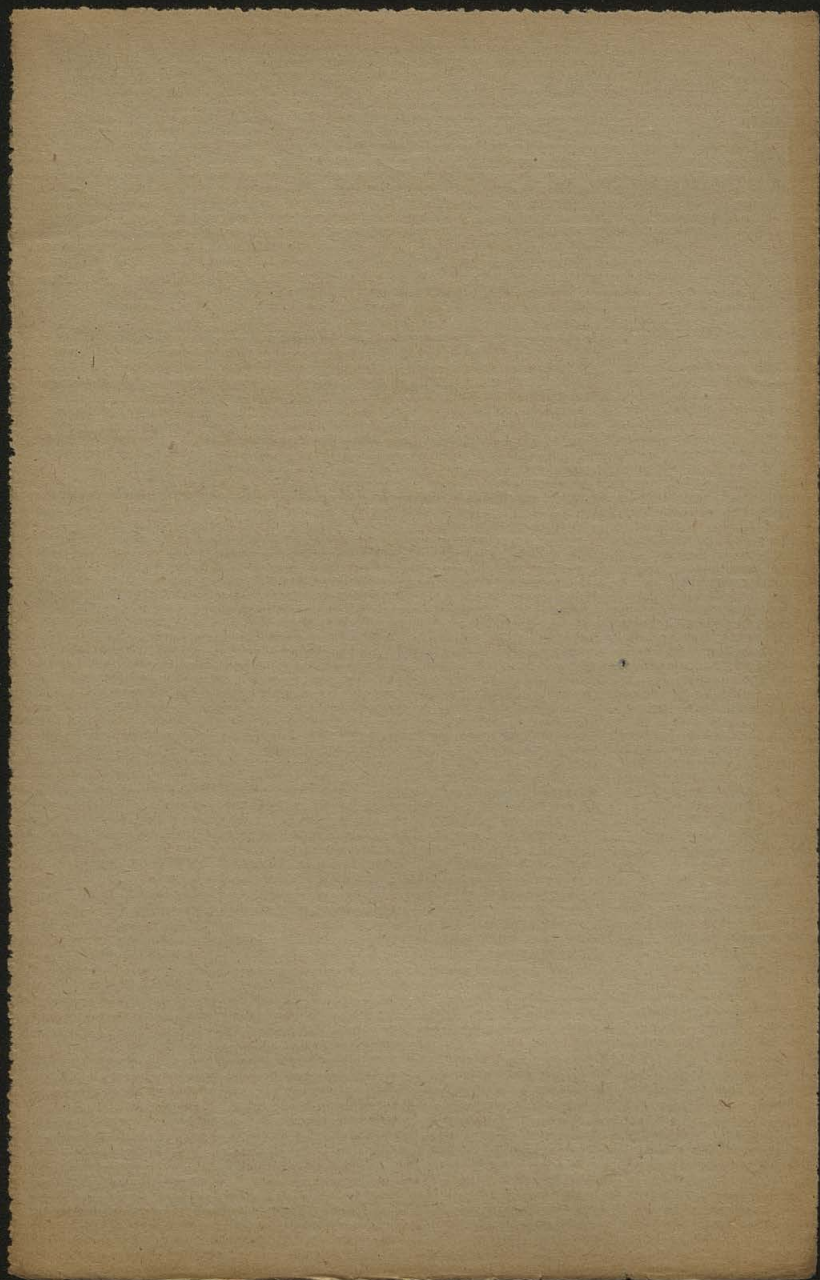

Karwan-a-e-o z „Karwan djablu” to samo
 co: biewo go djabli? pal go djabli? „u lu-
 da w powr. uijciu, na jprospoliciu” my-
 mawiajz Karwan lub Karwan, a w
 wodz. kiu. Karna sam. karwana „Kar-
 na djablu” Ł. Pauli 41. Tenie objaśnie:
 „tyle co żniech jz djabli biewa” i’ my-
 prowadza od myraru Kyr, Kar, co ma-
 wazt dawniej objazt bogom dawang” b.

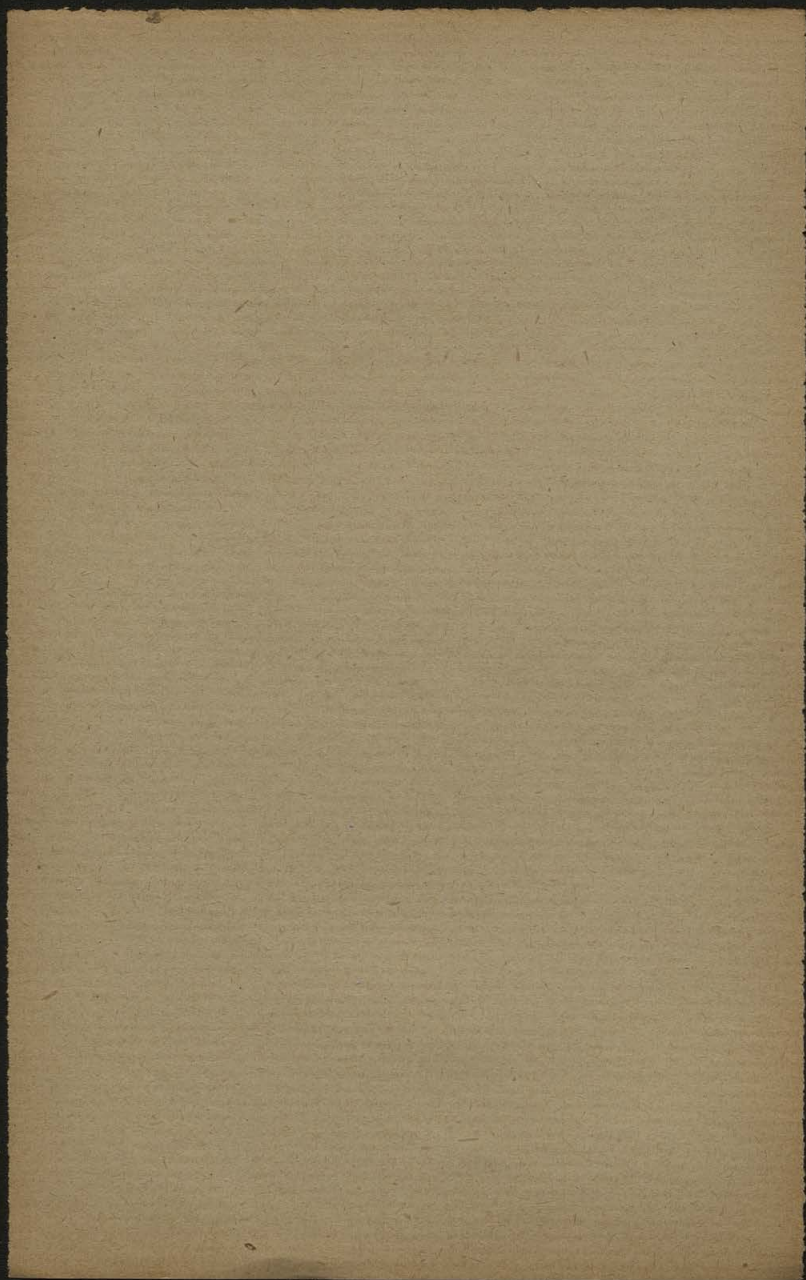
Zarwanica - y. z. targowisko pełne kataru, kating-
tu, nieładu „Tęskne melodye katarskich
i kawodkowych smute bab i dziadów, ma-
lowisne postacie prochupek owoców i
piemników rozkładających się takocie
po chodnikach, romantyczna „zarwani-
ca” urzędowa w podworkach naszych
domów.” *„M. Niew. Echo 1878. 223. 3.*

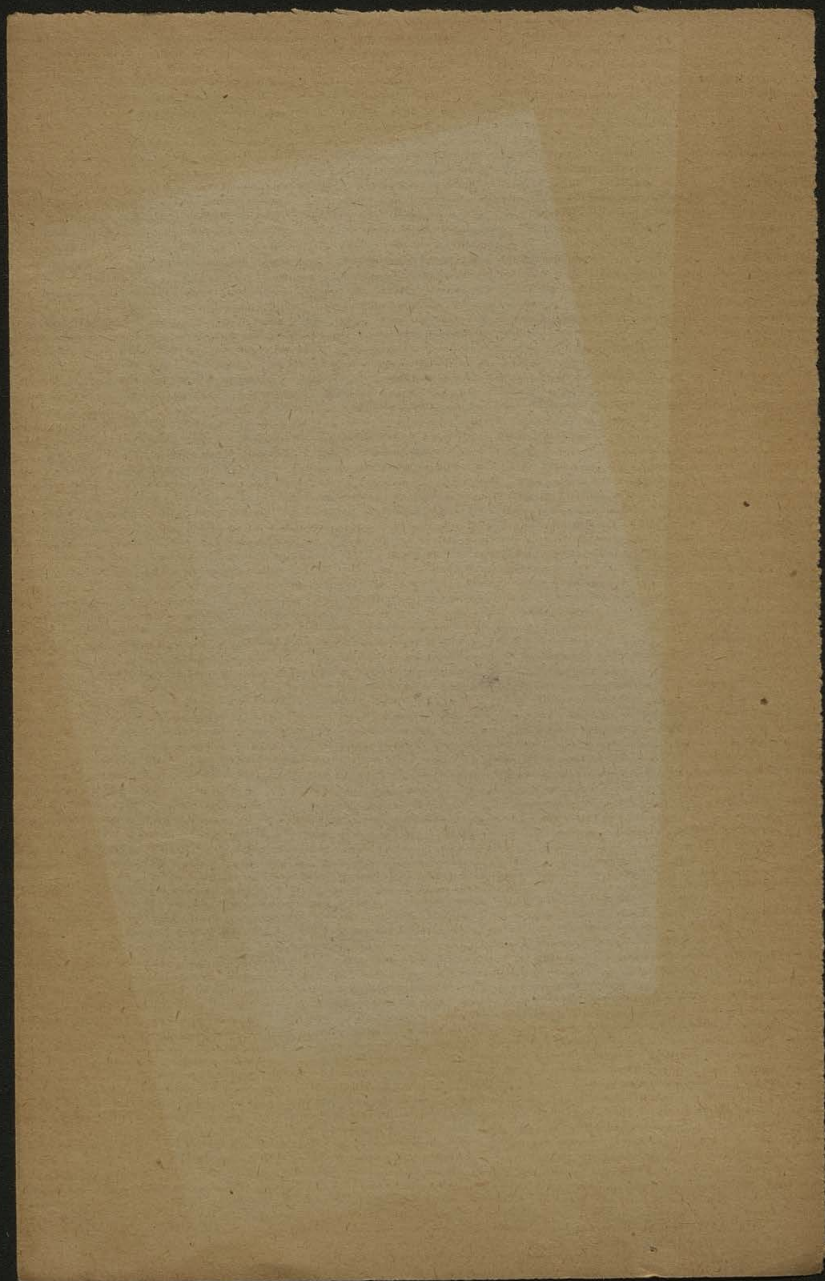
69

Зауыгловат ат-глује ст.х.дкн. Зауыгловыват
ат-гловује ндкн. на нггел камбуга,
кавраеи, капраеи, касуага, "Готуе
живи буџи мисиата.. в каваии кауыгло-
уыуааа вота.." Ж.Уваа. Ж.Зб.

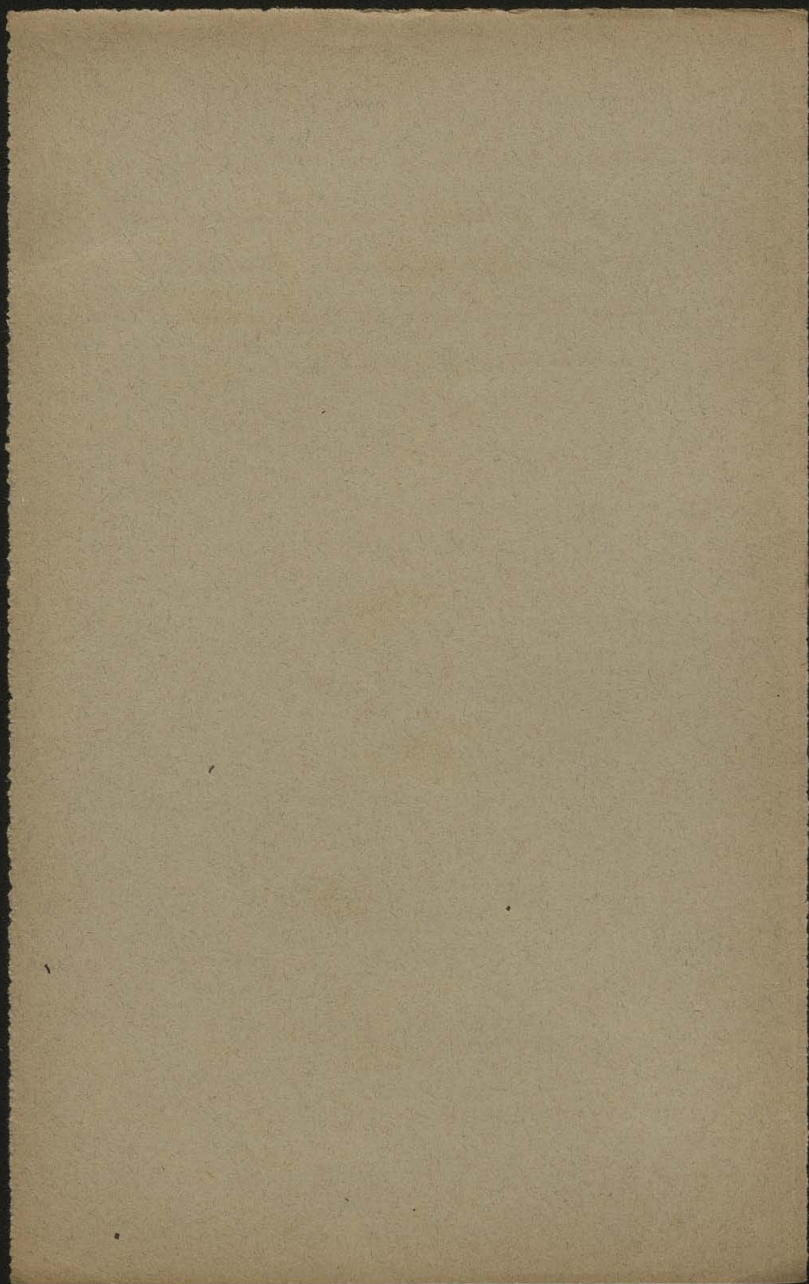

harysowai-sig-at-suje st. zaim. dku. haryso-
wywai sig-at-a v. harysowuje idku.
 przedstawic' n'g w rysach, kwaturach
 „Świat, ludzie, w rymptu mi n'g terax
 jasnij' harysowuje w okach” J. J. Kraw.
 Fl. 128.

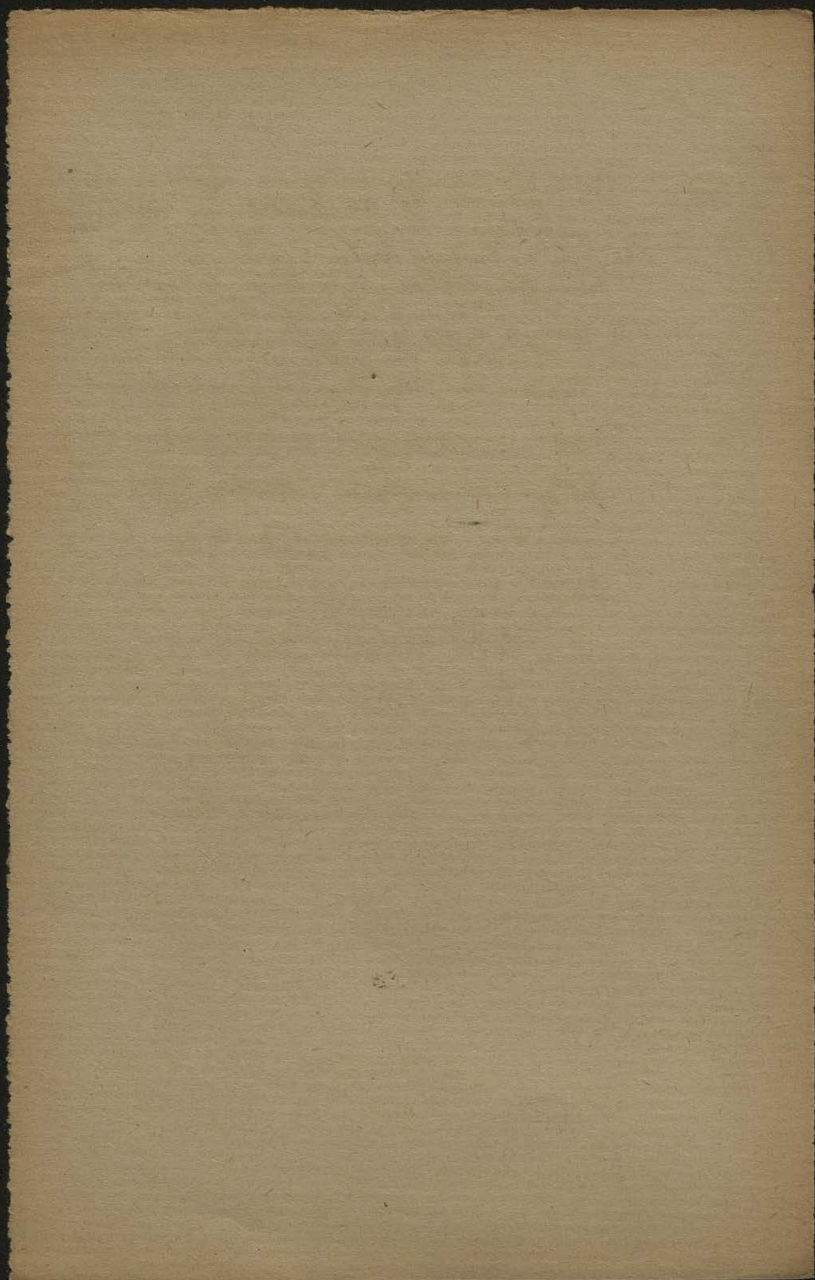

Zavrutka - i. a. thi - lek mu. pitaravuk, okrywka,
to co się kawałka na rzyżowej suknie
przy wyjściu z domu „Okryte Dziećmi”
sawo brata zavrutka z praskiem w obrot
M. Bat. par. Dziady 132.

Zasadniczy-a-e, fundamentalny, bądź też zasadz,
 podstawę „Zasadniczą potęgę jego
 ducha, była głęboka uciśniewość” Ad.
 Deltik. Kurw. nauk. i lit. 15. 409 „Umiejś-
 tności te..prawy wyrażają się do kształtce-
 nia w dziecku trzech zasadniczych
 potęg duchowych, uciśnienia, myśli i wy-
 obraźni” Kur. Waw. 1872. 101. 1.

Żasćianek-nku. m. ki m. praw. lit. wies' ośia-

sta pawa drobny watachty⁽¹⁾ „Stynie szewko
w Litwie Dobryński żasćianek myśkani
swoim watachciwio, piśkusić watachciunek”
Ad. Mick. 3. 163. „Watachty cowa gęsińj przy-
bywato z okolicanych żasćianków” ib. 170.

(1) „Nanywaję w Litwie Okolicę lub Żasćian-
kiem osadę watacheckę, dla różnicy od
wtarińwycch wsi, wytyli siot: osad wiejskich”
ib. 332. „Tępy brali z wielkich domów i
żasćianków jak im się podobato” J. W. W. 71. 39 „Sędy do rodziniego powońit żasćian-
ku, stanyt od rann na rade braci watachty”
J. Dzienek. 8. 18. „W najimniejszym żasćian-
ku i w najwiekszym dworze, z natarat' jego
kriyikę.” W. Pol. ~~Święty~~ 3. 56 (1.)

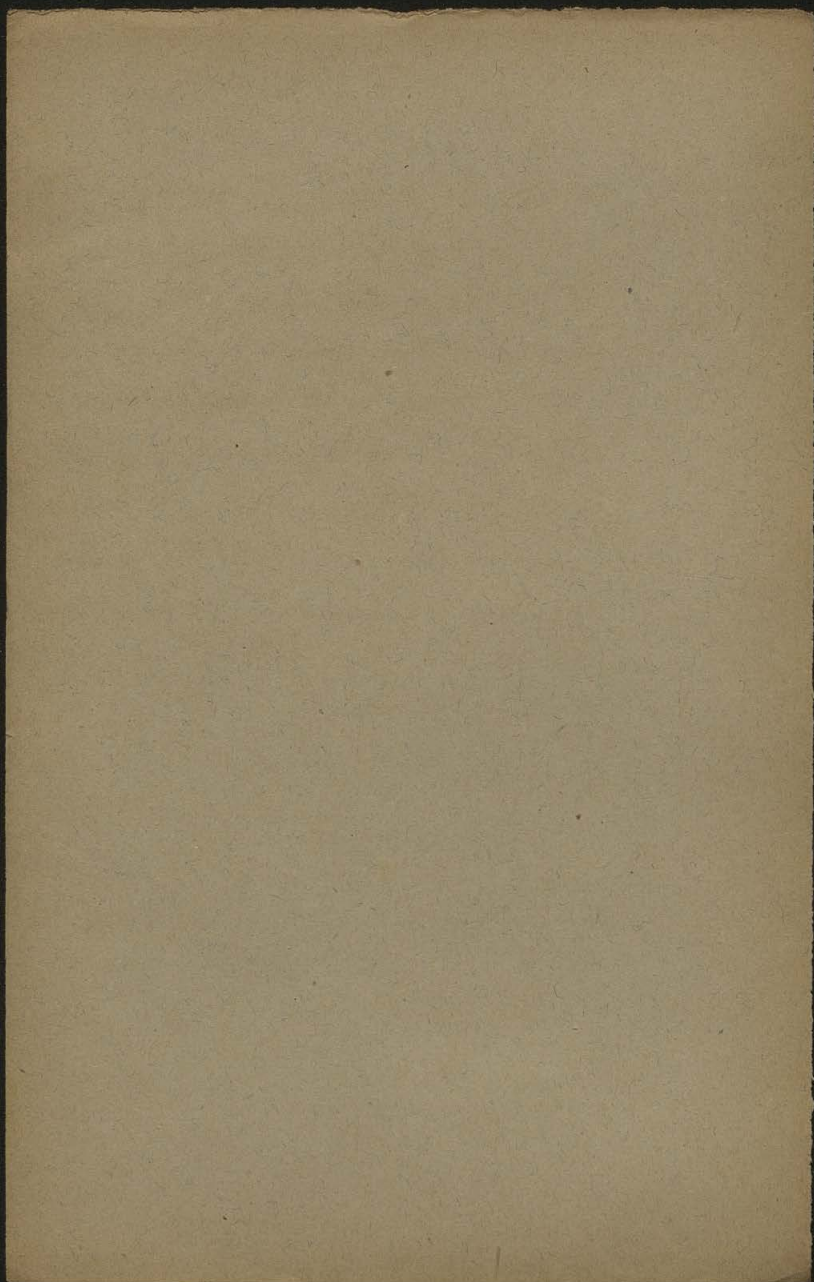
Żasćiankowy-a-e. z żasćianka perlo-
drey „Żasćiankowa watachta” z ogólniej
z perwylukarwa, z matygo światu, obshu-
ny „W żasćiankowym światku,

literat z profesji byłby drinologiem." *Pod. Tyg. II. 3. 7. 14*, "Kasciankowi politycy, w młodym wieku nie odmawiają niczego... dopiero ku schyłkowi życia wto-
wiel-gapienia przeniesia się w parazyta-
polityka" *D. Kras. To i owo 24.*, "Wielka potę-
wa ludności jest polska, a druga, mato co
mniejsza, jest ruska. Między temi obydwie-
ma narodowościami są tarcia, tak w spra-
wach kasciankowego znaczenia, jak też
i w sprawach głównych, stanowiących o
wielkości wazniejszych" *L. Kras. Tekst. 32.*

(1) "Było tam różnego kultajstwa nie mato
była wazyska walciska drobniejsza i ich-
ności kugonowi ze wazyskich kasciankow"
L. Kras. 1. 203.

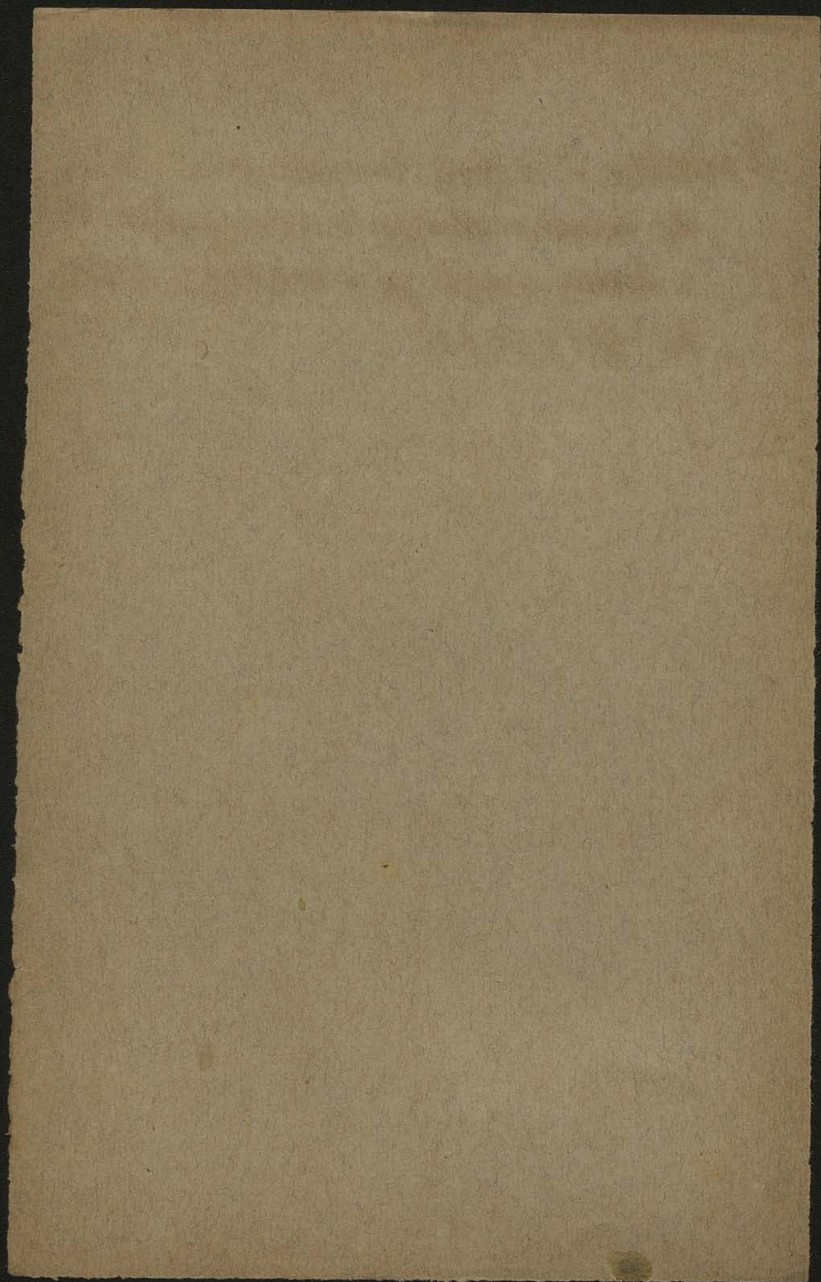
Zasćiankowosc i. t. t. życie kasćiankowe i wra-
kie jego celny, niekucjonowu' wrażeń
widno kregow, ciastota pojęć i ogra-
niczowu' w kapotyweniu kę na rowy
„Ciężny na tej myśli kasćiankowu' i
takie ograniczenie zdolności patowania,
że wkrót nie ogcenić już przestwani
wrażeń, gdzieby widział przedmioty
w świetle prawdziwym” M. Tm. Długo
22. 387.

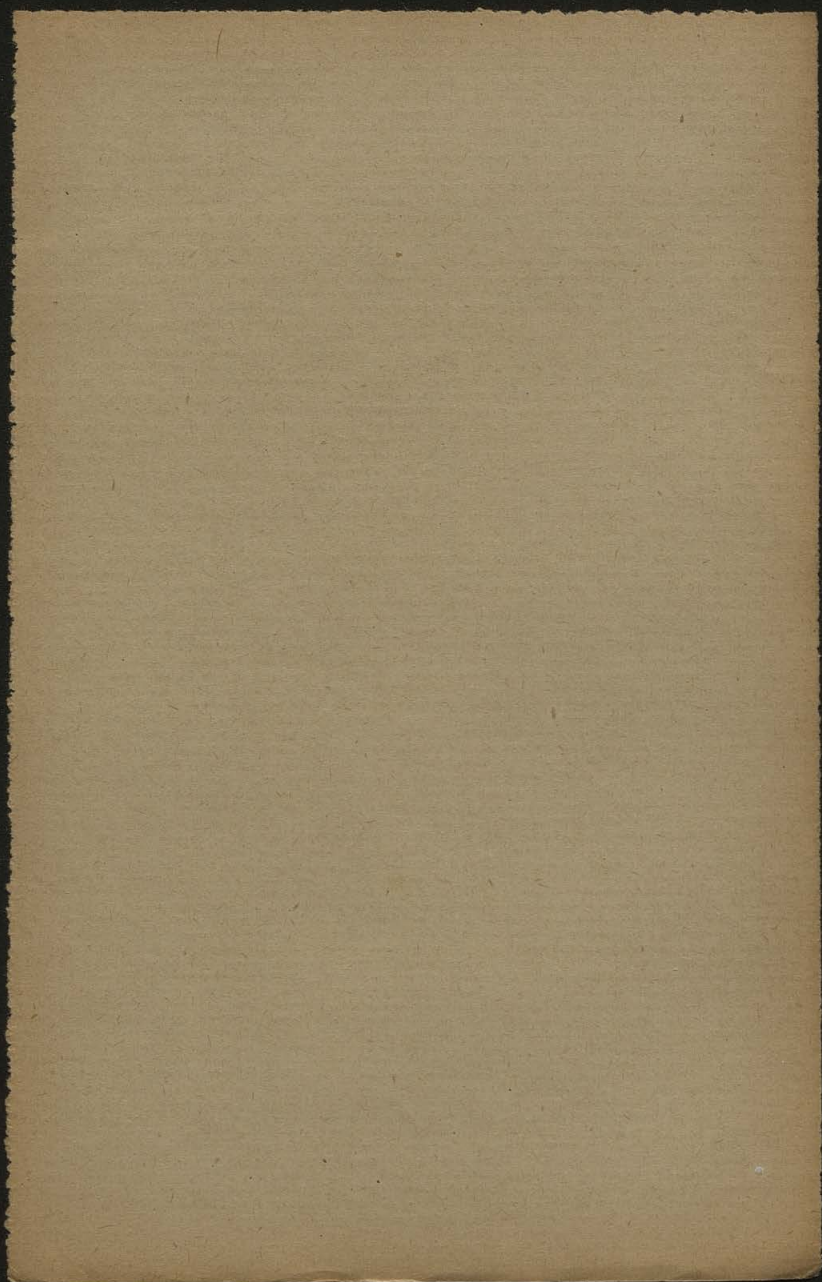
162
73

Łascińska i. z. p. p. p. kawałki wstęgi, tarcie-
ki, samotka stęgi do krawieństwa,
„Matka ustroita go w krawieństwie z łasci-
ką” p. 5. 1. p. 2. 17. „Piznie mierzona kraw-
ka, krawieźna czerwona łascińska” ib. 1. 17.

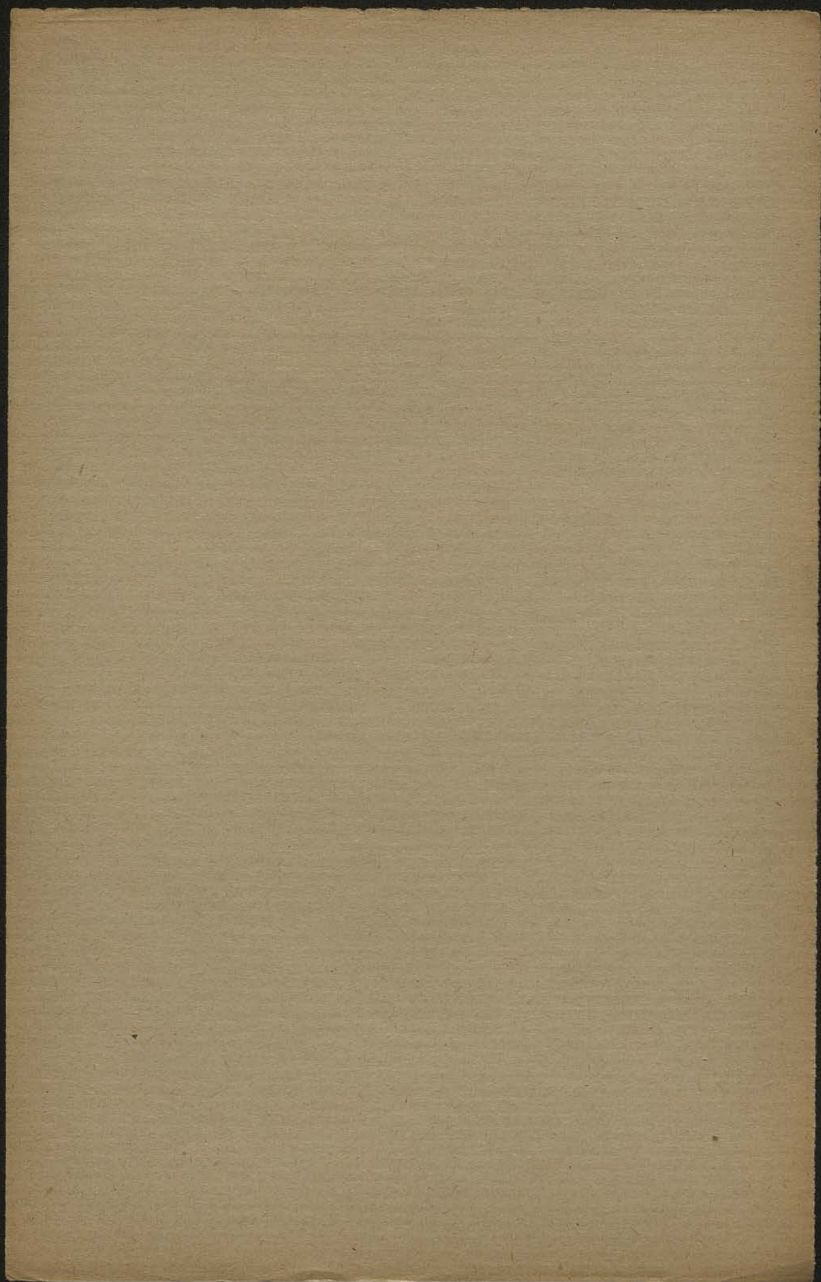

Zasiebnij-a-e, prow. którego się ma za sobą
„A bronię myśli wmył pan Marusa-
ka: więc sprawę naukową, więc spra-
wę zasiebną..” W. Pol i Park. kuku. 63 t.j.
razbił na siebie, gdy nieprzeżył na
karku.

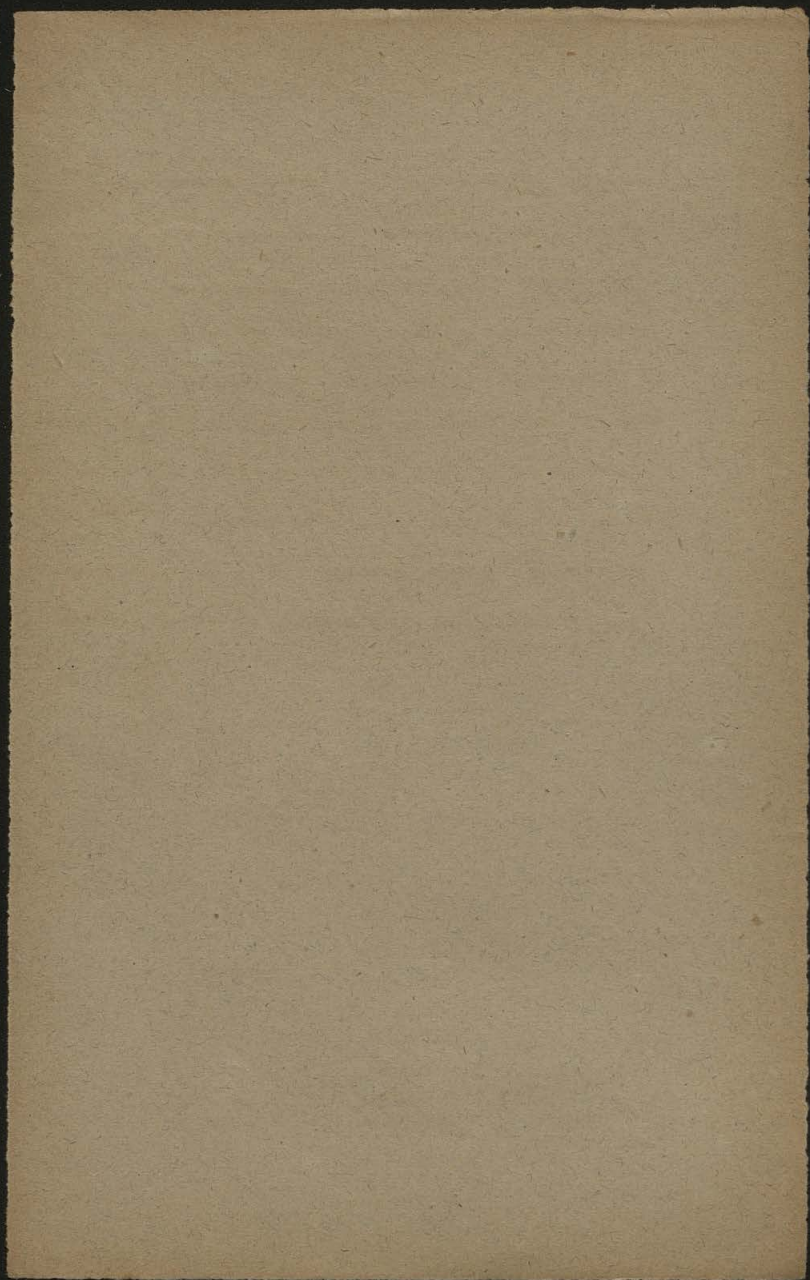
Zasiekiwać się - at-a strachem. ndkn. obwarowywać
się kasiekami „kto mógł w lasy się wy-
nosił przed wojskiem, i' całe osady się
kasiekiwały ze stadami na uroczyskach
po purnach” / J. Kraw. Syn. Krót. 1. 176.

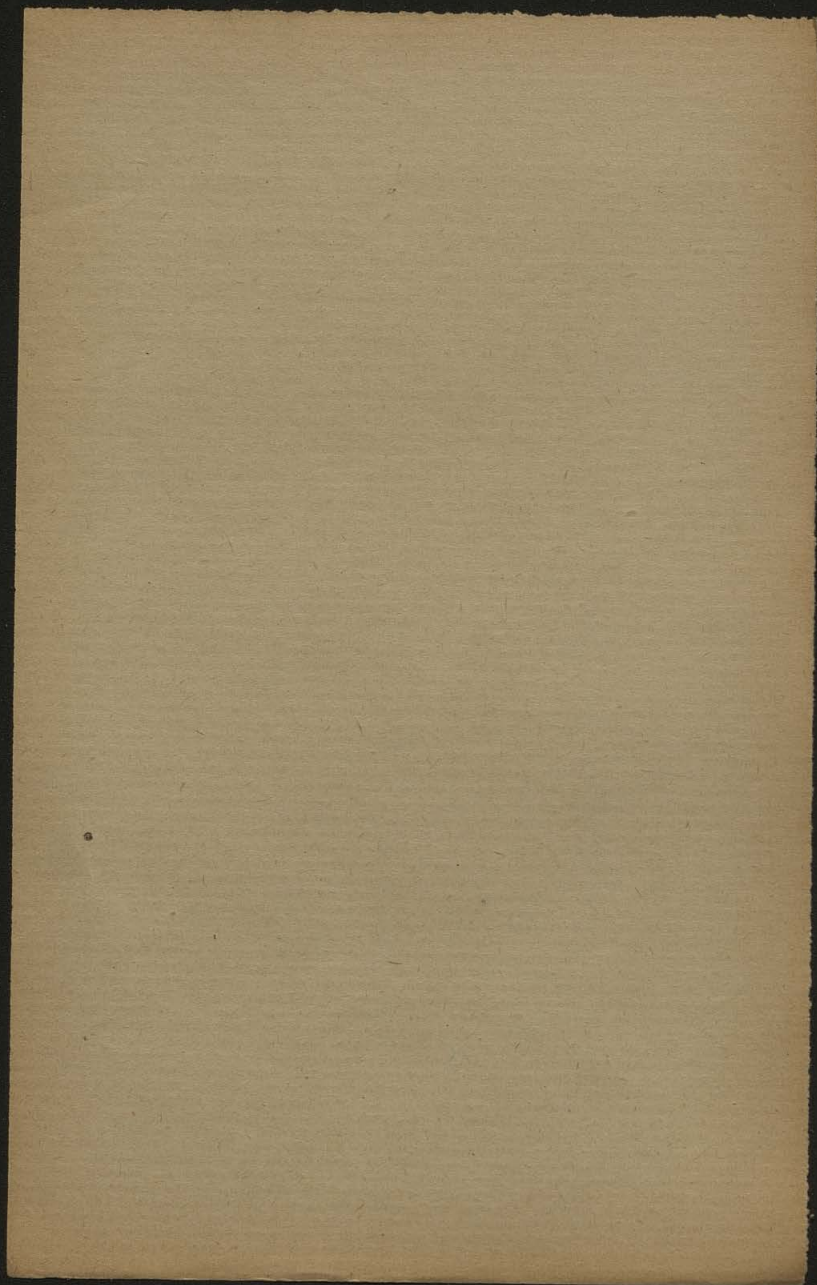
170
75

Kasis wykrył. I nie rura! z prąd. ~~prąd.~~ posp.
wara, nie do tego „Dolychuwas kyp wy-
rykiwat ten miezki, powcinay ogot
polshi materjalnie, ale od interesu mo-
walnych bylo mu, jak to mówię, kasis.”
Rola 4. 302. „He! he! — rzekł on — bzdziemy
dhis' w nocy bić na wojewodę. — A kasis! —
krzyknął karax pan skarbnik... A kasis
gadżany! gdzie parowie się biję, tam chło-
pu i zaglądać nie wolno” L. Kurak. 1. 201.

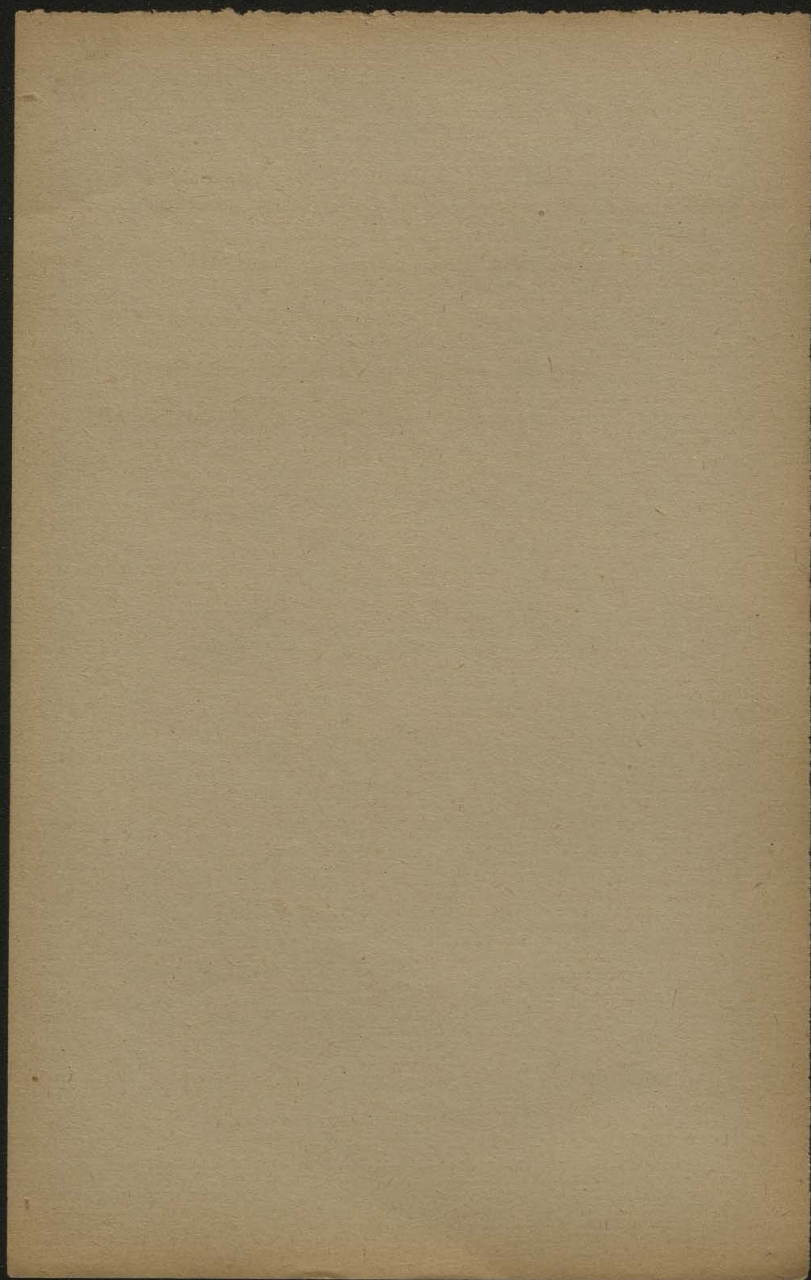

²
Łaskorupie - it - i st. ca. dku. Łaskorupie ig st. ca. in
 i Łaskorupie - at - eg st. u. dku & fig.
 "Pisane były historyczne tradycje, ale
 tyłko jednej kasty, łaskorupione w for-
 mie awy i to krótkiej" "W. Spas. Wm. Pol
 (Bibl. ^{istożo} ~~miratoli~~ 108) 33.

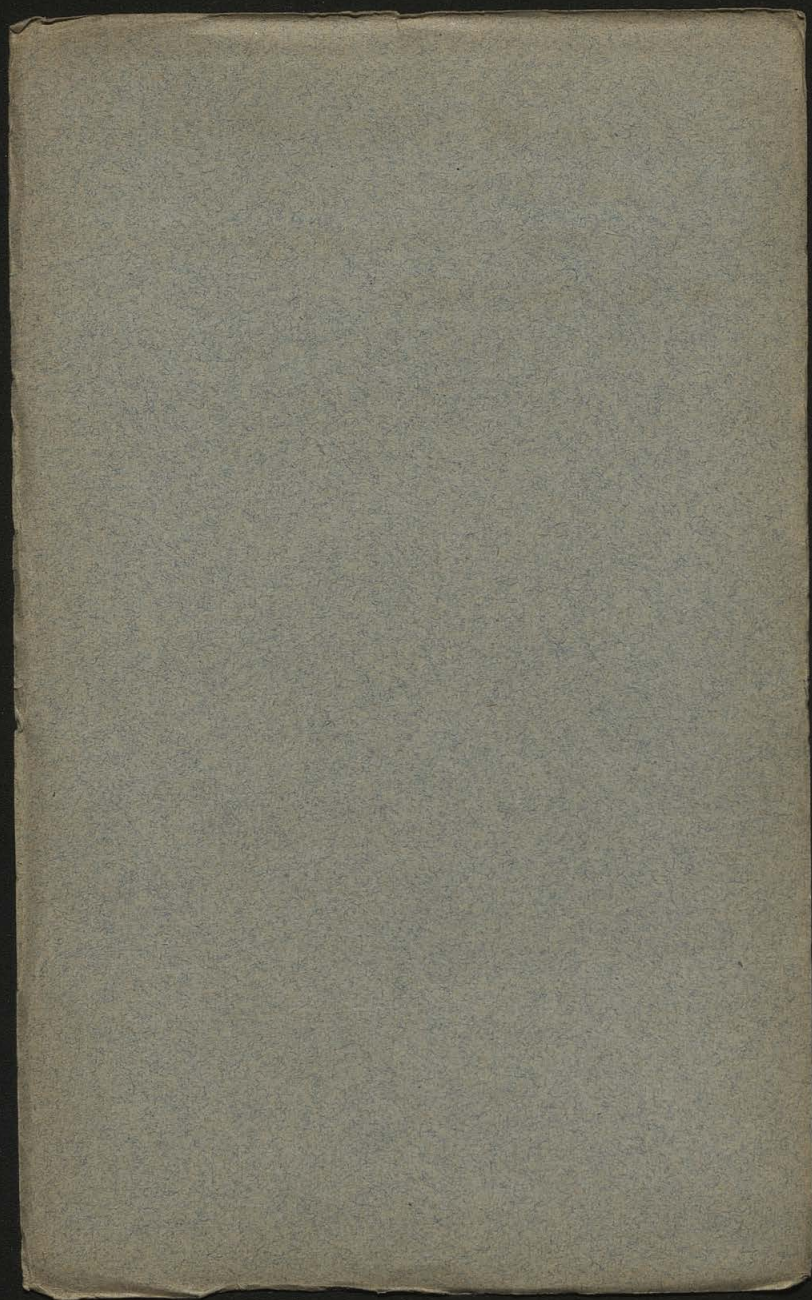
Kaskóvke - a. n. 5 w chlebie kte wypieczonym
 więcej pod skórę prósne „Oj i unie
 się chlebek rdawny, po kaskóvku ko-
 tek tanit i do kota się wykochał skó-
 ki ognem nie trzął” O. Kol. 1. 344.

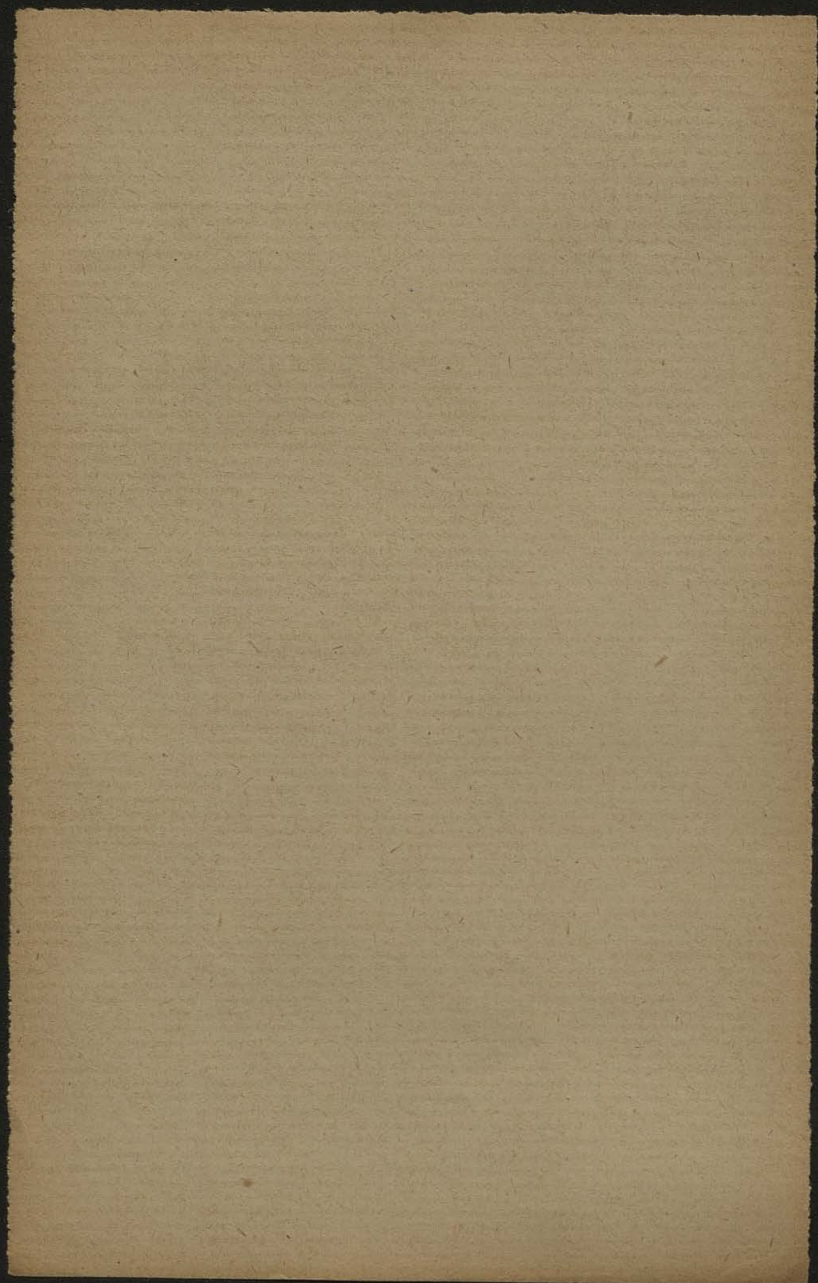
Łętuchoć się, st. zanim Łętuchoć się w
co kół, że na co innego nie kwęła
się innymi Łętuchoć, nie stęwał
co do niego nowy.

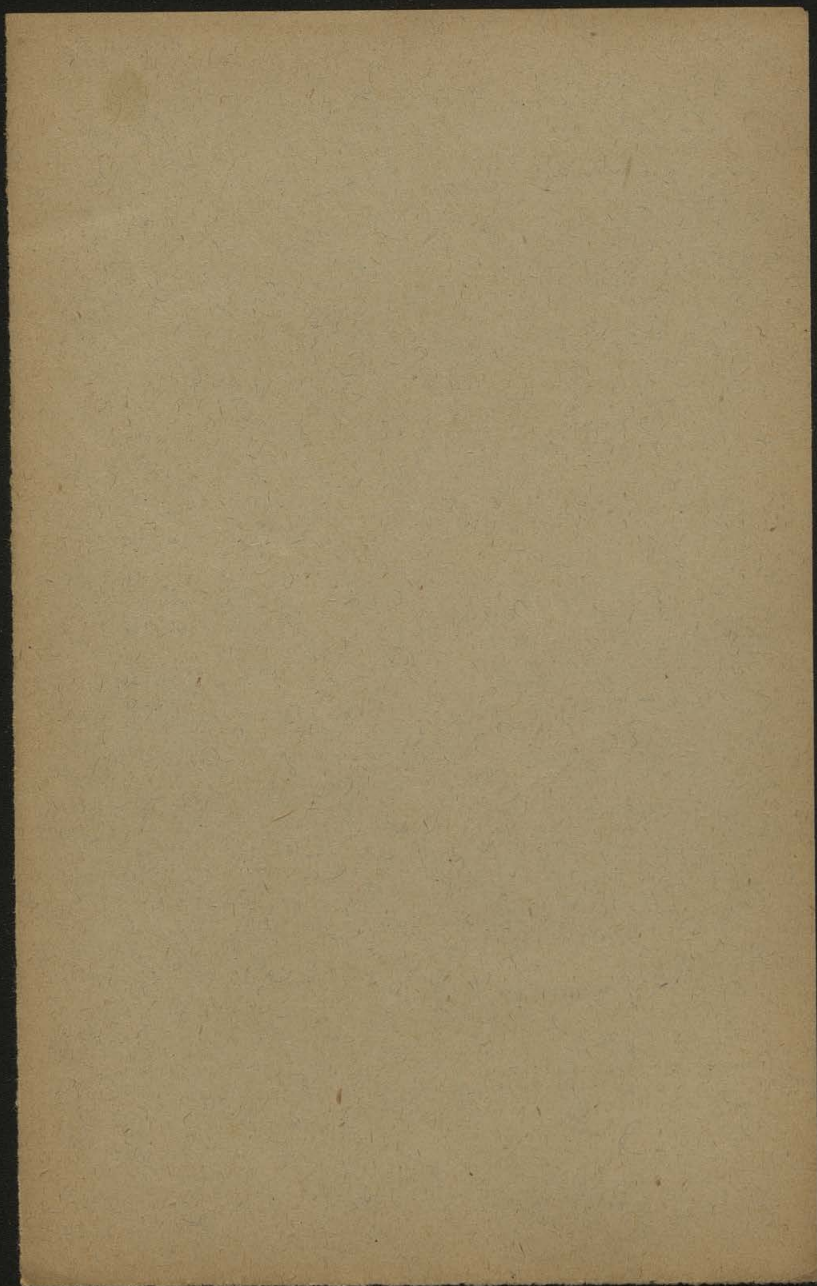
Zastuchiwac' sie at-chuje st. xainu. ndkn. z at-
pini' nig w stuchaniu „Zastuchywa-
tem nig w te piesni, w których tyszno-
cie tyle wesela” J. Kwara. 71. 17.

78¹⁷⁵

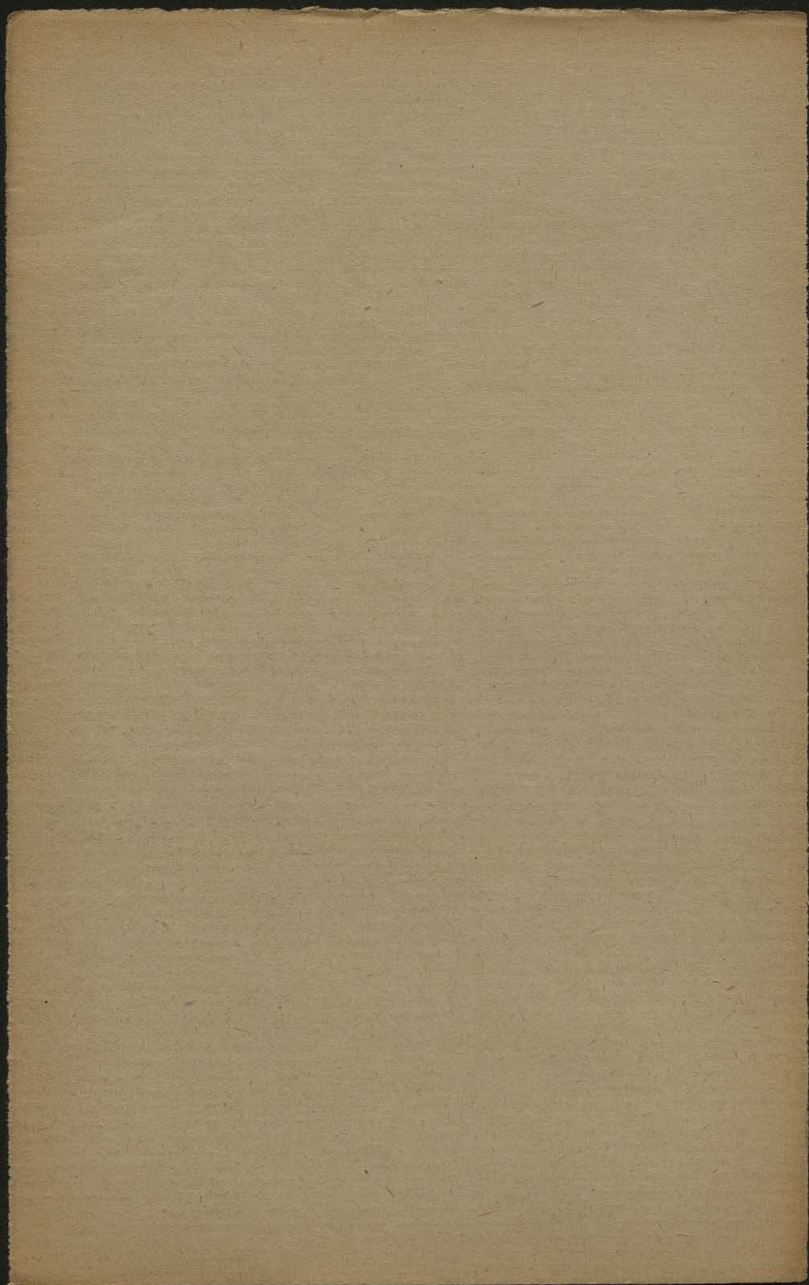
Lasiuswaj sig

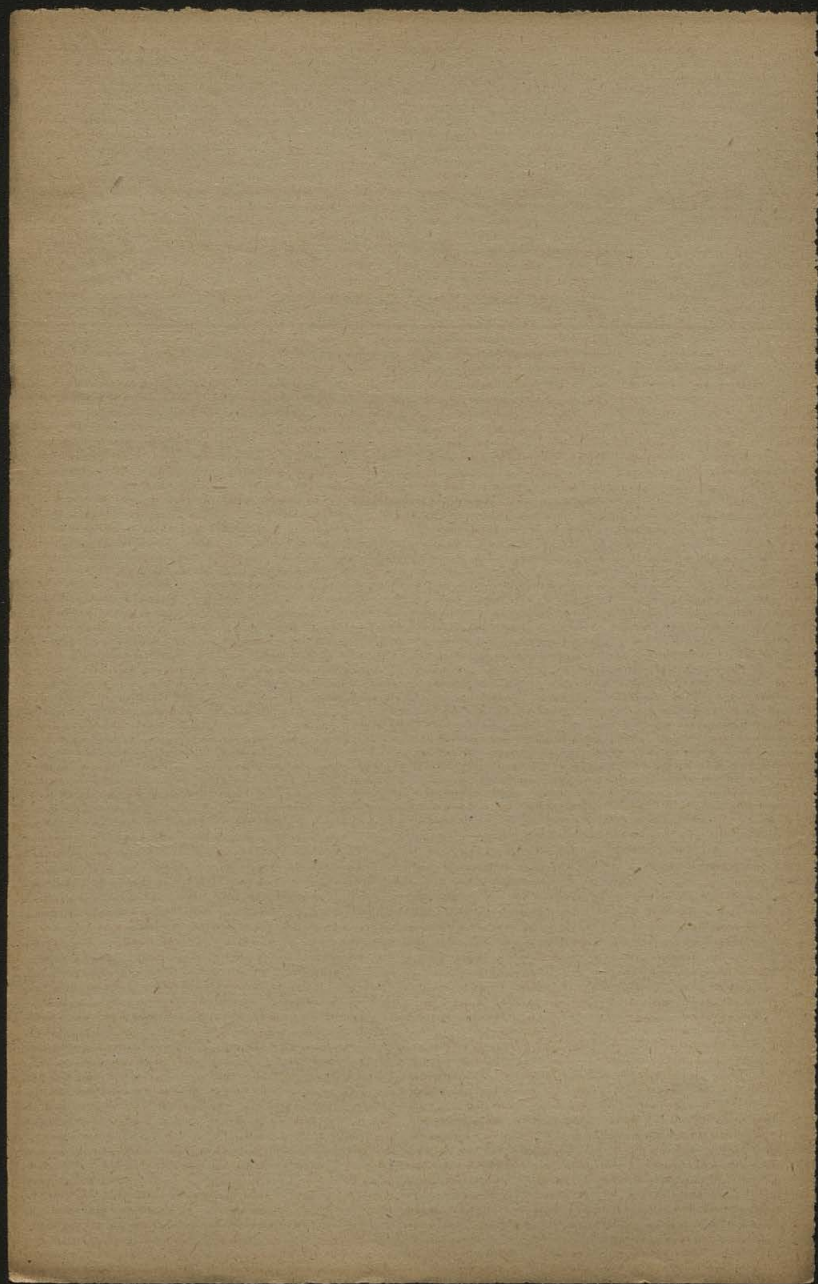
Łasraniec-ńca m-ńce i ńcy-wo um. & chłystek,
 łychy entowiek Łasraja-a. m. je-wo um.

Łasraja-a-e inst. słowa kasrae & jako przy-
 łychy, podty, nie wiele wart; stosuje się nie tyl-
 ko do ludzi, ale i do rzeczy np. „Co to tam war-
 te takie kasraue gospodarstwo.”

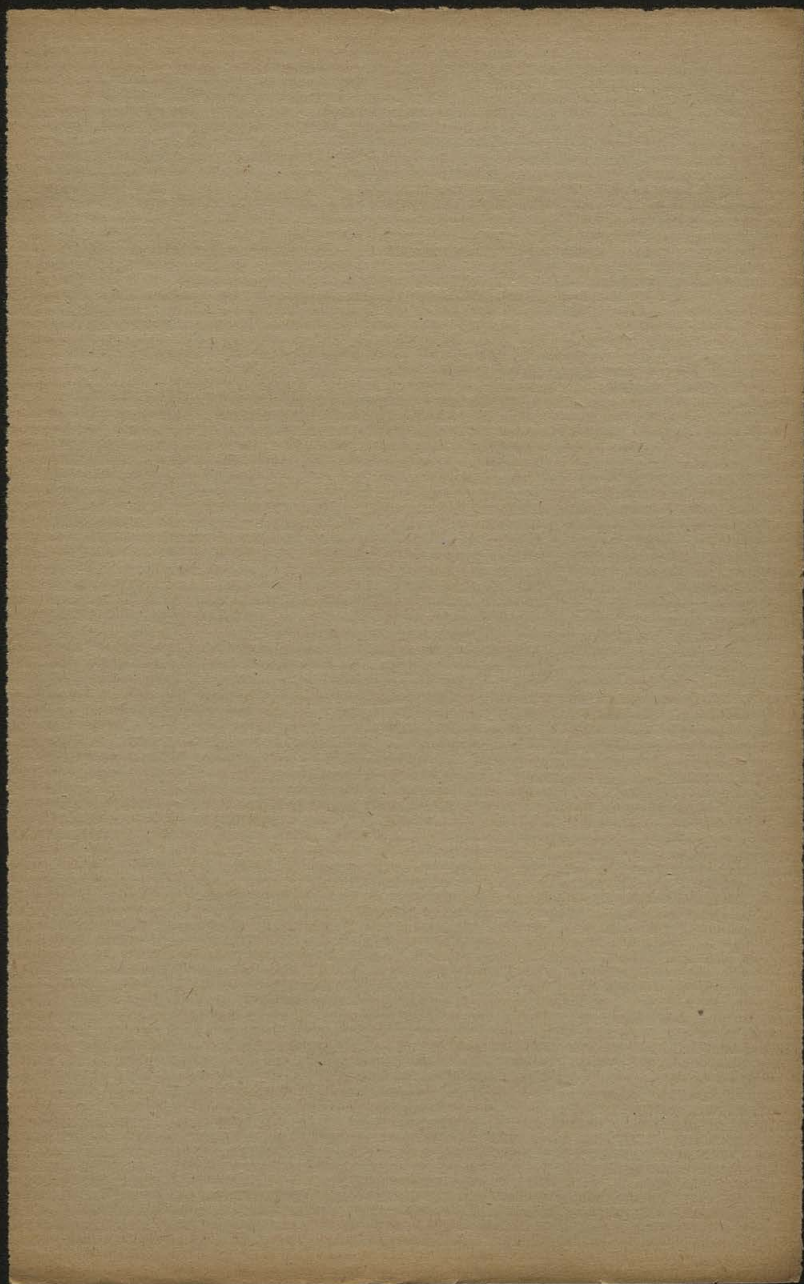

Ł ę stai - al - stoj st. n. j. d. n. p. r. w. - za kogo, od po-
 wieści, porzuci, poświęci i. s. "Jani
 go od śmierci wyrwała dwa razy, jani
 wychowała to sine ben kumary, i ja kwi-
 mój za niego kastoje." "W. Pol 3 Towar 132
 "Do to dkiecho mój, ja za to dkiecho
 kwi mój kastoje" ib. 143.

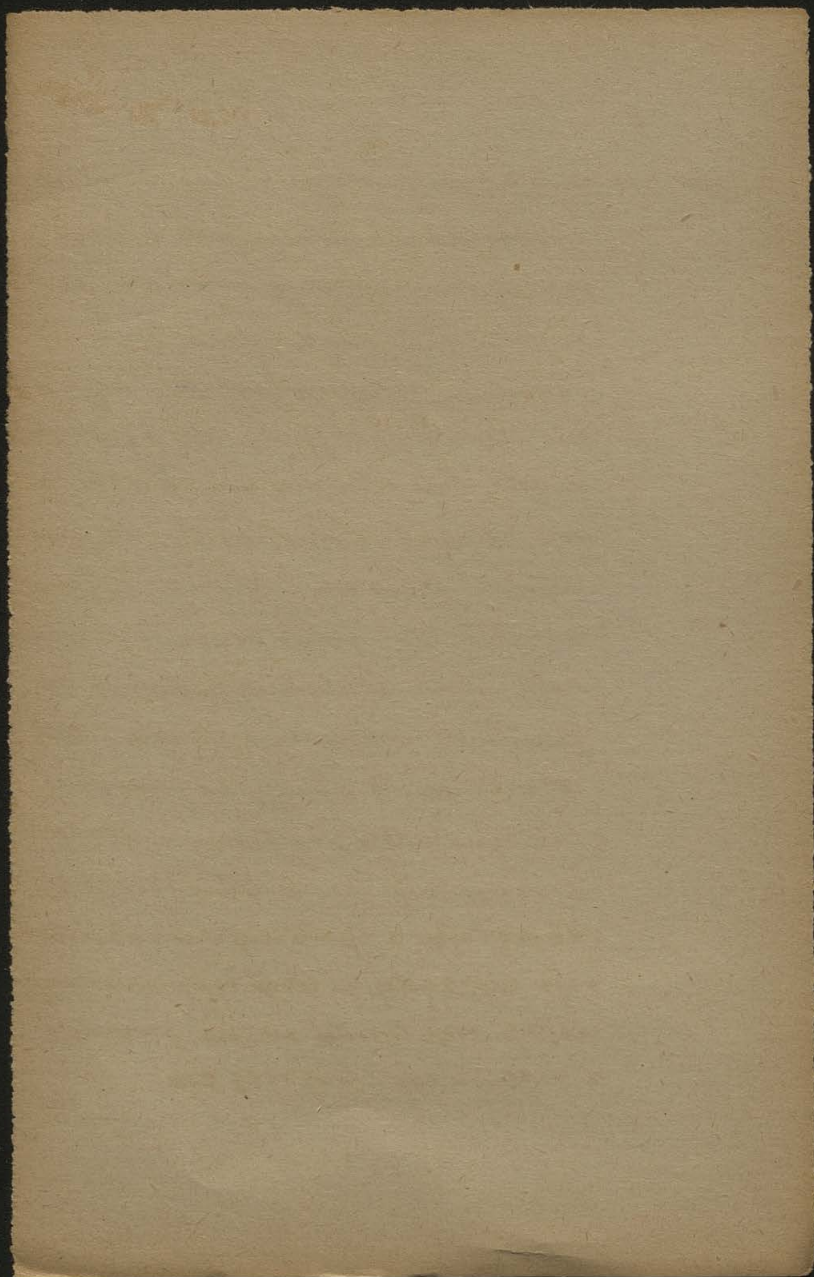

Zastawa - y. z. wy- staw um. Z wazytko co stwiy
 do zastawienia i ozdoby stołu przy uc-
 cie, obiedzie i t. p. - Stoly ogromne poly-
 skiwaty cudowno, zastawo, kryształo-
 mi, porcelano, srebrami "H. Kras. Tyg.
 Il. 3. 5. 6.

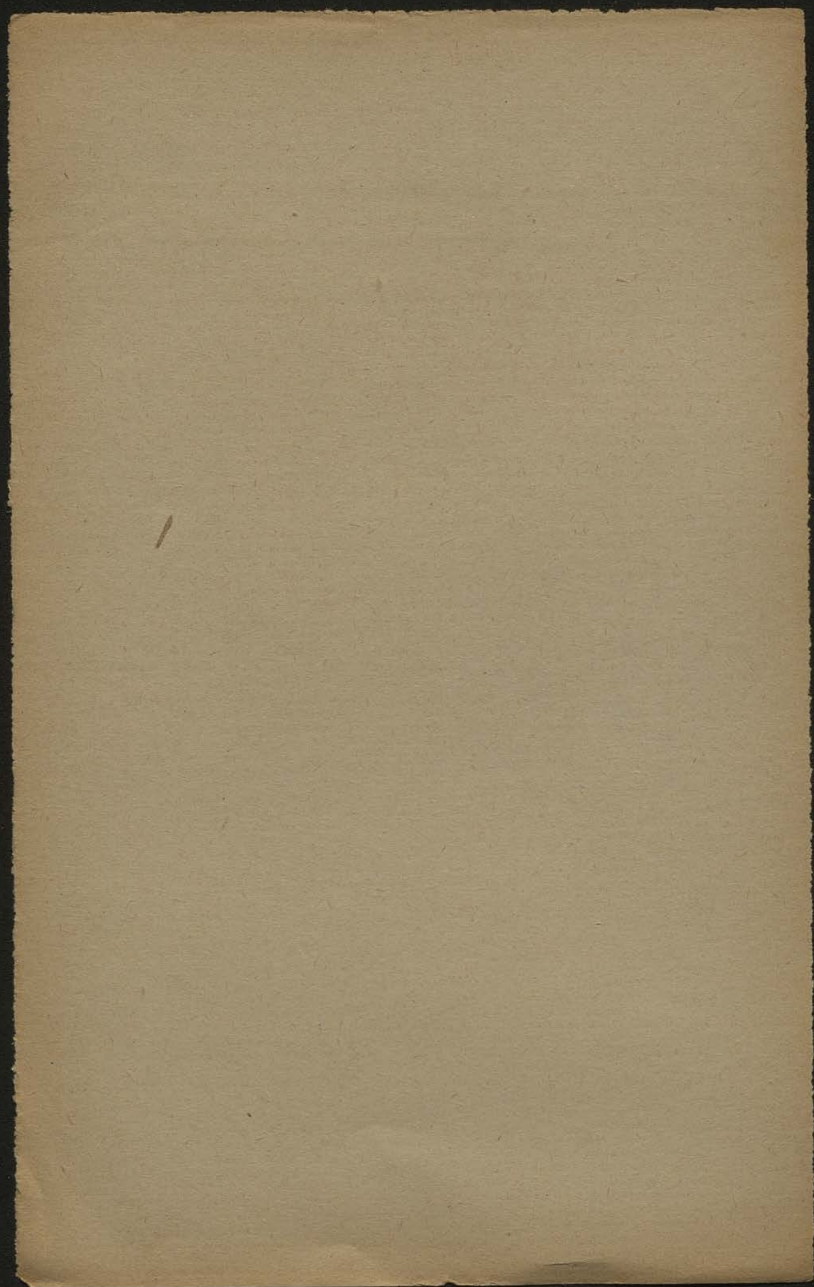

Kasztój-u. w. berl. mu. ustanie ruchu, stagnacja,
 zniecierkowanie, ospałość w biegu
 jakichkolwiek interesów, handlu, kre-
 nitost i t.p. » Sielwa była w tygodniu
 ubiegłym obrazem kastój i ospa-
 łości "Now. wiad. 1877. 13. » Nie w jednym
 zrenta, fabrykach zielona jest ten ka-
 stoj i stagnacja martwa, daje się ona
 uć w całym życiu Niemiec "J. kura.
 wiek 1877. 146 » Jakim powód tego ka-
 stoju, który w obecnych okolicz-
 nościach nie narodziłby się? "Wiek
 1878. 64 kron. lit. » Kupcy nie powinni
 takiego kastój w interesach i takie-
 go braku kupujących "Słowo 1883. 13. 2.
 » Korzystając z chwili wytchnienia jak
 daje mu kastój w akcji dyplomatycznej,
 usiłuje rząd turecki ożywić prowincje
 z rozbójnikami. "Wiek 1887. 226. 1.

Застолья-а-е, за столом сидежы "бонистухай-
мы" сіз размовіце застольных бісца-
днікаў "Т.Т.пері 1.213.

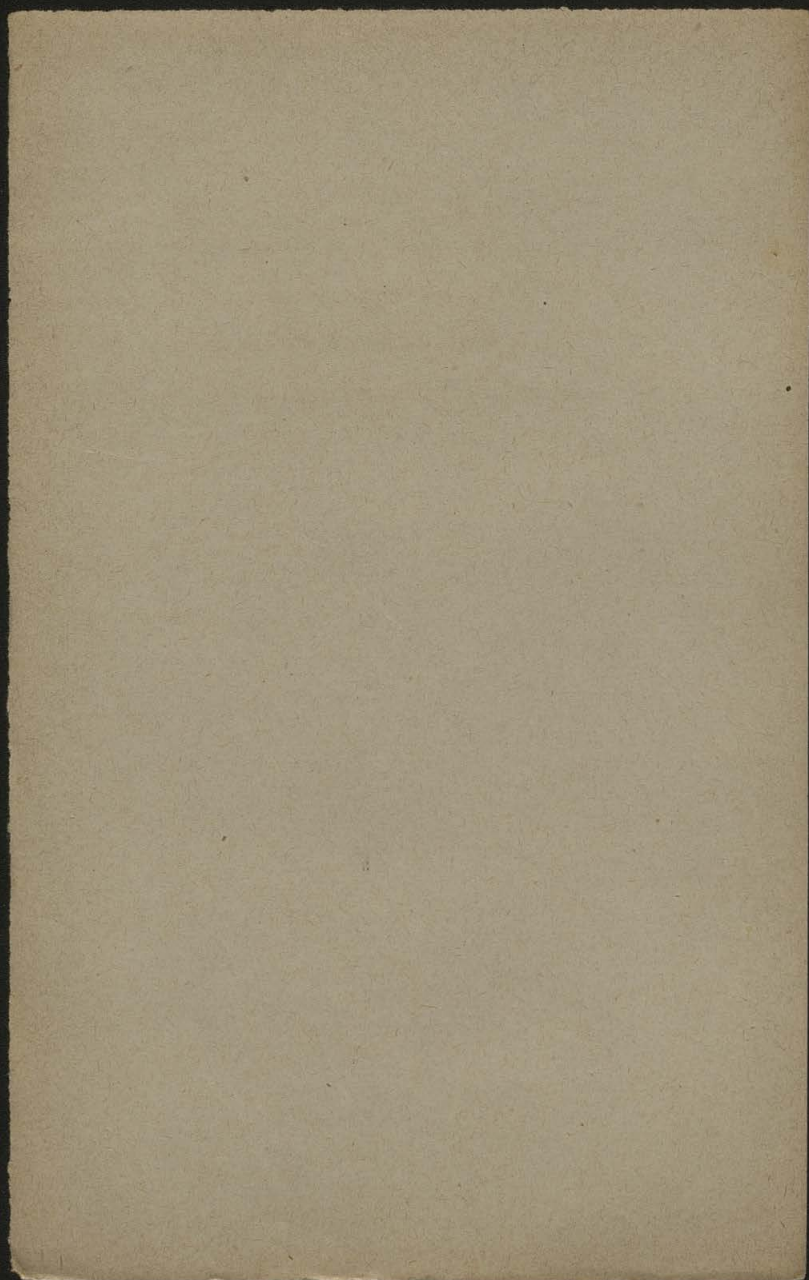
Kastrzyczki st. ex. dkn. uwiecznić, utkwic

„Biedt, zdawato us ze xendoleje i padnie,
stawa kastrzyczki mu w gardle” J. Kraw.

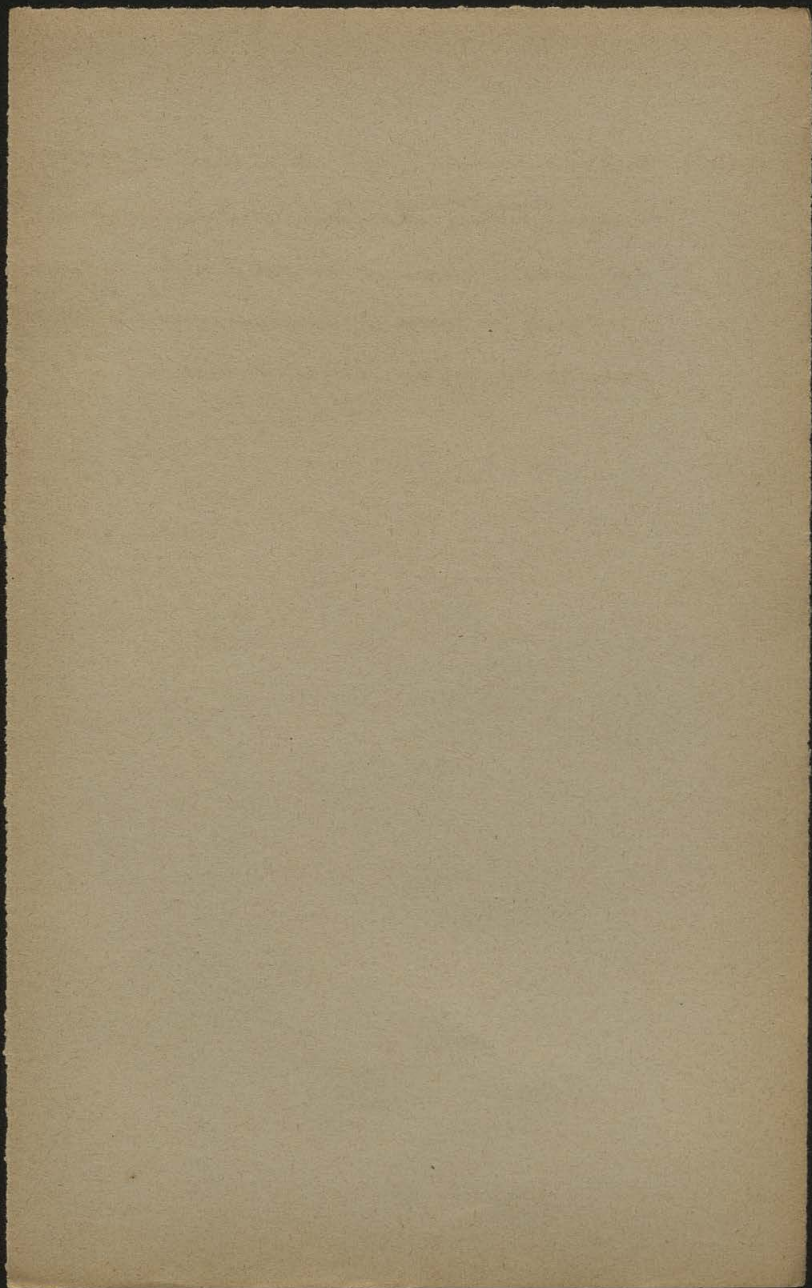
38. 70. „wkrótce konie us kasapaty, spieni-
ty, wóz staugt i kastrzyczki w błoce” J. Kraw.

2. 270.

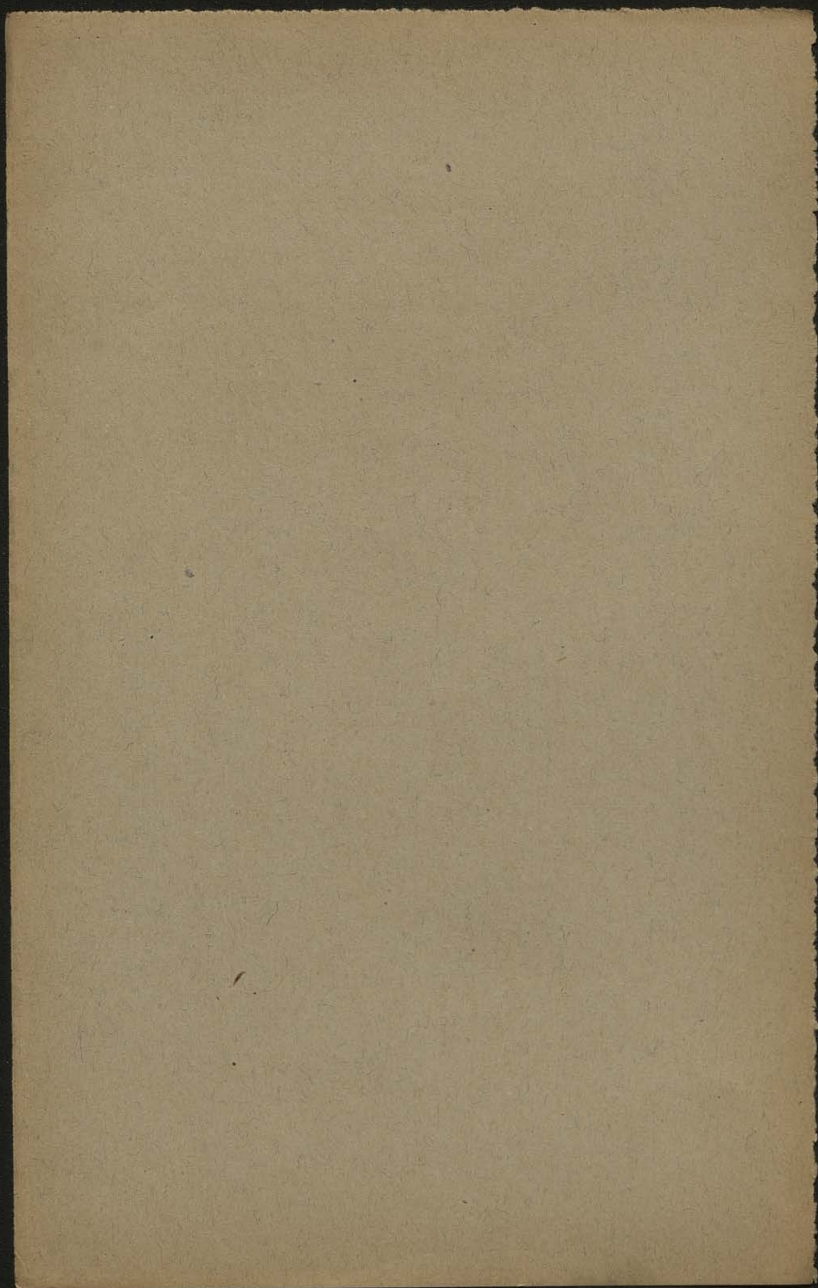

Zastavykiwai' - at - kuje st. cz. czest. Kastrey.
kuej' - at - nie dku. jdu. ued. wostrykiwai'
 ka skoug " Czy nie zastavykiwai' dnu' panu
 uosfing? - Owszem, zastavykiwai'atam prou
 panu godkinnu " M. Dat. Panu. Diany 239.

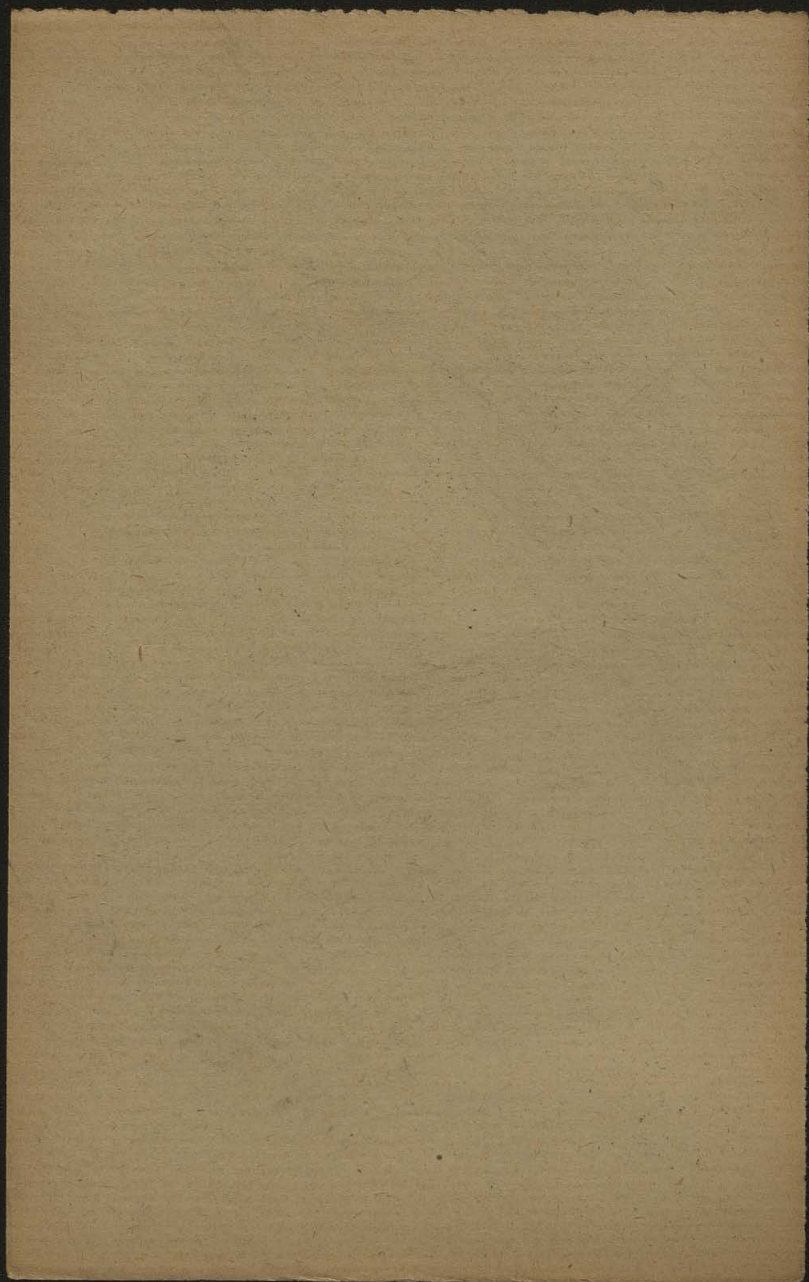

Zastygnac' - stygn' - stygnie st. nuj. dhu. 3, "niejcie po
 nim zastygnie" = jwi dawno go tu nima,
 dawno itgd usiedl. "A gdzie's tamten pan
 jest? spi' jemu?" - O' gdzie's tam panie, jwi
 i' niejcie po nim zastygnie. - Faktu. 'odje-
 chat? - Odjechał, panie" L. Kark. 2. 273.

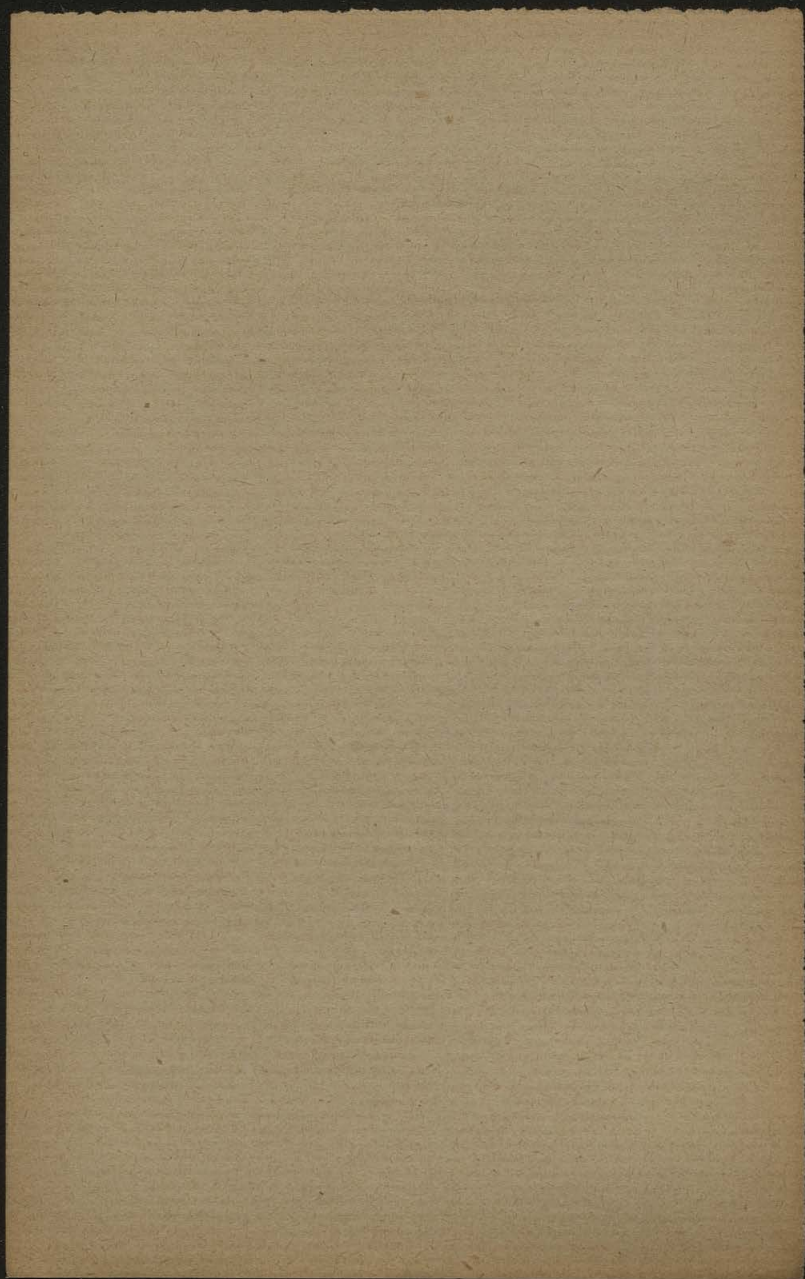

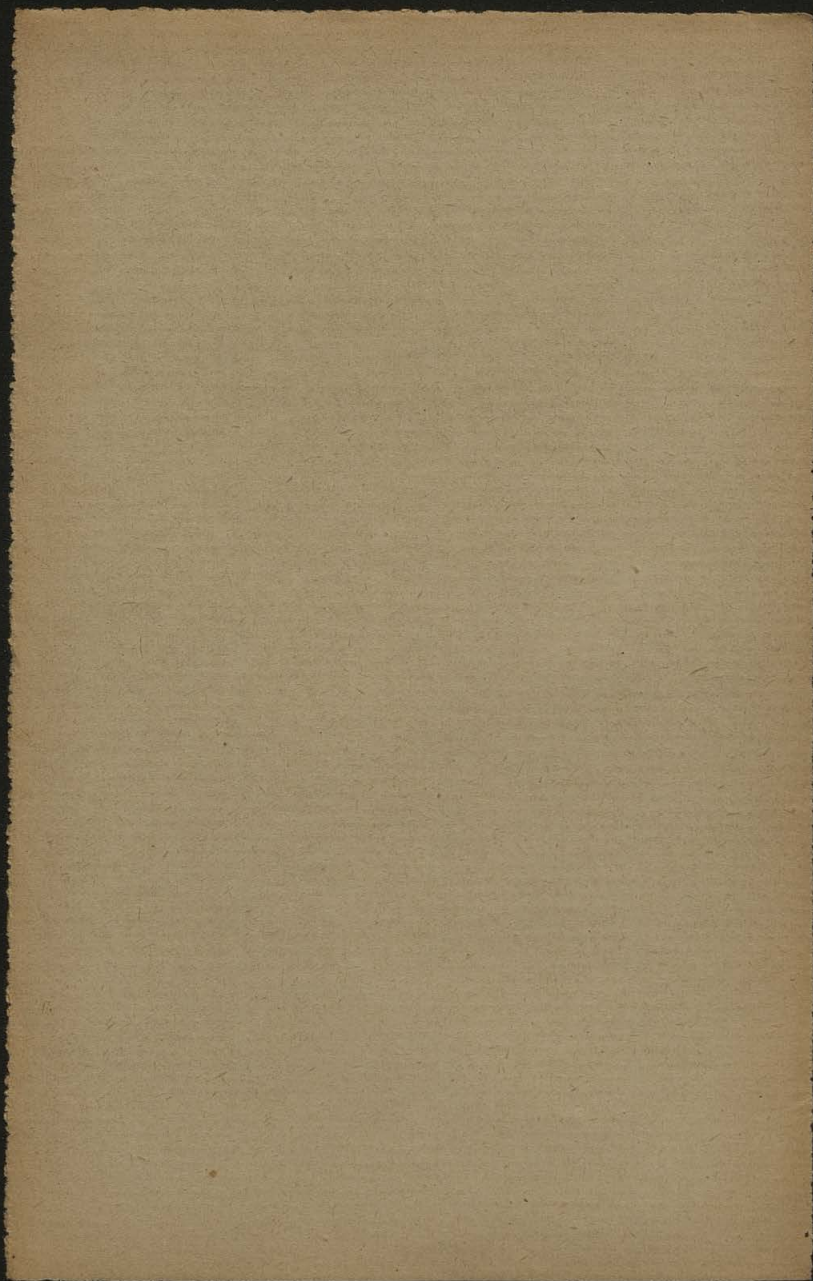

Zasygnowaci'-at-nije st. ca. dku. w sygnaturowie
kadrowic' „Kanonik na ławce sie-
dzący, czekał rychło na mraz świętą
zasygnuje” J. Krass. 71. 139

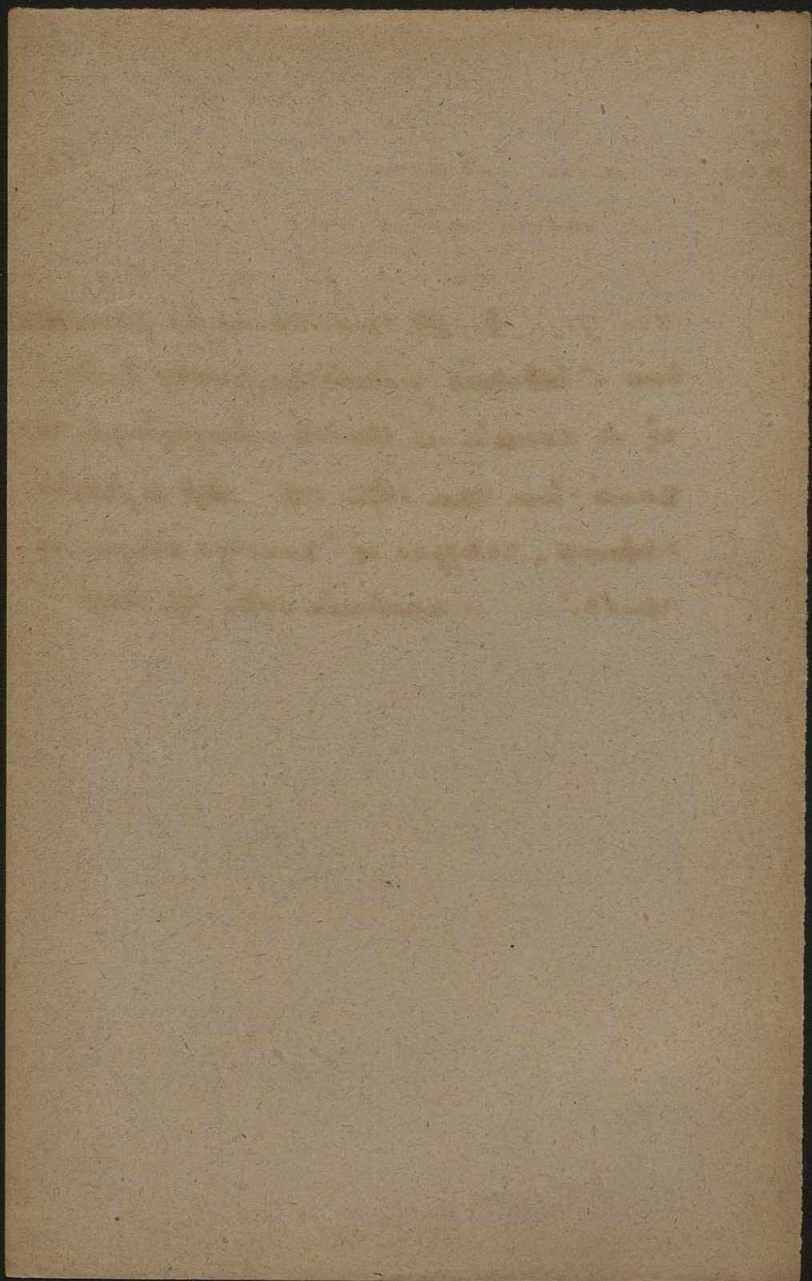
Zasyp-u. m. py-ów mu. usyp, nasyp, miéjcie
Zasypane gruzem, kamieniami i t.p.
„W gruz rozsypać, tyko ówdrze ku-
pa, kamieni, indziej zasypem ster-
chaty.“ Sł. Ryk. Ost. Szym. 1. 3.

86⁸⁷

Zasypai or. dku. Zasypywai or. usth. z fig. „Leka-
nie zasypywani bywajz pwr pajentów
pytanicmi, jakie mójz pi' wody” J. Lom. F. Lom.
1886. 175. 1. - § - Się zaim. dku. w jz. przewożni-
ków i toburów nadwizai. xnowy dostai
iż do aweratu w skutek nieogłędnych re-
znan' kuu. Waw. 1872. 113. - zbył w jz. xplu
aktorów „Zasypai iż” xnowy: abajai iż
skutkiem niemiśenia roli. cf. xryc

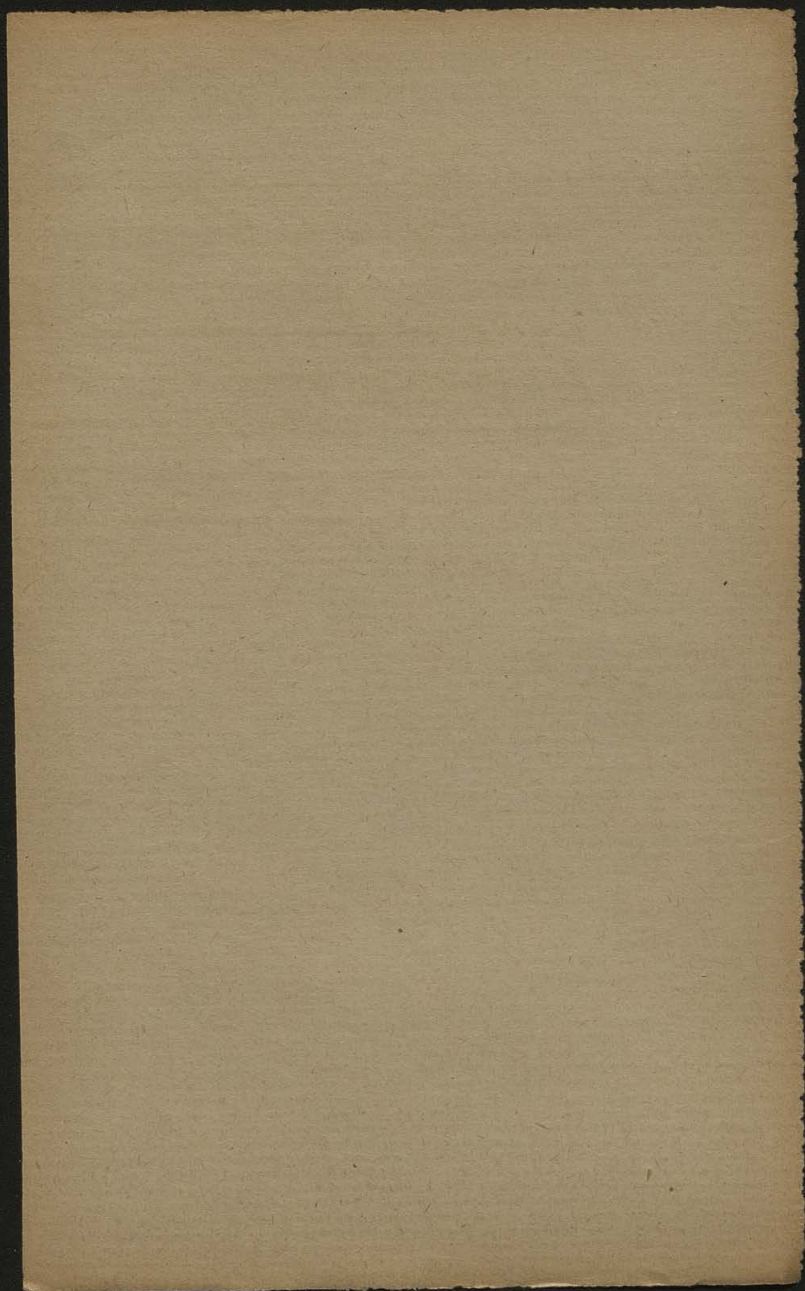

Zamachować - at-chuję st. ek. dku. w grze szachowej

dać szach królowi lub królowej z przem.

postawić kogo w położeniu trudnem, bez
wyjścia. "Jak kłamał się tego nie
po pochyłości gór kamienia nie w lewinie,
tak i w nalog, wiskaję nie w stosunki,
w końcu zamachował nieostrońnego
własciciela tej wady charakteru" Gm.

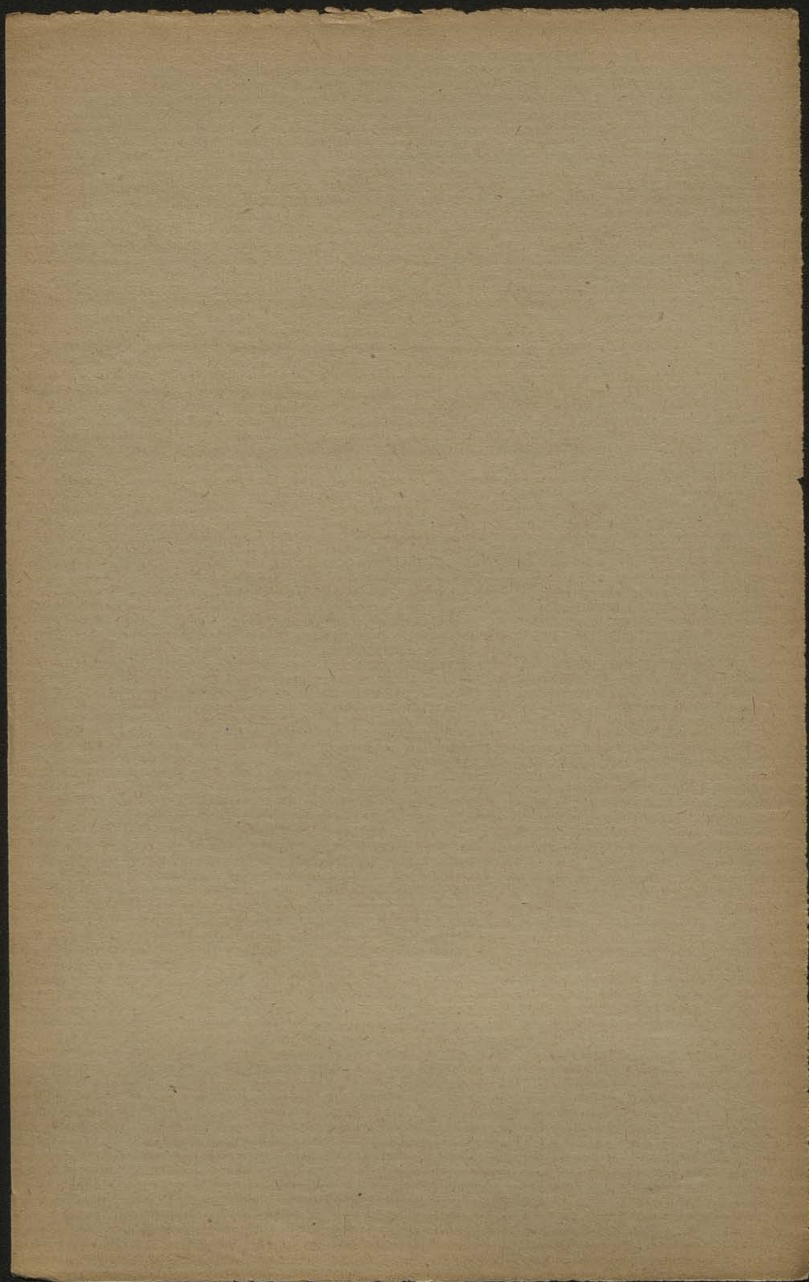
Tyg. 1883. 73.

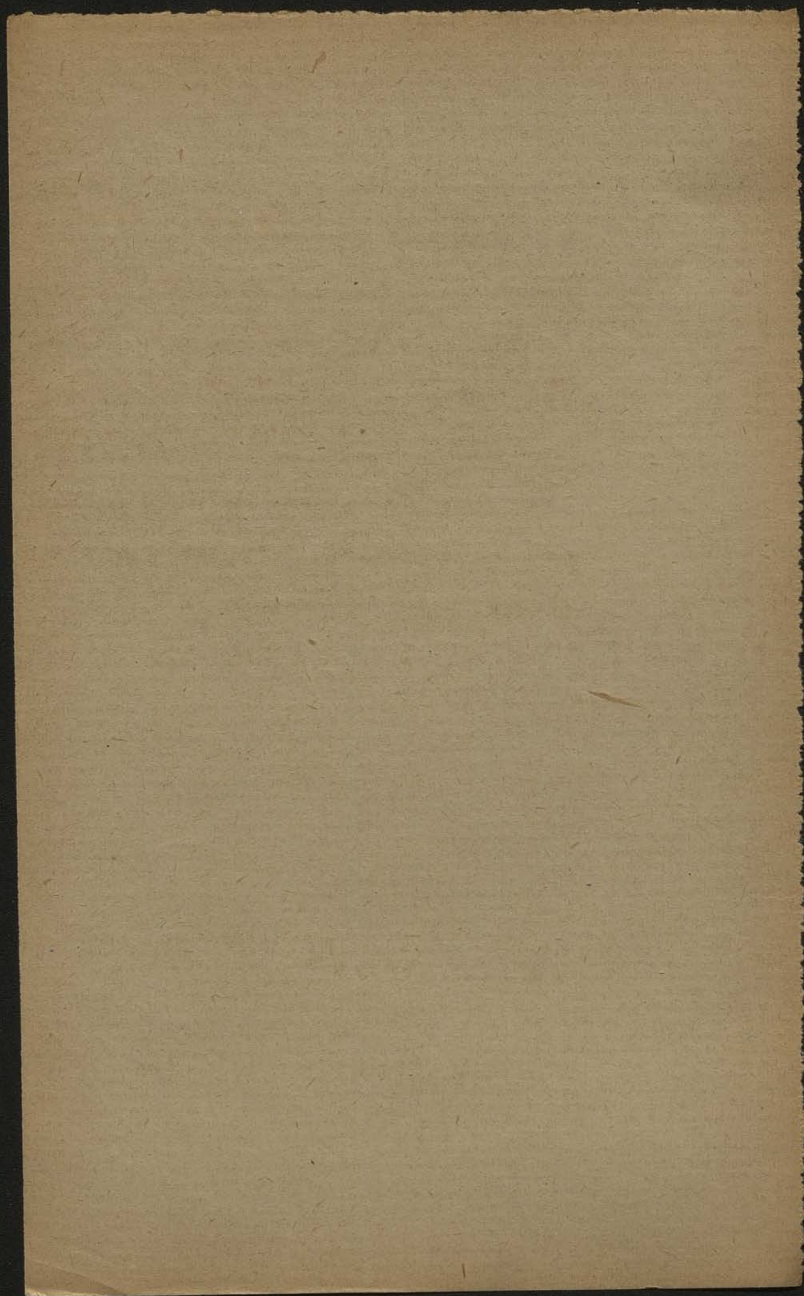
Łaskalce st. uij. dku. v. Łaskalce się - at - eje zaim.

Dku. zapędzić się co wcale nie było, szał
 „Młotów swój, oblatamucita mi serce,
 obietnicami głowę, kien się kaskalce,
 zaturmanit, kien wrogów, cały świat
 strasit z przed oczu” Ł. Kach. 2. 286.

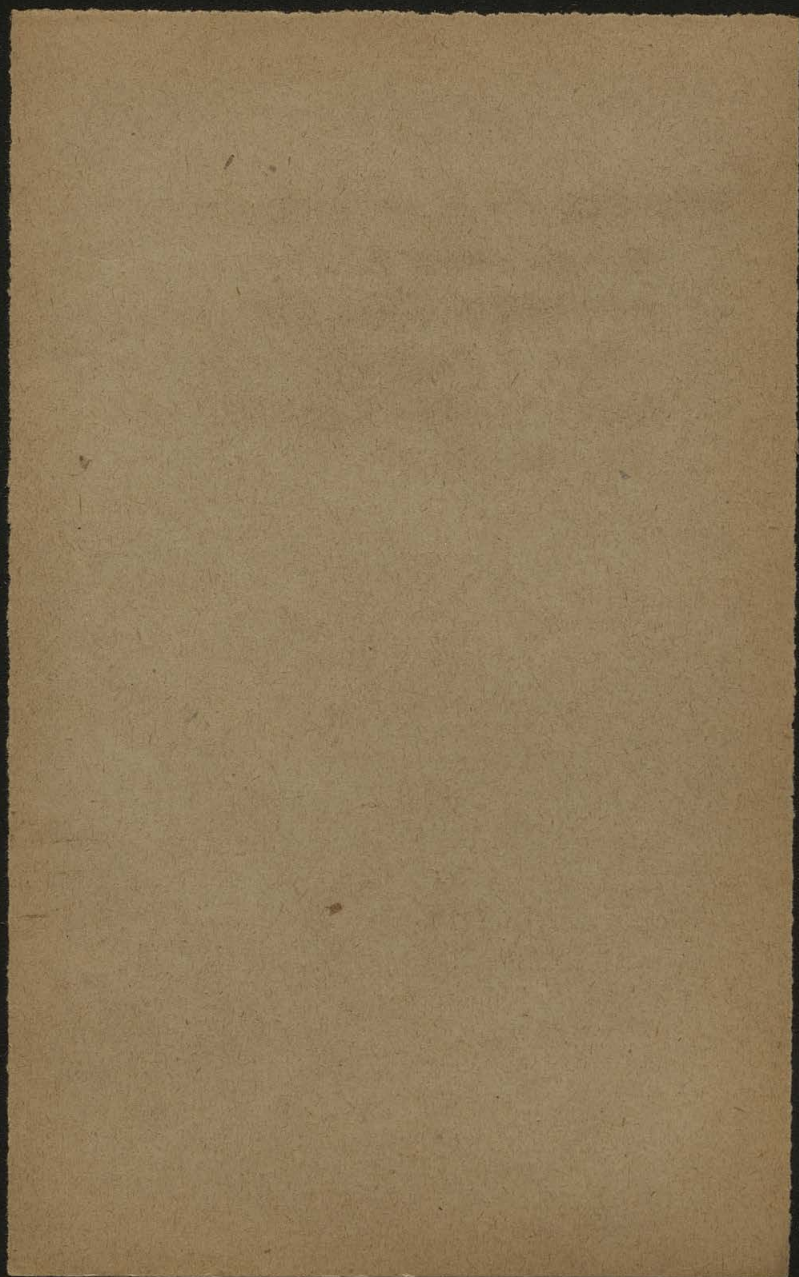

Zarzarcac - at-a st. or. dku. z fig. - majątek, obcis-
 żyć długami, nadwyrzżyć „Majątek,
 powiem ci otwarcie, trochę zarzarcat
 na tym uwzględnie honorowym” A. Wilek.
 Fot. 1.48 z - się st. zarim. zarzarcaniem i
 zarzarcat fig. wleci w interes, długi
 „Ten i ciw dla miłości wtarnej zarzar-
 gat się, wyprzedat, wychorta po nim
 ziemiz kupit” J. Kraw. 90.17.

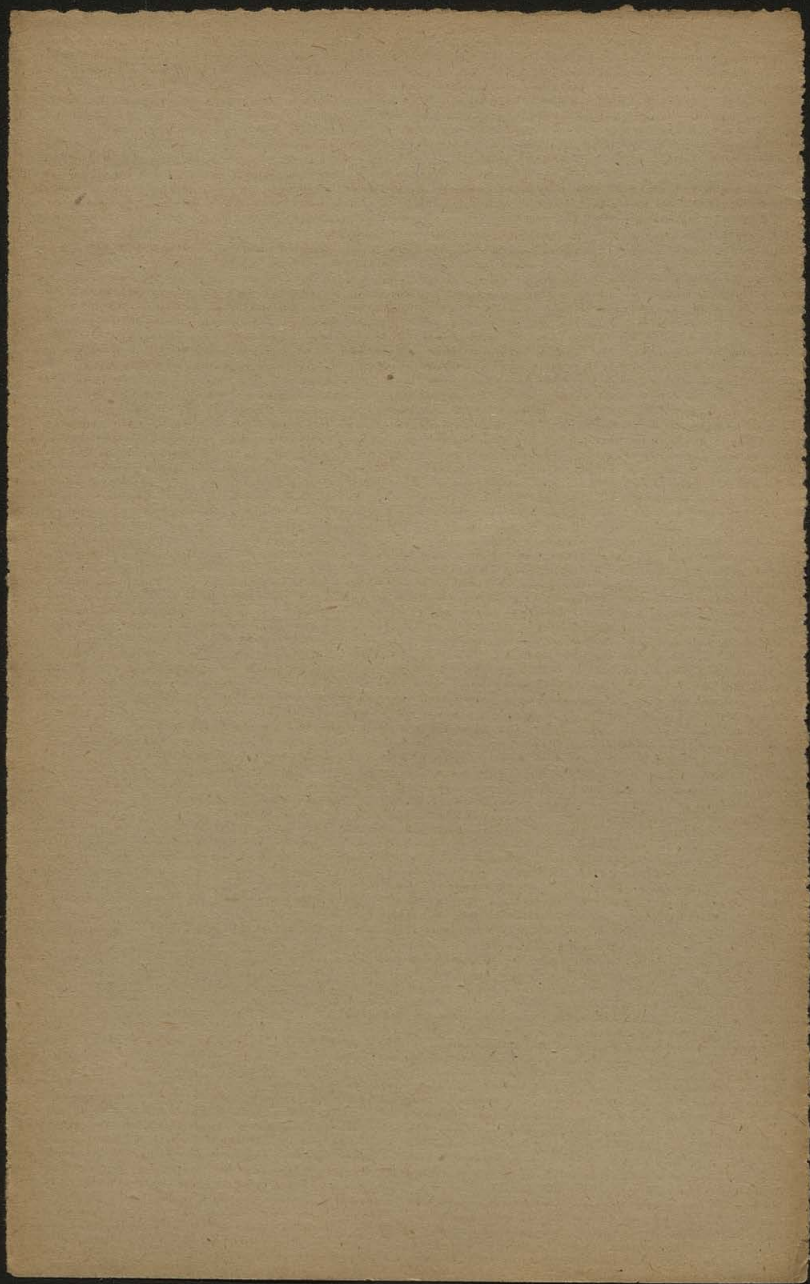

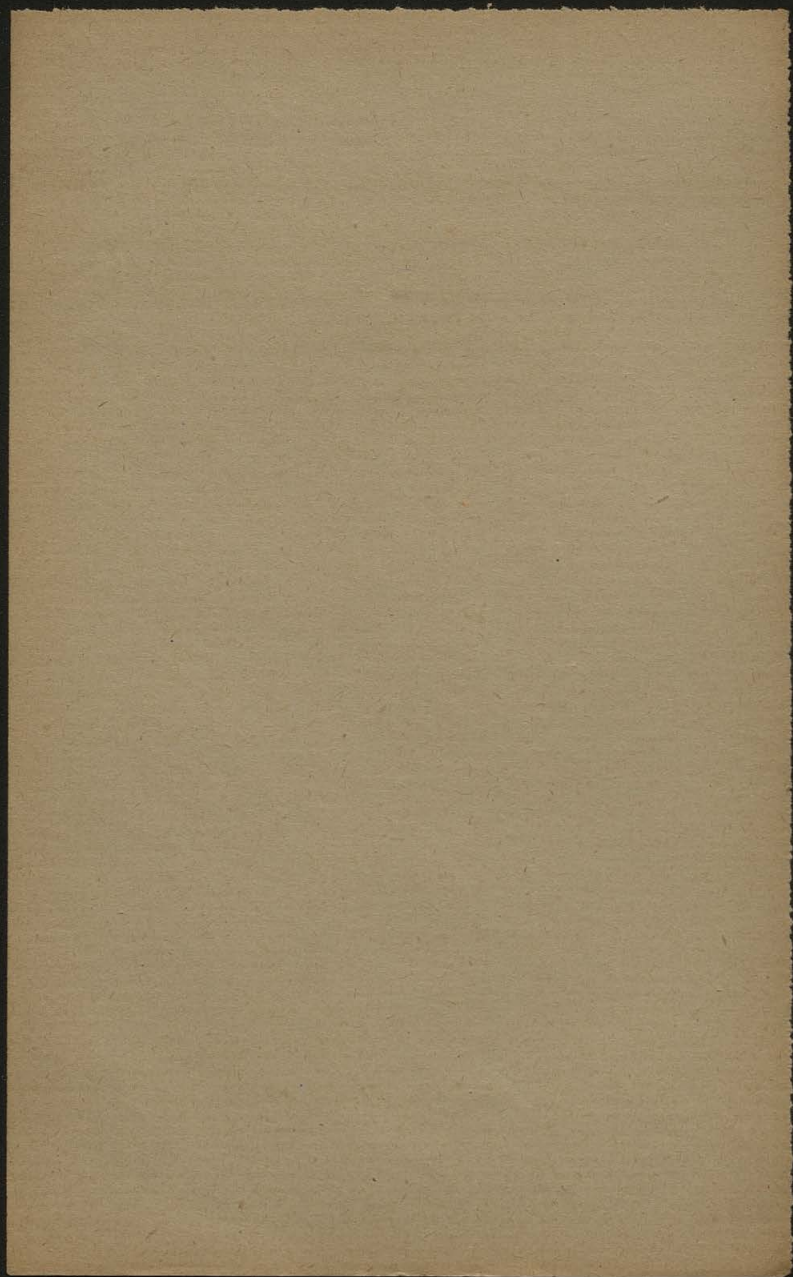

Застахепи́нги́ и́с-а́т-пу́и ст. каин. дру. хантинги́ и́с
на хаварепли́с, хаварепи́овы друви́
„Вбичта до инлы́ и хаварепи́ста и́с не
сродка” Ж. П. Крив. Умк. 1878. 54.

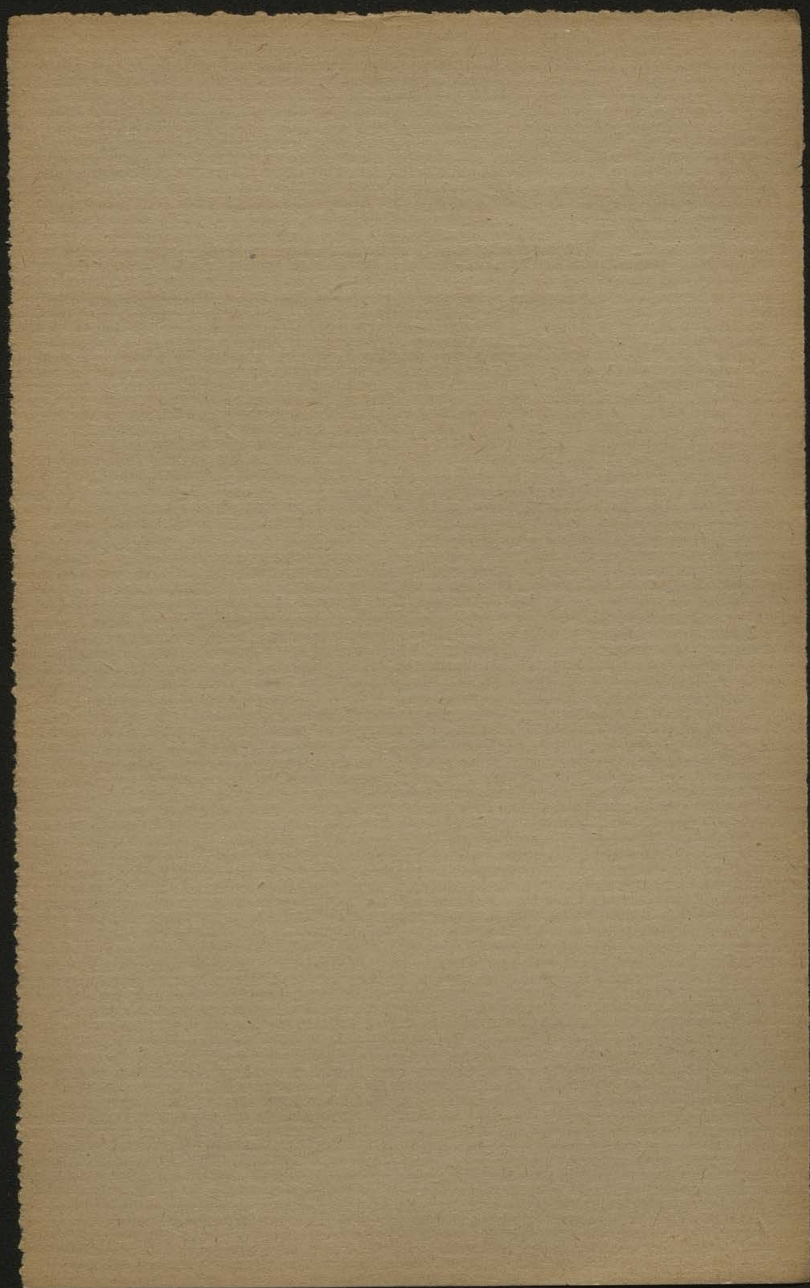

Zaszęptać - at-pce w.cz.dku. Zaszęptywać - at-a
 udku. każę szęptać „O głosni bracia-
 kowie! drwo smutny każęptać - drig-
kuje Hebauw, ie nie w pius ek ode-
ptać” Ad. Mick. 1. 258.

Защерегуваі-аі-гуіє ст. ек. дкм. в іеліі' в ваєрегі,
звербовуаі, Защерегуваны до н ашого
обван, стаі іі обронуі, прамых касад"
77. Крав. 2. 33. 28.

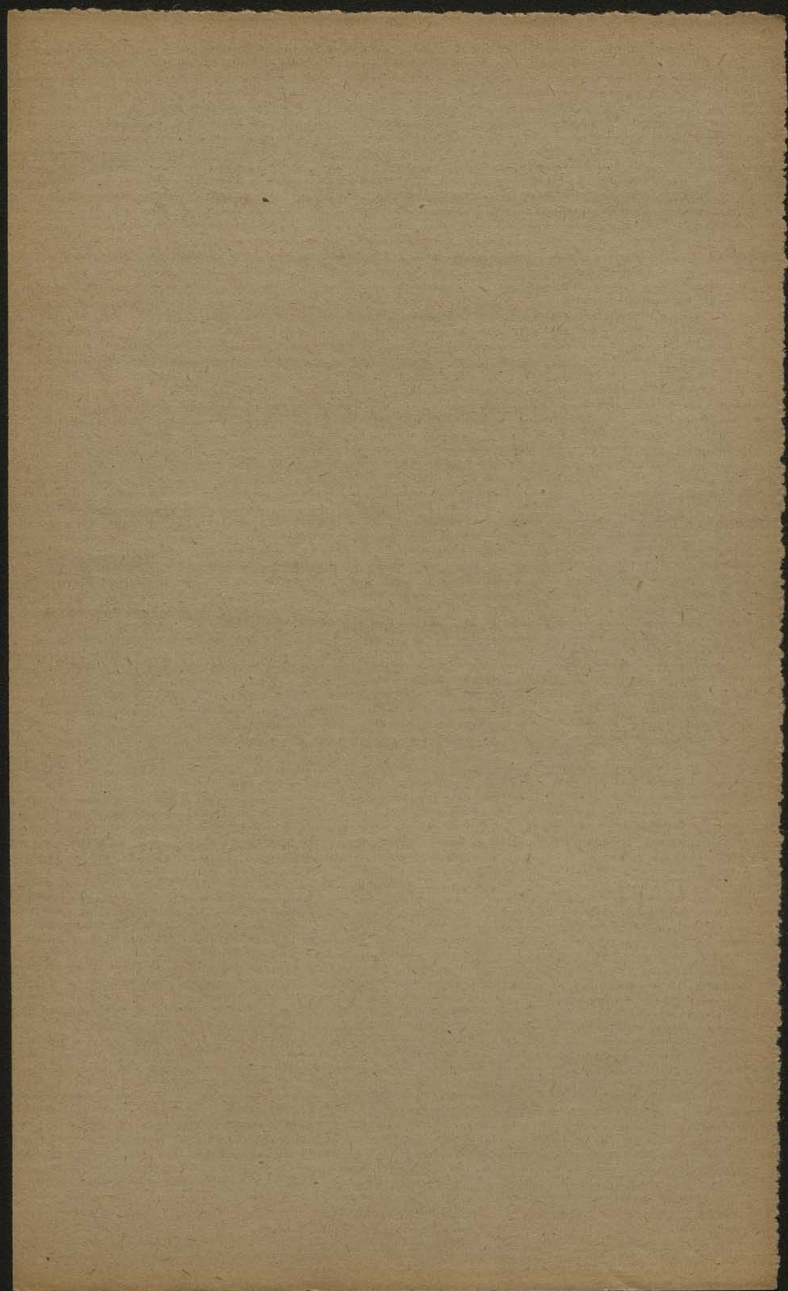
90

Хартапар - ат-пие стий: дн. про. како чаи
 ис, кадурвайс ис, каплатеи в нитоси

"Хартапар - повіда ис о коніи в
 постронки сплатануи і о ехтовіеку
 како чаиуи" Т.І. фін. Нов. 1878. 3.

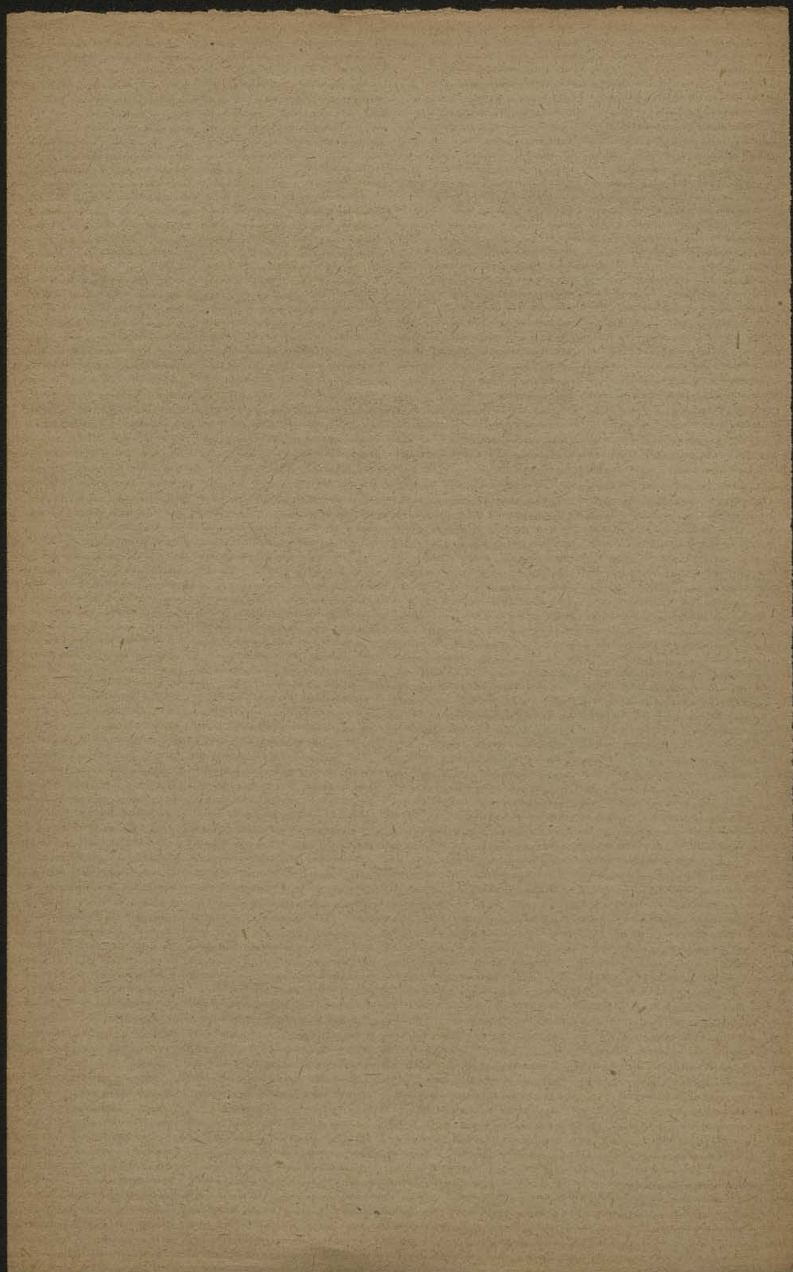
"Гадайіе со чучіе-ја ис на тем
 ніам, пачі Александер хартапар."

Ж.Т. Урвн. 71. 79 "Хы туві лис вхерепеті
 осуніеласі... бредавыско готоіо харта-
 пар." іб. 73. 42.

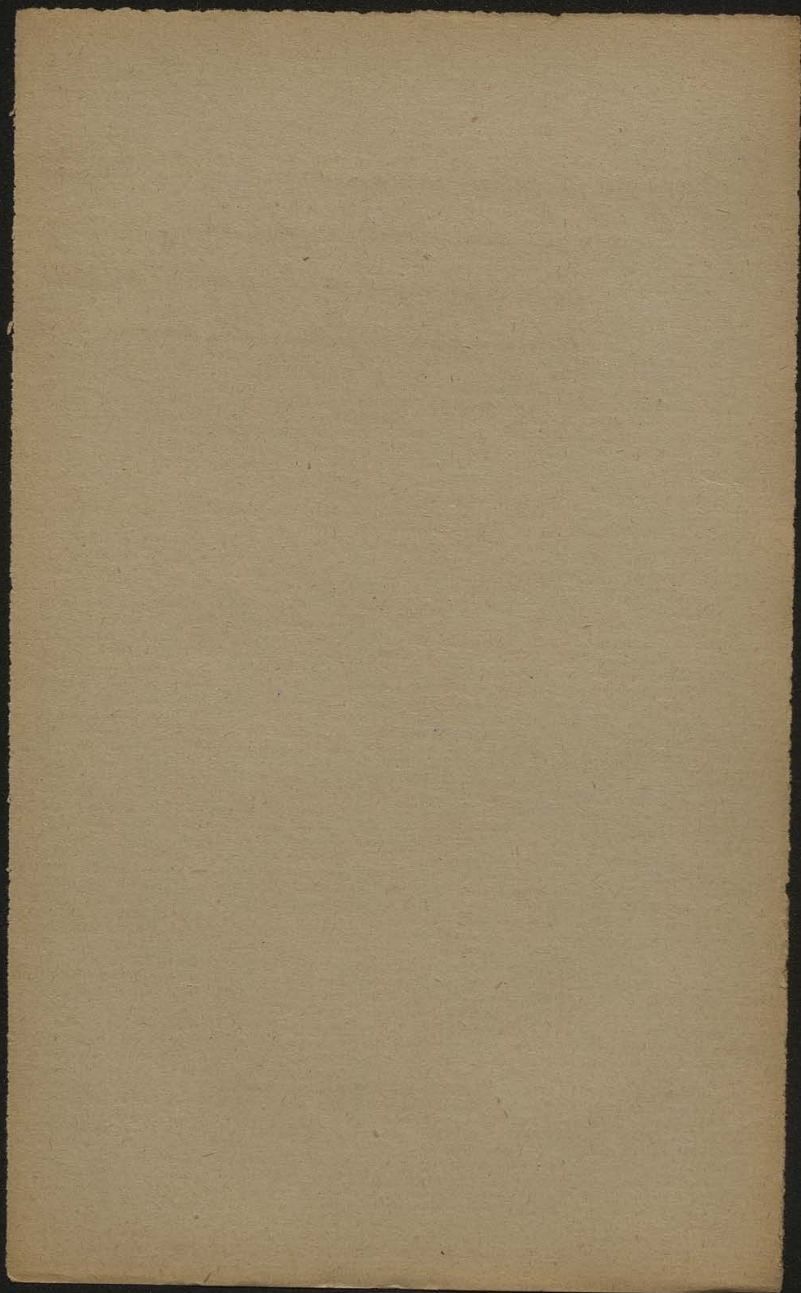

Zatabaunyc' ył y. w. m. dnu. tabakz powalai,
 Zaborukai „Zenerat uwned, wlokze
 na sobz chustkz zatabaunucz. „D. Pol.
 brud burz 130. „Trzymat w rze chust-
 kz zatabaunucz niebieskz i tabakier-
 kę „K. Karab. 2. 163.

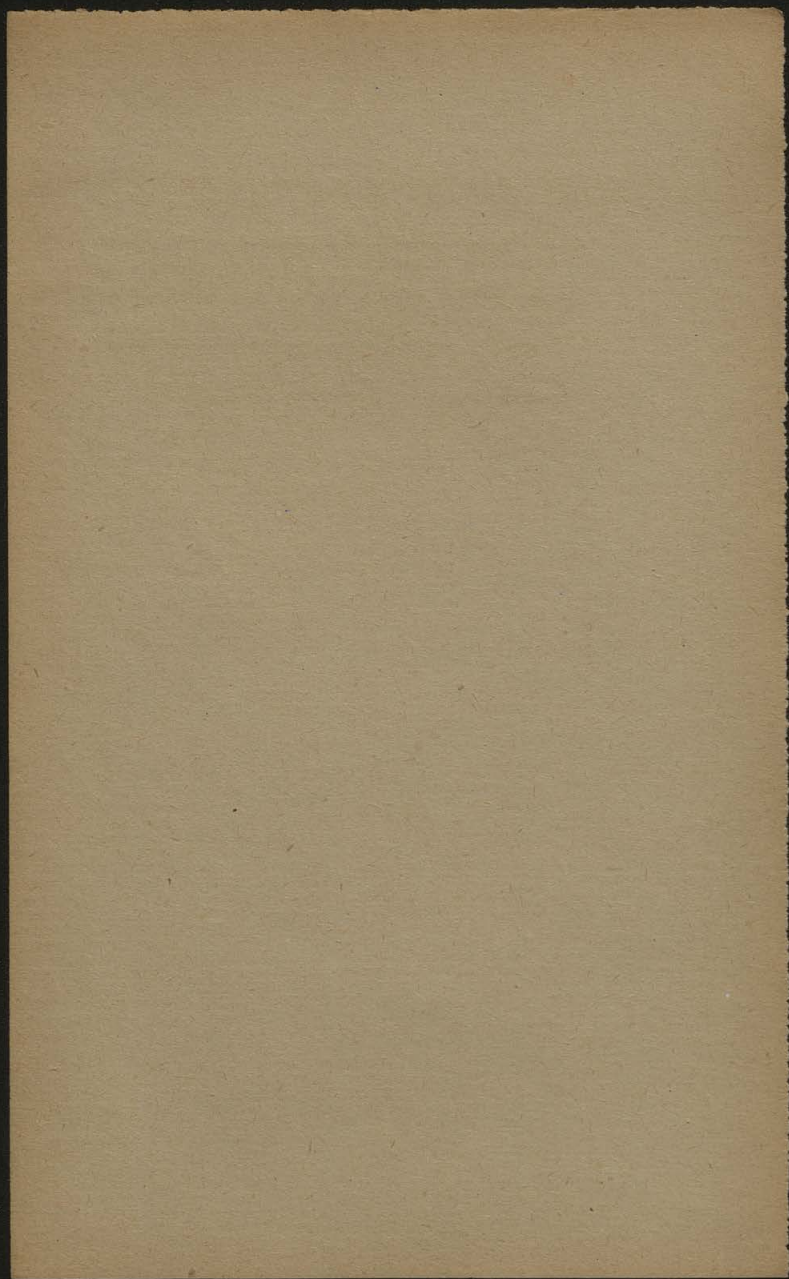
Zatarg-u. m. gi-ow uni. prrest. katarga. i. (La lui).
 było przeciwnie) zająć, spór, Zatarg
 się z tego wywignął rywy i z obu
 stron uparty "J. Kwart. Dn. Lwarku. 3. III.

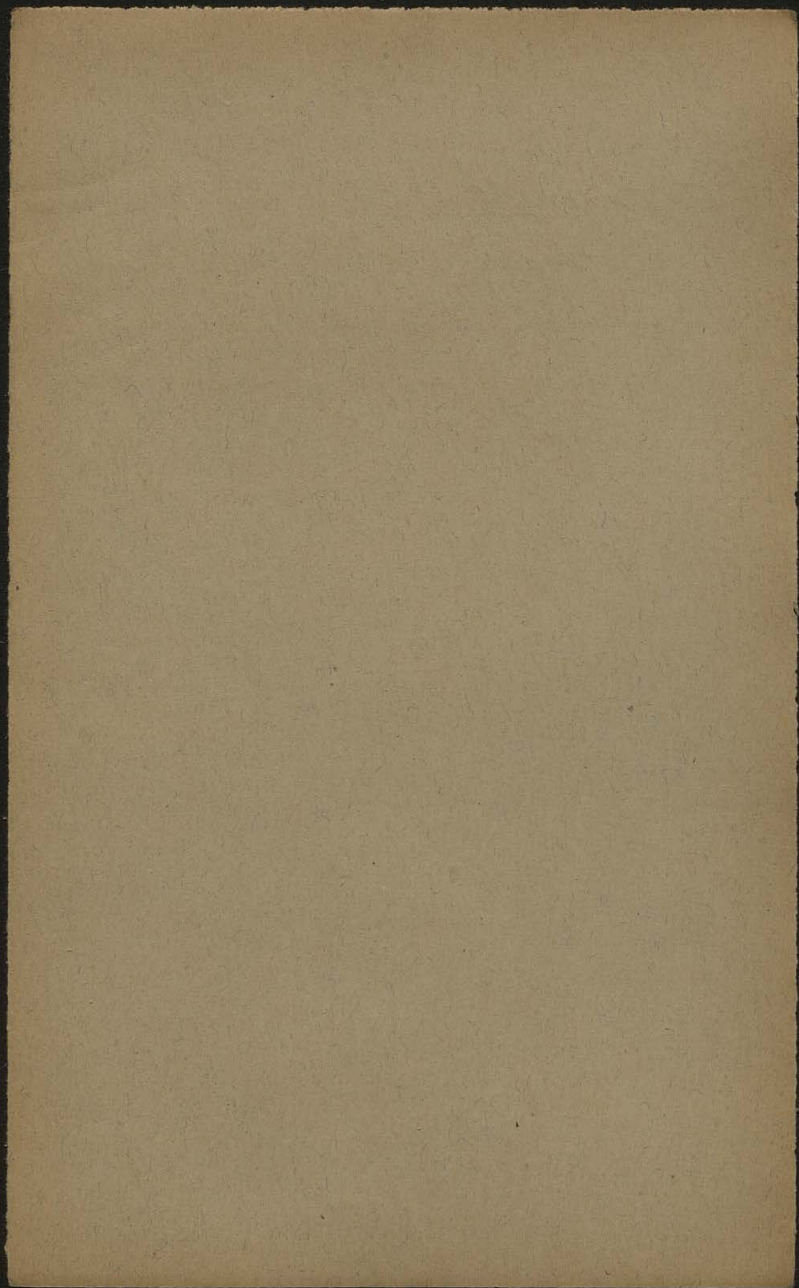
Katasowai - at - suje w. x. dku. & katarasowai

"Druwi u'ich kamkua w x dku. jest
tam kto?.. hej!... dokota kamkua, kata-
sowai; hej, libenya moja. 'uicma co
kartowai." A. hr. Fr. Kom. 1. 42.

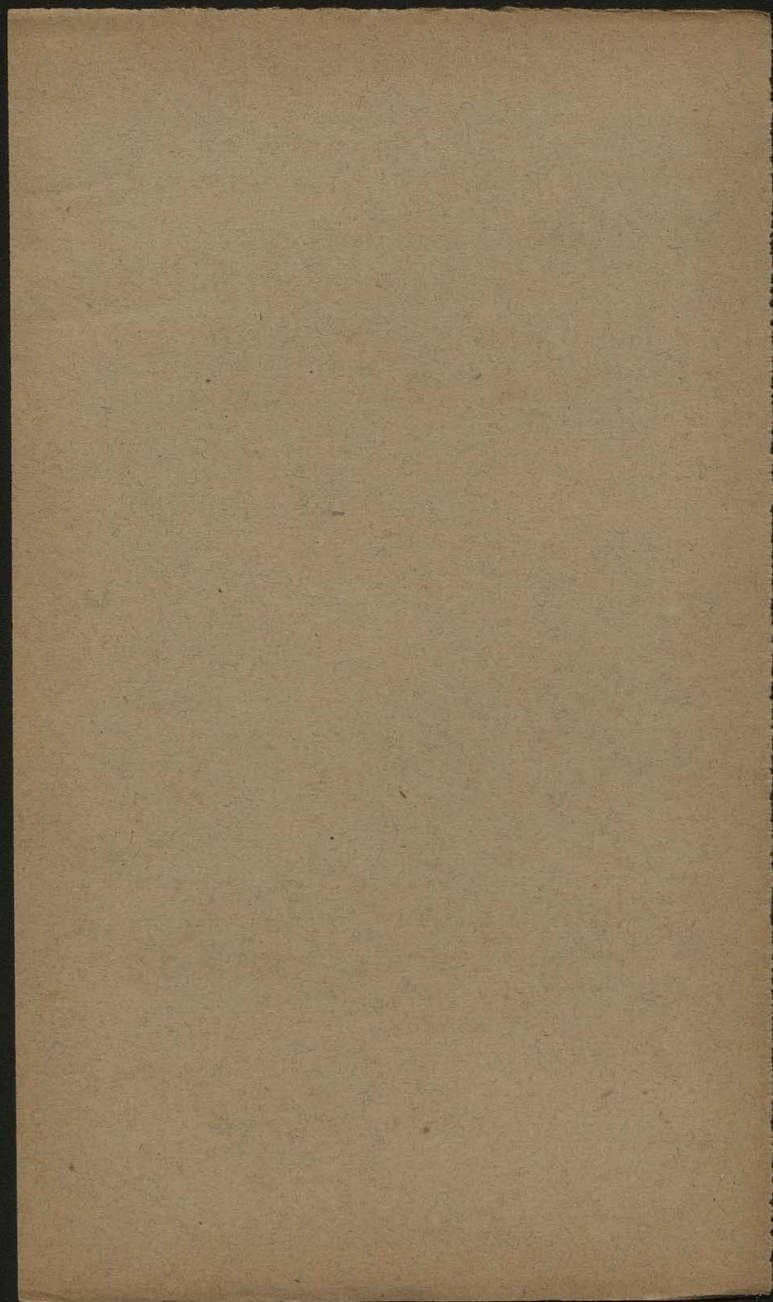

Затестаменти́ и́ и́ ст. ex. dkn. testamentum
записаць „Пави́ Кузакі́вскаго́;
кляну́ не бо́вayoк пи́смен затеста-
менту́ вича́не убо́гуюча́не” А. кр. Гр.
Діста б. 7.

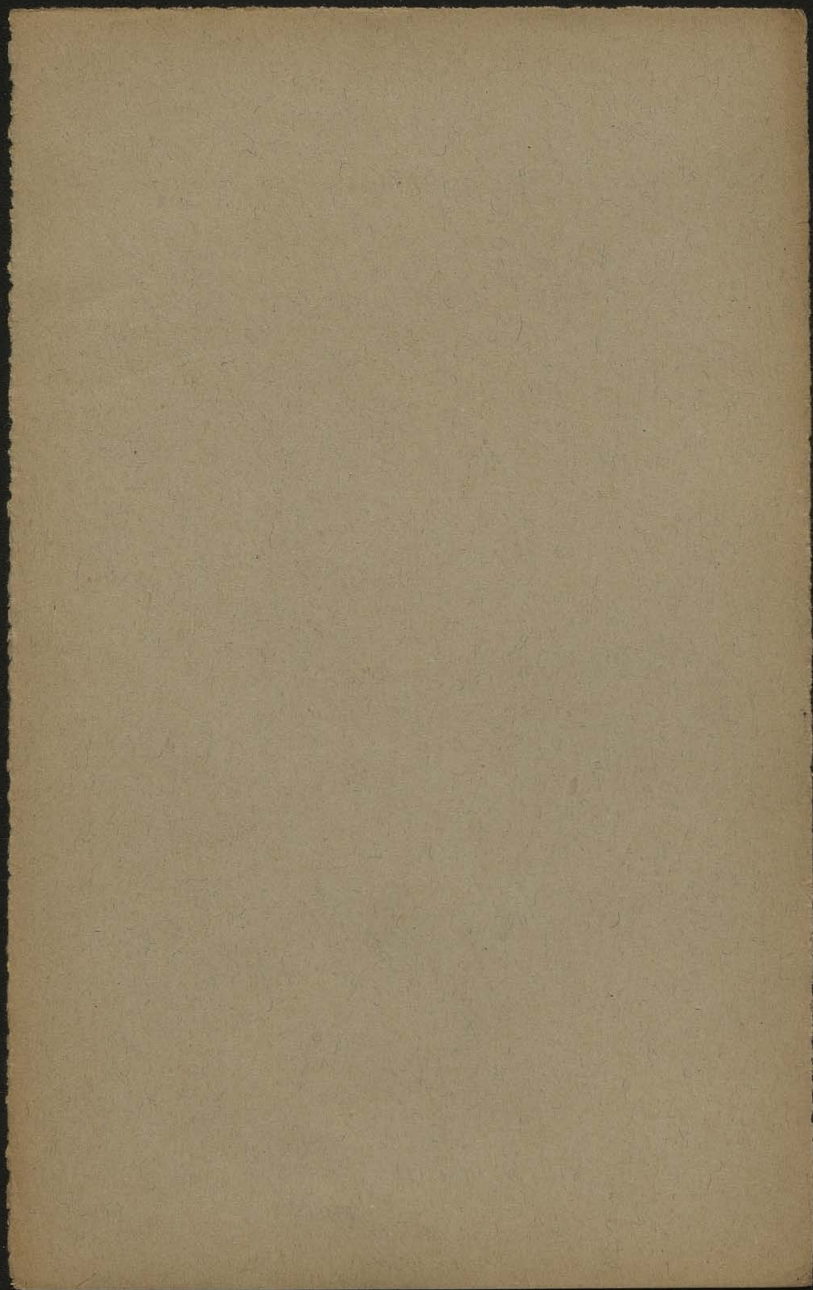

Zetoka - i. k. S. proue. „iś' na katokę” = na od-
wotokę, zwotokę, byle kłopc' i t.p. „Ale coś
tu dziś wyszło idzie na katokę... ta-
ce jakos' nie gęste... w ródrowiach widzę
zwotokę.” A. hr. Fr. Dzień 8. 30.

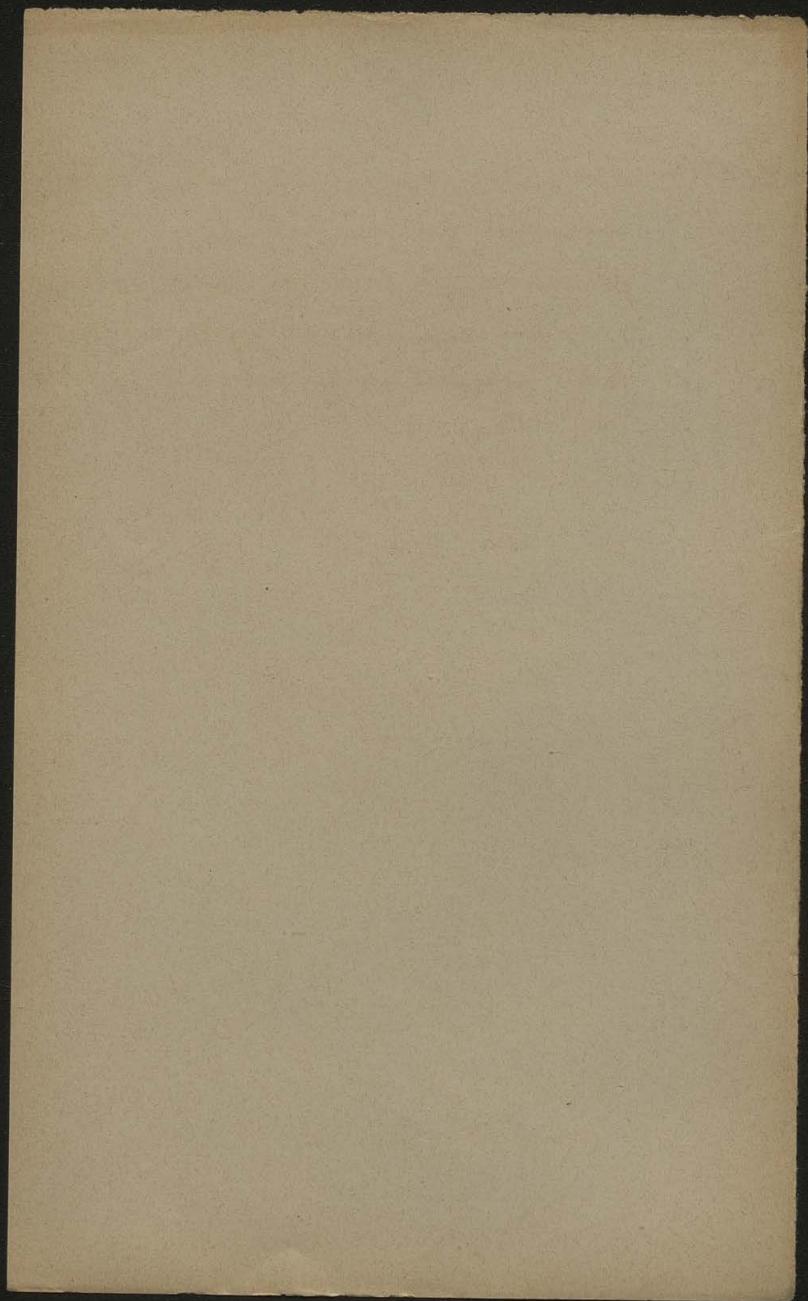
Katougi-ast-nie st. mij. dku. z fig. „Gdy m. niemo-
wolnie ścisnęła jej dłonie, ożyła jej ka-
tousty głęboko w niewie” J. Kocan. 1. 448

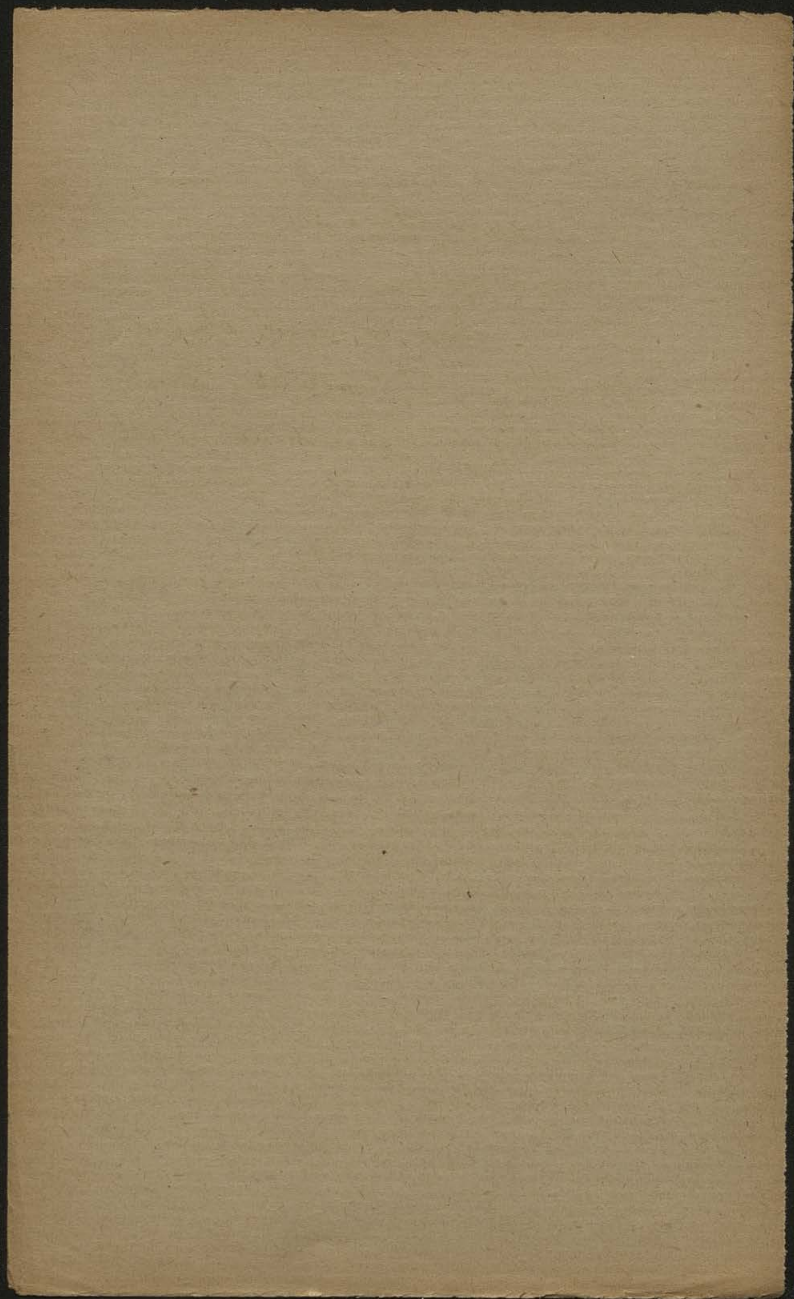
Zatrudnienie - a. n. ber t. um. skynnoś' stowa:

zatrudnić z t. um. nia - dzień, robota,
 praca, zajęcie, to co ma kto do roboty
 „Do stwierdzenia prawa wystawam się o
 jawnis' urzędzik, jawnis' zatrudnienie” Elp.
 Mto.: Stary 101.

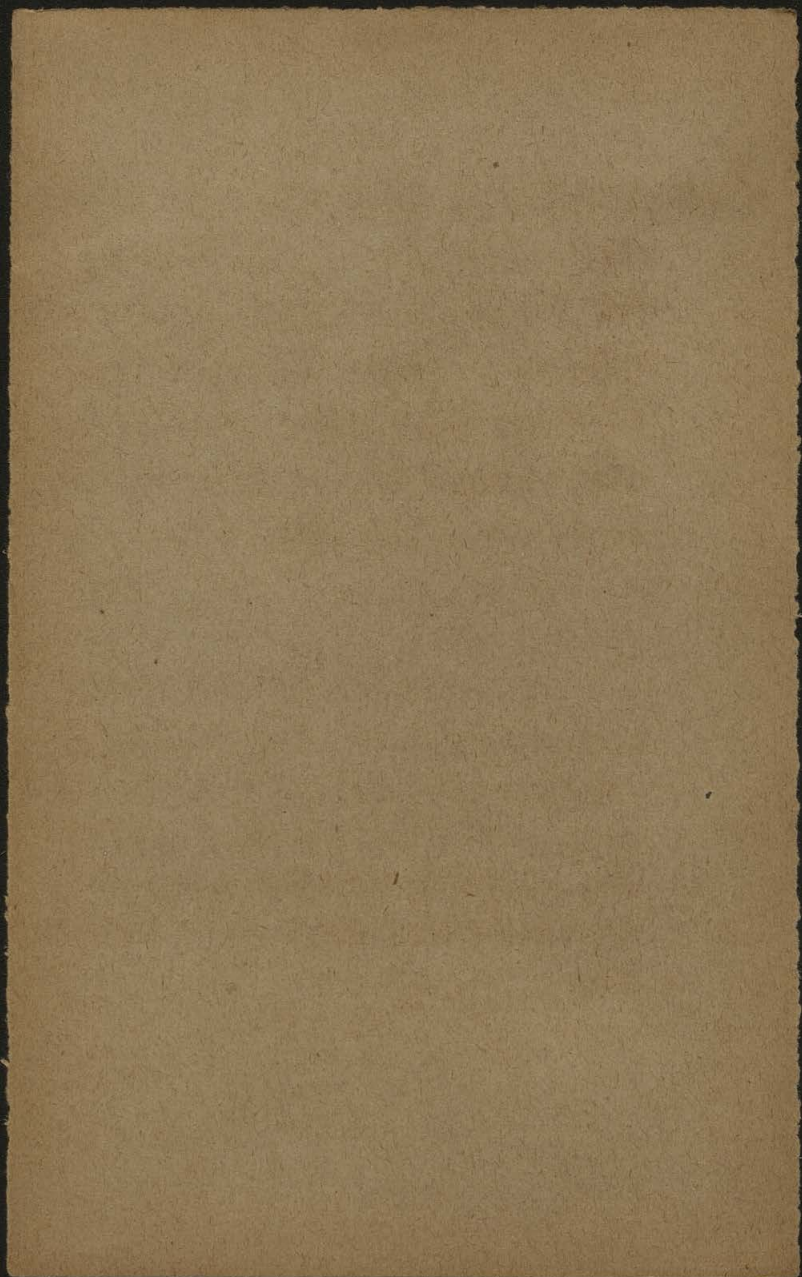

Zatrępac' - at-pie st. w. dku. z zatrępotac'. Lub
 na jęziorze ptak skryptym zatrępie"
 A. hr. Fr. Ujeńcowa 9. uav. 1876.

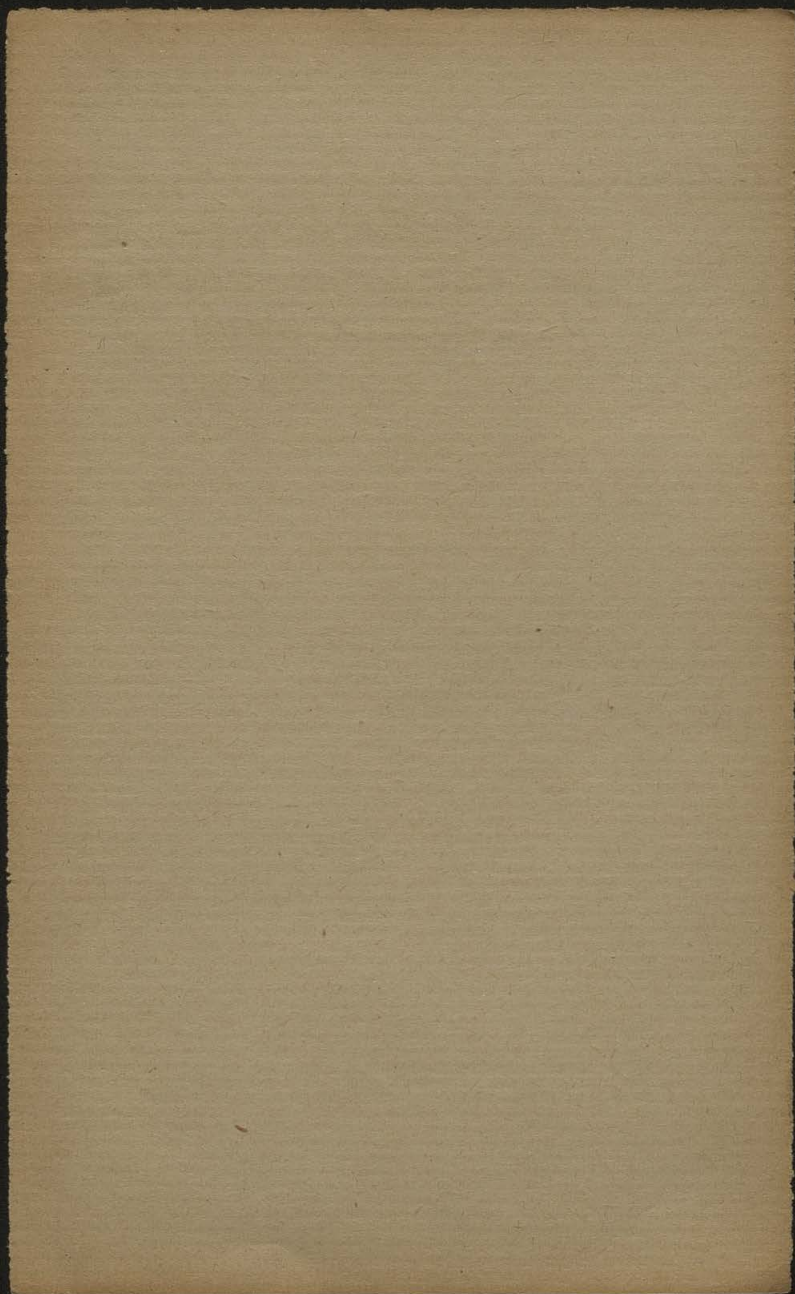

Zatręsienie - a. n. tal. mu. ^{muż.} moc czego, wielka
ilość, mnogość, „Co roku bywa tu obfi-
tość kantaryd, co mówią obfizoń. „za-
tręsienie. „ Kł. Żm. wieś 1886. 196. 1.
„ Dawniej kandydatów na rżcioń była
moc, zatręsienie! - a dziś, polowań tra-
ba na nich „ Id. ib. 197. 1. „ Koniec kamawa-
tu amatorowi tańca dał istne zatręsienie
bawo publicznych i prywatnych zabaw. „
wieś 1887. 42. 3. „ Zajechało przed karczmę
z dwierdzi fur, a na nich stoty, stotki, bety różne
i statki - a rydów, rydowek i bachorów małych
zatręsienie. „ Kł. Żm. wieś 1887. 224. „ Archite-
któw niemieckiej narodowości mamy zatręsie-
nie, ruskich nas zaledwie kilku „ wieś 1888.
13. 2.

Zatybrze a. n. kraj ka Tybrenu rzekę, w Rzy-
mie ongi miasta ka Tybrenu. „Na zaty-
brzu, wokoło klavatoru dosyć było cicho”
J. Krasi. Dv. Żmarch. 3. 154.

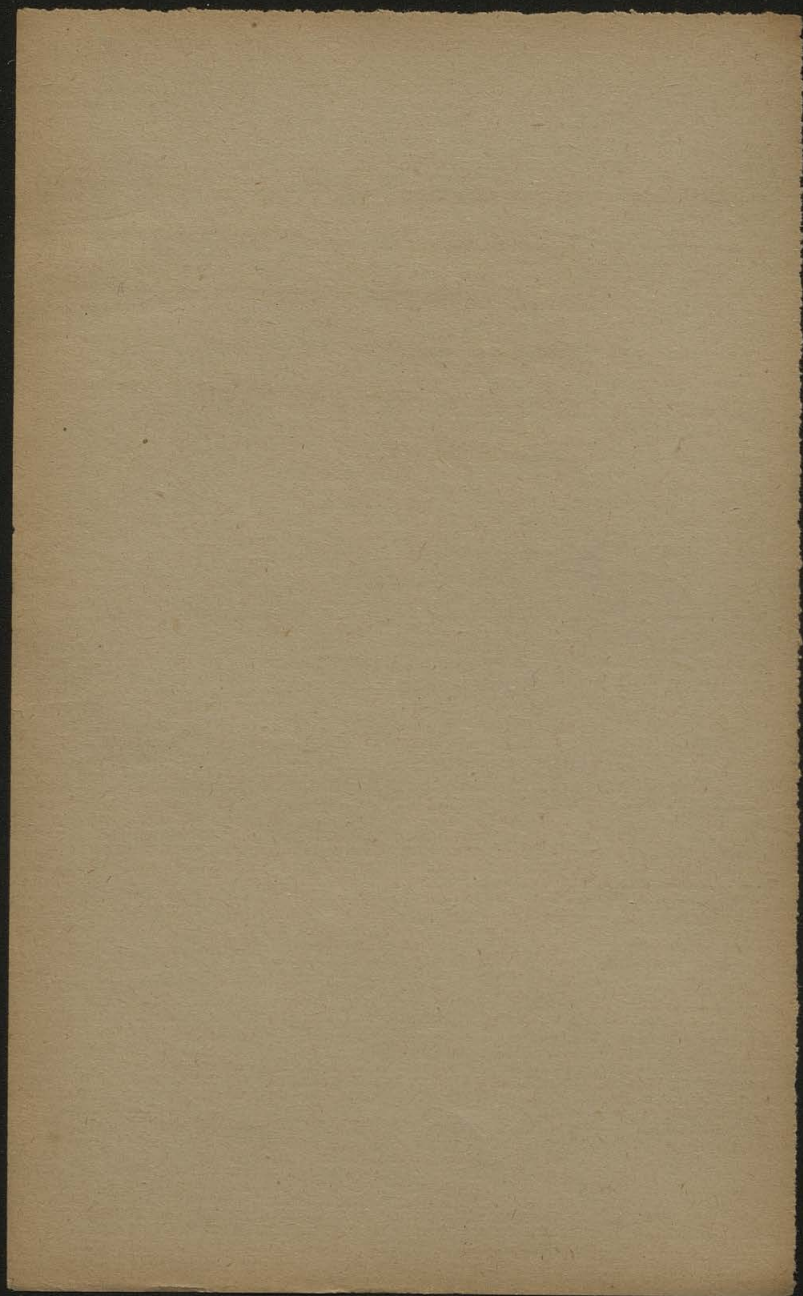

97

Zatykać-ała, st. ex. udkn. (Zatknąć-ała udkn. Dkn.)

§ jest także udkn. słowa Dkn. zatyknąć: ty-
kami obstawiać, osuwać „Linowe
posiewy zakrzęty się ruszać, jarknua się
obsiwala, taksi już zatykać uisauo”

ŹI. Krav. 73.109.

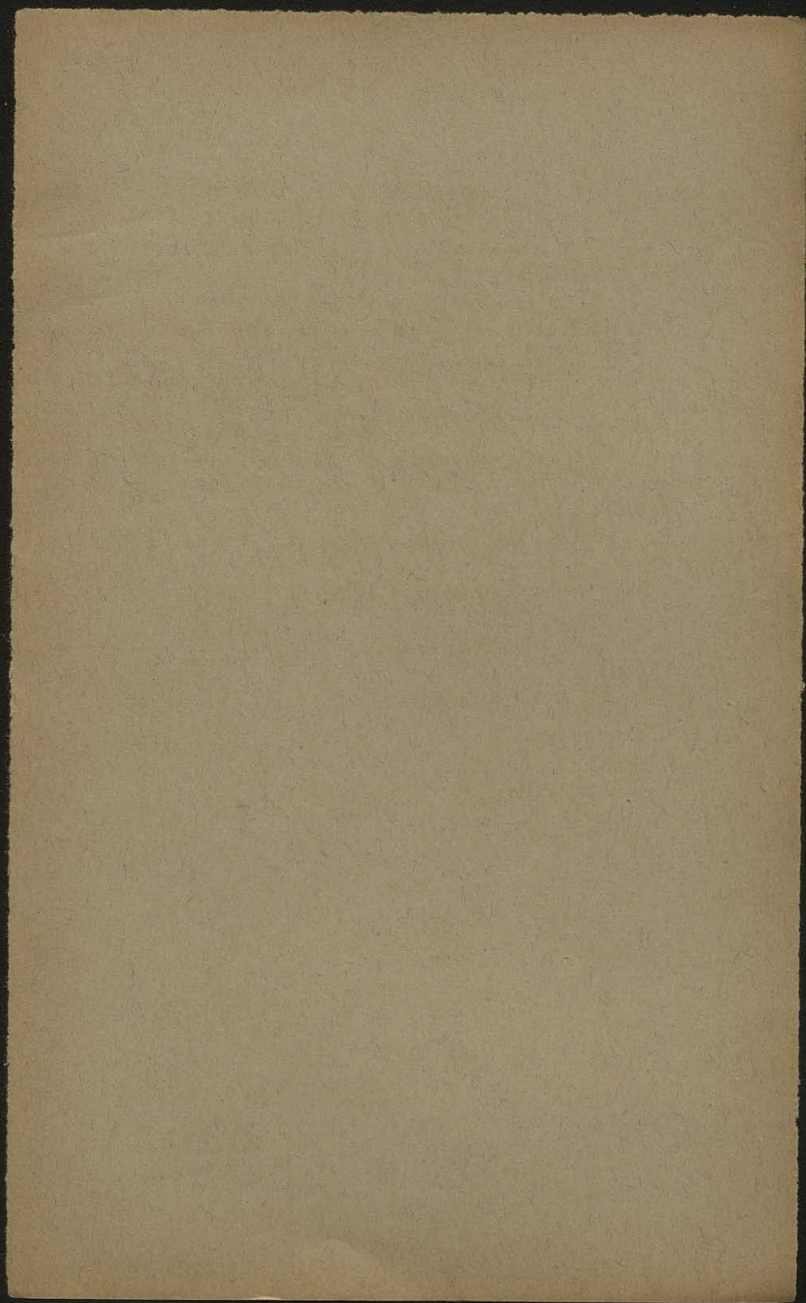
Łauchylic-i-t-i w. x. dku. nieco uchylic, z dru-
giego pokoju widai było z kauchylo-
nych podwojow białej twarz Ewusi "D. Pol-
Tut. 1. 88.

= zra. uchylo nych

2
K. K. K.

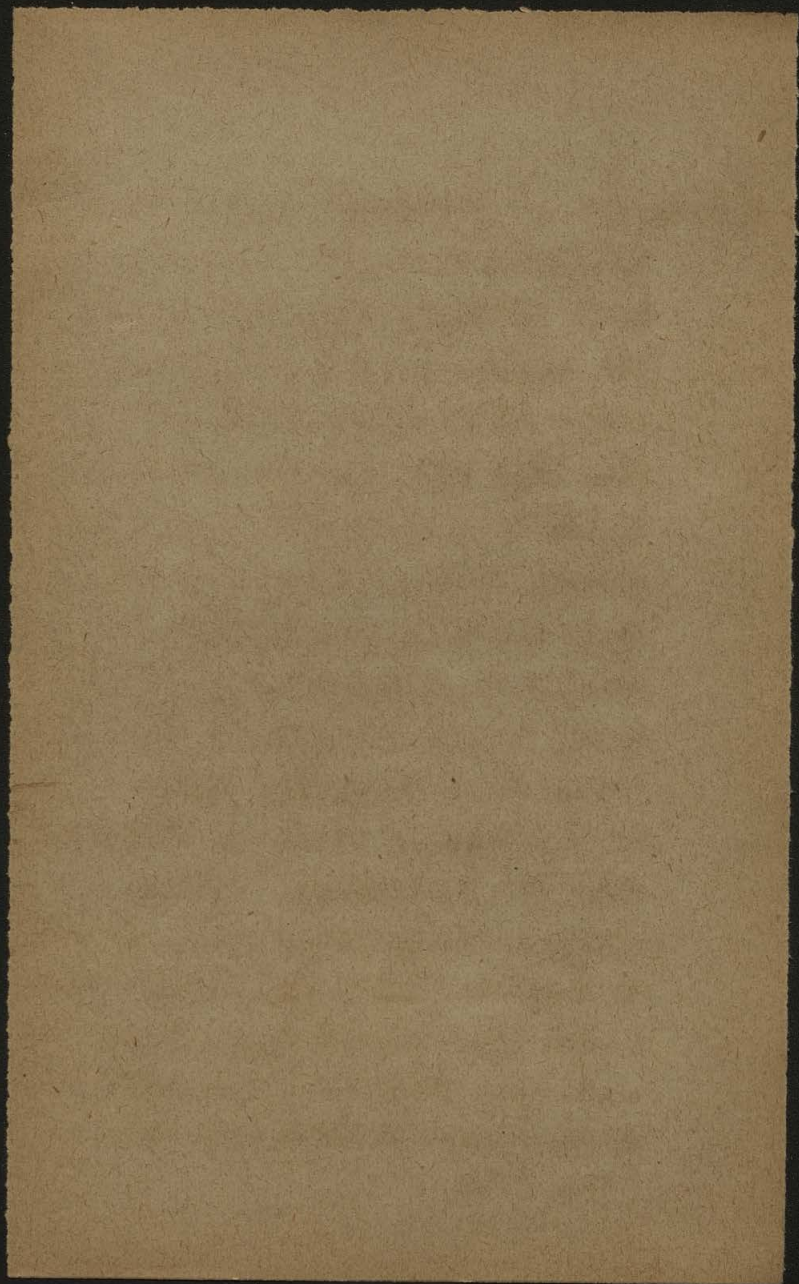
Zaufaty-a-e, posiadający uprosić wyją, kto-
remu można zaufać. Posrednikiem
tu był najzaufalszym i prawym względ
któścoś, doświadczony, bo wzywamy
jui niegdys powe konwisy edukacy-
na do lustracyi wkoś "Lud. Dgbi. Cb. ad.
widm. 10.

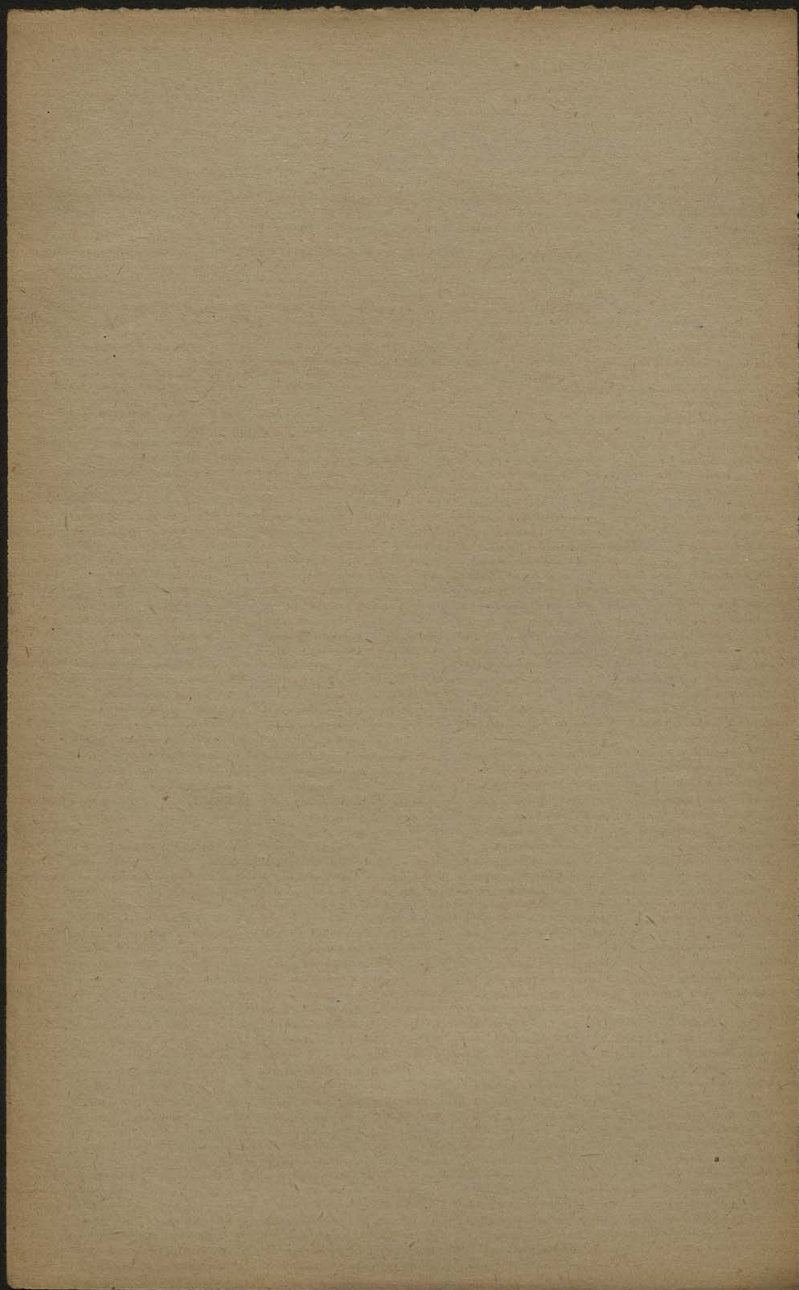
Zauważai i Zauważył ok. dku. krobii

opowiadanie, krobii uwagi na co. Nie
 trzeba być bardzo długim, aby zauważai,
 jak uważane dzieło nie w obydwóch, nie-
 mał z dniem krobii odmiary "K. Uwar.
 Echo 1877. 286." O ile możemy zauważai,
 miatei waięciu wroście daryi nie krobii
 podobai "Z. Uwar. Z. 7 let. woj. 1. 46." Zauwa-
 żytem w rozmowach z tutejżymii tiliwa-
 tami, że ich podziwianie galijskiej
 prasy niecierpliwi i oburza. "Czas 1877. 74
 "Panna Teresa zauważyła jednego wiew-
 ru, że przybywam skonstruicy "Z. Melt. Groch.
 wian. 14. § "Zauważył" odzwiać i z
 uwagi "Mamy jakegoś gościa. Ale który
 to mógł być taki? - Ktoś z daleka, - zau-
 ważyła Stasia" Z. Karol. 5. 99. "Ale bo i pan
 narzekowy bładzi dais. - zauważyła pani
 Belbanczowa" M. Pawlik. Echo 1878. 22
 (Mar. Poln.)

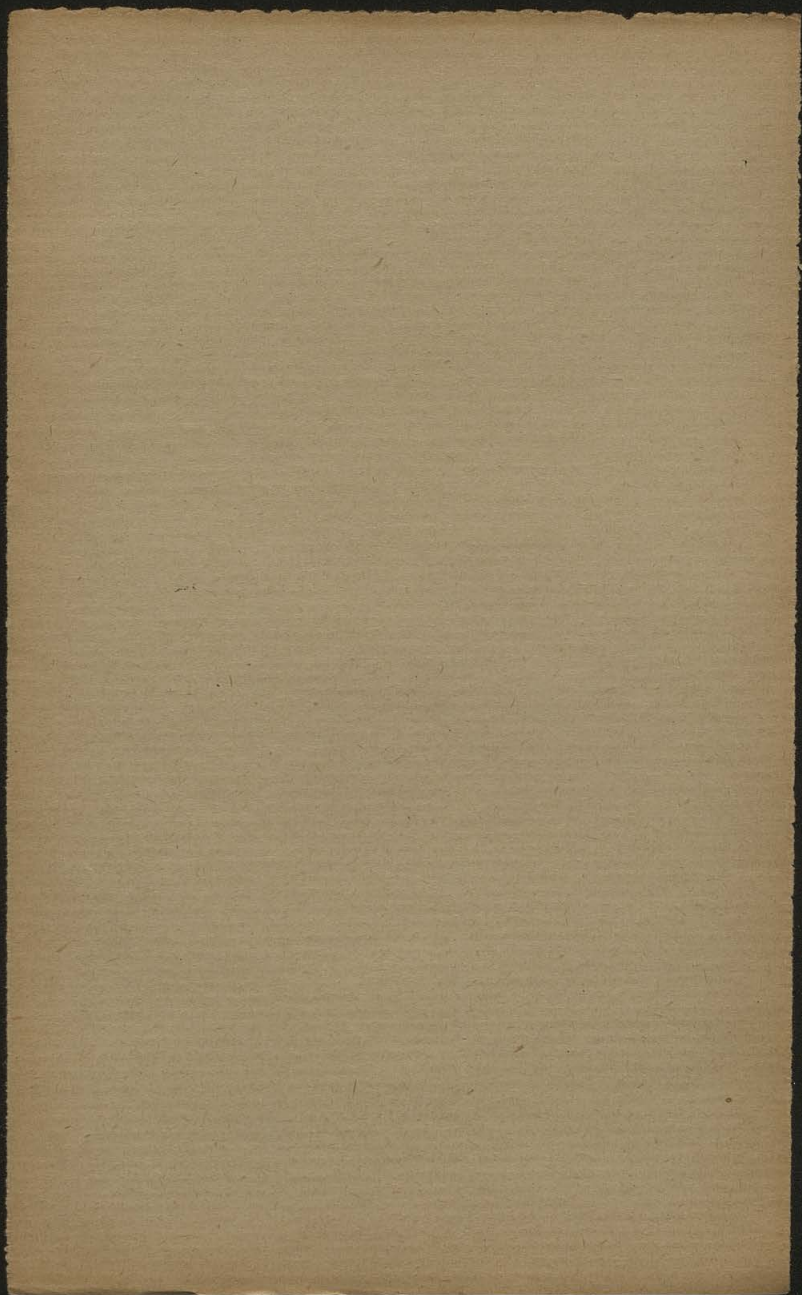

Kawadjačko prvé. z kawadjačtwem, tak jak
knyhli nobi' kawadja cy, "Sredt chwi-
jasy us i kawadjačko gestybulujasy"
pijak." El. Orz. Roucoussa 15.

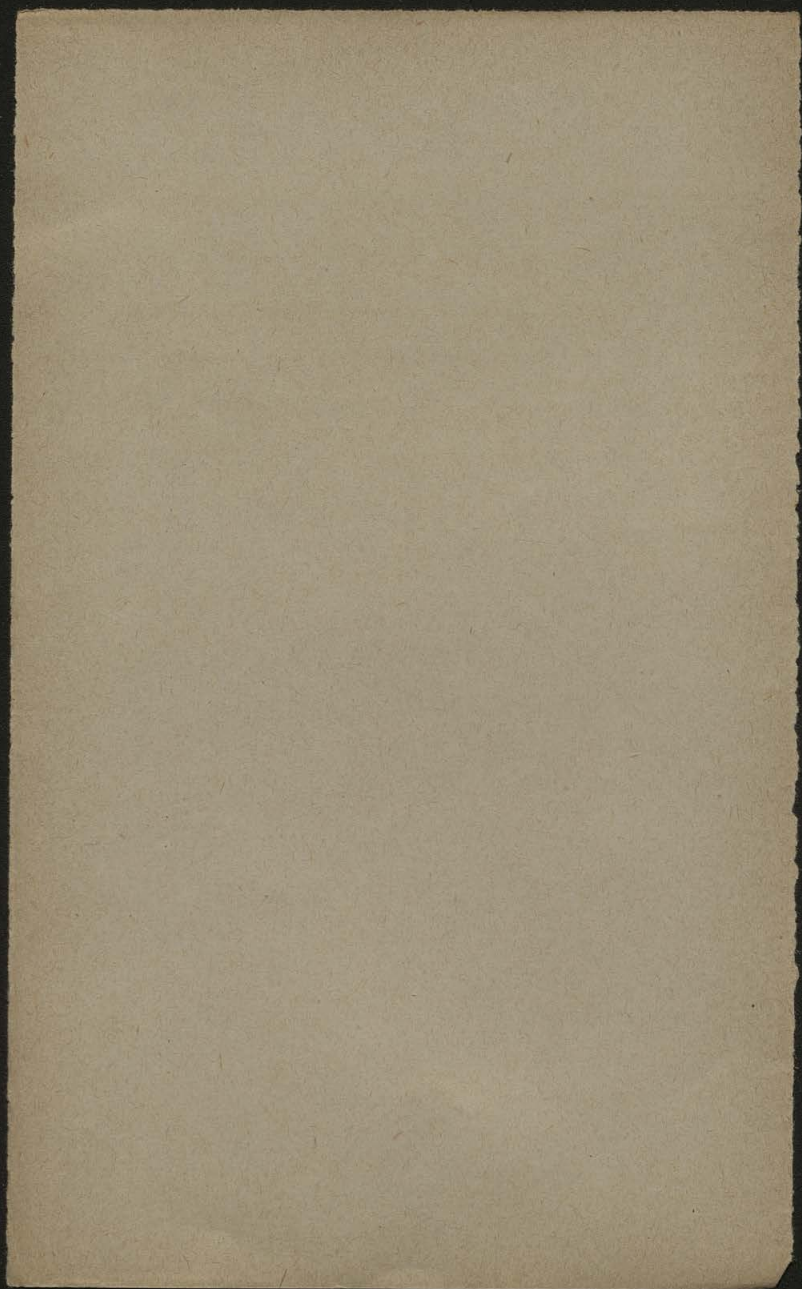

Кавадны-а-е, каваднагды, на кавадні бздз-
 еу „Nie naprzykrzyt nie gospodarstwo,
 starejze nie być jak najniżej kawa-
 dnyu" fl. Kvar. 73. 60. „W towarzy-
 stwach, do których się wciśka, nie być
 kawadnym, gdyż miałby kżenić kro-
 bić z siebie co było potrzeba" B. Dot. Nad
 modn. Dun. 29.

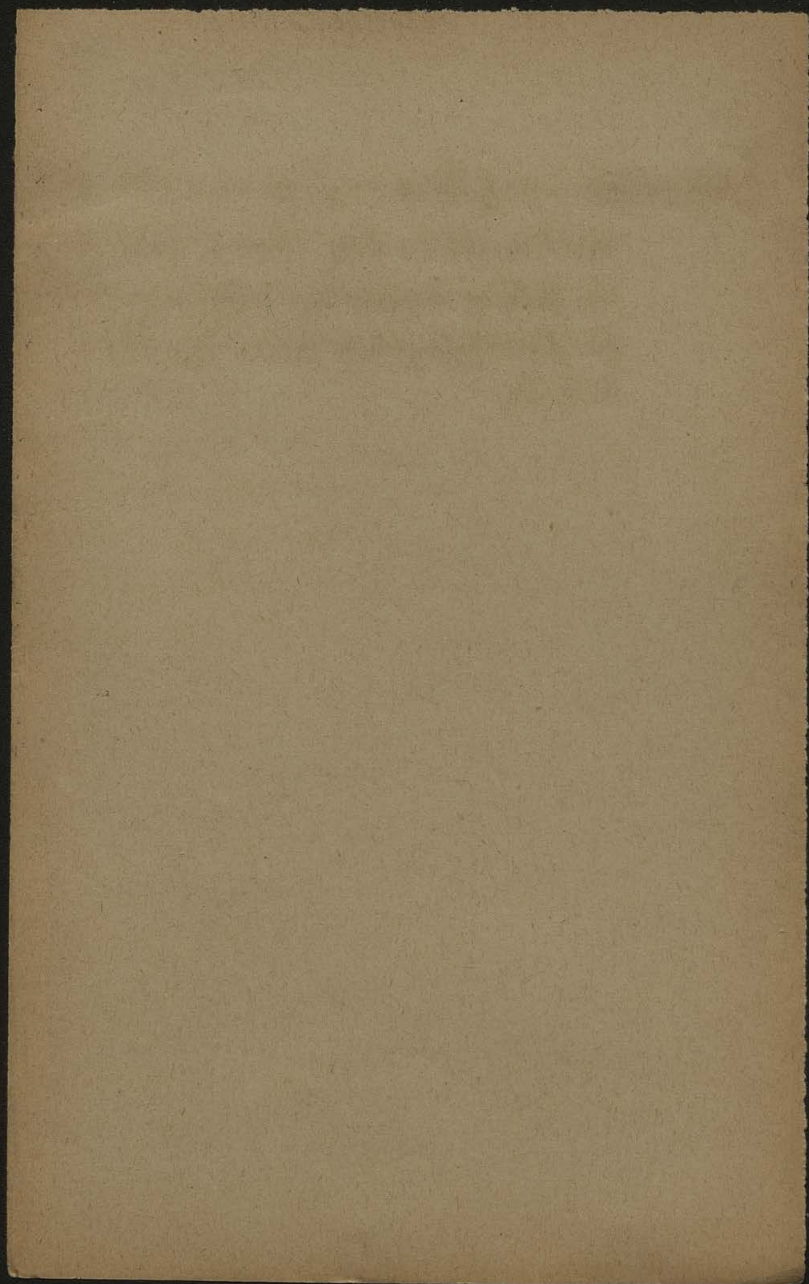

⁴
Kawady-a-e kawadyjgy, na kawady;
 przewahodnie będggy "widzgy uż kawa-
 dnyam, s'irnat go ka rękę i' kopał sobie
 podai' karety. Dopiero po jego odjeździe
 kwol'at uż podkarayc obyrac' niestaka-
 nie." J. K. K. 39. 54.

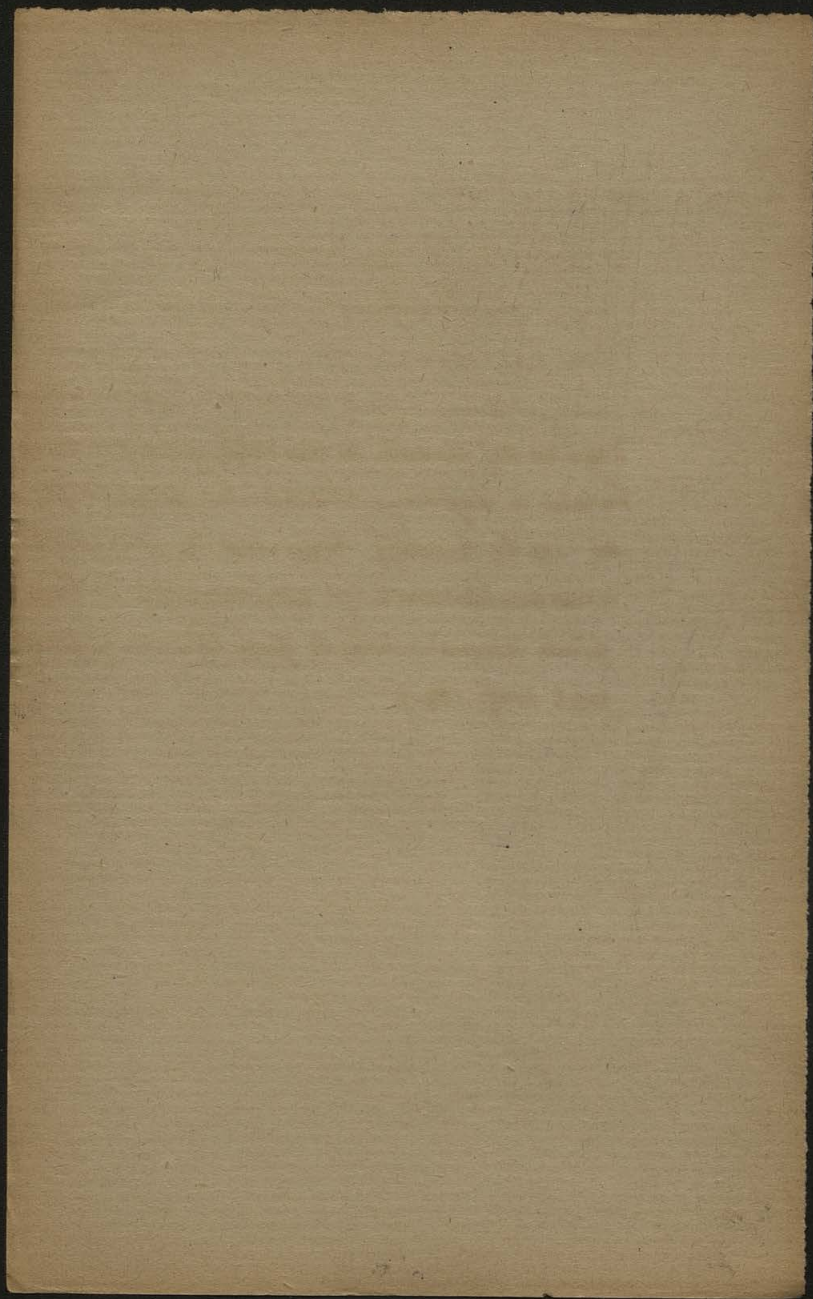

Kawartość-i. i. z to co znajduje się w caem ka-
wartem, treści "Olej stanowi tylko mniej-
szą część kawartości orzechów palmowe-
go; prawdziwe jestne jędro..." Tyg. powie.
1881. 64.

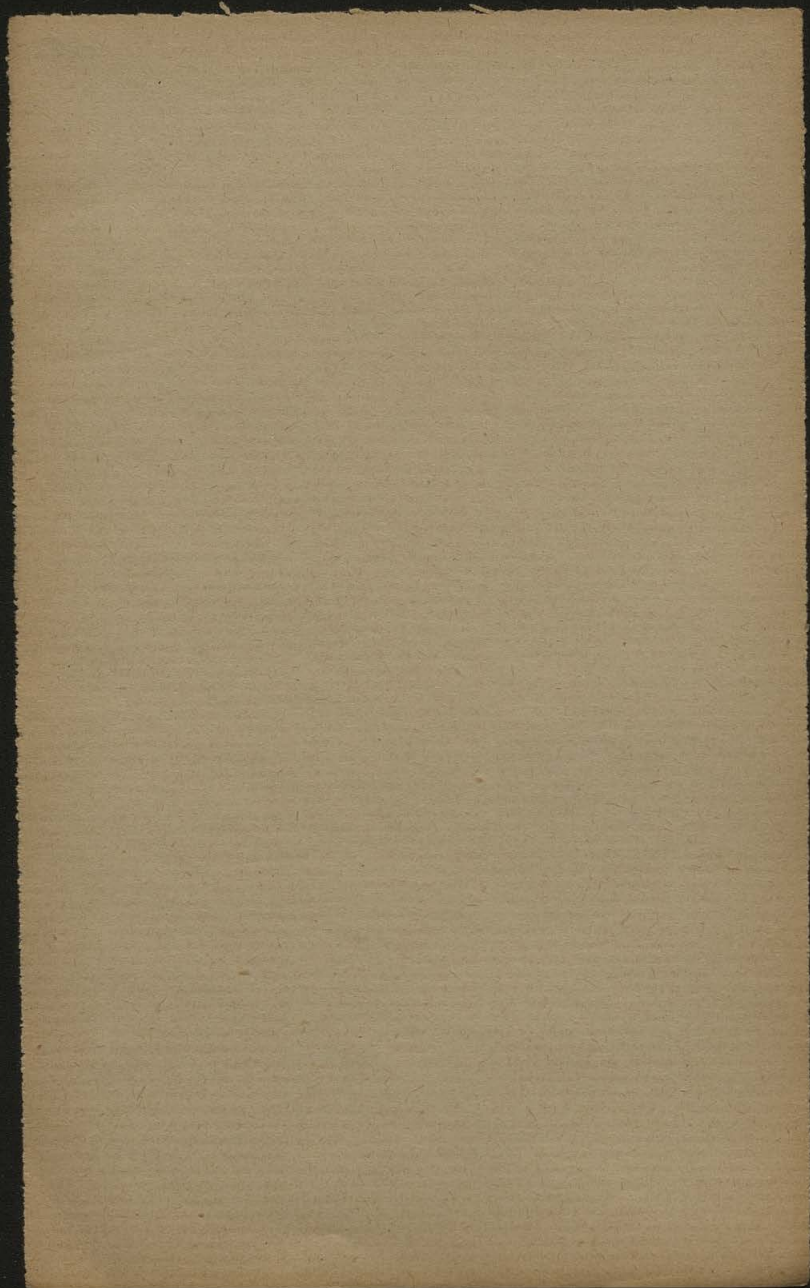

Zawarunkowaci at-kuje st. a. d. k. kartwidz wa-
 runkiem „ Sumę wniośta do kary grzmi-
 nej zawarunkowawszy wzięcie procen-
 toś na wsparcie dla najbardziej szlach-
 inactwów ” Now. 1882. 275. 1. „ Nic wcho-
 dze w tej sprawie w kwestję porównania
 Polski z ogólnego stanowiska, kapturuje
 się nie tę kwestję kancelarskiego stanowiska
 zawarunkowanego odzwierciedleniem od Prus
 ziom kamienicznymi przez ludność polską.”
 wieh 1887. 234. 2.

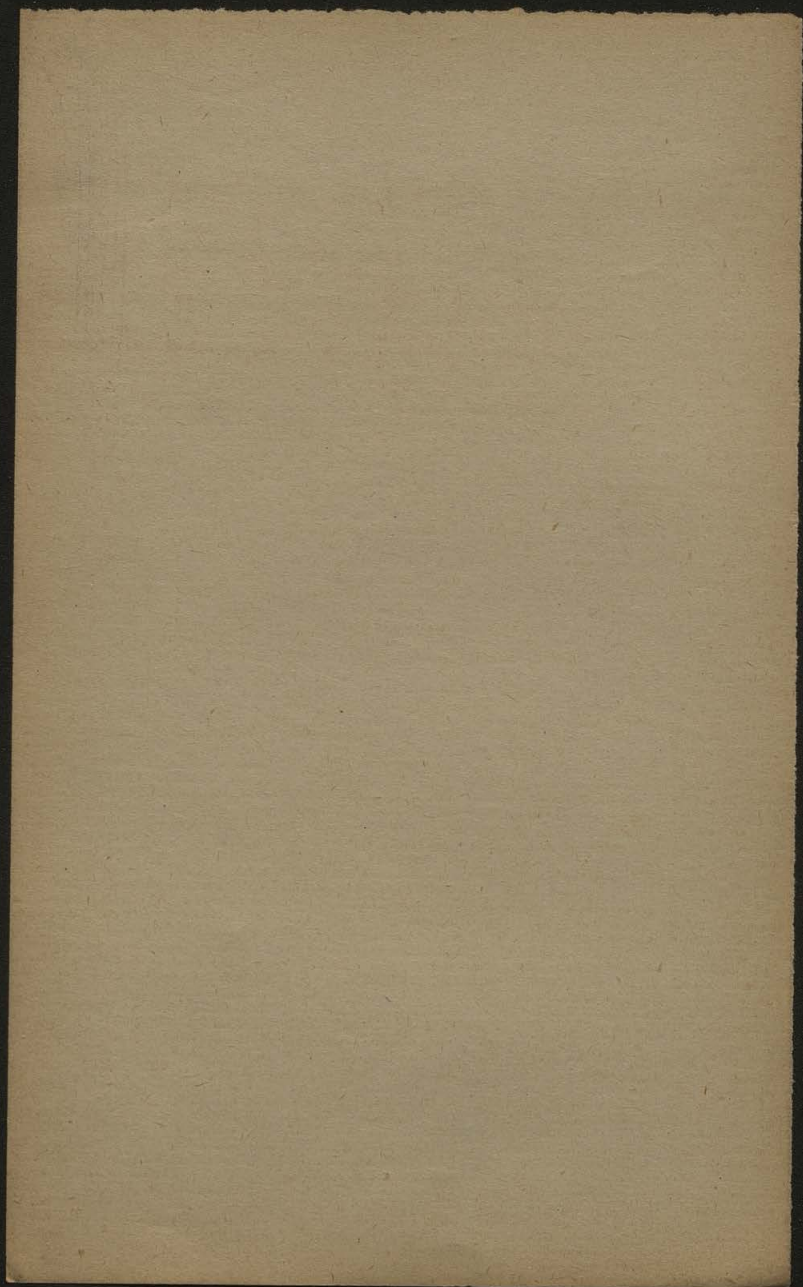

Zawiażka - i. i. xki - xki um. kawiażanie i co do
kawiażowania stwaj, wiżadto „ Mam
jeszcze x bledych włosow kawiażke „
Ad. Mick. 1. 72.

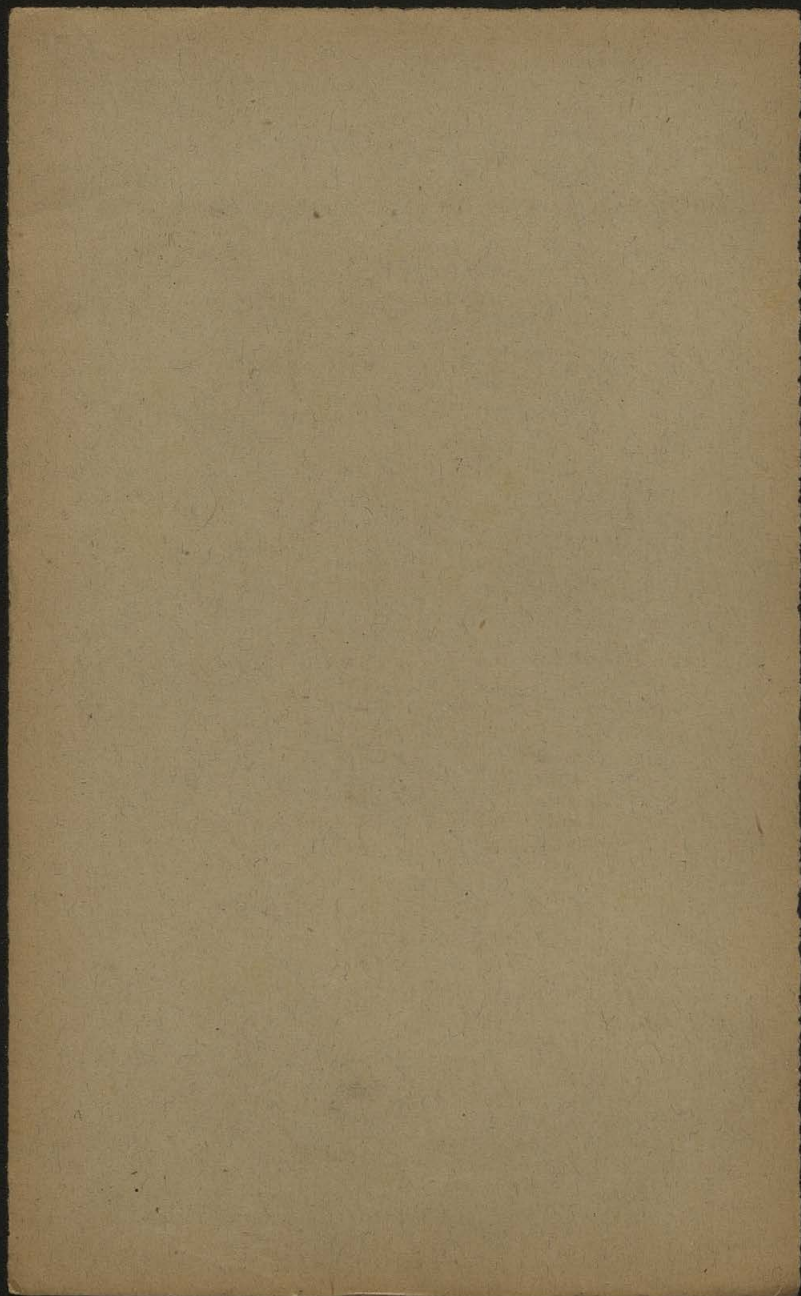

Zawiertha-i. & thi-tek mu. & prow. wichevek,
zakwetha, supet zawigzany z kboin,
na gusta „Okanowicia nasytata ptehsy
na dñici, kugitei zawierthi w kboin”
J. Krav. 17. 53.

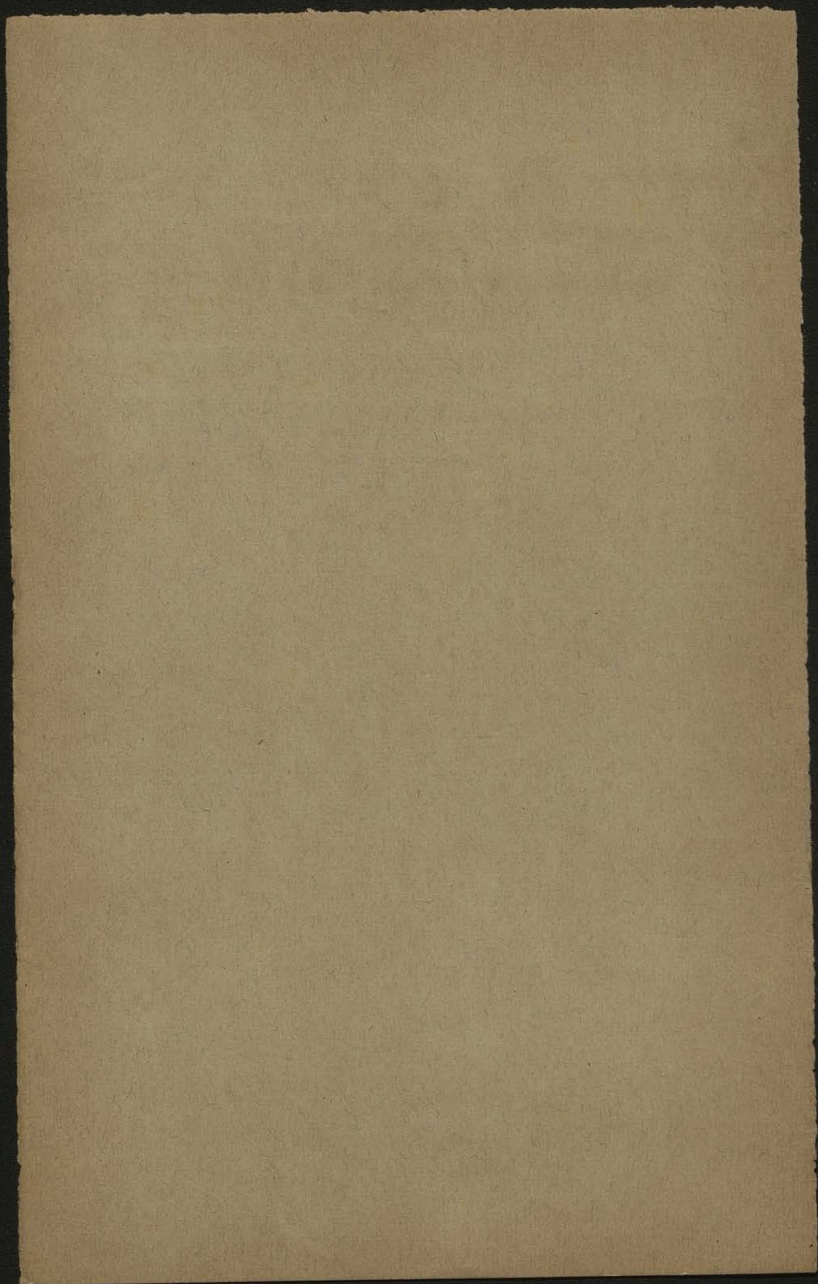

Zawiesisty-a-e & posp. o cztow. zamarysty,
rubarny „Artysta jako zawiesisty
facetus byt wyborny tak co do gry,
jak i co do spiewu” 5. nar. 1885. 199. 3.

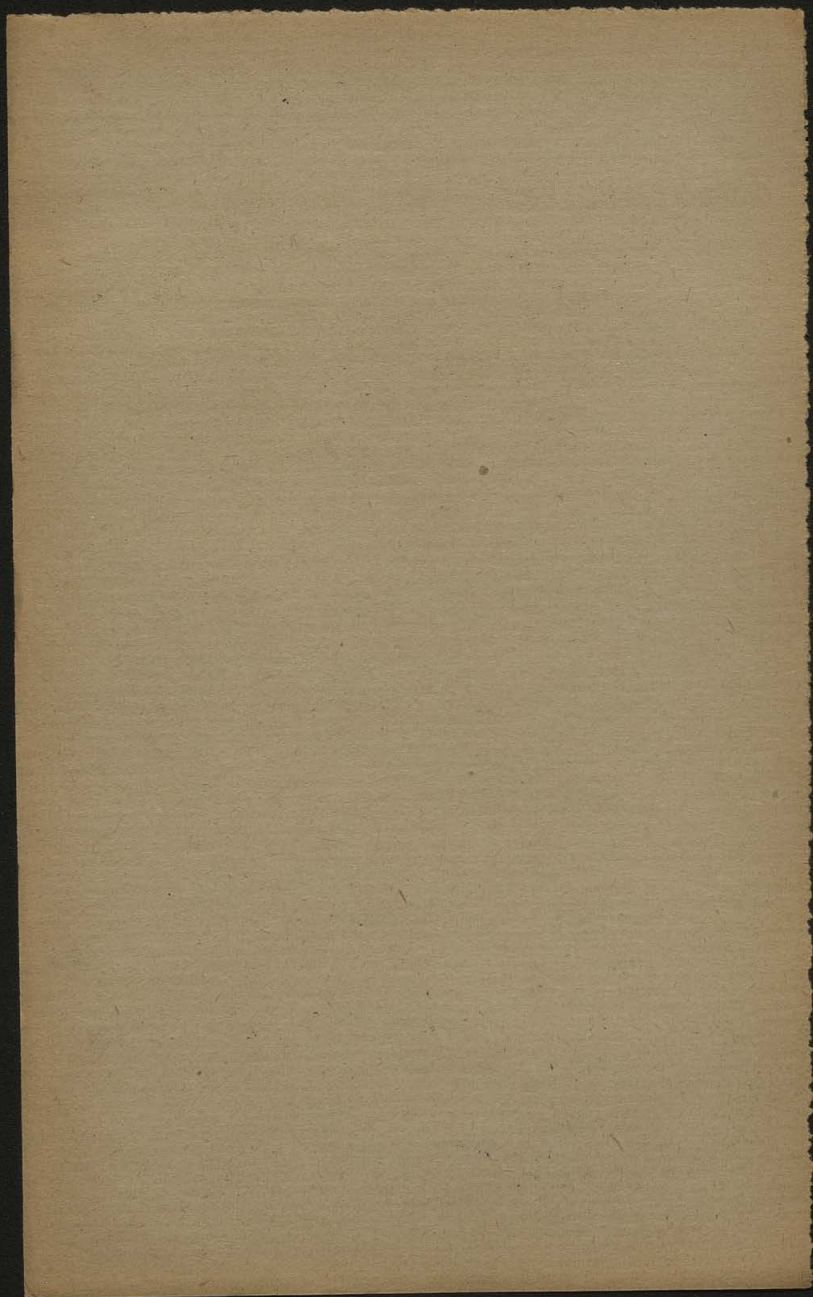

Zawijac' or. udhu. — 5 kart. kajadai, patasnuwai
pucmai „ Zawijaw ynady a melaniam,
ai ci sig usay toress ” Kur. Jwist. 1883. 4. 4.

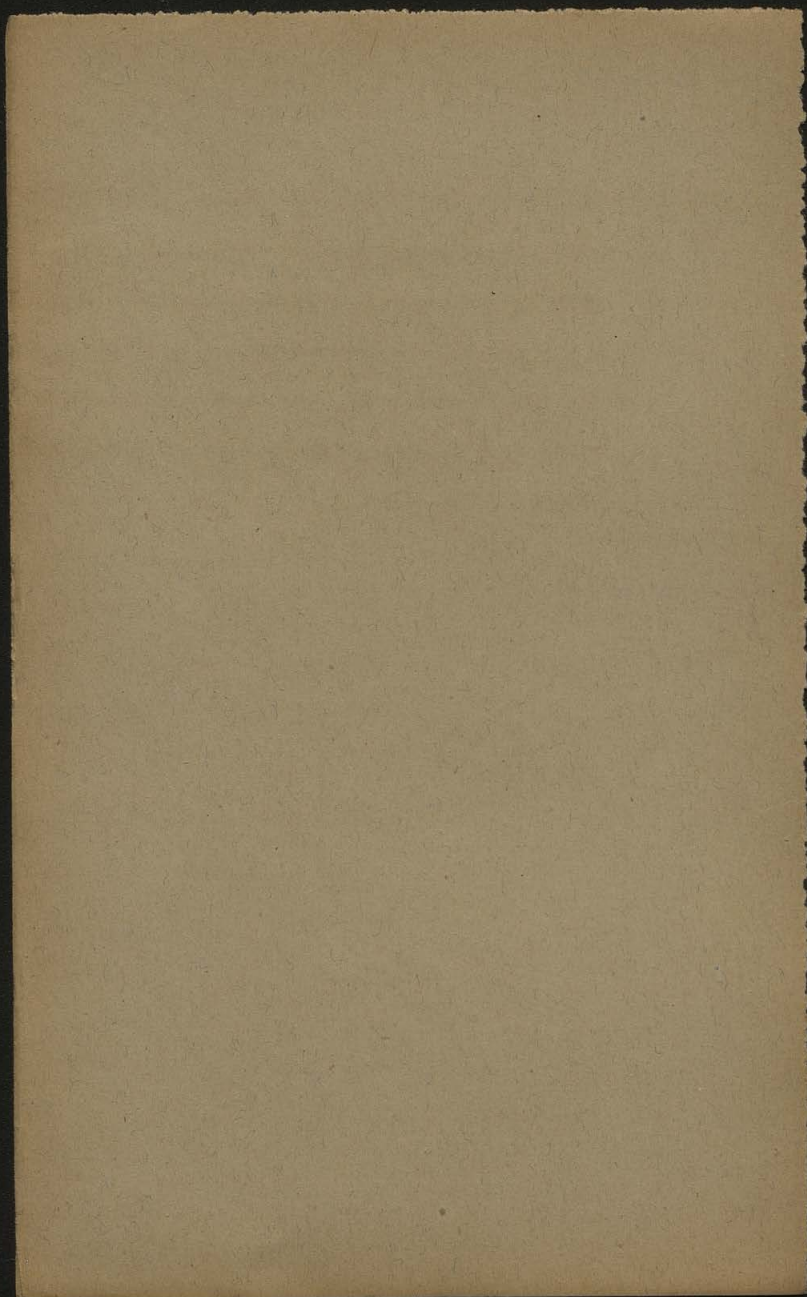

Zawisac' - at-a s' n' i' u' d' k' u. zawi'sany'm lub obwie-
szonym być „Baron z usy w' x' e' r' x' r' o' z' -
ci' z' g' r' i' e' t' e' m' i, j' a' k' g' d' y' b' y' n' e' s' k' a' l' i' t' e' j' r' o' z' p' a -
z' l' i' n' y' d' y' m' i. F' a' l' a' p' o' z' i' e' m' i' o' w' p' o' t' i' n' y' z' a -
w' i' s' a, i' n' a' d' g' l' o' w' a' n' i' j' a' k' o' o' b' t' o' k' i' z' k' u -
t' y' s' a” A' d. M' i' c' h. S. 257.

Заводець - заволокі - заводець н.к. дхн. Заводець
а - а н. Заводець - а - а н. а - а н. а - а н.
вадки канар, хороб, змучай, якіс
і т.р. пров комунізму н. а - а н.
мода французка заводець н. а - а н.
і до нас, пров то гдає о таких реч.
ках "2. Канк. 1. 156.

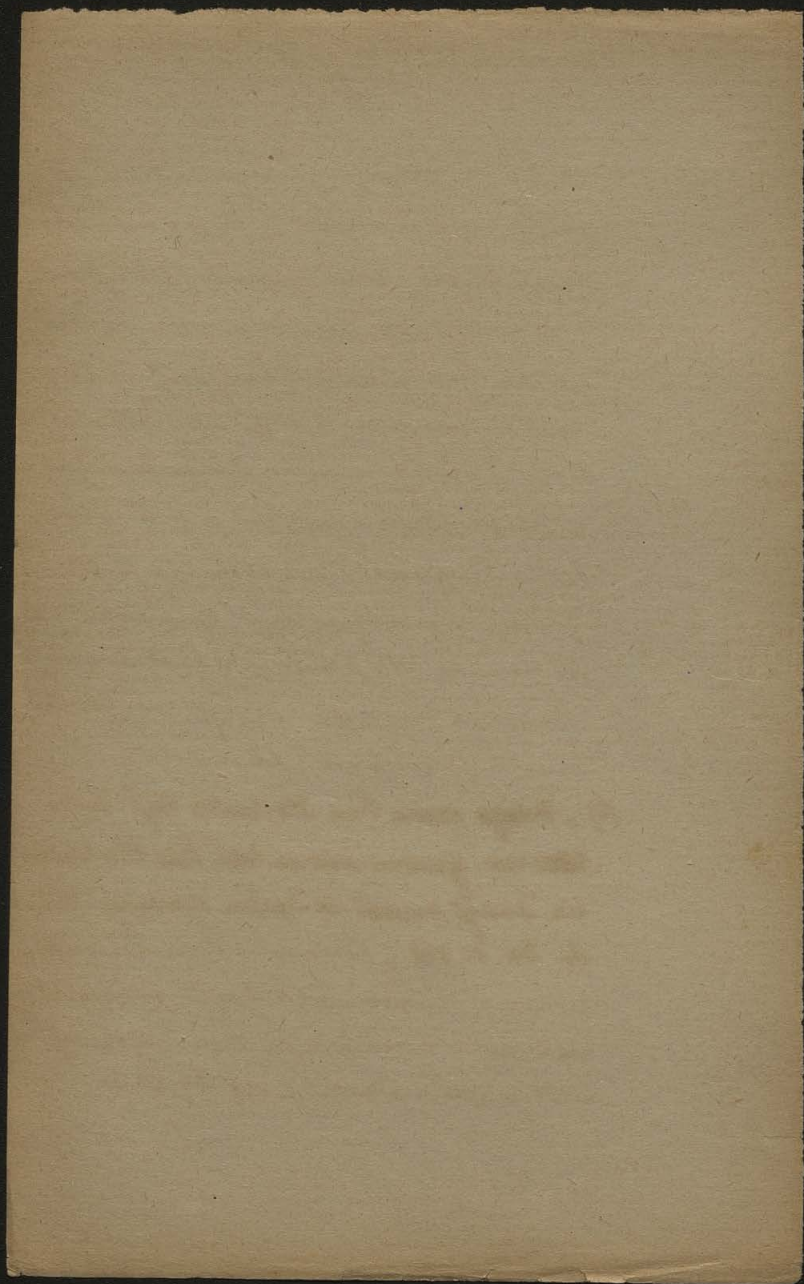
Żawodkie - i - i st. x. ndm. z głosem wyizguc
 spiewu, piosnki, „Dyły dnie, że kawodża
 godziński tak, że ja w we wsi od kapłan-
 ki słyszało” J. Kw. 72. 68 „Dziwoki
 smutnie kawodkity na pót roznokoma-
 nym głosem nad kotowrotkami” J. Dziw. 1. 18 „Zahis’ entowiek przyjechał z koi-
 uni, kawodze pót głosem piosnki” M.
 Siem. 2. pol. 1876. 6 „Z torbanem ka-
 wicawym na kieluń marfie, kawo-
 dżita spiewo długi, który był improve-
 ruz podyczano” J. Gord. kank. 25. z ta-
 mentowai, narzekai, biadać głosem
 spiewajczym, jak jest kuy czym u ruci-
 nio / „Narzekajz w ten sposób podyczny
 i spiewny, co z każdego lamentu wyjści-
 go wypi kuyczym piciu boleści. A niek
 kande kuy w nie umnie tak jakos’ natural-
 nie, mimowolnie w jeku w spiew pnie-
 chodki, że widzia dymiony jak piciu

i pojecha na ziemie powiaty. Krowdnie ja na-
przód boleń i piernuwa musiata być krowanym
ptakem, bo nie tak duży nie podnosi jak wis-
pienie "J. Kwan. 21. 130". Zawodni na pogrze-
bie, a gdy pochowali, zapili, powady mali,
tak kupowali o nim "J. Kwan. 17. 61". Za tru-
mą stare kobiety, tuląc twarz w fartuchy
zawodniły smutnym ptakem "ib. 85". Za tru-
mą jego niewiele było kolegów, i tyłko
matka biedna zawodniła głosem za synem
H. Siem. S. pol. 1876. 5. "Jwi utyskanie rony
i matki, w polacie, równo jak w progu chat-
ki, krowawo zawodzą" S. Kwan. Zagr. wry. 126.
"Rzuciła się na ciału myja i krowa je is-
skać i całować po rękach i zawodzą..." Z.
Kwan. 2. 249. "Maryna nie odskrypywała sy-
na. Stała obok niego, ptakę, zawodzą głosi-
wo i trzymując w jego swity. Gdy go wsa-
dono na sanie, nie chciała go się puścić"
T. S. Jwi 1. 162.

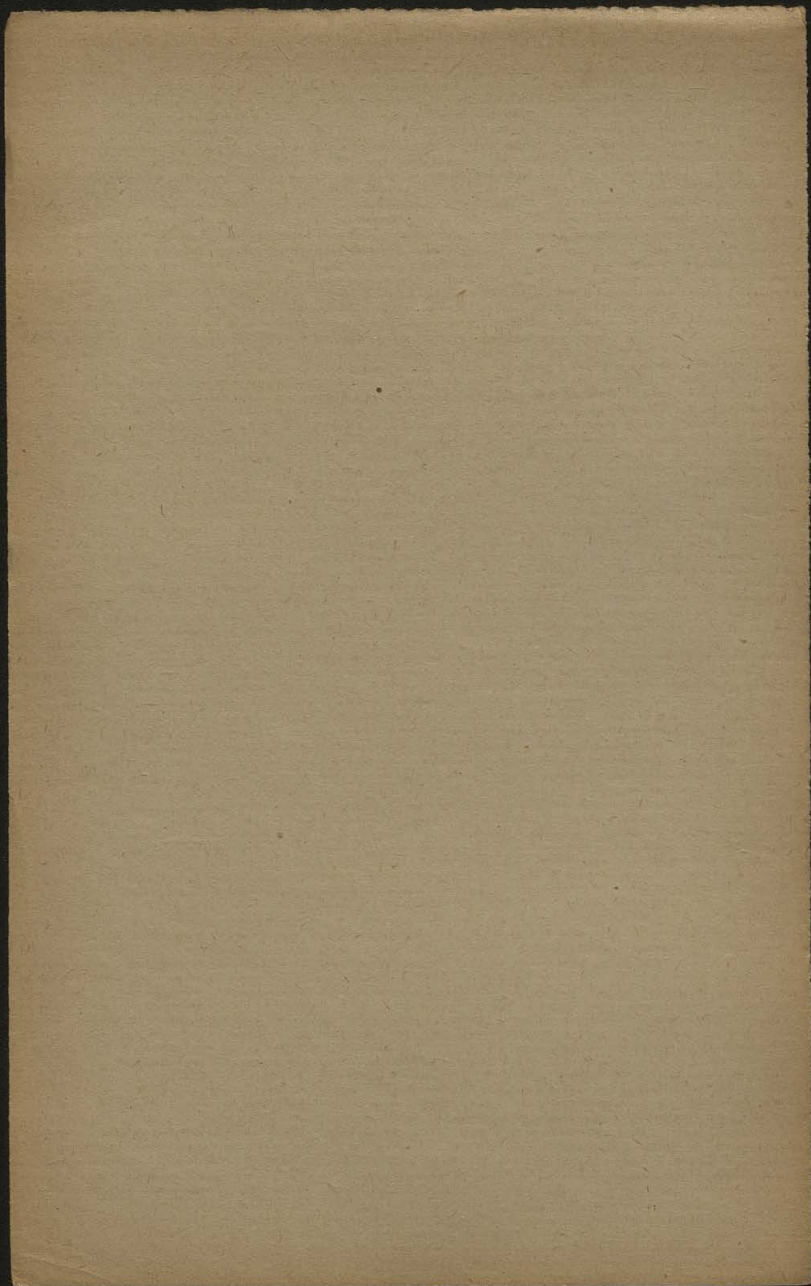
Zawód - u. m. dy-o'u nni, gwyrażeńie: „robic' co
na kilka zawodów” t. j. kilka razy wra-
cając do czynności, znacząc jest tylko w
Galiiji cf. Rata, Książę głównodowodzą-
cy na dwa zawody bawi już przez drugi
czas w Krakowie” St. Krim. G. lwow. 1883. 231.
2. Sł. „Stwierdza ona na kilka zawodów
u matematyków Mojżesza i Fitha” Stett.
sgd. w Poznaniu G. nar. 1882. 283. 2. (1)
z zatrudnieniem, profesją, rzemiosłem, ja-
kiemu się kto oddaje „w budownictwie
zawodnie najwiskszemu jego majsterstwu
kiedy był gólsbrnik” T. T. pr. 1. 58.

- (1) „Onego czasu Pan Steciwick był dyre-
ktorem, gubernierem kas' Pan Pachetko
na drugiego zawod w domu narzyny” A. kr.
Fr. Dk. 11. 161. „Badany w tym kierunku
kilku zawodami, każdy z nich sta-
nowczo i z naciskiem temu prae-
stetż. w spr. Kukurow. N. Ref. 39. 20. 2.

Zawój u. m. je-óu mu. g fig. ^{kolwiek} cos, ^{majszego} kradł
 kawica głowy, mawgólniej skosyja do
 kwiatów „Ni kawojc tulipana, ni liłijon
 we sukienki..” *Ad. Mich. 1. 4.* „Jej twarz, jak
 róży bladej kawojc..” *ib. 17.*

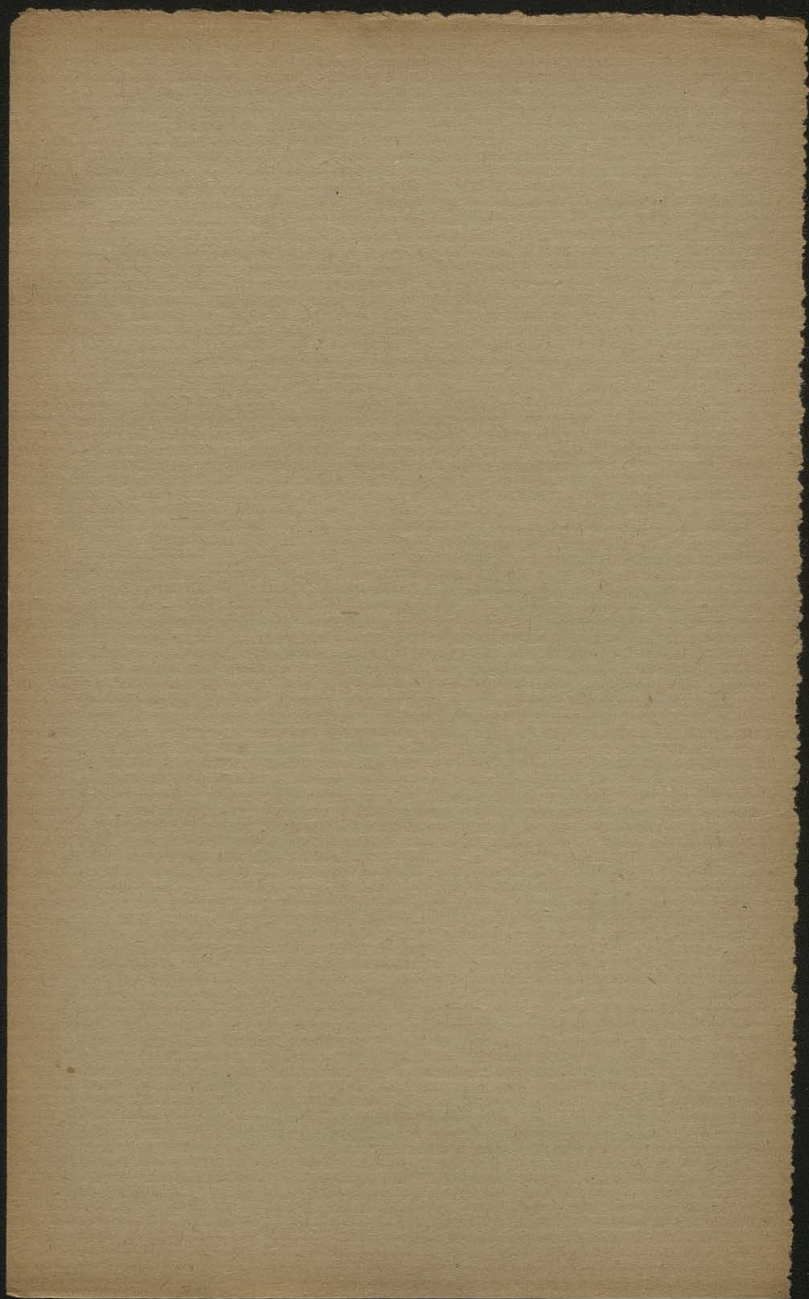

Zawsze pomyśl. Związuje się często i nężej w po-
tożnej mowie w znaczeniu: bądź co bądź, jak.
kolwiek bądź, w każdym razie np. „może by mi.
dai' worka na niego.. zawsze jego matka była z do-
nim kłębując” - „nie to, niebym się bał, ale zawsze!”
(Jest tu wyrażenie? „No tak, Tarkany panie - zga-
daniu uż z tobą ucykpetunij.. wyrzuci to świsła
prawda - ale widnie pan.. jednak zawsze.. - To „jednak
zawsze” oznaczałoby tu kłębienie kłębienie
wyrzuciłoby, cokolwiekbyśmy w swojej kwercy po-
wiedzieli, jawnie temu panu.” Wi. Tyg. 9. 125 „No tak
panie! - jawnie co to jest ucykwoń i stykatem
dwa o tej kawce, ale zawsze, jednak... kiedy wypo-
mnie sobie, jak dużo do kłębienia mnie było, zawsze
jś tylko językiem, próbując w dany się dopro-
wadzić ich do ruin, gdy wyponnie sobie ile
świat próbować temu co ma jś groź i zebrał
go, w kosmiku do tego co go zbiera dopiero a
nie ma go jawnie; - bierze mnie okłębna poproba-
wai kłęb swyscie i na innem polu... przez podej-
nie też trochę, przez lichy... w podobnego - bry-
kie wyprawy! brydnie rany! - ale zawsze... ib.

"Do sprawy z jednym, to musiejsza; ale jak
kupę na mnie uderze? — Wszak to szlachta,
a nie każde słowo ani kowale, którzy kupę
biją na pojedyńka. — Ha! to prawda! ale
kawonek nie, — myśli sobie." Z. Kawk. 1. 246.

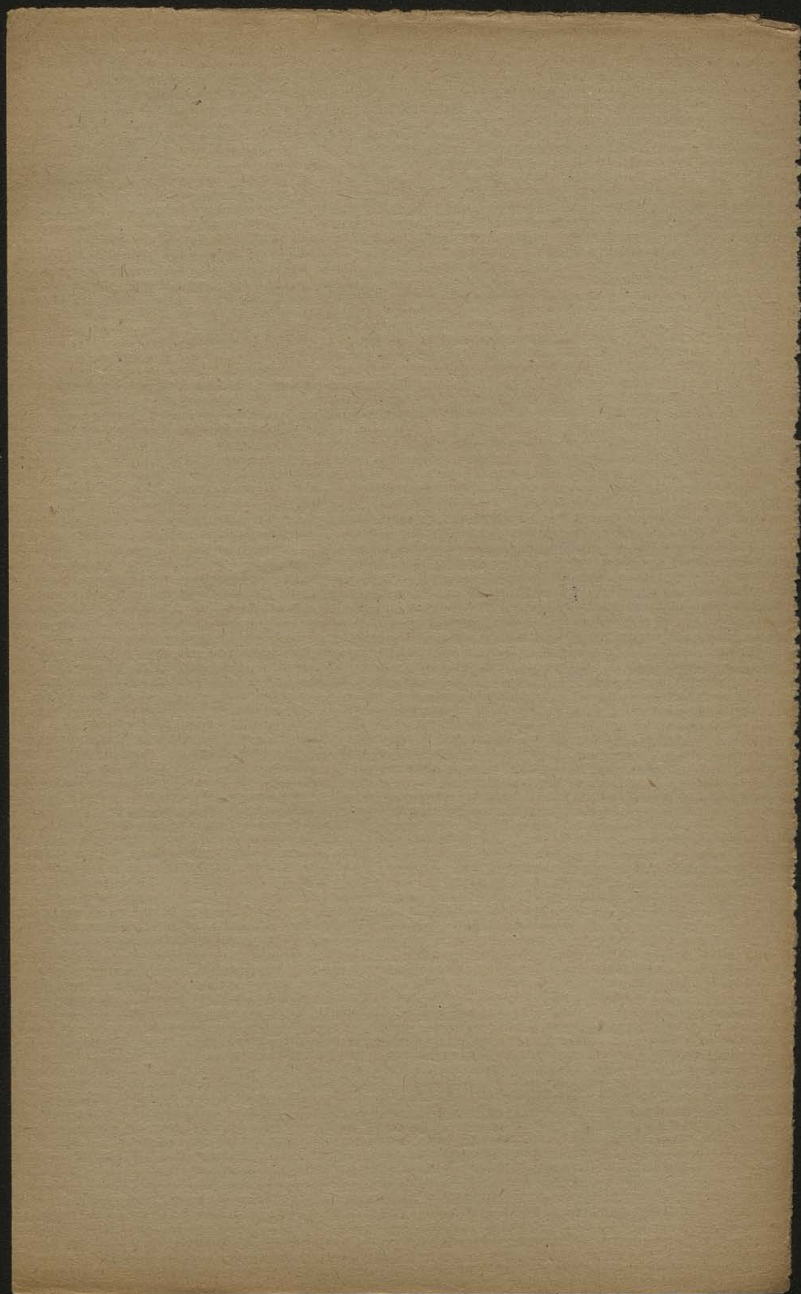

Zawtorowaci at. vuje st. ch. dku. zawtoracy, prax-
 wtoracy, wtorujze praxswiadowcy, knigz
 u grobu stauqwny, rozslochali sie glo-
 sem wielkim; temu placowi zawtoro-
 wato ze dwa tysiqe ludki praxpetnia-
 jacego ciuentaw "J. Kraw. 73. 215.

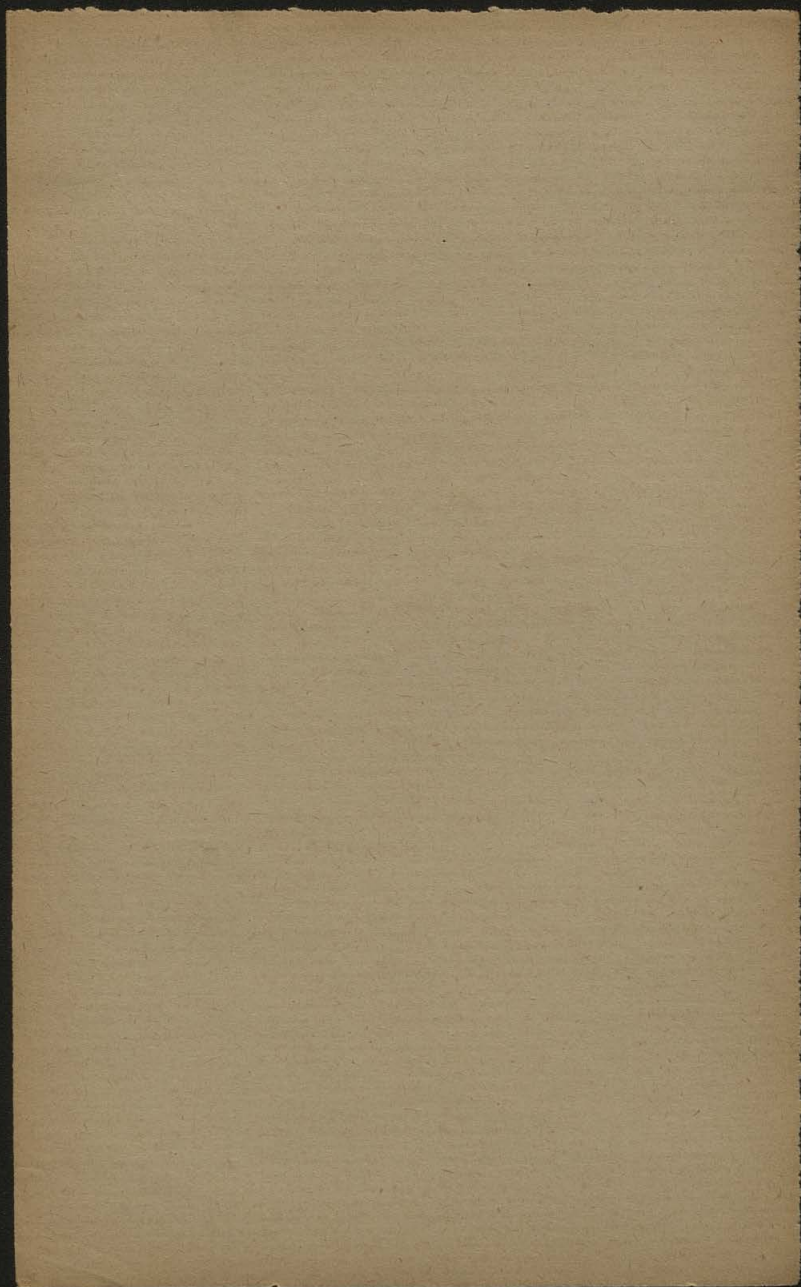
Zamowyrobowai - at - kuje st. oz. dkn. wydać wyrok,
wyrrer stanowcze zdanie o nam
„Lelwoi” z jakeż sie salowowego i tek-
kiej literatury jazyka wysocył Ma-
gnus, byla powodem zamowyrobowania
o jego genjurni” J.T. Krak. 100. 36.

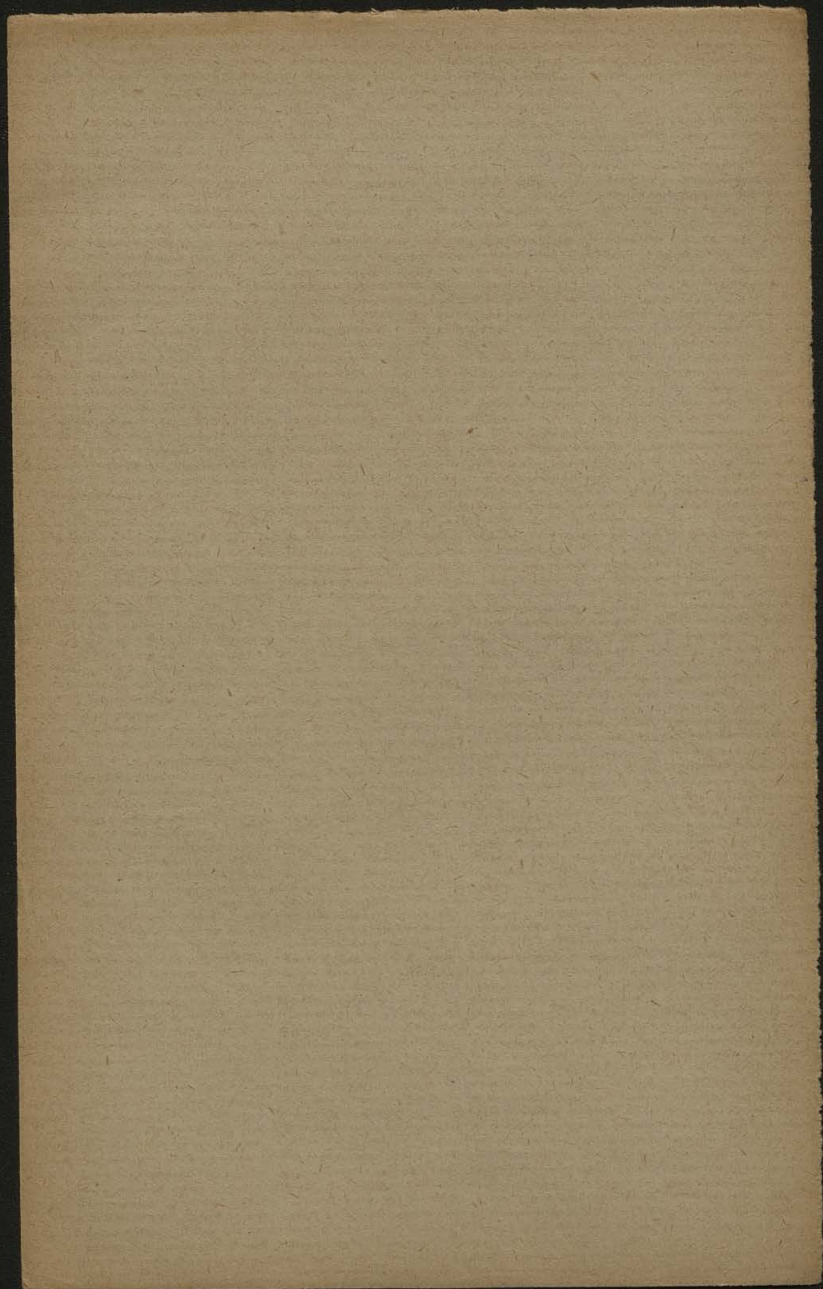
Kawrygitek -tku m. tki-ów um. z bez lnu. p. p.
 kawrygiści, kawrygiści przeciwko komu
 „Obey stali jak dwa poszgi a kamie-
 nie wyhute, patrzył sobie w oczy, wrak-
 że bez nienawisici i kawrygi Pf.
 Dyk. Ost. Sejmu. I. 136.

Kawrygi - i. z. gm. kawrygiści prze-
 ciwko komu „mici na kogo kawrygi-
 kę” t. j. który o co.

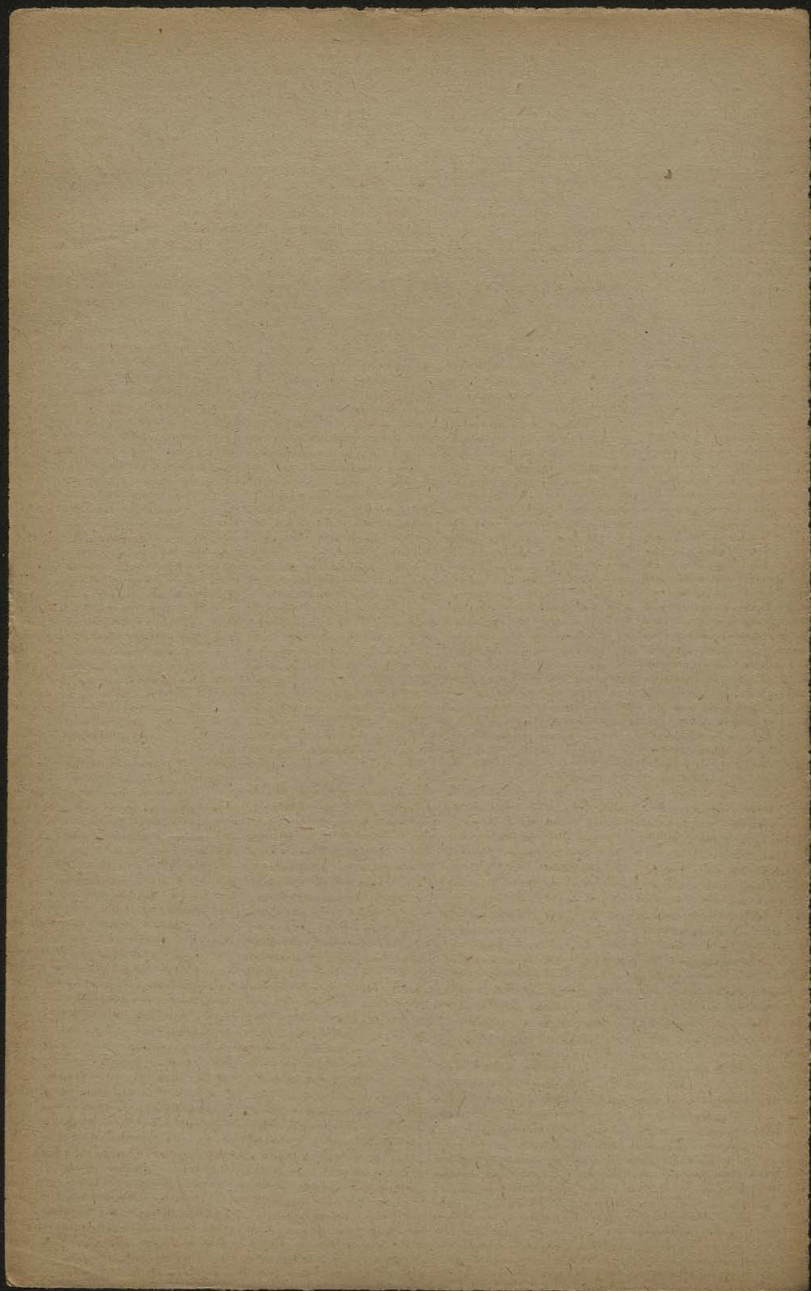
Zaxieleruic' - at - eje st. kaim. dku. kaxqi u' xicenuc,
 „für traoka xaxieleruic'ata nad isiptuni
 xrovliskani“ J. L. Uvan. 75. 7.

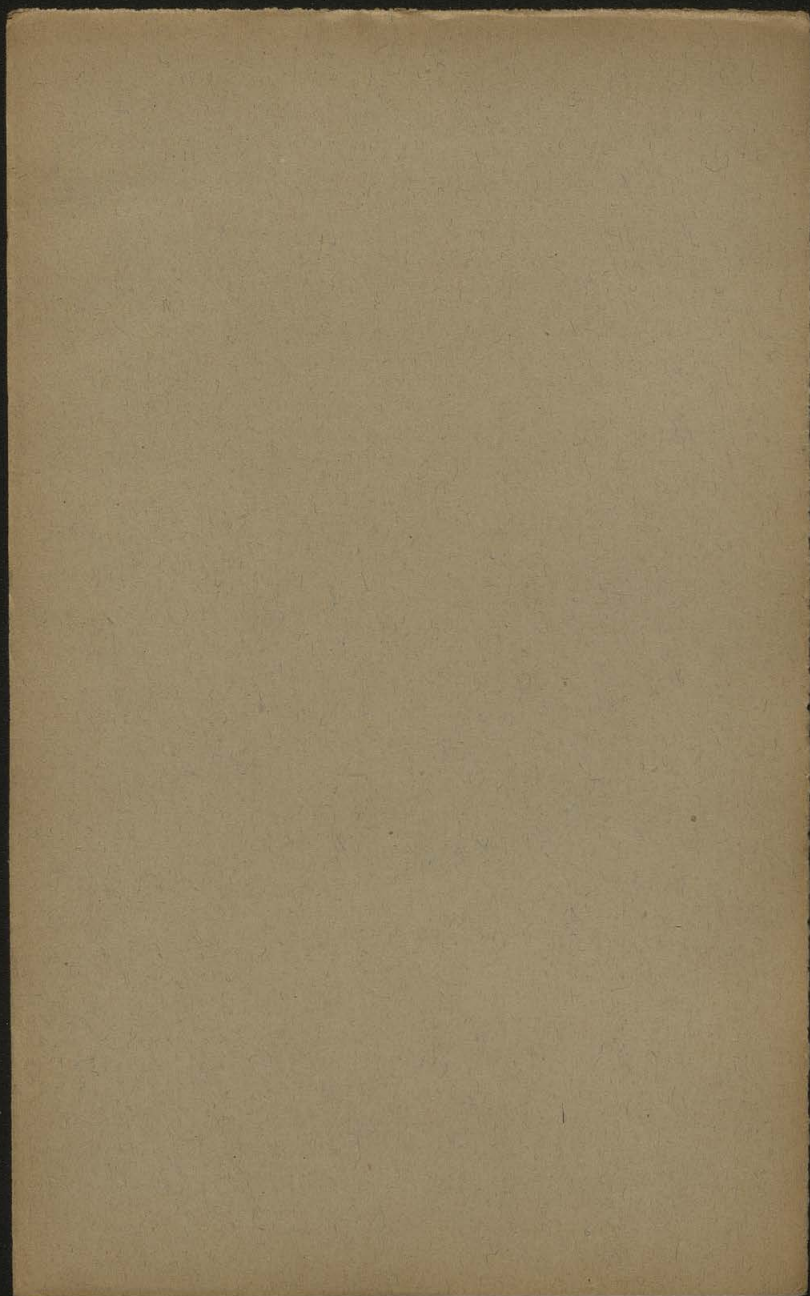
229
115

Zaczniemy - a - ie, po ka ziemię znajdujący się, nad-
ziemski „I śpiewcyżca ta krajina zaciem-
skie chory przypomnia „J. Lewart. Ws. zbior-
wojc. 47.

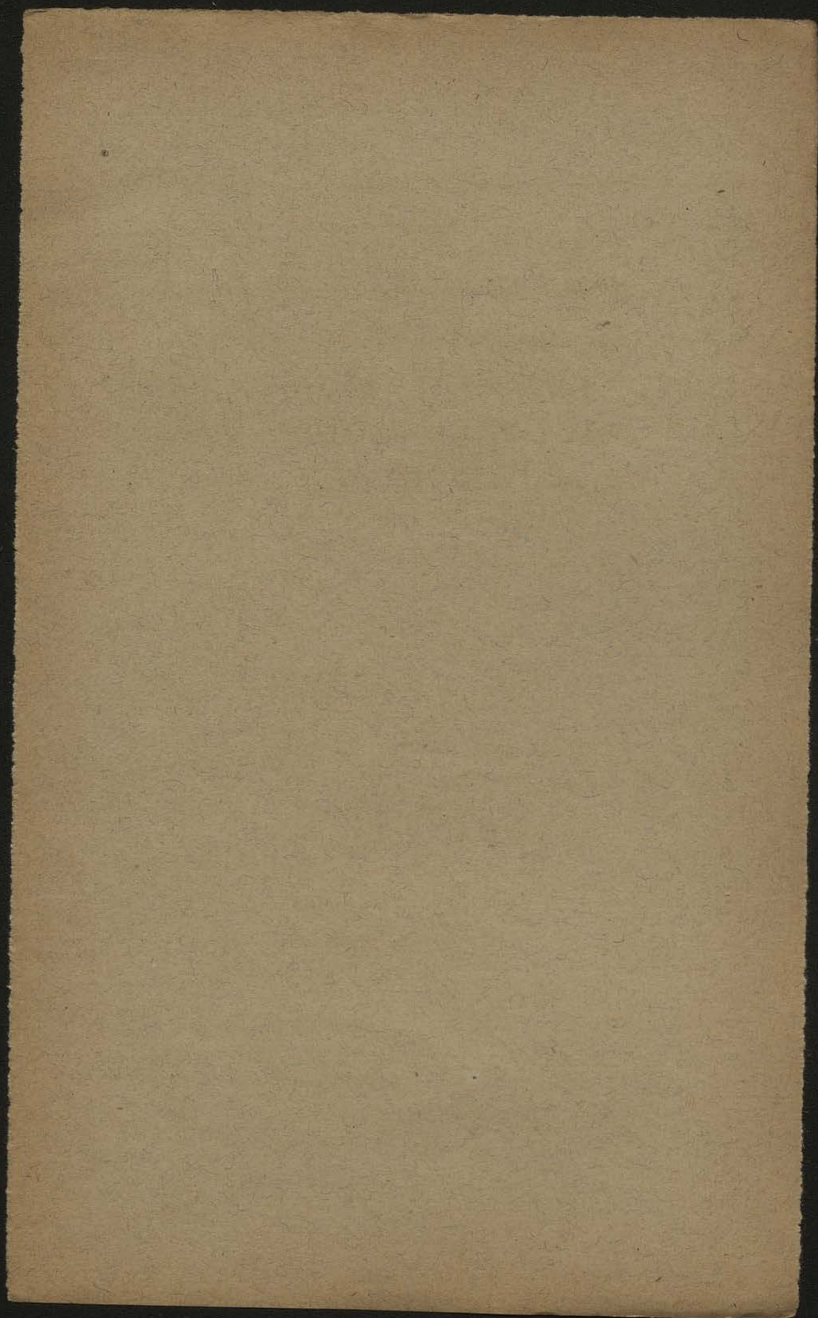

^{zakochanie}
Zakiewicz - at - a się st. karim. dku. z adai' sobie śmierci
 przez zbyt długie niewanie poigawa na
 w krew. krew. (st.) „Z miodów... mowa się
 na śmierci zakiewicz” Qui Nlun. 23. 242

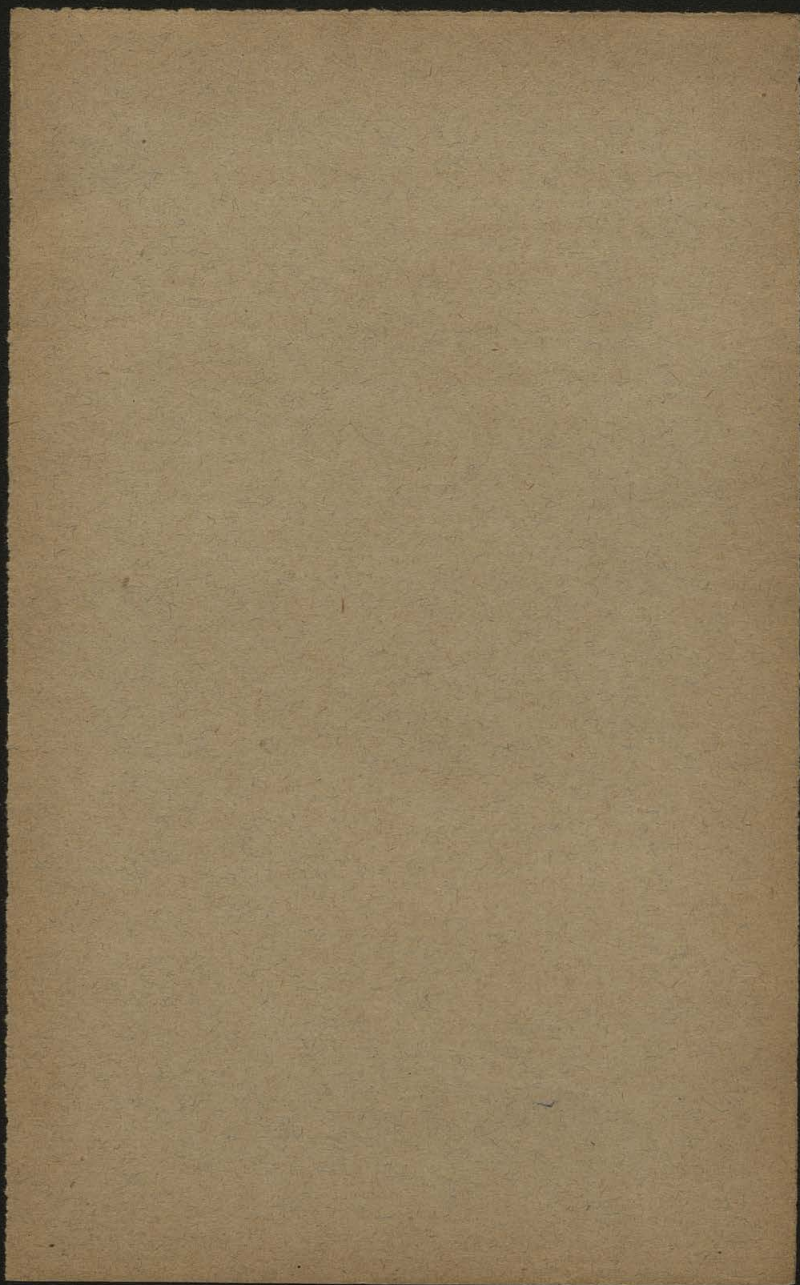

Захнаваас' а́т-а ст. ек. нѣм. Захнаваас' - ут-у. дѣм.
 охнаваас', кахнаваас' з' охнаваас' и по-
вогнѣ нацистичеи, в тѣй chwili' сага мо-
 га крѣпостна jest на выборы в Рудгарі-
 wiadomości те надходzące кохнаваас'а
 надв силу діятельность те створу о-
 ружіи "вѣк 1887. 226. 1.

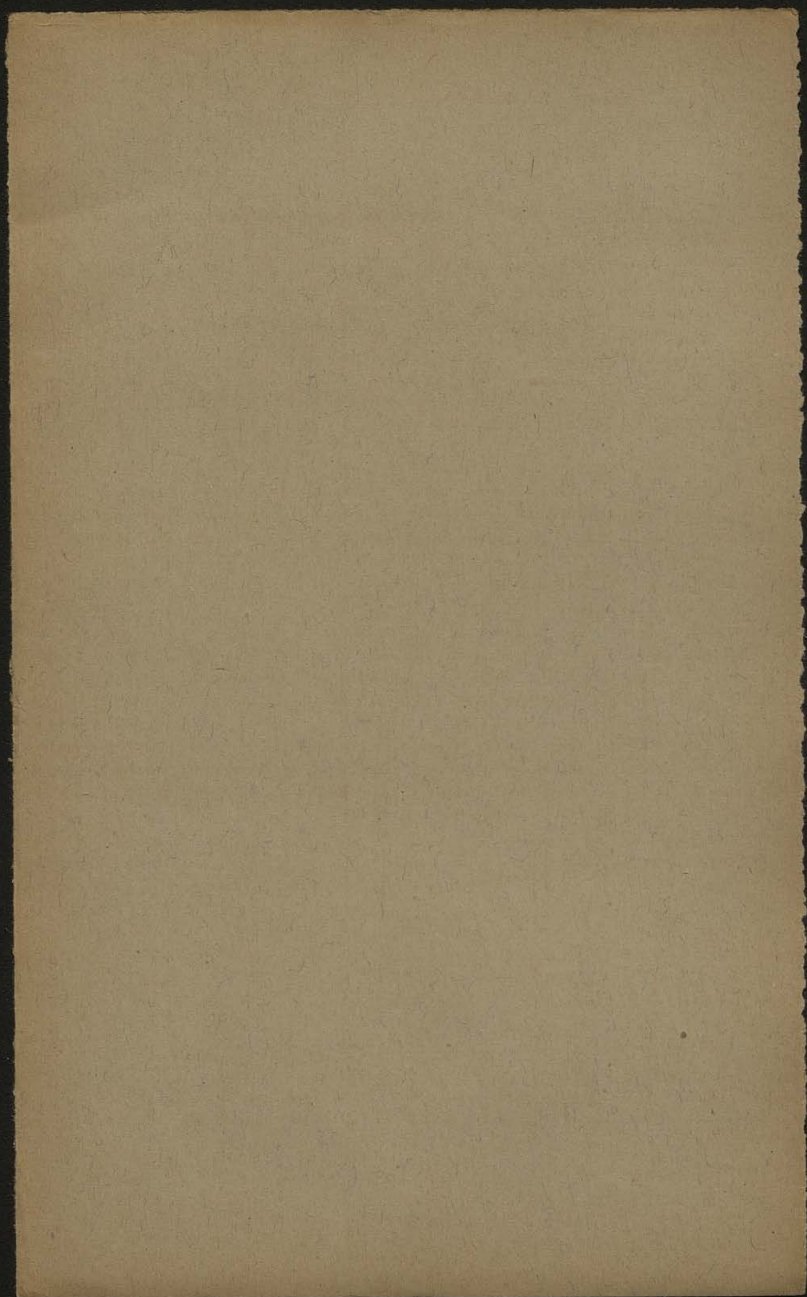

Zarnac'-at-a st. ex. dkn. Karnawai'-at-aje udkn.
 z kuci niezdy, bardzo dawno, pamieta to
 co us znato przed laty, z podan ustnych osob,
 ktore karmaty jawnie osobiście Krzysia Bi-
 shupa, potkazuje us, ke.. "M. Jabczyn. Pys list.
 m. Dobra 193.

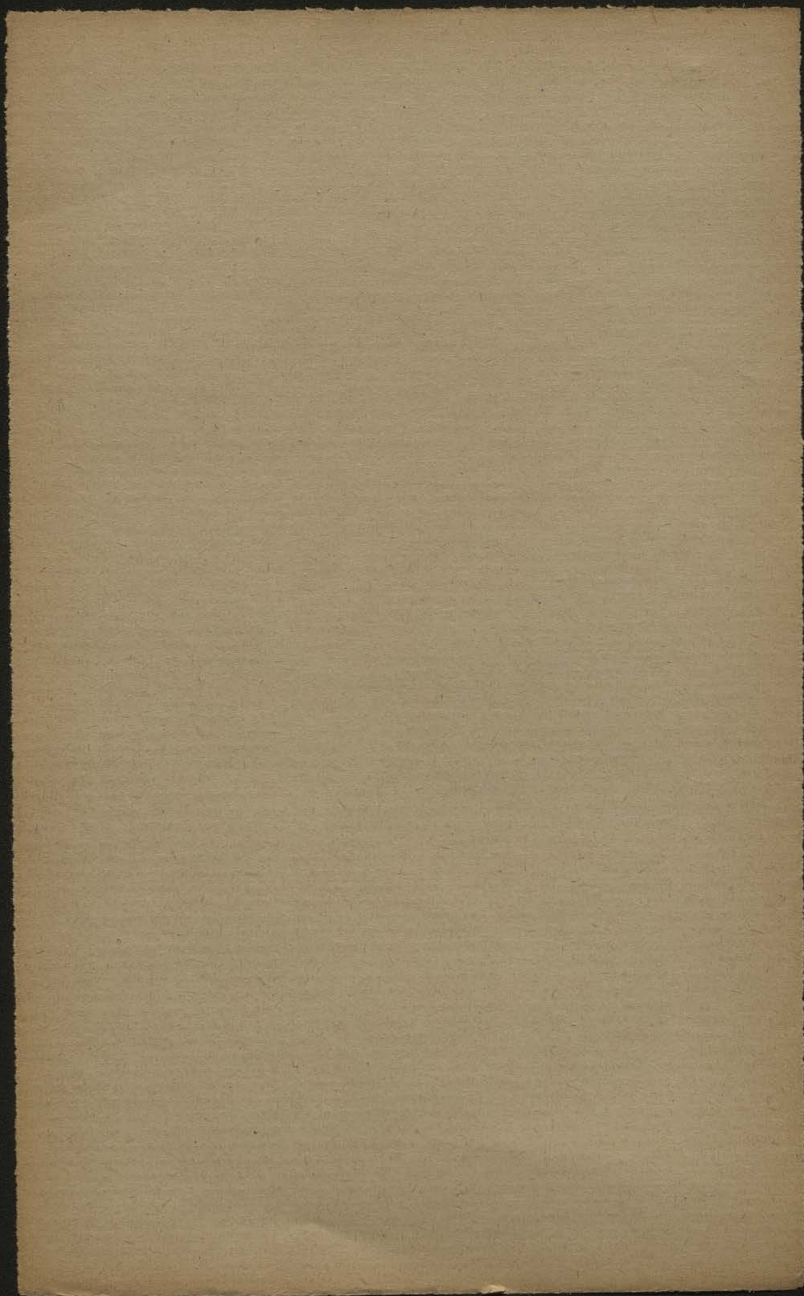

2
Захвущай прст. кувиле, кувшайніе „Захв-
 ущей” ретніт обовязакі сучаснага ў
 сваім доме” А. Вілка. Коты роб. 217.

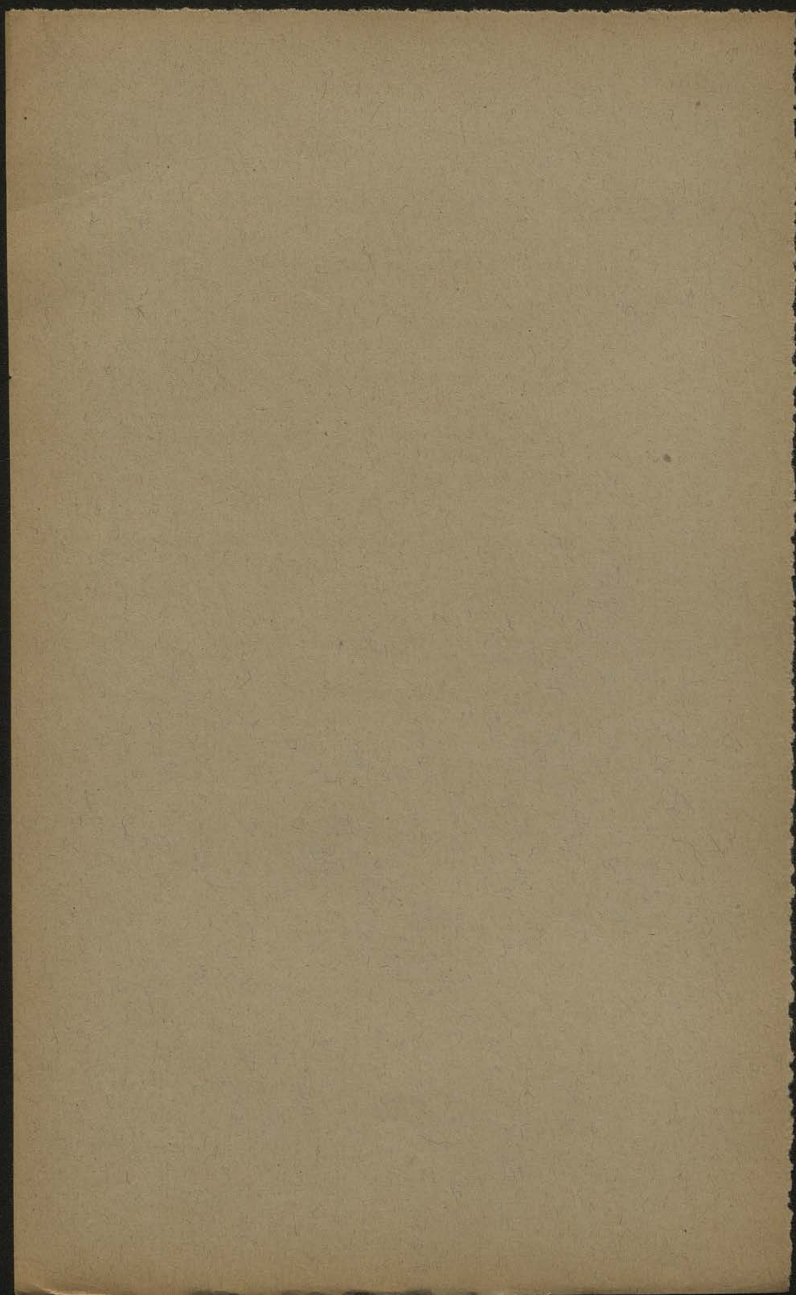

Łaciegnać-at-a w. u. d. k. Łaciegnywać-at-a w. d. k. z
 fig. odwrócić niebexprickuśtwo, tle, ja-
 kiejwibgdź sporobami. „A już kienia Sa-
 uocka stała tylko sama, i nie jedną
 miesiąca kaciegnywać chmurę, gdy nie-
 zgodnie domowej rozwarła się brama”
 w. Pol 3. 151.

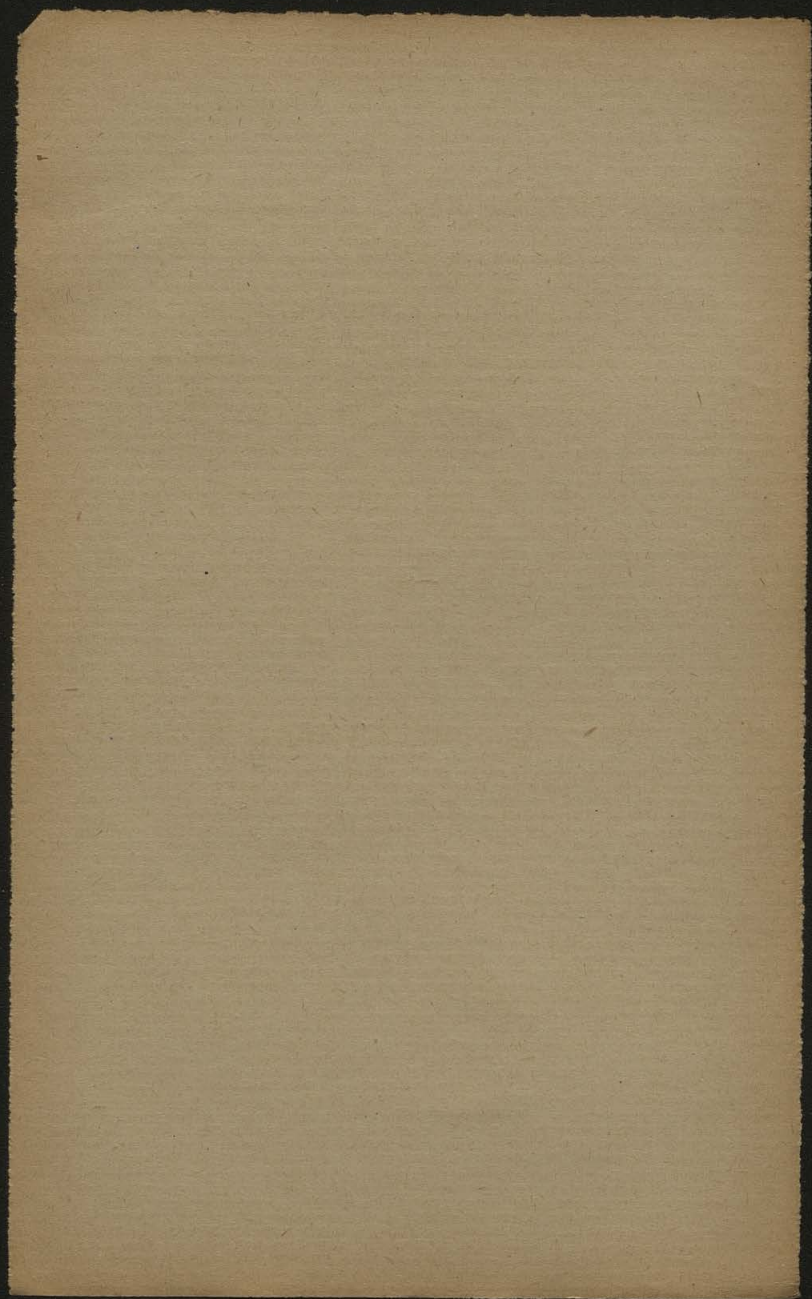

Zaizenowac-at-mije st. or. dku. - kogo, kawsty-
drie, kaktopotac, zambarasawai
„Przy sunęta nie tak blisko do niego,
że był karzenowany” A. Wilek. Sprawozd.
1882. Dod. 215. „To pewnej prokurwie, w
kłej, w kłej w wyscy zdawali się ka-
zenowani, pani Włodzimierzowa kare-
ta mówić o gospodarstwie, co niewiele
wyniósł wielkie panie nasze, gdy się kiej-
dyż w domu własnego chłopi” (Kron. 1. 201.

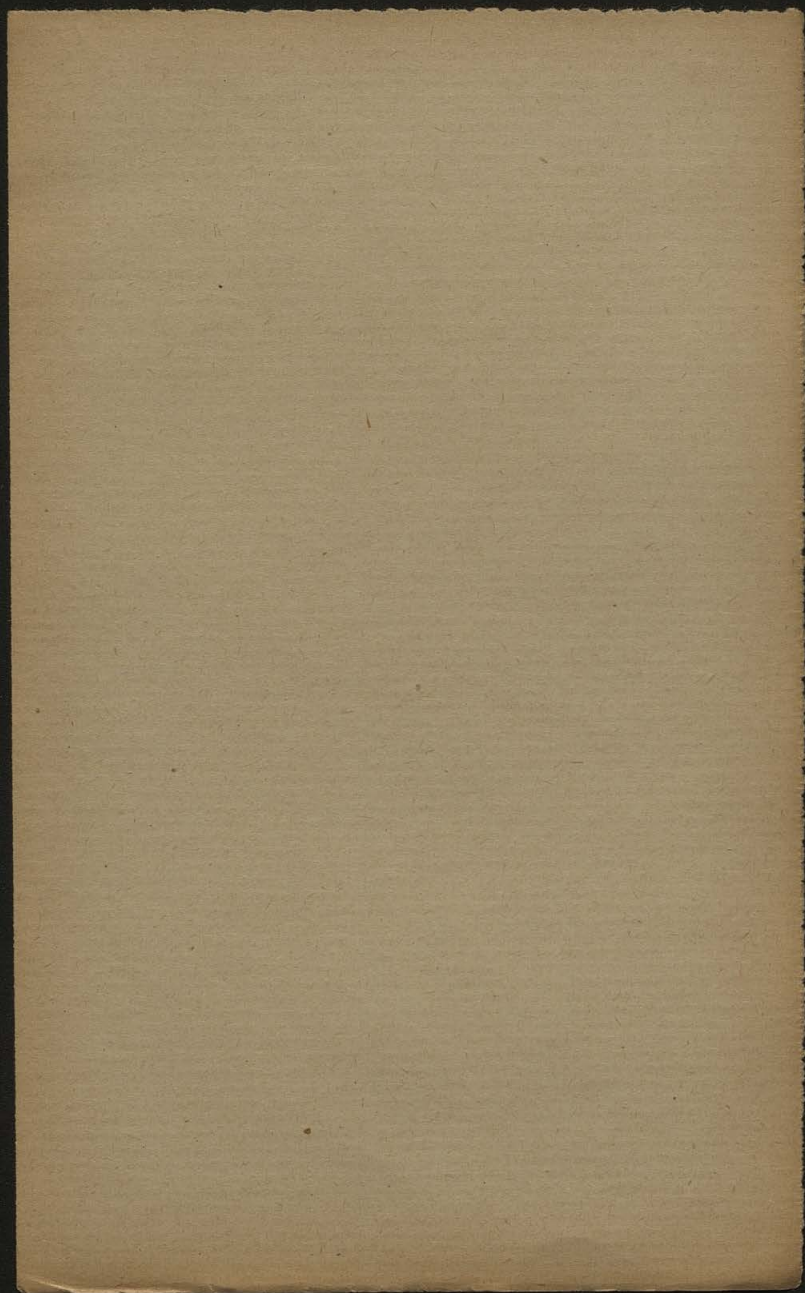

Zarynki - nek mn. zam. Dorynki, czy też istosnie
jaka nierówność przy rozporządzeniu?
„U nas i wieśniacy, z całej wsi chłop-
cy, dziewczki, najweselsze zarynki, najhu-
ciejsze dosiewki” A. Mich. 1. 31.

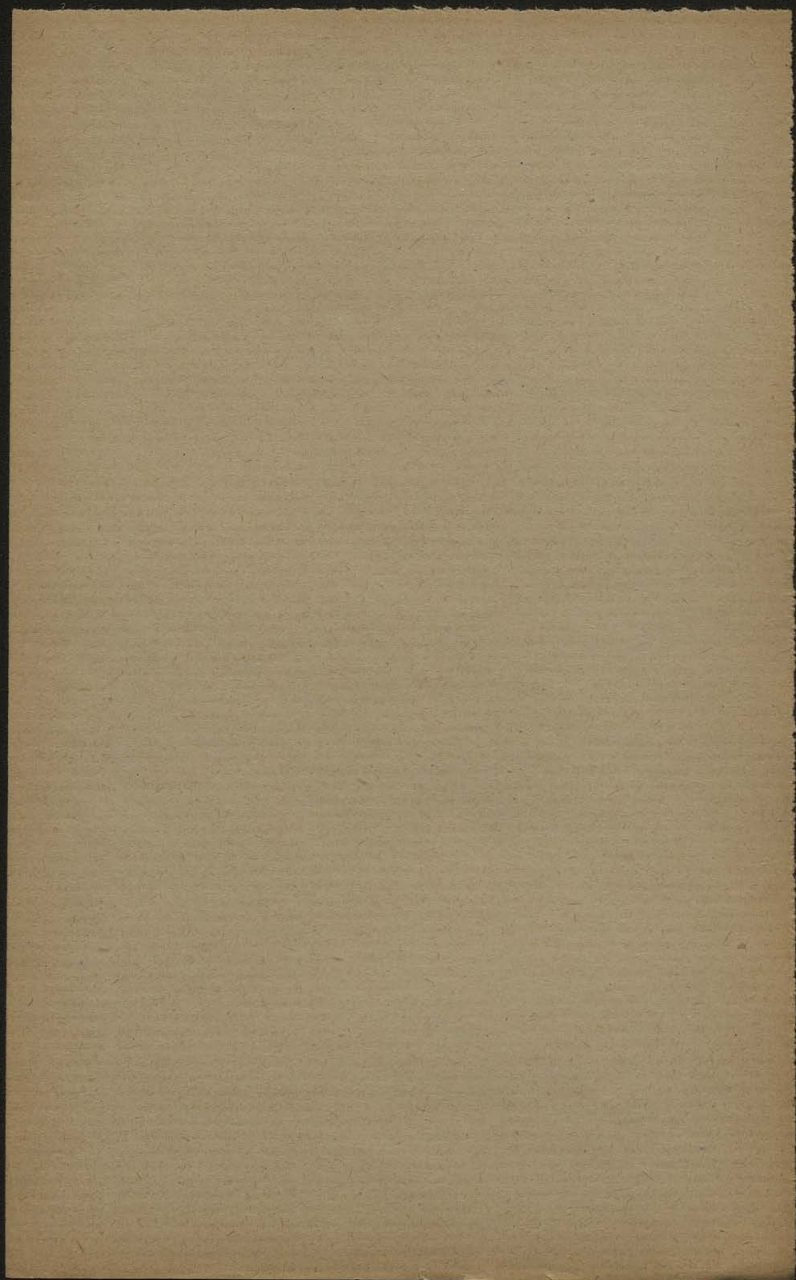

Łańywas - at-a st. ex. ndm. z wzięte ablot. bez rzeu.
knamy: kańywa' tabakę, (Obraza ni na-
gle do Eranua i wysięga palce po taba-
kę). Ła perwołeniem! - Eranu. Bando pro-
pocnam, nie kańywan." J. Kocen. 10. 54.

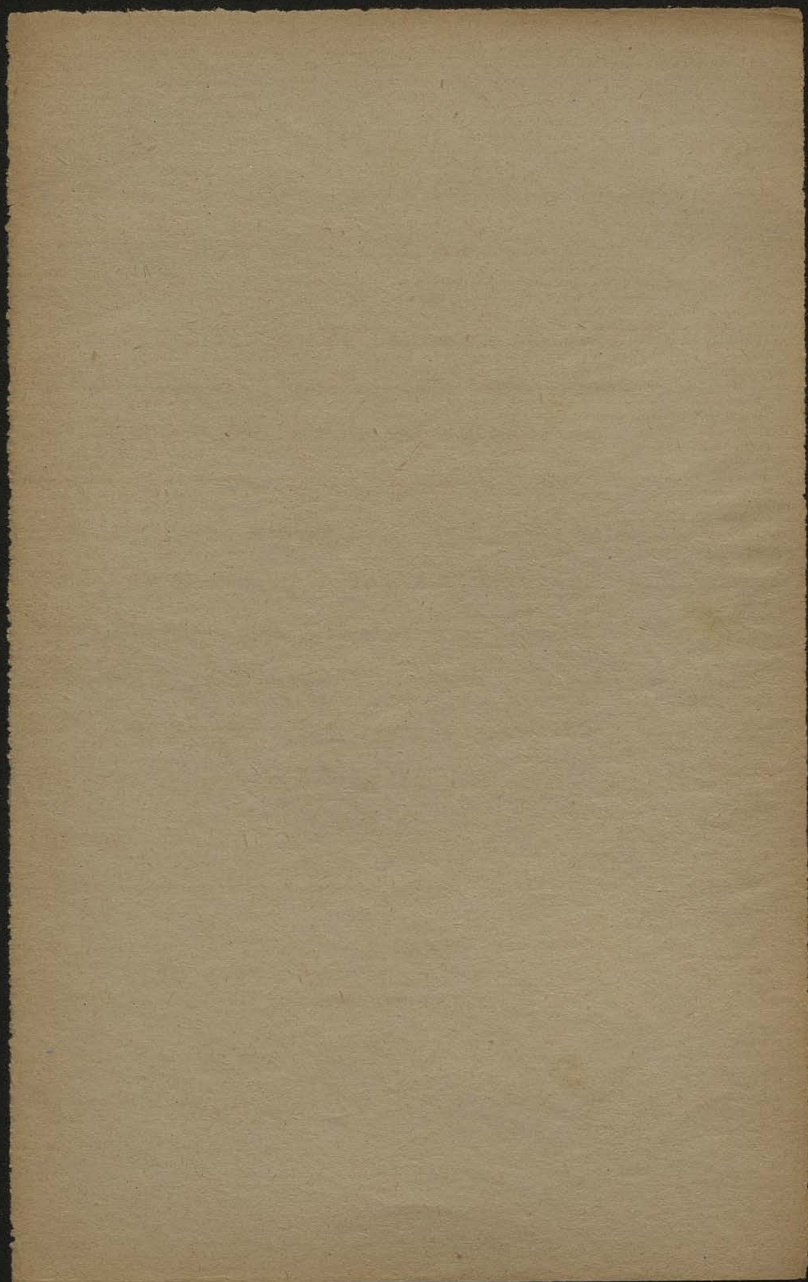

Łacinywieć-it-i st. ex. dan. & oiywieć, Goto we w
 usciech uniwersum piernoty, ocy bte-
 kistym xaiywie koloem "J. Bryn. Sissa 27.

Żywotność i. i. bez t. umiarkowane otęłość,
 będąca skutkiem prawidłowego odżywiania
 i dowodząca dobrego stanu zdrowia, normal-
 na iła żywotna „Dziecko do lat trzech i
 rozumnie prowadzone, kamienne rąco-
 nanie, nie zauważyło, jak stary po no-
 cach, wzywające dość ruchu i świeżego po-
 wietrza bez kłopotliwych je sukien ele-
 gantkich, już nabierze pewnej żywot-
 ności, która mu potem przy trudach szko-
 lnych & powag przychodzi” M. M. Długo
 23. 202.

123

Zab-ska i sba, Zabek-bka — & fej., & zb exaru "sita, moc, stiatanie exaru", Oblicze jego wosito pietro mumi, oznaczajace w go & zb exa su mywaerbu' nie potrafi "JL. Kras. Na cu. na wulk. 9. " Rawa jey' i uotka uderzaty kwiatka ~~zami~~ pethenni i utokoweni, ale nie dochwiste mi jenne & zb exaru "JL. 1. 40. " Nie kenta-reje, jest kurwelownie & restawrowang i mye-natowang, tak ze & zb exaru nadweryji jey jui nie jest w stanie "D. Pol. Nad modr. Dun. 219 " Ukryj us (kwiatku), uui us & zb exaru & zbek "Ad. Mich. 1. 3. ^(1.) & " uici & zb do kogo " uici wrze, uici na picniku " Regent jak us o tem dowiedzial, w korych, a jui uiat do uici & zb "JL. Kras. 19. 41. ^(1.) & " & zb uici na sprzedanie, " wywierzac & zb do kogo " (opow. u. 10. na kogo) " uici us, chichotac, kawepac w spo-sob zalotny, Poradzili koto niej tego gburu z wiekni styu uui ukiem, ktory uici do niej & zb wywierzac i ny chotac " JL. Kras. 90. 68.

(1.) "Ho. ho. by & zb uici & zb co maw & zb do uici, uie po-trzeba mowic & zb "JL. Kras. 5. 54.

§ „żebki nie poracierała” = kawygnara rwa-
nowa, skujer nie wyumowym „Jedem jednake
w stanie poruai, że jego wiek z nim wcale
niekorowuy. — Jak nie żebki pramiexyż. kłoby nie
spodriewat... wiek niekorowuy... młodzi jak,
trapiot, bytły Waipannie dogodniejzaym” M.
Fow. 1. 166. — § „żebek cownku” § „żeby na
czem xjiri” = naprawlykowie nie czego, mieć w
długij prabłyce „Stany Woodz, co na konackich
wojuech żeby xjiod” J. Kraw. Dłurw 1886. 262
(u D. niedostatecznie i b. przyb.)

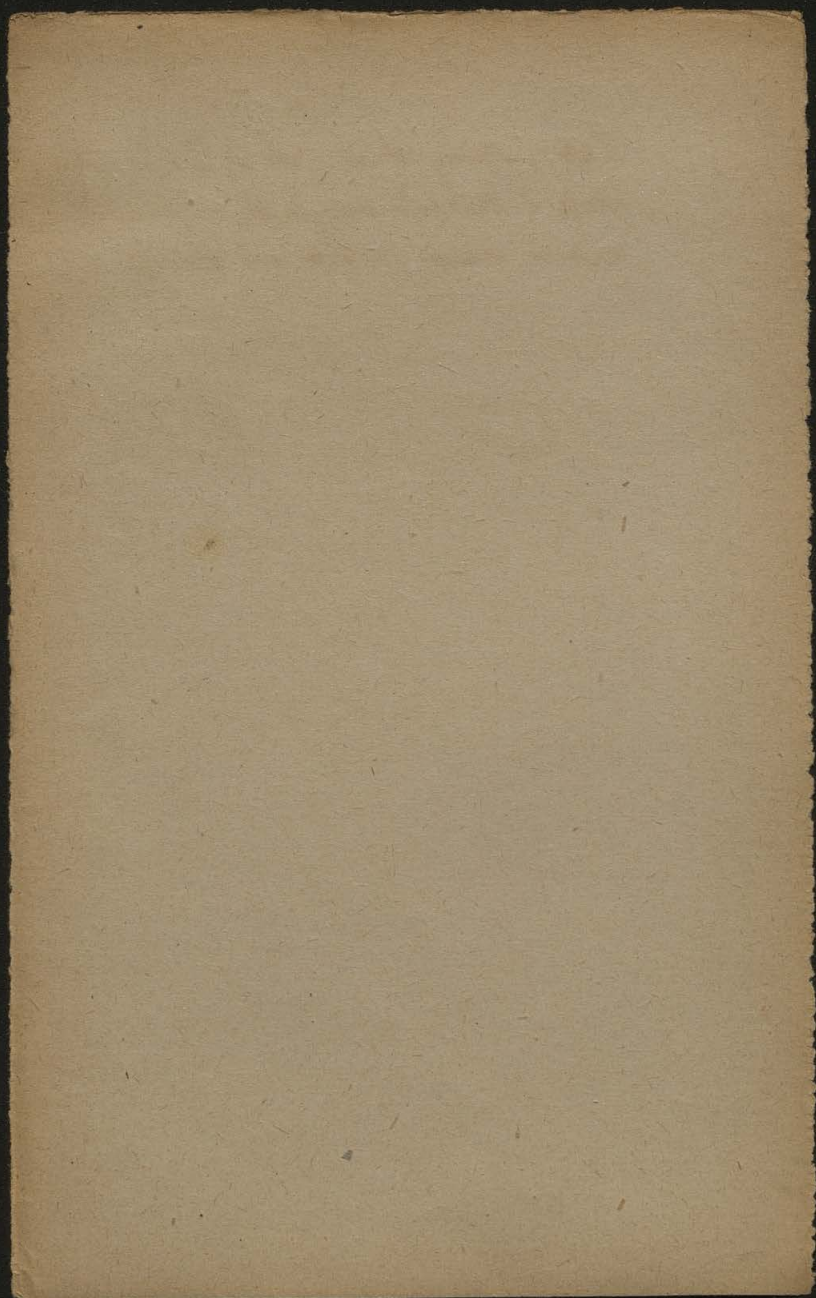
(1.). Kościot ten, dramiżty żebem czasu, prus
porobowara obecnego zostat odnowiony” wiek
1886. 192. 3. „Na gniachu ratużkowym ma się
odbyć gruntowna reperacya uszkodzonych
żebem czasu dachów” ib. 1887. 167. 4.

§ „żeby kaciż” = kmitace, pręstać mówić, od-
powiadać „Desperował on bardzo i dużo
się kmitał; były chwile, w których był tylko
oiserat, w innych wadychat... Aż nareczanie
żeby kaciż i niby tak robotyżniał i kmita-
twiał.” J. Kraw. 1. 150.

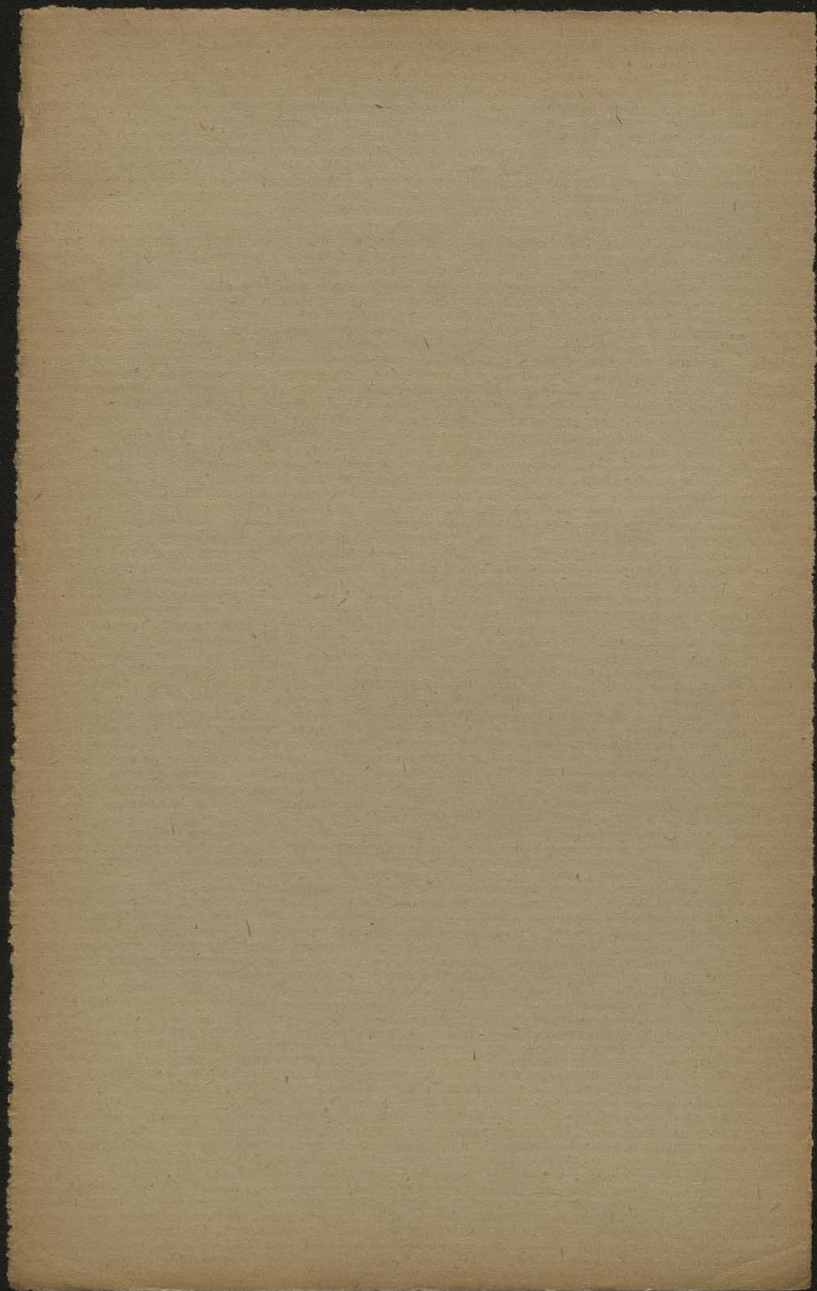
~~+~~ ~~Maay~~

(Zagł.) „Mury stawa.. już od wielu wieków
stoją i dzielnie bronią się uszczelnionym
rzebom czasu” Kł. Jura. wiek 1888. J.

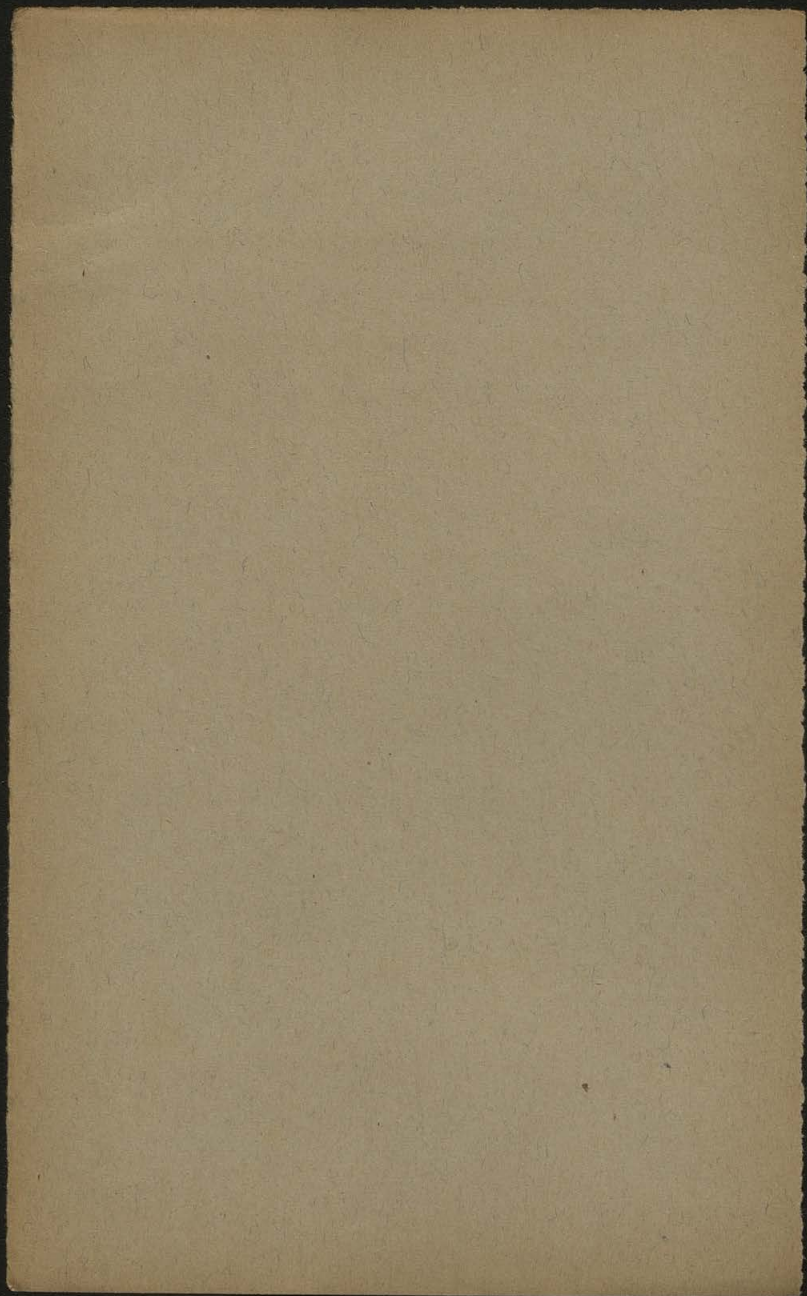
Obajai się at-je st. kaim. rozp. głupekwo, ciedo-
 vke kaimic' nie chędy powiedzieć, wyp-
 wać nie ni w pięć ni w dziewięć, wyga-
 dać nie z kaim niepotrzebnym „Dodać”
 kaim się kaimu nie obajai” ~~tyg. st.~~
 J. Nark. tyg. st. 2. 6. 114.

242
126

Żbereż - ki. ż. prow. „Nie mówajcieś mi go przy
dwym kościele żeby nie ciężyli mi
przyjacie, a mówajcie mi go przy małej
żbereni, kto ta przyjdzie lub przyjdzie:
ktośien ci tu leży" Opatowski. O. Kol. 1.
268. ?

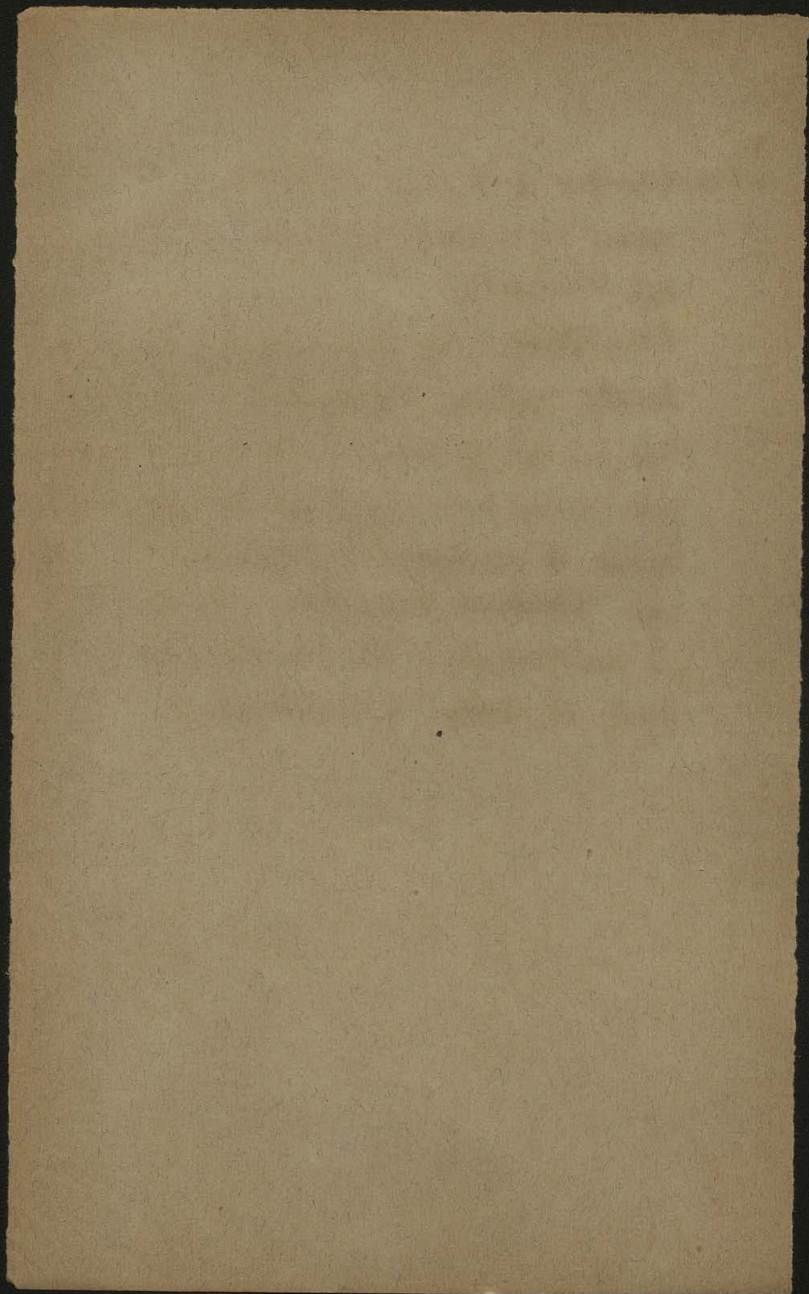

248
127

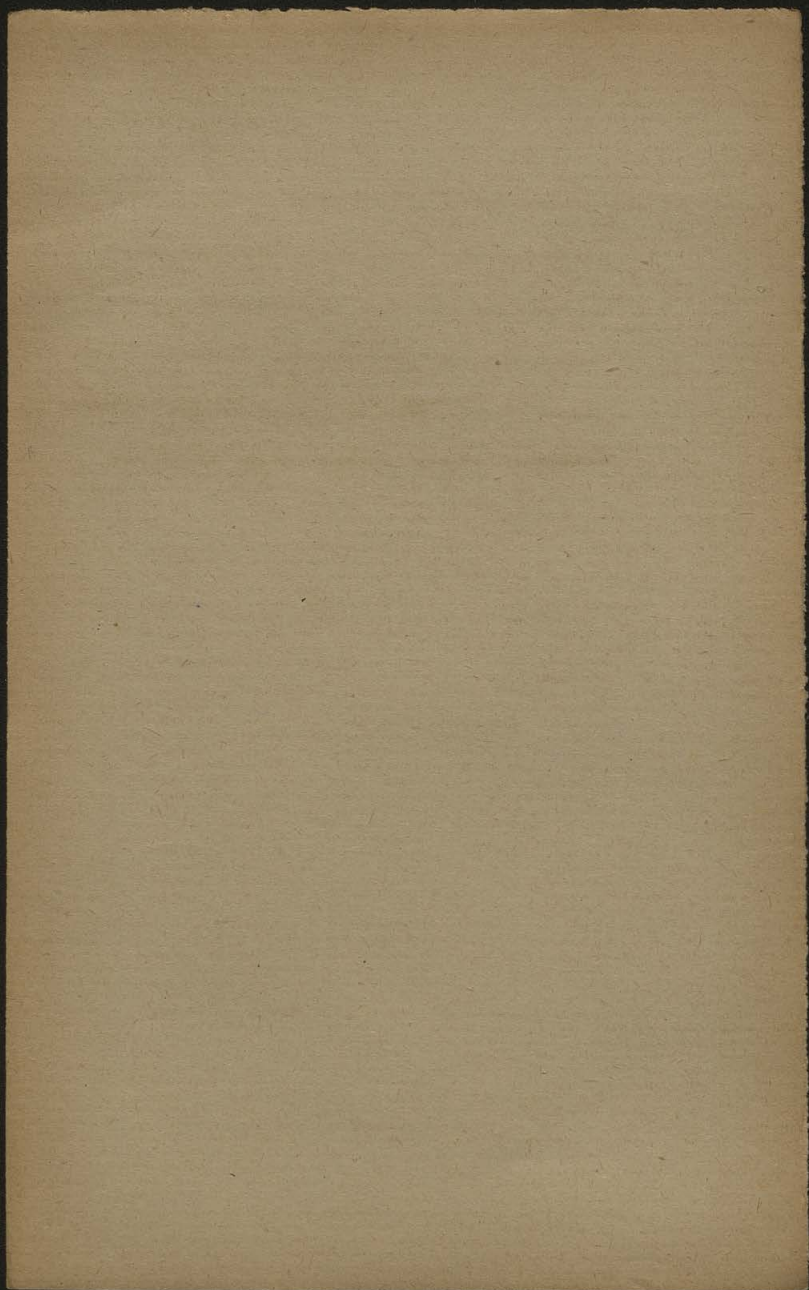
Żberezństwo. a. n. pwp. nieprzyzwyczajenie, zasko-
wanie, figlowanie niekromne, dokazywa-
nie bezwzględne

Żbereznik. a. ni. deprawujący się zbene-
żerstwo, pustak, ^{bezwzględnik} dokazywacz „Czemuż tam sta-
wego jak był kawalerem, co to był za żberez-
nik! kiedyś dziewczynę nie dał przenieść spo-
kojnie, to urządził, to pociągnął, to uis-
nął” *Pr. Wied. i. n. v. 284. 1.* „No, Kamiliu,
ja uciekam, bo z tym żbereznikiem ciekaw
życia nie pewny” *K. Lat. Art. 264. 63.*

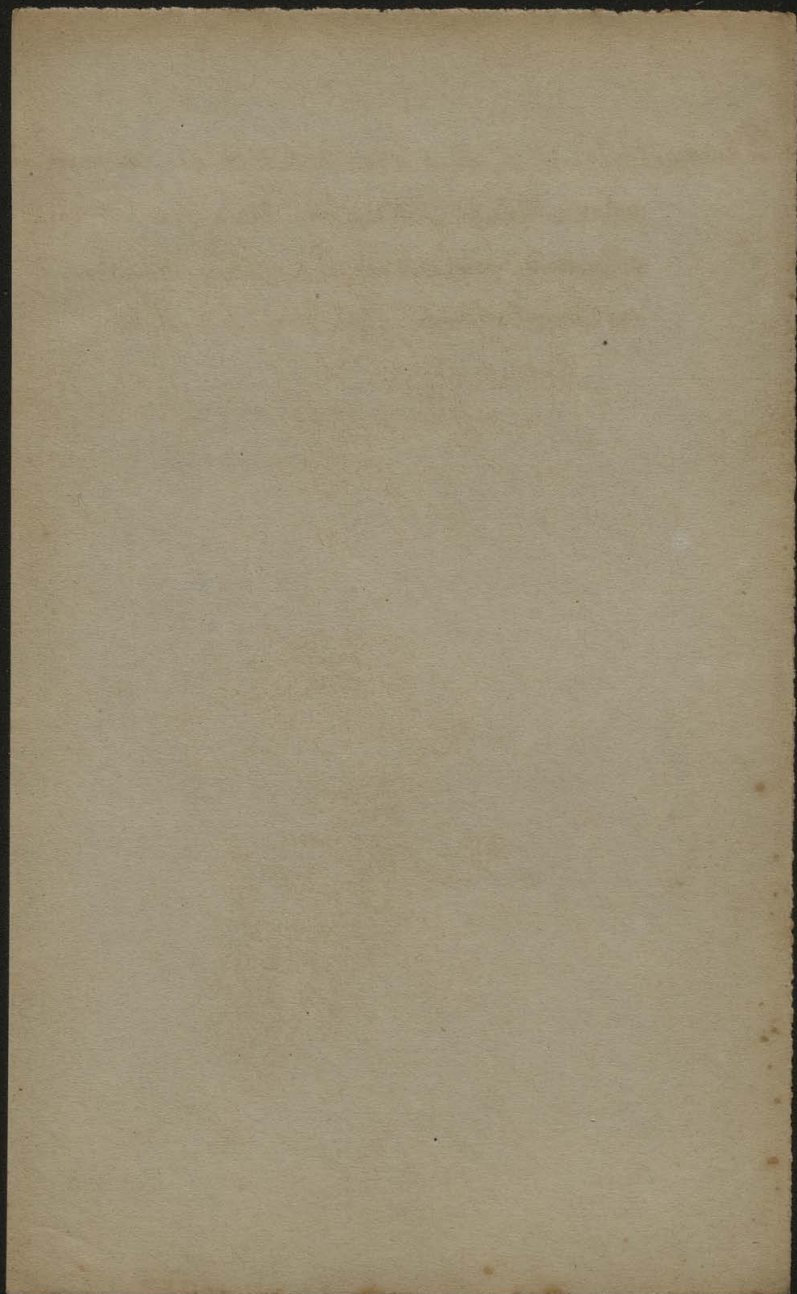

Zbery-ów um. Zberki-ów um. praw. miejsca
 nierównie, kamieniste, przepaściste,
 wertypy „Co takich zbierach jędrze nie-
 bierpiewanie” Kwaśnowskie W. Korin. Mater. do
 praw. 1.55. Toi w Lęczy. Fortyni. miejsca nie
 dostępne itp. „chować się po zbierach.”

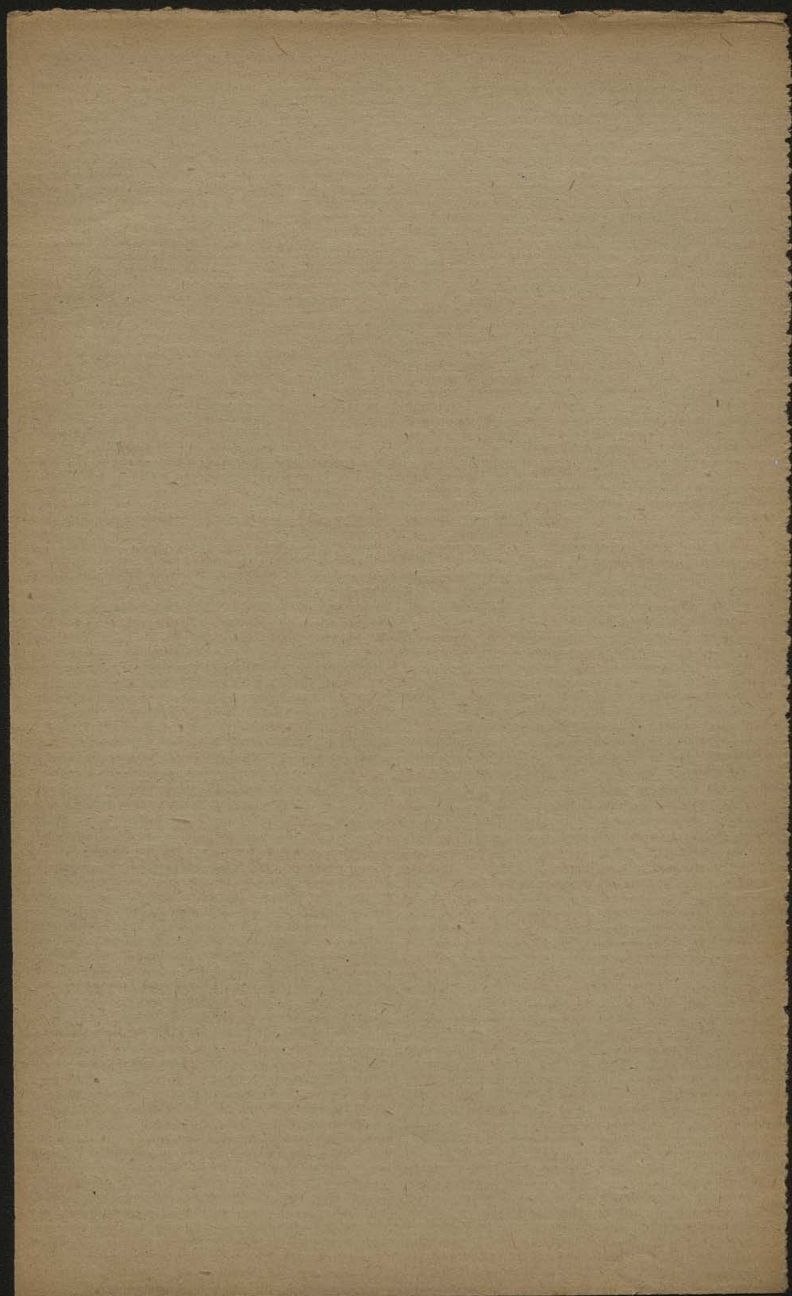

Zbexsilnic' - it. i. st. ex. dan. bezsilnyu uoxynic'.
oberwotadnic' "Narody kowajęce lub zbez-
silnioue wykwarzaję zwykłe bigłocio i
nie dowiadków" Ekp. Mto. i Sta. 2. 60.

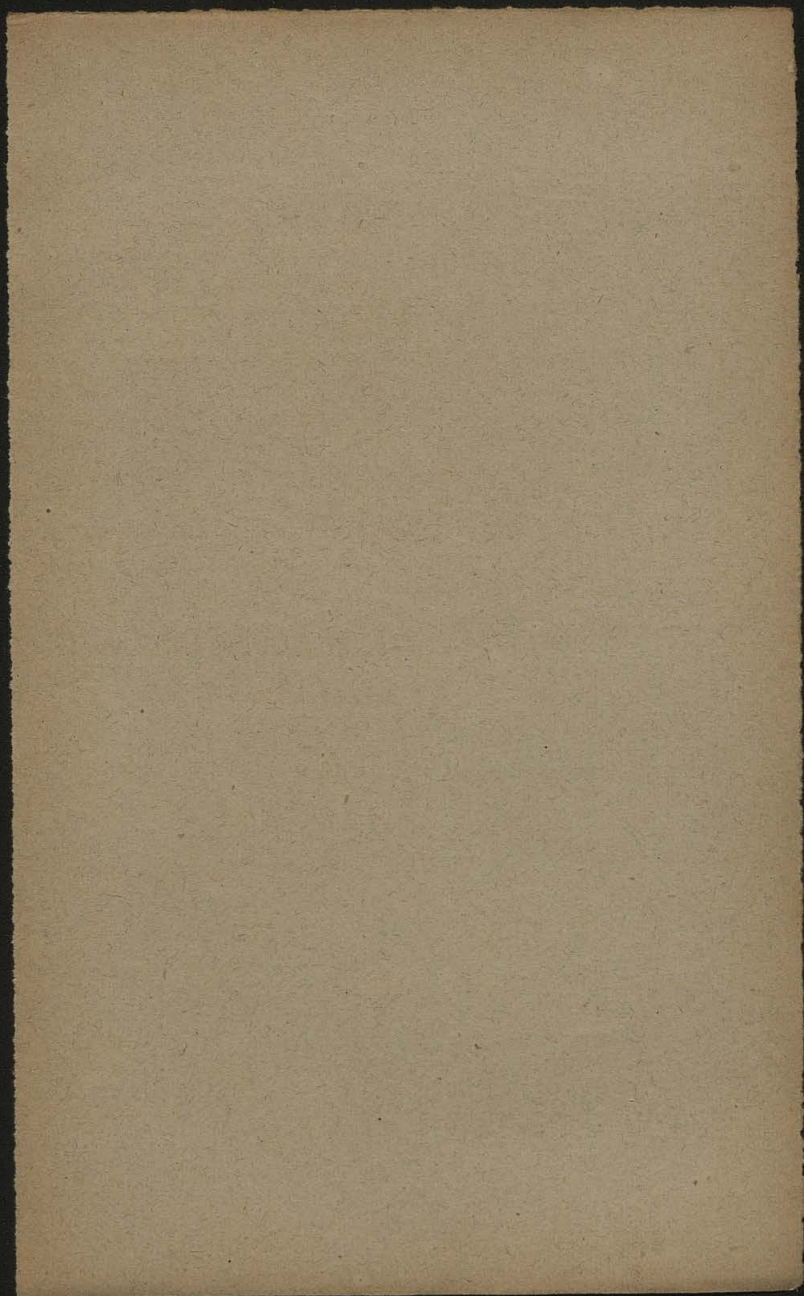

Żbiegowisko - a. n. śka-wisk mn. znane re-
 bowanie uż ludu, tłumna schadzka
 „Żbliwajże uż, choibys nie wiedział,
 że to wielkie miasto przymuwa się,
 potuwać po okolicy, że tam na lasa-
 ni jest żbiegowisko ludzi” J. Kras.
 J. 2. 84. „Meiti (wyspa) jest żbiegowi-
 szem wszelkiego rodzaju wyprawstwa
 społeczeństwa” Dłuski 23. 238.

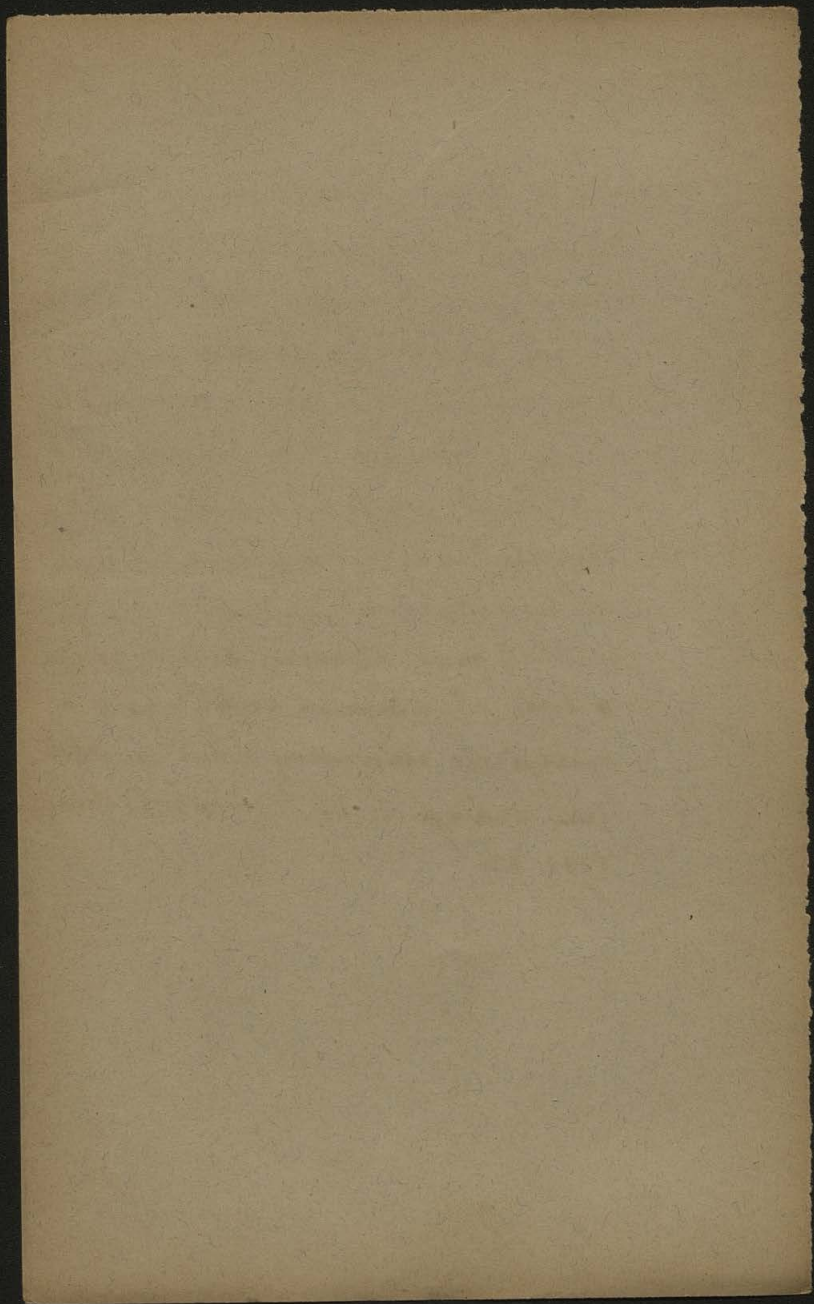

Zbieraj-grova-a. m. sie inu. skanera, zbieraj-
u piemiędzy „Pielci jej porajdzie los
podzielić z jankim prokajikajru zbieraj-gro-
vsem, nie wyżyje pewno” JT Kras. 18. 92.

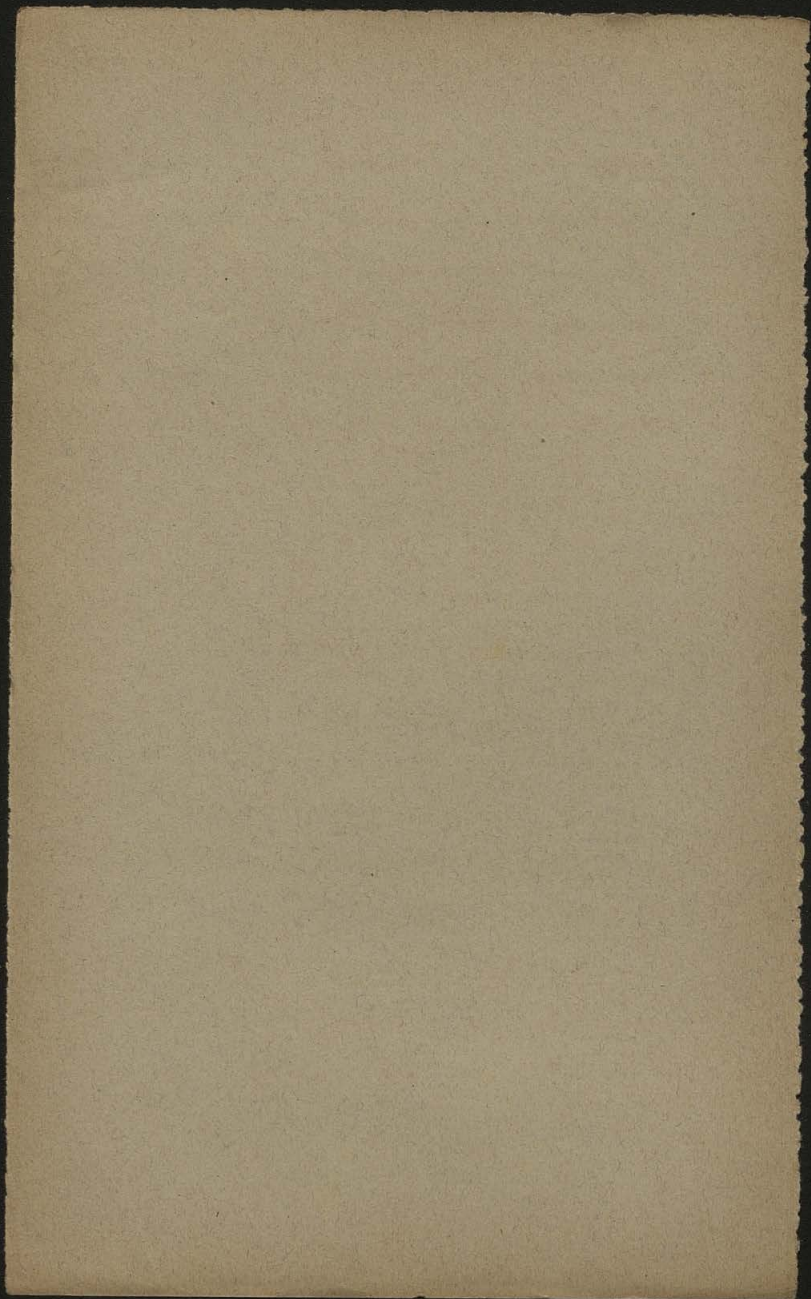

Zbieraniina - y. i. my - uin un. Z kretu zbieranie
kewnaq, rónorodne, nie pasuje, nie
słusze uż do siebie, mybiorki z o lu-
dziak, woj'sku i p. werbowani scigani
z rozmenitych miyjs, bez wyboru, nie sta-
nowiący jednolitej i karnej gromady
„Odmoiwit poryzgria dawodakwa nad ja-
rda, kłwa uż z dwuich putkino zbierani-
ny awanturui ony skadate "D. Dob. Tut-
1. 280. Z prawo zbierania suchych galezi
w lesie" Z chłopami krobil ugody o
zwolnienie zbieraniiny i dał im wstak
lasu takiego, ie ha." A. wikt. Tys. powa
1882. 339.

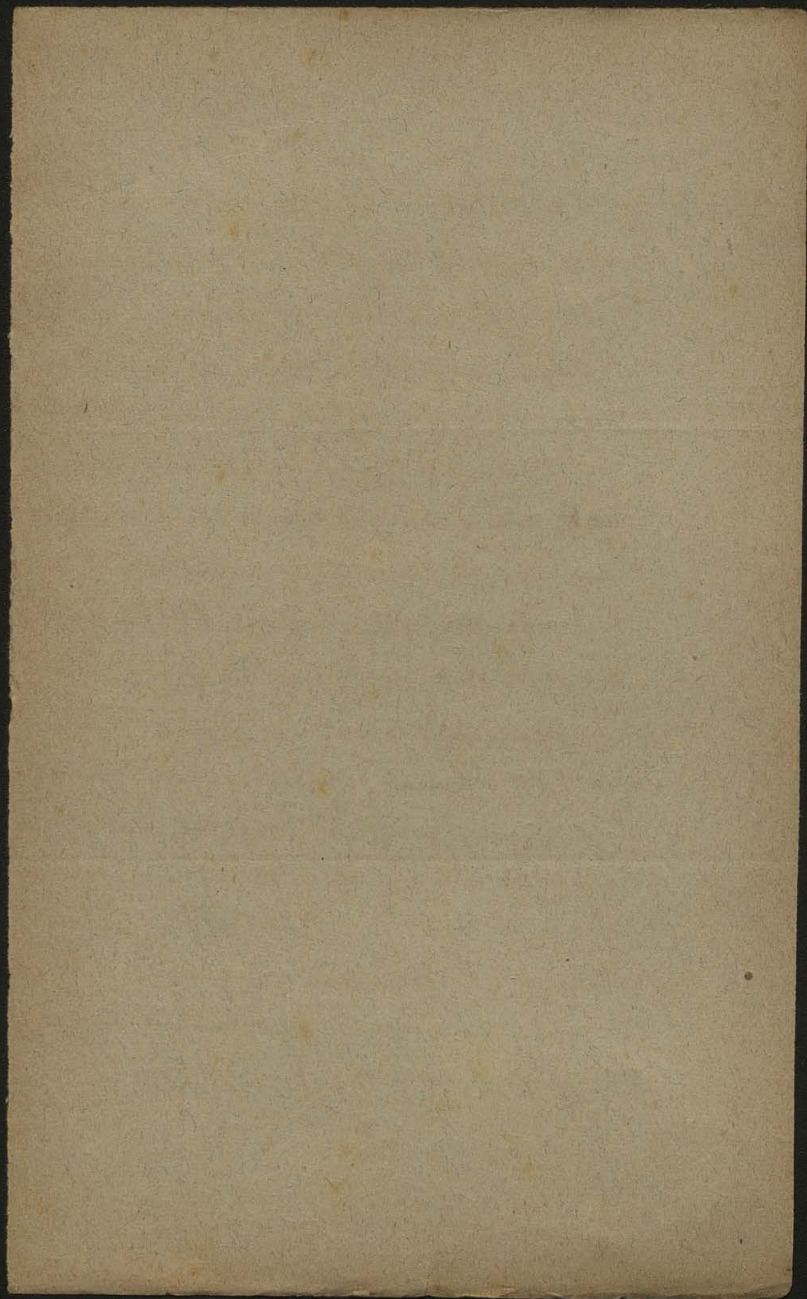
Zbliżenie - a. n. rościsnąć - się; kawałek
 bliźnich stosunków między osobami
 prawnie mało sobie znającymi lub obco-
 znymi "da sobie", Rozmowa się wzięta,
 aktowna i wreszcie i ucieczka po-
 fałszywe zbliżenie "M. Dół. p. n. s. 141.

cho-y um.

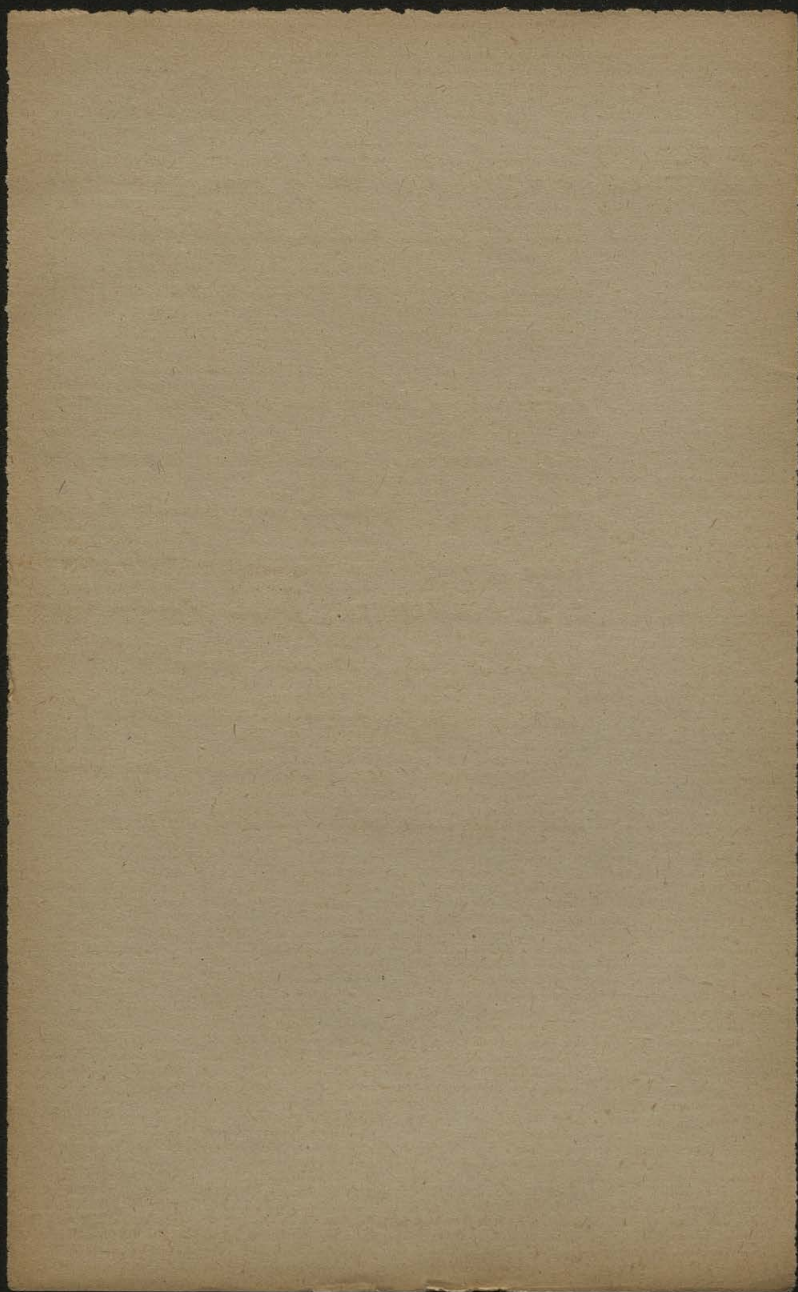
Choer-y. i. v. Choer-a. u. cha-ois um. uboer,
 skok, sprawdził góry „Nie wiedział
 już na prawdę, gdzie się znajduje... widział
 tylko, że wychodzi na jakieś choer ka-
 mienie, gdzieś gdzie słowami głośno
 najgłośnie. „Jul. Turczyński. Lwów. 1887. 40. „Do-
 póki nie choer, to dobre ka spadem, gdy
 przysięgło do Werchu, koni staje. „Wol 7. 211
 „Kurpatowy w trwożliwym stadku pod o-
 brotę choer, przysięgły „ib. 239 „Stacho
 muka miedzi, brakaami porożyli choer“
 ib. 280. „Po nad Dystanyca, która teraz
 ze choer w głąbin burzliwym potokiem
 spada, spiera się w dolinę „Jul. Turczyński.
Lwów. 1885. 46. 1. „Dziś potok przysięgły
 na dół świeżym choerem „ib. „Spój-
 rzat, a tu przed nim kreskowane choer,
 a w głębi przepaść „ib.

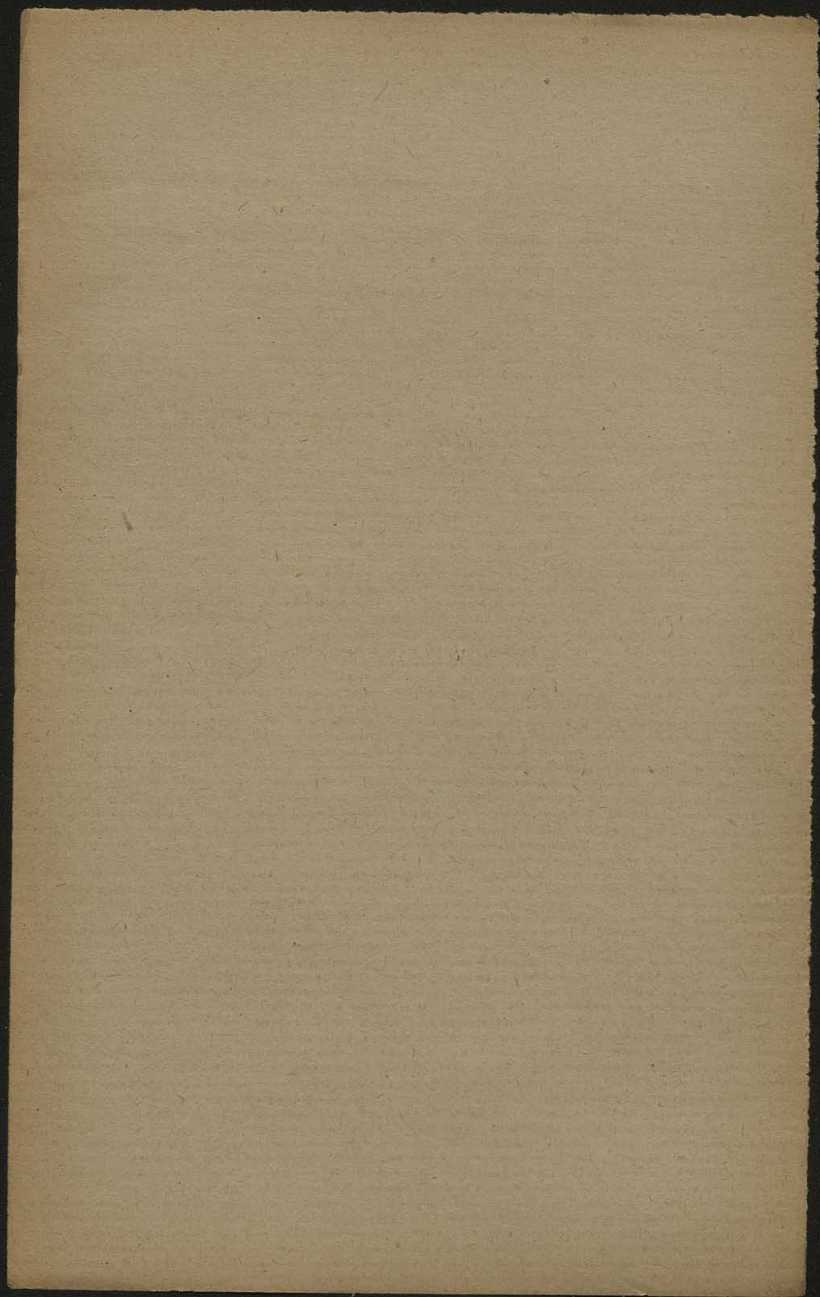
Zbojaryni - i z. nie-cyś um. z kami-kabojaryni,
ktoś kabita „Golem cała skrwawiona
mucha zbojaryni kłosa, biewy..” A. Mick.
1. 55.

Zbojnik - a. m. cy-kio um. rób. Zbojni-
czek - cka m. czkowie - cio um. pow. Tatry
rozbojnik „Uchodźt na banko porząd-
nego parobka, a był zbojnickiem” kwi-
lika O. kol. 1. 279. „Fanku, fanku, tsgis
zbojnik” ib. „Franczek przystał do zboj-
nicko” Jul. Chodor. Tyg. pow. 1882. 71.
„Wydam ja cie Janickowi hej wale-
um zbojnickowi” O. kol. 1. 279.

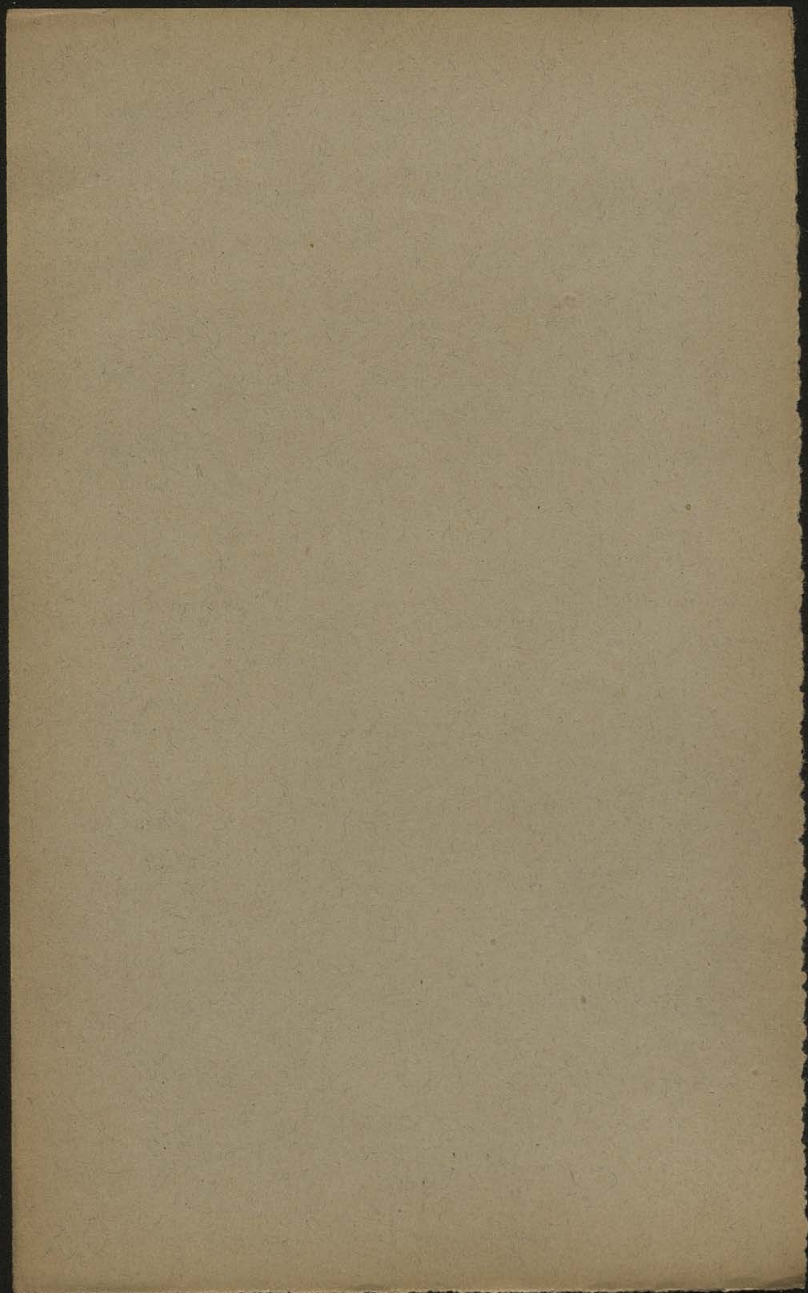

Zbroica - y. ti. ce - ic um. poet. sam. zbroja "Niew-
 szay mogą jechać w szpetnej zbroi jak-
 by szwył Niemiec przywdziwać na
 boje" Ad. Mick. 2. 4.

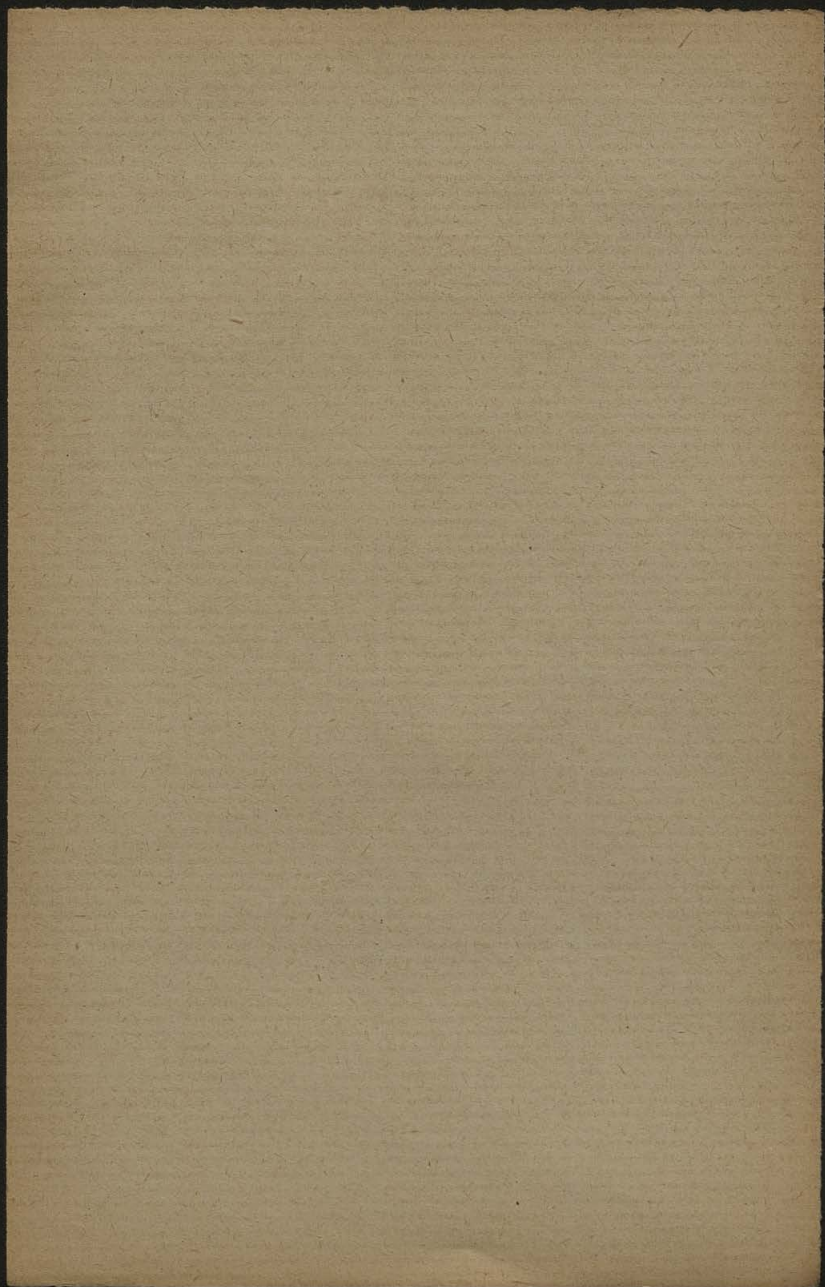

Хворондуну. 1. м. „Подajte mi' што пере те моје
хворондуну неcliffe продамје, swej мамце
једунеј" O. Kol. 1. 62. ?

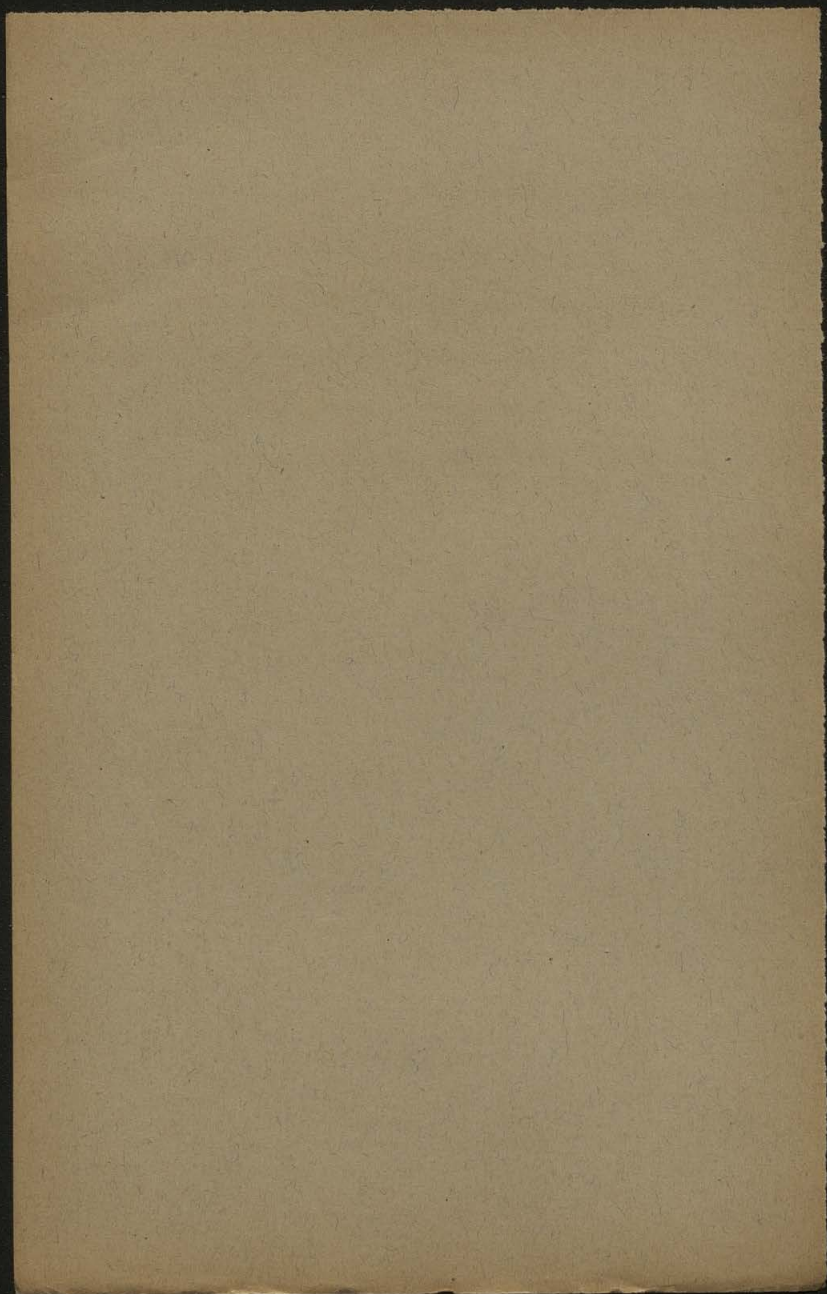

Хрыкае' ся-а-а ст. камен. дн. о коніях: вагі
на кіст, вакныкае уз Хрыкугавы пу-
педзі „ Коніе мі сія хрыкалы і поза-
маталы вохі ” Л. камен. 1. 293.

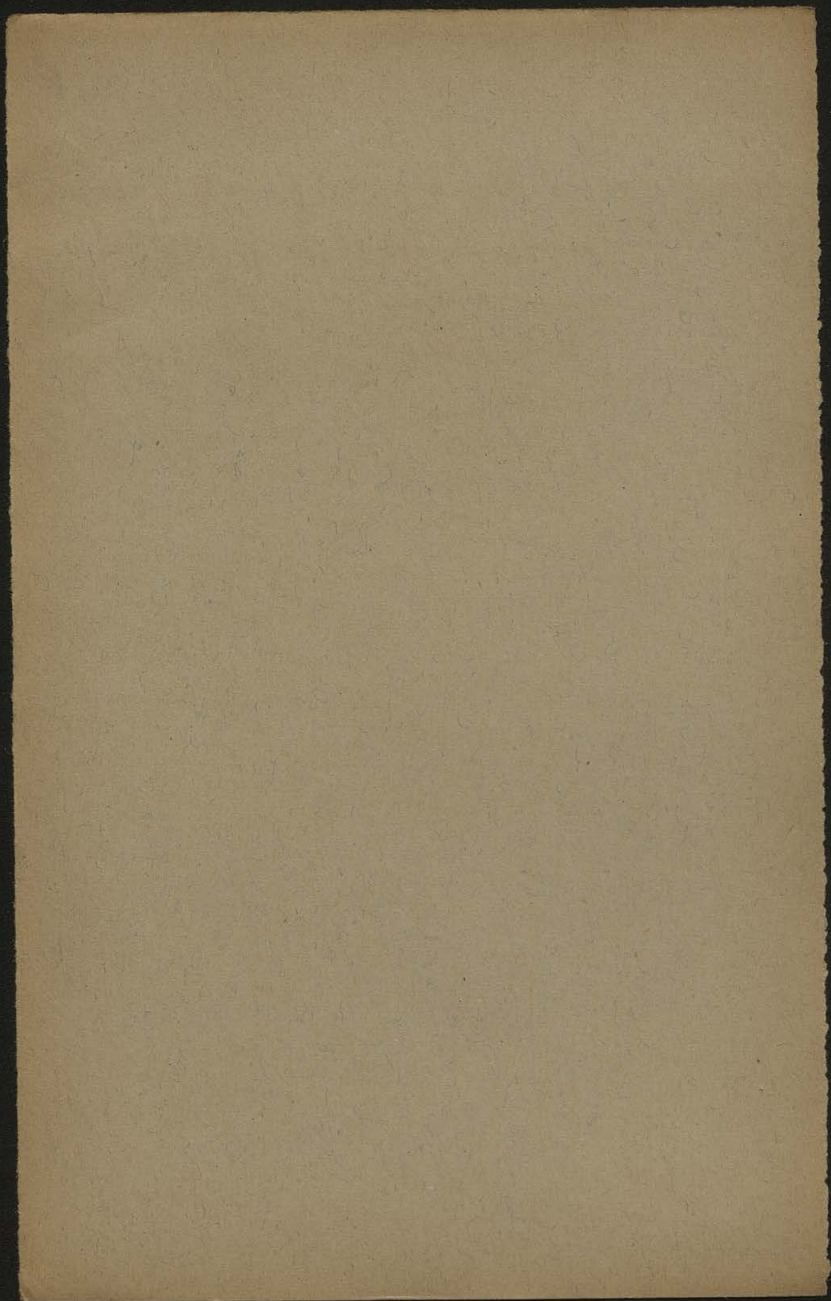

Zbudować - at - duje st. k. dku. 3 - kogo, w znac.
 uwrat. wywrzeć dobre wotkanie, dać
 dobry przykład „wojku, obcy nie zbu-
 dowaty mnie. Nawytem do większe-
 go porządku, tade, jedności...”
 D. Pol. Int. 1. 273.

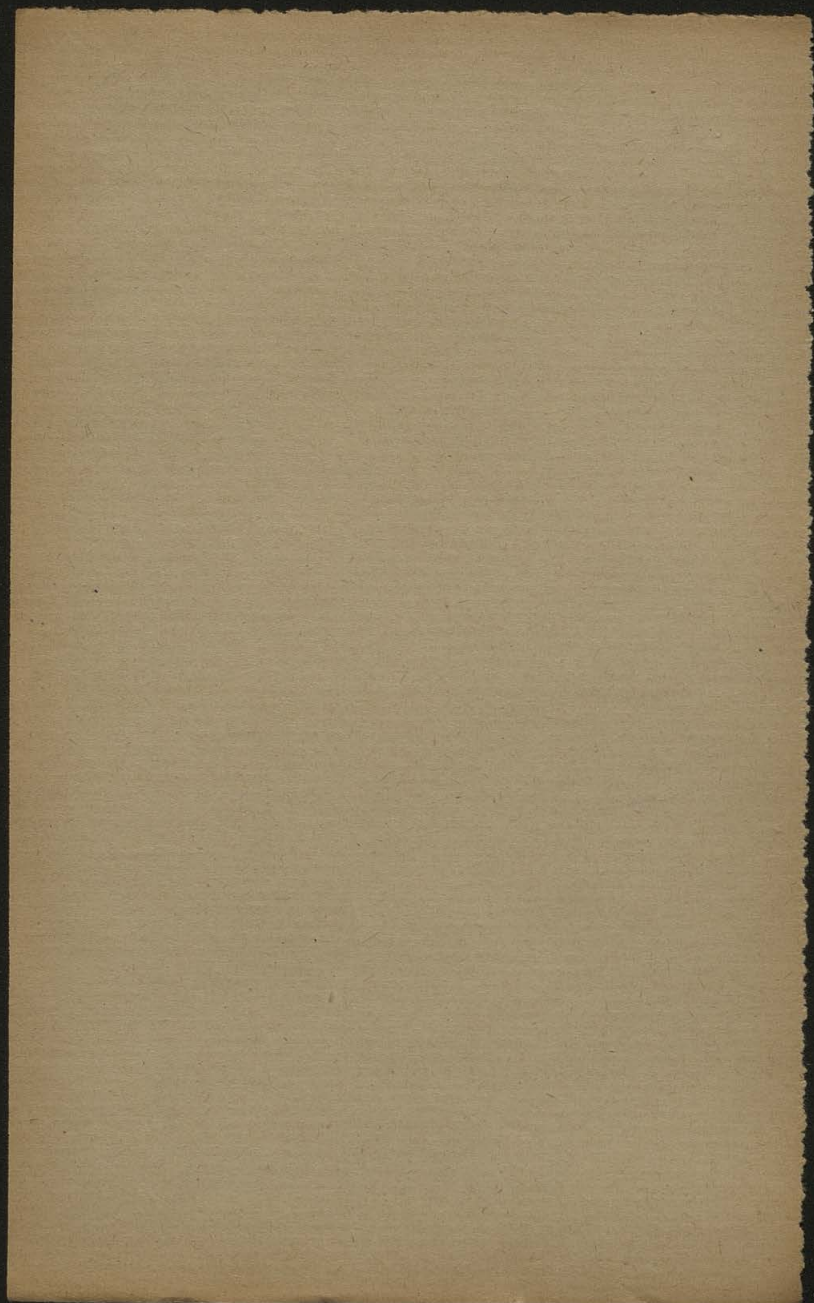

Wbudować - at - duje st. ex. dkn. z to cztowicem lub
zwierzęciu: „dobrze lub nie zbudowany” =
mądry ~~to~~ dobry lub nie budowy ciała
„Są to kobiety zdrowe, silnie zbudowa-
ne” Muraw 28. 238.

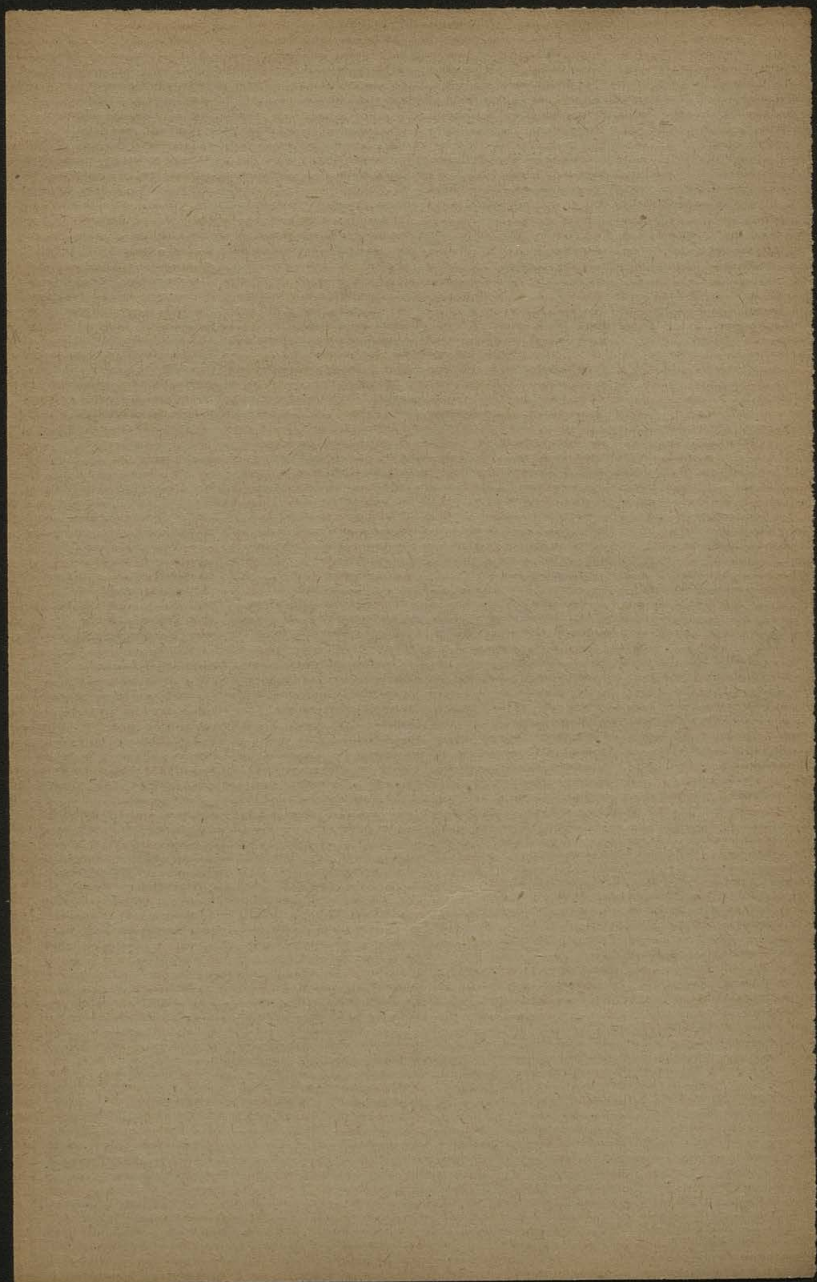

Łbuck-a. m. ki-ów. um. jaje xep suto, sursindry
ce, na pót xalezioue.

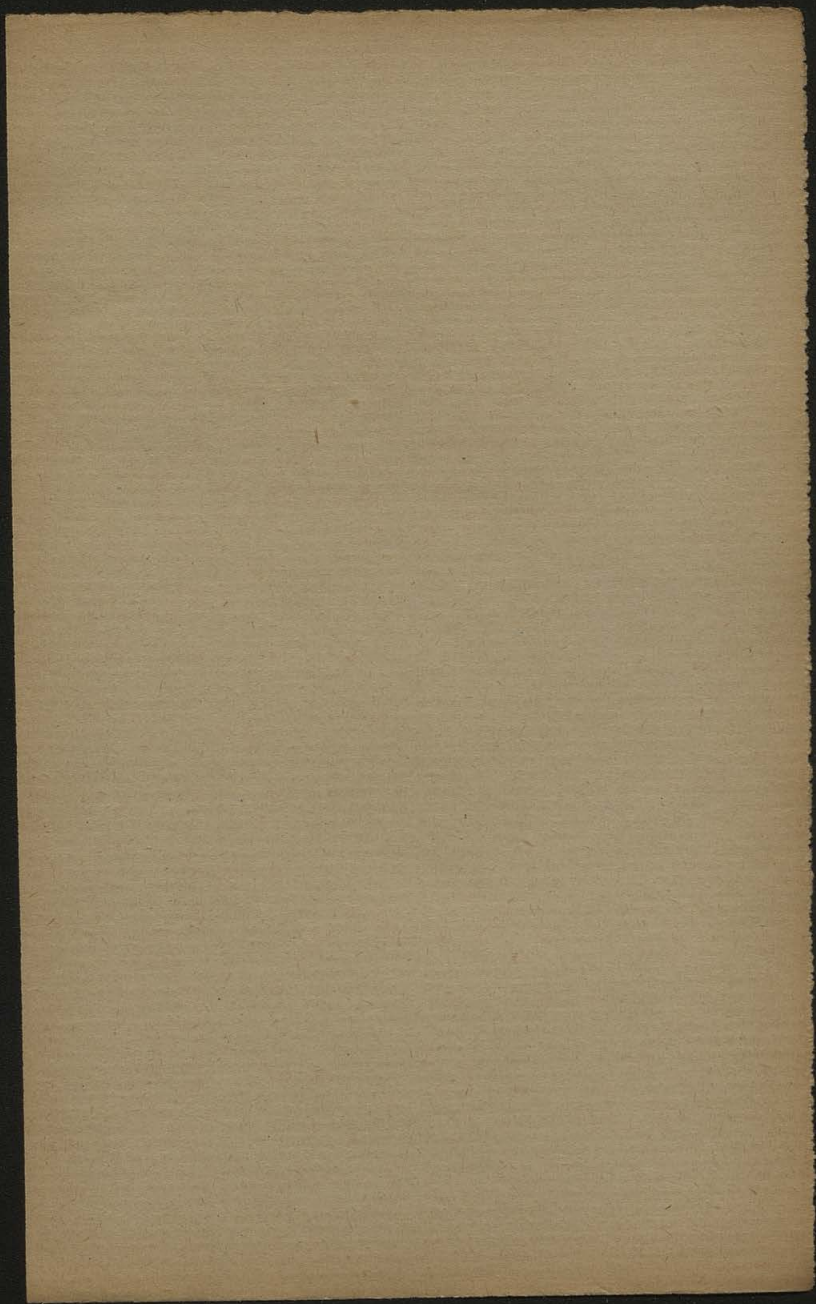
Żbyptzenie - a. m. best. m. stan cztowiska, który
 stat nie podobny do byptenia, katata
 wyszłich mowalych ceh cztowiczenia
 „Tkie tu o masy, który i przygodni ba-
 katarie nauke niewiary, bezmednieju-
 sa i zbyptenia, myktadajg stowem i
 cyuem” Nota 5-301.

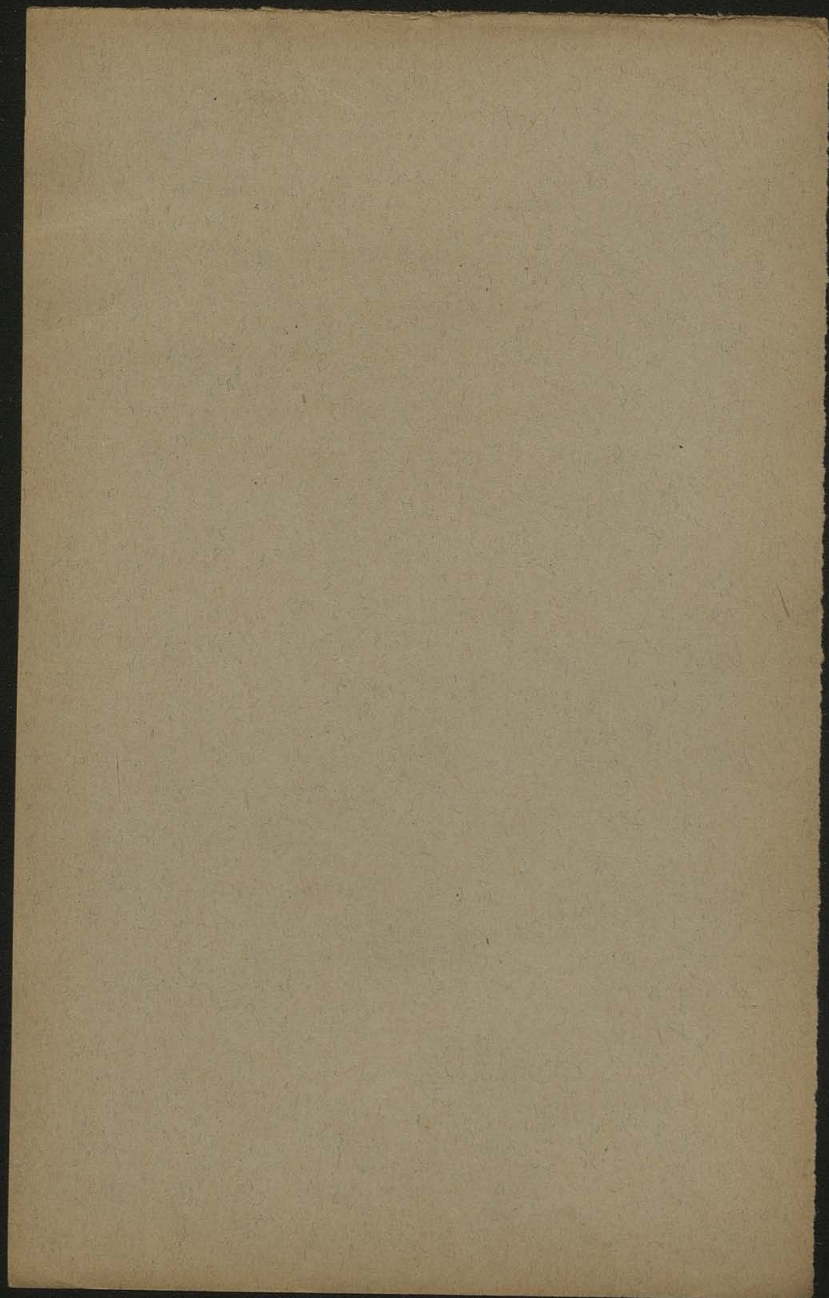
Zbylic' it-i st. ex. ^{praw.} perst. wspomnieci, przypomnieci,
napomnieci, wspomnieci nie tylko z pre-
seniem, „ani zbyli o tem“ = ani po-
myli, ani wspomni, ani napomnieci
 „Od innich był st. był Obiecał a teraz
ani nie zbyli“ A. Krasnowol. Żyz. lud. pol.
w Chetunin Alb. młot. 312.

Stypaceni „ani zbyli“

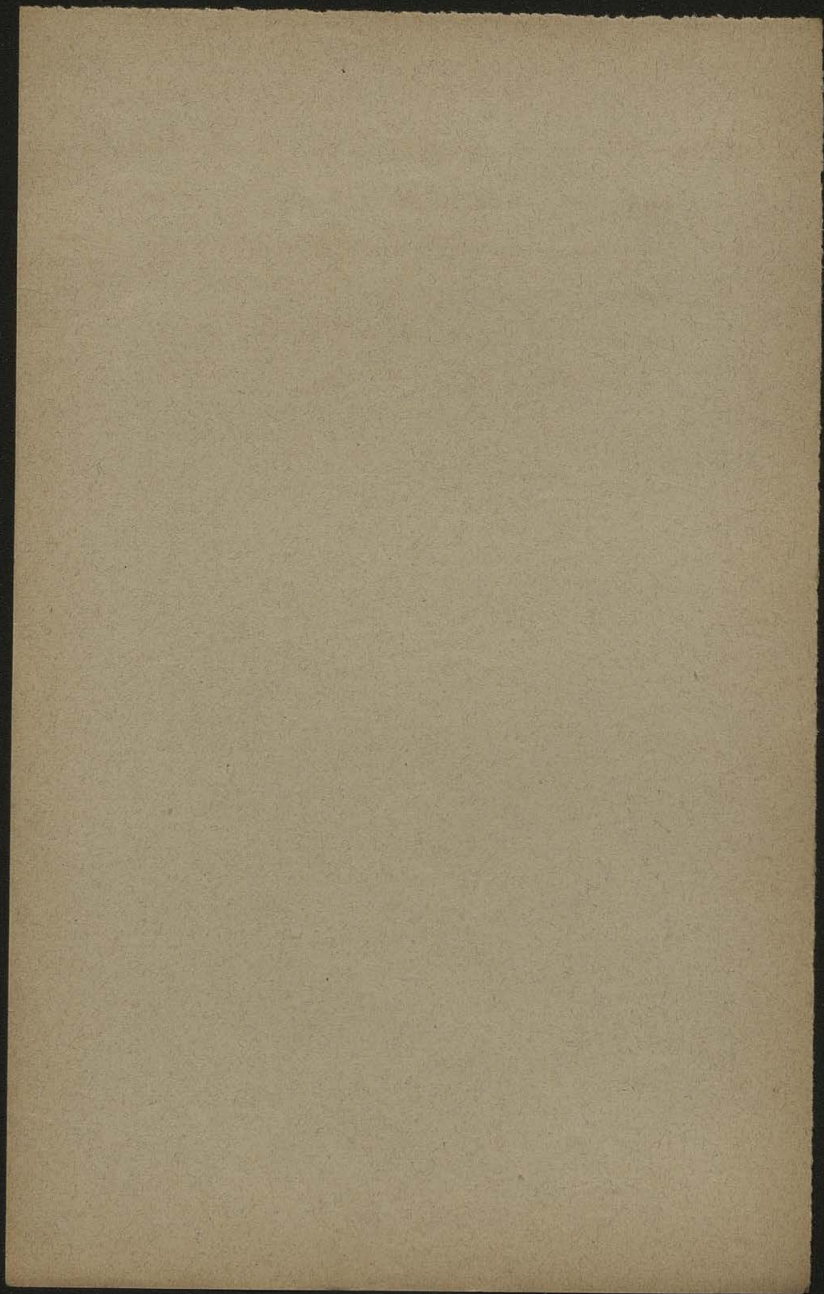

Хыркуч' ат-а пров. ур. „Бэдз чюдзіі по хіев
матраіх јакіі сарма по шатасах;
бэдз хыркуч' хурытани јакіі сарма
ноуічани; бэдз шатані медіе хуах
јакіі сарма бек потікі“ О. кол. 1.246 Татр
? cf. L. Lejzner piers. podhalan 121.

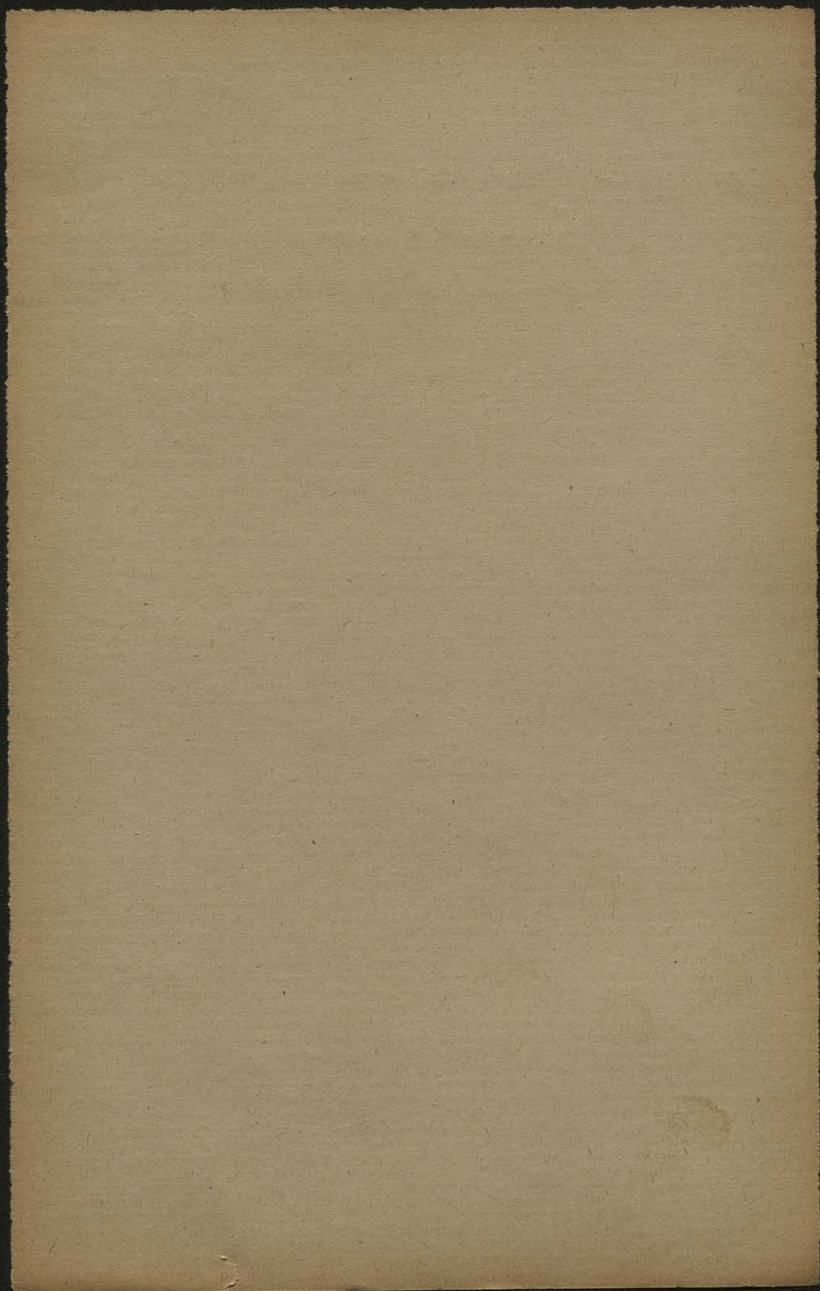

Zbytek - tke m. § „zbytki” m. karty, figle, doka-
 zywanie, niezgodę mowa o dziejach; także
 rozpasanie, nieprzystawienie obwarujące mowa-
 noie, § przykrociwo: „na zbytki” = na kart,
 na siwiek, nie ukraść, tylko wziąć i schować
 na zbytki.” M.

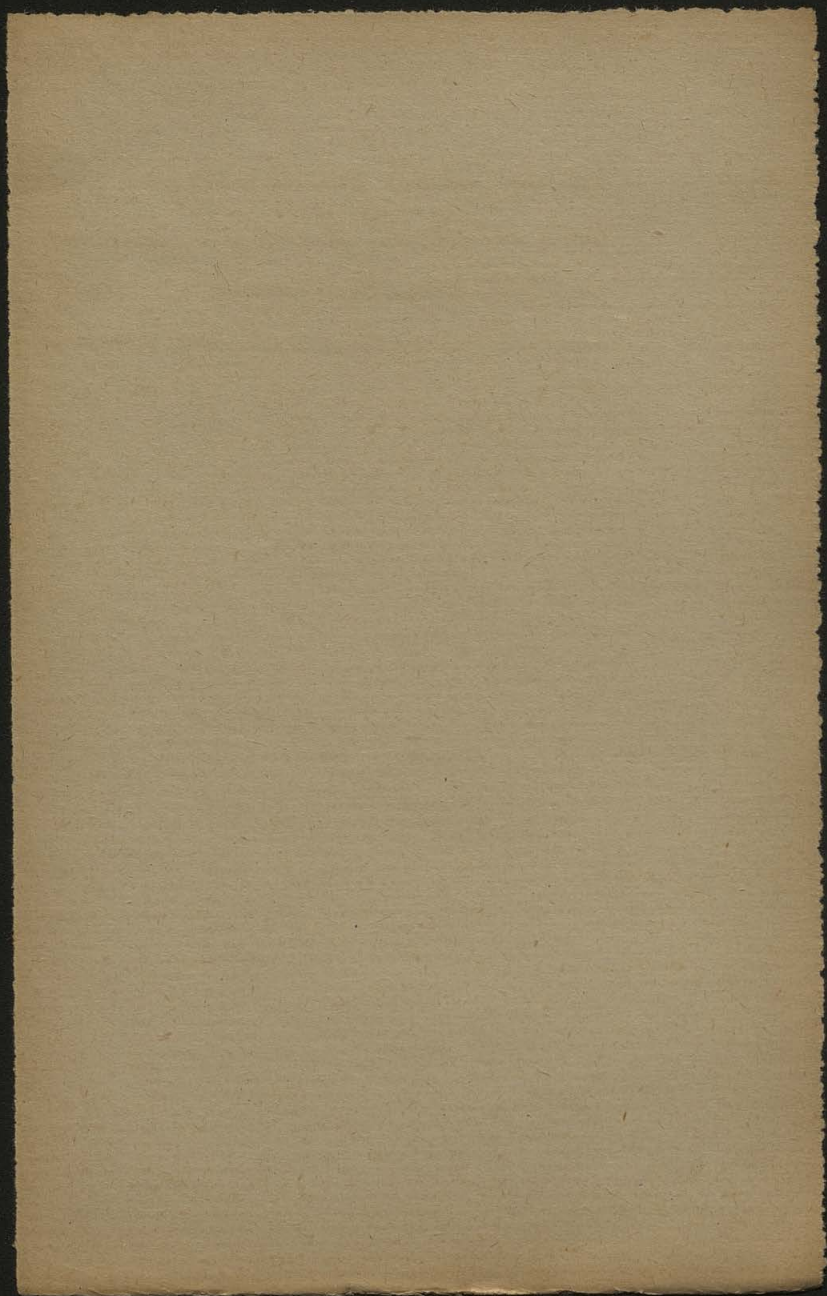

Zkysci' -it-i st. ex. dkn. vxysci', wxyrcsi', "Pod-
syg zapat, a rywo zxysc' parnozcim
kroczyno.." Ad. Mich. l. 75

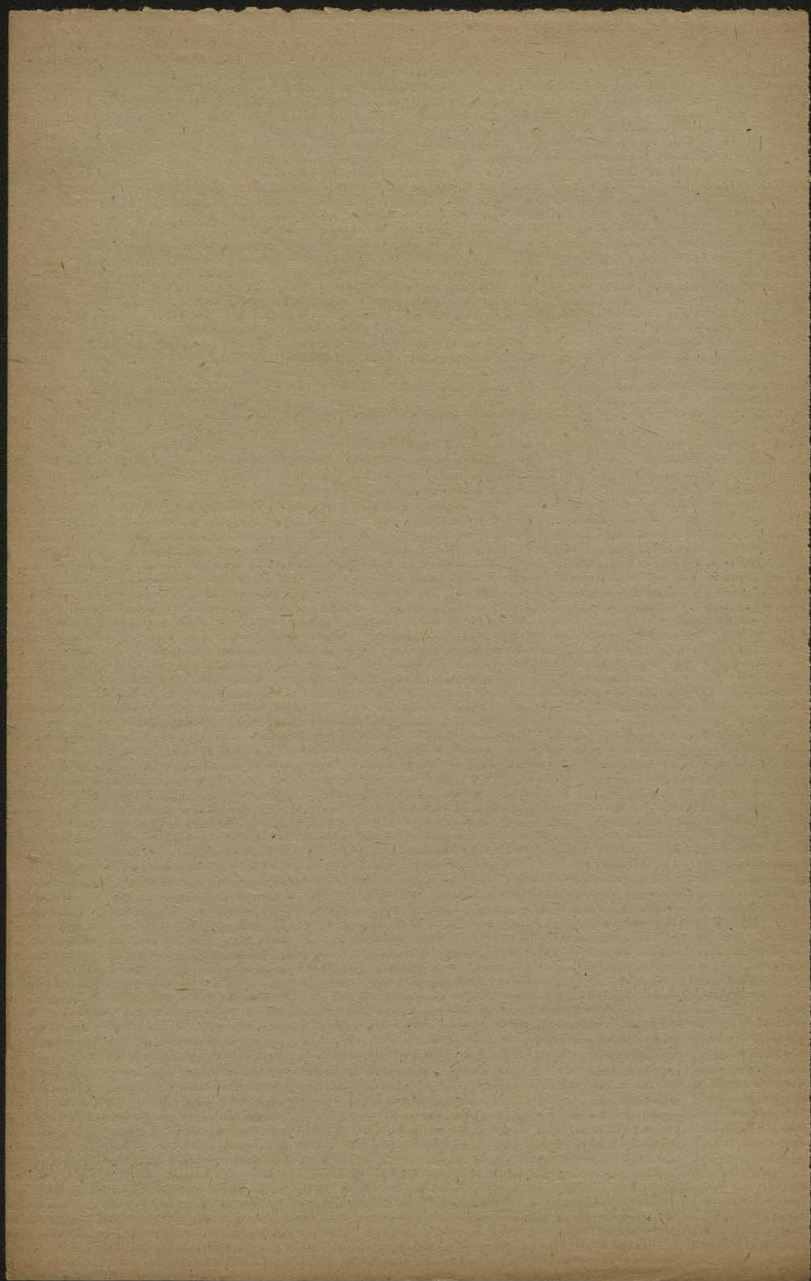

Zdala, Zdaleka prysł. z pewnej odległości, w pe-
 wem oddaleniu „I stędzi wryma zda-
 la” Ad. Mick. 1. 24. „Wrócić się, czekał
 zdaleka, na gestym usiadłszy krzakiem”
 ib.

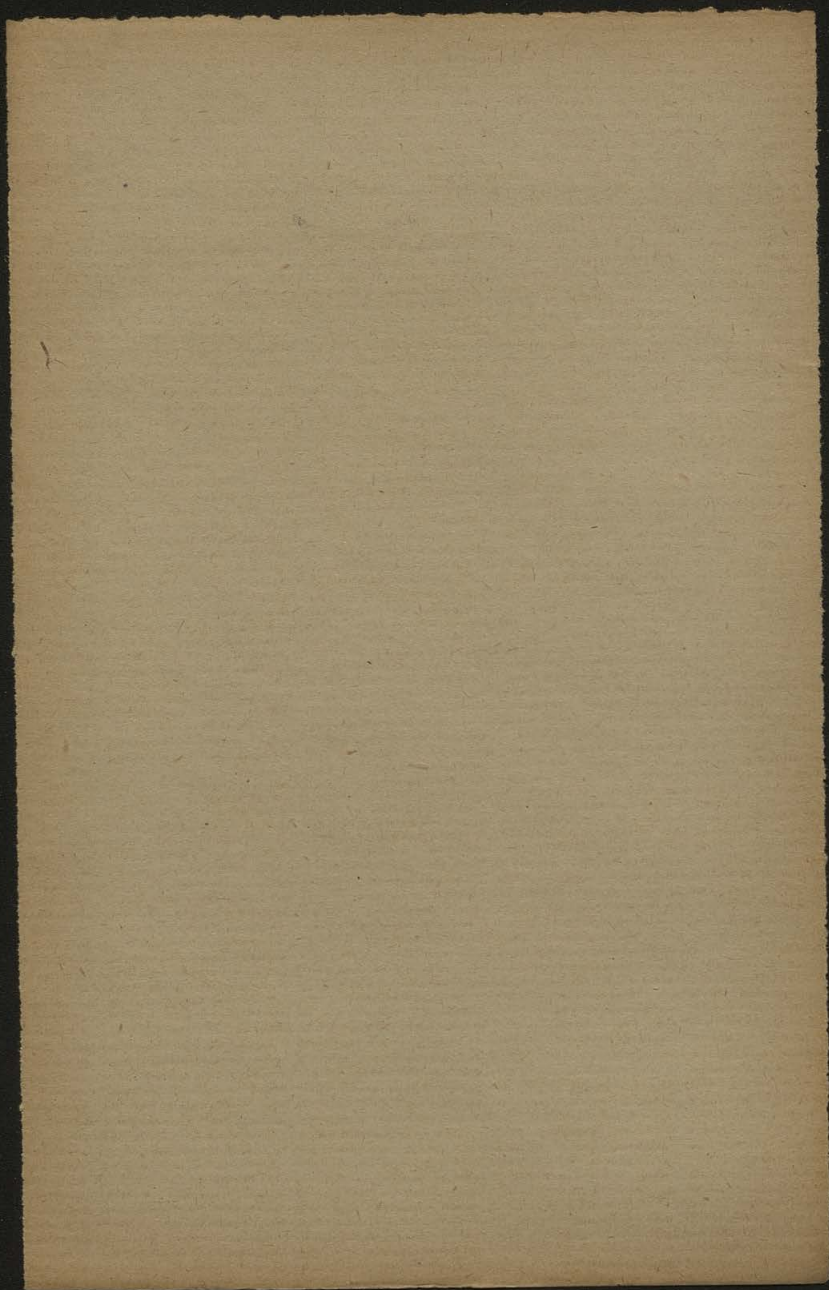

Żdarny-a.e, nie prost. zrzeczny, zgrabny, po-
 datny „I towin ptaraki sohotami
 zdarnie” w. Vol 1 buk hetm. 70. Do je-
 sti odnowie potrzeba już prziarsis to
 pewno poruwnik uwyini to zdarnie
 ib. 7. 209.

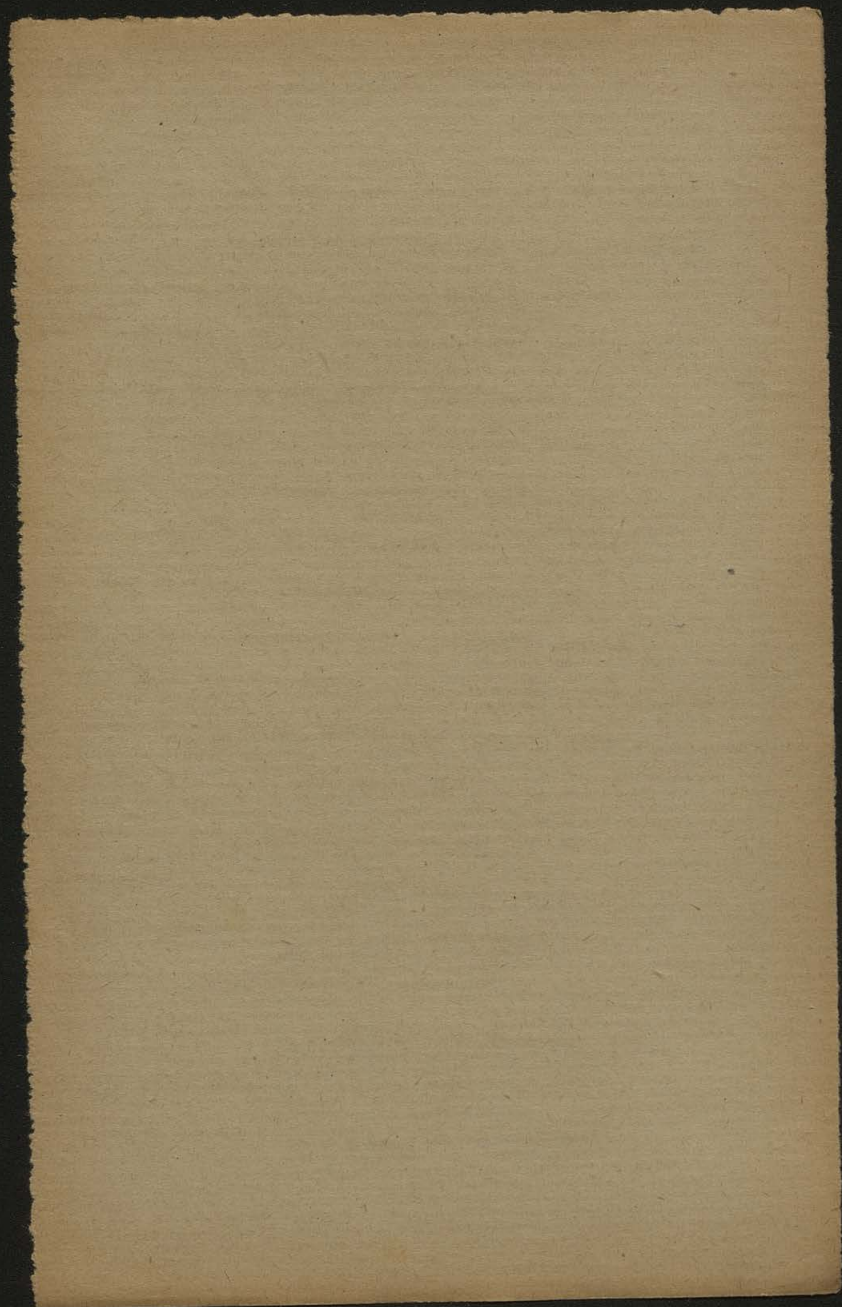

Ładziac' - a ł. ex. udu. Ładziac' do celu albo na
kim, stawić się kajeć z praw. kam. Ład-
zac', wydatywać, mied, kuc' się na siłach
„Łowisko chore, ja nie Ładziac', cówka
nie wydat, trzeba gdzieś indziej kęta sm-
kai” J. Kwak. Wile 1878. 6.

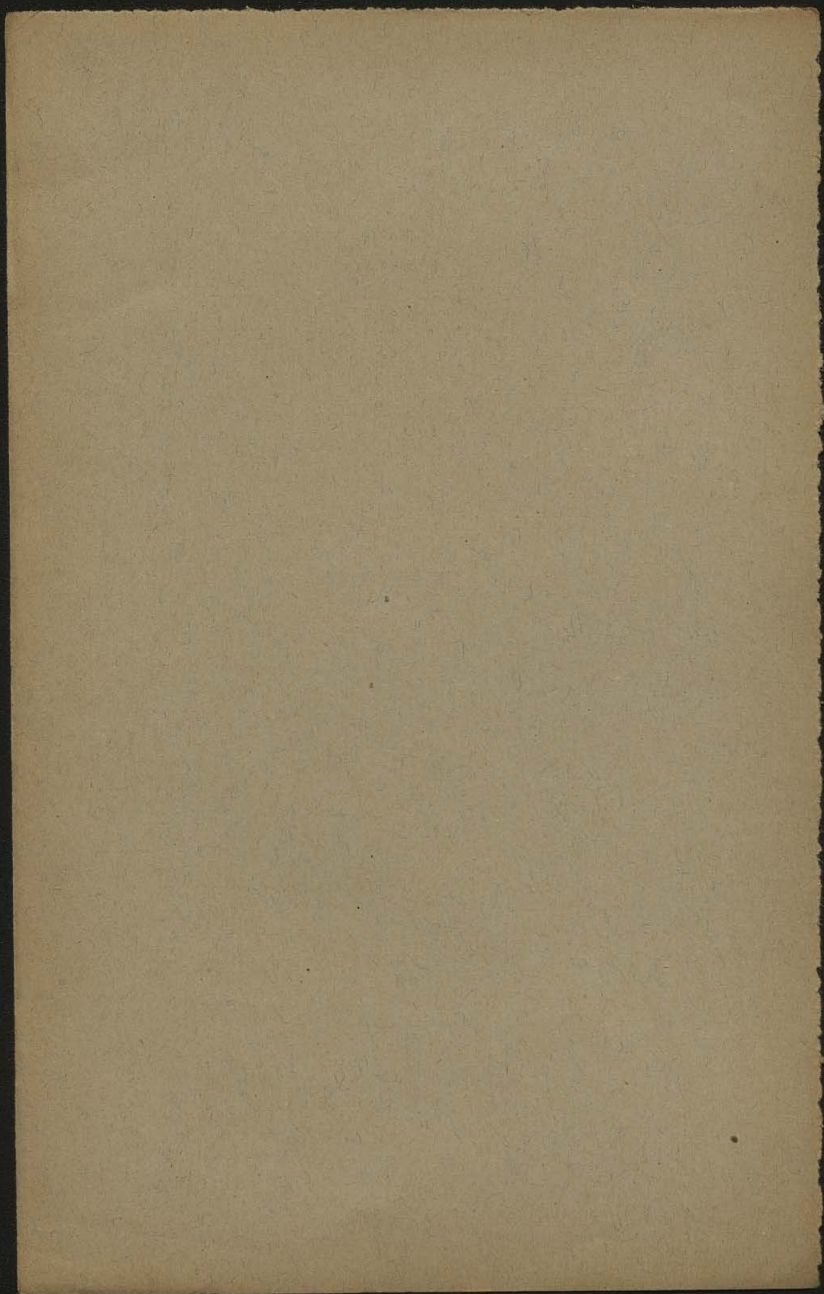
Zdechłak-a. m. ki-ów um. rdz. Zdechławek-ska
m. orki-ów. um. młody szałowiek ruskie.
światy, elegancie z nadzwyczajnem zdro-
wium (wrziste & franc. creve, petit-creve) „Są
to istotne zdechłaki, ponieważ że nie je-
den z nich i rusański wygląda i jurzy
się, jakby w rzeczy samej żył w nim
było „T.T. Jęz. S. nar. 1878. Jo. „Z rogu maruy,
z pod tłuwi jej opieki, wykreśli zdechła-
kiem skomponowanym - rozumowanym w so-
bie „II. 73. „Van Valmoreau, były ten
albo rany zdechłak, bo tak ich teraz
nazywają „W. Saym. Tyg. II. 2. 2. 94. „Poka-
żato uż, że jeden parafianin potrafi
dai' radę tokiem zdechlakom warszawskim
Echo 1877. 201. 4 „Mleko na wąsach, a
ziółto w dziobku... nurykajcie sobie zdechla-
ki..” Kur. Swift. 1874. 36. 3. „Na bogatych
zdechlawków polujcie kokotki, starając się
udawać naiwne, szlagarue „Mucha 1871. 5.

Zdeptac' at-pce n-pce w. ch. dhu. z^{posp.} (zart. kłgwa)

„wiech cię kawka zdepta,“ wiech cię
 gśi kądrię wozg kopnie, to samo, co:
 wiech cię nie znam. „wyprze więcej po-
 dawa mi kłostiwosci lub niechci“ „Oj?
 słichna była Andria, wiech ję kawka
 zdepta“ Kł. Jm. Ananias 1887. 43.

Żdymać

Żdymać ex. udm. tż przeistawiać (ali) formę kamień
 żdymawai, zachowuje lud po dziś dzień
 „Żdymaj Karimulku ten stół pierwszy
 nie. Nie na ten go stół, bym go żdyma-
 miała” pod Waw. O. Kolb. Lud. Śwież. 33. (-)

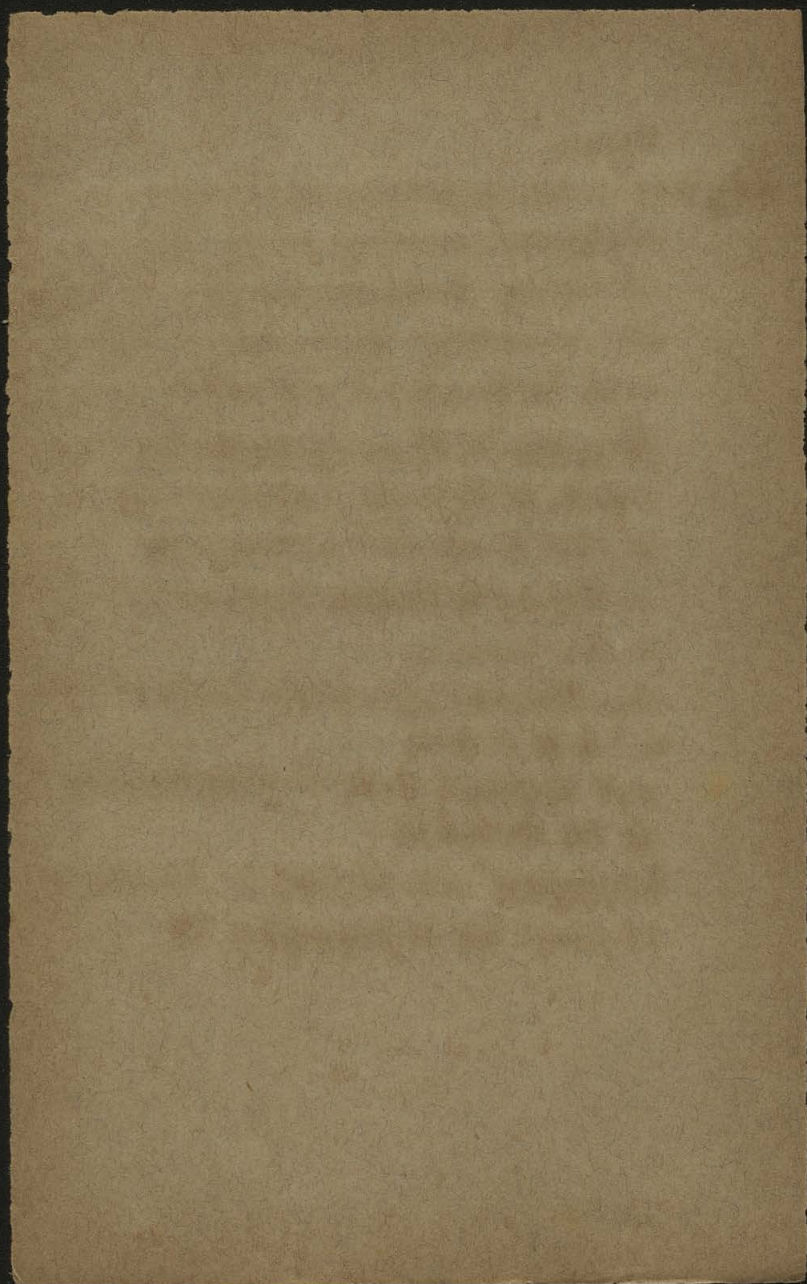
Żodymać ex. dm. żodymawai „Wszyst ci ja
 żarło za te białe nogi, żodymała, żodymała
 te żółte pierścionki” ib. 34. tamże (x)

(.) „Żdymajże Karimku te francuskie stroje”
 ib. 58. o Tomusia

(x) „Żodymała jej z pelkowi stół pierwszy
 ce” ib. 83. od Siwki

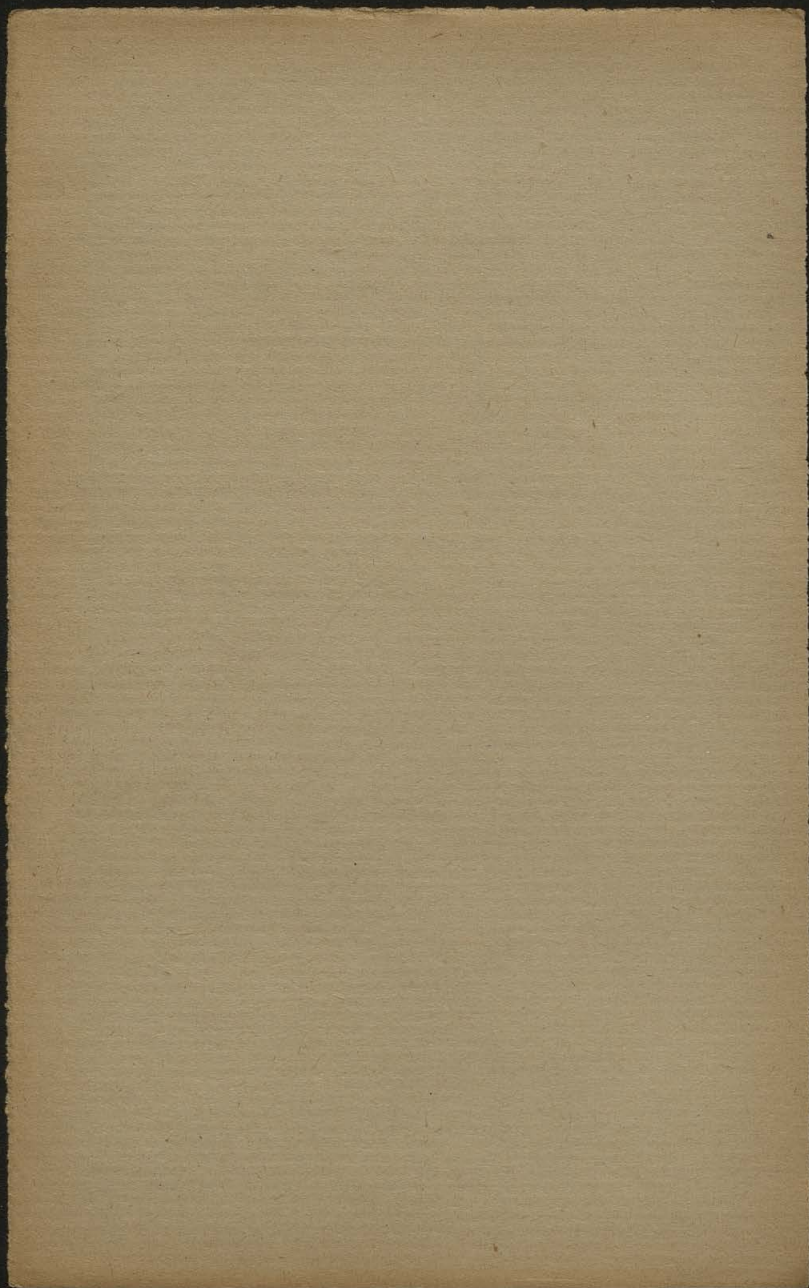
„A żdymajże Karim te nowe sukienki”
 ib. 303. wcielnicie

Żdymywać castl. żdymawac lud. „Ona go
 żdymuje nie żdymywasz” ib.

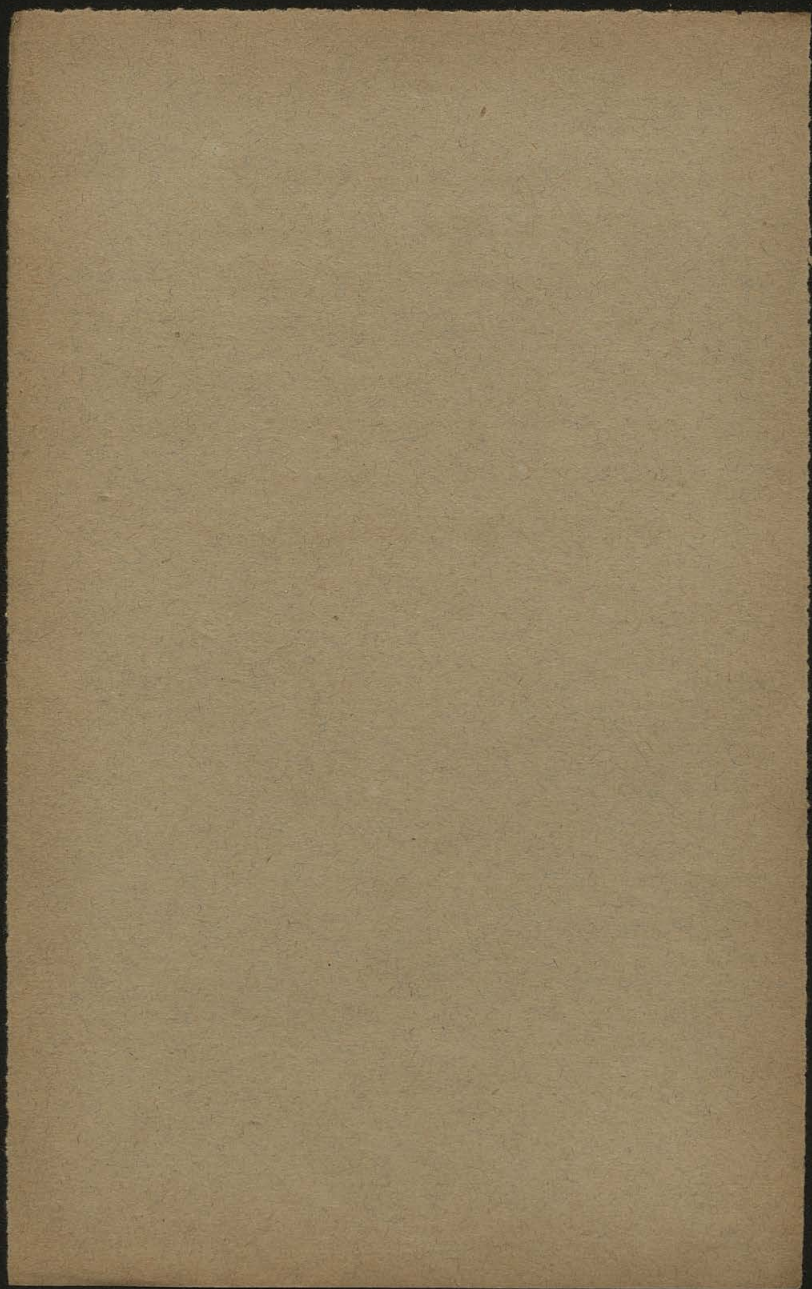

Здерзак-а.м. Ки-оу му. буюфот, прайвуд ма-
 жгы кшатт wiellich voruianov gurika,
 w klone kauptovone vz wazony na dru-
 gje kelak. Dla miarkowania sily uderze-
 nia i odporuosi przy ich wzajemnem
 potvzaniu rz. „Wskazywany pomizdy
 wazony bzdze w ruchu celem ich spraz-
 zenia, pochwycony kstat przez zderzaki
 i zgnieciony” I. nar. 1885. 223. 2.

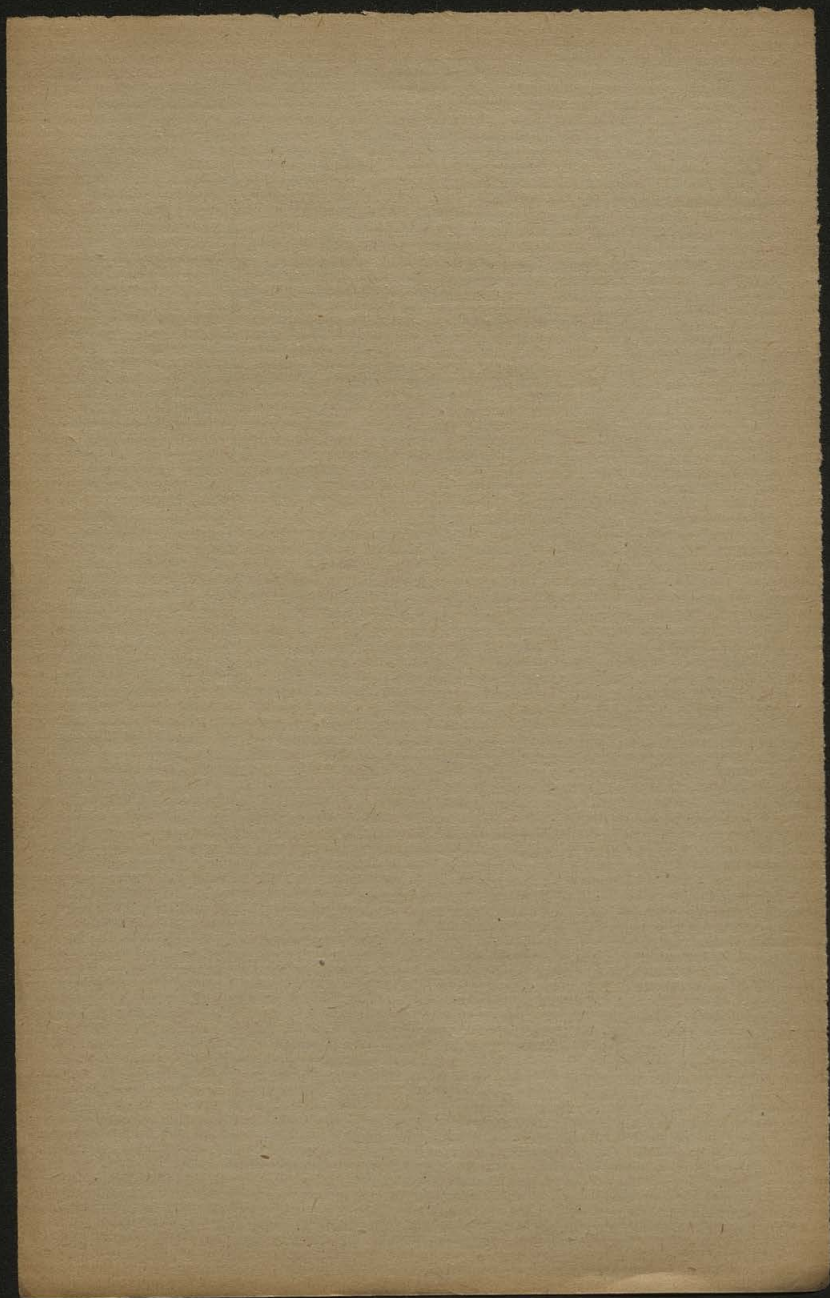

Łódź - a. n. b. a. l. m. ^{wprost} czynnici stowa Łódź z
 l. umaga cia - Łódź, rysunek z natury umaga
 ny z drobny przewidywa, plan umiejscowienia w terenie
z próby umiejscowienia, Geologiczne Łódź kraju
umaga przewidywa będą dalej bieżącego lata
przez c. k. umaga geologa. Główny punkt
programu robót umaga rob. umaga sprawko.
umaga Łódź do umaga umaga "G. l. 1888. 121. 4

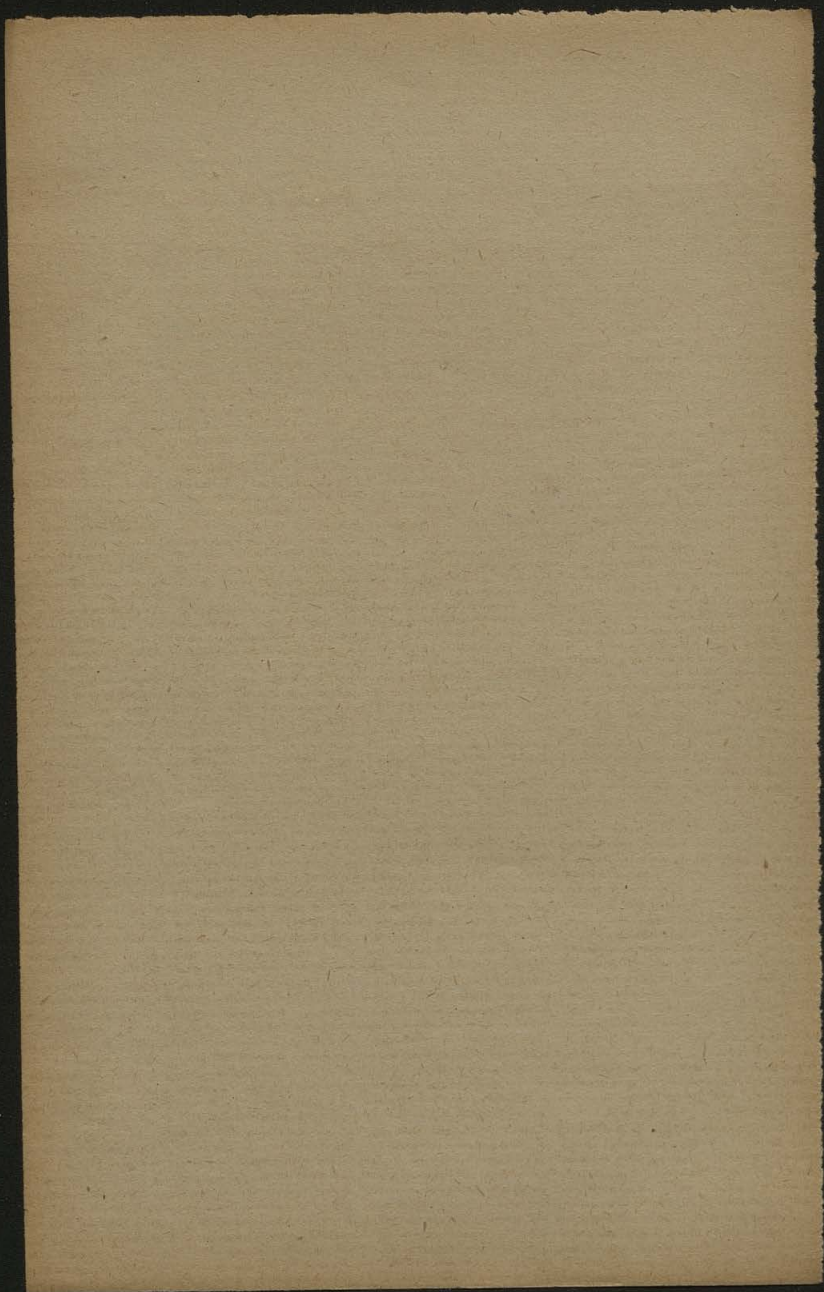

Łódź - ył - y st. ex. dku. dowol. odtwór, dłu-
 mi obciżyć „Próbie staranie, by się
 na wiosce utrzymać może... ojciec / 9
 w warnej Łódź potrzebnie „S. Prus.
 Zag. wuj. 2.

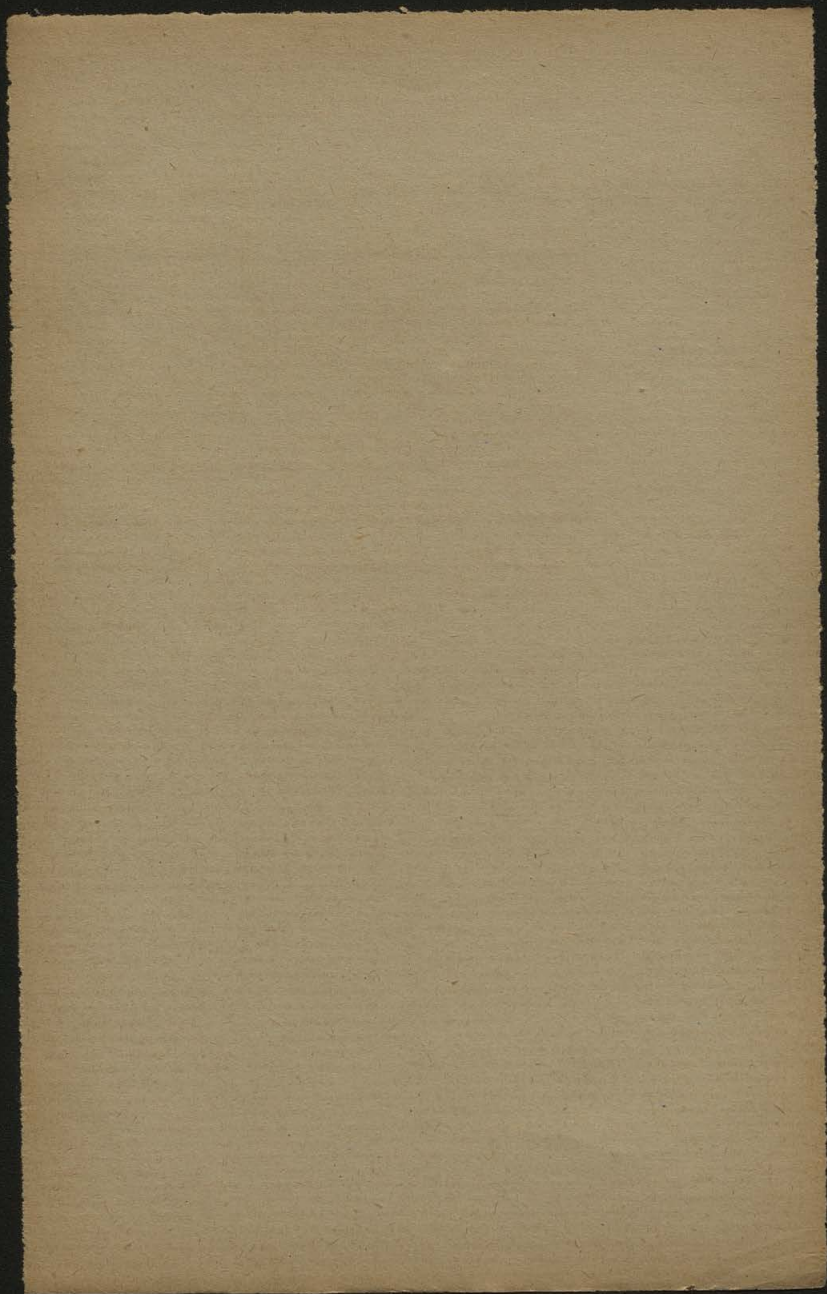

Żdogańie - it-i st. ca. dku. prow. kuj. Dogańie nit-
nie goniżi, sporsowai goniżuż.

Wdrachugi - sz - chnie w. uij. dlu. prow. wdrzy-
guzi' us, kachugi' us, Donnai' uienite-
go uenucia sz. wdrachugi' us „ Patraz
a tu lewy, garść kłaków, byty xbite-
kartanowitem sig - mactem nogg, wi-
driatem tasiemko, „ wdrachugatem, „ wy-
słatem nie to kottan „ oj będzie gościć ”
Śred. 1 qf. w Krasnowie G. nar. 1882. 285. 3.

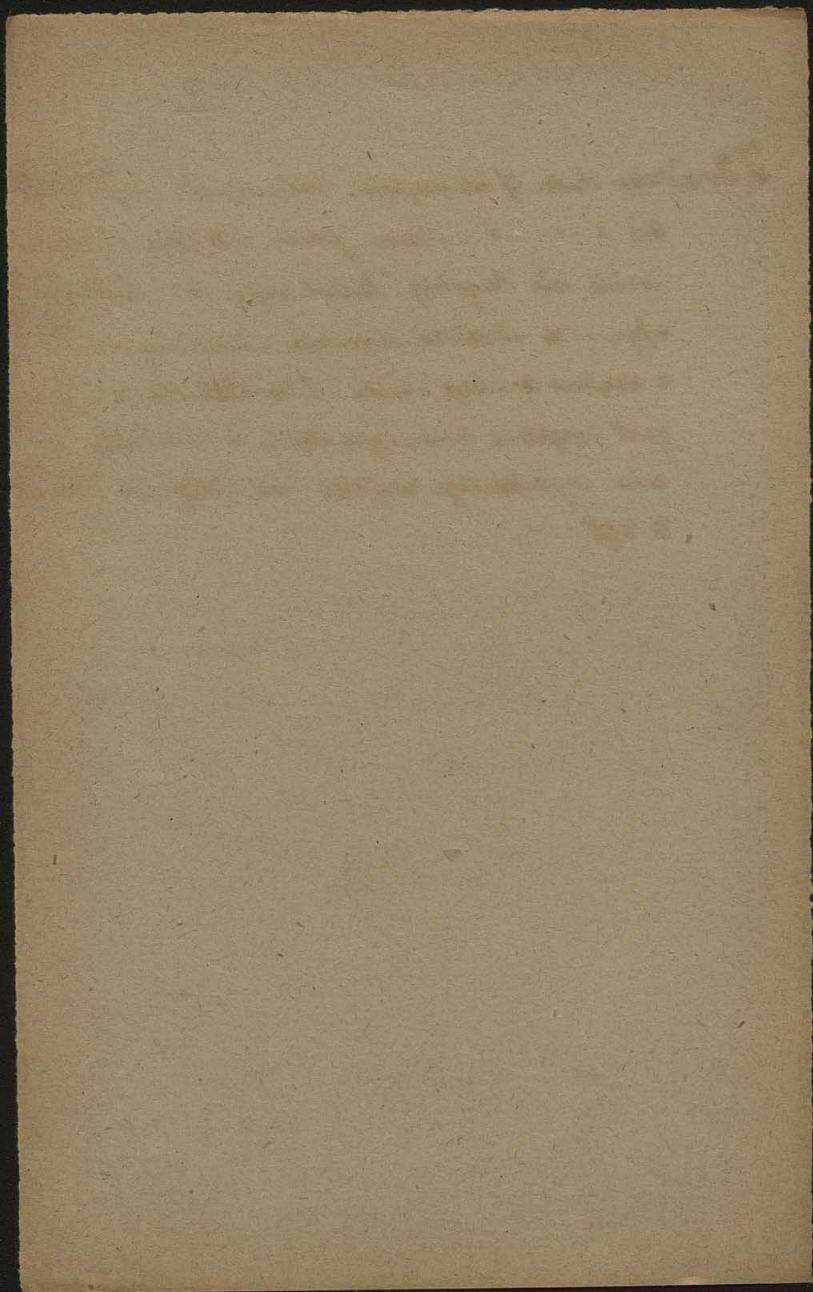

274
150

Żbradka st. r. z okazywac minowoli, wydawac
sie z okem "Tama prani, zbradka charakter
wale nie Tagodny "D. Bot. Hybn. 63. "Ludwini
afganska zbradka wypranie niekadowotnie
z zgdow samego emira "S. lw. 1885. 156. 3. "La-
gard jerykiem tamcenym nieco, co zbradkato w
nim wyzniczonego wojaka, lub wtopnika "J. Prick
8. 395.

Żbrada y. i. i Żbradzie -it-i, praw. kam.
zbrada i zbradzie "Ty iz kasin zbrady nie
boj" O. kol. 1. 244. cf pwnednie

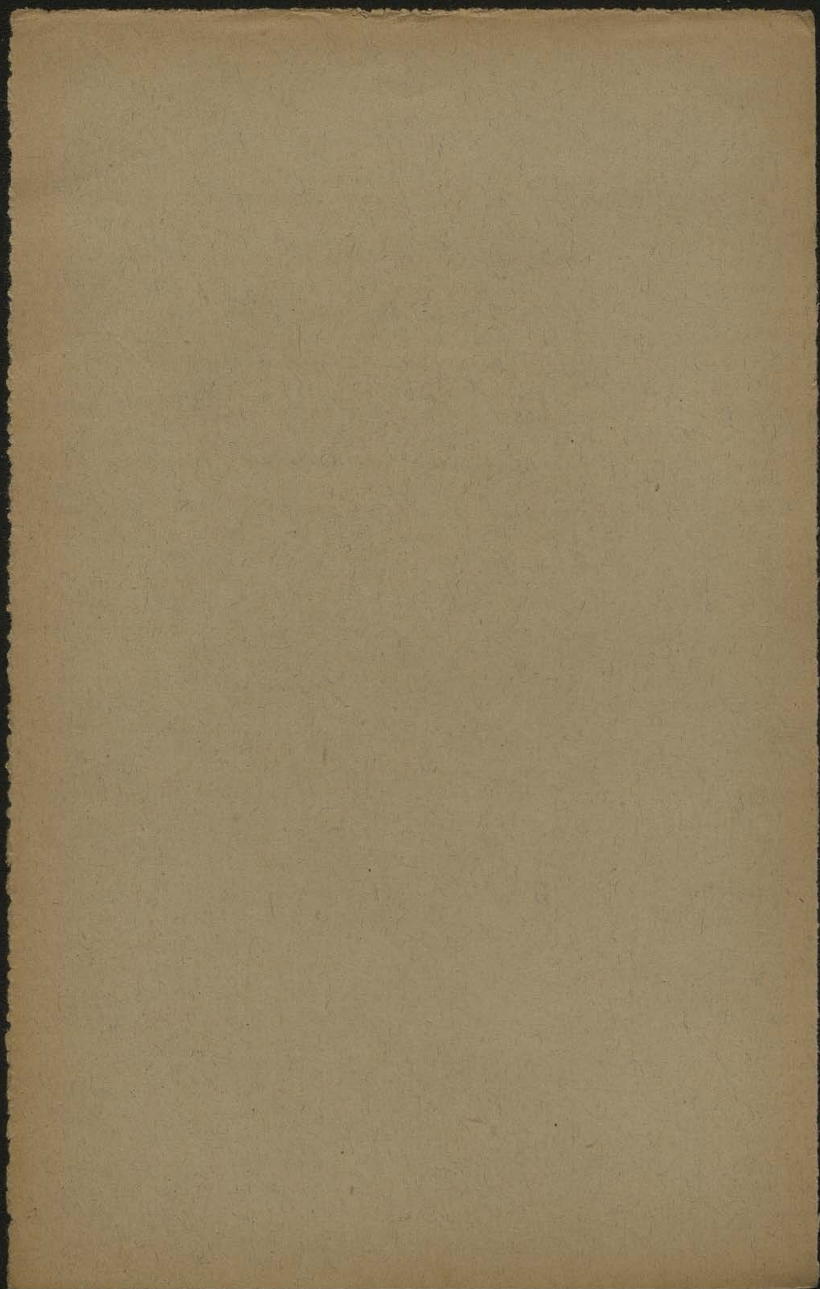

157 275

Здрајцкыні - і. з. ніе - кыі ум. в Здрајцкына,
kobieta która zdradziła „Wzięj aniu
potrzebował stywać, aniu kędaś, wy-
kurowany kervionnie z mojej kłobony
mitosci, nie gniewajże nie nawet na
zdrajцкыніz, ale postanowiwany um-
owycie pomści nie nad nią” (T. Kraw.
2. 16. 90.

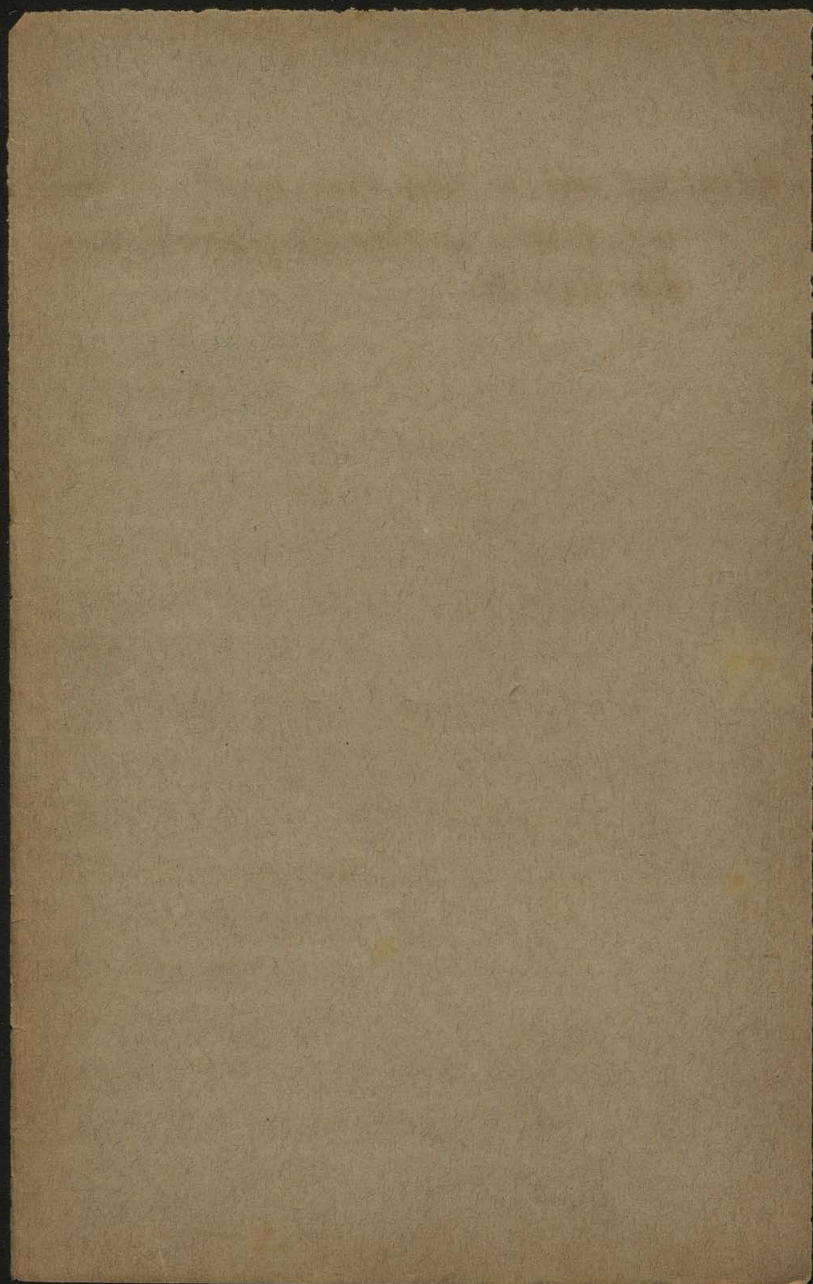
Здрајда - y. m. прыв. кам. здвееца, здвэд
ца „Kasimierka płynie a brzoza się
chwytła, a Zisieniek zdrayda razak-
jej odpycha” C. Kol. 1. 62 „Zisienka zdray-
dę w sto koni szęcej” ib. if powieści

276
152

Zdroisnek - aka. m. zdrob. zdroj, zdroik „ wrancit
ci je wrancit w zdroisnek gtebowani " O. Koll.
Lid / Lica 50. " I pty dzeisgtek w sity, a
je w ten zdroisnek pusita " ib. 157.

Zdrowas, pierwszy wyraz Podzwonięcia Ausielskiego, wywodzi się substantive, t.j. Zdrowas, Masyja „Polem: Ojciec nasz, i Zdrowas, i Wierzy, Dzierżyciowo, i koronki. „Ad. Mich. 1. 16 § „Zdrowas Masyja” w ludu powracające na obwołanie wielkiej choroby padawki; nie chce wypowiedzieć nazwy, mówią: „chory na tę chorobę, Zdrowas Masyja”. Zdrowaska - i. x. ski - siek - um, posp. Zdrowas Masyja, modlitwa „Poległemu odmówić Zdrowaskę” J. Kwart. Wiek 1878. 5, „Dokonywał napraw Zdrowaski, przebiegał się i drzewi otworzył” ib. 39 „O Janu młotownicy. tak to pami. a co pan Zdrowasiek na wasz kłówił intencję. ” D. 2. 7 let. woj. 2. 169 „Po cichu dzikowata Doga, a że inaczey nie umiała, odurawiała, jak awykła była w wielkich raxach, Zdrowaskę ” D. Pol. Wied. buwy 58. „Ledwie trzy zdrowaski wypowiedzieć można było, gdy się

okwały jakies' stapania "Z. Dziwnk. 8. 21", Wew
pływała struga - nie minęła i Zdrówka, a
rzecieć już przestał. "Zul. Chodor. Tyg. powon. 1882. 71.
i Ojczennam, końca mu uimara, zdrówarki
(płaty) do karki, Dziwniono przestawo bez
jennio "popyt. lud. na tych co uimawanie lub
z rostargnieniem pawiara mówią. "Gram
tylko na zdrówarki... chuda fawa "A. Witor.
woty rob. 172 t.j. nie na pieruigdzie tylko na
odmawianie zdrówarek za przegrany, "To
mny, odmawiaigze jennio po drodze zdro-
warki, wwarat do domu na sijnadanie"
M. Bat. Paris. Dziwy 139.

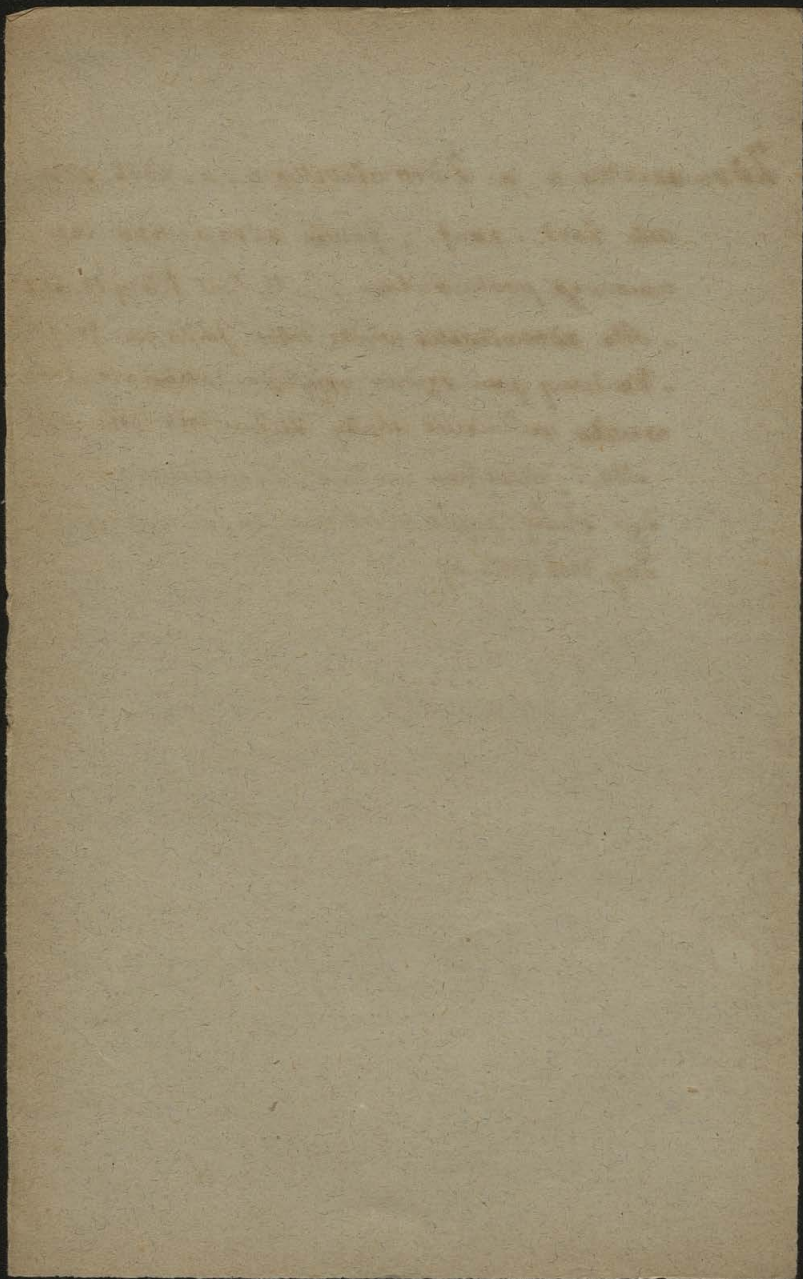
Żdrowieckiego-a. n. Żdrowieckiego-a. n. adrb. zdrowie

wie kart. i pouf. „Jakiż zdrowieństwo nowego prokuratora?” M. Dat. Kury 12. 301

„Ale zdrowieństwo widzę dobre” J. Kraw. 90. 98.

„Ko temu pan szedł wygląda doskonale, zdrowieństwo widocznie stwój” Kł. Jun. wiek 1886. 204.

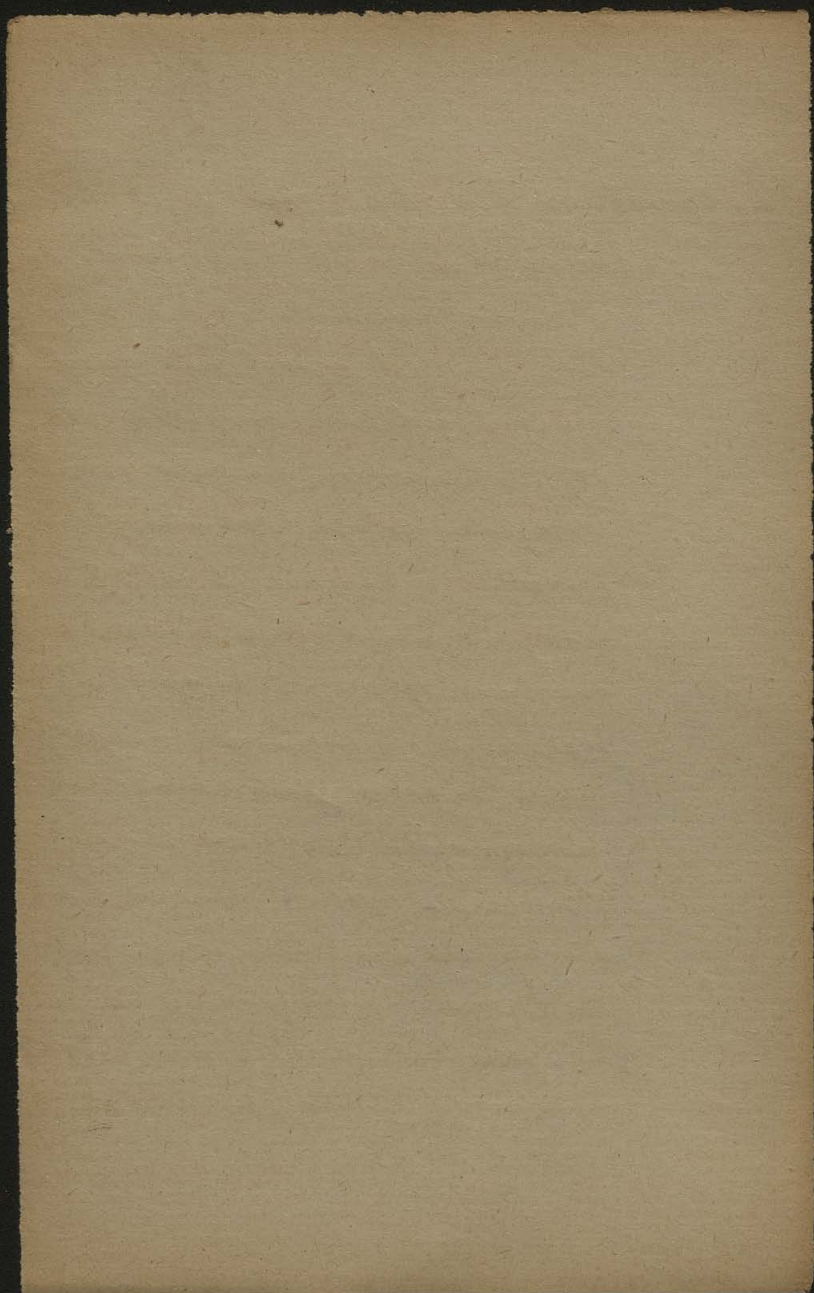
„No, i jakże tam, co tam? Żdrowieństwo jak wi-
duć stwój; pypio rumiane jak jabłuszko.” Wł.
Kaz. wiek 1888. 19.

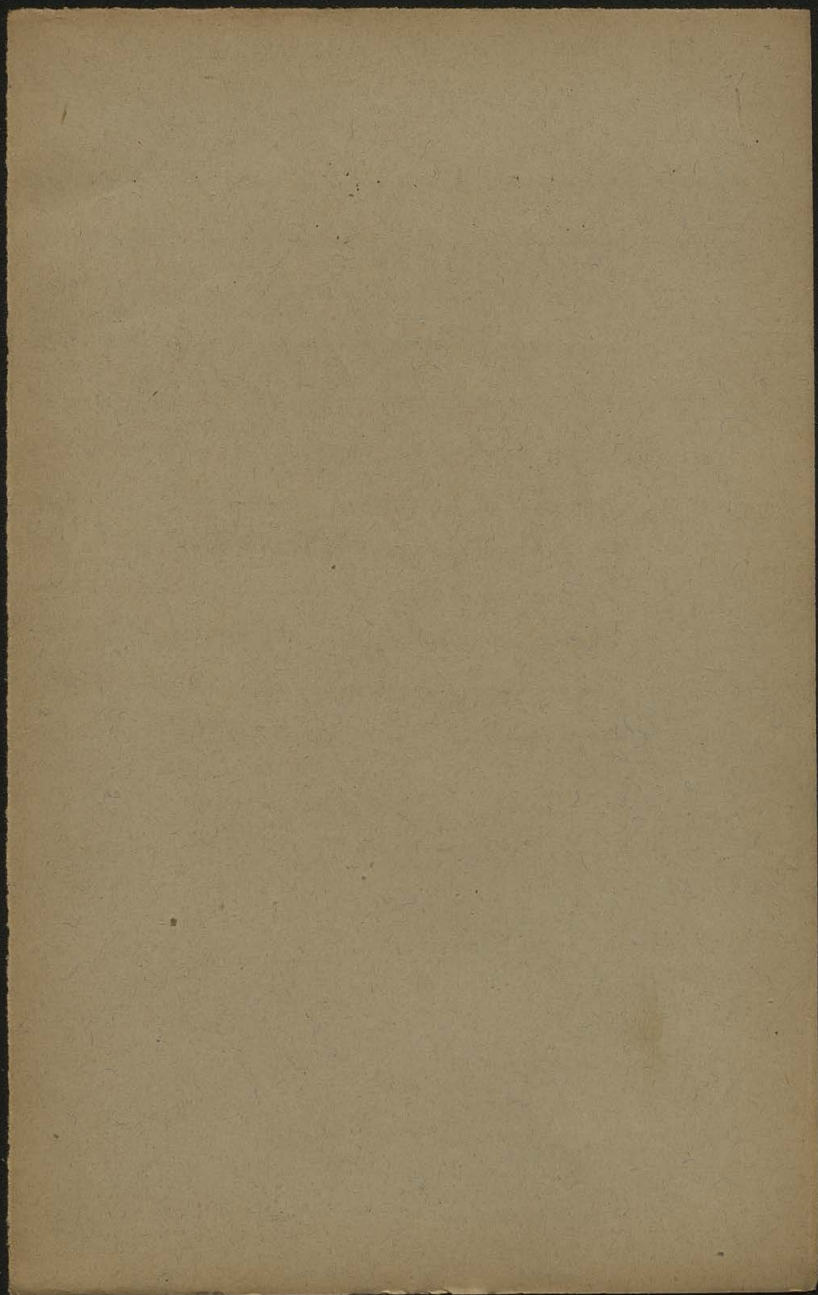
Zdrowotność i. z. stan zdrowia w jakim

znajduje się ludność kraju, miasta i t.p.
 „Zdrowotność miasta w tym się poprawiła, iż oddział szpitalny dla chorób ogólnych został zmniejszony” Now. 1882. 147. 3. „Zdrowotność w mieście, i gęstość z wykaru wolnych łóżek w szpitalach, poprawiło się znacznie” ib. 149. 3. 8. Fizjolog i higienista z usmiechem zadowolenia spojrzę na ten rachunek, popierający ich argumenta i nawoływanie do podniesienia zdrowotności naszego ogółu” Quis Dlubna 23. 226.
 „Wyprowadzenie śmieci i odpadków z miasta na wskazany przez magistrat miejscowości na brzeg Widy, nie powinno być nicieś nicieś, że względu na zdrowotność miasta” S. uav. 1885. 125. 3.

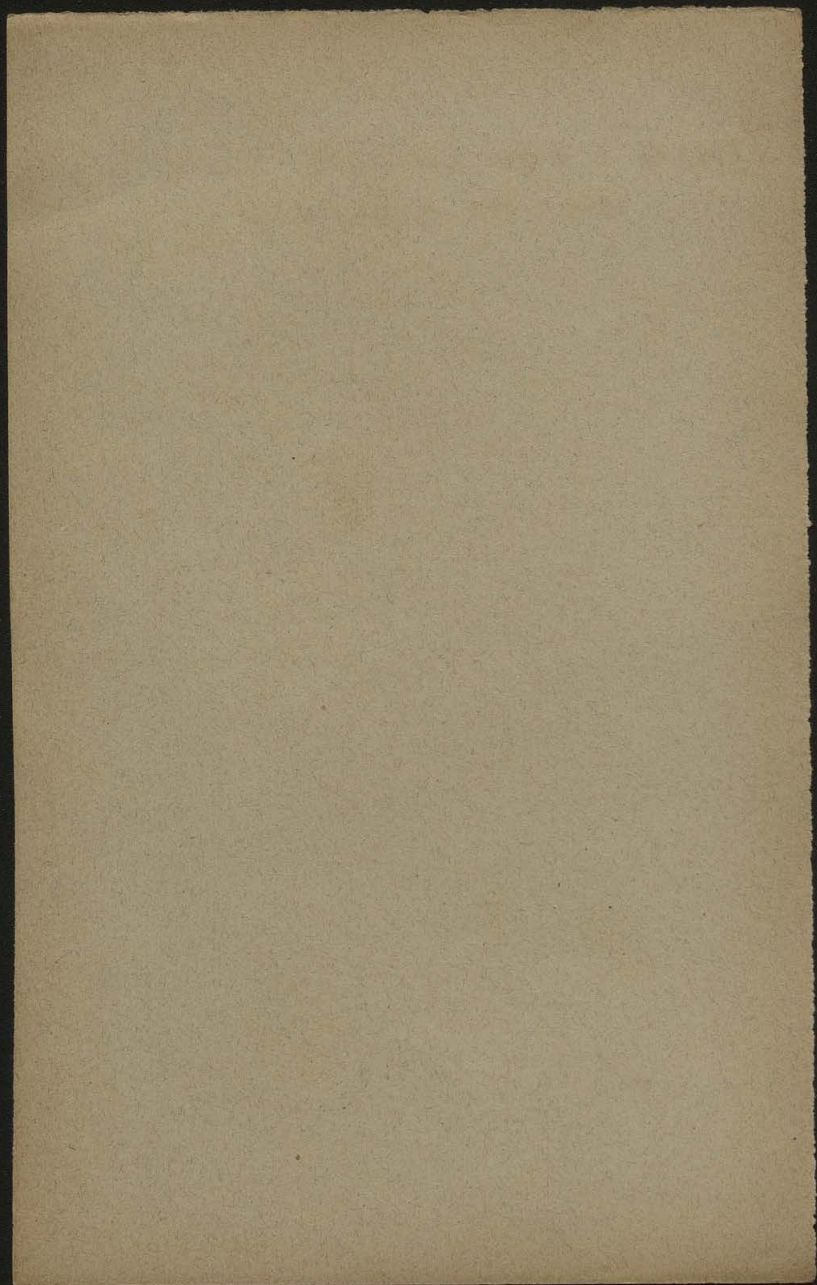
Zdrowotny-a-e, tyragy iż stanu zdrowia, zdrowotności, „Organizm człowieka składa się z pierwiastków organicznego i nieorganicznego pochodzenia, których w każdym stosunek utrzymuje rozwój jego i stan zdrowotny w normalnym stanie” Dr. J. Starkm. Skutki 23. 142. „Dysfakty by dobrodziejstwem dla ludzkości, gdyby każdy nowobudujący się dom, miał dobre urządzenie wentylacyjne. Wartość zdrowotna mieszkań podniosłaby się w skutkach tego urządzenia” Kur. Codz. 88. 241. 2.

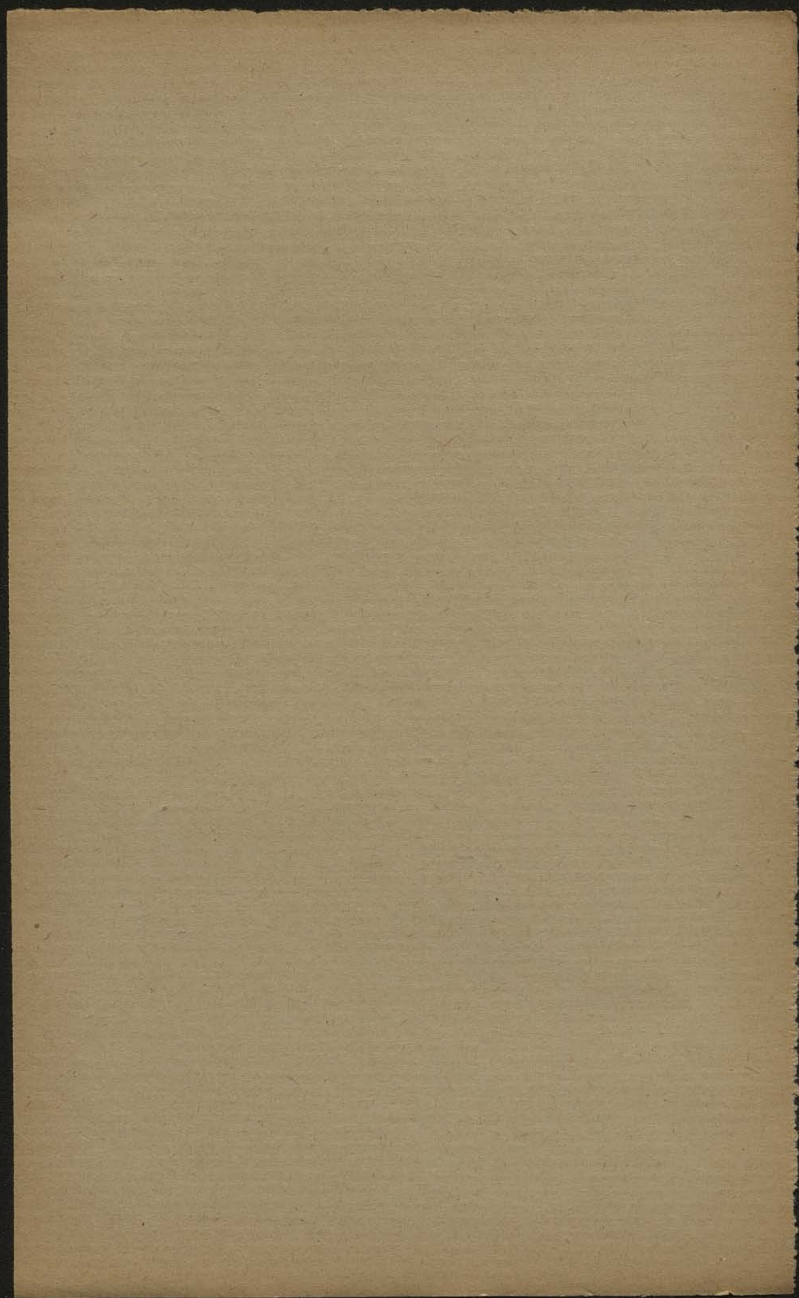
157²⁸¹

Lorkato - a. u. gw. Kwieńcisido. lud. Salsyrl. Sib. war.
1849. 3. 348 f. przejrzało

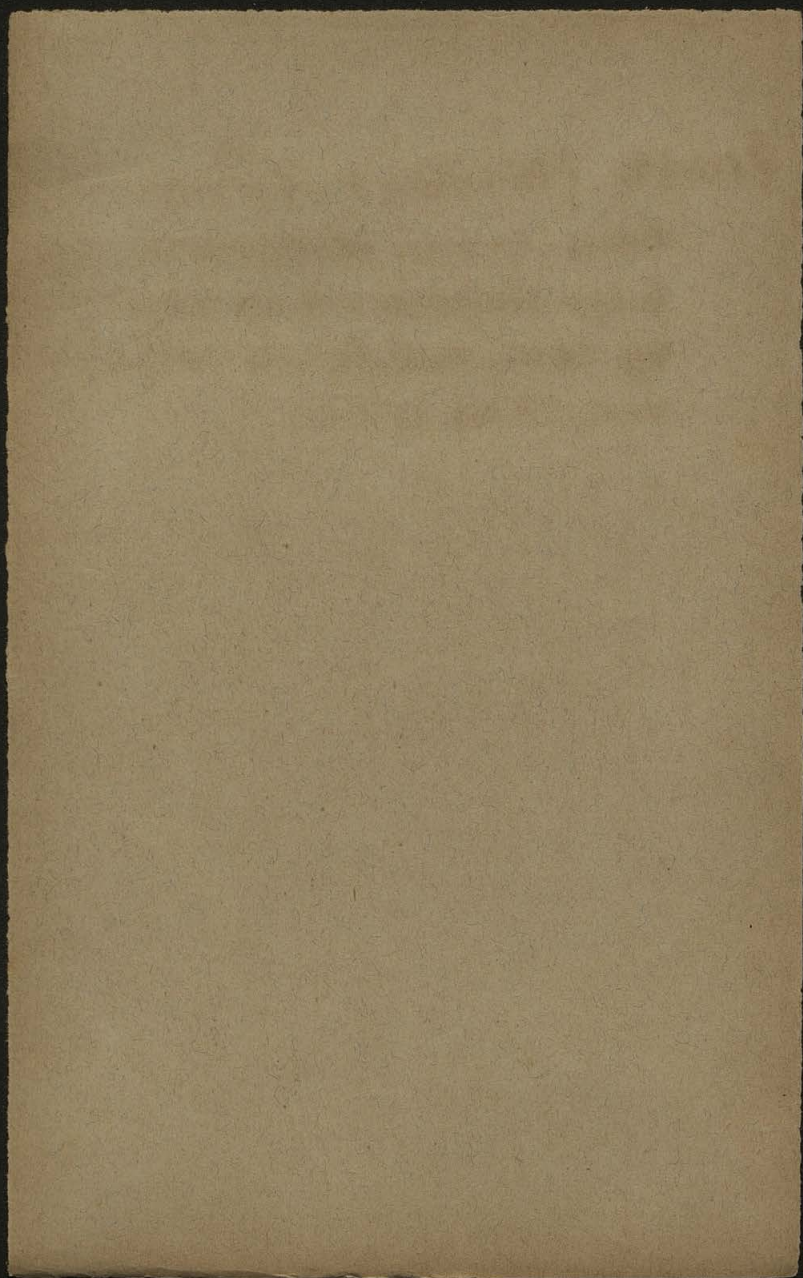
Łdziebdrigłko-a. n. Łdziebdrigłko-a. n. p. sp. w. b.
 Łdziebłko, trawcewka, kruszyna „Ja u nich
 stwiz, co dzień go widyż, myśli pańi maj-
 stowa że ja go w najumiejnyj rze wy-
 trzam! ani Łdziebdrigłko” D. Pol. Prud bu-
 raz 21.

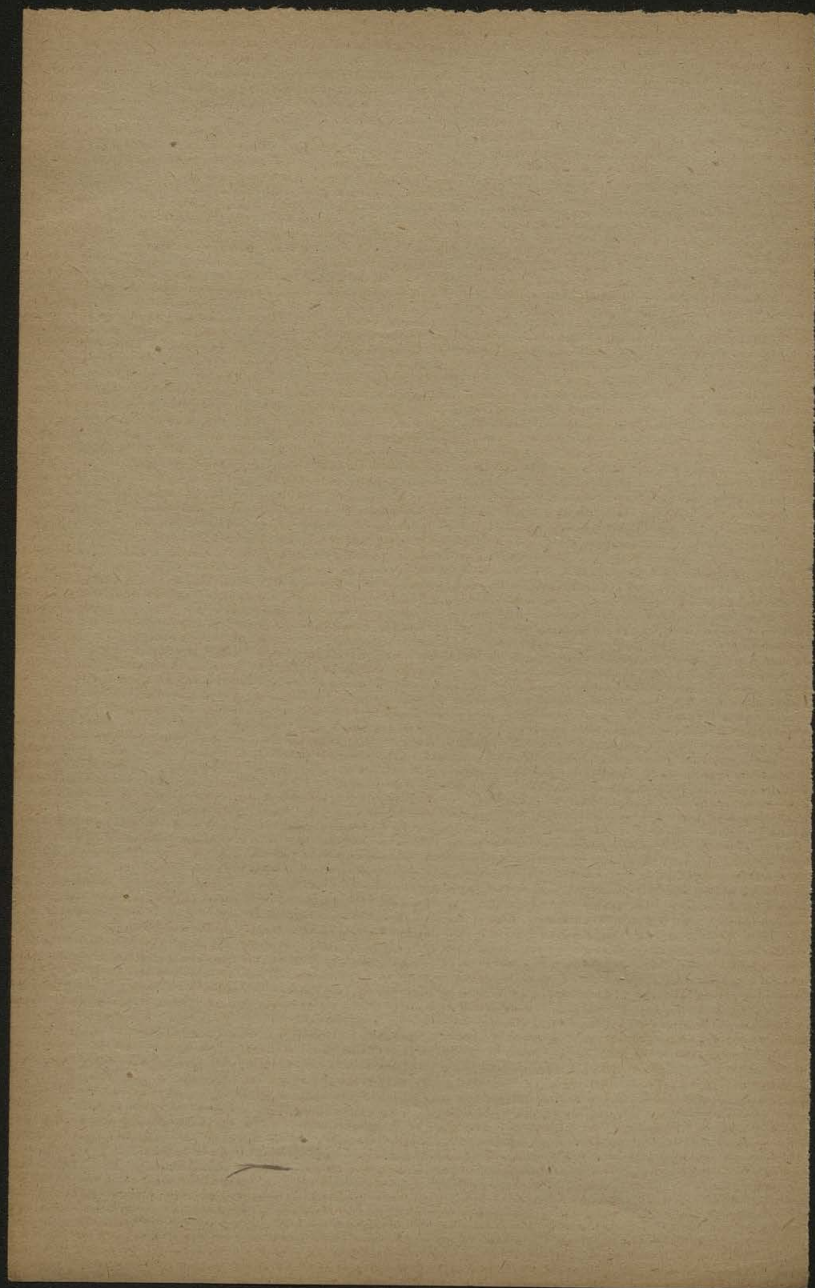
159

Żdziebłko, Żdziebłko a. n. — ^{por.} & przystoiłkowo —
 trovaks, trovacek Żdziebłko adu., kogo
 kocham Żdziebłko a to mi dam jabłusko,
 kogo kocham trovacek a to mi dam grom-
 szek " O. Kolb. Kyj. 2. 215.

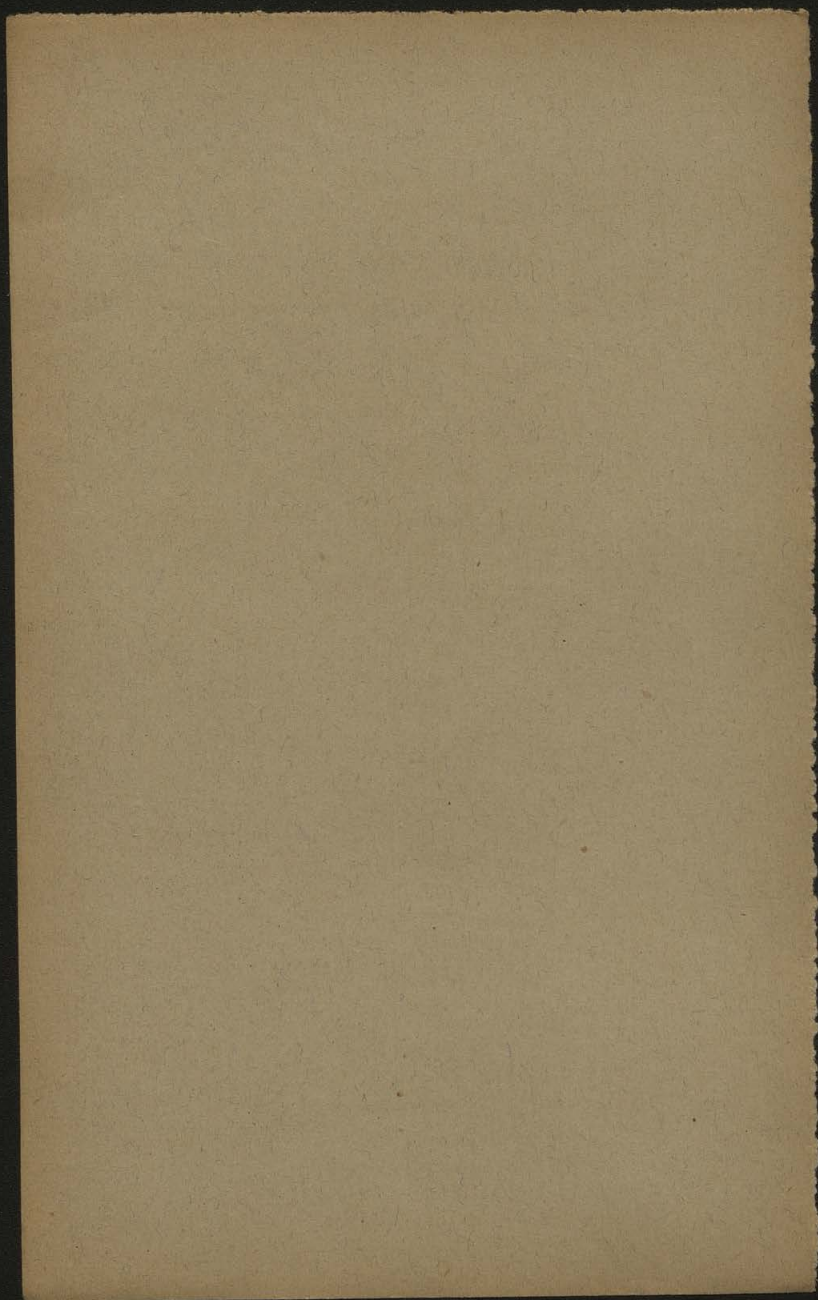

Łdźięcinienie - a. u. bez trnu. porównanie w
 stan podobny do dźięcinistwa. Wyry-
 skiwat obtafkanie i łdźięcinienie
 Starosćiny" J. Kras. Strzed 1878. 53.

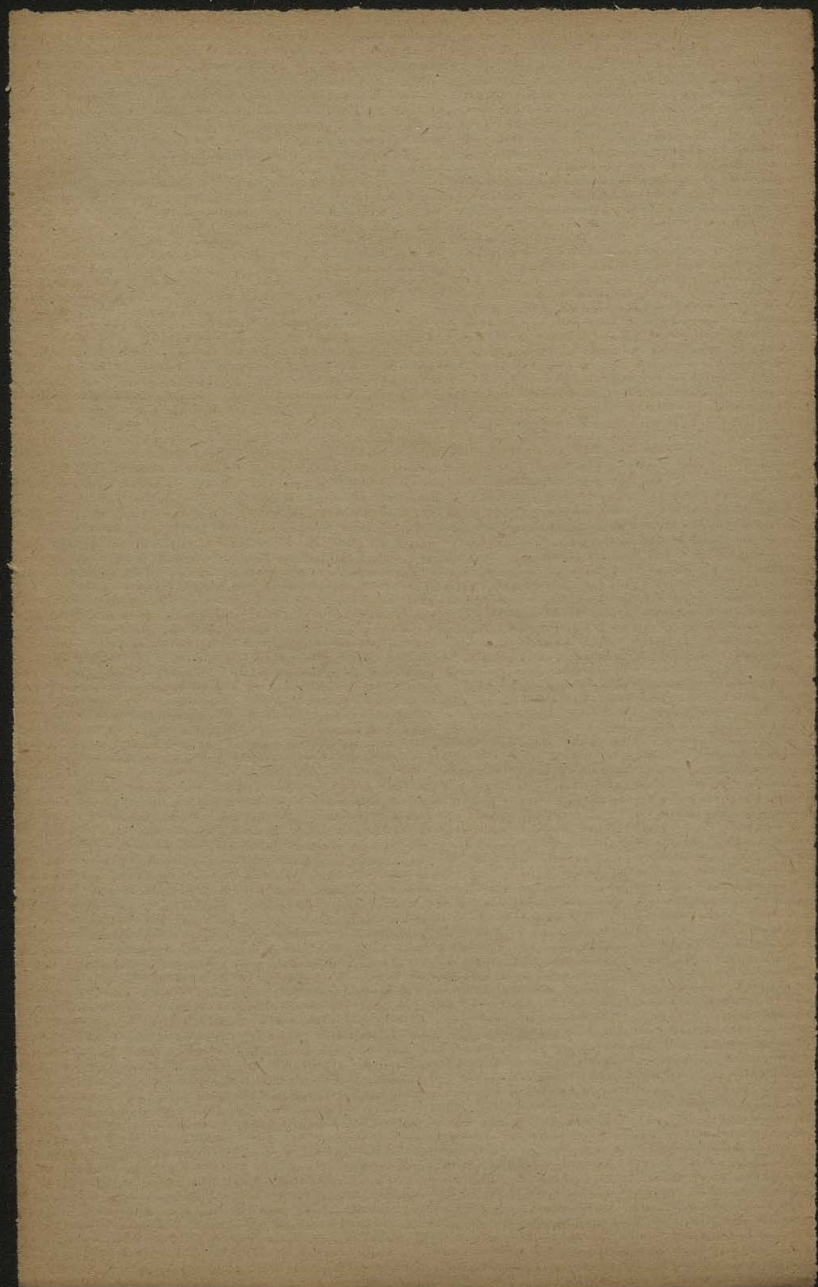

Zdxielić-i w. m. Dm. p. p. kwalić, kropużki,
uderzają mowu „Sławy w terminie
u swewa. Majster popędliwy, to i
nieczar zdxieli” A. Swift. Now. 1878. 140.
„Zadnego zmięwania, prozas wiel-
możnego sądu, nie było, ja go imo w
p. p. zdxieliłem” Młucha 1878. 8.

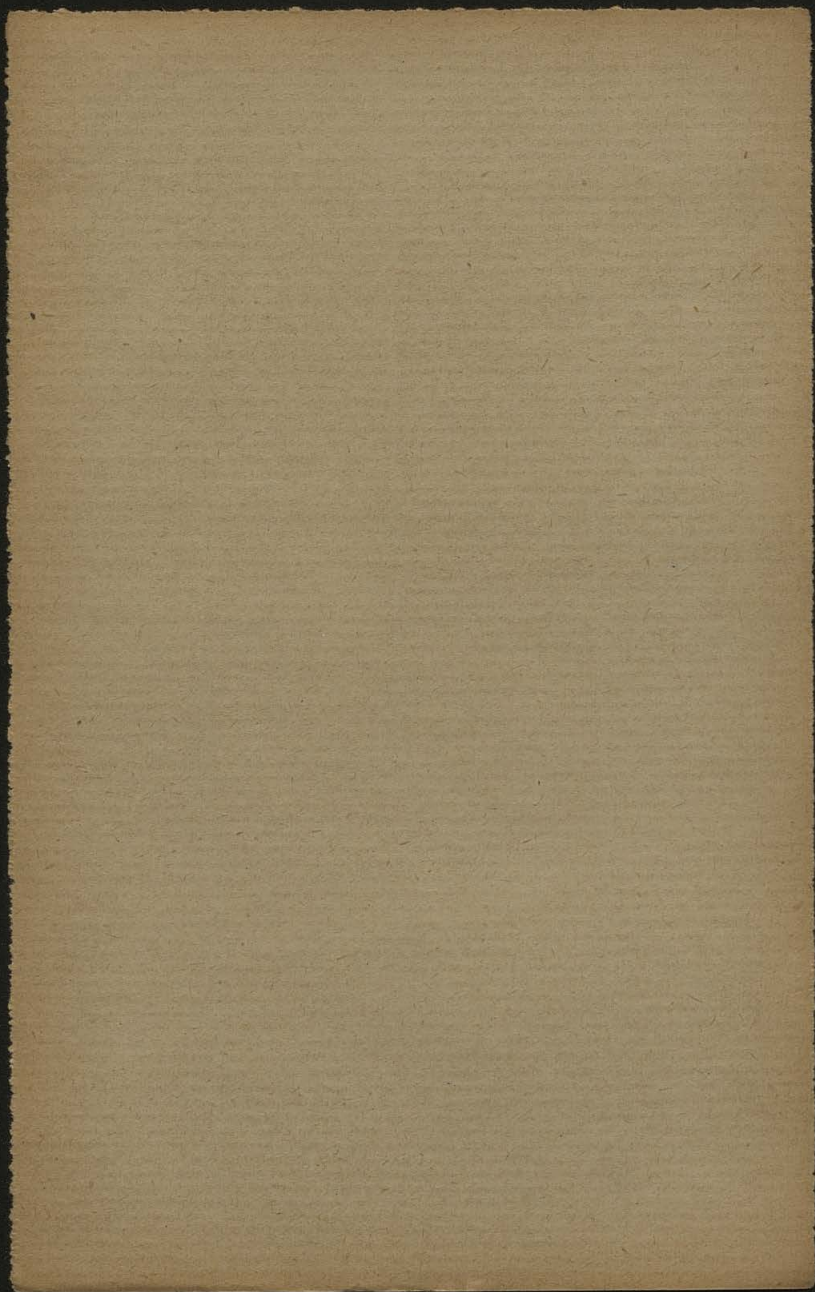

Łódź - a. m. w. b. i. p. i. e. a. r. Łódź - a. m. i. n. i. e.
 u. g. a. k. i. e, s. t. o. w. i. a. n. i. e. c. y. k. o. d. i. e. "Ł m. t. o.
 d. y. m. Łódź - i. e. m. p. o. r. n. a. t. e. m. s. i. g. n. a. u. a.
 k. a. k. b. e. d. z. e. v. a. r. n. i. e. "Ł. k. r. a. s. t. w. i. e. b. 1878. 29.
 "T. e. n. n. a. s. z. Łódź - i. e. m. n. i. e. k. a. n. y. s. t. y. d. o.
 w. a" A. k. o. f. o. D. i. e. t. a. 7. 253.

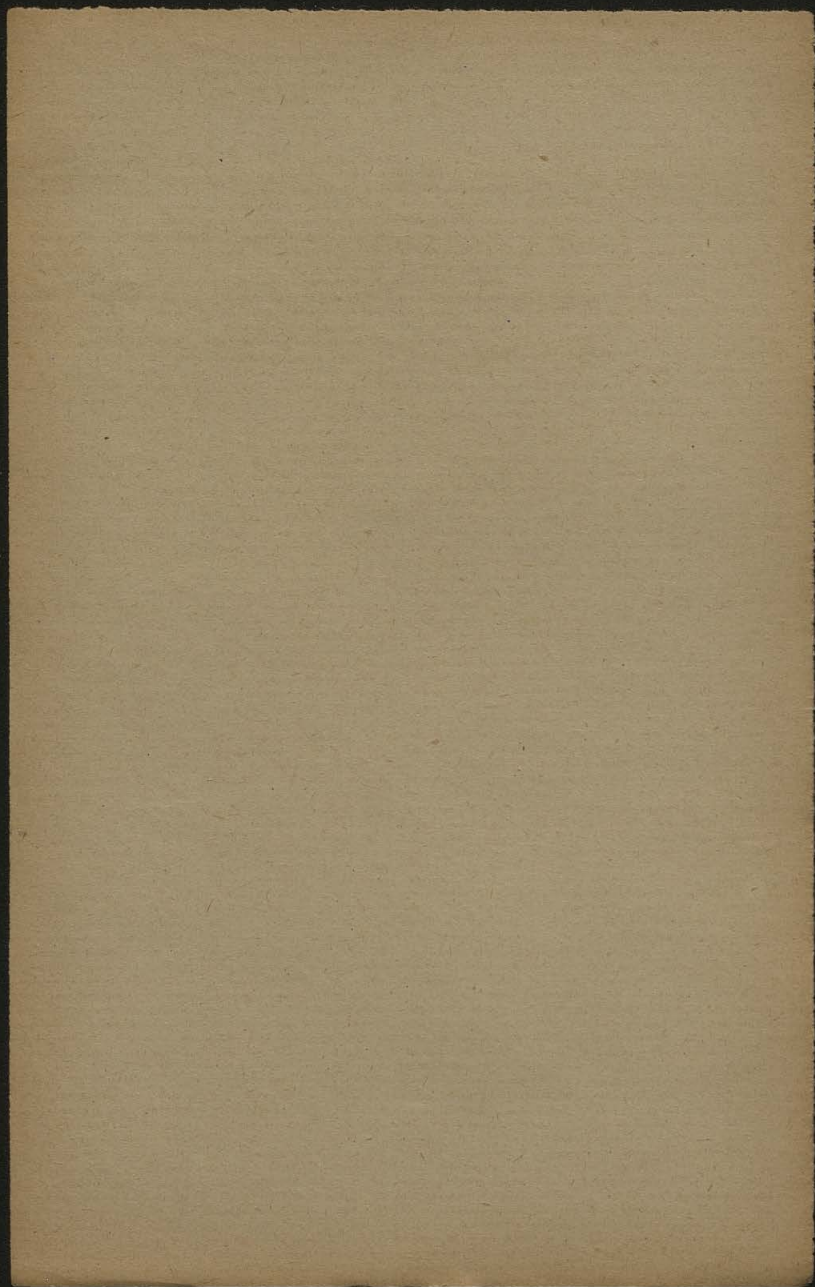

Łdxiwiał' iŕ - ał - a st. xaim. udku. - nad kim, wy-
 dxiwiał' nad kim, dxiwiał' z kogo
 stroić, brać kogo na ręce, już ja go
 nawiązę. 'pokazę ja jemu, kiedy dwa-
 pać owianego walcuśca. 'Sieg-ci
 ja owies, jak go mój ojciec siewał,
 ale łdxiwiał' iŕ nie dam nad moim
 nodem nikomu, choćby tén siewał
 i same dukaty. "Ł. Karak. 2. 20. "Nikt
 mu wprowadzić nie do kucha, nikt iŕ
 nad nim nie łdxiwiał, nikt z niego
 nie wyprze, ale tén nikt do niego ceni
 słowa nie mówi" ib. 66.

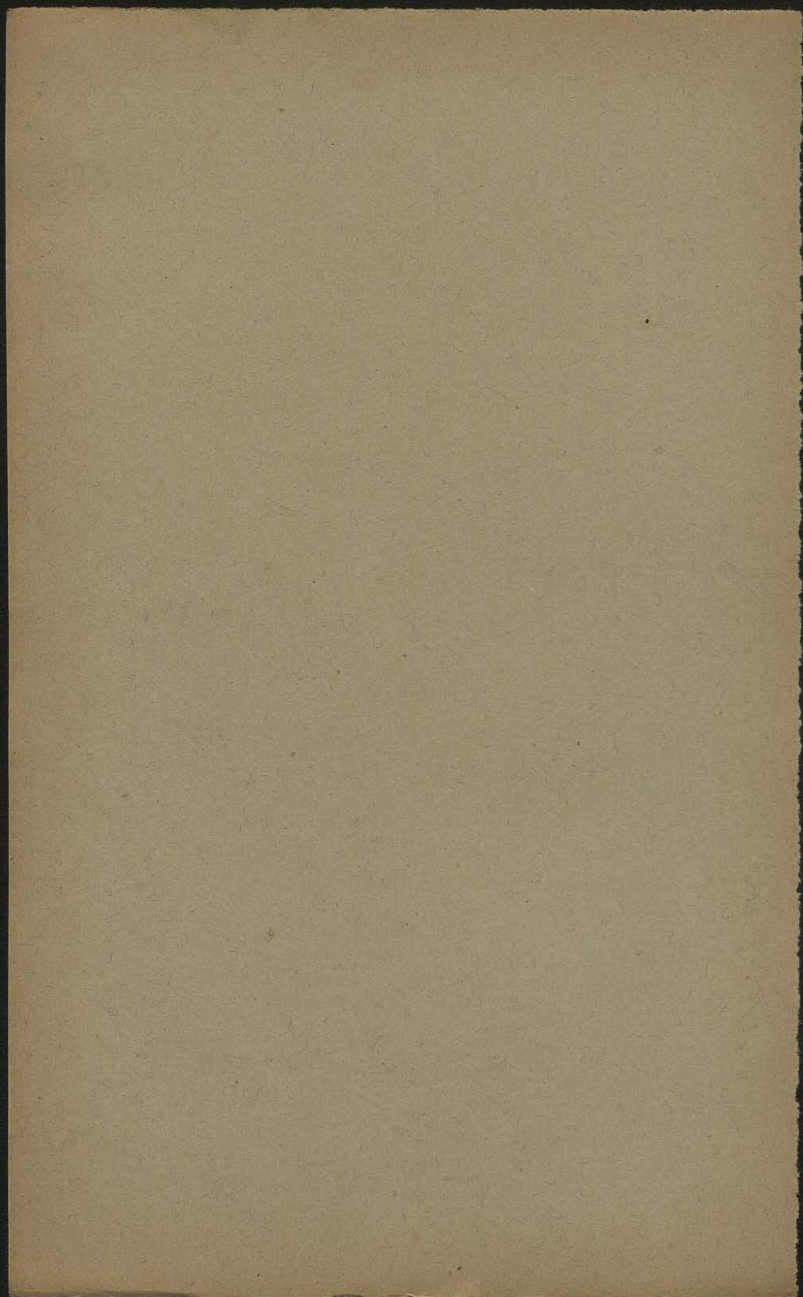

Zbierac'-at-a st. cz. wdki. z przejmowca, przeni-
 kac' " Gdy myslal o tem, zal go zbierat
 niemierny " Z. Kark. 5. 83. brat go zal
 od st. brac'

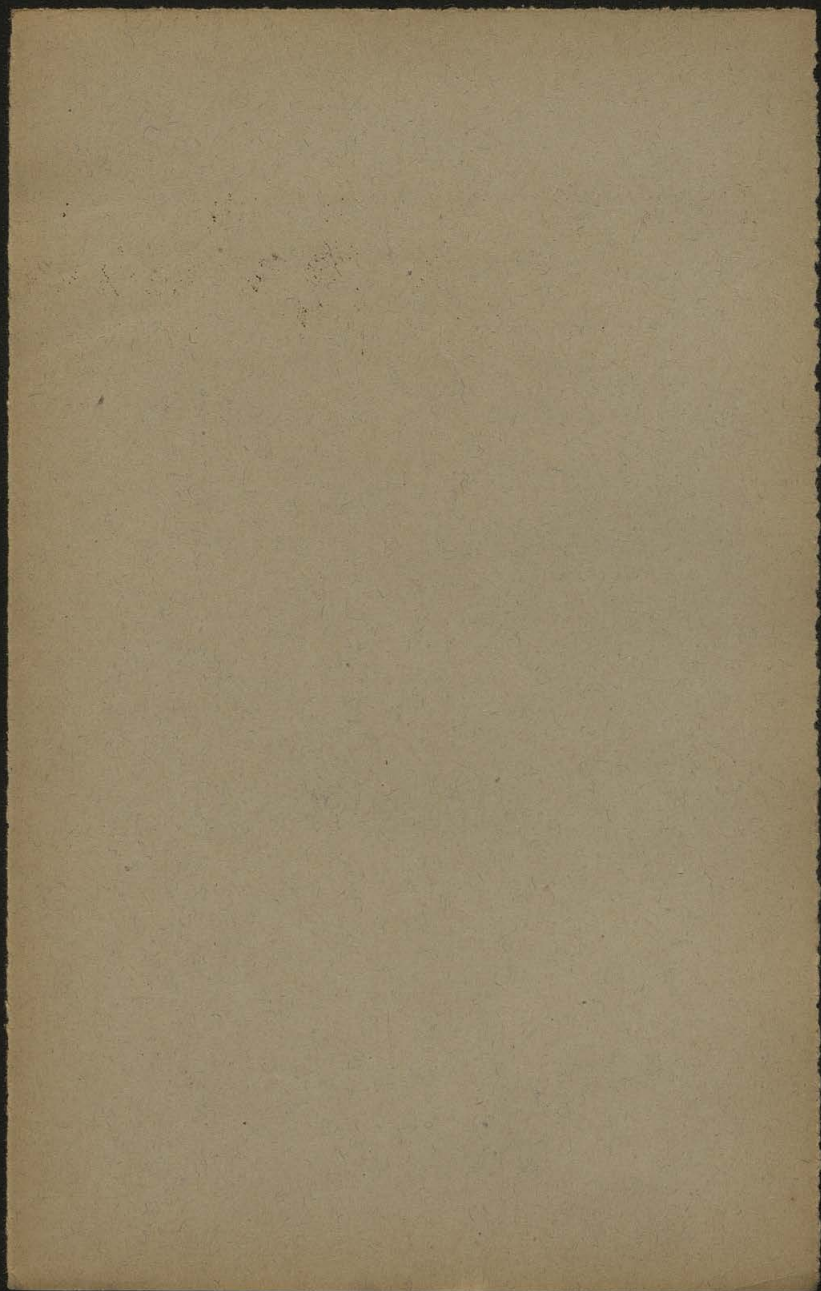

Regiermistrz - a. m. prow. z niem. Seigermeister.
kam. regar mistrz. W jednem mieście
regiermistrz był "Prusy O. Kol. 1. 235.

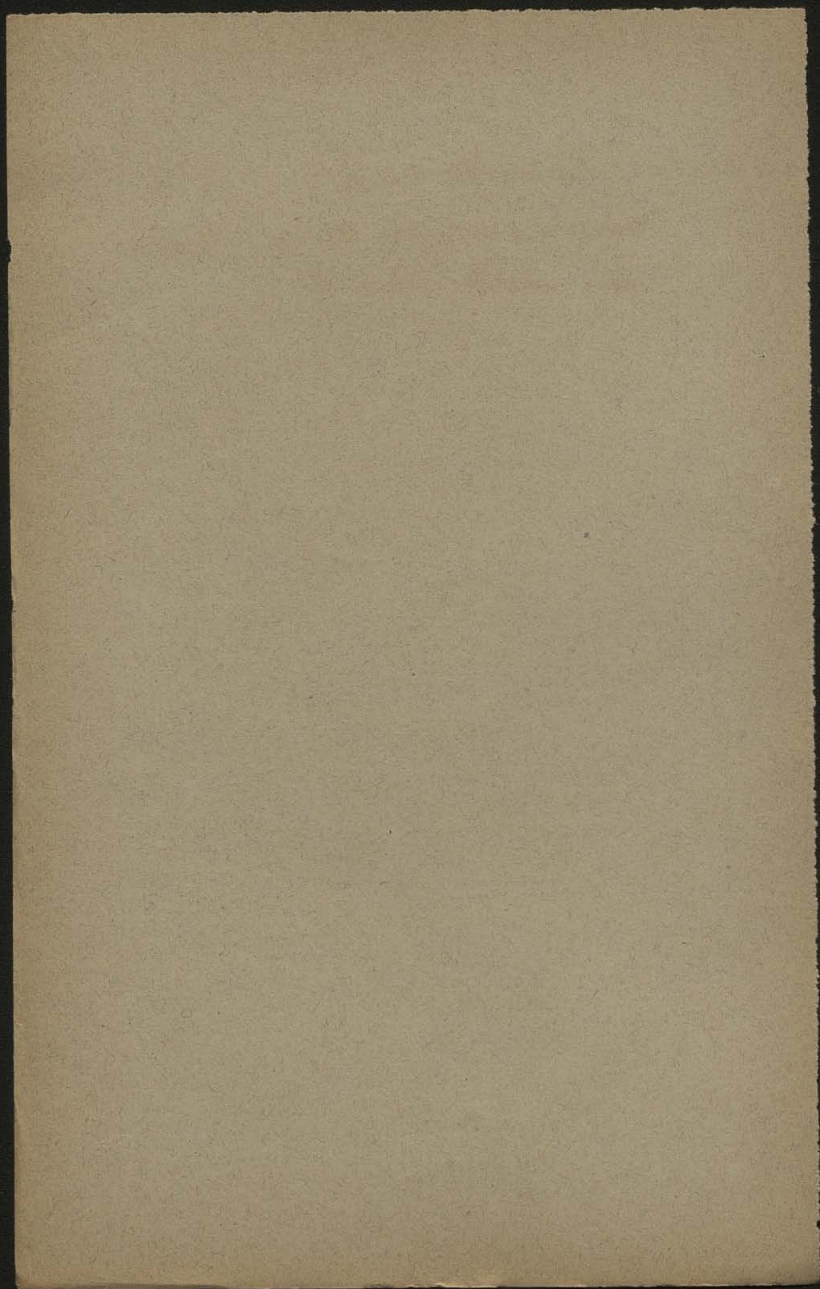

Zemglec' - at' eje st. nij. dku. w nizniej klanie i u
 ludu powoz. kam. Zemdlec', Kasia listy
 w kista listow nie czytata, co porzicata
 na podpisy padta i zemglata" c. kol.
 1. 268.

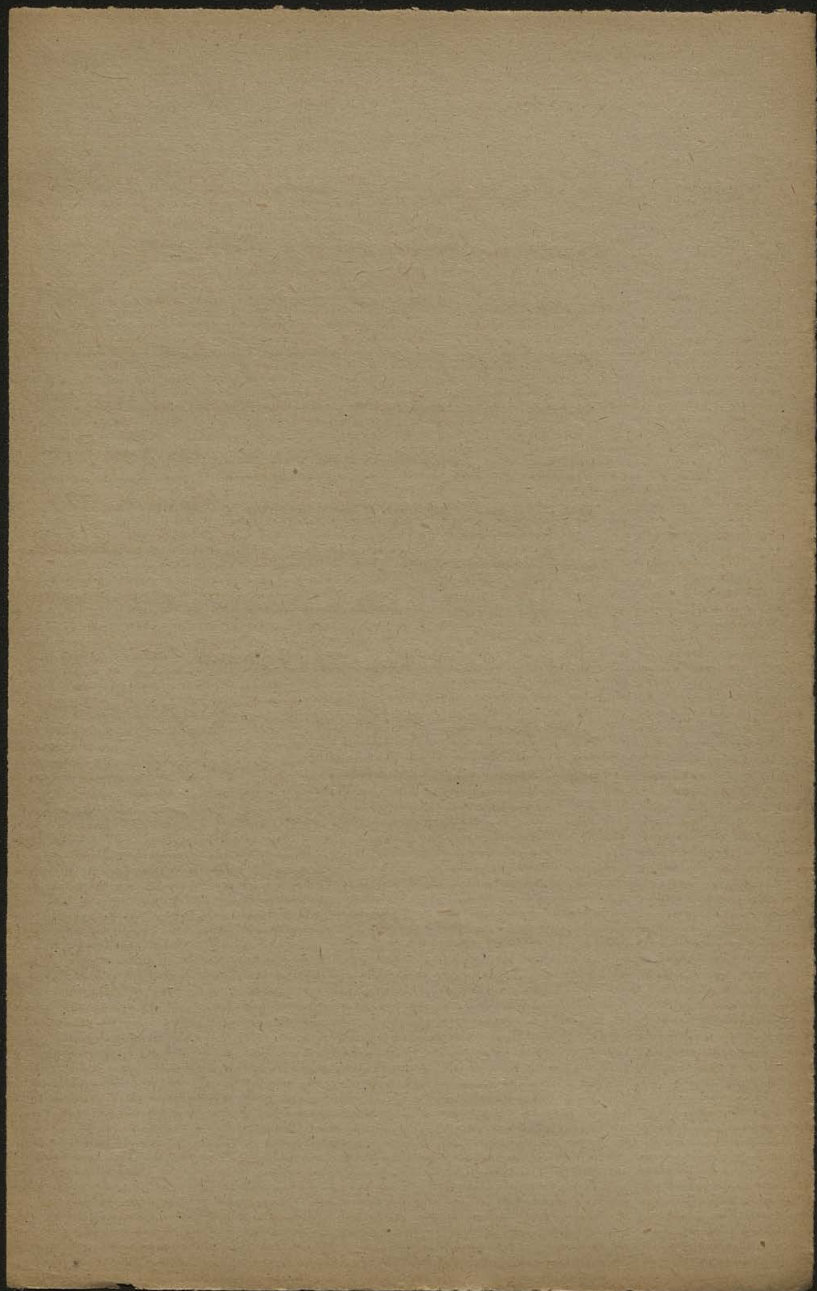

Zemla, Zemietka powst. ziem. butka, daje się
 stypać na Szafrku Dib. war. 1849. 3. 347 i 348,
 oraz wielkiedy w Kuj. Pl.

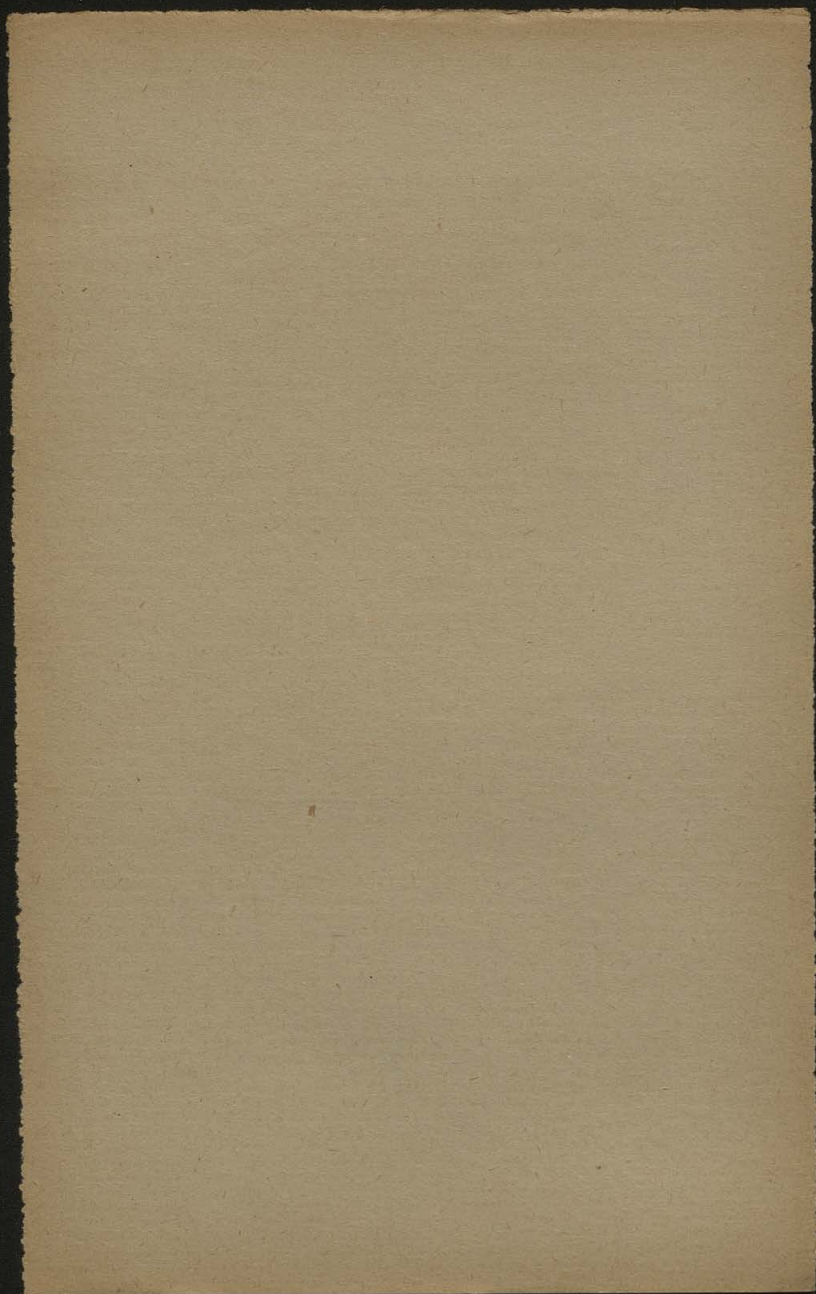

Zenit - u. m. bez l. um. „w astronomii punkt
 wierzchołkowy nieba nad głowami
 naszem, z arab. samit, wścis. droga
 prosta, a potem zenit punkt przecio-
 legły nadzirowi; od tego samego wy-
 razu z poprzedzającym przedimkiem
 as-samit pochodzi inny termin ari-
 nunt, argument pozicjonułu "A. M. M. M.
 Kłodz. 145. „Mnie gwiazda wspomnień
 z abityta z zenitu "M. Pawłk. Sam. Kiri. 21.
 z persp. „do zenitu, u zenitu "najwyższy
 stopień myślenia, wyuczenia. By-
 liśmy wyspy pijani co się nazywa;
 wesołość nasza doświada do zenitu "H.
 Siemk. G. pol. 1876. 5. „Skroście panu
 Klary i nadkryje pana Augusta docho-
 dity do zenitu "J. Kornei. 1. 59.

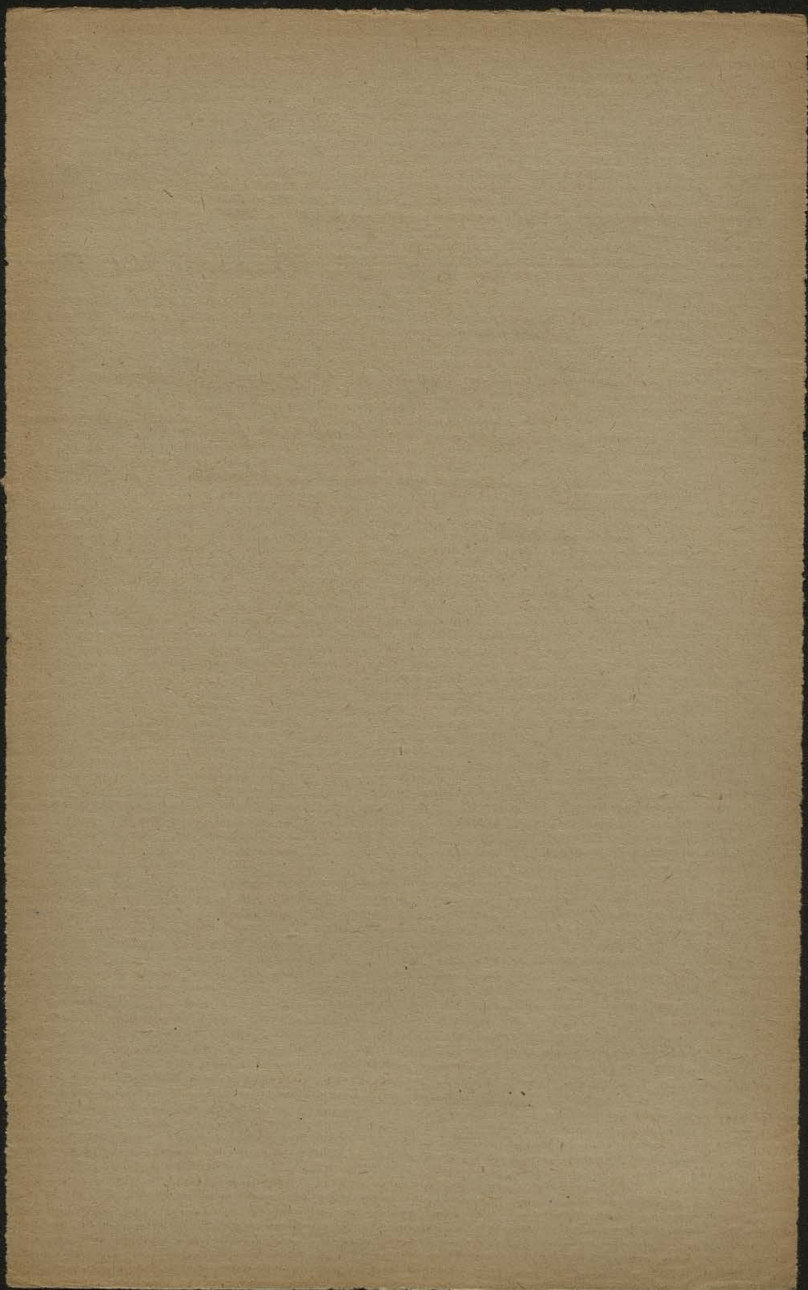
Zenobia-ji. z. inis kubice „Radobno pa Re-
nigijus miaš widoki na paus, Ze-
nobia“ J. Kocem. 1. 181

Zenon-a. m. inis myskie „Wskazujomyj wy-
 technika z piemem Zenonem” T. T. Jęzi
 1. 132.

Zenonowa-ej. z. koma Zenona
 „Handkica kwalakta w paui Zenonoweg
 prawdziwego amista strisa i opichuna”
 ib. 193.

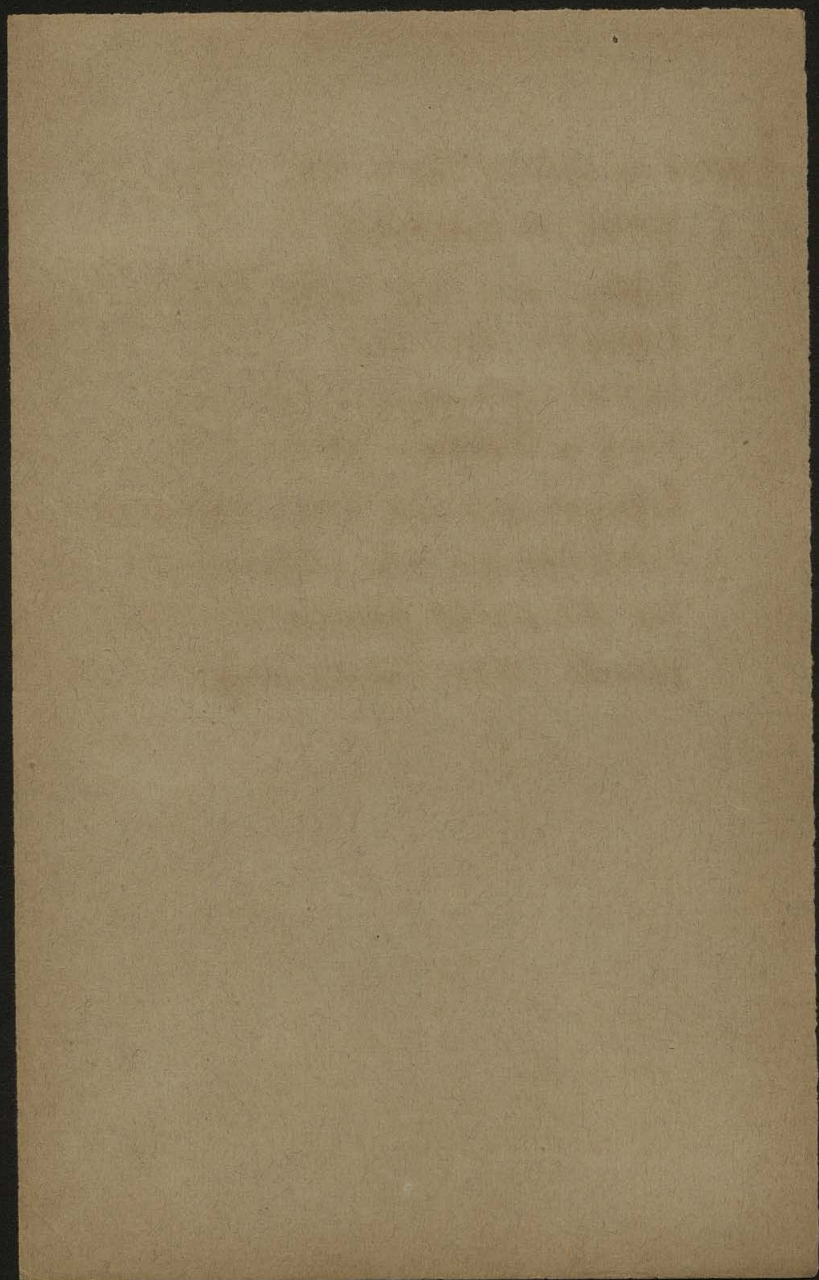

Żefir-a m. Żefirek-rka m. xdrbu. — & porpolite
miano psa pokojowego

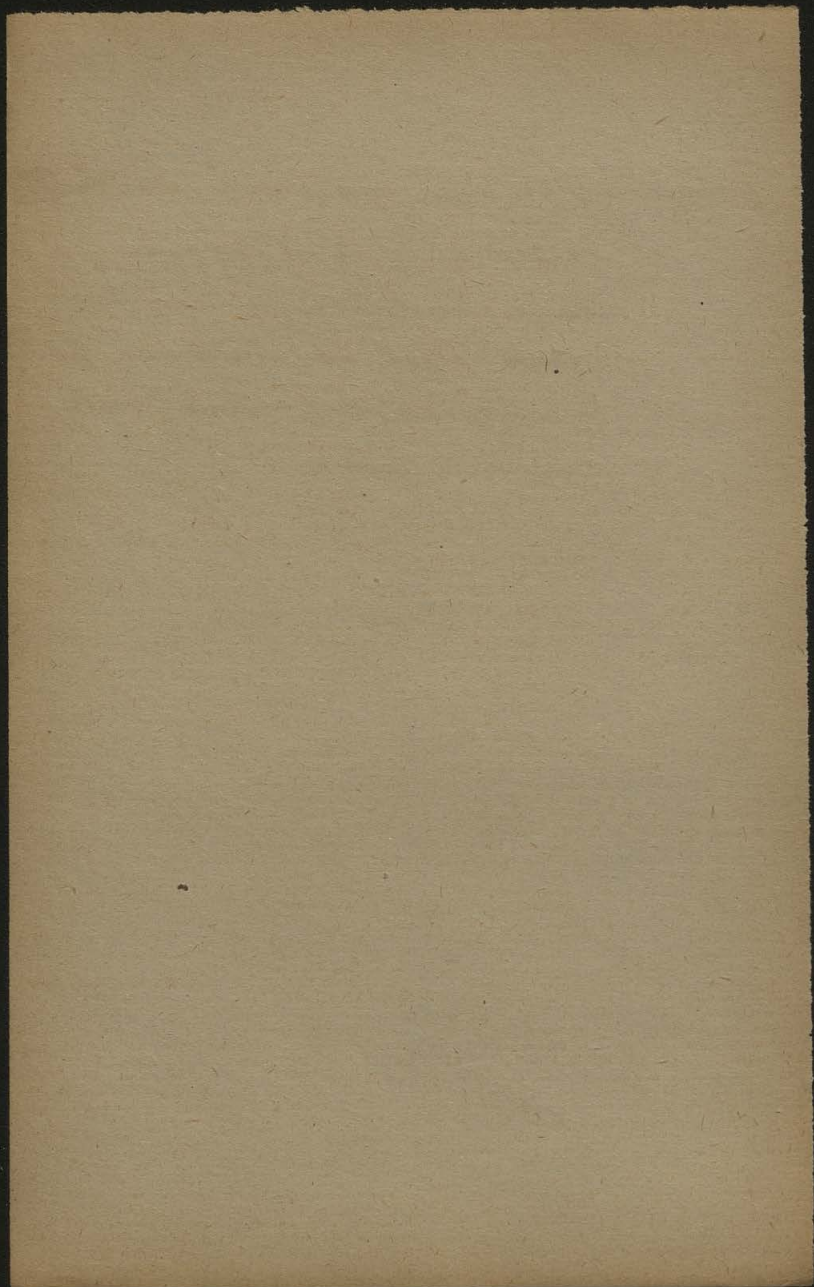
Żefiryn-a m. imię ugranie Żefirek-rka,
Żefirynek-rka m. xdrbu. „Porzuciłem kolegę
mojego salutowego pana Żefiryna (wazywa-
liśmy go Żefirkicem)” JBl. Drużst. 245.

Żefiryna-y. ż. imię kobiece Żefiryńka-i
Żefiryńcia-ci. ż. xdrbu. „Aktuwał temu będrze
lat siedemnaście, jakżeśmy nie z Żefiryńcia
pobrali” Wt. Zag. Pam. star. pow. 17.

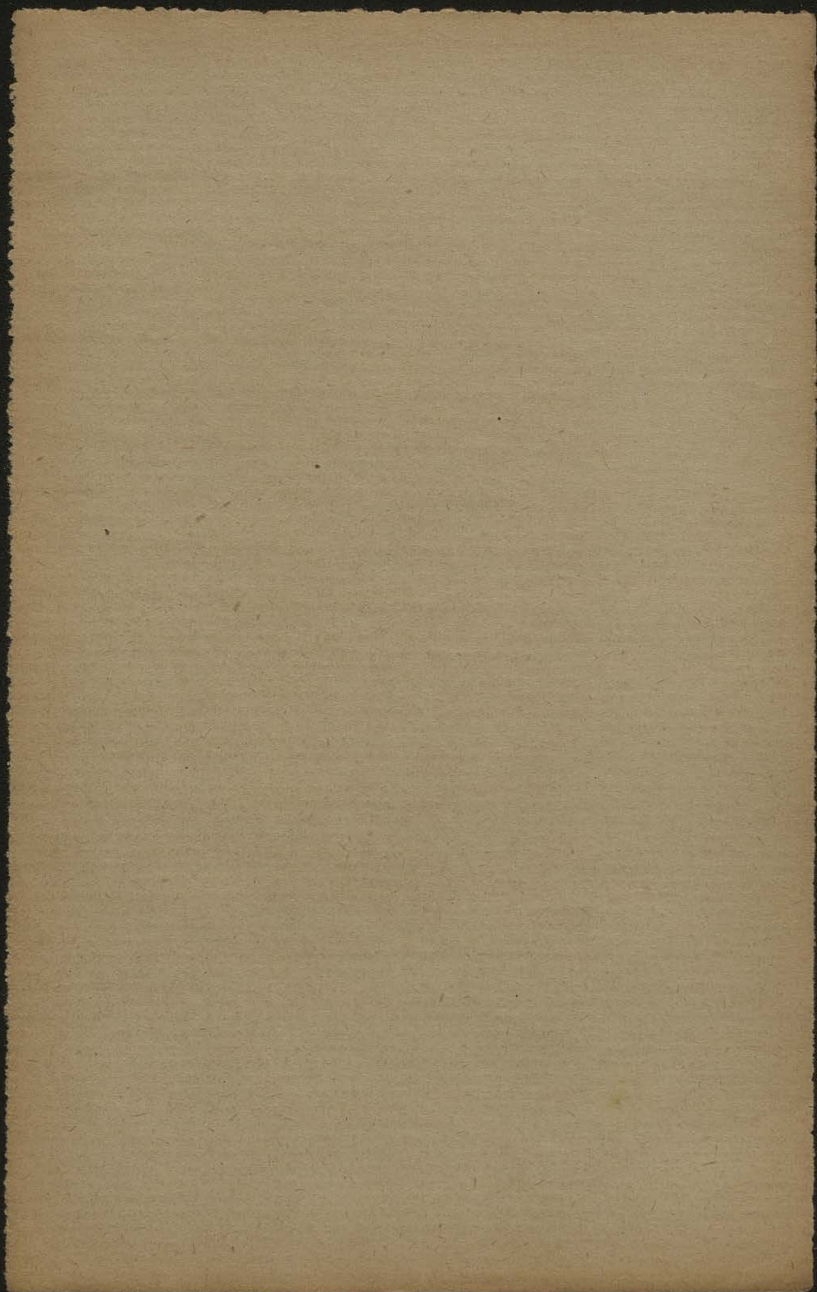
Zelga - i. z. bez t. um. prow. odwili po urrozech
Zelhec - at - eje st. nij. dnu. mówię o
stanie powietrza, bieżący się stać
„mówi zelhat” albo nie robi się, po
tych urrozech jakos’ zelhat” ciepły,
nie osiń się robiło.

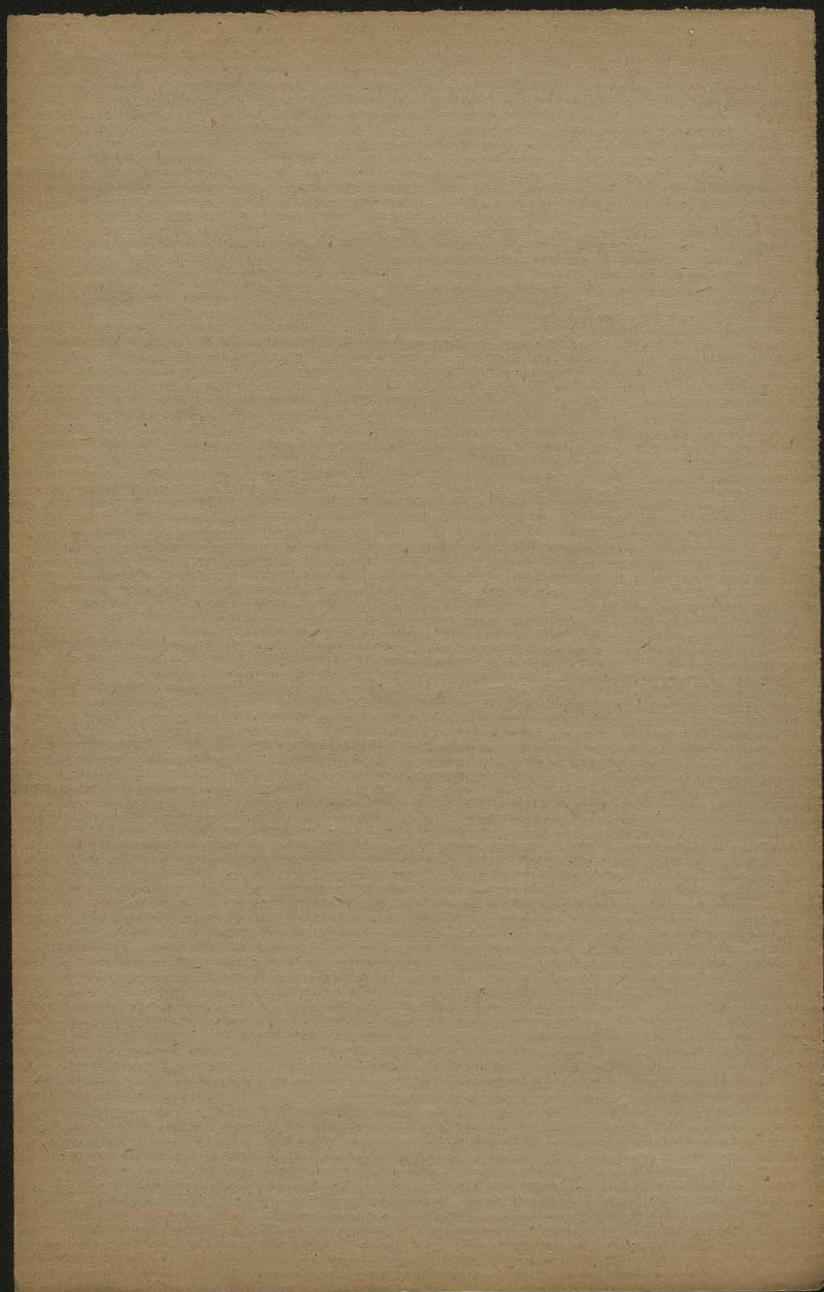
ŻyrkaiŻerkai - at - a st. ex. ndku. Żerknag - gł - knie dku. rus.

żykiem, a pod oka patrzeć, ~~rozważaniem~~
 i poglądać ukradkiem „Co chwila żerka
 z podłoga na swego towarzysza i radby
 zawiązać jakiegoś rozmowę poufny” *Wiel.*
Łoz. Czar. Matw. 109. „Ces straszenie ja-
 kos’ Takomie żerkark na Karie, jakbyś
 iś świat potknęgi” *A. Wien. Nad Wistę 58*
 „Jak go robarzyli, ino po sobie żerknę-
 li” *J. Kw. Tyg. II. 2. 5. 314.* „Juz od ma-
 su do masu żerknął na dzieciny, a
 tu tożaby to w szkole studiował Taci-
 nę” *Kl. Żm. Ananas 1887. 42.* „Żyrkiet si-
 wem i petucim chytrosci okiem” *J. Ko-
 wacz. 1. 16.* „Gdy żerknie wrypa czarne-
 mi jak tarki, to choćbyś w trumnie le-
 żał, to cię przejdą ciarki” *Kl. Żm. Ananas*
 1887. 43.

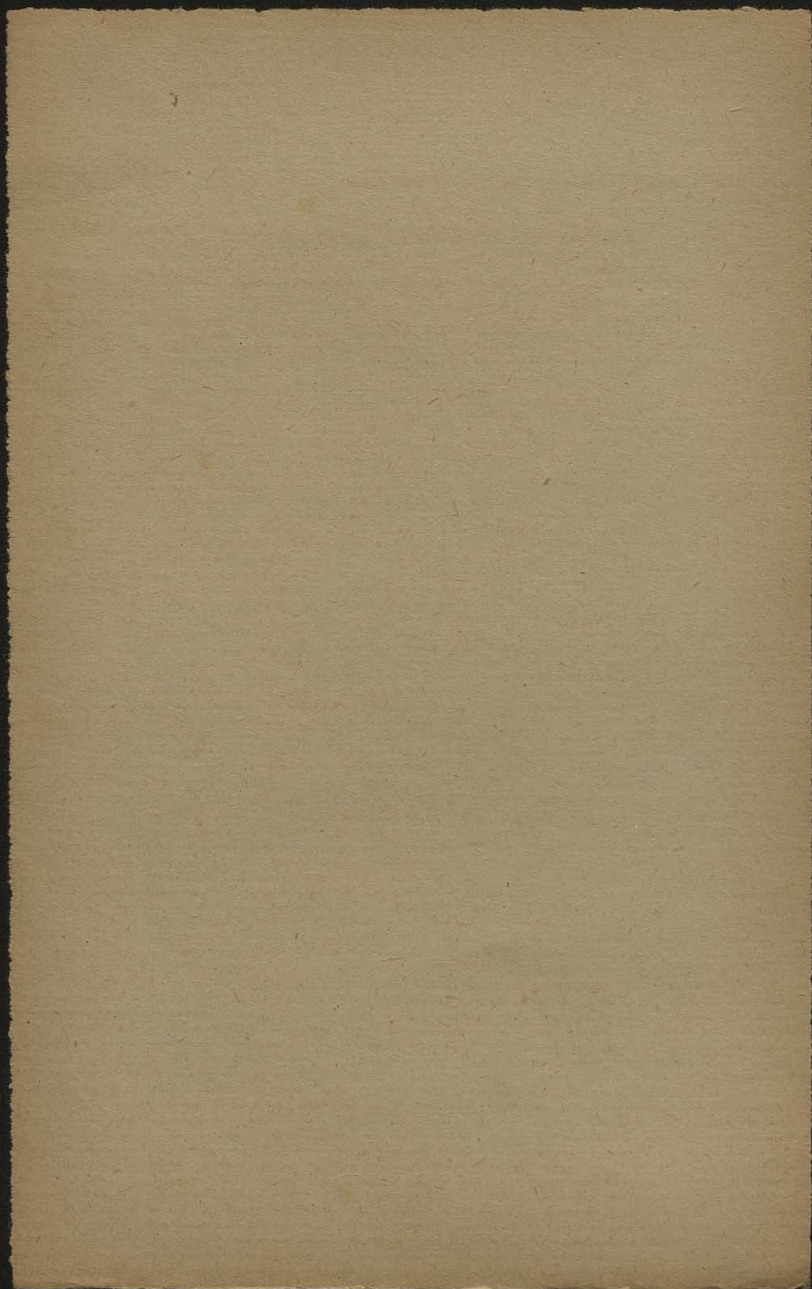

165 299
Zerwanie a. n. nia wai m. Domyśle się tu z. to
sukho, rozbrat, Zachowuj przyjaciół Wa-
clawa... Był nagle zerwanie między skanowik
dla świata roztanie. "A. hr. Fr. Koru. 2. 60.

166

Zerinyi. or. Dm. — & tryw. wybić, oćwicić

" Powiedziatam, że jak raz jeszcze przyjdzie
z woskamiem po kłobie, to ja zerane, — aże"

Śluch. sąd. w Orewowie 9. mar. 1882. 285. 3.

& tryw. w mact. mact. zewsydnu, skrytyku-

wai & — się st. zaim. spic' us, jak bela, jak nie

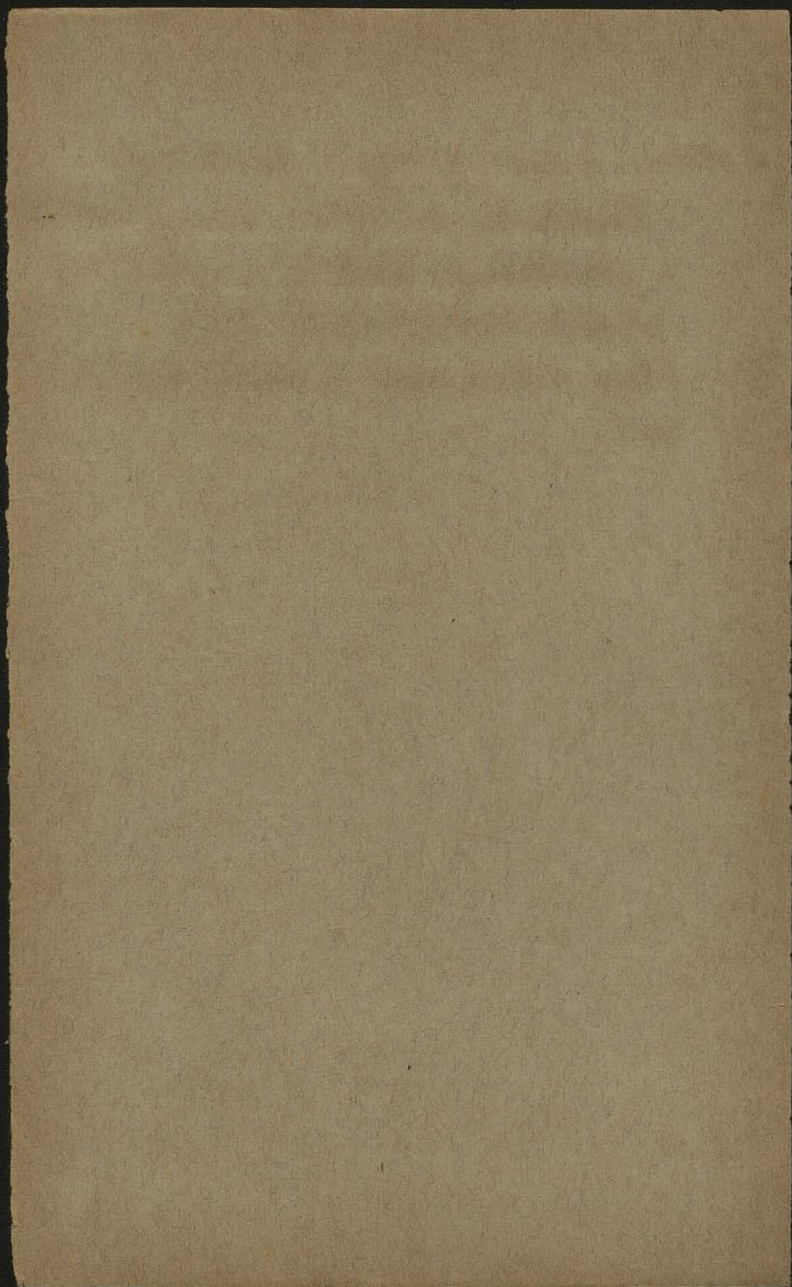
cośnie stworzenie of urangi' us, narangi' us

Zeriniesty - a - e, spity, skuty, uraniesty, sklany

" Żuwo powracana do domu zeriniesty" Kur.

Świąt. 1871. 67. 1.

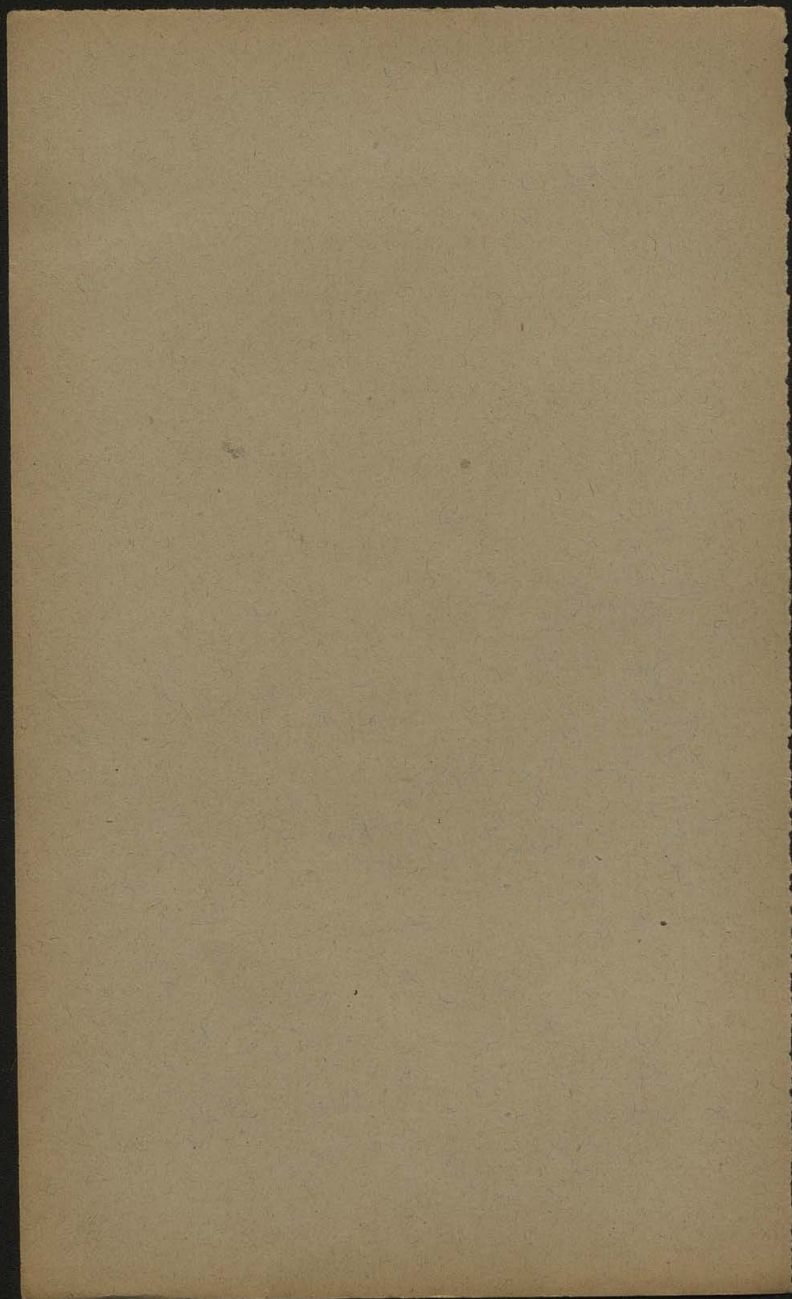

301
167

Ustroic'-it-i w.oz.dku. ustroi', ubrai', wystroi'

"Ledwie osma wybila, mój kompan
wchodzi kestrojony" Spisć mian. 101.

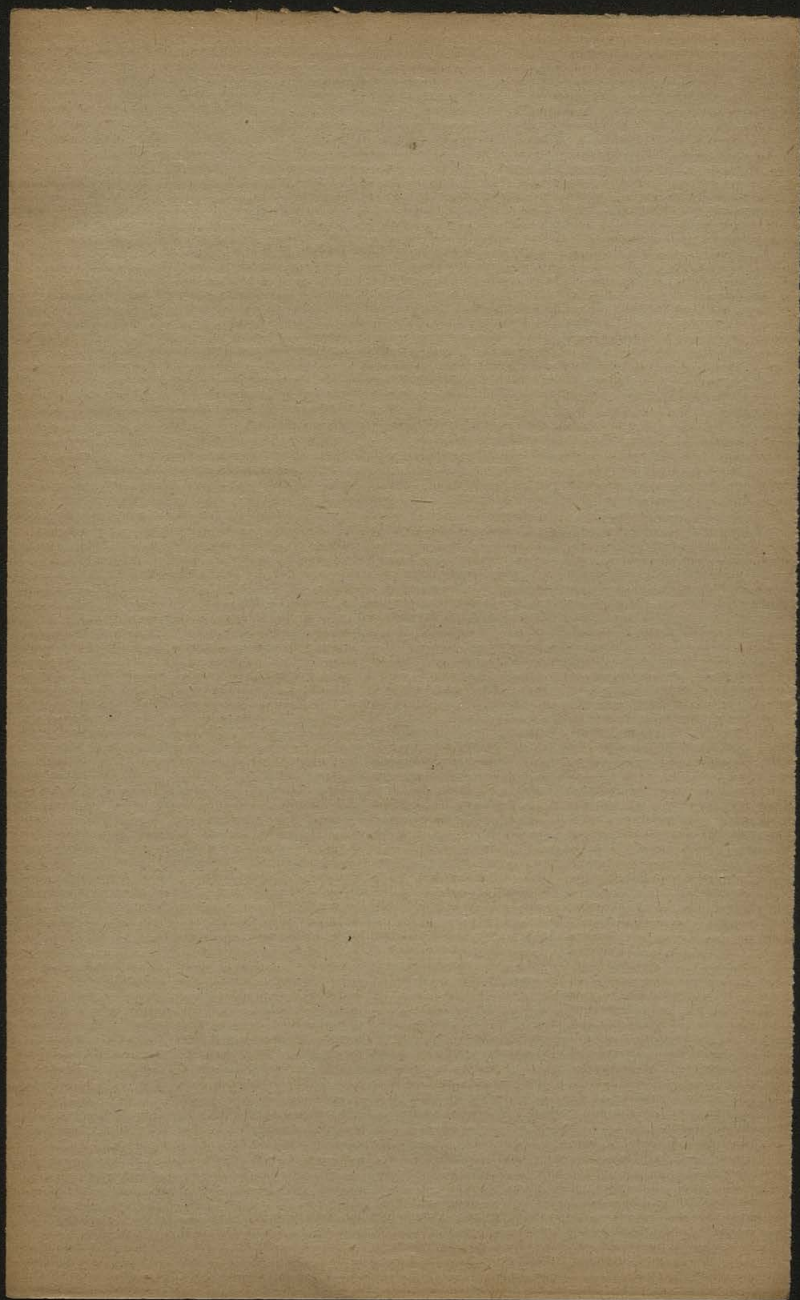

168³⁰²
Zestrcelcu'at-a iutku.

Zestrcelic'-it-i st. ex. dku. skupie' w jedynym kierunku,
w jeden wspólny punkt skierować
"Zestrceluny myśli" w jedno ognisko,
w jedno ognisko duchy "Ad. Mick. 1. 154

Zestrcelcu'at-a st. ex. dku. myśl. postacie'
"Zestrcelatem kuropatuy. Savna po-
vta zestrcelana."

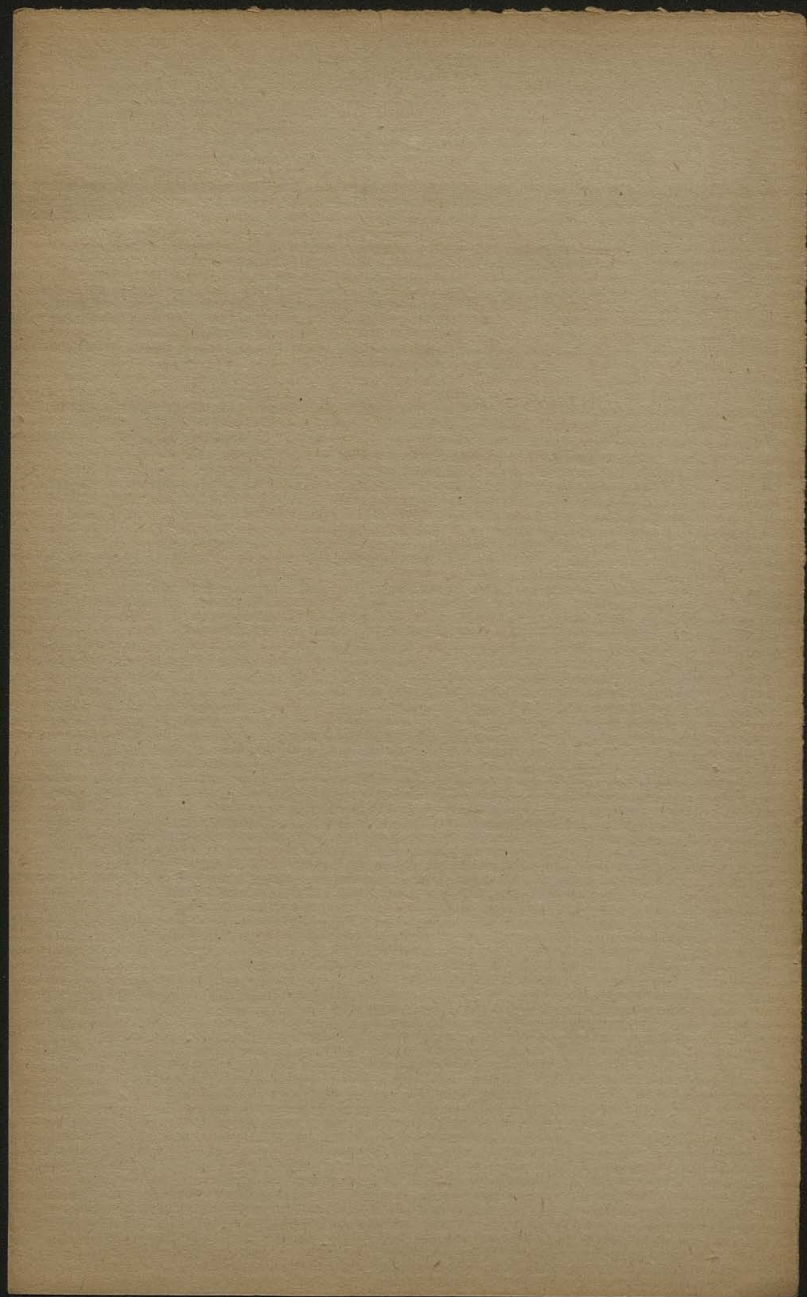

169

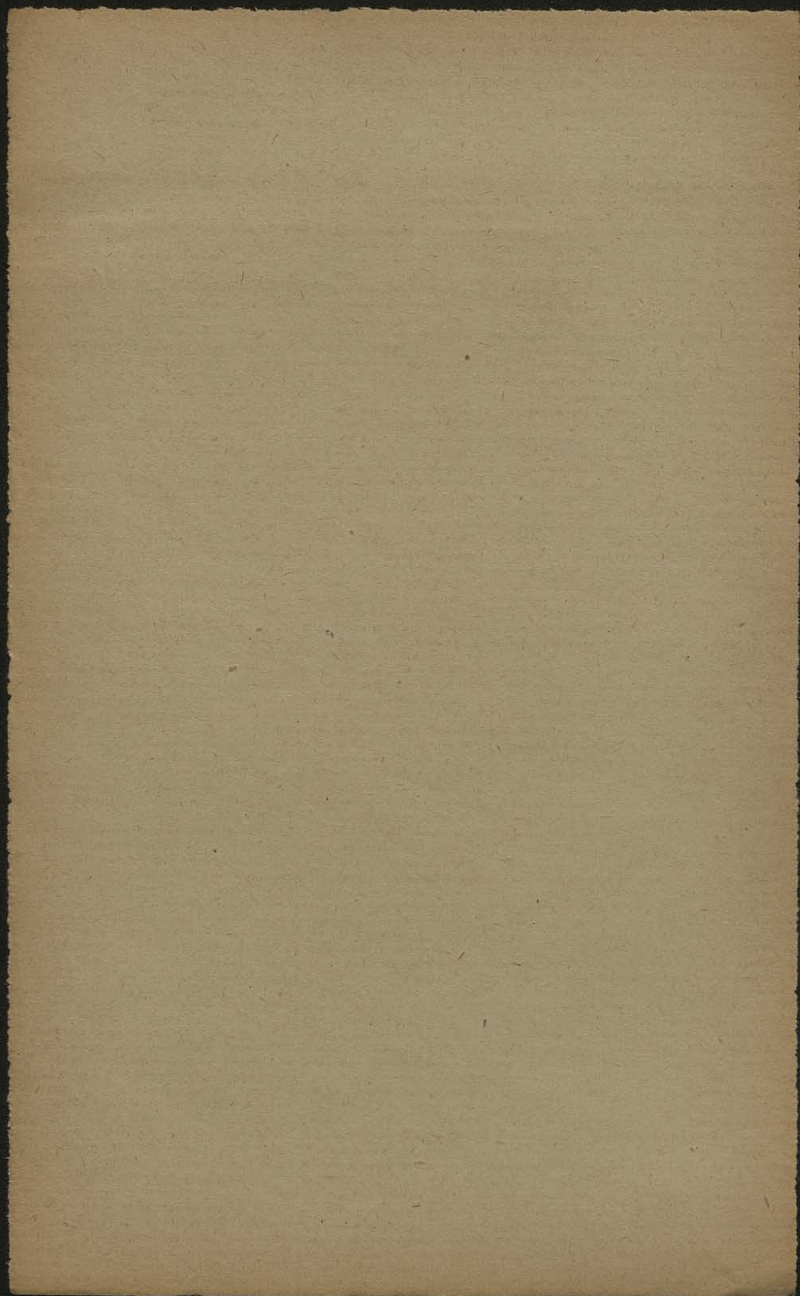
Землекас' ат а ст. дкм. (од муккаі = тгаі)

кетгеи " А предикатс' ке мие векии,
јено ригло а пола кевиери, а туп'
кевангт і поуигает мие сирви твист
кувигат, а туп' перигт і овиек, кеви-
катс' јакс приек " О, Кол. 1. 351.

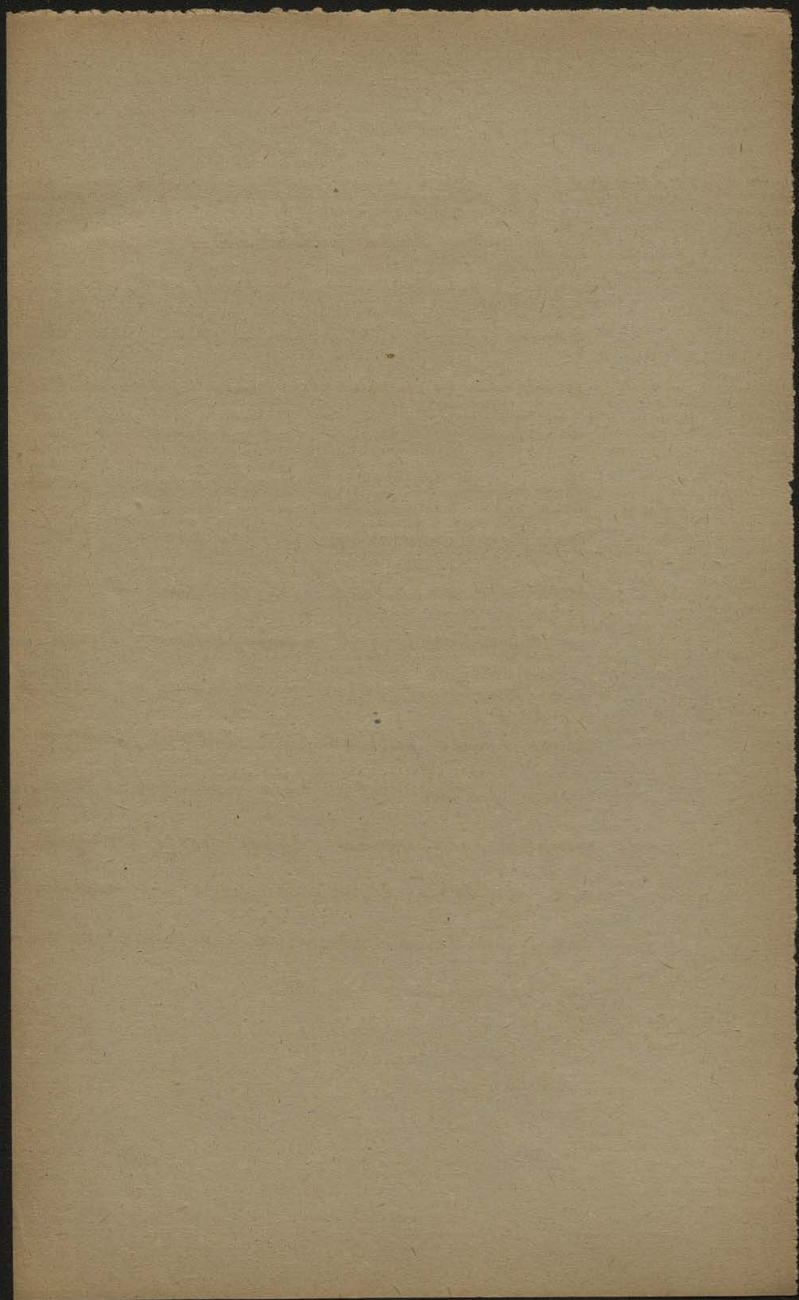

Zeszyt u. m. ty-^{pisarz lub}o-^oo m. sekretar, kajet, ~~z~~ kil-
 ka arkuszy Dziennik zwrótych razem „Wy-
 dobyt z pliku papierów spory zeszyt.”
 A. Wilk. Fot. 1. 201.

Łesrodkowaci - at-kuje st. or. dnu. Łesrodkowuywai
at-a ndnu. skoncentrowaci, scisgugę do
jednego punktu jako do środka § - is st.
zaim. „W nim (w tem mieście) łesrodko-
wywata się wszelka rzecz publiczna, wra-
ki ruch i handel całego powiatu” Ł.
Kawał. 2. 213. „Dyła owiana wrokiem, któ-
ry przemawiał z całej jej postaci - wi-
siała na różanych ustach, siedziała
w błękitnych, jak niebo, oczach: igrała
na jagodach, łesrodkowując się w dołkach,
które jej na policzkach wsmiech formu-
wał” J. T. Żwi 1. 115. „Serce bohaterki narodzi-
ła się miłość, albo raczej pragnie-
nie miłości, silne ale jeno nie nazwa-
ne, nie łesrodkowane na jakis wyzna-
ny przedmiot” ib. 118.

170

Żewuątra prawd. lub przym. z wpływa się talwie w kuant.
 przekownika miedm. świat żewuątrany,
 kuafingy się po ka domem, po ka miej-
 sieni poubymienia „Porta do chom na
 mraz, z kachownicami, ale myślata o
 tem ty lio, czy też jż kto odwiada i
 przymierze wień jak z żewuątra” 77.
 kwart. Tyg. powr. 1882. 162. (1)

Żewuątrany a-e z powierachowu, ty-
 kazy się powierachowosci. Dykusa
 dla kobiet, której repertuar nie pozwa-
 la uciekać się do żewuątranej charakterystyki.
 styku, jest jedynym instrumentem, z
 którego wypolubić musi wszystkie moty-
 wa psychologiczne przedstawionych
 postaci” Wt. Dagut. Tyg. powr. 1882. 76 t. j.
 do zmniejszenia figiogramy powr. snodki
 materialne, malowanie się, przebranie i t.p.

(1) „Porta wprowadzić wystata moty z wie-
 domemi propozycjami, ten i o jej chęci
 do kryminalnej wzięć wolno dopoty, do-

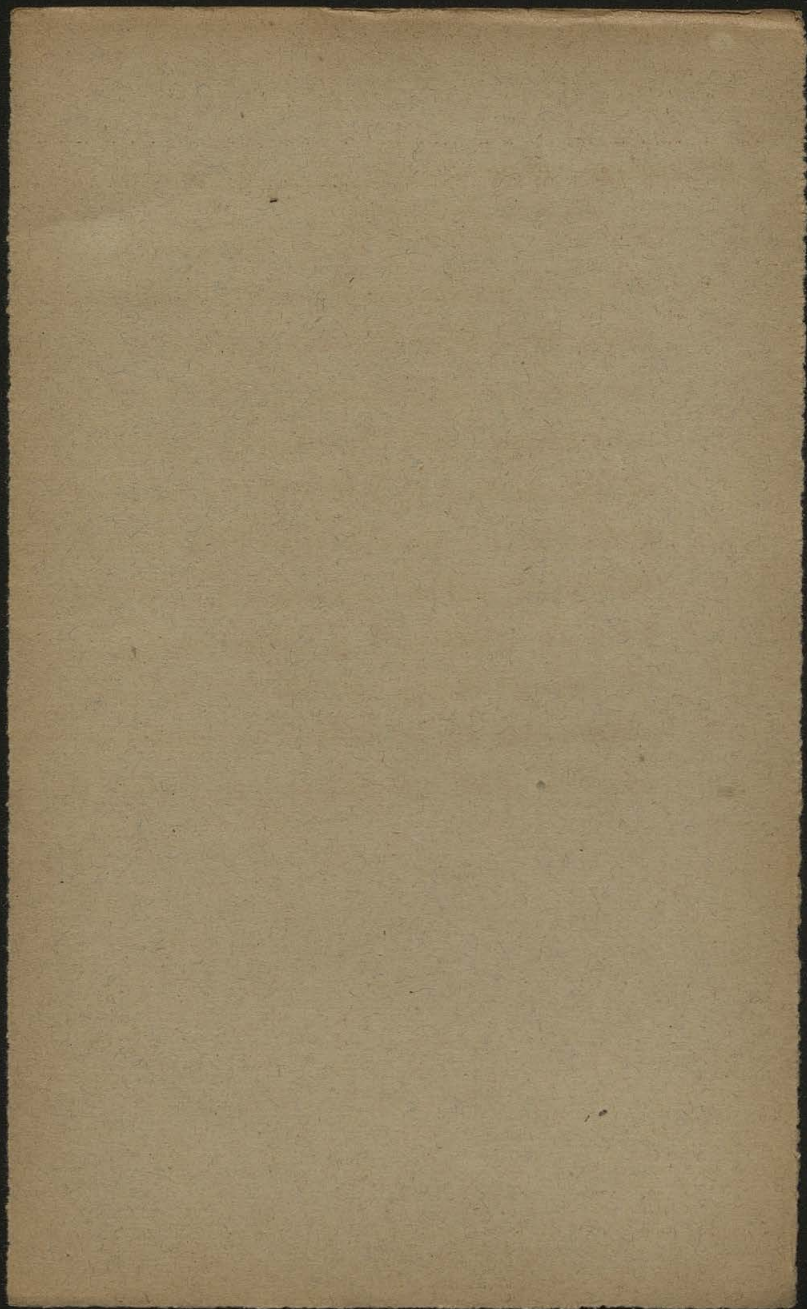

po'ki zrewagtr nie nastapi inicjatywa "Niek
1887. 226. 1.

Zewrotność - i. z. z prokór zewrotny czezi,
wygląd, powierachowuść " Sz. tacy ludzie, ta-
kie fikcyjne, z których wnioskować mo-
żna, że nie umieją, nie mogą być w ryie
czem innym jak podwójkiem. Zewrotność
paua Mitarego miała to piństwo " Ekp. Mto. i
Sta. 2. 69. " Dókór, zewrotności, ceremonija -
to istota bigoterji, wypadać rż pobórny mi-
to cel rżcia bigotów " ib. 60.

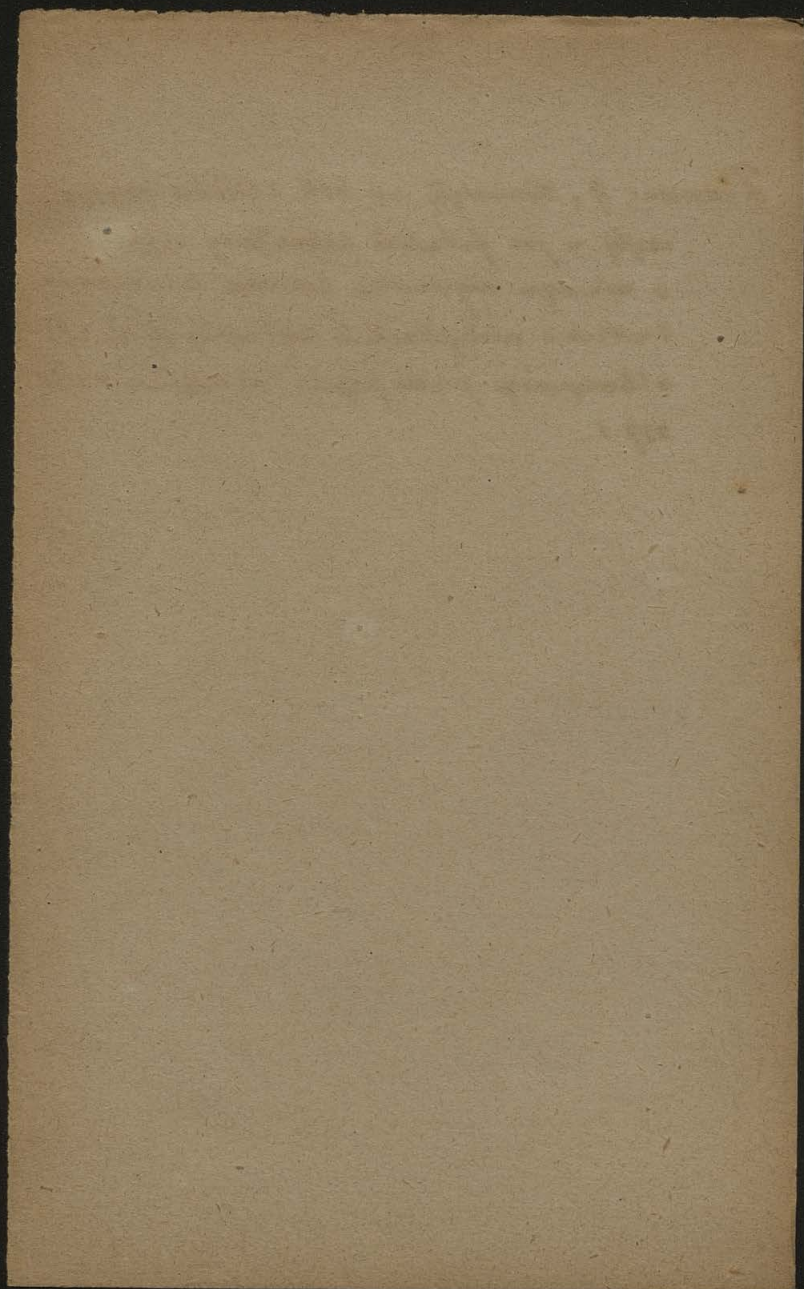
171

Zernac' sig. at-a st. kaim. praw. lud. wykua' ta-
^{przypuszczalnie do niego}
 jemnie, wykada' nie & sekredu; Za dzie-
 wizi dui' podries w to miejsce, ~~zadania~~ pod te
 jodte, to bedries tu mias pienigdre, ale reby'
 sie nikomu nie kenna, bo jak sie kenna,
 to umrze " wieś Lawada pow. Nowosapdecki
 Karol Madyas S. tw. 88. 145. 2. „Potoryli sie
 spai, tak ona go olowopnie trapi, ze ona ni-
 komu nie powie, nikomu sie nie kenna-
 a on jej mowi - Dwi ty gupia, dzieby ja ci
 sie kenna, ty nie musisz wiedziec o kim" ib
~~Tak~~ „Jak sie jej kenna o wryskiem, tak
 smugiego dnia nie dozyt, urnam karax" ib.

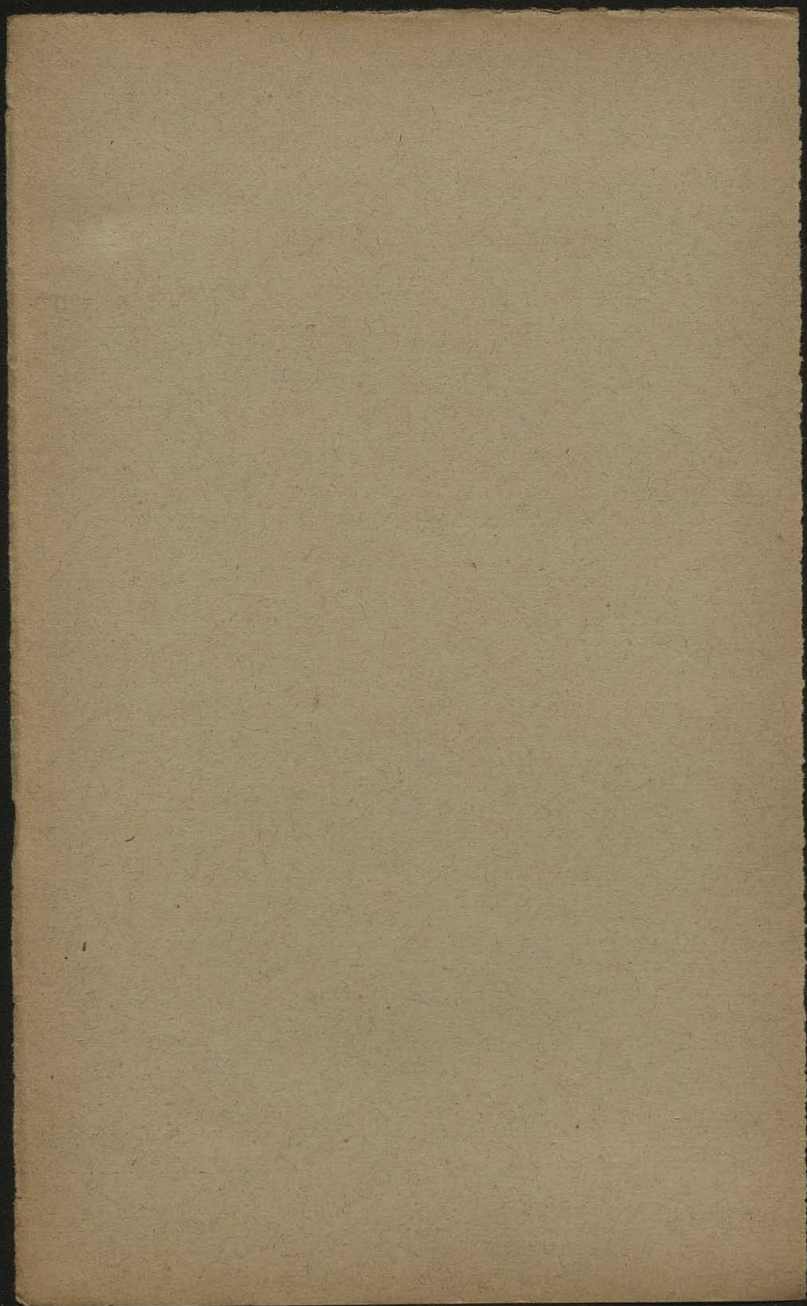
Terować §^{fig.} "Odmuży na bok, kalendarz rozpę-
 czeły, a już fatalnie pokreślony referat,
 z nieznym wyrentem zerwał ku wielomiej-
 karcie nie dyktując wytarciącej się z pod
 obornicznego press papier" A. Urb. S. nac. 1885.
 137.1.

172

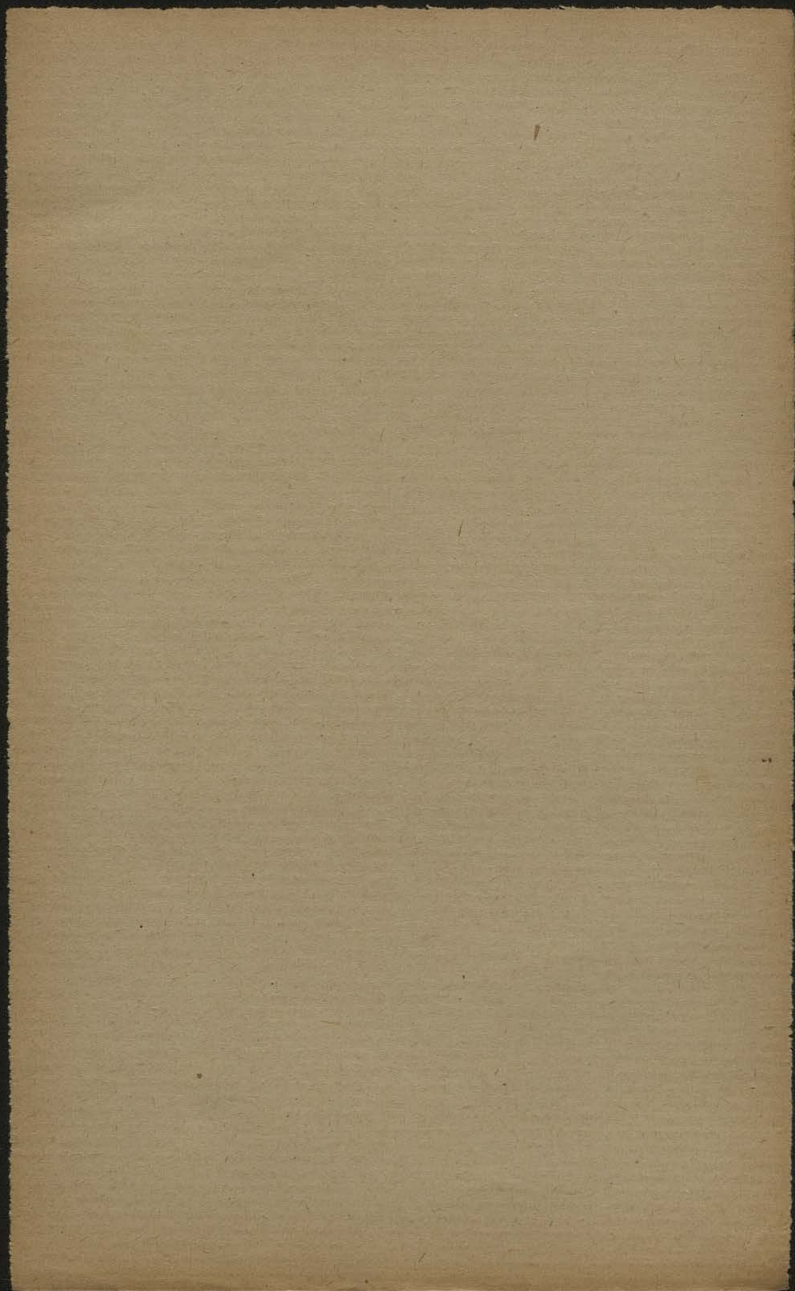
Lekwai - at - ruie st. ex. den. z praw. lud. wyruai,
xyymyplai, xberatai

173

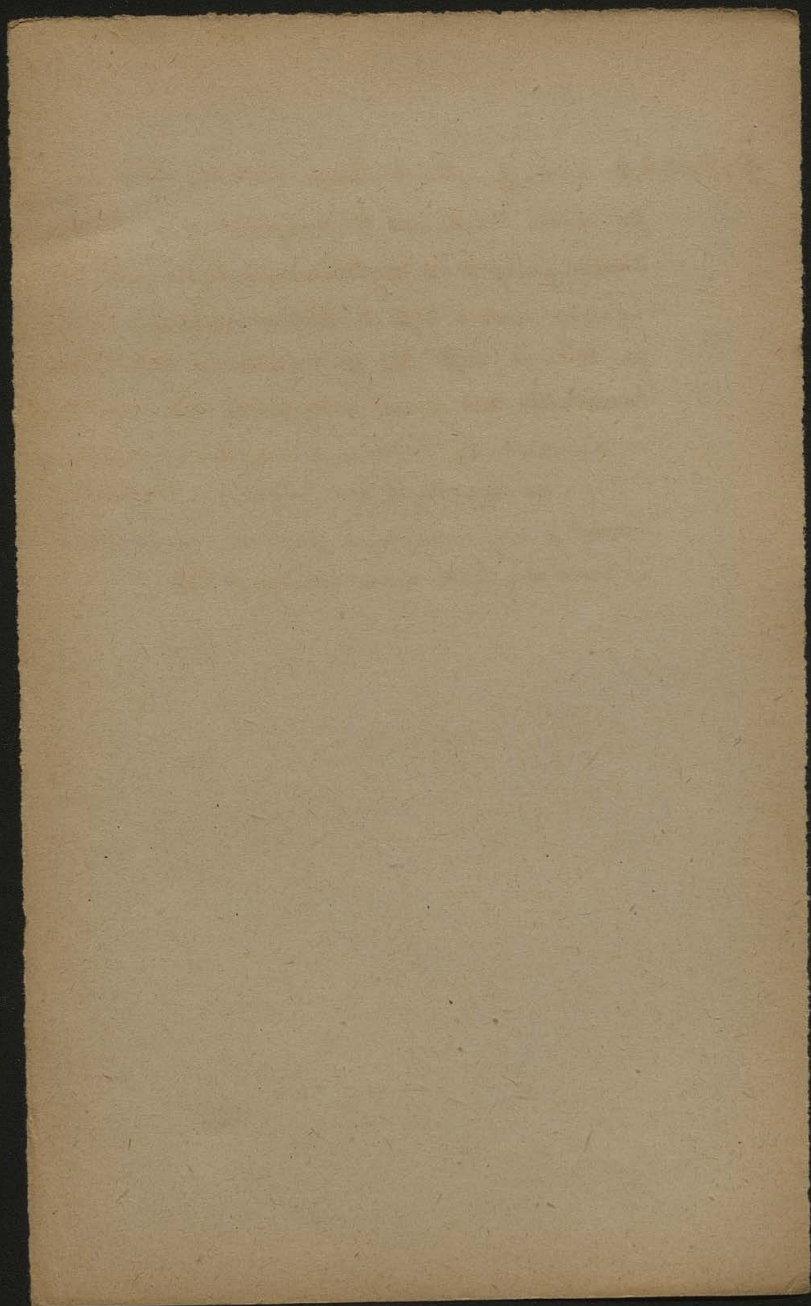
Rebowaty-a-e, rebaty, rebiasty, & reboani
" Mlyn klekugt i morskij rebowate
muryt " Ad. Mick. 3. 210.

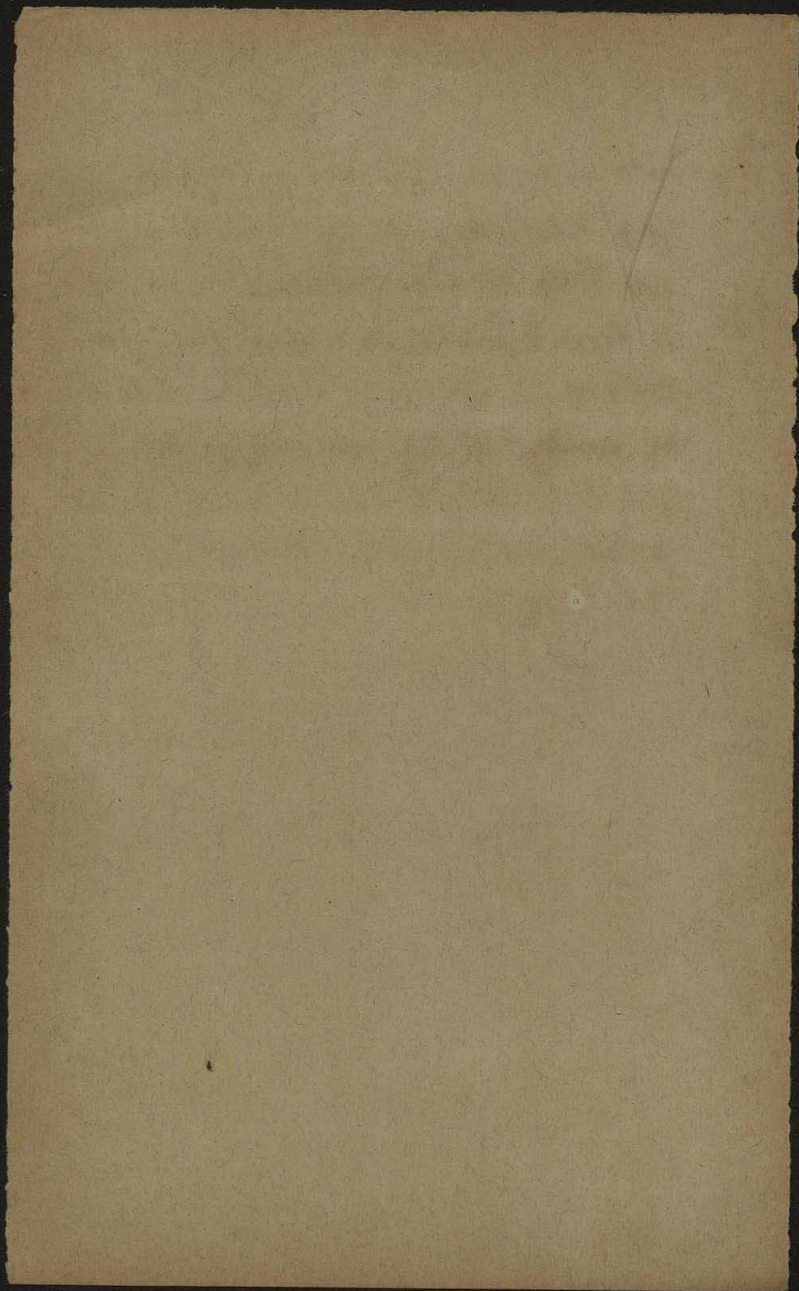
wykutańka

Zębodub - a. m. § „Na kładym talerku kładziono
 po kilka drewinek bukszpanowych cienko
 zastругanych do wykłowania zębów... Te dre-
 winka wolno było każdemu kłócić do swe-
 go zębica, czyli jak go nazywano zęboduba;
 drewinke zaś same nazywano iglicami, z po-
 dobierstwa do takiego nazywania” z opisu zwycz.
 i obycz. z 18 Augusta III Król. Włowski. Przekłady i
 wzory z najcenniejszych poctów i prokaiwów
 polskich cz. p. k. Mecherzyńskiego t. 526.

Zgadula - i. bez roż. posp. kart. zgadywan, w
 grze dzieciuiej, "zgadyj" zgadula, w której
 nie xłota kula " ~~zgadula~~ ". Ha no, zgadyj
 ie teraz Zgadula, gdzie moja xłota kula?
 Ani rusa nie mogłem ie domysleć, co to wryt.
 ko znaczy " Wt. Zag. Cam. Star. par. 20 niewtari.
 "gadula". Młodzie bawita saronne dziewice
 przedpotopowz gra: gadaj gadula, gdzie xłota
 kula " Au. Wi. 1. 143.

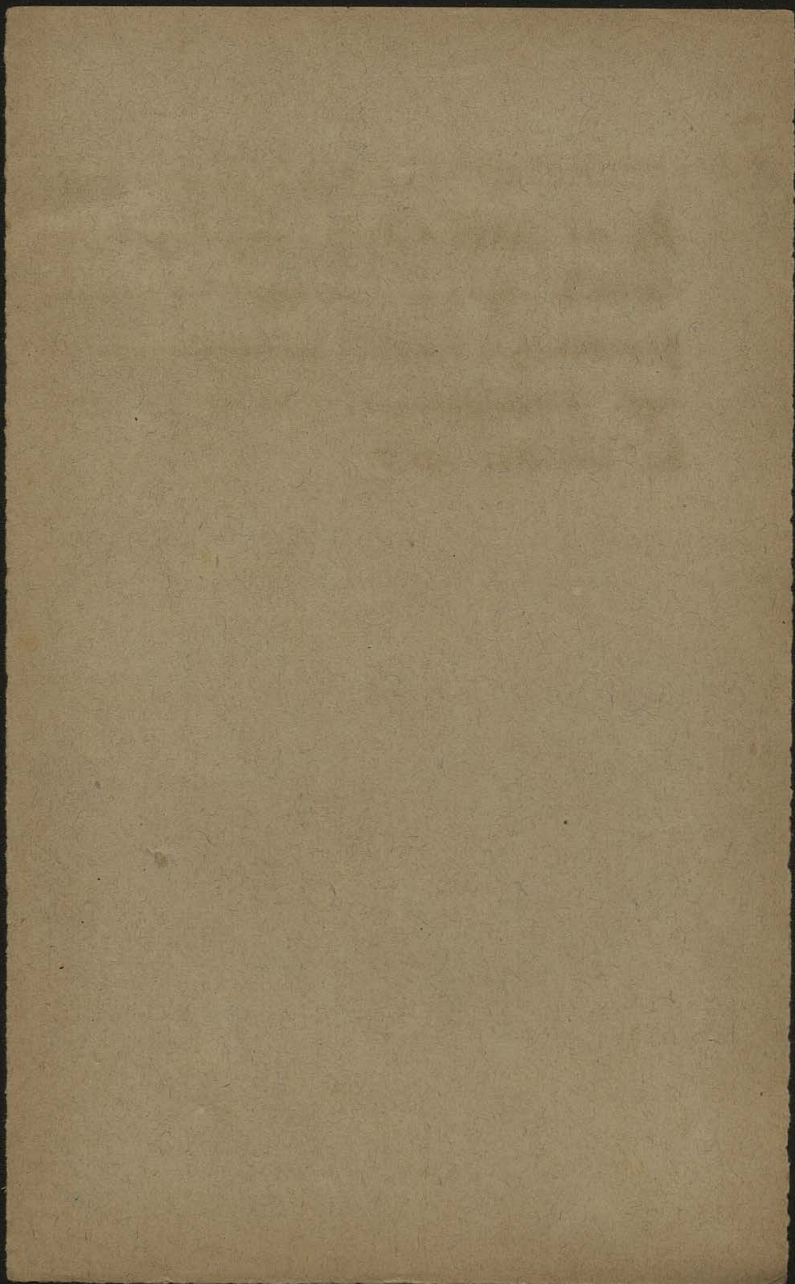

174

~
Zgangrenowany. a.e. przejęty gangreny - §
 fig. na wskroś reпрuty "Do jakiego stopnia
 dochodzi reпрucie i zuchwałstwo u zgan-
 grenowanych moralnie warstwach społec-
 nych - przekonujemy się z następnego wypra-
 ku" wieś 1882. 284. 3.

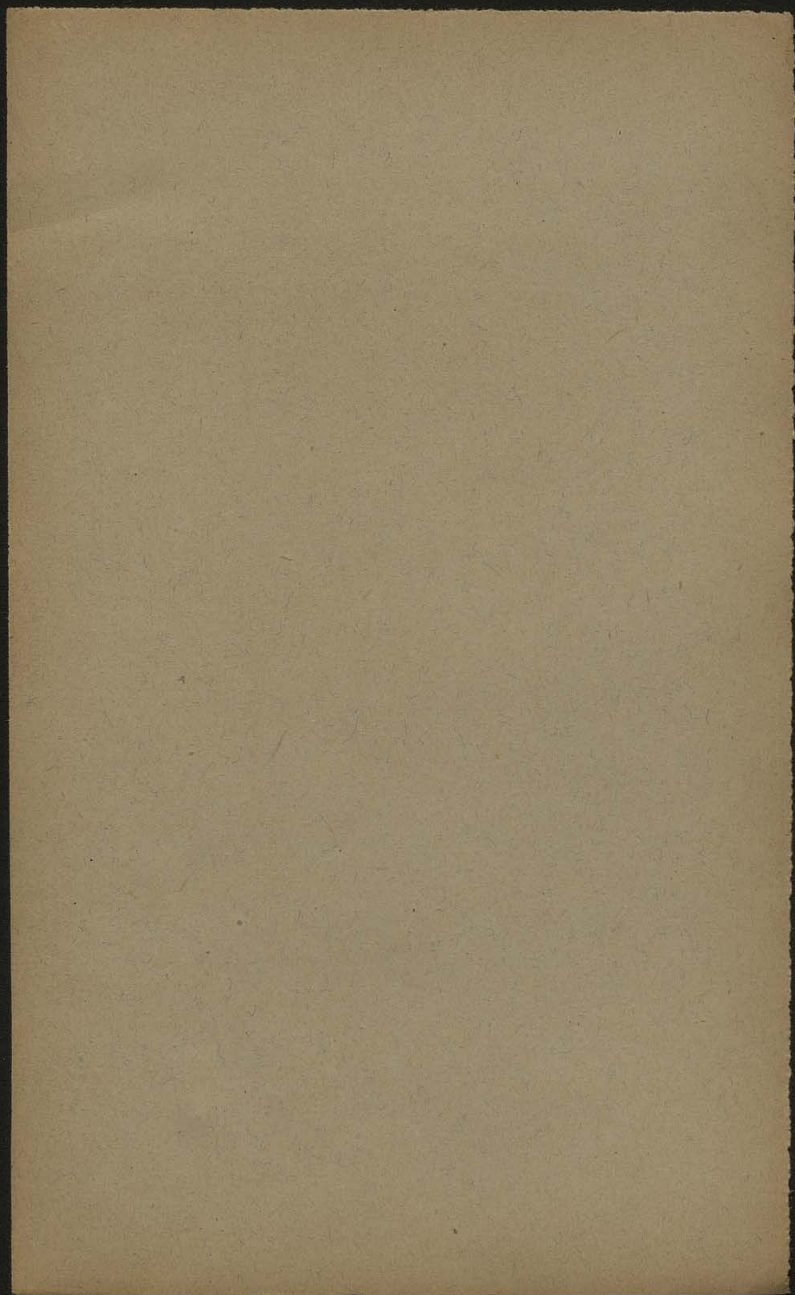
Zgangrenować - at-nije przejęci gangreny
 § fig. reпрuci na wskroś "Słachetna дума
 powściąży chłopiec, ale zgangrenowało go
 łuda jakie wychowanie" J. Kwaś. 39. 71.

175

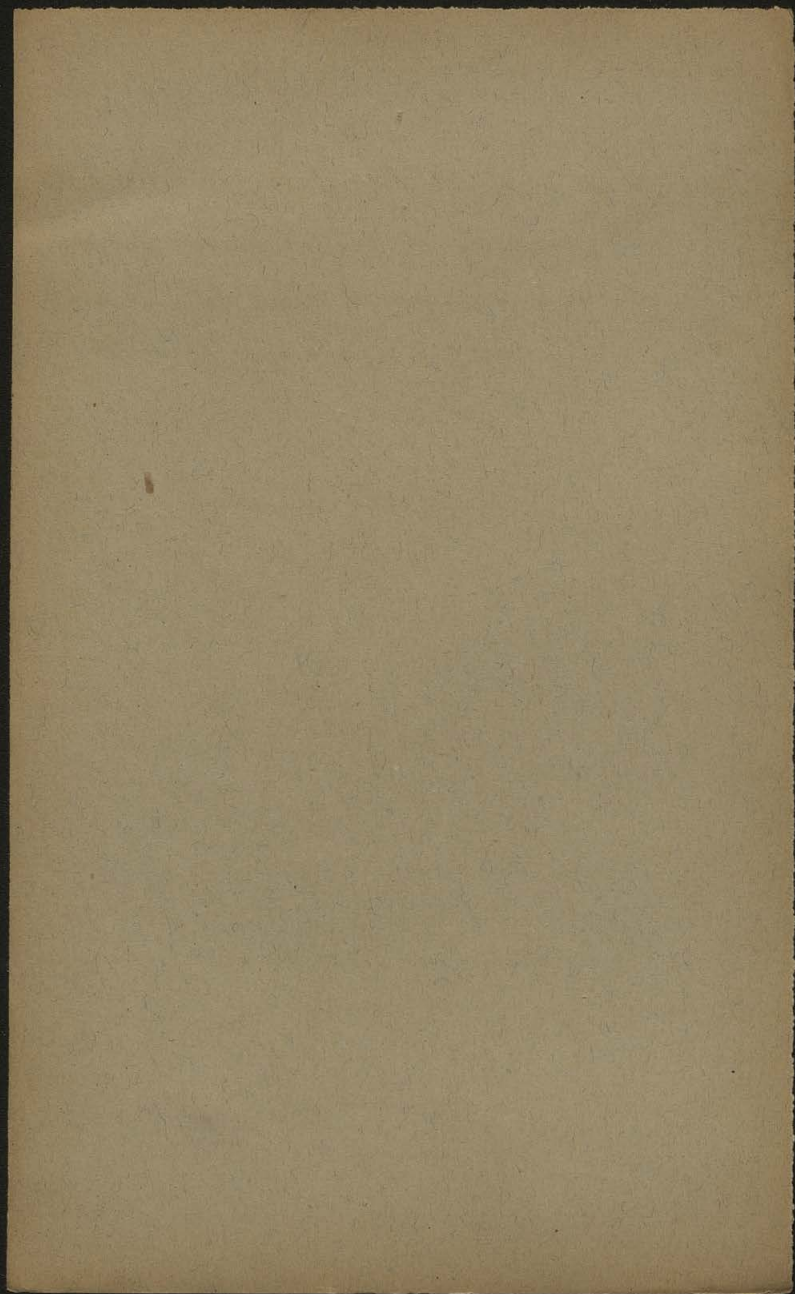
Zgasywai-at-suje st. x. udka. praw. zgasnai,
garić „ A w tej kurni kawał kuje,
nigdy ognia nie zgasuje ” O. Kol. 1. 234.

176

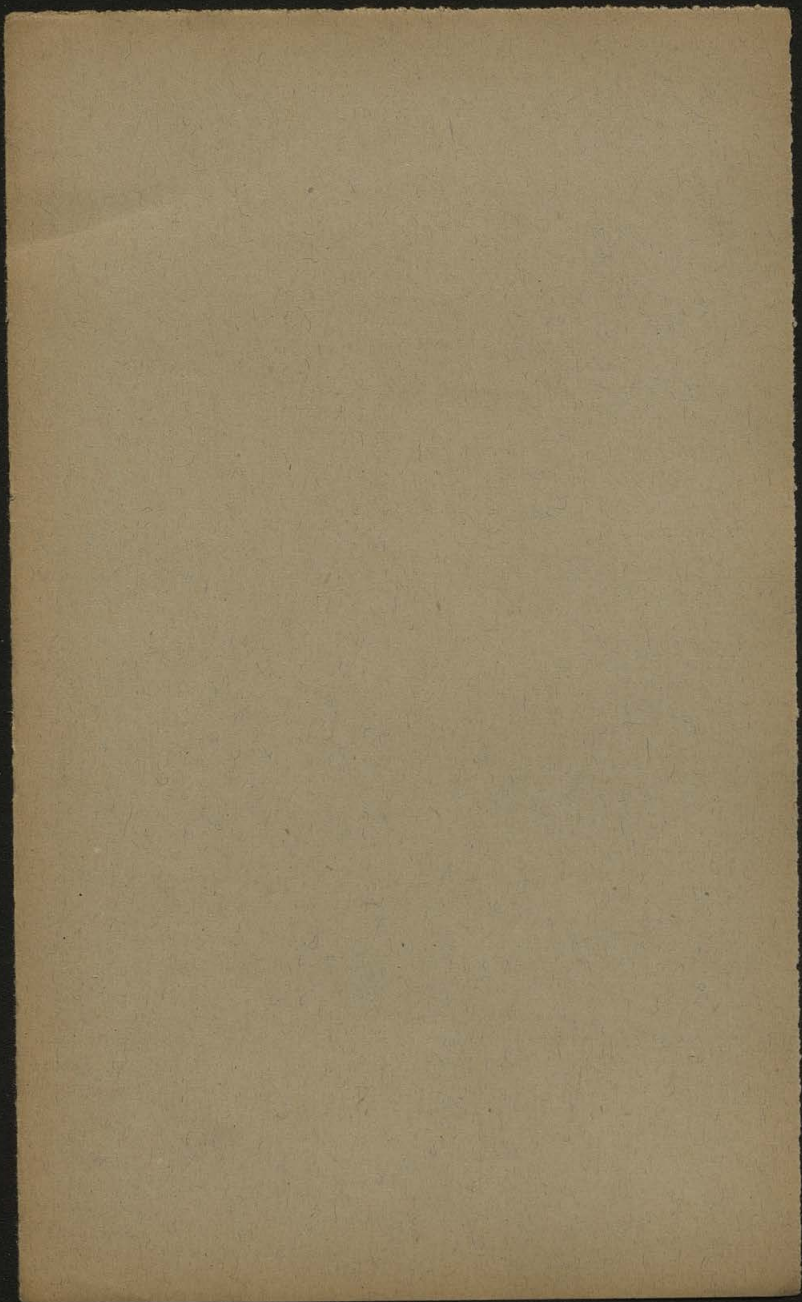
Łęgielany-a-e, p^otem Łęgiel^ou, Łęgiel^oliu, Łę-
giel^oliu, W kartach nawet nie uw-
zględnia się z owych m^oów p^oróznych, nie do-
kazywanych, Łęgiel^oliu "f. Szym. 131.

177

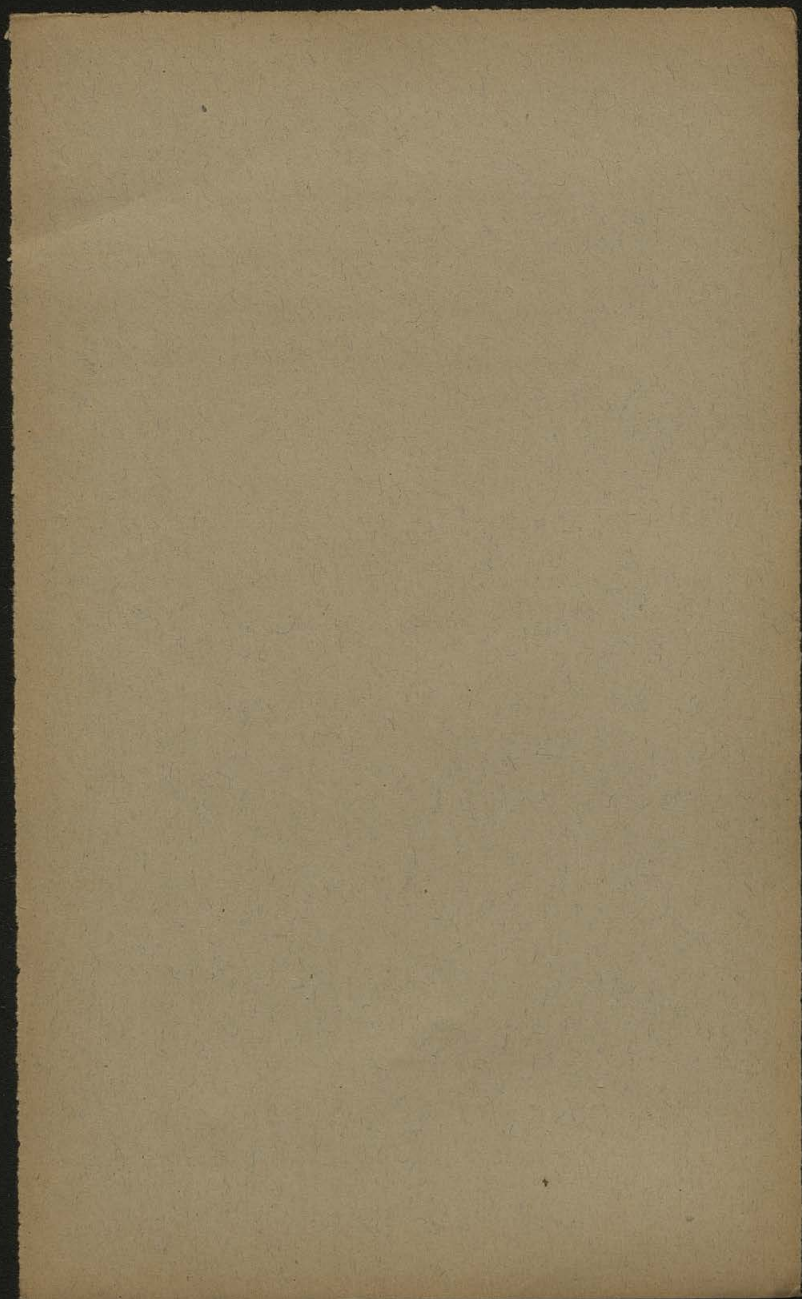
Zgodność - i. z. z tożsamość kopji z oryginałem,
zgodzenie się z treścią pisma „Wtamy
reka podpisano: tak ma stać się: Lucy
feres. A za zgodności: Hadvamelach”
Ad. Mich. l. 50.

178

Łęgododkiewicz - u m. ki-ów um. poet. harmonja
„Objaw mi, o Boże, jak jedno drzewo
tych refleks, rośnieć się może, w tym
łęgodo-dkiewiczku, /” S. G. 1. 182.

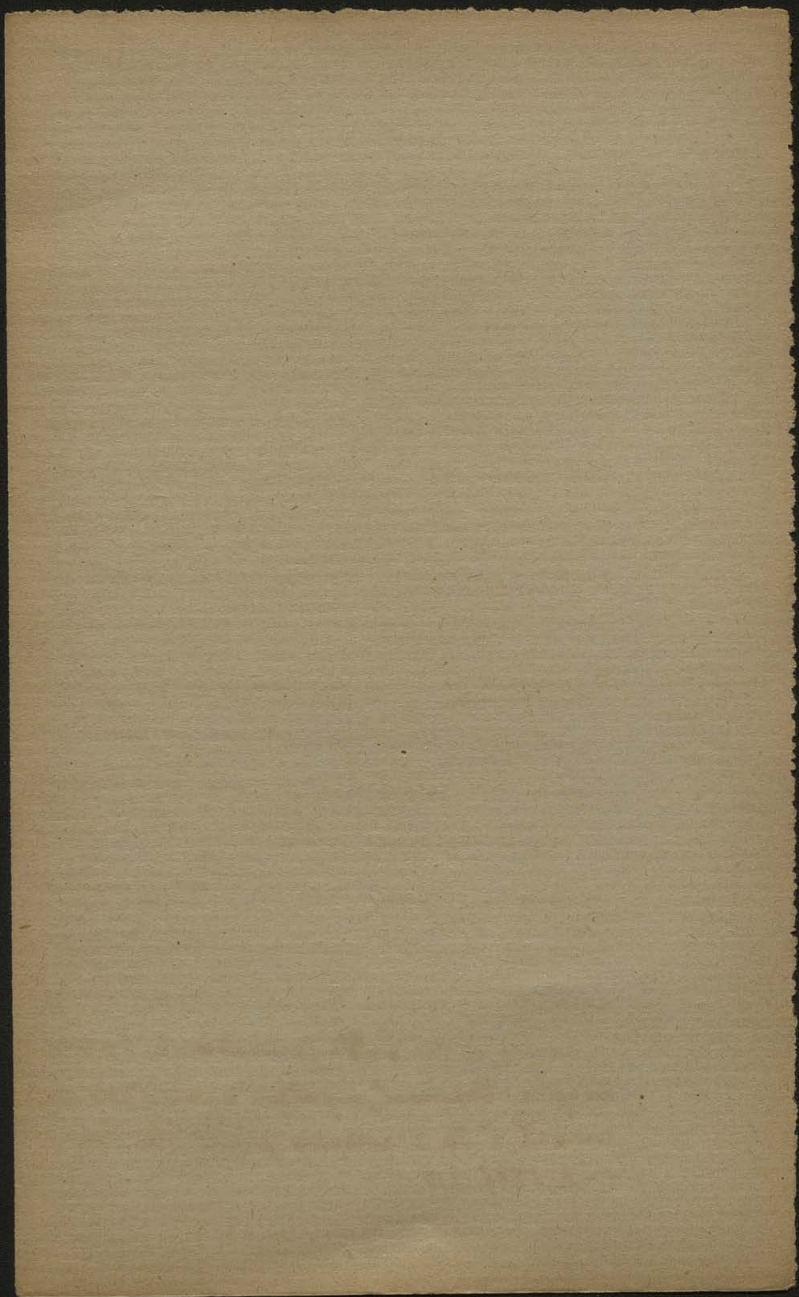

179

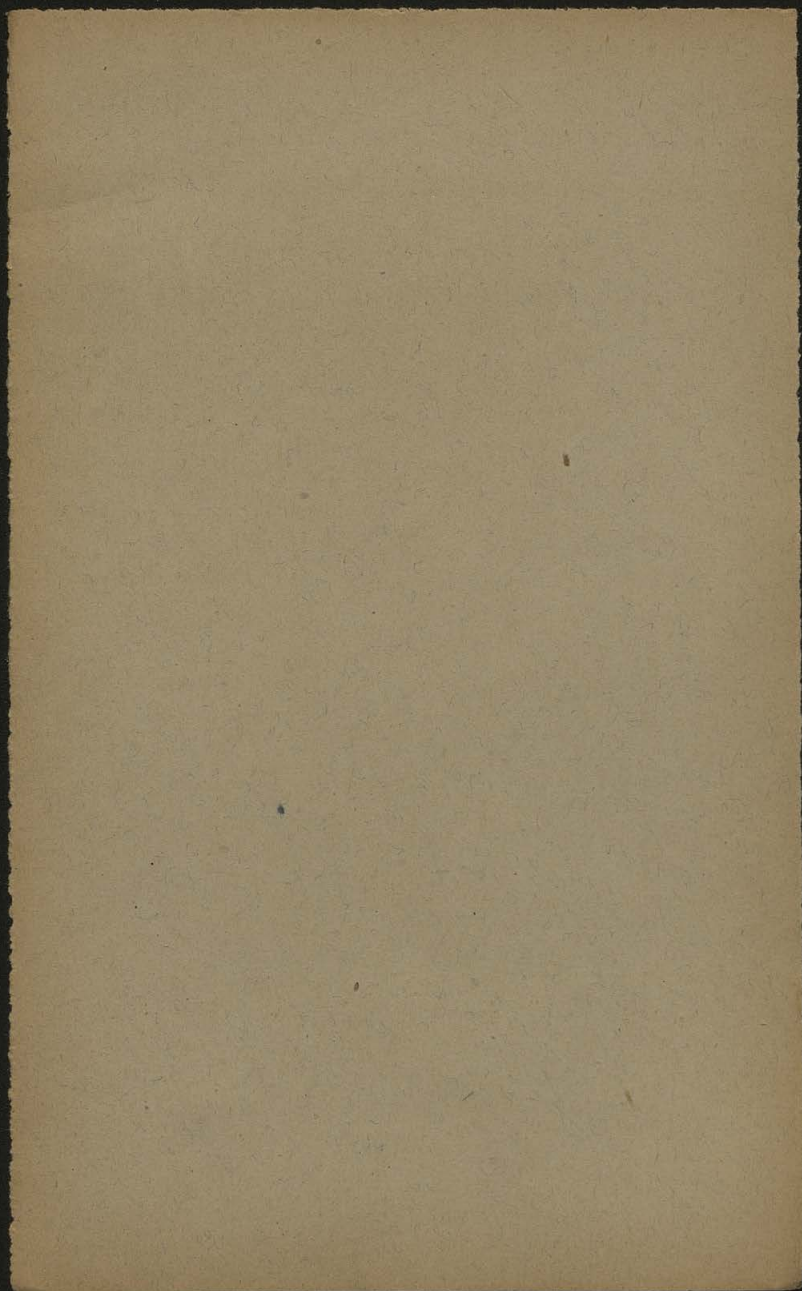
Zgonnik-a. m. cy-kois mu. skupijęcy towary chle-
wa i kaganięjęcy je ka granicę, ka-
ganiarz, wieprzark, wieprzownik, handlarz
wieprzami, „Cena towary chlebowej w guber-
niji Lubelskiej bardzo spada. Okolice tam
ta kachcia handlarzy wieprzami, wyli-
tak zwanych „zgonnikow“, którzy przyje-
wają w Lubelskie i całemi partjami ka-
kupięc wieprze, na dalszy transport do
Warszawy lub ka granicę” wiek 1886. 42. 3.)

Zgoniawyk-a. m. cy-kois mu. ros. gonię-
cy stado bydła przeznaczone na jarmark
„Na rowninach od Podola do Ukrainy
bielaty ogromne trzody bydła, a wśród
tej masy rogatej, chemiczły tu i owdzie
baranie czepki, kaszmarowane żniegiem
korauke i brudne twarde zgoniawykow”
Ż. Woskow. 1. 86. (1) Na jarmarkach towar
(wieprze) kupował, a potem zgoniawykow naj-
mował i do Warszawy pędził” Kł. Jan.
wiek 1887. 214.

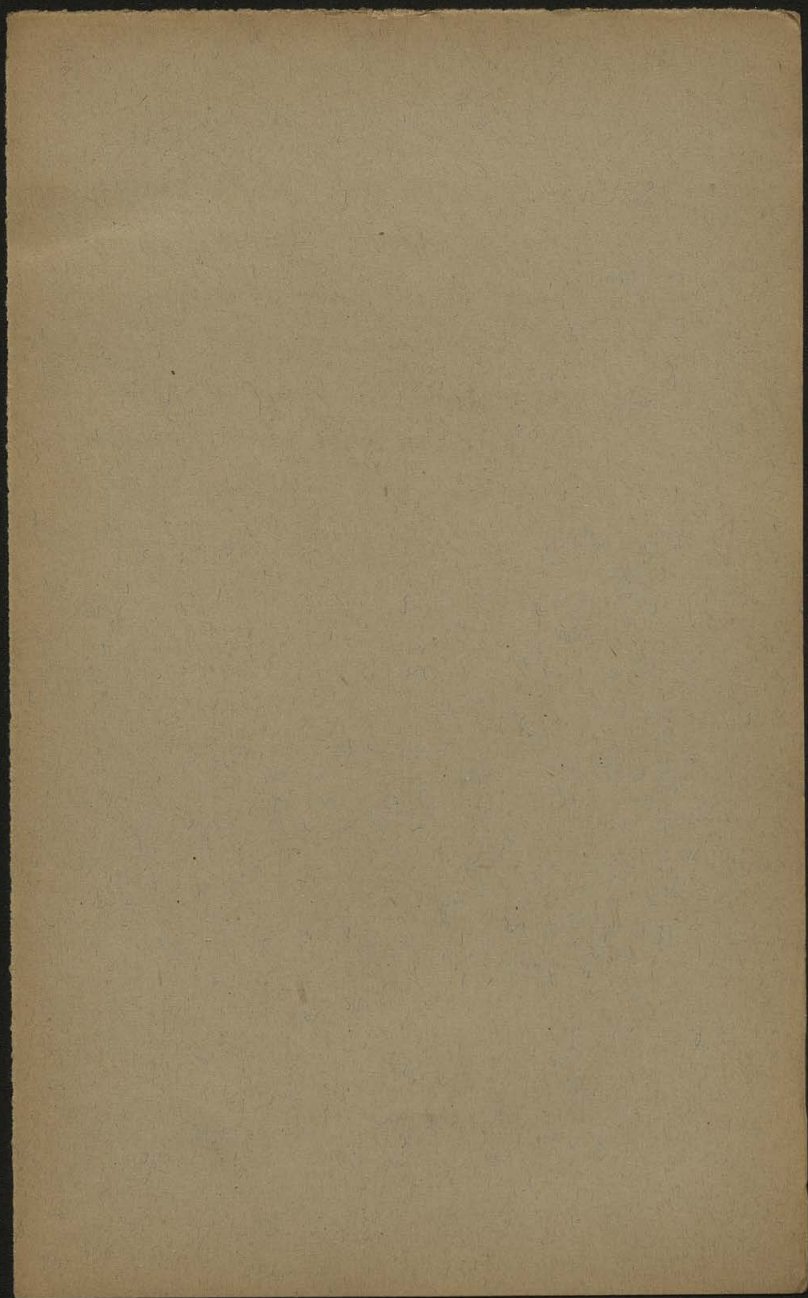
Zgrabniusi-ia-ie, Zgrabniutki-a-ie, bardzo
xgrabny „Twa figurka xgrabniusia,
choć watę wypchana” Mucha 1878. 32.

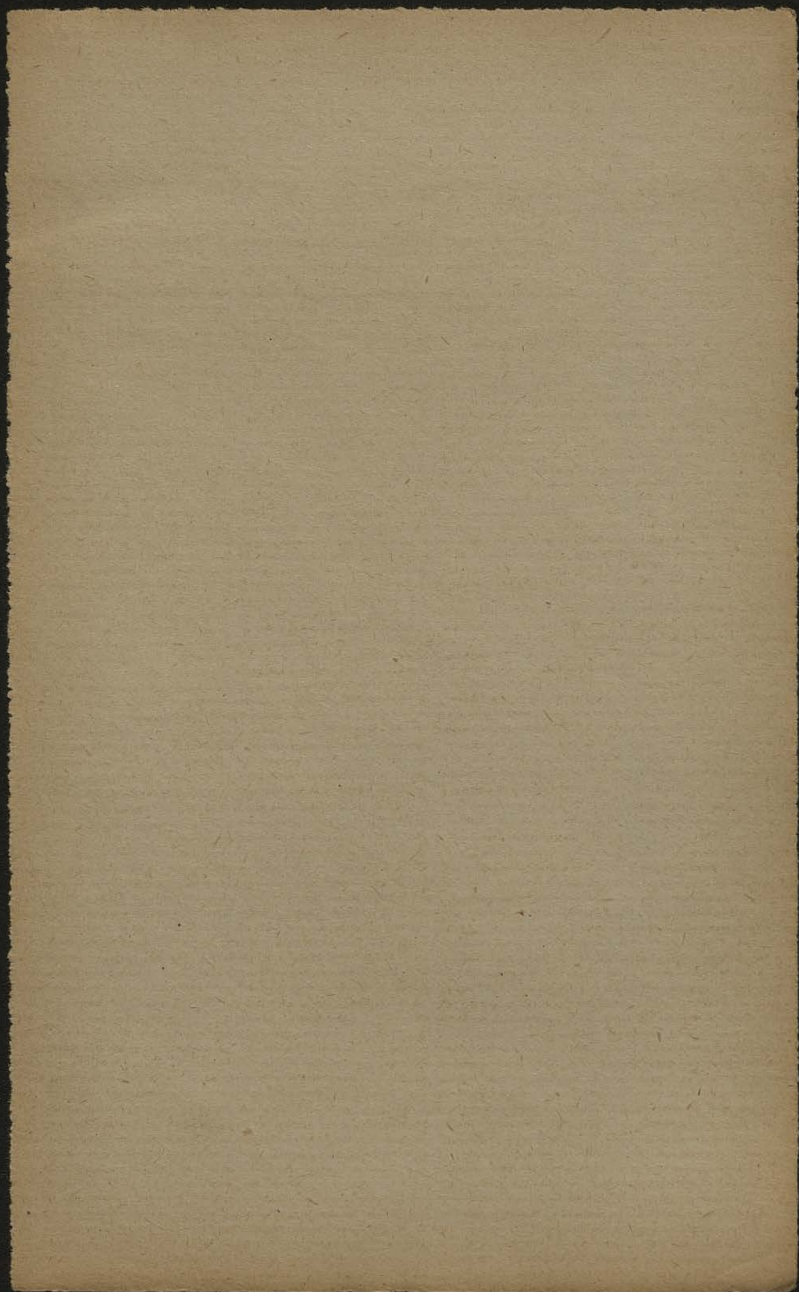
181

Zgroza-y. i. ny zgroza um. z melou. rzech wabu-
drajica zgroza „Raz trup po drodze
bez głowy iś tuż, to kłowa głowa
bez ciała, roztwiera głowę i wytrąca
wzry, w głowie i w oczach kłowa... Ka-
żdy powinien oglądać te zgrozy, i ka-
żdy musi iść kłaj drogi..” Ad. Mick. I. 36.

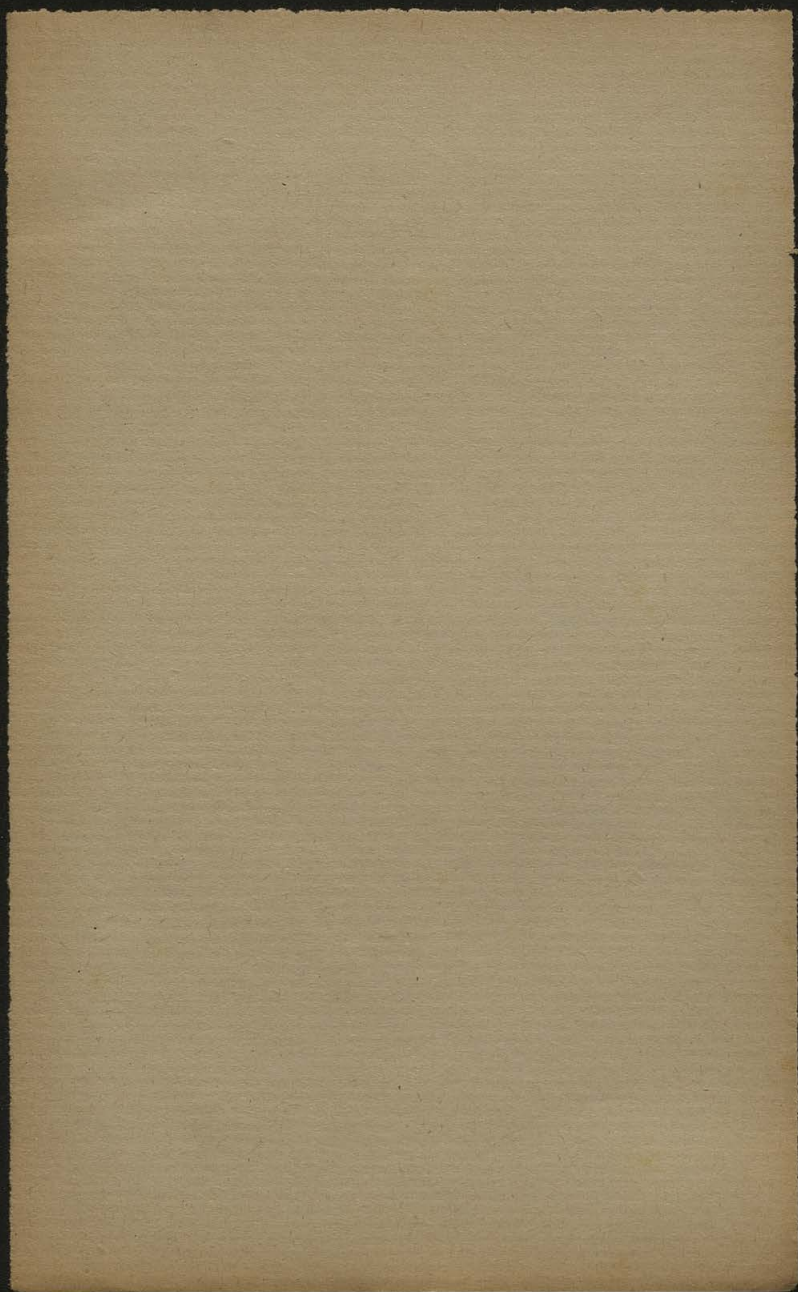

Zhasai-at-a ст. эк. дху. з фиг. хјендвие, waiqi' gong
 nad kine „Dyktator na kaidym se-
 uriku, starrych i kastuxenrych pa-
 tri cios zhasat.“ Ad. Mich. 1. 242.

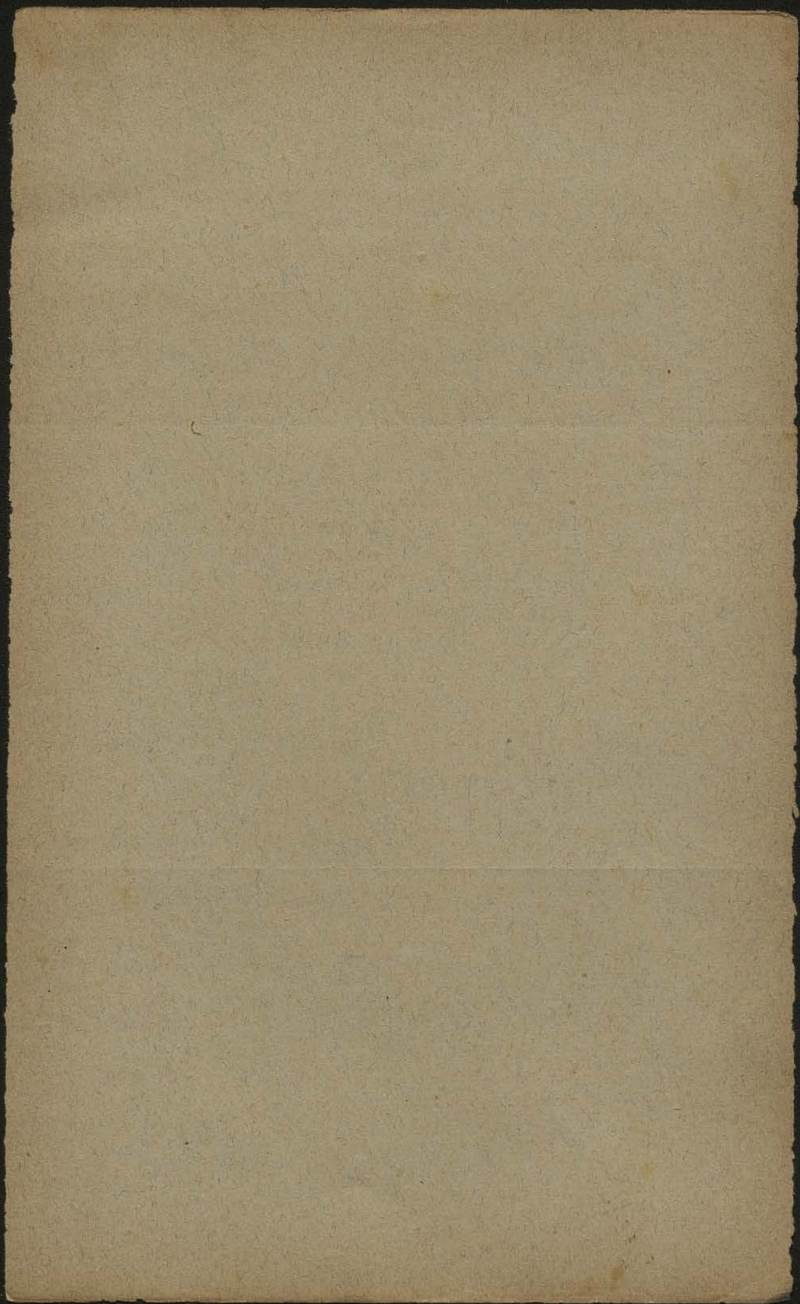
Хіарецько-а. н. схка-хек нн. хдоб. хіарнко, хіа-
ренко „ W кайде х махоньх хіаре-
хек обій ми такіє тры братуале " Аг.
Міч. 1. 43.

183

Žieleniec st. nij. ndku. Poxielenici, Ksie-
lici dku. & stawai się stopniowo nie lo-
nym, odrósł. od kielusie się „Nawymia
metalowe nie utwamywane crypto, kie-
lusijs.” „Poxieleniat, ksieleniat ne sto-
si.”

Zielonkowy-a-eZielonkowy-a-e. trochy mniej niż zielonawy„Zielonkowy kolor wód przy brzegach prze-
chodzi nieznacznie w kolor nieba” J. Kora.1. 440 „Zachował swój przedwieczny,
frak tabaczkowy, trykotowe zielonkowe
spodnie, buty ze sztytami” J. Kora. 46. 12.Zielonczki-a-ie pierw. zielony, zielonutki„Wierze siostrze podarunki na sukienkę
zielonczką” G. Kot. 1. 126 od DochniZielony-a-e, 3 „zielony stół”, stół dokart, do gry, melon. gva „U mnie wist wie-
cnoemu codziennie, przychodzi, a po kilku mie-
siącach rany ci się pozopją i będziesz wy-
stał tylko o zielonym stole” J. Kora.2. 38. 117 „Dawzek trzymał przy zielonym
stole” M. Jarwał. Rów. i pow. 8. 387 „Ktoskłonności miało znowu wsiąść gość i posag
baronowej stopniał na zielonym stole”

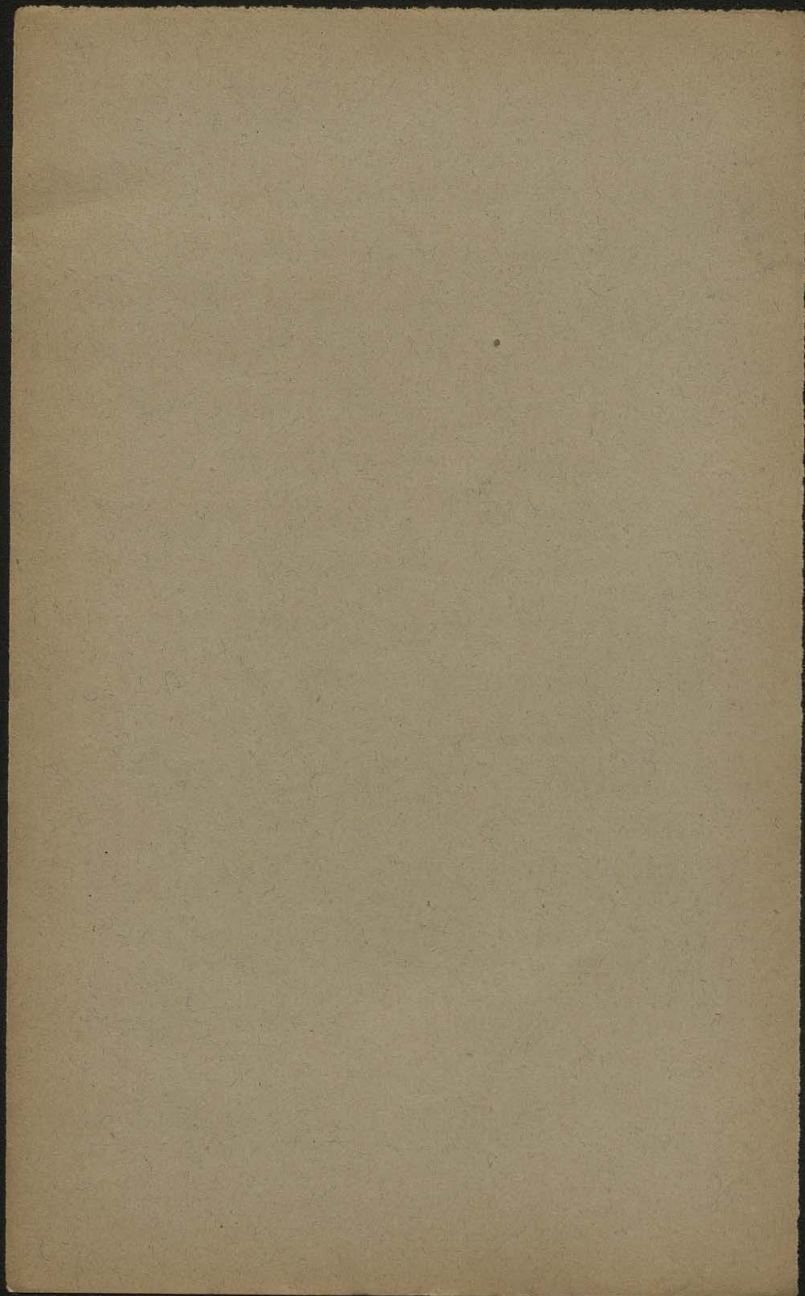
Echo 1878-189. 1. 147. „Pomyślał stawać, pierw-

korzedniego i niepokonanego rycerza nie-
łomego stolika, który wstąpił do soko-
ły w karty uprawiać z admirałem...
"Kierownicy" wiek 1884. 131. 2. „Dylem utwó-
rzyć skrzyżowany, rycerz przy zielonym stole,
nieznanym przy butelce.” J. Korzen. 1. 2.
„Zielone sranki” zielony stolik, stolik do kart
„Gdy stoł sprzątnięto, rozkryto się kilka
zielonych srank, na które wystąpili z
całą kłębą kury i sztuca djabłowski napar-
nicy” ib. 89. „Okoż mark, już iś i miedza-
tyły nary prostać mamę, żeby im wotnie
karkata postawić parę zielonych stolików,
ale mame nie chce” ib. 294. § „Zielono”
prosz § - w głowie, wiedowarano, utwó-
dzić, bez rozprzeczania i katarowania-
nia „Do to dżiwę utwóde, a w utwódej
głowie zielono” J. J. J. 1. 185.

Liembł-i. i

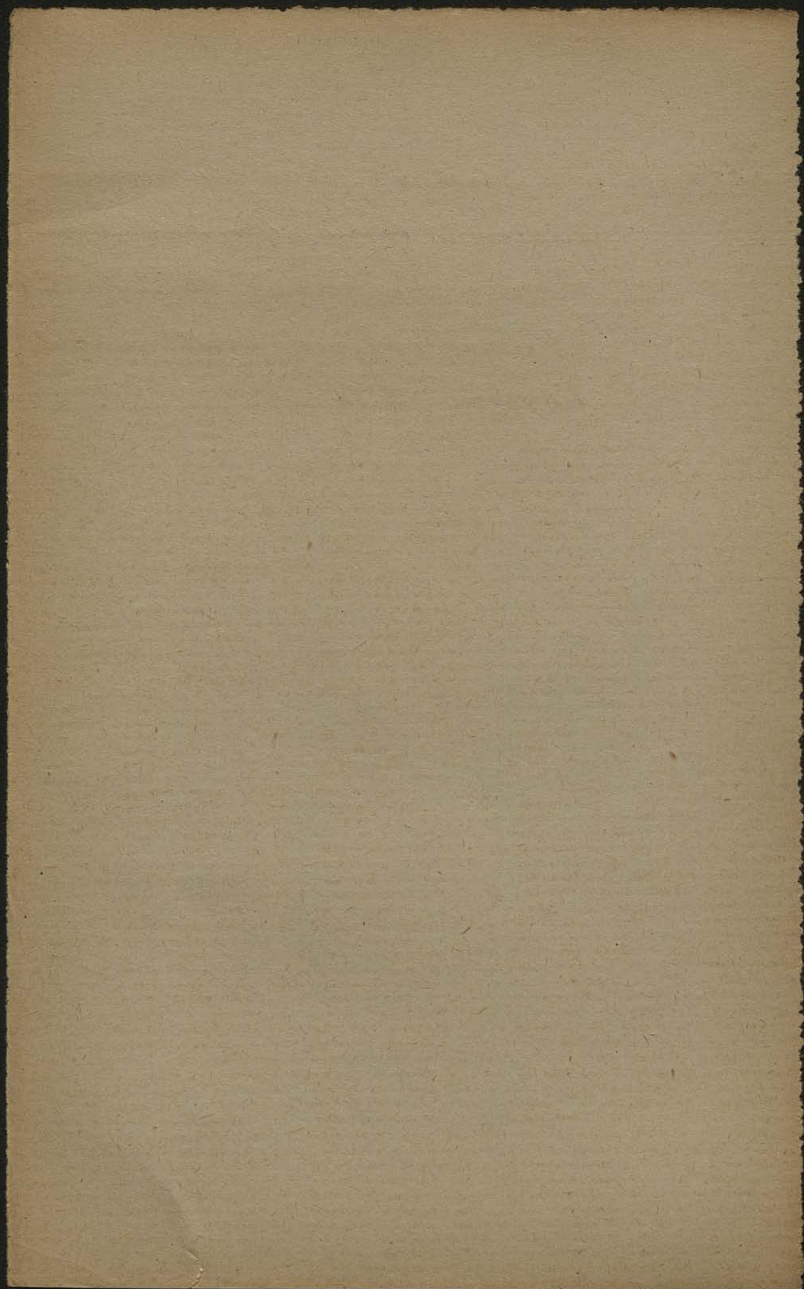
Liembła n. Liębla -i. i. pruw. Wotyń, Łódź, pod-
 ryoka, pokład jesienny pod kasiew
 jany t.j. majguy powstai pruw kłmę,
 „Z jednej strony kielcmita się okimina,
 a drugiej kółciaty ściennic, a trzeciej
 czerwiata swięto powana kielcła” J.
 Kwas. 16. 56 „Liembł, orai, albo robi
 xiembł, anawy w jesienu orai rolę pod
 kasiew jany, na prywatę wiosnę naktę-
 piu majguy” A. Kren. Słown. pruw. Łódź.
 Roz. Tow. Nauk. Krak. 41. 253.

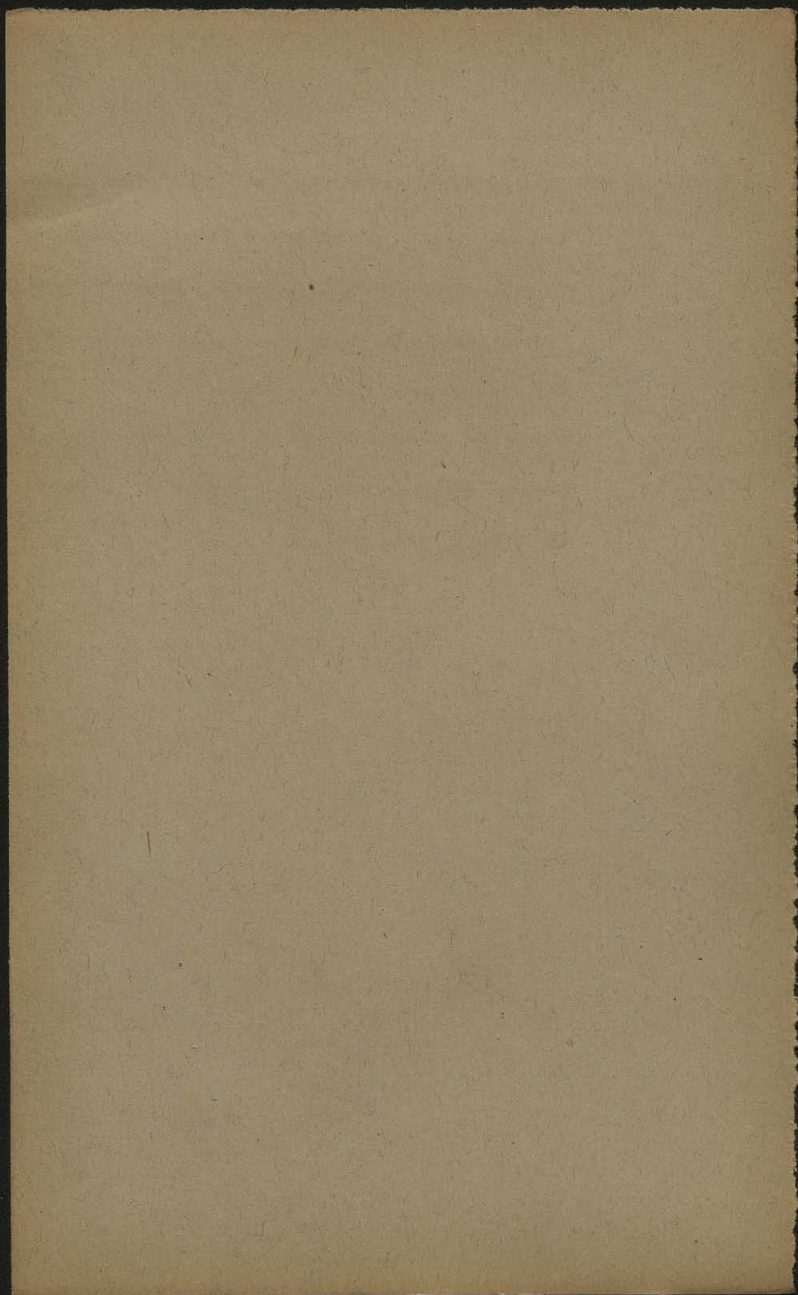
185

Ziemia - i. z. Sfant. post. „Kiem” zam. Kiemia, w
niektórych rękach „Wkarnat, i pu-
harem o kiem trzasnat” W. Pol 9. 18.
„Spocznę na chwile - rzekł - o kiem
się rucił” ib. 50.

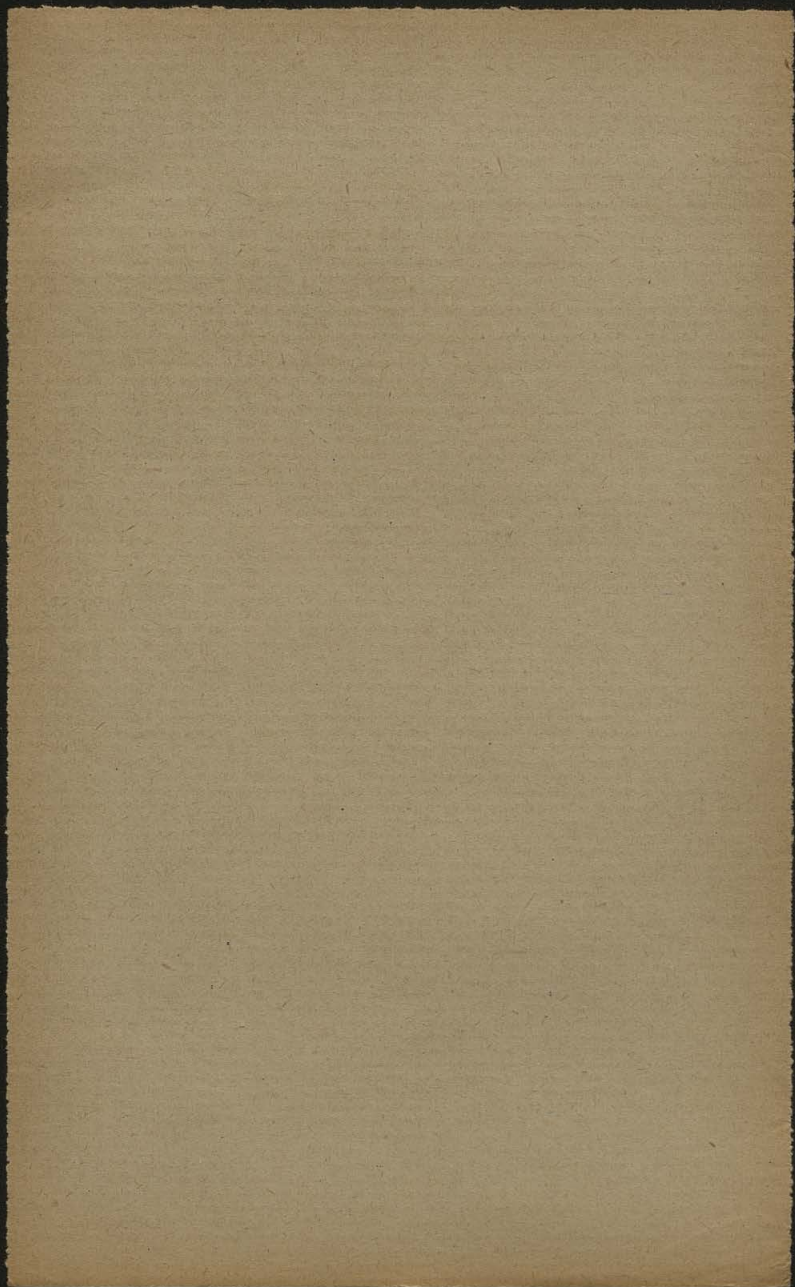

Ziemlanka - i - i. nki - nek mu. schronienie, mies-
kalna jama w ziemi. "Zameg wykopał
kanal, danielę ją pokrył i pod namió-
tem znalazła się niepodziawie ziemlan-
ka" J. J. Kwara 5. 21. "Kopat odraucą je
twardą glinę, zbijają chwasty i okry-
wają kilkotokciowe niejsze na ziemlan-
kę swoją" ib. 52.

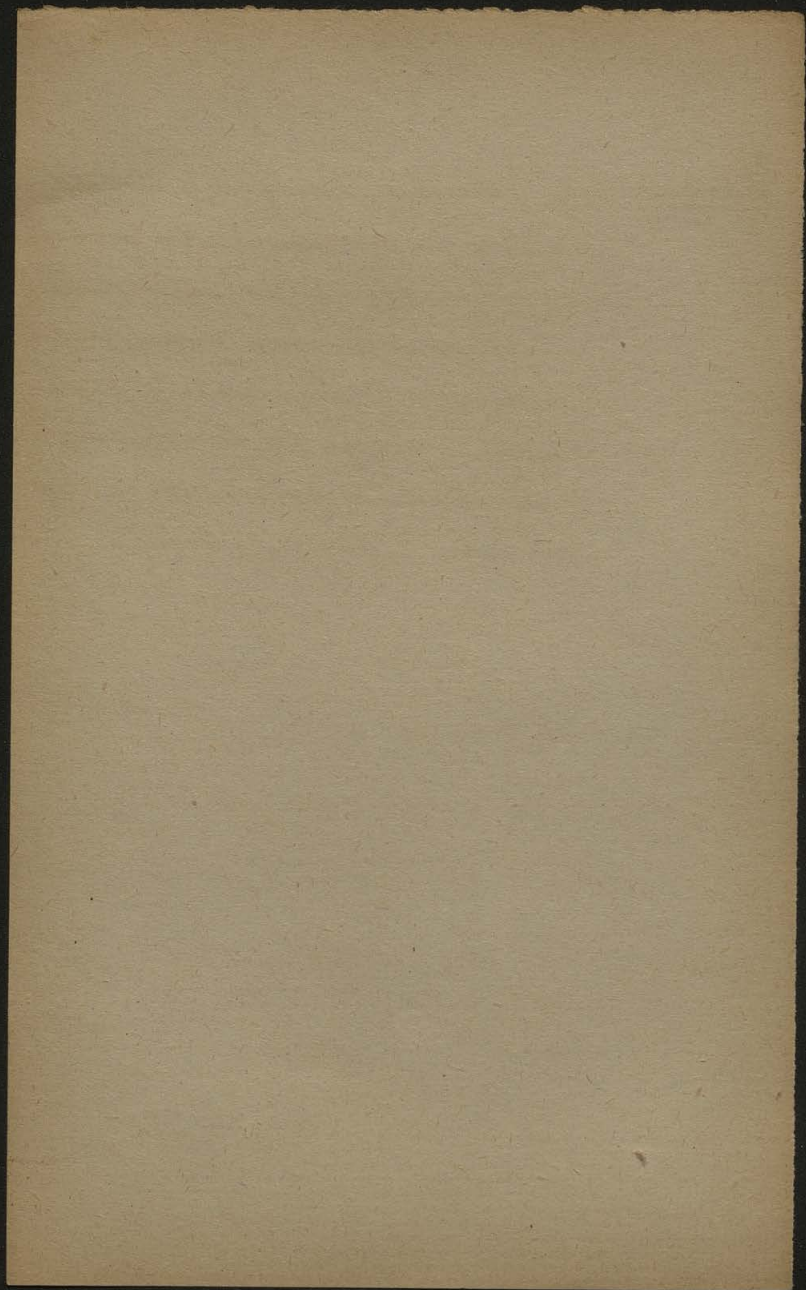

Ziewai-at-a w. x. ndm z fig, kw. świecic' dnu-
raniu, nini' dnuwz, byp' dnuwawym
"kontura na nim byp' potatany i'
pas byp' co si' mawiat potroche, a
bity xiewaty "K. Kewk. 1. 352

Limny-a-e, zobojistny, limny na kewažbax,
 majžy po wierchownosti na której nie
 się nie maluje „Limny miał porów
 i nobojistniaty ugrax twary, jak ci,
 co się o wielkości świata oświeca
 kwykli i słowach już nie nie dźwi, nie
 nie przestrana, a nie bardzo ucierpie
 nie może” J. Kram. Knot i Dow.

187

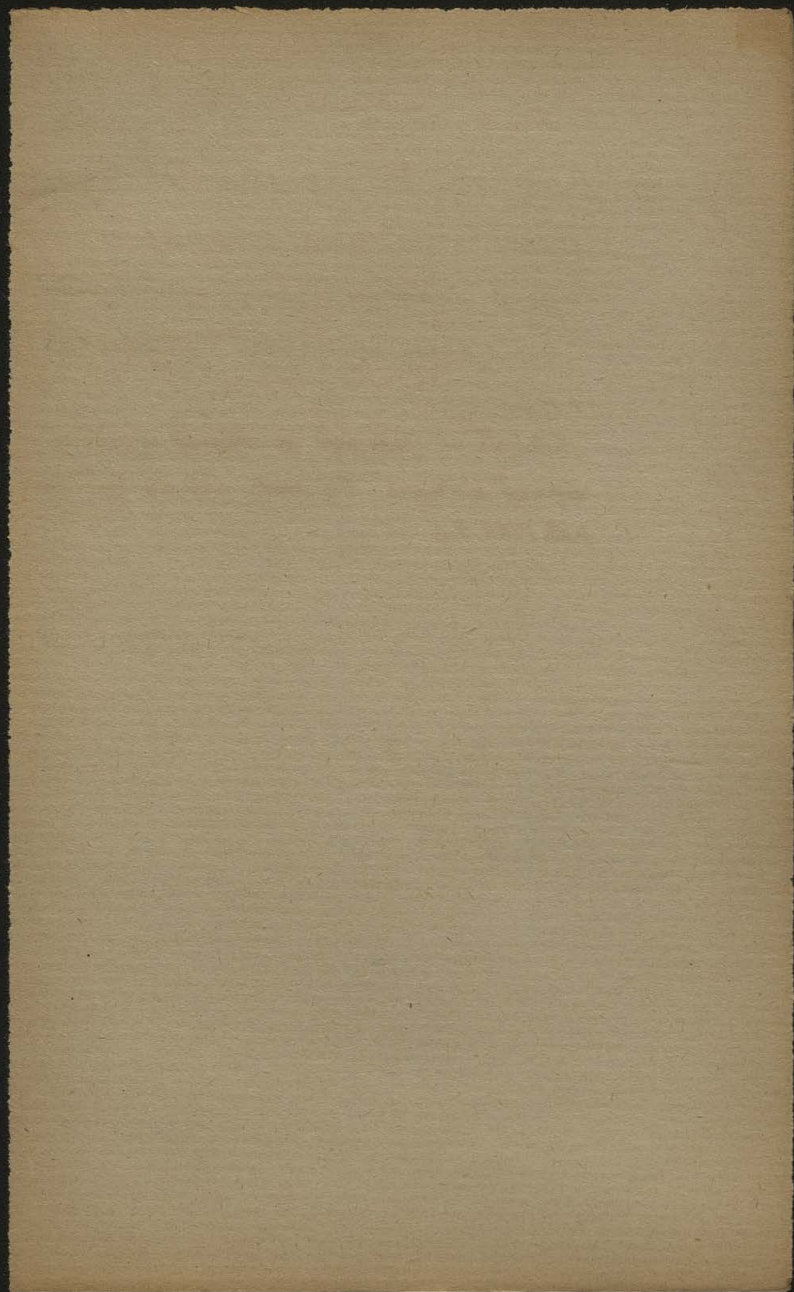
Kipnąć - af - nie st. n. j. dlu. p. sp. kiewnąć, wryw.

głównie z przeczeniem w wyrażeniu: „ani
kipnąć i nawet nie kiewnąć, nie odetchnąć
 „Łączę skoki wyciągnąć i ani kipnąć.”

I. T. J. 2. 20.

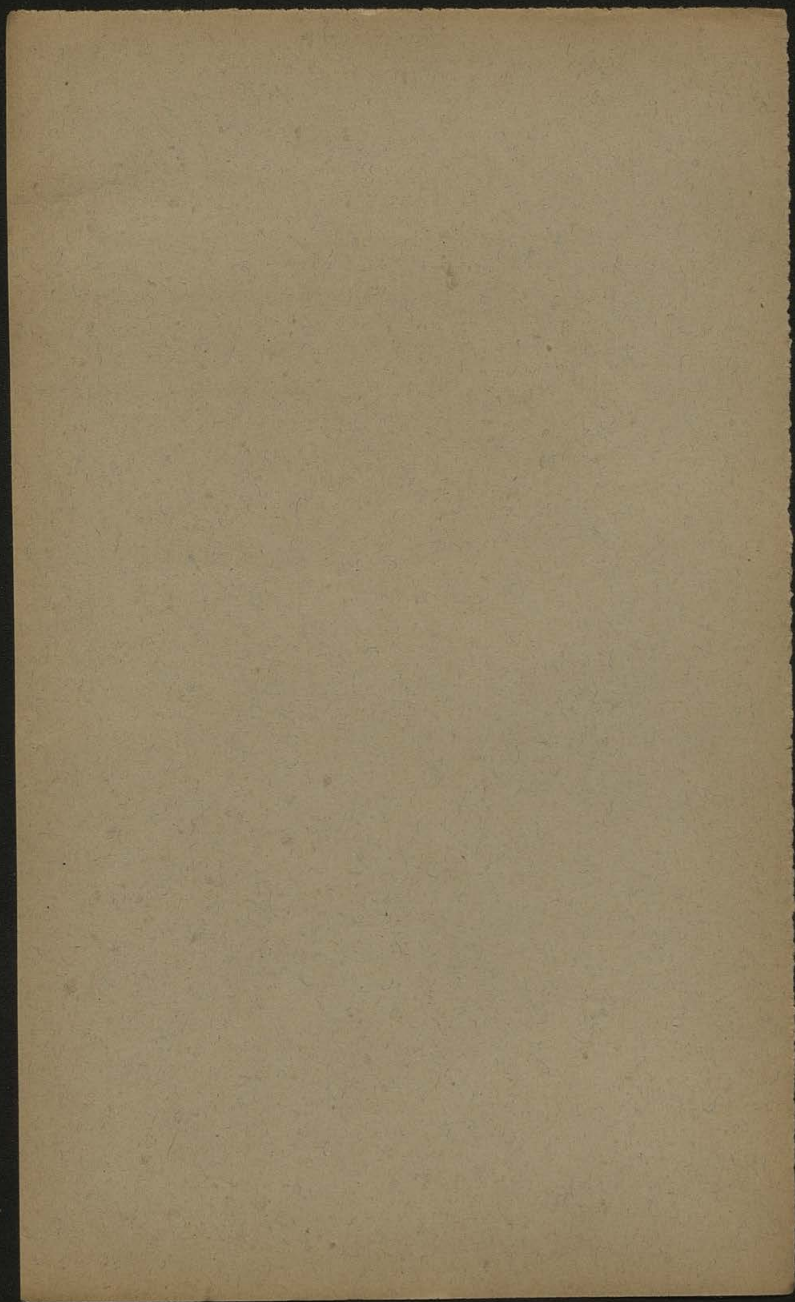
„Smył się dotoczyć do stacji, upadł i
kipnął ustami.. Ła chwile już nie był.” Dz.
 pol. 1888. 2. 2.

188

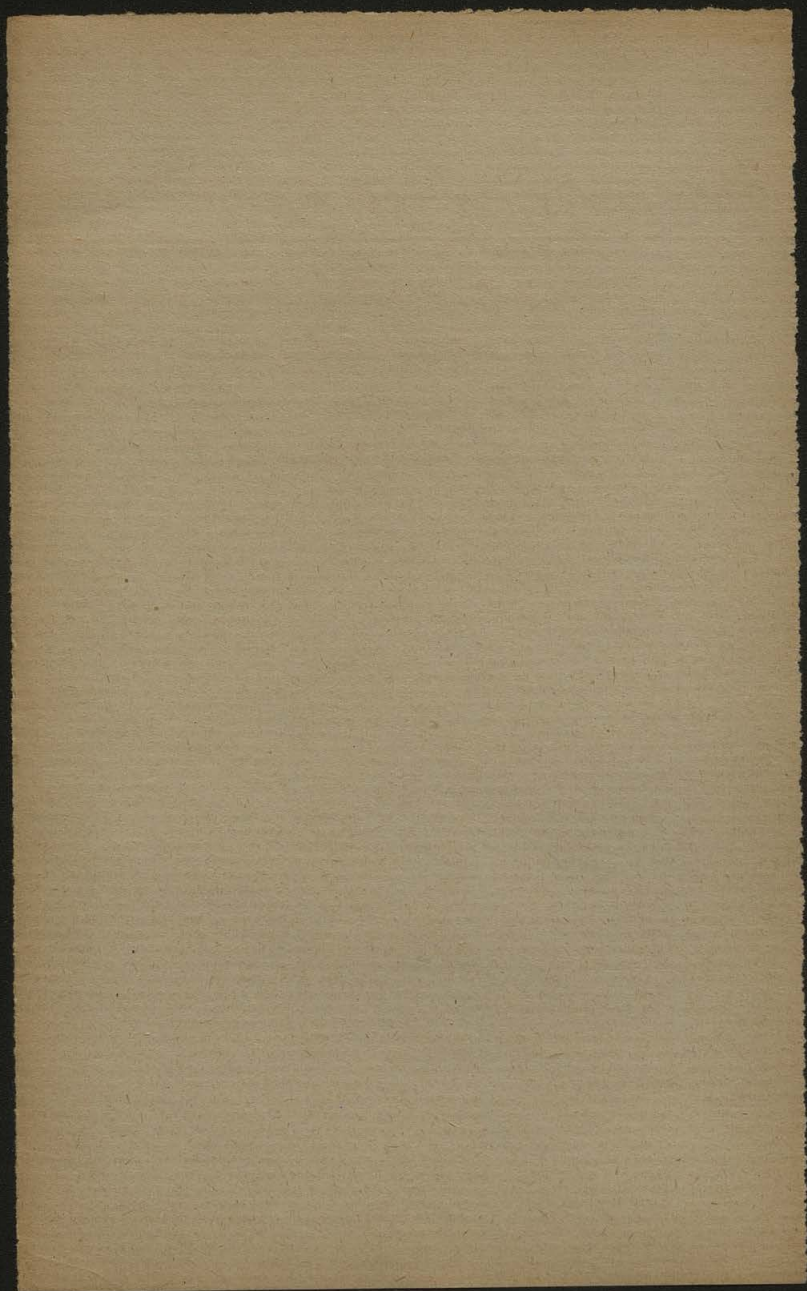
Źjędzić - it-i w. ca. dku. Ź pwp. kwyynyśai, kłajai,
kwyłykowai, kerringi, Tak kwanie try-
wjalnie, kjęndżenie "niekmiennie ta-
twe do napisania, podobai się kawnie
bydnie wytajżej gawiedzi "Ź. Sam. Echo
1878. 220. 1. Lelj.

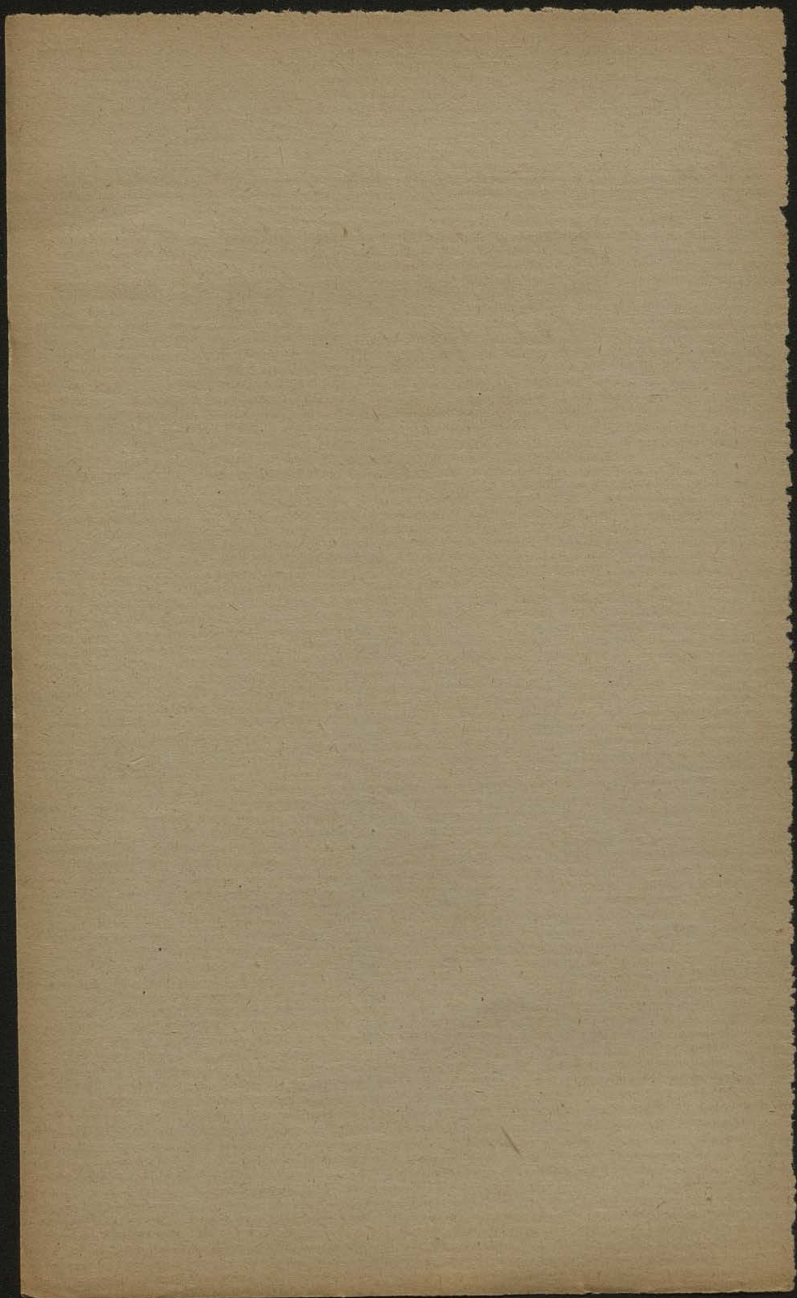
189

Żkąd powst. Ż jako wyraz zaprzeczenia, kżiwie-
nia, niedowierzania, to samo, co : jakim
'posobem ? co znówu.' „Noi to takie
jego dziecko, choć o tem nikt nie wie-
dział, ale ja wam powiadam. — E!
żkądby nas'” Wkras. 72. 34.

Klěc' - klant - klěnie w. z. dnu. z " ludu wickiedy
pudw. " klans " kam. klěng " A ja z ko-
nia nie klans, az ja klisg zobawg."
O. Kol. 1. 179.

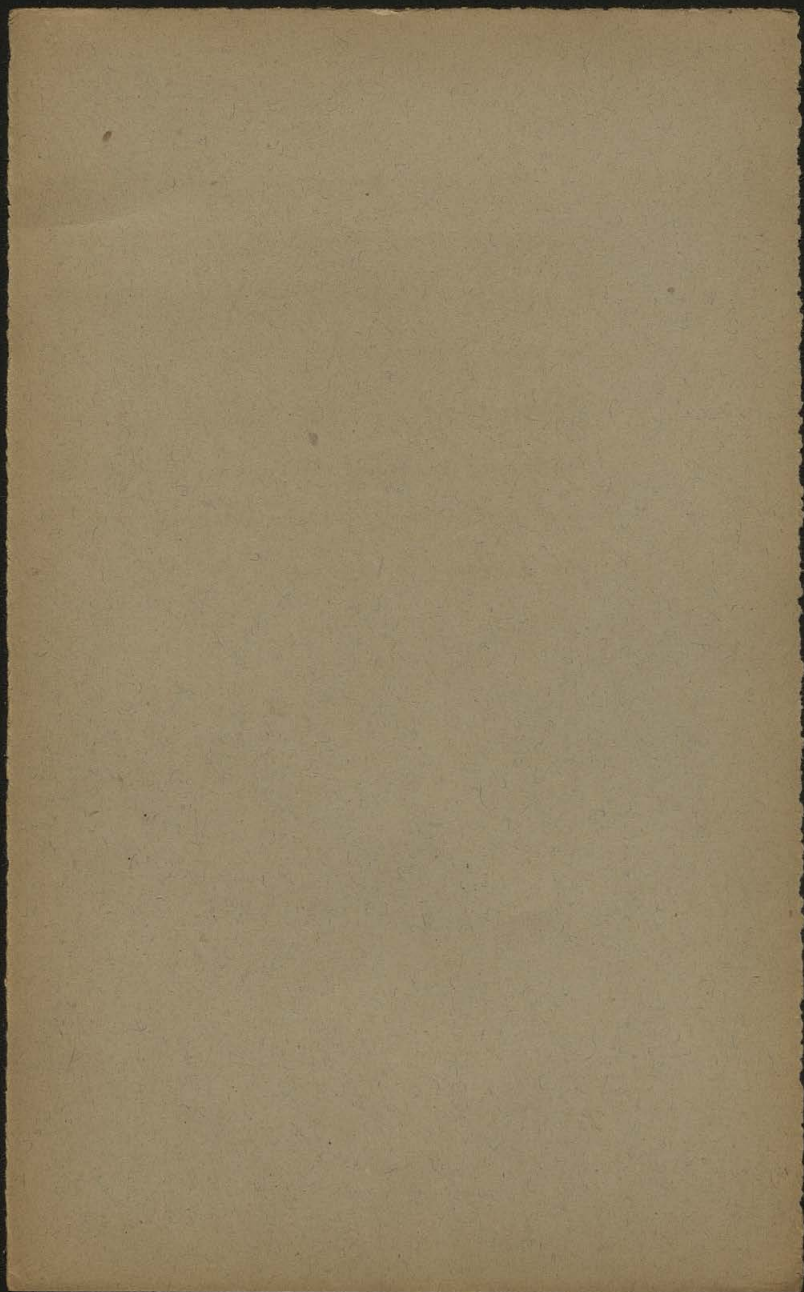

191

Źłapic-it-i st. w. dku. perow. lud. xłapac, utapic,
schwyć „I xłapit ci' on ję za ję białe
te ręce... i xłapit ci' on ję za ję białe
boczki” O. Kol. 1. 62.

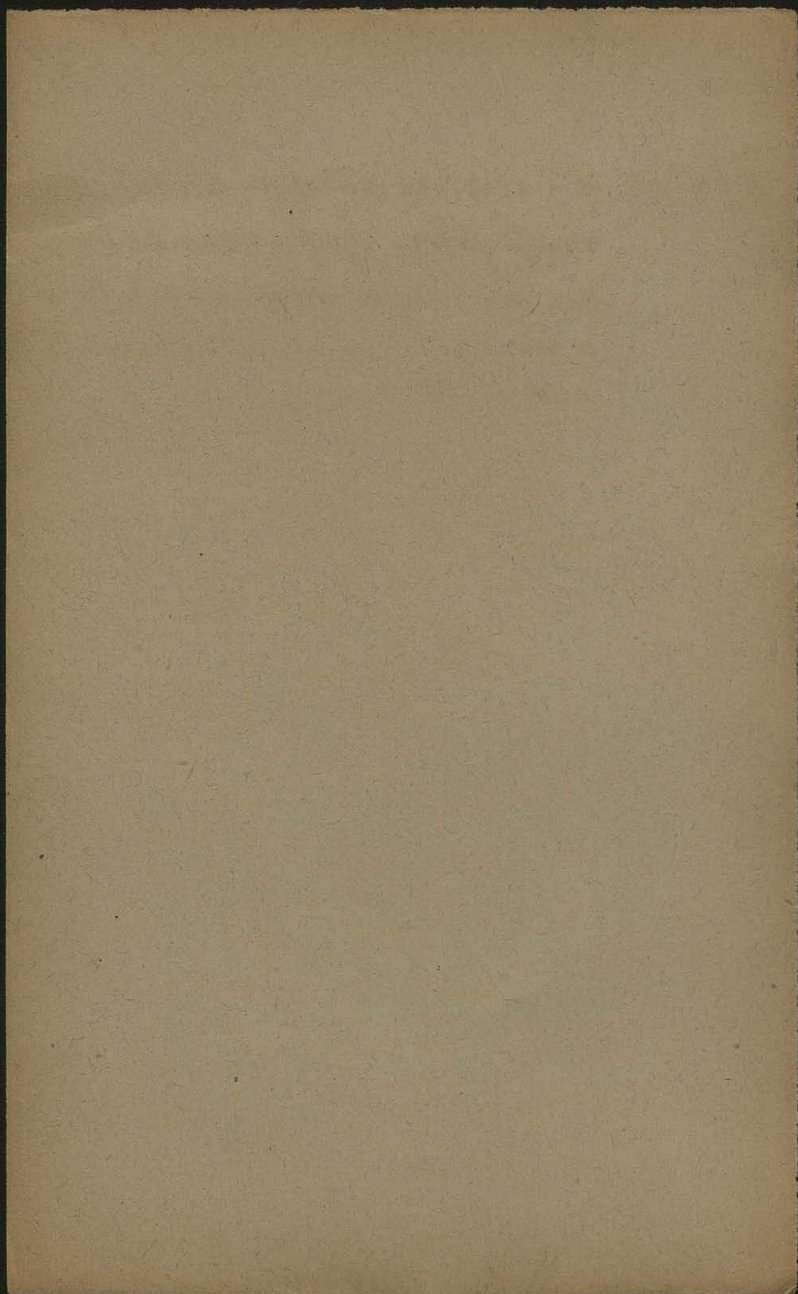
Źłapac-at-pie st. w. dku. ę n ludu nie-
kiedy futur. „xłapam” zam. xłapię, Uciec
mi nie można, ja cię xłapam przędko,
nie siótem to wędka” O. Kol. 1. 262.

192

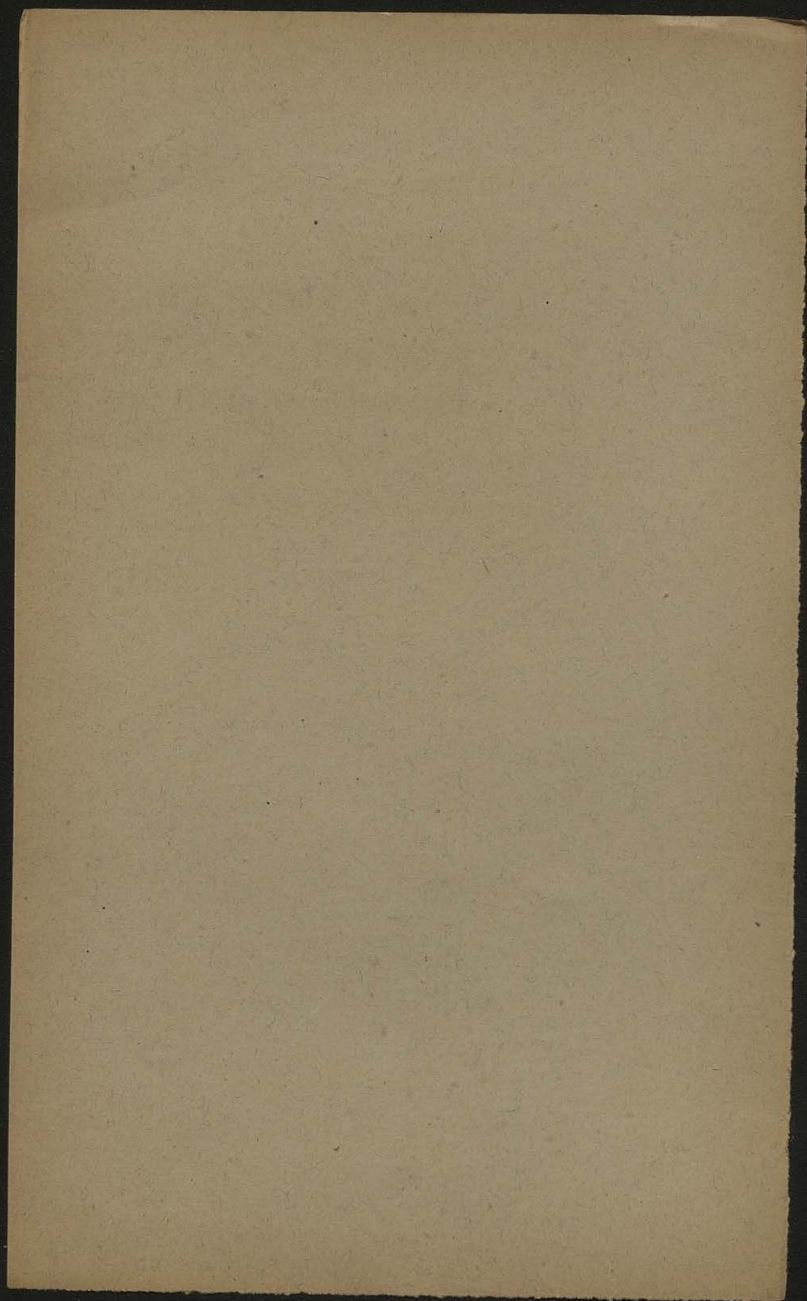
Metwoic'-it-i st. ex. dku. zatatwic', xtadric', wy-
ruszyc' jutro... z potrzebnym do uczt
zapasem; aby się wyszło z tatwito na
przodzie, a na zwierzyńie nie brakło i
miódzie "Ad. Mick. 2. g.

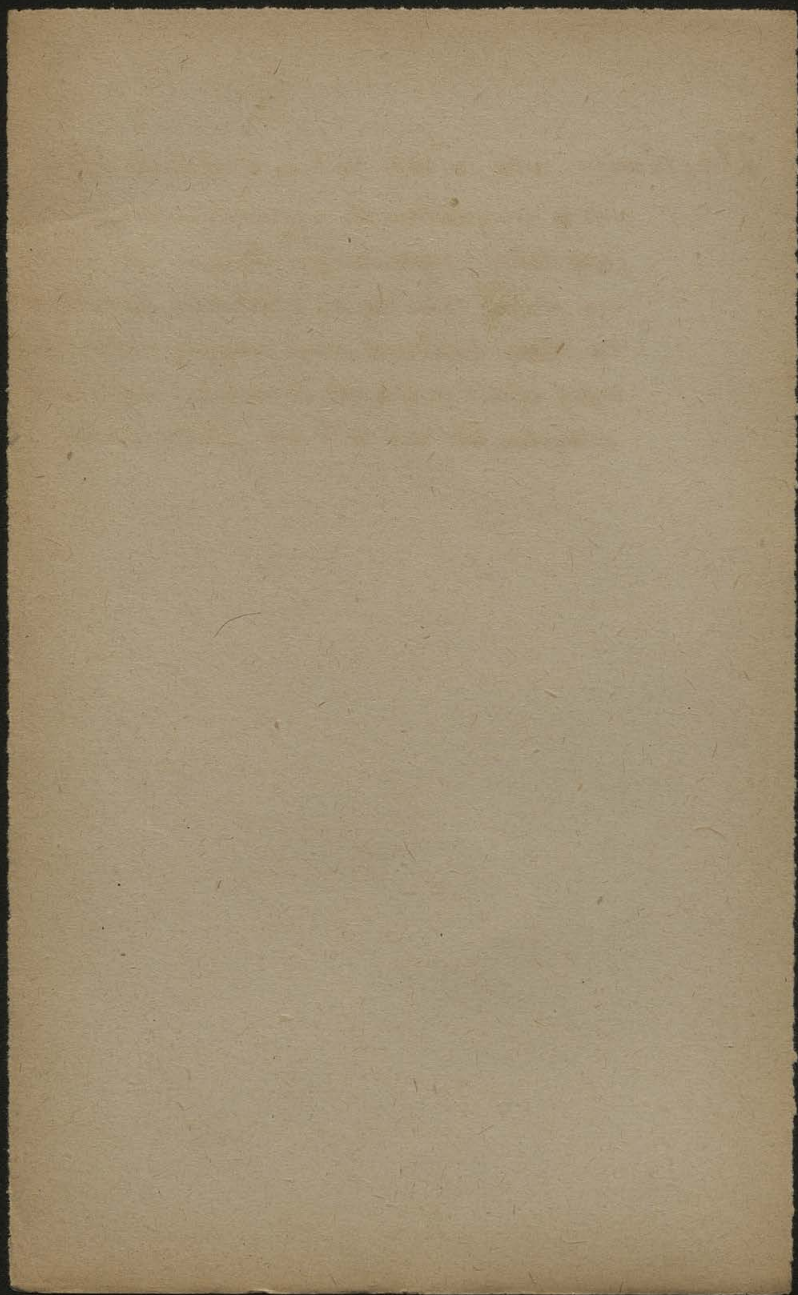
193

Złom-u. u. my-ów um. odtam skaty pojedyn-
czo stojący, wielki jar „ Na rtomny
skat, bieżnia witego strumienia się
skat „ *Wkales. 1.122* „ Szare rtomny skat,
tu i wódzie wystające, pokrywają się
uchami „ *Wkras. 75.9* „ Na skalistym
rtomie siedział młody *Patowick* „ *ib.*

Złotówiec - wca. m. wy-óo m. z cztowik złot-
 wie o woyzskiem się wyprawy, prapina-
 jęcy Tatki, wyprawy starych lub imien-
 ny ston, "Uchodzą na plotkarka, na złotwie-
 ca, który każdemu umie prapina Tatki, kto-
 ryby ojcu i matce nie darował i wyspiwał
 woyzsko tte, co o nich wie." J. Kozłowski. 1. 52

194

Żłotobramy-a-e, mający złotą bramę (Kijów)
 „Grod stanie żłotobramy, i żłoto-
 wierche chrany draniw będą stania
 błażk” J.D. Zales. 4 b

Żłotowierchy-a-e, mający złoty
 wierch, ob. powyż. przykła.

Żłotobrzexny-a-e, ze złotymi brze-
 gami „Dniepirowy brzegi na wysto-
 na papirze żłotobrzexnym, kwiazat
 wstajek wiebiek” J.D. Kraw. 34. 41.

Żłoty-a-e z p. sp. „żłota melodicki” ny-
 kwintua, elegauka, w wielkim świecie
 żyjga, kwiat, wyboś melodi of postala-
 ny „Wtady staw ustapił złotemu pa-
 niowowi, który o swojej cioci Radzi-
 willowej ustanowienie mówił” J. Zacher,
 Dies. lit. 2. 674. (1)

Żłotusieniek-ika wy Żłotusienika-a
 zwab. w pieśniach lud. „Żłotusieniku, rze-

misin'caenku, ulij'ie mi' złoty kubek "

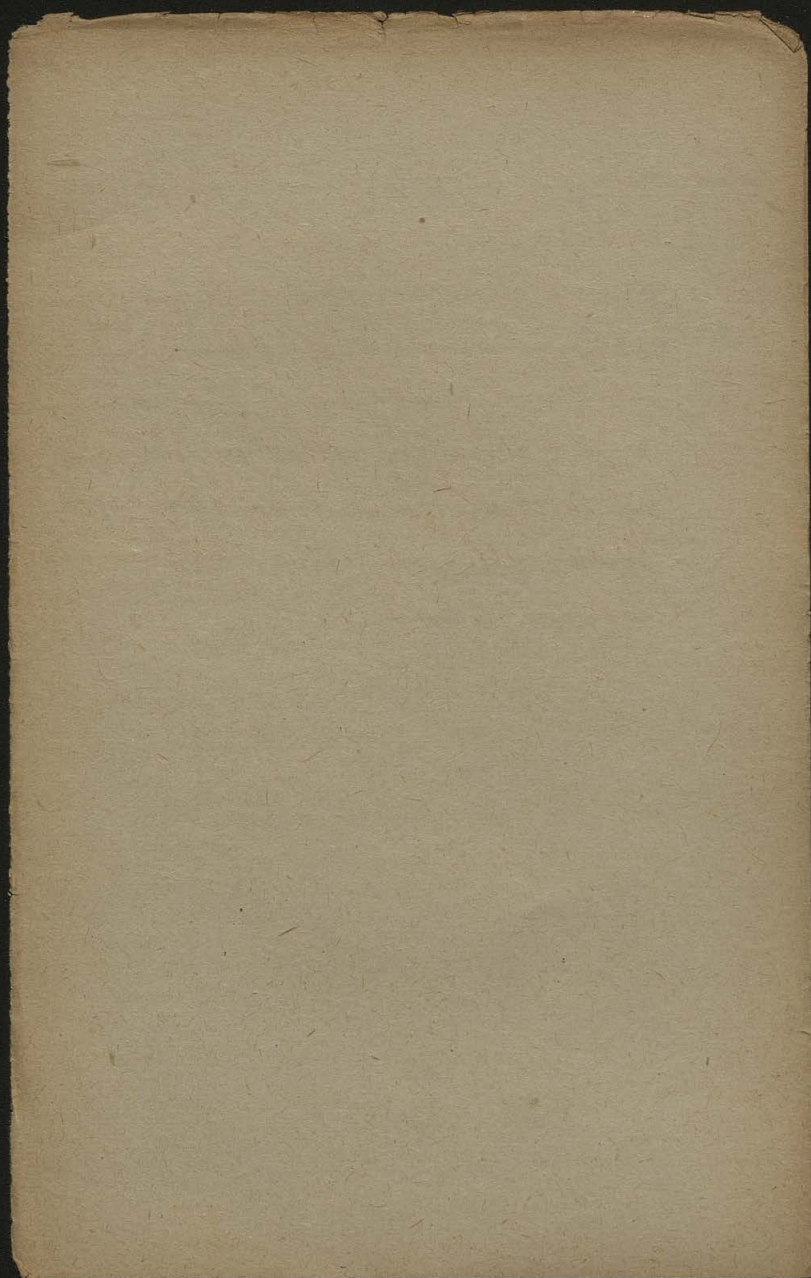
Ż. Paub. 5.

(1) " Żelny sakuie mieli nowe na sobie, wo-
tano na nas z prosekasem: - Ganiakowie!
jedwabniki! złote talki! " Ż. Kawał. 1. 209.

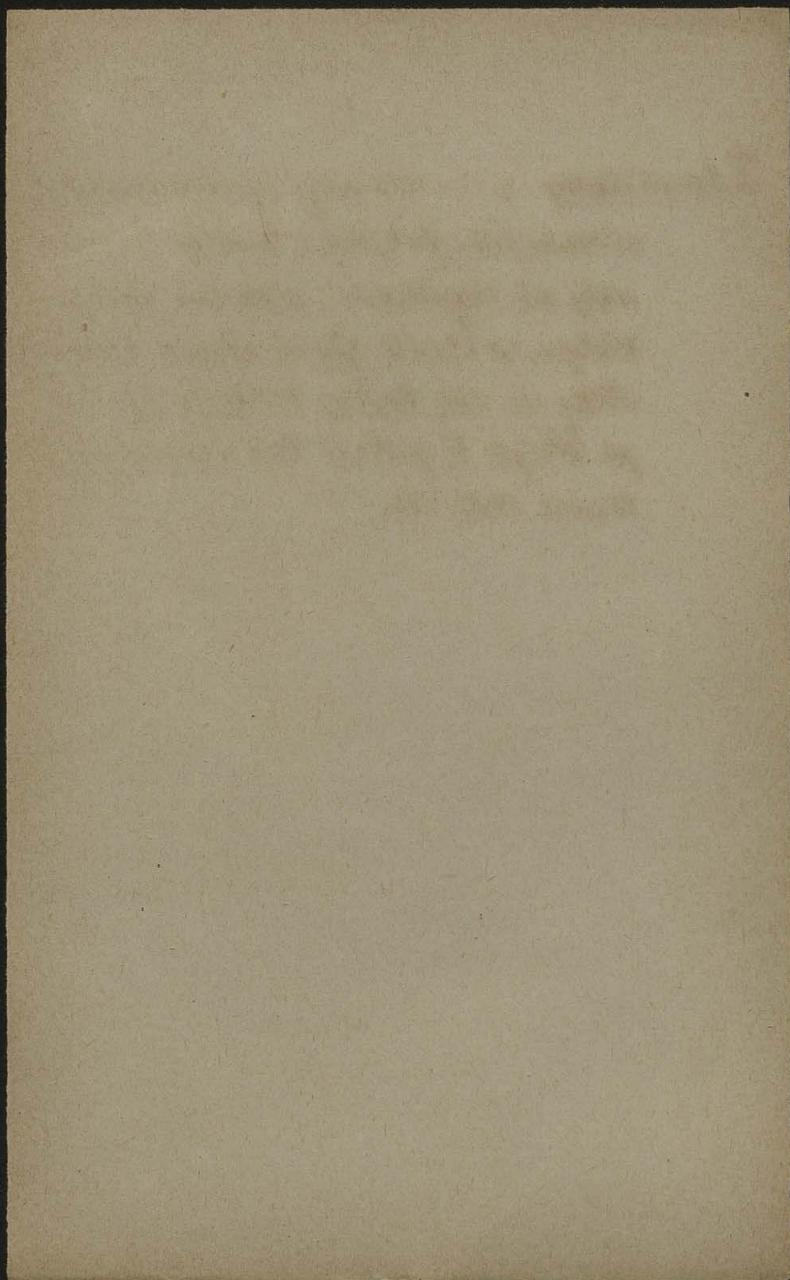
" Nari kawaleruioie wiinę w prasytowie, że
" stoniomy chłopiec złoty paunę bierze " Ż. K.
Ż. 1. 106.

Stotodajny-a-e dajgy stodo, moiwiz o go-
 vank, kopaleniach, piastach moczonym; Obda-
 rzeni 19 od natury doryz' bystrych i' pnie-
 nikliwym wzrokiem, aby stotodajny ko-
 palniś ujrzei pod ziemią "Dow. nauk. i' liter.
 14. 73. z obicajgy wielkie kopyci", co-
 ni ta Ameryka wale na stotodajny
 ziemiś, ptyneqz mlekiem i' miodem nie
 wygłoda" W. Pol. Tut. 1. 238

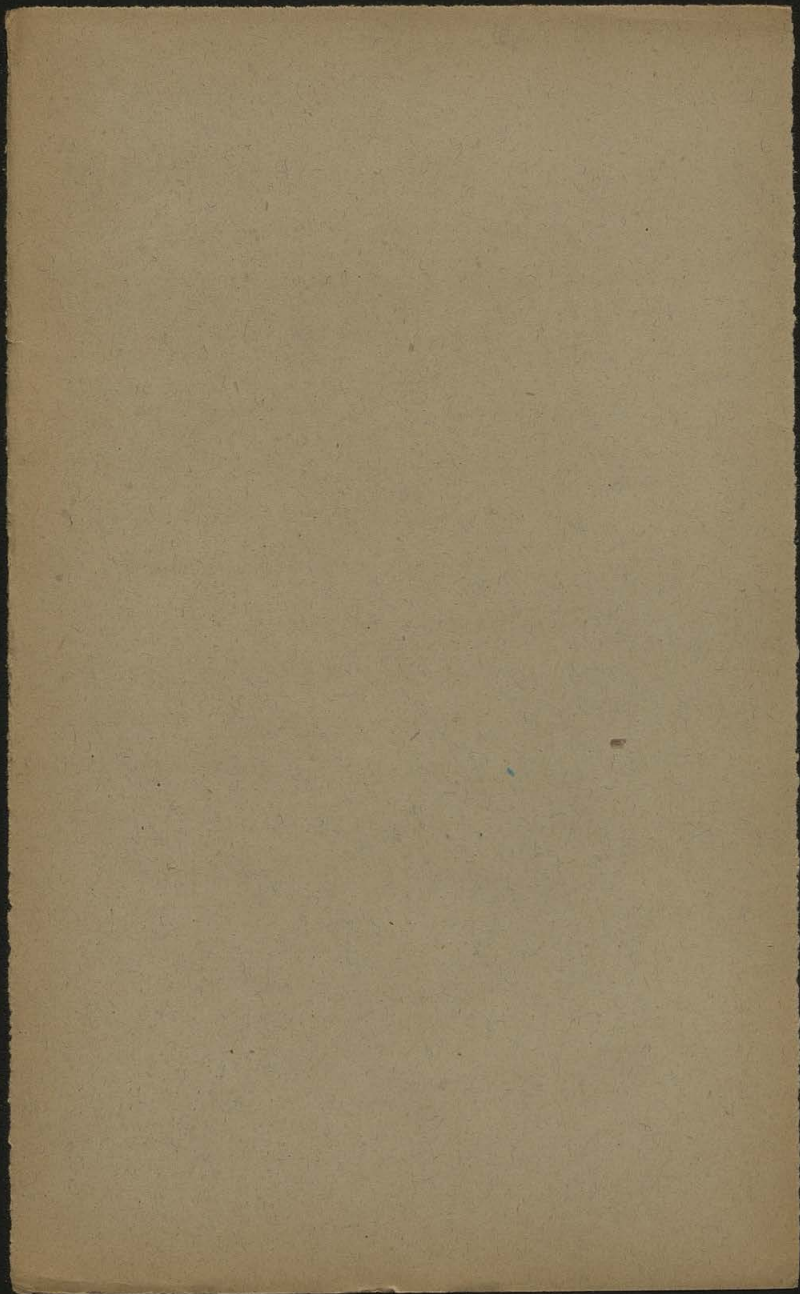
Stowierzy - a - e. stowrogi, przynieszący
 niesławę, fatalny „Gwałty to wyda-
 wały się tagdnermi, wiek ten wiekiem
 stoty, w chwili, gdy się pojawił król
 Alby ze swą hordą. Historia nie ma
 po Filipie II postaci tak stowierzy.”
 Blumer 1886. 255.

Żtudniwy - a - e, ztudny, tudazy, manizy
 „Jeż nadzieję rozprzysły i okara-
 ty mu swą wartość ztudniw, w naj-
 supetniejszej miłości” L. Kawka. 4. 317.

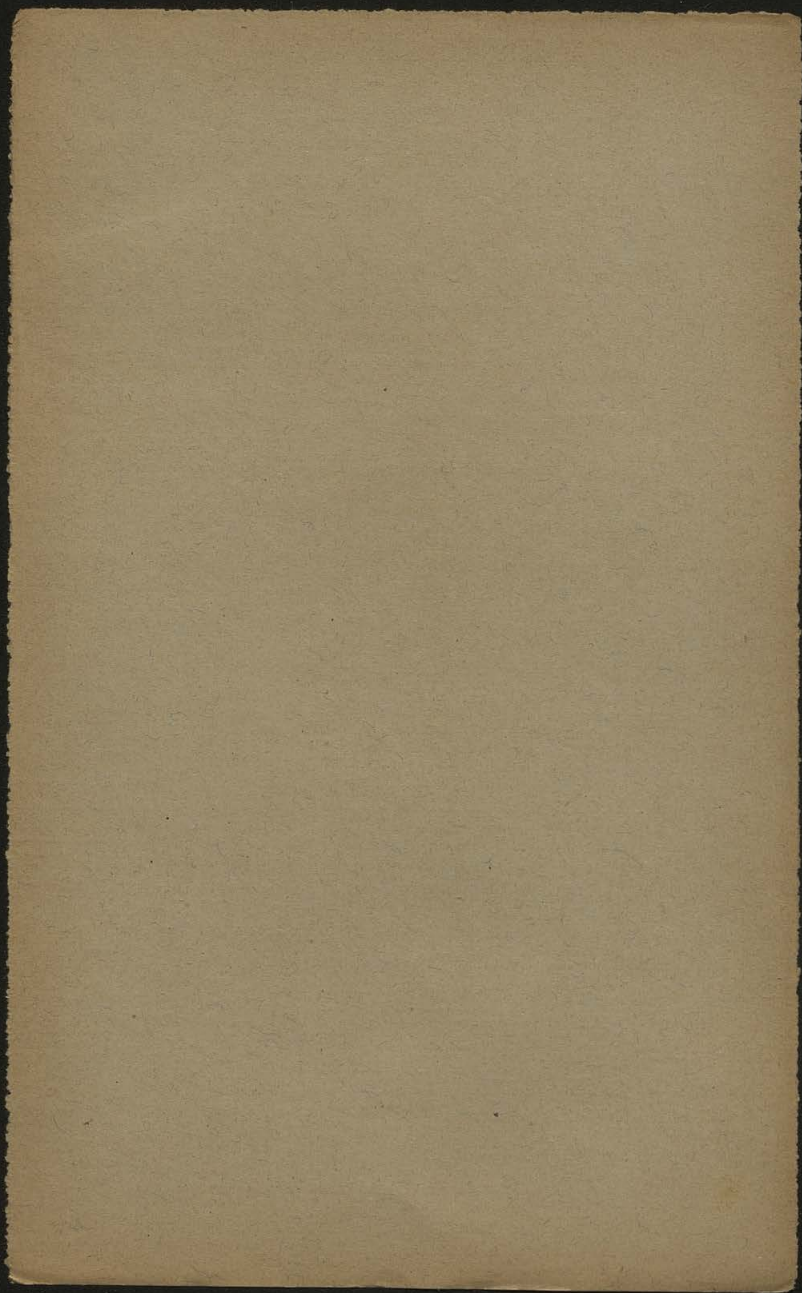
Żtudzenie - a. n. nia - dzeń mu. ośmianie
 nie, iluzja, ztudny porok „Więcej młok
 niż górsieindziej” odbity się w instytu-
 cyach i życiu publicznem naszej Re-
 cypospolitej pojęcia klasyczne. Leż
 wnet ten odet jakby zdjął z anty-
 kwis, okazyje się być ztudzeniem op-
 tykiem, bo staje się odkwicieniem
 naraych wtasnych a nie rzymskich
 stosunków..” L. Dębic. Akad. Wierci. 11.

196

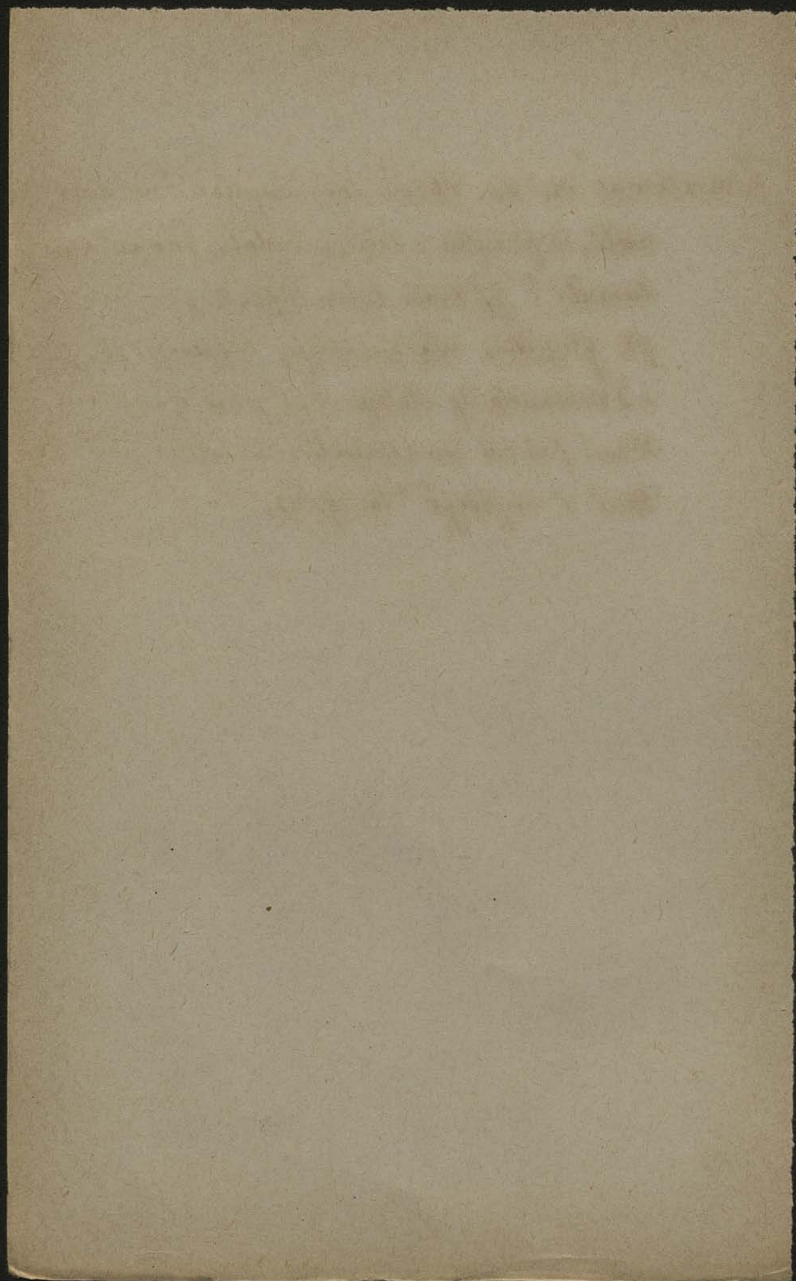
Zmalować st. ca. dnu. ~~prawa~~, zbroić coś czego, do-
puścić się jakiegoś figla, psikusy i t. p.
„Oł go marz, twojego głupiego Janka,
już bodaj zmalował coś” J. Kras. 2. 1. 1.
„Dyle głupstwa mi jakiego nie zmal-
ował, bo nie skapi bez tego” Id. Tyg. II. 2. 11.
67.

197

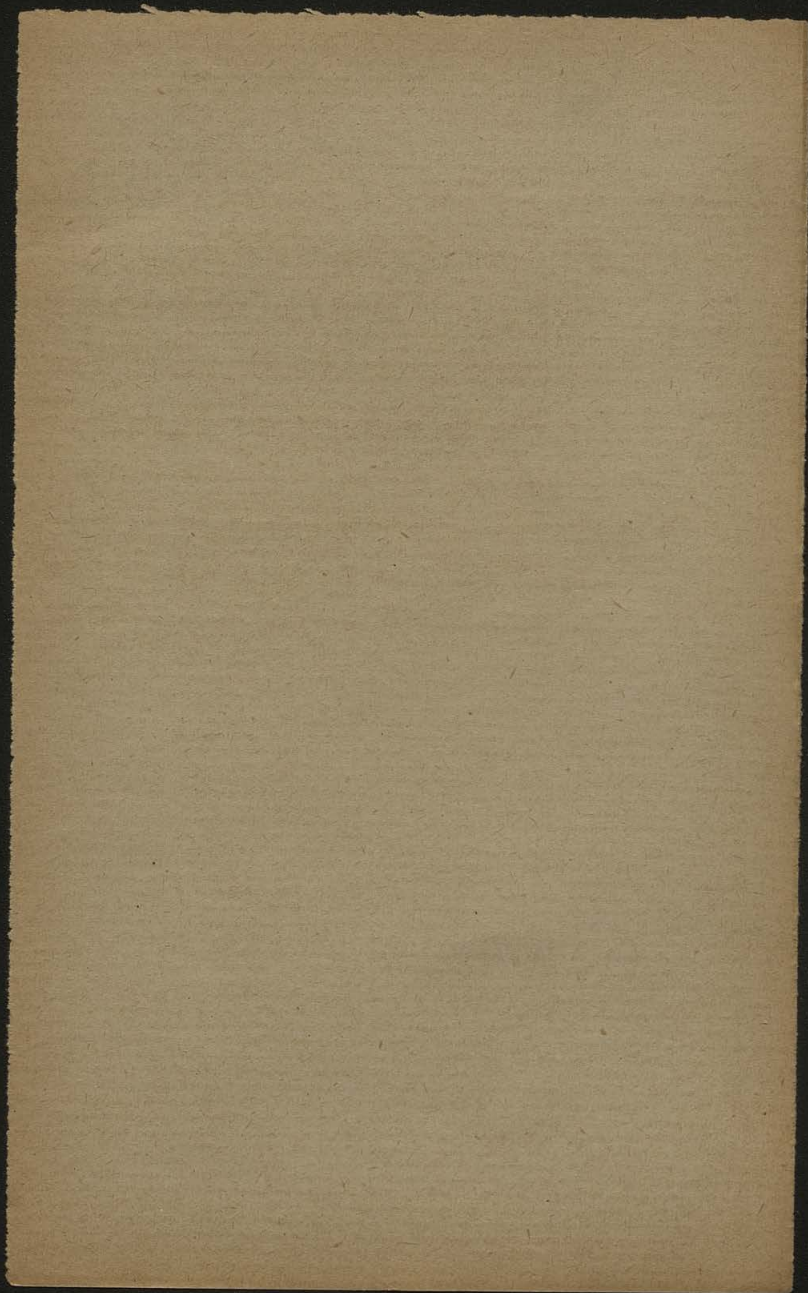
Zmalowal ex. dkn. xbroi' co', dopusci' u'g swa.
woli, mybnyku "Ci' ta hotota nowu zma-
lowata?" "H. Kvar. Wiek 1878. 8." "A, jui to
ja gtyetwa nie zmalujs." "H. Kvar. 15. 78.
"Skrawiony cietop stat przed gankiem.
Oho! jui ci zmalowale! - zawolat pan An-
toni i mybiegt" ib. 19. 43.

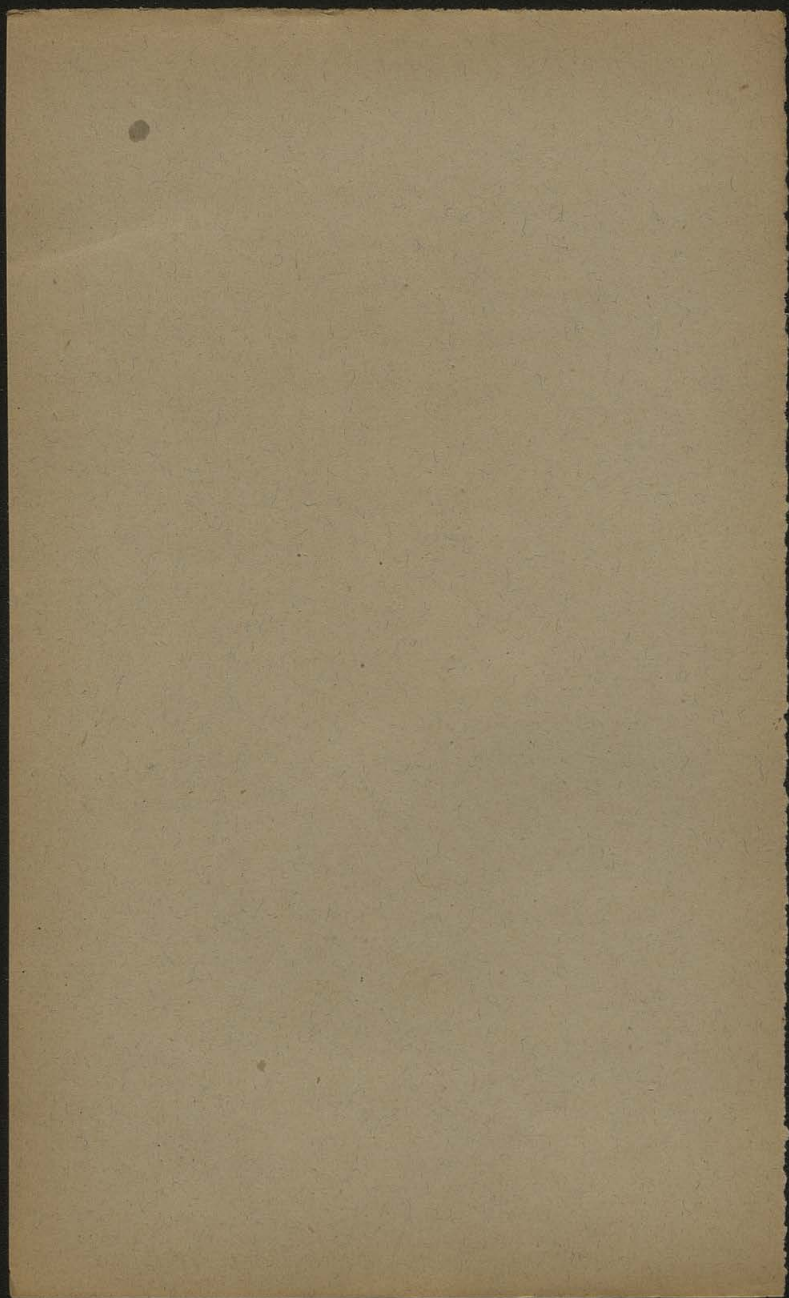
Zmarły-a-e, inst. proc. od st. kenneke & pow. „Zmar-
ty” i. zmarły „Zatwierdzone jest pójście do
do trapiarui, gdzie stał chłop na chole-
ry zmarły” D. Pius kur. war. 1878. 245

Zmarły-ego m. li-tych m. Zmarły-ej. i.
te-ych m. niebowyż, niebowyżka,
„Postanowił, że obywatelstwo być musi
liane, aby przez to sympatyi dowiedzieć
dla zmarłej” 77. kur. Tyg. pow. 1882. 82.

Zmaruieć - at - eje st. uij. dlu. & posp. kłówa u ludu
 „ bodajś zmaruiał „ bodajś na mi wyrudł
 „ bodajś zmaruiało „ wraha kłówienia,
 to sanno, co : on podobna. ' a to dopiero. '
 „ A bodajś zmaruiała bodajś skapła.
 ta " O. Kol. 1. 425.

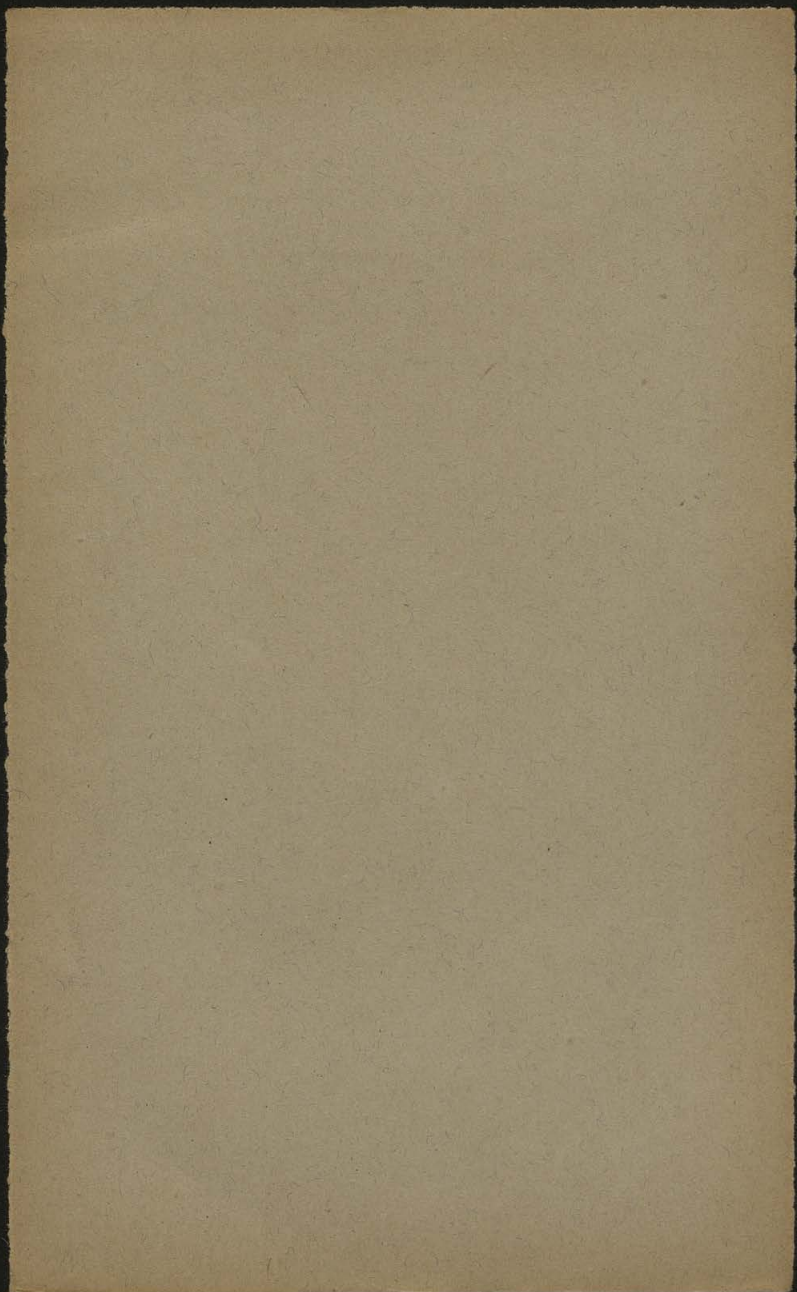

199

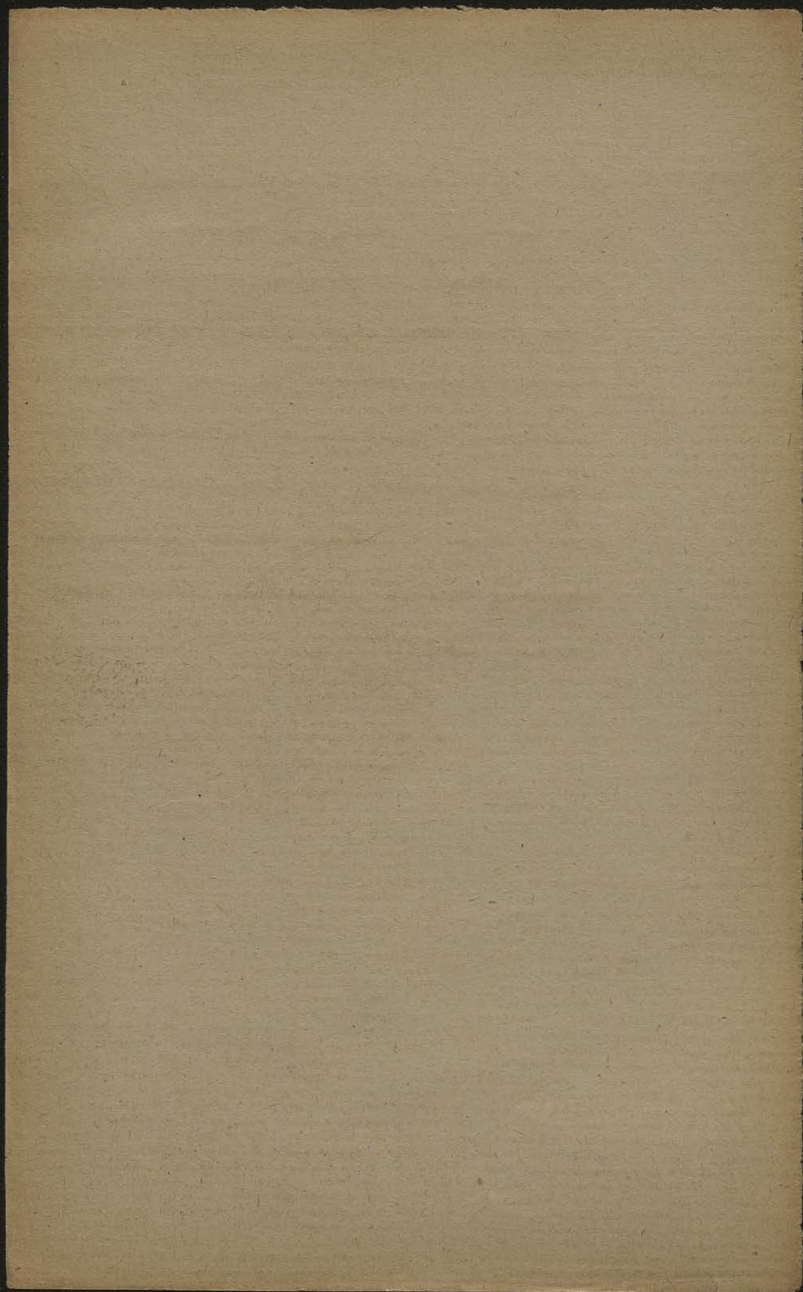
²
Zmarły chprowstanie - a. u. zmarły chprowstanie.

" Syn twój wyprawny do boju bez chwa-
ty i do męczeństwa bez zmarłego chprow-
wania " Ad. Mick. 1. 159.

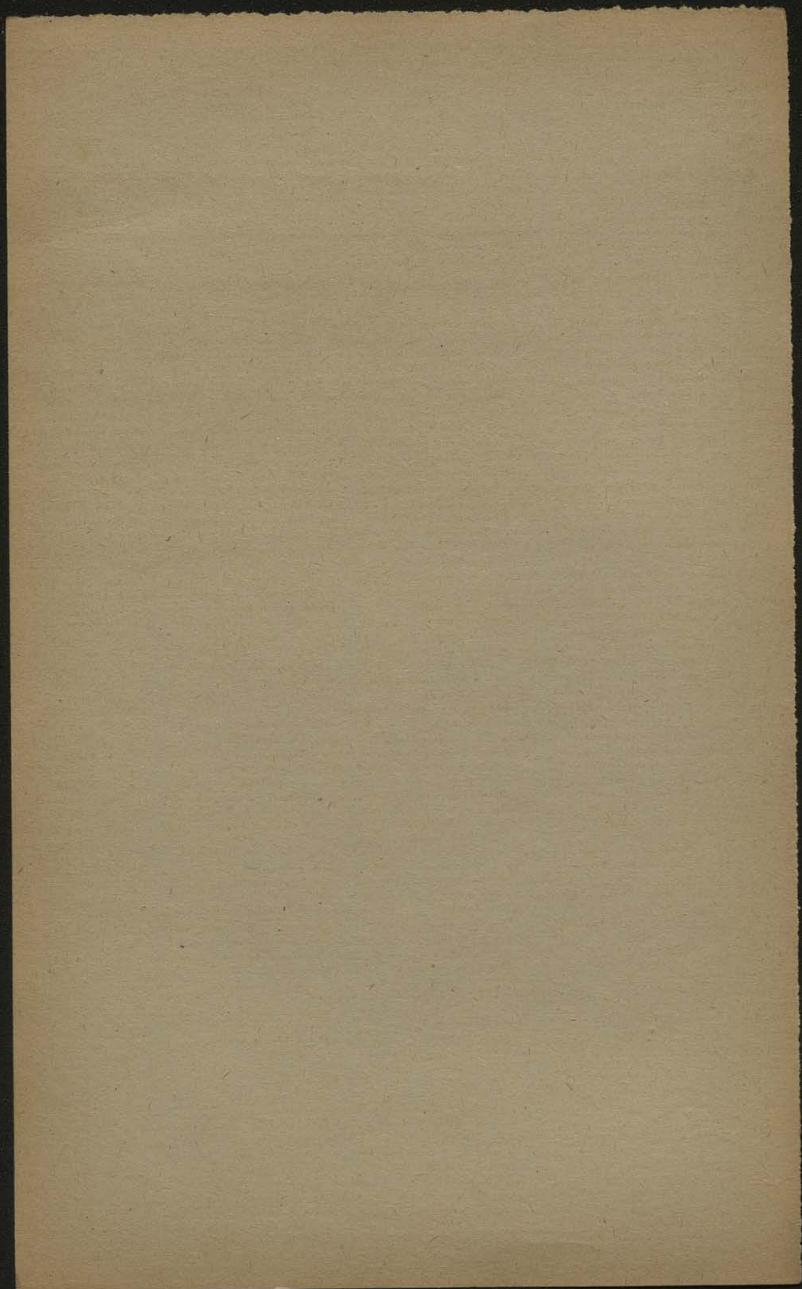

Imogeny - yf-y w. x. Dku. 3, „kuzenowa twarz, pinyo-
 gusnia (moyraiajca kuzenie, no waga
 ślady prokaję, cierpię domanych, kuznie)
 „do której brach świeżości, do białej twa-
 rzyce, anystokhatorynych rysów, nie-
 co bladej i kuzenowej procelatywaty
 drganie jakies' sparmatyruje „H. kras-
 krot i Dowd. „Była jemu pieśnią, twa-
 rzyca nie miała wdrapaną, dwie kuz-
 eny „ib.

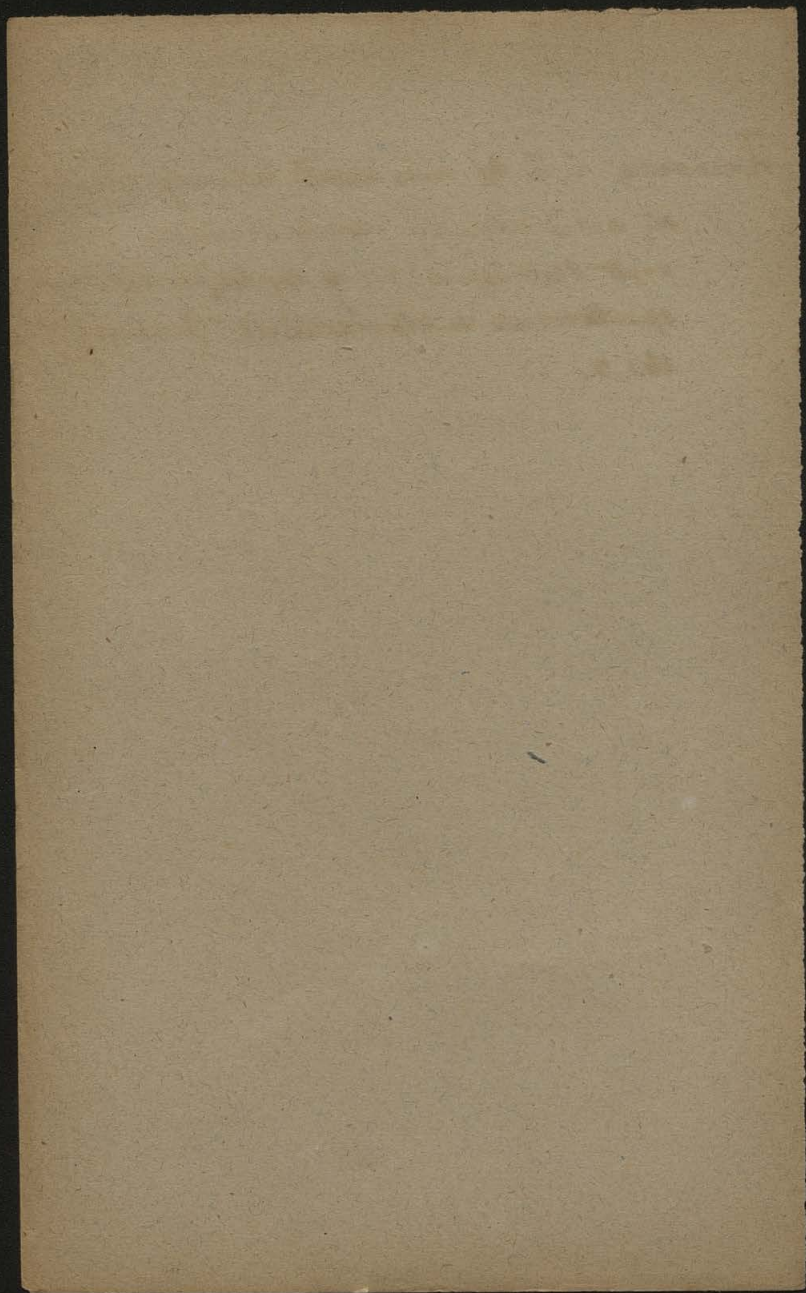

Zmiana y. z. ny - zmian um. 5 w gospod. kawi
 z pół na jakie się dziełi ptozomian;
 w trypolowie trzeć część całego
 obszaru. Miał kawatek pola, po
 trzydzieści morgów w zmianę "27
 kwadr. 1. 78.

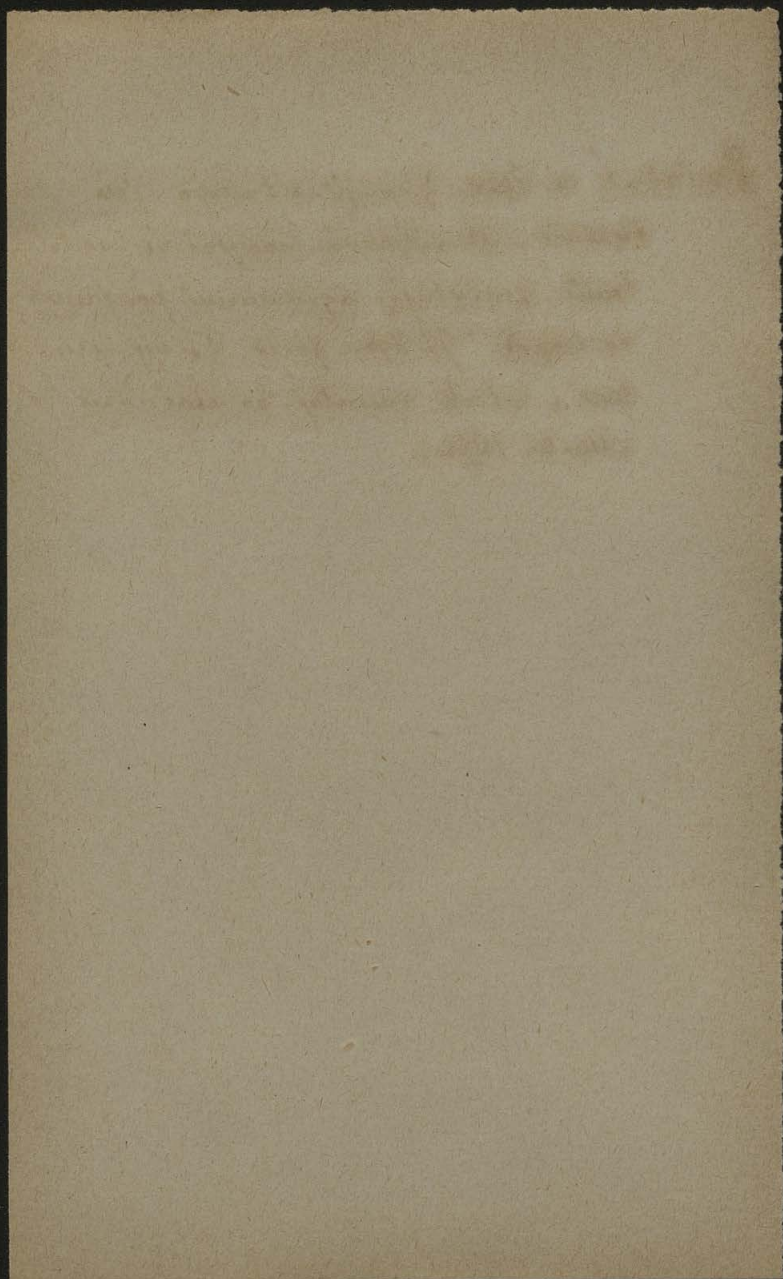

Zmiarka - i. z. ki. m. owad ziemny „pojawia
się owad ziemny zwany „zmiarka” (chlo-
ropst technipus). który wyrządza dotkliwie
spustoszenia w ziemiopłodach” G. lwow. 1886
160. 3.

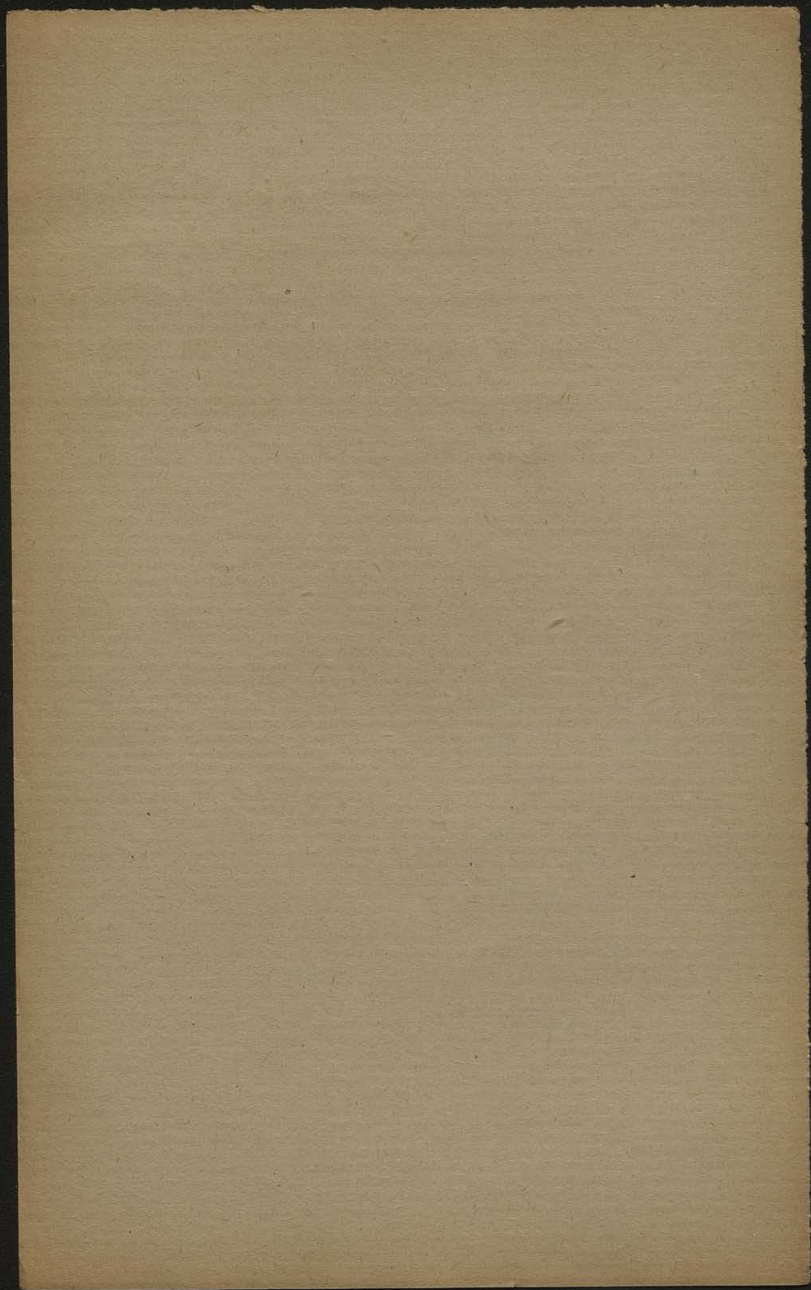

Zmiałac' ok. wdkn. z domyśl. z talerza, jesi'
chciwie „W miłoszeniu nasycat'ie kawte-
lanie, zmiałat'ie z grommieni' powp'ami
co napędł” Jd. Kwara. 76. 15. z st. n. i. u. cie-
kac' „wicek, zmiałat', bo ktoś idzie”
Mucha 1878. 1.

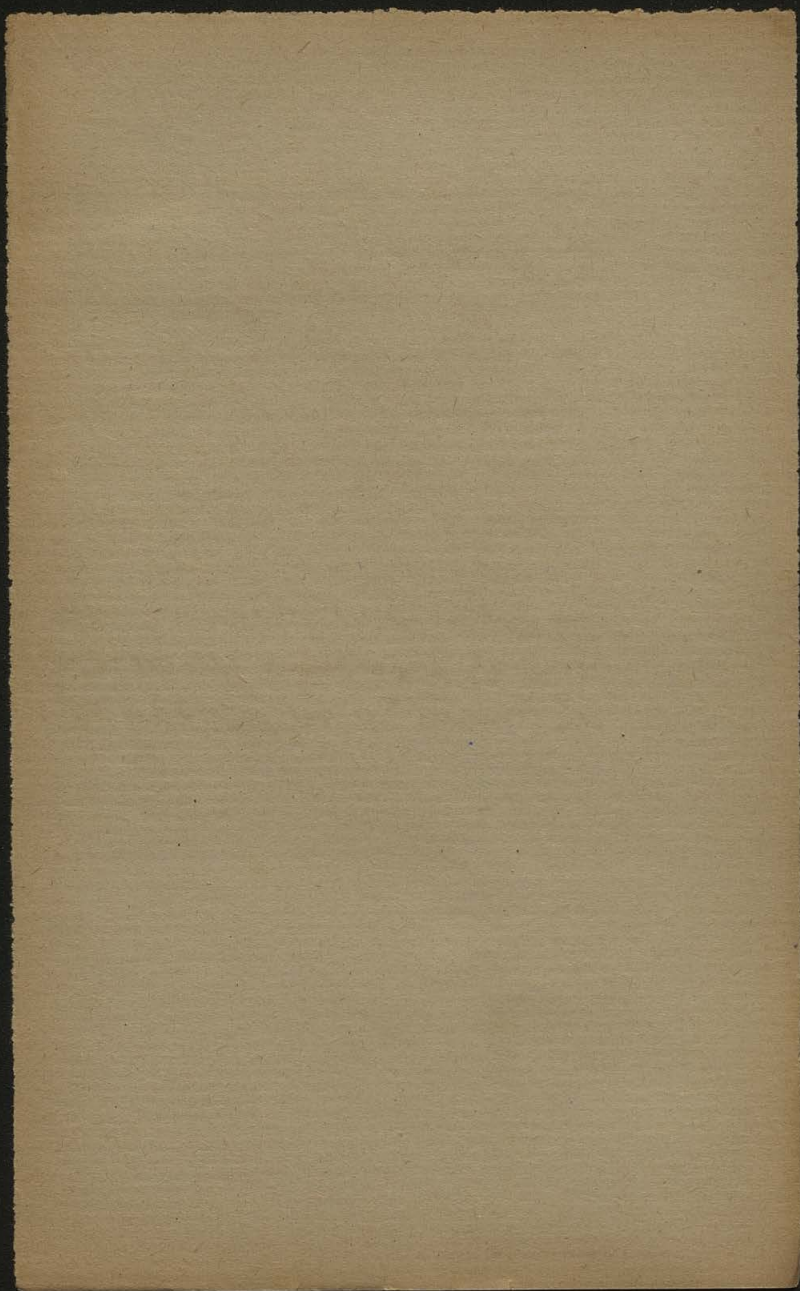

Zmierzyć - ył - y st. a. d. m. z p. p. „zmierzyć kie-
 mis „upać potknąć się, obalić się,
 przewrócić się „Ciężko je, i tak mo-
 cno w głowę go uderzył, że ciotem ka-
 głałemu mił bijąc ziemię zmierzył”
 k. węgier. 168

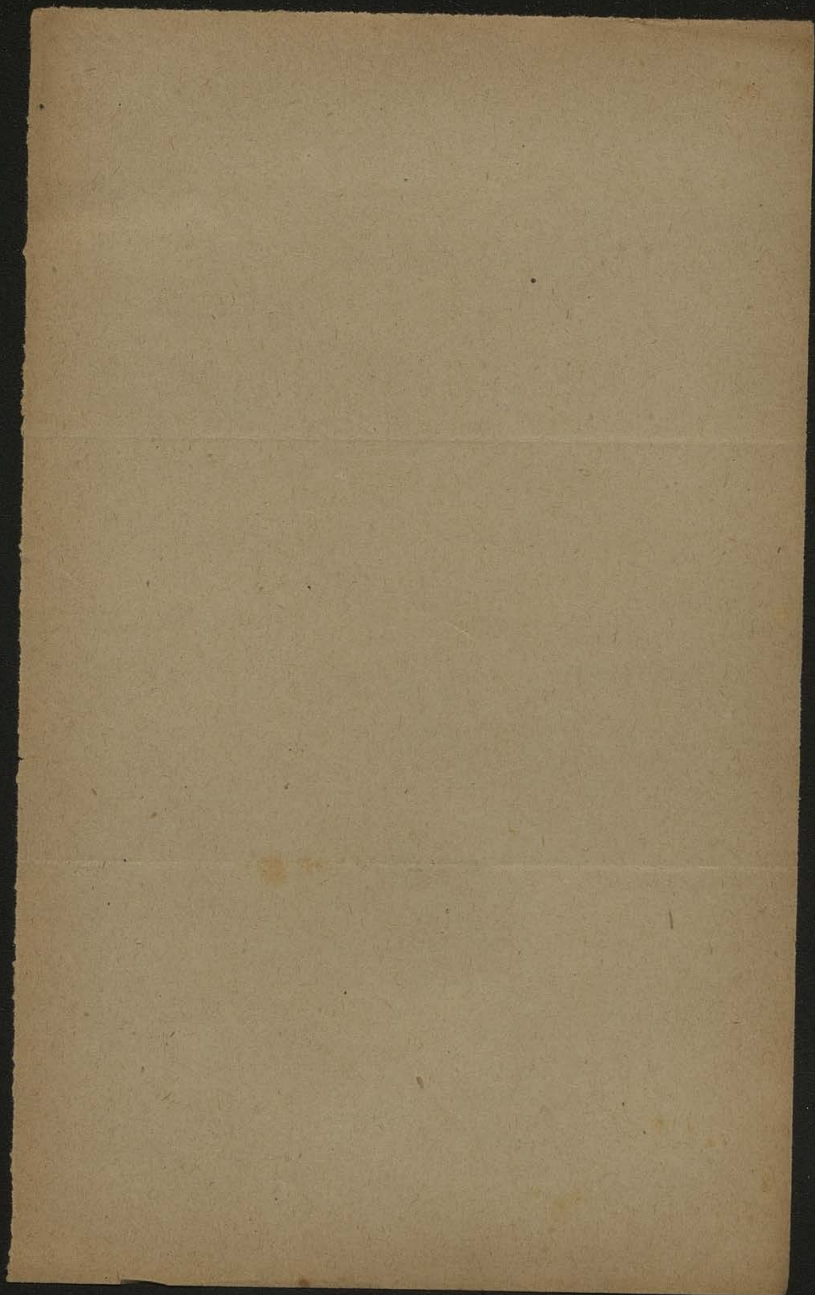

Zmieszc' się - it - i st. kaim. dku. z posp. przystawo-
 wo: „co się zmiesci” = dowoli, do syta, ^{bez miary}
 nie ratując, nie kapiąc, porzucając so-
 bie „Jestto podmyte drzewo na które
 każdy skacze i wynursta co się tylko
 zmiesci” Pr. Tyg. 1883. 655 „Że Austrii
 dostanie się przy tej okazji (od Niem-
 ców rosyjskich) co się zmiesci, o tem
 nie potrzebujemy zapewniać” Wiśn.
 1885. 261. 2. „Można sobie pieć co ci
 się zmiesci” M. Nat. Pańs. Dziady 56.

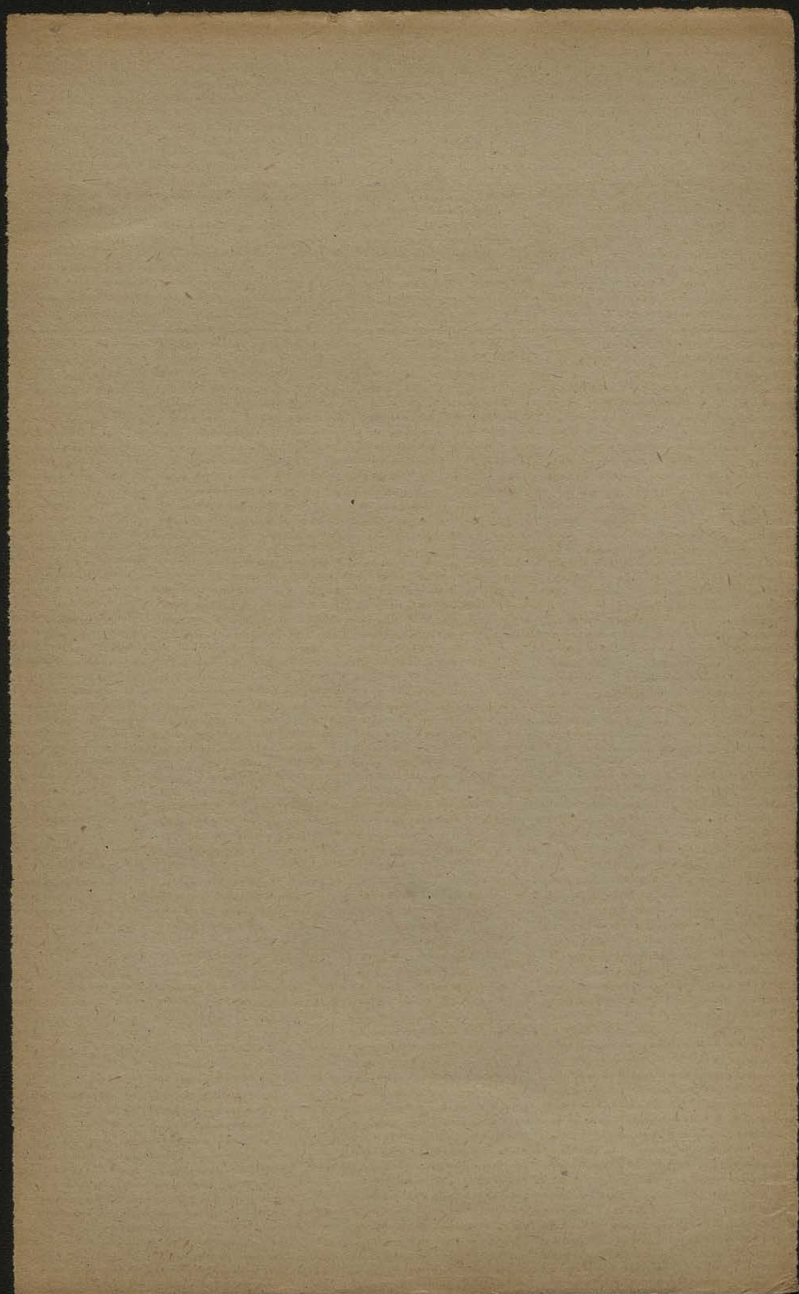

Luritzgras is st. heim. udk. nismy is, maruo-
wai is, upadai, Dastatek is Luritzgras,
edy zastatam bez usia "Ad. Mik. 1. 61."

Zmlouck-cka m. ski-óio m. prou. Sauc. mto-
cek, ten co mtoíi xboie of. Dvazek

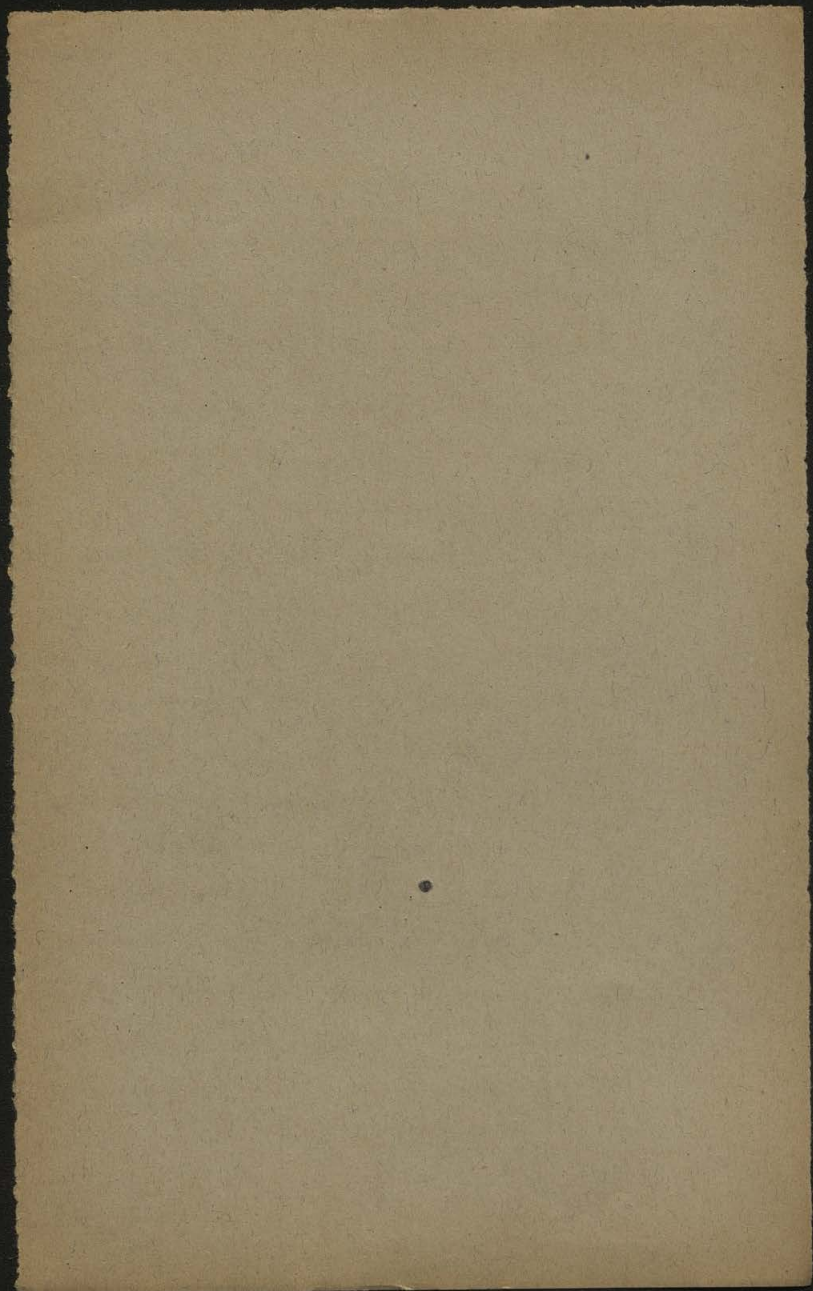

znachor - a. m. ry-ów. um. praw. rus. wieśn.

biara, lebara ludowy, kamausia, guslara
 „Dyft to kuanu w całej okolicy spiewał,
 wróbił i znachor” J. Kwara. lub. 1. 202(1)

Znachorka - i. z. rki-vek um. praw. rus.
 kobieta wróbiarza, guslarza, lekarza
 powr kamausia i gusła „Zwało ją zna-
 chorka, od funkcyi, jaką pełniła. Umiała
 szepać, kamausia, odhadzać i odlewać,
 wiedziała co jakie rzeczy szły w pu-
 trzebę, miała też na ręk wstawić i
 udzielała pomocy lekarskiej” J. T. Jęz. Op.
 Dom. 1873. 355. „Siedli przy chorym, radzą
 po swojemu, to rydówki znachorki, to ba-
 by co kamausia umiały” J. Kwara. 5. 60
 „Sprowadzili do chorego babę znachorkę,
 ale nic nie pomagało” ib. 73. 214.

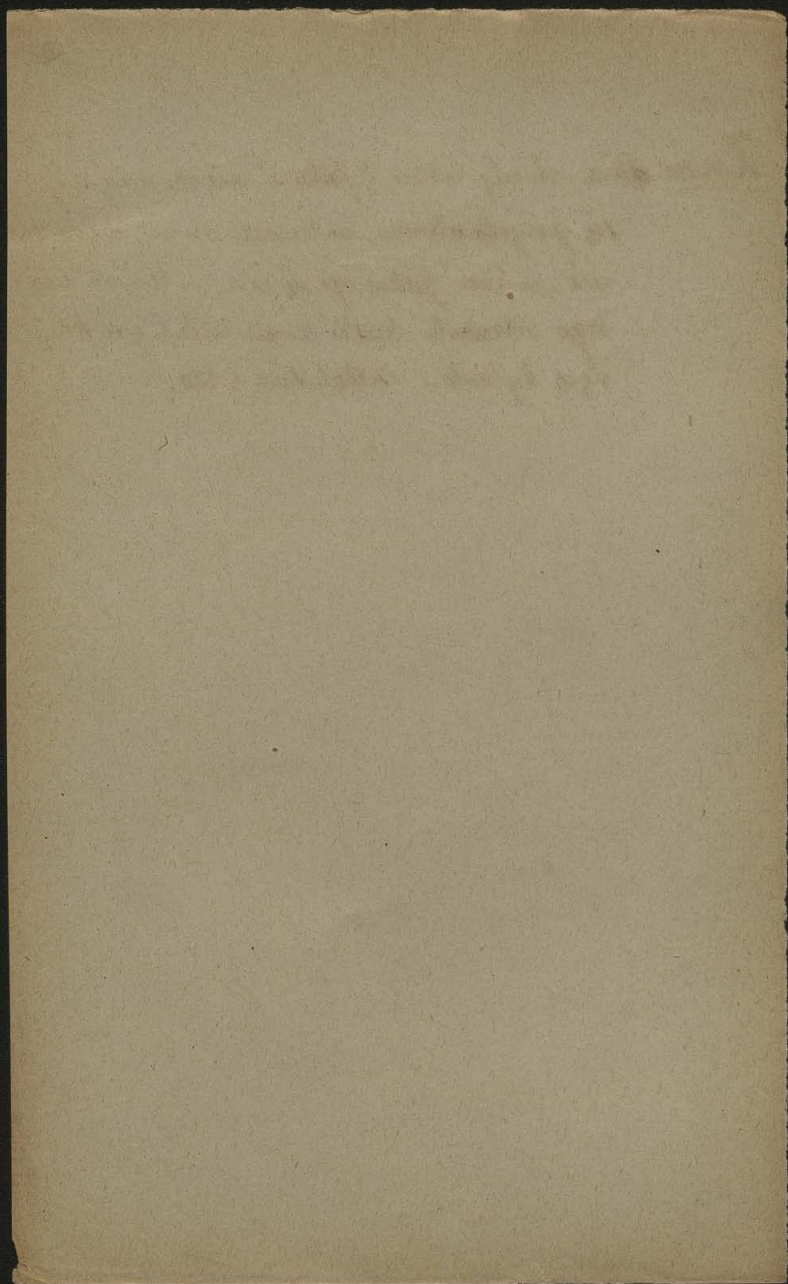
(1) „Przytomności stracił i sity, a co uaprow-
 wadzali znachorko, co robili, co radzili,
 nie nie pomagało” J. Kwara. 72. 14.

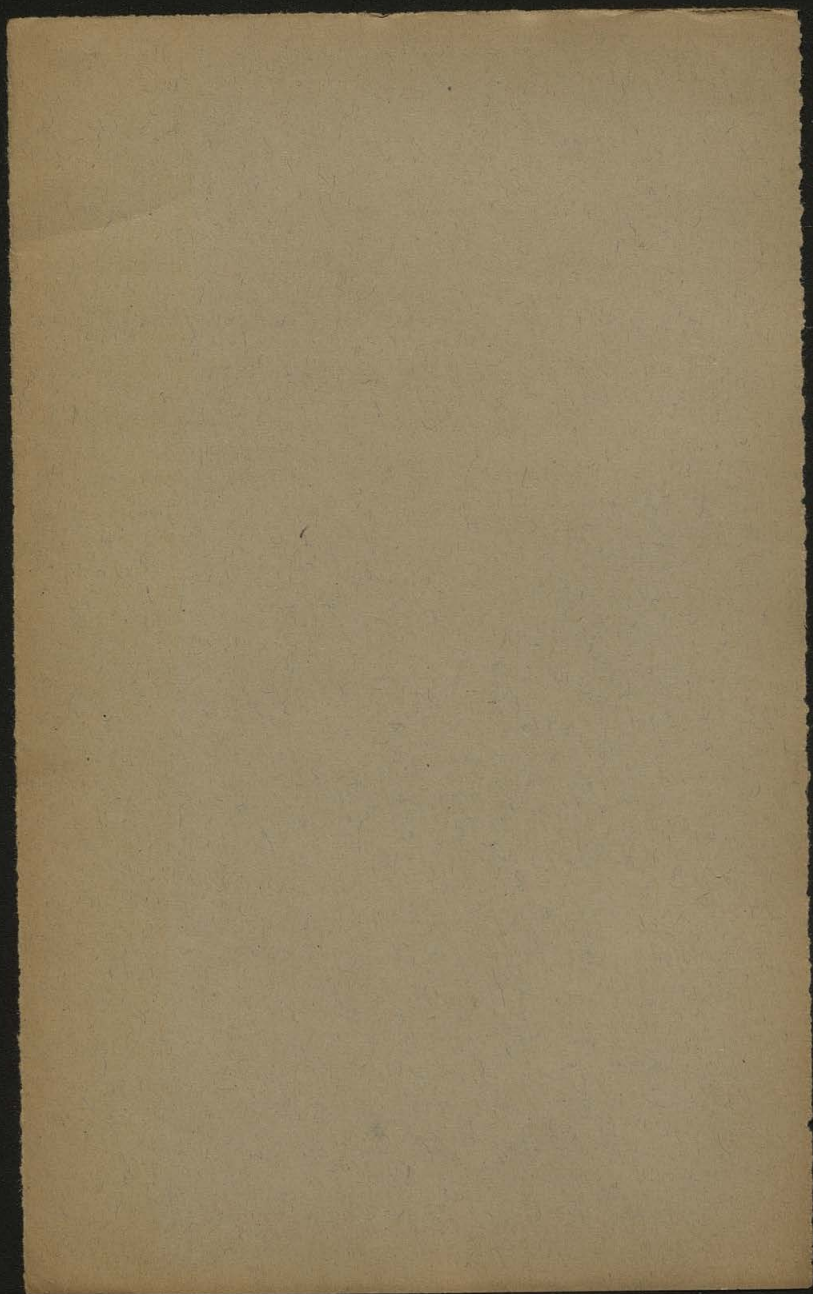
207

Znac' sta w. n. i. u. d. k. z. jako st. n. i. o. s. u. i. g. w. a
s. i. s. p. o. u. p. s. t. o. i. o. k. o. w. o. , w. r. u. a. r. s. u. a. i. , w. i. d. o. r.
n. i. e. , w. i. d. e. i. , p. o. k. a. r. u. j. e. u. i. e. . . „ M. i. n. i. o. u. a.
t. e. g. o. u. r. r. o. s. t. u. , k. o. s. i. ' r. u. a. i. ' m. i. a. t. g. r. u. b. e. ,
u. z. e. i. y. f. a. r. t. e. . . " D. D. o. l. T. u. t. 1. 130.

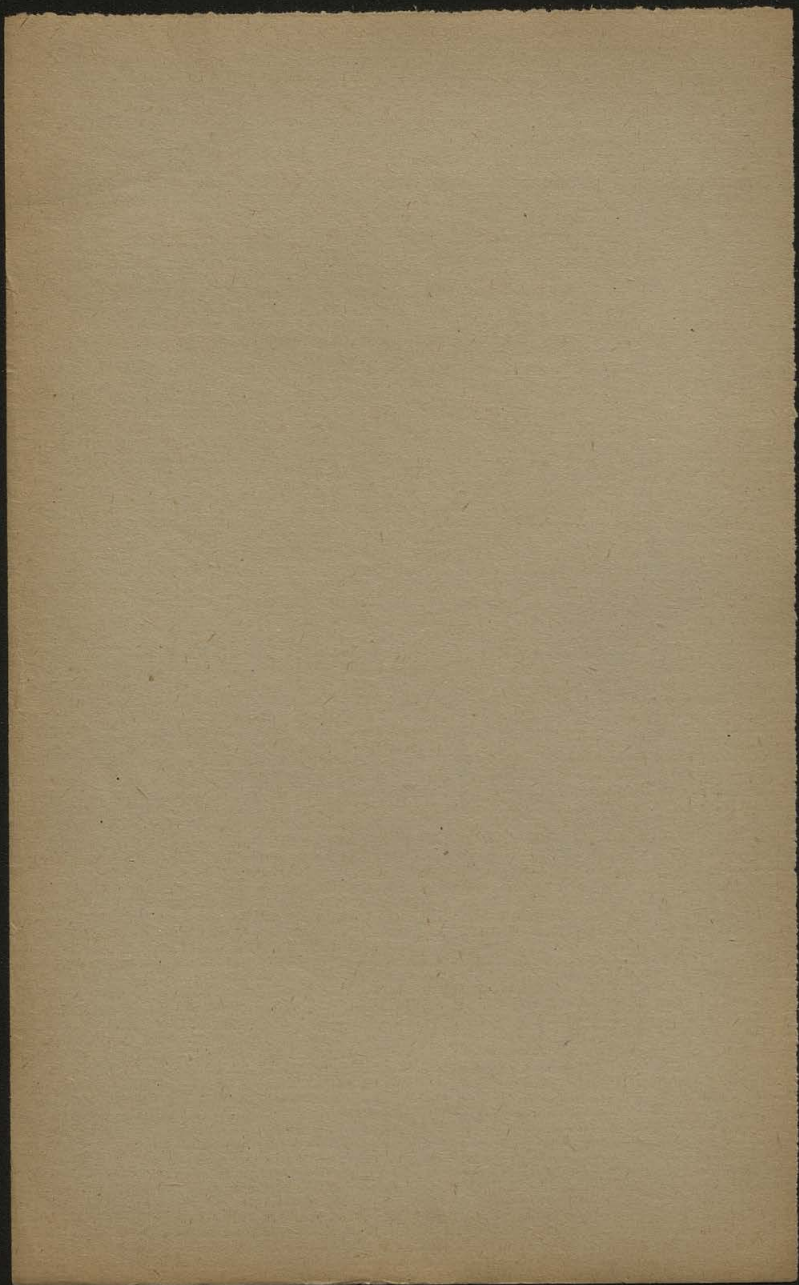

znaczy-a-e, co prził, wiele sobz mywajęcy,
kajęcy się wiele domyślat' of mowięcy
„Pan Fryderyk z siostrą, spojrzeli na
siebie kawałko i' kamikłki” J. K. 72. 44.
„Skambelan się usmiechnął pod
nosem i' spojrzal na nią kawałko” ib.
76. 20.

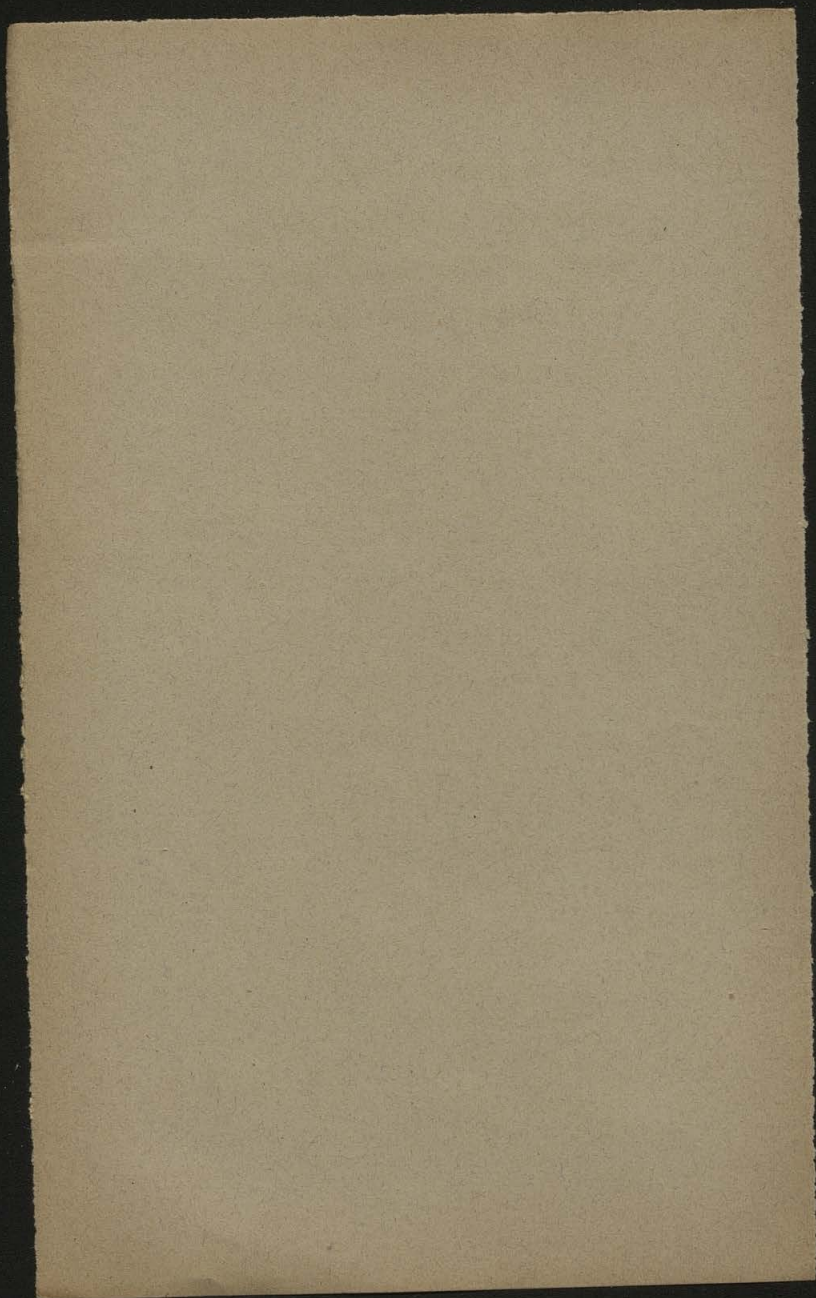

Znajda-y. m. dy-oio m. i Znajdek-ska m. Dki
 „ Dkowie-oio m. Dkiecho kwalenione,
 podrrutek „ Kto go bzdrie katowat-te
 go znajdy „Jul. Turvyn. S. lwow. 1887. 40.

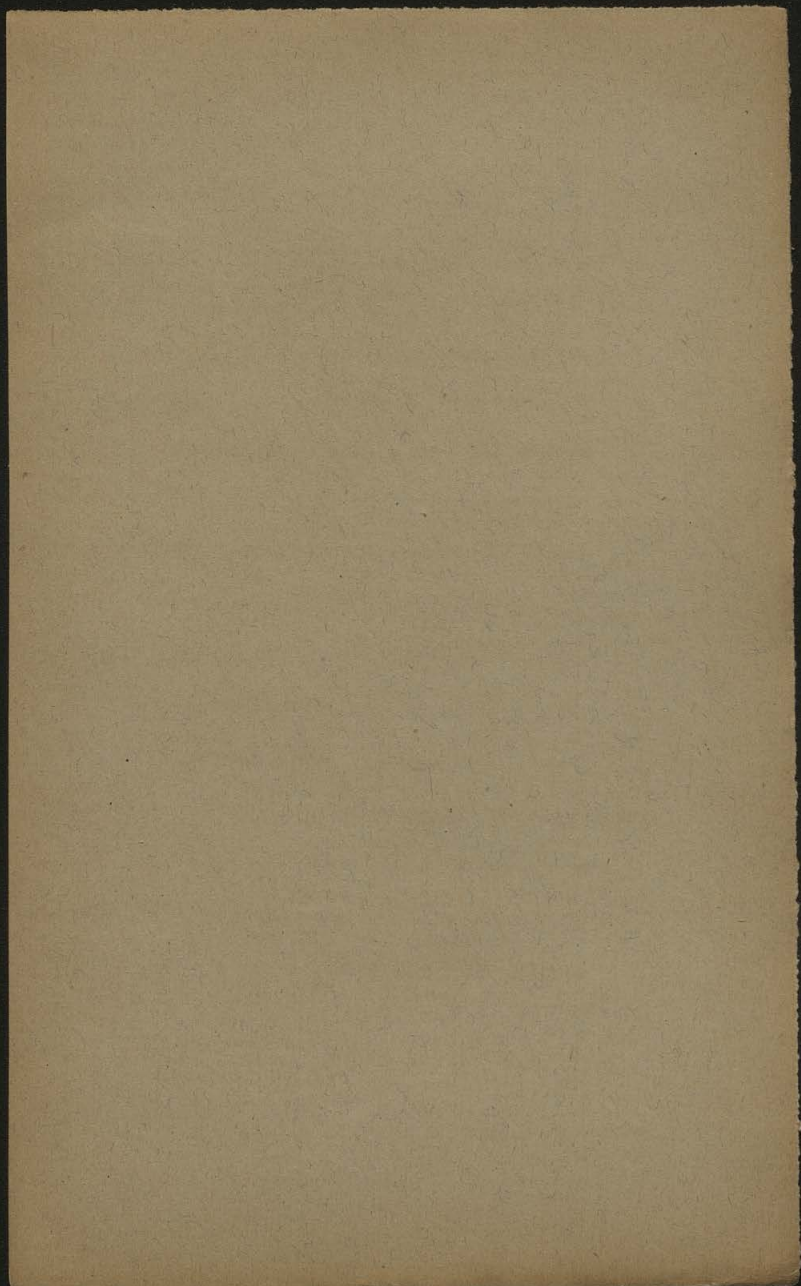

Znajomość - i. z. i. um. z metou. osoba znajoma,
 znajomy „Ma najzłotek kucany, ma
 spoyt wielki, dobre znajomości, ten wato-
 wiek zrobi jemu wielką karję.” J. Dworak.
 L. 32.

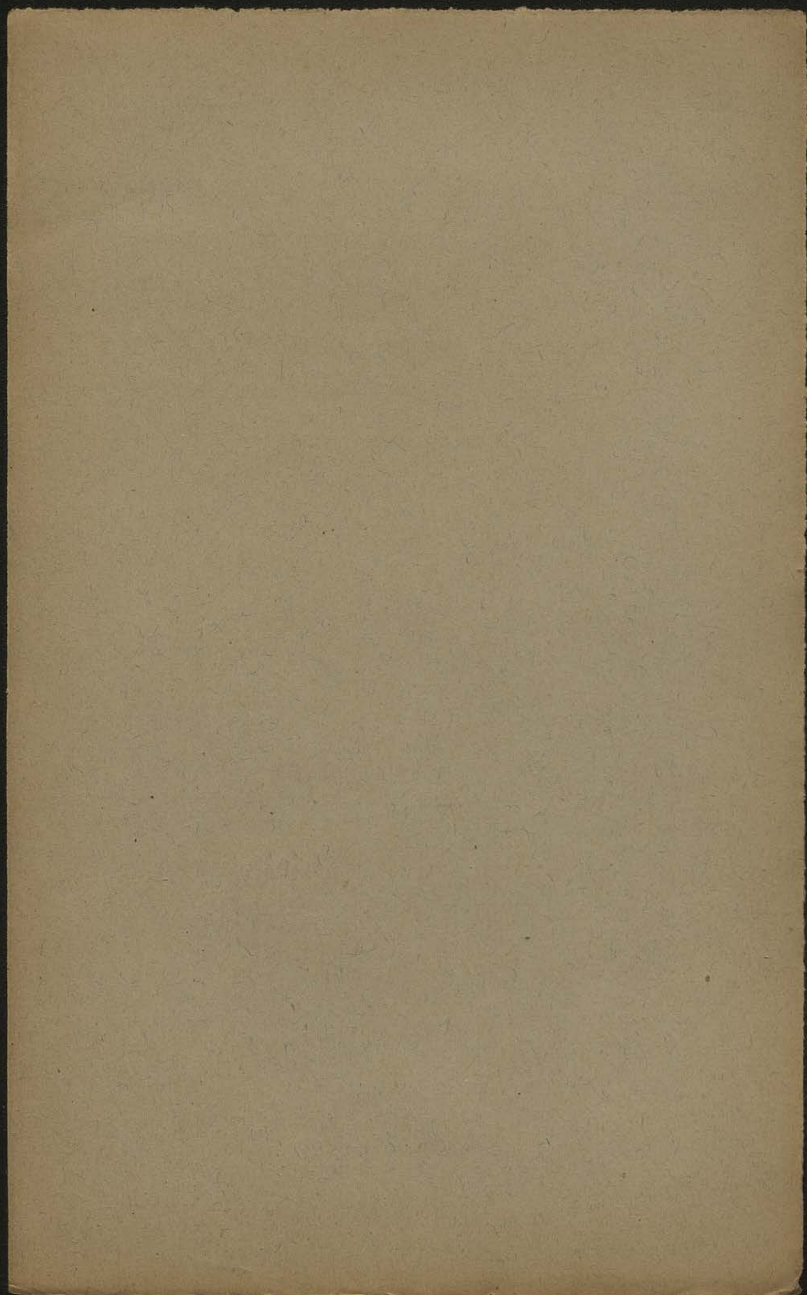
²
Znakomitość - i. t. sci - i. um. & osoba znakomita, odznacząca się pod jakimkolwiek do-
 dadum względem „Ukraszwały tu osoby
 nie pieniężnego kapłana towarzyska,
 ale czasem bywały i znakomitości” Zt.
 kras. 72. 100. „Był radca miejskim, de-
 putowanym na sejm, wyznaczone bardzo
 chętnie około jakichś tam politycznych
 kombinacji i t. p. Stwierdził, wyrost na
 znakomitość jakiegoś lwowsko-galijski-
 ego.” Zt. 2. 33. 16. „Nikt nad nich nie
 wieciał większego porzucenia dla
 imienia, więcej cudzoziemskich zna-
 komitości” Zt. wiek 1878. 13. cf. zna-
 komitość „Gdzieś tam i akurat kartej-
 nowej znakomitości” Hey. L. wów. 1887. 163. 1.

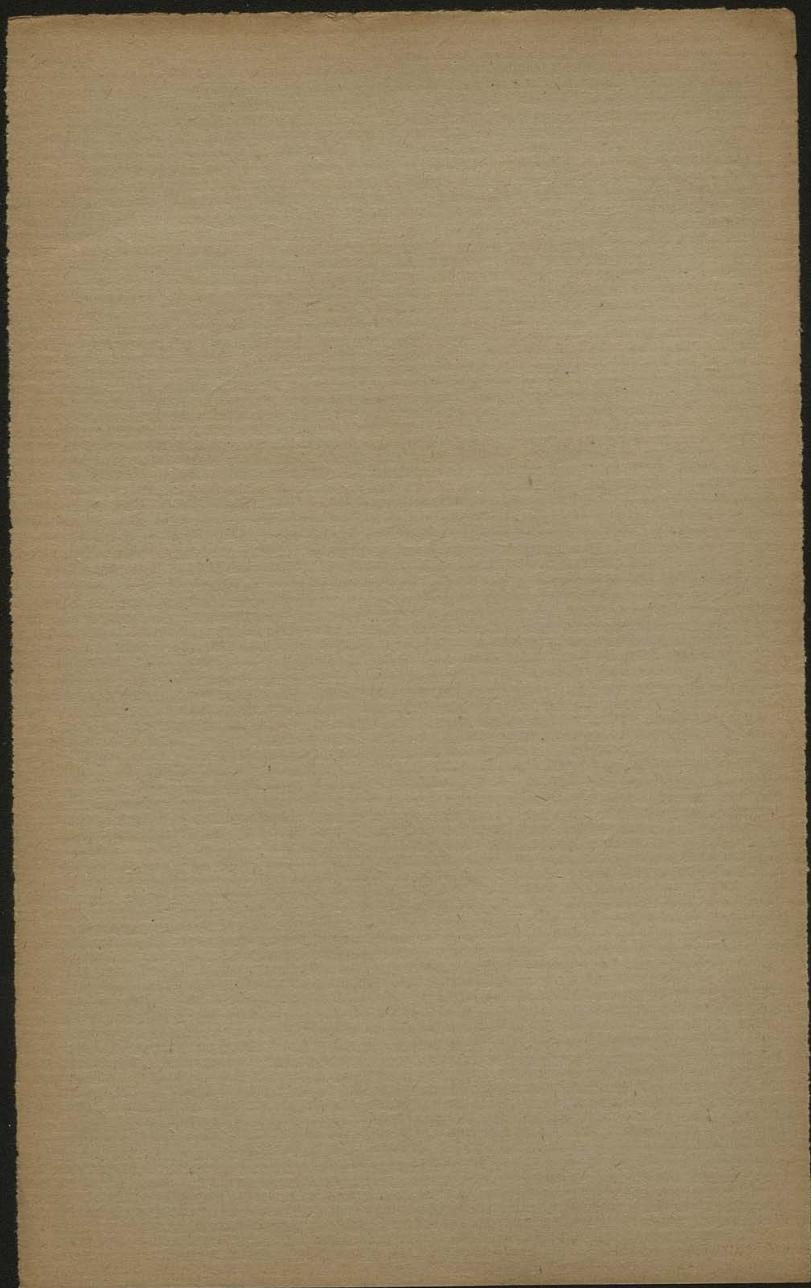
Znacznym - a - e, cie powst. z krawny, dwy, ude-
rzejzy wielkości „ W ten sposób, wyst-
kie już potrafiły do budowania kolei re-
lacyjnych bzdzienny mieć możliwościarnego
wynobu, porostawiając jednocześnie w
kraju znacznym kapitał "Now. wieś".

1877. 13.

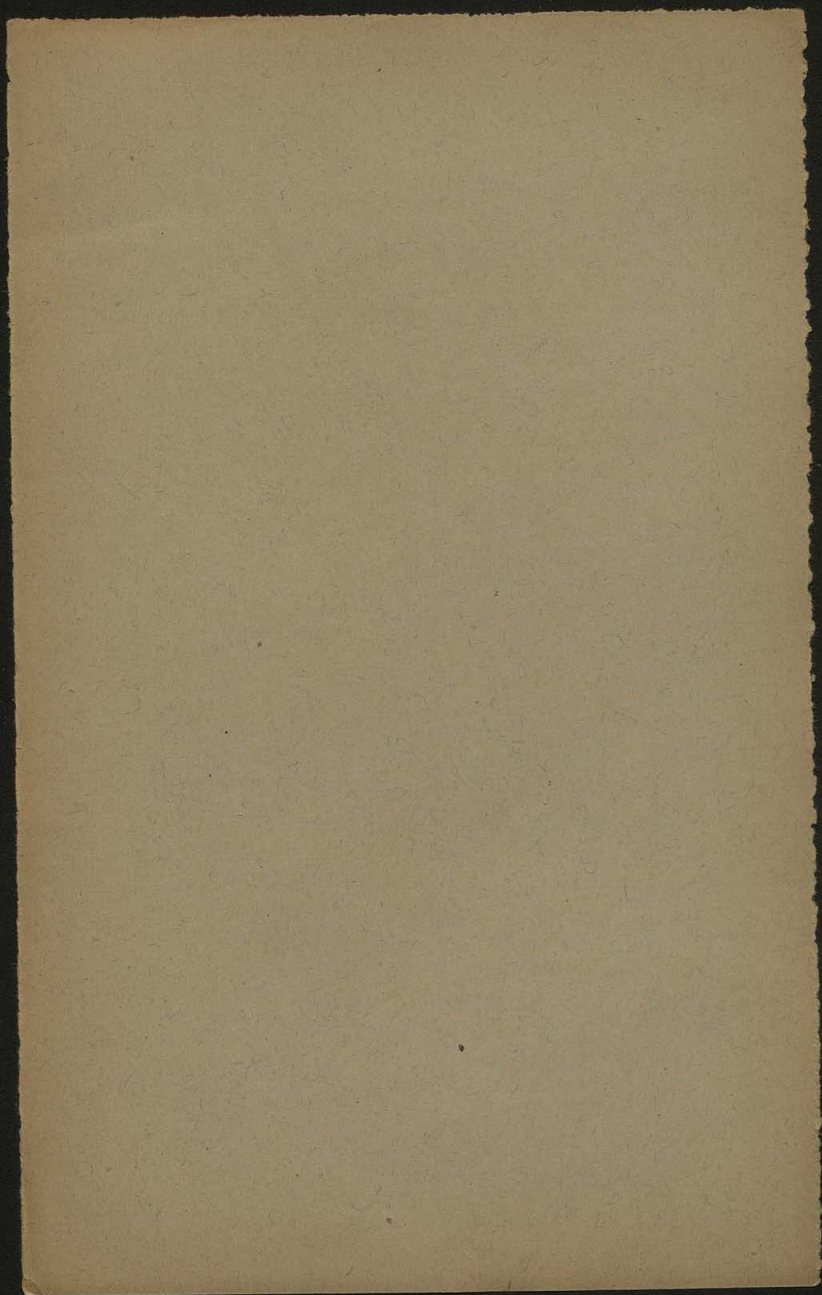

Znalexi' - taxt - kuaj'dzie w. ch. dku. & u. ludu wyko
 prost. forma, kuaj'di "i" „nalé'ie” w or. pr. „nalixie,
kuaxixie” kam. kuaj'dzie & w Galicji w
 powr. wyciu „kuachodzie” „w wiezw
 ściach kuachodzie” ulgę w wspólniej modli-
 wie” L. Kwart. 2. 223. cf. uachodzie

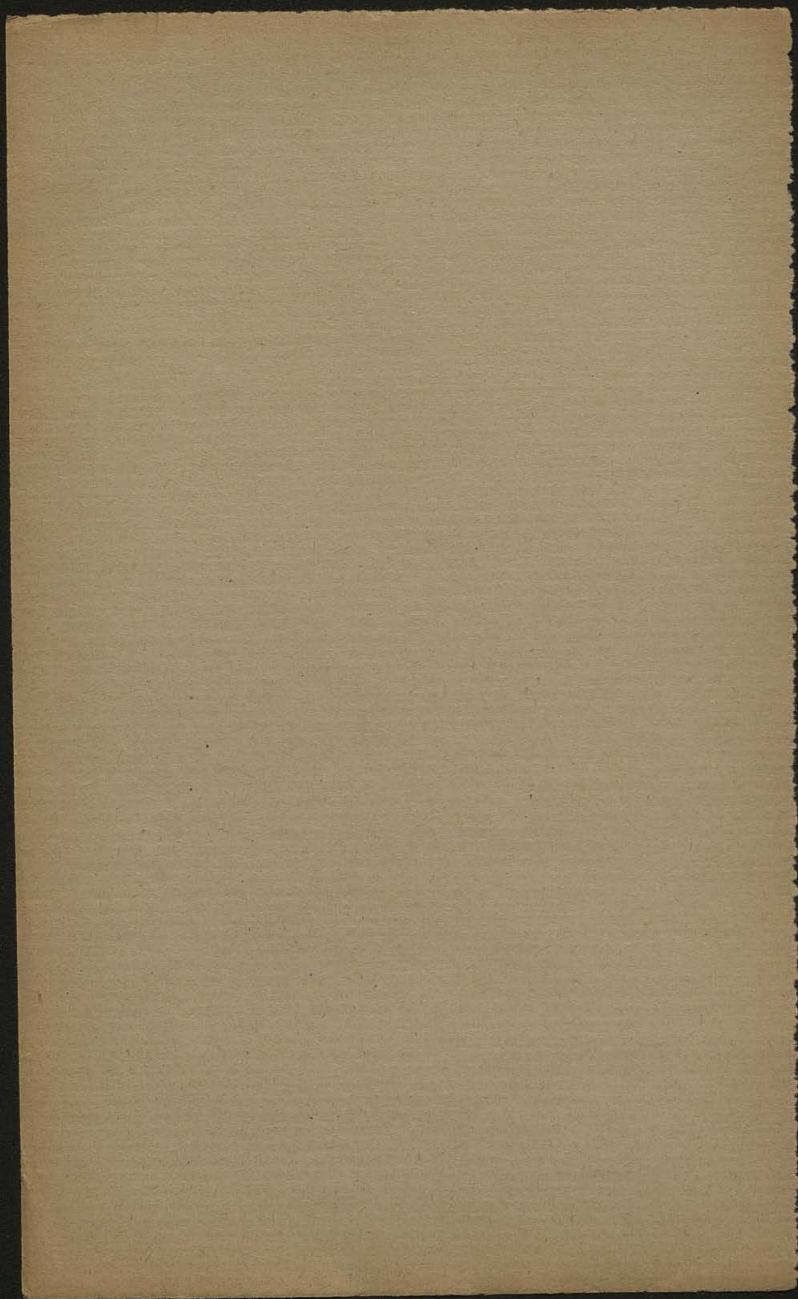

Knalexi' sig - art - of' die st. raim. dnu. & okasai' us
takim jak potreba. „Dunmy byt' svojem
heroicnem knalexieniem sig” J. K. Kvarn.
73. 155.

Znamieritosé - i. x. sci - i mu. & osoba xuanie-
nita, xuakomitosi „Dow kriginej mar-
mutawej był pod względem towarzy-
skim zbiorcem waelkiego rodraju xua-
mieritosi” Rodz. opow. hist. 158.

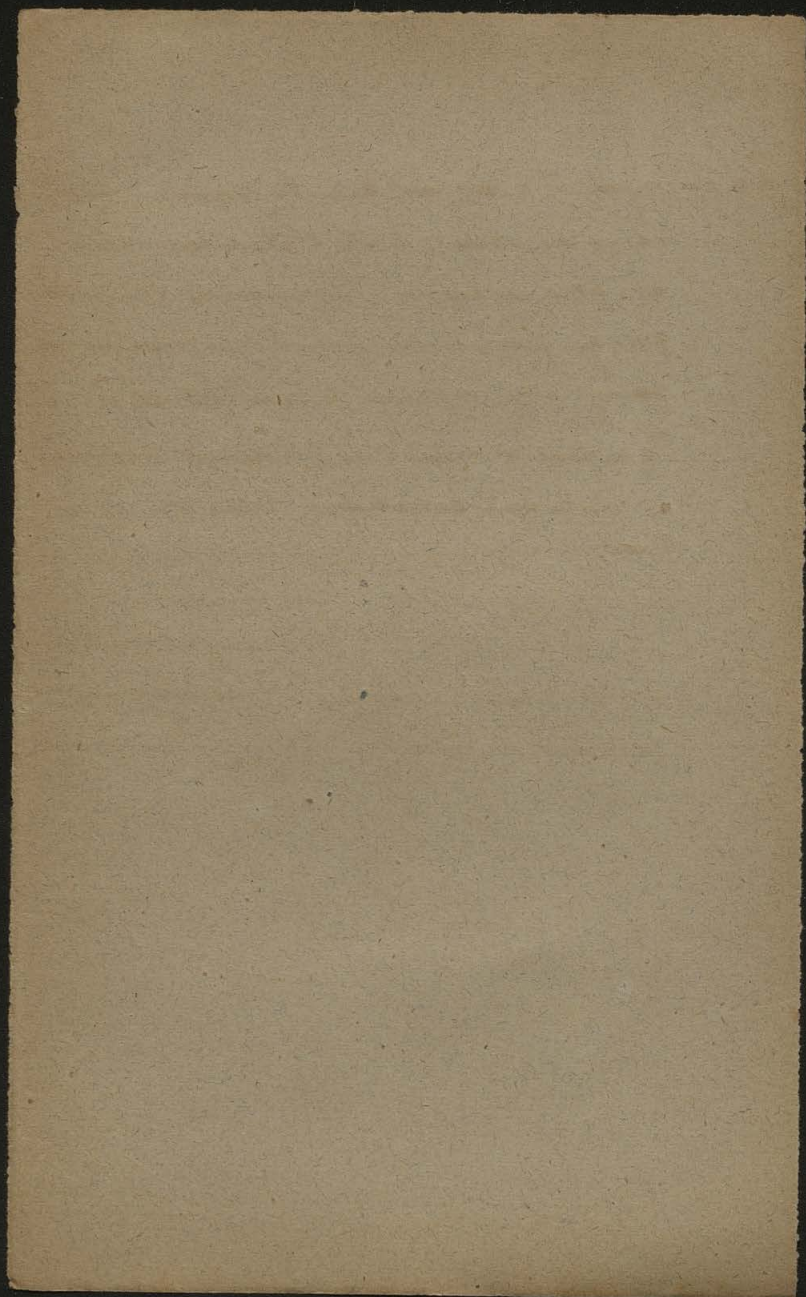

213

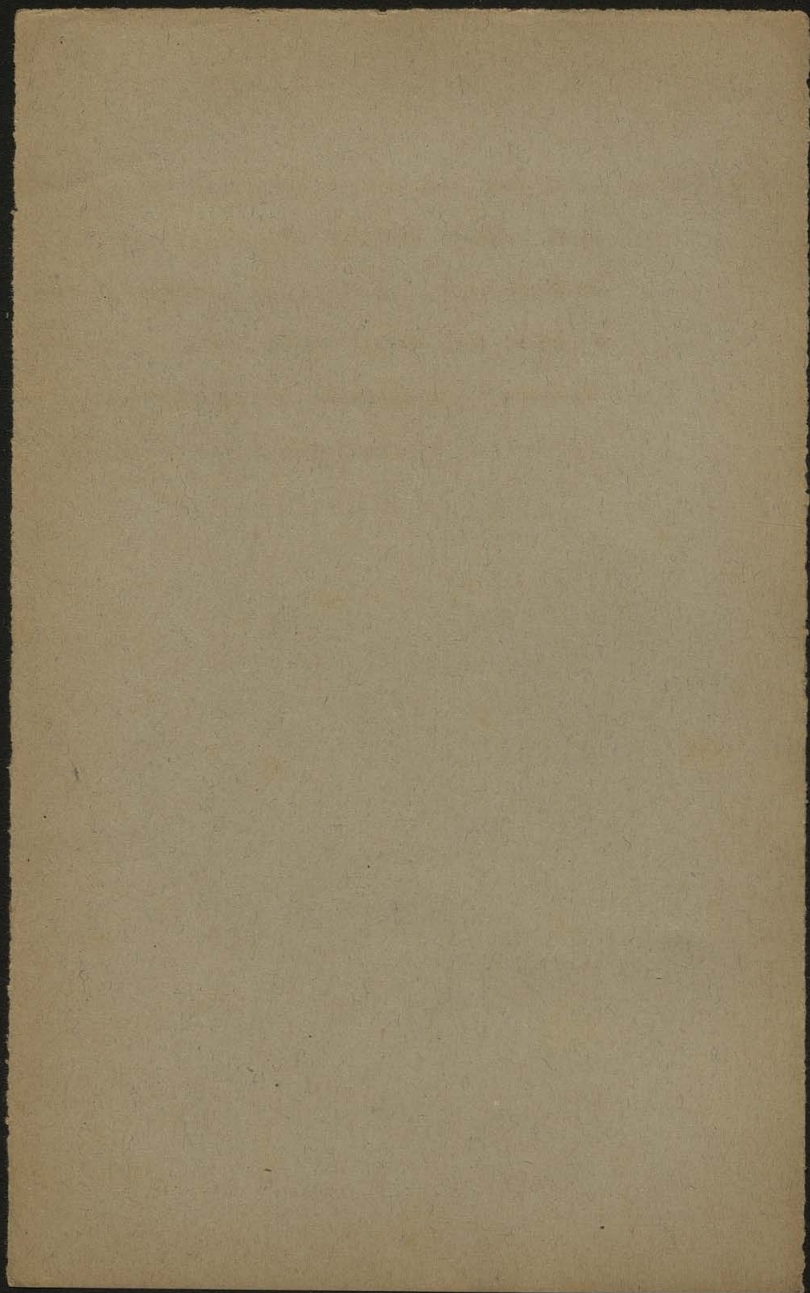
Znawczywi - i. i. nie um. kobieta znawca, zna-
ca się na czym. „Daty statystyczne zbiera-
ne przez znawców i znawczywie, tak co do
posługi prawniczej, jak i uczenia cywilnego, jak naj-
pomysłowiej wypadają” *S. lwow. 1885. 38. 1*

Znawstwo - a. n. ber. i. um. „Rozprawa napisana
z naukowem znawstwem” *Dziennik 1886. 231 rok.*
Lwów. Znać się na czym. „W tych recenzjach
wiele było stylizacji, niż znawstwa” *M. Ga-
wul. Dziennik 1886. 323.* „Widniwy w tym tra-
ktacie z nadkrytycznem znawstwem wapro-
wadzone zagadnienia.” *Dr. Ub. Ogn. dom. (Lwów.)*
4. 178.

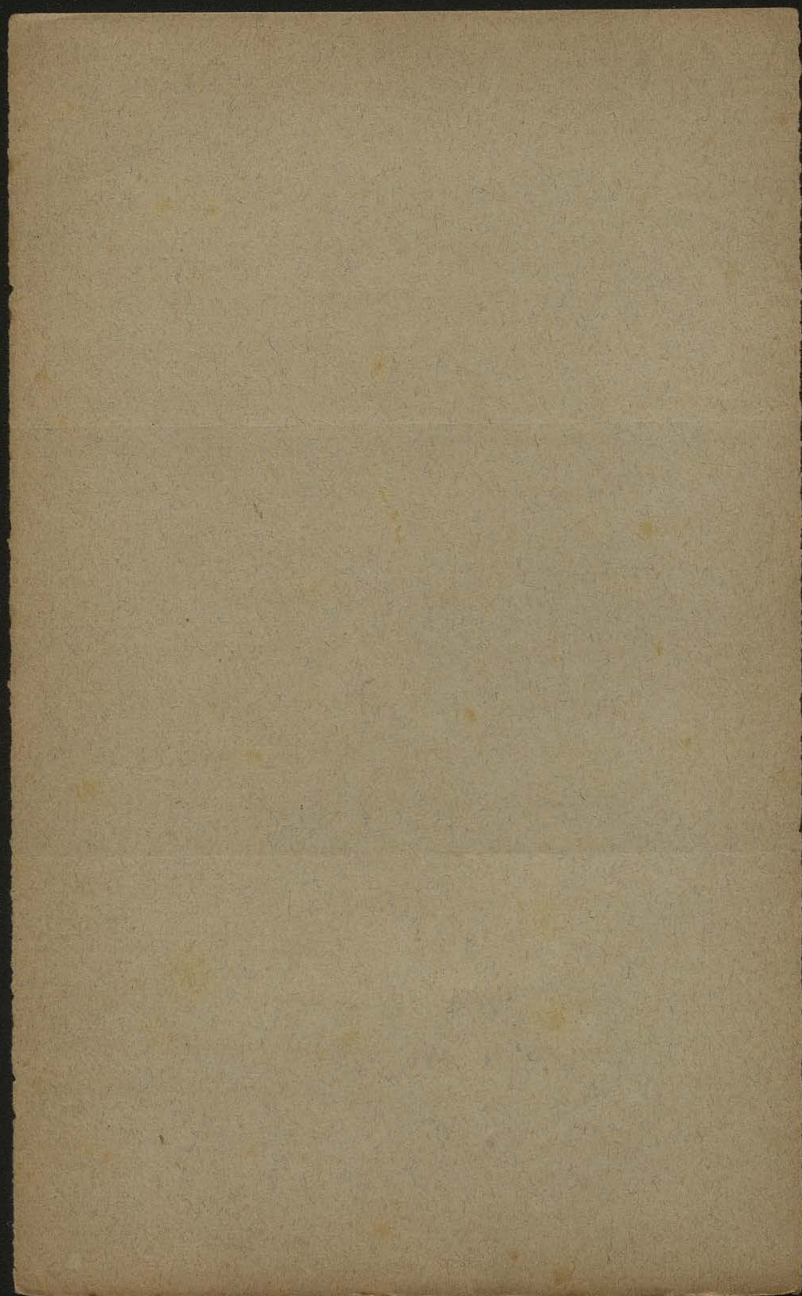

Ingcanie - а н. nia - саи мн. н. Ingcanie is, оуи-
 нии слова Ingcanie is, pastwiecie is,
do kucanie, „Nie majze nikogo x ro-
 danyu lub knajomym obok siebie, do-
 kucawat upokorac, naigrawat is i
Ingcanie od stowynicow” J. Gord. Kank. 235.

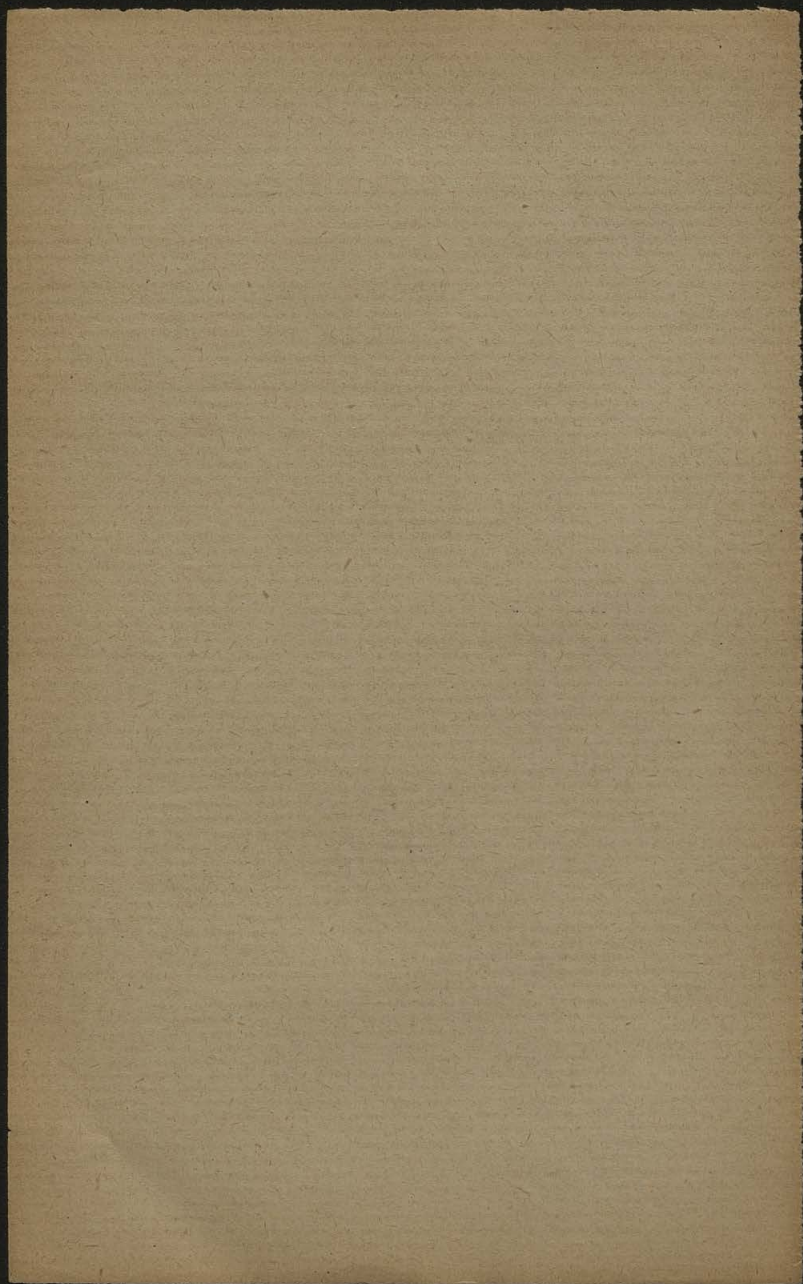

Znieczulac st. ca. n. d. k. Znieczulic d. k. wywo-
 tywać umyślnie znieczulenie ciała w
 celach lekarskich, ~~znieczulenie~~ miejscowe t. j. w po-
 jedynczym ciele lub w ogólne przez
 wywołanie snu „Zdawać się może, że
 chory umiera od zbyt wielkiej dawki
 znieczulającego pierwiastku” Now. 1882.
 102. 1. „Oto chory, którego chce znieczu-
 lić za pomocą chloroformu” ib. „W
 chwili, gdy ciałko się bezwładne, co jest
 dowodem znieczulenia, zaczyna się ope-
 rować” ib. „Potem to doświadczanie
 przemienione w trawie melancholii i
 znieczulającego apatyę jak dla fizycznego
 organizmu człowieka, tak dla talentu
 poety mogło stać się zgubą” A. Detik. Przew.
 nauk. i lit. 15. 409. „Wodochloran kokainy
 wtrysnięty, wywołuje miejscowe znieczu-
 lenie przy umiarkowanym zglewie” W. Wiewióra
 Ochr. 23. 232.

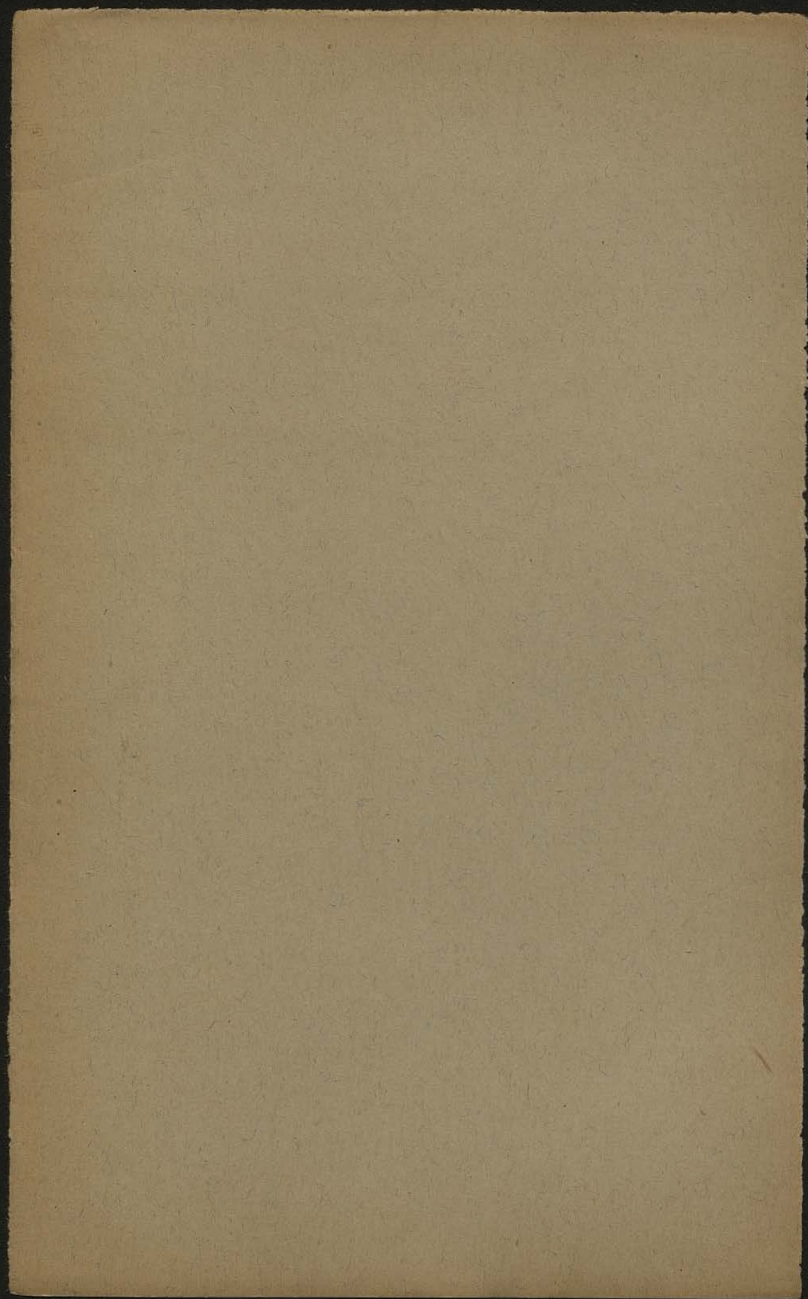

Znieprawiać at a st. w. ndhm. czynić kogo nie-
 prawym, popychać do czynów niepra-
 wyde. „Głód temu się różni od pragnie-
 nia, że kiedy ono nieprawia człowieka,
 to ten go rozumievery” M. Gawał.
 Dłusko 22. 395.

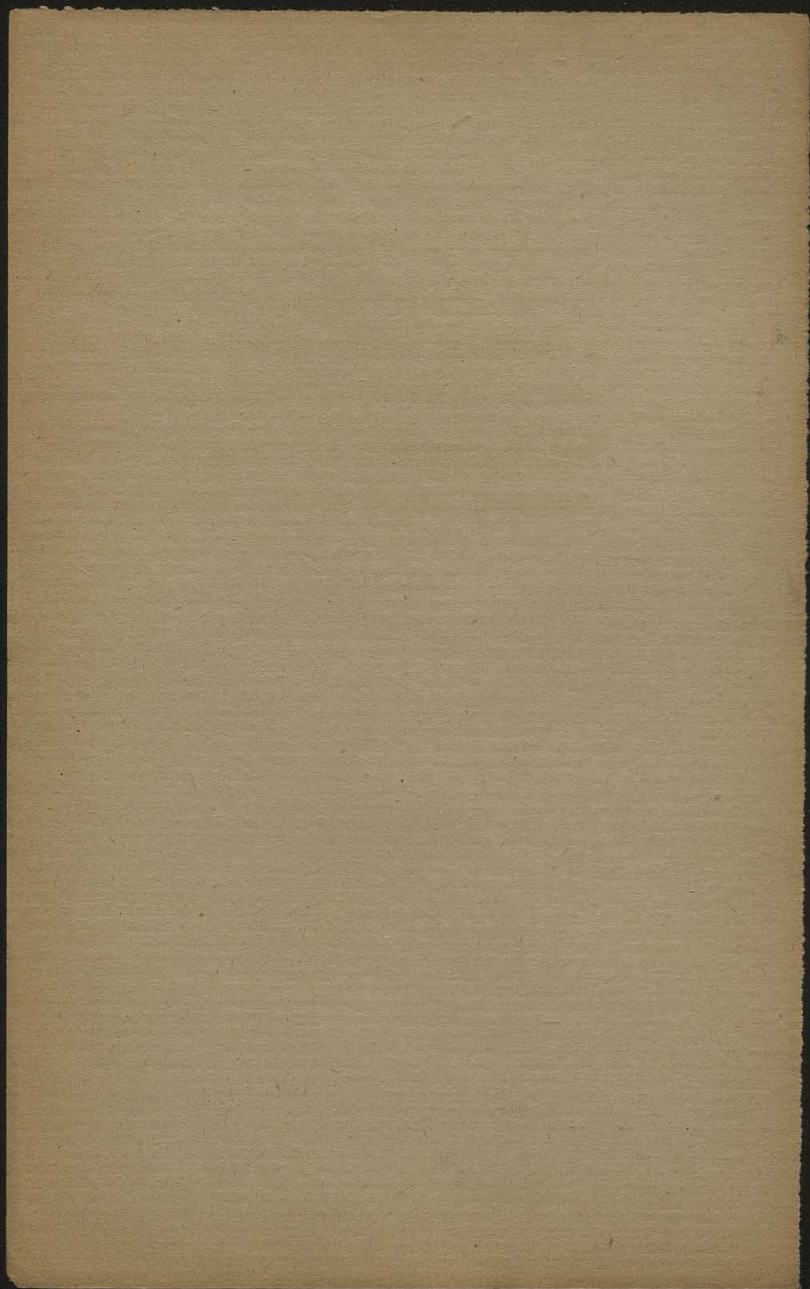

Znikai'-at-a st. uý. udkn. & zauikai', uikugi, ngdx-
 niai', schugi, uikuxemuiéi „Lex prório
 uzduy w okach prawie knika, prório
 ; dñei i uoi pñake; w bolesiach jęgo
 dla mnie wadzi dñka, siniech obudnuty
 woxpawie... Powied, i umawt z miłości”
 Ad. Mick. 1. 38

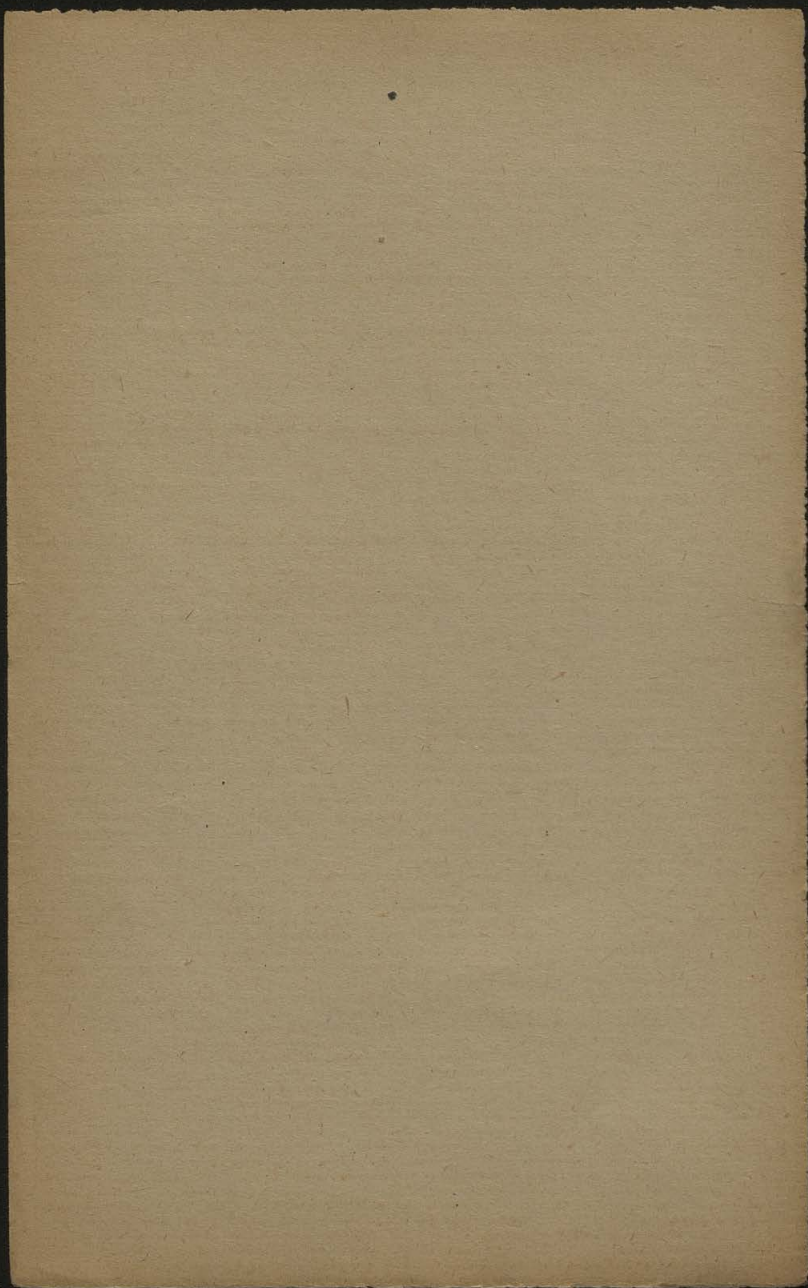

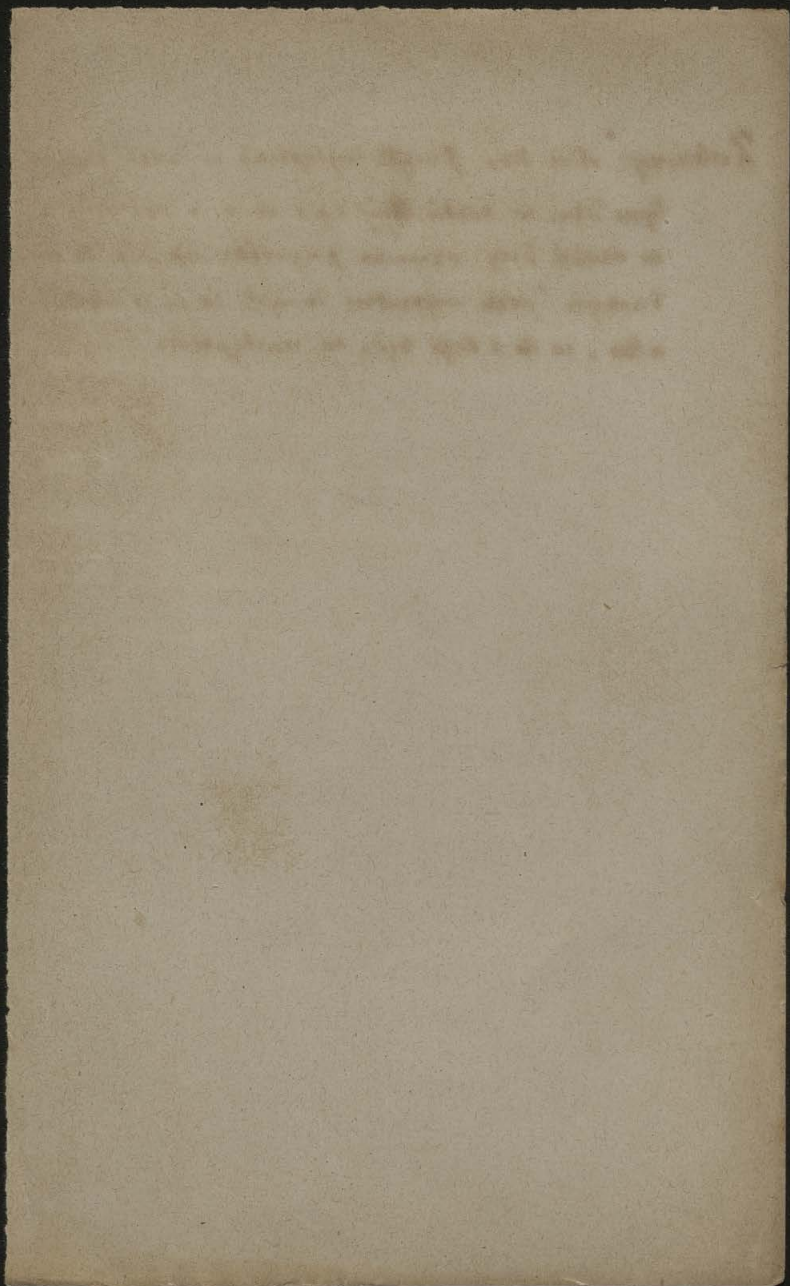

Znosok-sko. m. ski-vś m. prou. Delikacii, chu-
chrak, mineral, otowierayua bichy,
nie wyprytalewy finychie „Albo się
z nich nadąg bogatery lub znoski i
potwory” J. Kraś. Dolew. 1.65 „Do me-
go to podobne to stworzenie! Jakis
znosok!” D. Pol. Dk. Ser. 168. Na Padolu
„znosok” albo „mizyulka” zawiary: mycho-
wanie. A. Kren, Stow. prou. Now. Tow.
namb. 41, 253

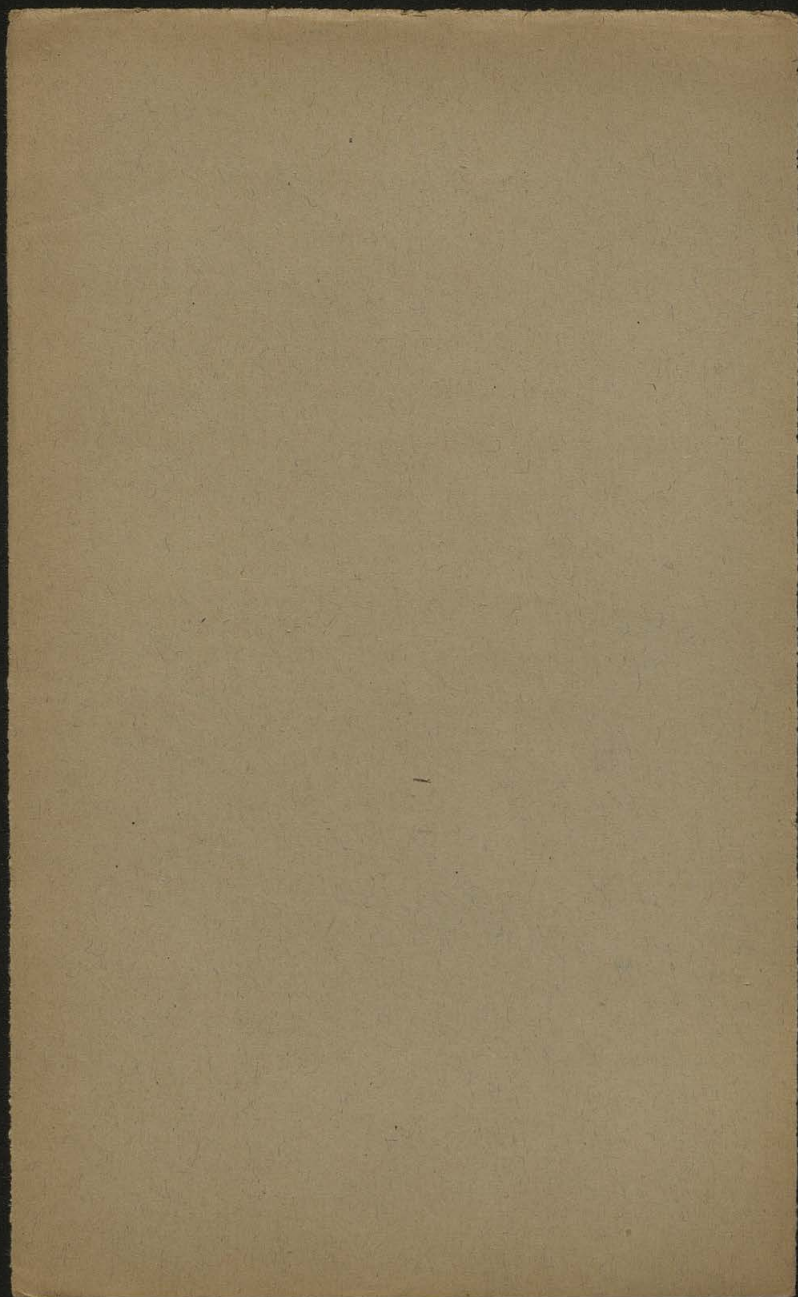
Zobaczyć st. w. dkn. & ująć wyłączenie w czasie przywr-
tym dkn. w osobie Zuj l.p. i m.u., a niekiedy i
w osobie Zuj; oznacza pogroźkę up. „Ej! bo zo-
baczysz” przez wyrażenie domysł. co ja ci zrobię!
albo „co to z tego będzie na następstwa!”

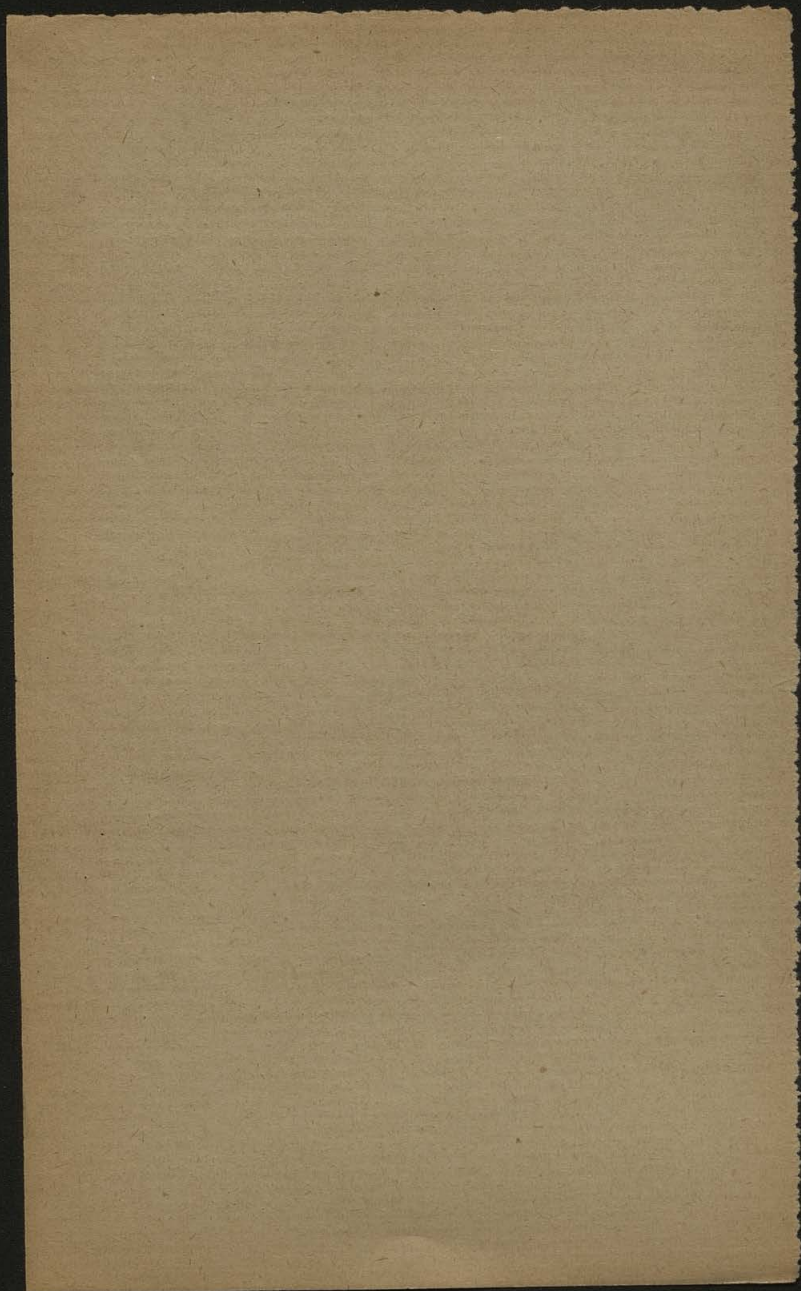
Zobojętniac'-at-a st. w. ndku. Zobojętnic'-it-i'

dkm. czyni obojętnym, bezwładnym,
niezgodliwym, w fiz. i chem. neutralizo-
wać, porobawiać działalnoci, „Przywy-
knięcie do ciągłego obrotu pierścien-
nowi tej zobojętnia ludzi na ich zna-
czenie” J. Krasa. 32. 112. „Mysł jest tak
jak w świecie materji czynnik chemi-
czny, klony burzy, osiedza, porciastawa,
zobojętnia, ten nigdy nie porobiwa nie
poroz nas bez skutku” ib. 3. 5.

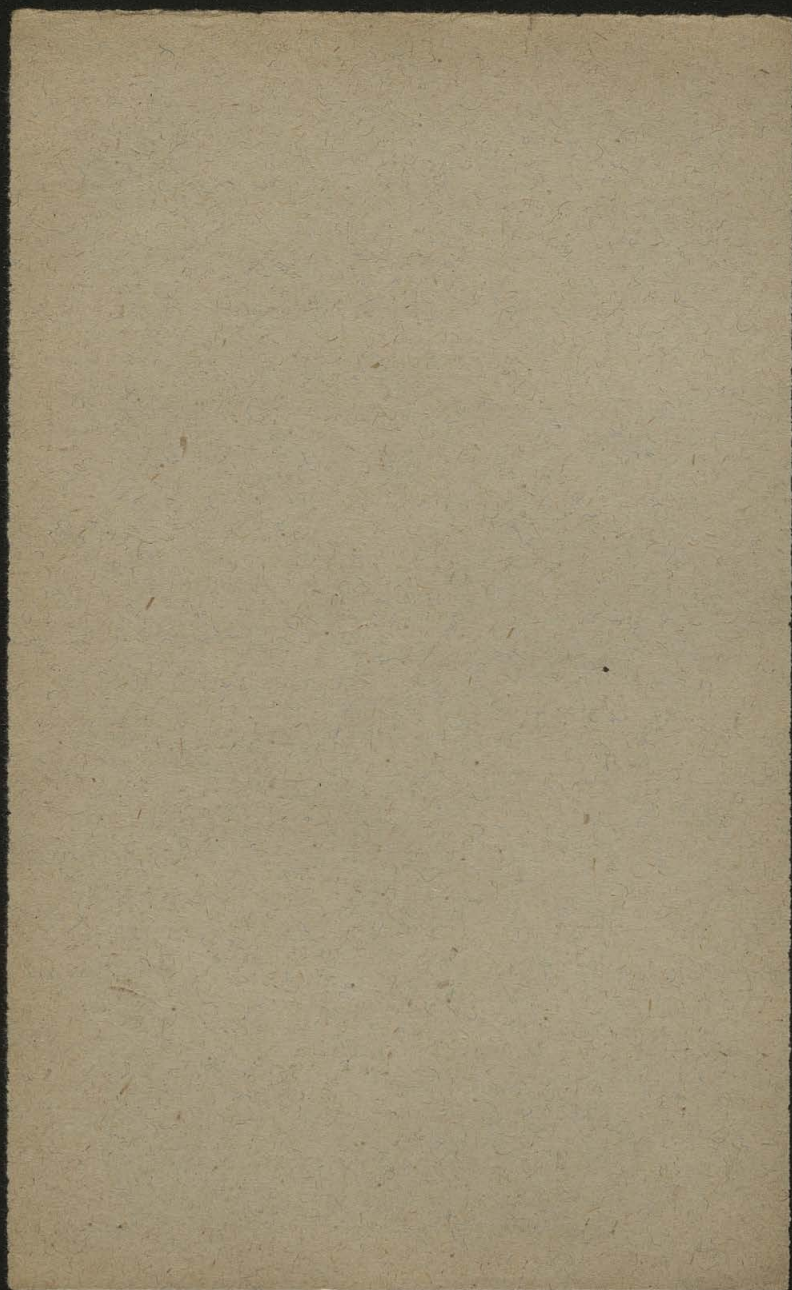
Żobojętniałość - i. z. b. a. s. m. k. o. b. o. j. ę. t. n. i. a. c. i. e, obojętność na wszystko „Trzeba być
dłwiej na granicę, być w ich miastach
i wsiach i z bliska przypatrywać się to-
watom i samolubstwu ich towarzystów,
które jak wie skawoświeckie borysowa,
noszą się swemi po gwałtach ludu pę-
dzące, na kotach pańs rynku i intere-
su granicy, ciążąc po ciatach tłu-
mów zgłodniałych; trzeba doznać tej
potwornej kobojętności, aby umieć
ocenić, ile jest wrobów i pcamykh
żywiótów misiać się w naszym życiu
społeczeństwie, mićnowicie na wsi.”
Z Dziennika. 5. 26.

²
Robojętnienie - a. n. obojętność nie naturalna

lecz nabyta skutkiem okoliczności, Nie-
 wrażliwość to niestała i przemijająca; nie
 mał robojętnieniem, jakie obycie się z
 niemi nadaje "J. Kraw. Wiek. 1878. 4.

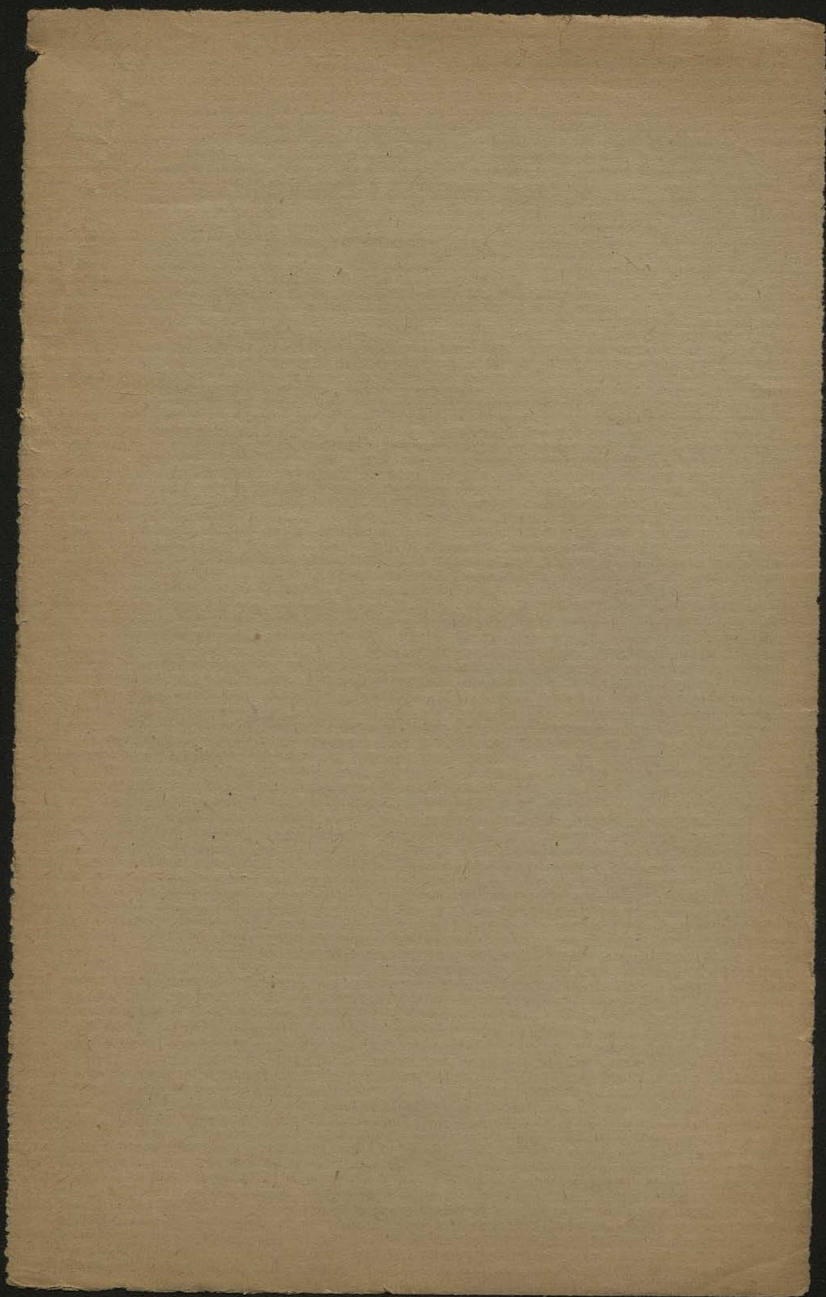

Łoil-a. m. ^{„łowię} le-ow um. od nazwiska Łoilusa sty-
nego & słotliwoci kryptyka greckiego,
posp. ciałowiek kryptukijcy słotli-
wie i potężniejszej cudzoziemca, kryptyk
pełen kółci „Gdyby kto Łoile wrotem,
& obosiewany nań za to targnął us
okrotem...“ K. Węgr. Pisma 6.

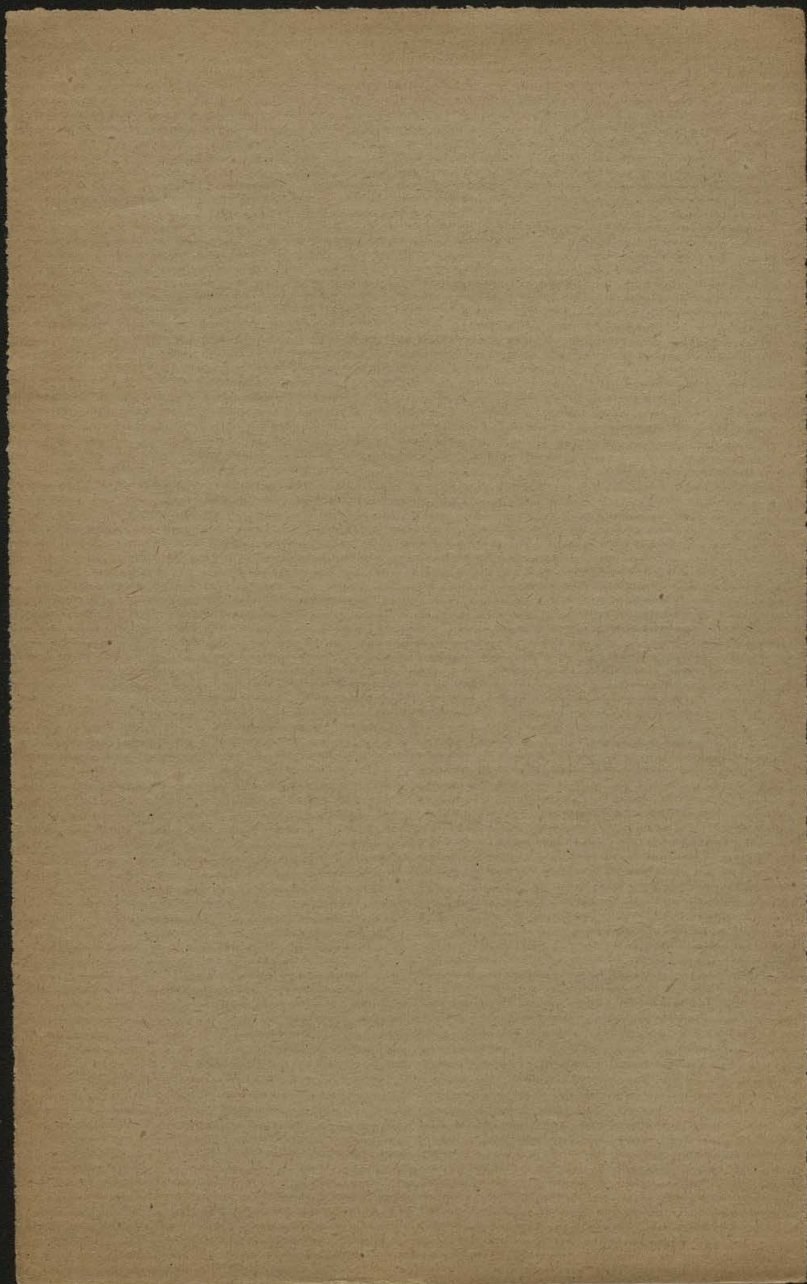
Łoilowaty-a-e, nazwał Łoila, jest
on łoilowatyj natury, & gnyłiny, ale
widzi jarno „J. Kraw. Sita war. 2. 64.

Łoilowski-a-ie, właściwy Łoilowi.

Łusierka - i. z. Łusierka - i. z. Łuska - i. z. spien.
 innis kobiece Łusanna, Łusia, Łuska
 „Wszystkie panny w wianeczku, iio Łu-
 sierka w czepekku” O. Kol. 1. 159 „Łuska
 jego podła niego chodźta” ib. Łusinnia
 i. z. „Łusiu, Łusinniu biegaj przeko po
 Doktora” A. m. Fv. Dnia 8. 230.

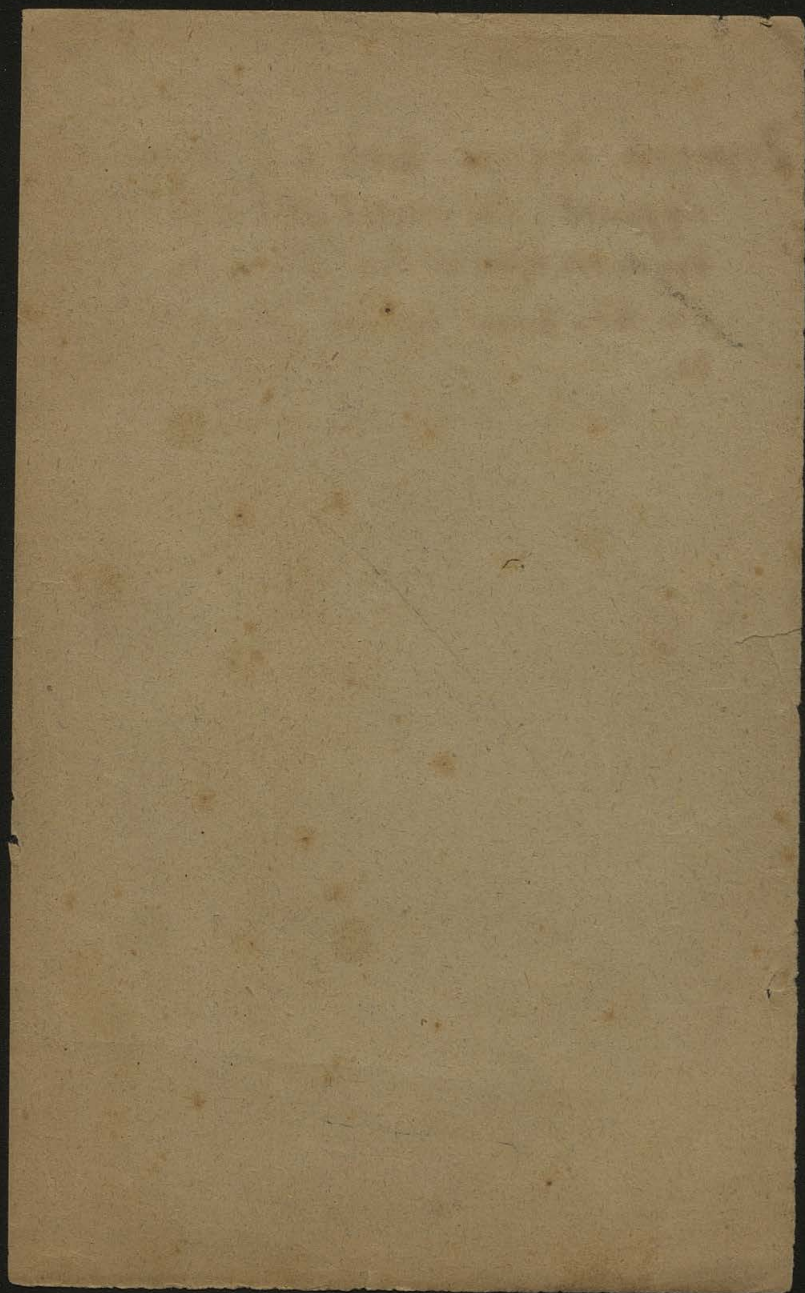

Zwierostan - u. m. stan pod względem ilo-
ści i jakości, warunków i t. p. w jakich
znajduje się zwierostan w danej miejscow-
ości „wiele z nich ma strzelby i polują,
kłusując nawet i w święta; dla tego
ten zwierostan jest w tej okolicy bar-
dzo lichy” wieś 1886. 216. 3.

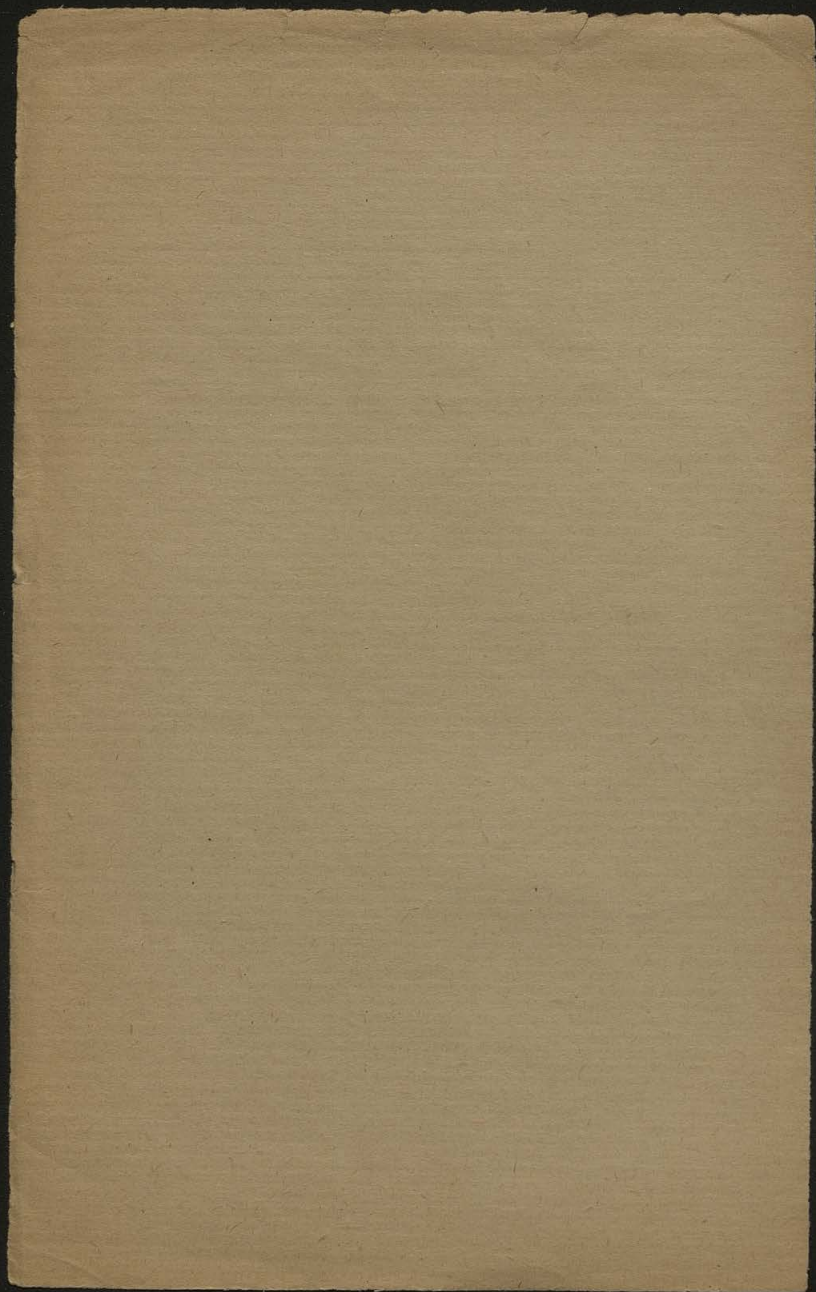
6

Zygmunt, Zygmunt, Zygmunt - a. m. xdrobu. imię
 Zygmunt „Idź wrogów górze ci się zda, mój
 Zygmunt, tyłko nie tam” P. Kraw. Wiek 1878. 69.
 „Ten totra kawał, Zygmunt” P. Kraw. Wiek 1.
 22. „Prawda? jaki to dżik xrobił się z moje-
 go Zygia!” M. Bat. p. c. d. d. 38.

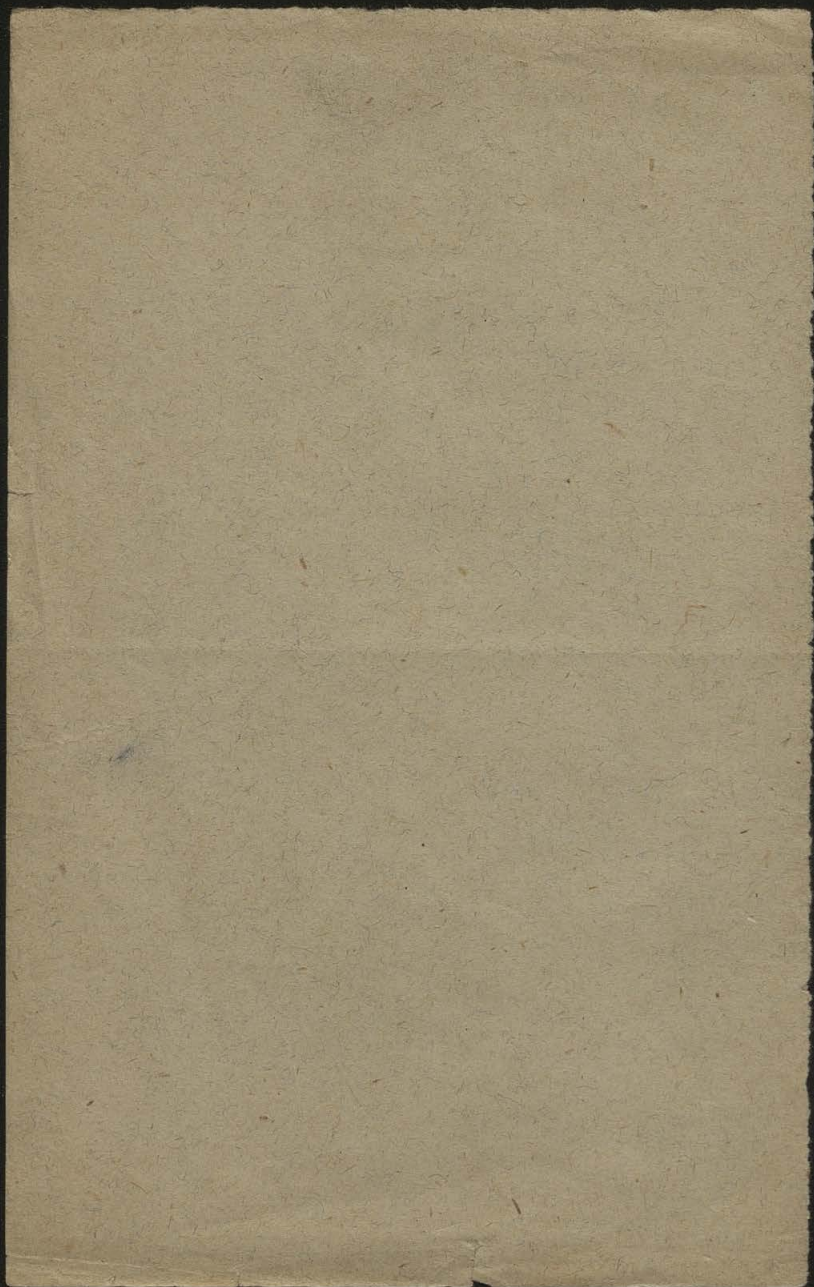

Łaneta - y. ż. Łancia - i. ż. z franc. Jeannette
 imię kobiece, Joanna, Janina, „Namię-
 wiono go do ogrodu, miała tam być
 jabłko stawia Łancia” *Żł. Wskr.* 73. 150.
 „Gwernantka panna Łaneta” *Elp. mł.*
 i *Sta.* 2. 51.

Łuk-a. m. ki-ów. um. & prow. Podole, wót.
A. Kren. Rech. Tow. nauk. 41. 253.

AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE

Nr. 3048

przedstaw. 24/XII 98.

6894/II

381

= 2 XVII (dodatk.)

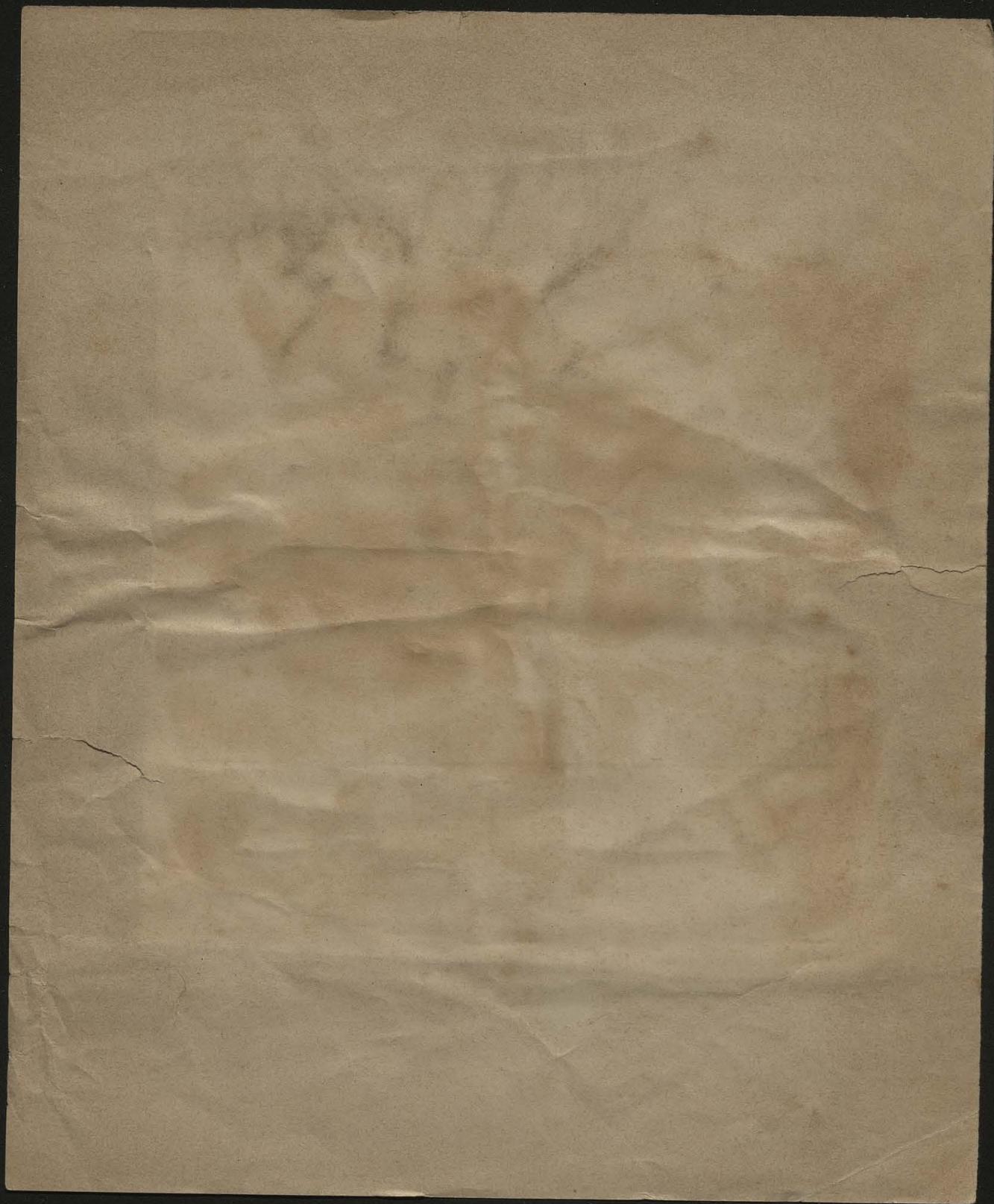
Prace 189

Non omnis
moriar!

Na konkurs imienia Lin-
dego 1898

na ręce Jego profesora H.
Estrichera.
w Krakowie.

A, jako pierwsza głoska abecadła S. od A do Z (zet) = w rysku, od początku do końca, nie nie mylącej, od deski do deski. Nie chciał mi mówić, ale w końcu od A. do Z. wyświadczył się z całego dnia" J. W. 55. 32. „Znam od a do z w rysku nie sprawy twoje" ib. 60. 129. „Pochwale się, że słama tym razem powiedziała prawdę, i że całe wyłożenie dziennika, było od a do z prawdziwem" Dłuski 23. 325. „Teżo radzają wyukowo pisać krótko, nie sąta się od a do z z najciemniej dobrej powieści" ib. 231. Głosownia. W mowie ugrupowanej wyznaczanie samogłosek A, z wyjątkiem nosowego a, jest jednakoowo równe, a przyznajemy nie przedstawia takich uderzających różnic, aby zapisać koniecznym dawny ugrupowy krótkowania (a) obecnie kani chary. W gwarze ludowej nas posiada następujące cechy charakterystyczne: 1. Najpierw krótko jest wyznaczanie scieżnione, przechodzące w ai, o, a nawet w oi i u (to ostatnie tylko przed spółgłoskami m i n); napotyka się ono w Krakowskiem, podgórzu od Podatka, w części kieleckiego, na Silesii, w całej Wielkopolsce, ^{z wyjątkiem} Makowsku, wkraina wrocimie w ziemie chełmińskie, gdzie daje się słyszeć już tylko przed spółgłoskami m i n, lubo jest tyle wyjątków, że stało się prawdziwie na to wyznaczanie są niepodobne. Na porównanie obserwacji mowy polskiej widać, że to ustaje. Porów. O. Kolb. 4. 281 i 282, 8. 293; Tenie mater. do słow. prow. 1. 4, 8, 11 i 13. Sanylak ib. 1. 58 J. Hamura Zbiór wiad. do antrop. 8. 349 A. Krasnow. Alb. ułoda. 287. (Uwaga. Z prae etnograficznych jęz. posiadamy, nie wiele da się wyścięgnąć przykładów porównawczych do słownika, a z niektórych i nawet dawniejszych nie wiele, w ostatnich bowiem czasach dopiero, zaczęto pilniej zwracać uwagę na głosownię, gdy przedtem zajmowała głównie treść, a na wyrazach mało zwracano uwagi). „Je chotem na konin" O. Kolb. 6. 129. „Jeśli mnie nie pojnisz sięscio mnie nie będzie" ib. 113. „Mato mowa (mowa tj. mowy) proła, jeno stojonecho" ib. 19. 170. „Najświęta Panienko i ty święty Jone" ib. „Takie dobre zsiadte ułiko jako i maslonka, taka dobra prosta dżioka jako i słach cionka" ib. 13. 139. „Do roboty to nam kanię (kani) a kani nam nie o-kraucze" ib. 91. „W kwiśle siedziot, - a nie opowiedziat (sic!) Pan Jozus się

rozsmiot "O. Kol. Max. 1. 104. „ Sum se vod (sam sobie vad) starszy drwaba, sum
se vod, unio si kole swachnow - kieby driod "ib. 252 „ Niesiem miske petuz
fogty xebys sie druchmy najody "ib. 263 „ Siadaj, siadaj, Marys ko chaus
Antrop. 8. 270 „ Szukot jeden parobek stwiby i nie mo'j nigdzie noteni "O.
Kol. 3. 145 „ Tam mieszkot wrot i miot cokol wydawoi za magi "ib. 146 Na
Podtatru (pow. N. Sandec.) o proci xwyktogo siecnienia bramiwego jak a,
przed spolytkami m i n xamienia u a na g. Wpad do jankies jankinie i wrot
tem (tam) wotniwa, wotny na wancie stot "Brugl. liter. 1885. 9. 7. „ Enalaz kwane
iwotlo i od tego casu, jendaz tem pzuowie sie lyci "ib. 9. 8. „ Raz wypradta woj
na x Turkezi "ib. „ Tem xawse spiywajz jzuceli (awicli) x swici tsjuz "ib.
2. Niekiedy a przechodzi w e. „ Dzieciaki kawaliye oddeja kobiotke "O. Kol. 19. 178.
„ Lacon sie ga prosic: oddej mi, oddej. A on mi powieda. "Antrop. 8. 307 „ Rade
cesat i rozpletot wartoc twoj "O. Kol. Max. 1. 231 „ Dej sie na wotz kochanku,
Dej sie na wotz "Femie 13. 152 „ Ty sie kasin xdwedy nie boj "ib. 1. 244; we wotchod.
Makowian i Lubelskim przechodzi w uigskie ie „ Cygienska woda, xmany
glybokic i ogromne piaski "Antrop. 8. 255 „ Wypieniac (wypianiac) roztkseni
(roztksani) "O. Kol. 17. 210 „ Mas co powiedzieci - powiedz, - nie - niech to cygiens-
kwo nie xawodzi "ib. 218; xas' w potm. Pomoran i w Pomexanji przechodzi w e
xawne przed spolyt. i up. „ No meli, nawicli "xam. kochali, nawicli, kwanow.
Abb. wlotz. 287. To przechodzenie a w e napotyka sie i w klasie oswieceniajz,
gdy mowa cedkna przybiera celny efektacy, Po czemu toki? - Beni rany
xawwajz, xawwajz x Loni pochodzi... nie mo'jemy oddai tamij jak po
xatny ruble. - Ah! jakie drago. - A xawwajz po czemu nam przybierze ten objekt? -
Po 3: 80 sekuncy. - widzi jeni dobrodajka, ze prawie bez xytu "Brz. Tyg. 9. 96.
3. Wzwanie w zwane ludowej a xymawia sie na potoczny wyraz niekiedy
x potoczny jak ha, a czesciej jawnie xumawione jak ja. „ Siedziatny w ka-
rescie "O. Kol. 8. 110 „ Kawanu wrot w kawendz "ib. 191 „ Oj doлина dolina
da przy dolinie hangryt "ib. 19. 87 „ Jest ci tam pamiatka kieby k-aniosek "ib.
157 „ A wychodzi kawendaz: wrot i Maiku do mnie! "ib. 2. 159 „ Ryt

tu Mosick na kareidnie "O. Kol. 13. 172. „Jak w karmie kagraja, teci jaxe dysy" ib. 6. 117 „Zeby bylo seni kowi w karecie, zeby byli sturzy w jaksamie" ib. 18. 72. „Edkieas sie podziat fantos niebore?" ib. 2. 105 „Na Marowian: jadwint v. jagwint (adwert), jaturaturie, janniot (aniot), japtycarz (aptekarz) "Antrop. 8. 251. „Tannae: jagryst (agrest) "ib. 257 „W kujawicki uwiwiz: ~~fuchso fuchso~~ jagwint, jagryst "Bst. rkp. i O. Kol. 3. 114 i 4. 271 „Spiywaja jenieli (anieli) "Oz. lit. 1885. 9. 8 z Nosowe z na Marowian prechodi czasto w um lub um, Preleciot sinu gotumbek bez dumbek, krobke starsy drwabo kole stota porumdek "O. Kol. Max. 1. 251 „Usiundze naso panno mioda na drizy" ib. 245 „Jaxe ich (kowi) zaprzegai, kiedy sie plun- tajz "ib. 250 „Treba i doc na niecutke, bpdie miota kumpai corke "ib. 262 „Ca- nie miody nie bundz taki" ib. 263; kai w Brusach na kowcu wyrcawio prechodi w u „Mowiz wige: idu, twoju, su, zamiat idz, twoja, sz. "Krasnow. Ab. miod. 288.

A, spijnik z anary to samo, co: leza, tytko, ale, jeno „Ulegl on karze ka wing nie swoja a swoich krewnych "k. Skaj. Jaz. i Jaz. 1. 210 „Ale bo ja panizka nie chie, a salashethi" J. Kran. 73. 116 „W matkieskowie nie jachichs tam delicyj, ktore sie tatowo przyjadaja, a uwarimij spolkii dla wychowania dzieci i dxiwigania ciqzami rywota su- kano "Twie Dis. lit. 6. 68 „Nie rozumij a stuchaj" B. Bot. Hybr. 23. „Potarato sie, ze nie bylo to todz narza, a angielka "J. J. Jiz Dis. lit. 8. 404. „Co za djabel tam katasuje? - Nie djabel profesorne, a student medycyny "A. J. Rolke G. lwow. 1886. 279. „Tak wyppomadowane, iz zdaje sie, sz to wloty nie prawdziwe a rezebione" A. Wilcz. Woty rob. 134. „Nie piewem kancelaryjcem a pluciem orke prowadzi "Wt. Malera Dis. lit. 7. 146 „Weste niego, w kadym oborze niema ani serca, ani ro- zumu, a tytko nauriztwie" Wt. Spas. Pol. jako poeta 60. „Seve narodu rzadko kiedy sie myli, bo ono szdzi nie ze stoia a z czupw "Wiek 1885. 227. 2. „Dyrektor przy- wroci urzednika na dawne miejsce, przyznajze, ze nie on, a dyrektora kaw- nita "Dis. lit. 8. 267 „Nie porzede dzis panije, a kumpiji uwe katariska "Swant. 1881. 40. 1 „Esz nie z pieca a z roina "Kur. Swist. 1871. 66. 2.

z stury do wampetunien obranu, objaśnienia stanu rzeczy, uwiadomienia, sielityrzoj wawoszenia „Plucy po moru choty wielkie wojenne i stetsk

jedem mały rybak. A był czas burliwy, jesienny "A. Mich. 4. 16. „Leciał syn bo-
ju w rodzinne nagrody - a leciał rybko z wiesiciami w kawody" S. Gomer. 2. 119. „Kresna
spółniżnia Domaratowych.. tworzyła tedy stronnictwo proce iżone dawnej wielkopolski
wypuszc. A powstach takiej Grymalisowa roli śród Wielkopolski szcza czasów dawnej
wypuszc od Domarata "K. Skajm. Jaz. i. Jaz. 2. 77. „Gospodarka domu w letnim surducie, z pion-
kiem w kębach. A piono było paciorkami ubrane "Zł. War. 29. 5. „Wtem dawa
wieszezas. Zgadatem się setnie, wżi wżiżtem się karkera, a doli, pamiętam jak
gdyby dris, grybki, ugdryki wyboone, kunkelki i rybki "W. Pol. 3. 27. „Nie dlat
o mi, nie pytał się o mi, na mi nie odpowiadał. A śpięwał się z robotą, jakby
kto stał nad nim i napędzał "T. J. Jaz. 1. 143. „Niedostatek ten dothliwie ceni
się nam dat pierwszej karkera, uoy po wypłynięciu z portu. A była to uoy prop-
kwa bandro "Tewie Wis. lit. 8. 373. „Wszystkie te wypary następywały rybko, jeden
po drugim, a był w nich jakiś dziwny urok dla wryskich obcych "Z. Łachow.
Mar. Por. 10. „Aż rax... a było to już w trzecim roku tego mojego pielgrzymstwa
prowanejgo z odprustu..." Z. Kark. 2. 378.

§ kilkunastokrotnie powtarzane poniższy wyprawkami okrestajęciami przymioty wy-
jesi lub wady, albo wyjesi dżiatanie, wyjesi okrestanie dosadniejszym, „A matka mi
witał z radością synulka, mił chwalił... a dżiciz kochane, a mił, a moje, a ja-
kie to stroje, a jakie statewane "W. Pol. 3. 26. „Wystaw sobie figurę w karkera-
wych wpyartych sukniach bledz, xwizdł, a kłanicyjgę się do kłota prawie, a
pokoruz się do wyderdwa prawie a poklebićgę do impertynencyi "Zł. Kark. 13. 30.
„A jakas praprostosć w gniwaderaku ze uchrois i pytow kwiatowych ustaniem
roita się obójgę, a jakie śpięwały jej pierni anielskie" ib. 58. 29. „Oncarna takie
nalezanie, prapponowanie, neszumizie przed wery, kapytanie, Nie chiałbym być
włedy w skwirze Marysi, stwizęj pami Wawornycowcy, aniteż w skwirze samego
pami Wawornycowcy, których rozrypata po całym mieście. A lećno te, a biegnij wy-
wo, a prapnies, a spręgnij, a karkier i t. p. "A. Włach. Włach. 1880. 138. „I powato od
jednej do drugiej karkier: od wspomnienia do wspomnienia, od karkier do karkier:
- „A karkier, a dżiciz, a straty, a karkier, gdzie czego, tam pyta? gdzie karkier
juz rady?" W. Pol. 7. 203.

§ w podobuciu krawcun, z dodatkiem: to „a to” wamnie uadko my-
 słuwanie krawcun przeciwko komu lub czemu, umiowanie trudności i p.
 „Dziadzi krawcun wywodzi różne na mnie rzeczy: A toś z dawności. Długo wi-
 mien, - a to: niemiernie nijałkiej przychylności, - a to: robić ci się nie chce..” O. Koł. 2. 272
 „Czego my to nie wymagamy od tych biednych artystów! A to ten się wytłuma-
 czył myśl autora, a to wio się zrozumiał, a ten tu oto - zaprzepuszczał abyś
 statuki praca swoją grę” S. Kozem. Słownik 18. 159. „Kasia w charakterze parla-
 mentarza cięgle niepokoiła młodzień i drugiego pistrwa. A to panie prowaź,
 żeby panowie nie trękali, nie śpiewali... A to kumio, żeby poświe do domu nie
 wracali i t.d.” Karas 1878. 2. Dod.

§ „A to” w krawcun: dla tego, z tej przychylny, albo też dodaje się przed-
 tem i podobuciu wyrażam, dla usprawiedliwienia, wytłumaczenia po-
 wodu „Kumio! krawcun i uad wielkiej wódki przed obiedem i wieczorem nie
 piję, a to krawcun do kogoś chwyci do starego Marcina swego żużi” J. K. 100. 26.
 „Starsi z tych synów Dobrze powściągli: bo jeden z nich a to najstarszy, był
 skarbnikiem gólskim” J. Karas. 1. 59 „Zakończył oświadczeniem, że on i jego
 stronnictwo będzie głosowało w myśl jego wniosku, a to że wogóle nie chę-
 mych” Kur. Now. 1886. 155. 1 cf. Ten, ta, to.

§ „A nie” z wyrażenia „jechał” = a jechał nie „Chęł kuchał, ale kuchał” raz
 na kawne, cały dursz, całym sercem, życiem całym - a wzejimnie chęł dursz,
 serca i życia... chęł poświęcenia bez granic. A nie, to nie będz wcale kuchał.”
 J. Karas. 15. 6.

§ krawcun (a) tyle, co: chwila, chwila uawet „Jeden jest tylko rzeczunek
 pewny, a i że ten nie nęsz, czyli się na kęśmym okazet również prawdzi-
 wymu jech u nas... że dwa a dwa czynię caty..” J. Karas. 60. 139.

§ przed wyrażem będzym odpowiedzi na pytanie, a = tak, nie uawet.
 „I pani była tam kępewie? - A była. - widziałeś? - A widziałem” A. K.
 To. Dziela 7. 133.

§ Na początku zdania wiywa się (a) krawcun: czy, czy też, może być że...
 „A chęł pani wiedzieć, co ja z tego wrystkiego wiywa?” J. Kozem. 1. 55. (x)

§ Ten a ten, to a to, ob. Ten, ta, to.

§ W pieśniach ludowych często, a zwłaszcza na początku, dodaje się a nie mając żadnego znaczenia i nie służąc do wyodrębnienia czegoś, tak samo jak: ej, oj, da. „A pytał się ojciec syna jak bydlęciu stawić utoły? ku Rytwianom na górze, tam będzie nam dobrze z nim” O. Kol. 2. 194 „A są kwiatki nie pole da różnego koloru, oj buhaj mnie Jasiem dla swego kochanym” ib. 203 „Kaj to jedzie parobek? orai za wodę, za wodę, pójdz ze mi kaj poganiai, a bo ja sam nie mogę” ib. 229 „A w niedzielę rano grabał Dudek siano” Kęg. Kuli 79.

1X) albo też jako naciśnięcie proskonywejczy, odwołujący się do poprzednich woli, a wówczas poprzedza wyrażenie takie jak: przecie, wszakże, jednak, mianowicie, dla czego, jeżeli i t.p. „A wszakże już Djonijsowa z Hlaskomasa pise, jako za jezo jęzwe czerwie Ręgiaranie sięgali dzień katarziska Ręgiu” O. Kol. 20. IV group.

§ Wreszcie wyrażenie rozkaz, żądanie, należenie, karkotę, jest a czasem pośredniem pomiędzy spójnikiem a wykrzyknikiem, a zawsze byłoby partykułą, przysłówkiem, wyrażającym naciśnięcie „A wsiadaj na wia niye kochanie, da, co ci nada twoje ptakanie” O. Kol. 2. 47 „A karkotę grai starszy drubka karkotę grai, bo ci karkotę starsziny bytło grai. A hasaj re starszy drubka hasaj re, pod krukucha w pod krukucha krukaj re” ib. 65 „A wypridaj re panie utoły kochanku, wyrucisz nam gorzałechi we drabanu” ib. 95. Toż samo w daniach pytających „A gdzieś býváł Francis nieboze?” ib. 105

A! jako wykrzyknik, wzięty sam bez dodatku innego wyrazu, albo niekiedy do tegoż, który jest po nim następny, bywa oznaką romantycznych namiętności, których wyraz ma być nie przez intonację w bezładnym porządkowym wariacie odmiennym. § Nadość, nadoślenie, ukontentowanie „Matka dla wypróbowania mnie karkotę wieś lat czekał na Anusiz... będz czekał, a wówczas...! a!... o mojem wrog... siem nie chęć nawet uarzyć” J. K. K. 59. 15. „Ot, dotychczas daj dat dla mnie... a!... czy ja mogła myśleć, że takiego człowieka dostanę... a!... Worek ty mój!... co ja jemnie za to?... Duszę bym dała...” Ostoję S. lwów. 1885. 149. 2.

§ Podróż, uwielbienie — kradziwienie, niespodziane wracenie „A! tam gdzie nad moją turban była tylko gwiazda. — to Czatyrdak. — Aa!” „A. Mich. 1. 118
 „Widziałem ja raz tylko i tyle czasu, ile trzeba było aby z niego wziąć ślub. — A. a!” „A. hr. Fr. Dział. 6. 181 „A. — Hm? co? — Nic... wykrzykniki kradziwienia, — Wersha z kropką” ib. 136 „A. — A! tego nie widziałem” ib. 7. 287. „A. a! — powtórzyła raz pierwsze głosom biernych, bierliwych istot, które tylko na podziwienie zdolają się mogą” Ostoję S. lwow. 1885. 149.

§ Doniesienie, przypomnienie, ucieleśnienie się „A! a! a! Tęcza rozumiem” „A. hr. Fr. Dział. 7. 184. „Ale słuchajcie państwo... na ochem stągnięciu? A! — J. Kraw. 29. 95 „Ale na ochemie ja to stągnięciu? A! ołóż...” „J. Kraw. 1. 253. „Wiesz? — czy więcej? A! — zawołał, jakby nagle przypomniał sobie J. T. J. i Echo um. 2. 232 „Od kogo to list? — spytał baron — Od Adolfa — A! — Baroni z niemałkiem powiedzieć to a!” „M. Dat. O kaw. ziem. 267

§ Oburzenie, zgorszenie, ucięcie głowy „Ogłupiał, owa wytrawny i wielkie — Aaa, wydobyło się ze ścisłego jego gardła” „J. Kraw. 75. 104. „Zdaje się, że nie nie omylem, posądzając dotychczas o rhytmis sympatyę dla tego pana Adolfa — fakto, pan przypuszcza? — spytała zgorszona Irena. — U pańienek w tym wieku serce jest niełechtanie demokratyczne. — Aaa! — W tym wykrzykniku była dumna, niedowierzanie, oburzenie” „M. Dat. O kaw. ziem. 217.

§ Ustępstwo, wygnanie, poddanie się wprzej woli „Ja tak chcę! — A, a... prozą mówić” „A. hr. Fr. 1. 36.

§ Wół, marga, zwątpienie, uwarstwienie „A! nie takie, nie takie mawialiśmy kiedyś!” „J. Kraw. 1. 31. „Zanim my jednak do ścisłego rachunku z czasem i istami przyjdziemy — a! wiele lat upłynęło uwie” „Tęże Dział. 9. 182. „Ja więc ty ciele, dalibóg swisty!... odpokutował ja za wszystkie swoje grzechy, a! do śmierci... a!” „Ostoję S. lwow. 1885. 150.

§ Posp. gm. „A... o!” „wskazyje, oto tu jest: widzi? patrz! patrzajcie tu!” „O. Kol. 17. 210 „Czy to chcesz? — zapytał. — A... o! — rzekł Marek, kładąc na stole skrzyneczke. — To niby posyłka?” „Wiek 1885. 128. 1. „Czegoś gapie jakiś stois jak głoc? — Widziałem uogół sióstr; — Oculatus, czy co? gdzie ty masz sióstr? —

A-a! i pokazał palcem "M. Szel. Now. 1882. 90

§ "A, a!" głos kotłowania dziecka dla uspienia go "A-a-bri briała, porwał
chleb barana, a owieczkę, psi, psi, a ty Jorin spij, spij. A-a-xin xiana, a z wie-
kowa do rana, jak się wyspi, to skasne, jak nie dospi to ptasne" "O. Kol. 4. 63.

§ odgłos kiewania "A a a! i ~~zawrat~~ pokiewai" "L. Kank. 9. 77.

§ wveraię posp. gni. bywa kłakiem kapytania: co? he? „Wy musi być tra-
che wypili... a? idzie, a to póknij do chaty nie trafić" "Ost. 7. lwow. 1885.
149. 1. cf. Ha?

Abakur - a. m. ry- ów mu. franc. abat-jour, zastona na szabo u lampy, dla przyćmie-
nia zbytowego blasku „Przy lampie z różowym abakurem siedzi kilka
osób około stolika" "K. Chęd. Sylw. 176 „Że je światło lampy razito, z arancita na
nią ogromny abakur w kwiaty i liście srucone" "M. Gawał. Rou. i pow. 8. 402. Ma-
lanka, różowym abakurem przystronista lampka" "Mies 5. lwow. 1885. 177. 2.

Abbe - ego lub nicodem. m. Abbus, Abus - ^{si} sia m. śiowie - ów mu. franc. l'abbé, narwa dawo-
na dawniej księżom lub pseudo księżom przybywającym do nas z Francji,
nawetoliniej w charakterze guwernerów: posp. księżki, księżyna, kapelan „Był to
abbe emigrant francuski, niby na prośbę pryncasy w te chłodne strefy.”
Zad. z Lat. Kł. i kw. 326 „Sprowadzono abbusia z Francji i powierono pełnego
władzi i młodości jego opiece" "J. Lam. Now. 1878. 78 „Podkomorzyna przyjecha
do Karolka guwenera Francuza, pana de Lurcy, ciotowicka, co chociaż abu-
siem nie był, posiadał jednak, jak abusię, wiadomości encyklopedyczne i
moralność formułkową bez zasad żadnych" "J. T. Jęz. 2. 29.

Abcug - u. m. gi- ów mu. niem. posp. odciągnięcie, pociągnięcie up. kart w grze - tempo,
ruch niarowy „Karta była ciemna - ciągnę nie wiedząc o jakż idzie - po pię-
ciu abcugach patrzę, rzeka konwulsyjnie mu te ciuchno drgnęła" "J. Kank. 2. 32 191.
„Dama pikowa w drugim abcugu przyniosła mi przykwaite sumkę" "ib." Dalej
bank ciągnie... za drugim abcugiem karta wygrzywa" "L. Pot. Wryw. ze wspom. 99 „Sowa-
ga postany, chod majestatyście kroczący, słowa rzucając, jakby odgłosy bliżej
go gromoty, w krótkich, lech gwałtownych abcugach" "J. H. Lew. Kłosy 12. 220 § przy-
stojowo: „w krótkich abcugach" = w krótkim czasie, przede, na przede, nie cze-

kaję, nie wstaje „Nie masz czasu do stracenia. Raz, dwa, trzy i koniec”
w krótkich abugach” *Żł. Wraz.* 2. 38. 127 „Ponem się napijem?” „No, tak, w krótkich abugach” *Wstancz* „*D. Pol. Tul.* 3. 245” „W duchu rad” „*Wstancz*”
ze sobą pogadały... pewnym był niemal wesołiska w krótkich - *Wstancz* - abugach
„*T. i. J. Now.* 1878. 15” „Przeprat w krótkich abugach 120 rubli” *Kur. Świ.*
1867. 18. 3. „W bandio krótkich abugach na wachere z wogiem karobit pruwito
40000.” *ib.* 1880. 1.

Abecadnik - a. m. ki-óv m. książka z abecadtem dla początkowej nauki czytania,
elementarz „Abecadnik czyli pierwsza nauka czytania polskiego i porówna-
nia literby dla młodzieży wiejskiej” *Str. Bibliogr.* 1. 2. „Abecadnik gimnastyczny
czyli nowy sposób nauczania czytania dzieci, oświecająca je i bawiąca wyobrażeniem
romantycznych gier i ciekawych ciata” *ib.* „Czynny wielki niedostatek książek dzie-
cinnych, abecadników, katechizmów.” *Dies. lit.* 10. 67. Abecadło - a. m. 3 -

Abecadło - a. m. 3 - albo ABC, fig. wron, norma, reguła w postępowaniu, elementarne
zasady jakieg' nauki „Na wiele tych naukowców dziennikarzy stojs współpraco-
wniczy ostawionego „Figara”; - to monstrualne potężenie cynizmu i talentu da-
je cechę panyskiej prasy, jest abecadtem sądów krytycznych dla tłumu i dla in-
teligencji, co się porównaniu nauki i sztuki kawałecznia” *Dies. lit.* 9. 306 „Trudności
jakie podobnemu przypuszczeniu narzucają potrafi każda raka znajzuy abecadło
filozofji” *tyz. powr.* 1881. 135 „Hr. Herbert edukacyj swój dyplomatyczny rozpu-
ścił od abecadła i kamim dorwał do dalszego stanowiska, przeszedł wrypt-
kie stopnie kariery” *Wiek* 1887. 166. 4. „Nie było autorów gotowych, więc z mia-
sta i ze szkół rekrutował swoją trupe, wiodł ich od ABC sztuki aż do tak
świeżych pryncypj, które potem kapirowali” *Miwi. Karim. Książki* 3.

Abecacja, Abisynja, Abisynijski, Abisynka, Abisynski, Abiturjent, Ablegat, Able-
ger, Ablegnować, Abnegacja, Abominacja, Abonament, Abonamentowy,
Abonent, Abonować, Abram, Abramko, Absencja, Absenteizm, Absento-
wać się, Absolutnie, Absolutny, Absolutny, Absolutystyczny, Absolutywny,
Absolutoryum, Absorbować, Abstencja, Abstrahować, Abstrakcja, Abstrakcyj-
ny, Abstynencja, Absurd, Absurdyczny, Absynt, Absyntowy, Abramaki, Abstrak-
tykować się, Abucht, Abutilon, Aby (aby aby).

Żywić - it-i st. a. ndkn. & praca wyrażała w sobie pewne uczucia lub przekonywania, domo-
wała ich, myślała o nim, podtykała w sobie myśl jakąś & kamieniem lub nadzieją, jej wyro-
czywiśnienia, „Jestli mam dla kogo choć trochę przyjaźni, żywiśności - to jest gotowa
w wysłuchu posłuszeń... aby - żywiś to uczucie...” 27. Kwart. 2. 33. 85 „Żywiś przyjaźniśkie
uczucia dla panny „Dziś” A. Włosa. Fot. 3. 67. „Ostatnie lata życia, nie sprzyjały spe-
cjalnie zachowaniu przez trzydziści lat żywiśnego „Dziś” 23. 91. „Nie należy tak
dalece uważać nie teni wyćwieczenia, gdzie wstąpić nie wolno, wż one nam na
rzek, na przykład, bowiem odstawiają istotne uczucia, jakie uczucie żywiś dla nas” Wiek
1887. 135. 2. Żywiś - a. u. & praca. potw. Formai. żywiś, przyjaźniś, kolo. Mi-
tostawia O. Kol. mater. praca. 1. 32. w potw. Formai. żywiś dla ubogich. ib. 36
Żywiś - u. m. ty-ois um. & w znac. moral. kandy & pięknostki, elementów,
wymiarów tworzących składowo ciato polityczne, towarzyskie, naukowe i t. p.
„Wytkał p. p. staraym zgromadzenia, iż fałszywyż uczucie i wbrew przeci-
wności żywiśności mićścowym” Wiek 1885. 270. 3. „Postanowili sprawę swą wra-
cić żywiśności rewolucyjnej, włościanstwu i działai przy pomocy doktry-
n socjalizmu” ib. 1886. 26. 2. „Faktem jest, że ludność turecka w Bułgarii ogółem bio-
ra, trzymając się od wszelkich agitacji politycznych, że zatem z tego powo-
du jest żywiś, na którym istniejący rząd silił się opierać się może” ib. 1887. 59. 1
„Należy żywiś uczucie kiego ogółu krajowy który wyraża interesom
chłopiśtwa i wżeniej ludności, wchodzi w wysoki stopień religijno-mo-
ralnym jej interesom” ib. 232. 2 „Doktryny nowe, na naukach przyrodniczych
oparte, kandyta powstawać na żywiśność roztwórowe, a które wielce niebezpie-
czne” P. Chmiel. Kar. liter. 96 „Ktoś nie dwu nieprzyjaźni żywiśności przychody, umy-
śły uspokoiły się; jedna i druga strona walcząc kandyta cokolwiek ogólniej
się wyraża” ib. 99 „W sferach działających i kierujących to instytut kandyta
kandyta się utwórowy, pomysłowych i ruchliwych żywiśności. Powaga, na kandyta
chęci i ofiarności sama nie wystarczająca do osiągnięcia wszystkich celów”
Dziś 23. 49 „Sprawadawne (do Formai) pudy nadreśnię, tchnę także nie maw-
iać dla niebezpiecznego żywiś, iż mimo spokojnego zachowania się miśkanców,
jako wielokrotnie przytło do burz” ib. 212. & z głębi lub otoczenie, w którym ceto-
wisk ma upodobanie, któremu się z przyjemnością oddaje, atmosfera wśród

Który chętnie przekrywa „Przywołano się jęzowiec podwójny, żyłki z krawi-
 kiem, sitami i kłosa wieśniaków z okolic na prawo... karmiona wywita się z usza, u
 pani Palenawa w swoim żywiole, rozprawiała i gospodarzyła nie przysiadając na
 chwilę.” *Żłtwa* 72. 20. „Wśród tych winoro i przędów miników natogowo obraca się
 najswobodniej, caryca się w swoim żywiole” *Tęże* 184. 24. „Aby satuka młota i
 kute się w swoim żywiole, w przyjaźniej atmosferze, potrzebuje ona światła dylo-
 tantów, znacząco prawdziwych, to krowa najsilnie lub najsilnie kapalowych i
 zapalających się” *St. Kocin* 5. *Waw.* 1886. 4. 1. Żywiolek - tha - m. thi - ow - nm. i Żywiotha -
 i. i. thi - tek - nm. ^{prom.} Żywiciel, karmiciel, to co żywi, daje pokarm, „Nad jej wody
 trupie, wabił się jakiś ptak w skorupie... gonisz za żywiołkami” *Drobniejszego*
 ptaka, to się wabią, to w głębi wali” *Ad. Mich.* 1. 153. „No, co, kupujecie krowy, czy
 tak cały swój wóch będziecie bez żywiołki?” *Ostoj* 5. *Waw.* 1885. 145. „Wolalby mi
 parę wieprzów, ale wie, że krowka krowy waznie, widział nieśnak, jak czerwieniła
 się z krowosia, spoglądając na żywiołki sąsiadek” *ib.* Żywiołkiem prast. prom. hid.
Kuj. Chetwin. zam. Żywce „Stak dat się żywiołkiem stapać” *A. Wawnow* 72. hid chet -
min. *Alb. utad.* 312. *O. Kol.* 4. 279. *Toż* w *Lubels*. „Żywiołkiem tupa (wółk. owce)” *ib.* 17. 214.
 „Dziwisi bab spalono żywiołkiem na środku pola” *ib.* 3. 103. Żywnościow - a - e,
 tyżęży się przedmiotów stanowizęcych żywiołki, „Kupłyńska potrzeba sprowa-
 dzenia wiekrocy części artykułów żywnościowych wprost z Wawraamy” *Echo*
 1877. 201. 4. Żywopłot - u - m. ty - ow - nm. plót samowodny, utworzony z zasadio -
nych względem krzewów zwykłych holwarskich lub tachich drzew pracyrejących
 „Z tego punktu zachwiedone było koto, obradzone na obwodowej linii swojej
 żywopłotem rowno przystawionych gęstych krzewów” *J. T. Pił.* 1. 62. „Z prawej
 strony na piaskach, otoczony żywopłotem i wiankiem drzew, wiejski cment-
 rzyk” *M. Gawal. Waw.* 23. 228. Żywotność - i. i. bez l. nm. wtadła żywotna orygwa -
ja, i odwad ka ja „Wzrostki prawie części rośliny obdarte są tak wielką żywot-
 nością, że nawet od iziste od niej w odpowiednich warunkach szybko stały się od-
 dzielnymi organizmami” *Eda. Jan.* *Sad.* 120 z sila, petnia żyćia, niezpożytość, pośia -
danie wzrostkich w warunkach obiecujących drugi, czymy i produkcji żywot
 „Kilka tyżęży najpiękniejszej i najdzielniejszej metodziey uprawy krajowej”

Paulax-a Paulax-a. m. więcej do spawia urządzone pod
putapami na deskach, mieszkanie pod putapami izb,
na przepierzeniach, tak zwane paulaxie "Echo 1879. 261.

"Spadła wypadkowo z takiego paulaxa i zwichnęła nogę" ib

Pac-a. m. nazwisko rodowe, od którego prysłowie „wart patai
Paca a Pac pataia” = obadwa lepi, wart jeden drugiego, „Dziś
równu odprawę wczuły piekni, bo równu ponyskaly Tawoz,
równu była ich rozgosi, równu była praca, godzien jest pa-
tai Paca, godzien Pac pataia” „At Mick. 3. 291.

Pacatowaty-a e. prawi. ob. pucotowaty

Pachnotka -i. i. bot. po łac. *Perilla nanthinensis*, roślina z liście-
mi ciemno purpurowemi, „Pachnotka smięgólna ma war-
tość dla amatorów roślin liściastych” „Ed. Jan. Kw. nar. ogr. 207

Pacholstwo-a. n. wielk pacholcy „Od lat czterdziestu swego, sam sobie na świecie radę dawał.”
„~~zaczynał pacholstwo~~ pacholstwa” „St. Or. kraj 1883. 3. 4.

Pacholca -ica. m. w gadkach i pieśniach lud. maz., chłopiec, mło-
dzian „O siostrze mi nie wiecie, wataa siostra z pacholca-

mi” O. Kol. Lud 1 Sierni 249 Pacholica-y i Sachotka -i. i. prawi.

W. pol. zachod. pty kś. prawi. Dziewka dworska. O. Kol. Mater.

du słow. prawi. 27 Pacholicek -ek. m. adrbn. pachoturek,

pachollik „Ej adwajca pacholicek naabellki dobywa” po-

Wawr. O. Kol. Lud 1 Sierni 265 Pacholnik -a. m. prawi. zic.

Dobryci. pachot, chłopiec, młodzian „A w Toruniu na uli-

cy pijs piwko pacholnicy” ib. 251. Pachotek -tha. m. —

z prawi. lud. u górali Tatrzań. Kłójca. S. Gorz. Dziś. podr. do Ta-

trawo 131. L. Racz. Kł. i Kw. 187.

Paciejoty -io l. m. up. „Lubaj, lubaj synu mój, żebyś był taki jak
ojciec twój, we winie bym ci kupała w paciejoty powijata”
Zarb. Gali. Madowne O. Kol. Lud 1 Sierni 281. (W innej miejscowości
tawie, sprawa: „w jedwabie powijata” ib. 280)

Pacholcyk -a. m. prawi. pach-
lik, pachot „Juni Magdalena
pacholcyki miosz” O. Kol. Lud 1
Sierni 78.

Paciorecznik-a. m. bot. lat. Canna, u Łd. „pacioroki prus-
towe”, roślina okazata z wielkimi liśćmi chodowana
po ogrodach „w naszym klimacie niektóre gatunki pa-
ciorecznika wydaya nasienie” Ed. Janb. kw. narz. ogv. 88.

Packa-i. i. narzędzie do bicia młuch, kawałek grubej skóry osa-
dzonej na rękojeści z. płacka. & w kait. Salsji, packa
„np. do ubijania kapusty w beczce” W. Kos. Mater. do st. proz. 47

Paćkać st. k. udm. malować byle rąby, macać, kłapać farbą,
wapnem i t.p. pochodne dlu., napaić, wypaić, zapai-
ć „Paćkarsina-y. i. paćkanie, malowanie byle jakie,
macanie”, „I tam przecie są domy jak u nas, z cegły
i wapna, a porządniejsze i wyższe, bez ustawianej
koko młh paćkarsiny” Echo. 1877. 33. 4.

Pacyfik-u. m. łac. fr. ocean wielki czyli spokojny „w ten sposób
przechodzą często depesze wielkiej kompanii od Atlan-
tyku do Pacyfiku” Syg. Wiśn. Now. 1877. 16-1. Pacyfika-
tor-a. m. łac. upokoić, pojednać stron waciwionych,
sprawiający pokój „Hetman chce odegrać w ostatniej
chwili rolę pacyfikatora, listami uprzejmymi zaprosić
do siebie kilka niewielkich osób, najgłówniejsze zajmują-
cych stanowiska” J. K. Kras. Ista war. 2. 157.

Paxe-y. i. wśw. pace np. „Istąd niedaleko jest pałac-ochotni wka-
zuje rękę na miernikanie zawieszono urządko na urwi-
stym skale” K. S. Dook. opow. hist. 57. „Weraliny do pały, by-
ło to miernikanie nieduże w kształcie baraty” ib.

Paxek-vika. m. paczka „Twórzy na srebrnej tacy przyniosł
jakis paxek opiewastowany” J. K. Kras. 2. 162. Paxkow-
a. m. prow. podol. kontrabandista, przemyślnik, który pax-
ki wozu” A. Kren. Stow. prow. podol. Rozw. Soc. nauk. 3. 18. 221.

Paxuchna-y. Paxusia-i. i. zdrob. wata paczka, maleńka pa-
cusia (tętonia) na dzieżce papierniczo wywarowy” Now. 1882.
230. 3.

Pacnula - i. z. pachnidło wyjącej masy, wron, otrzymywane z rośliny *Pogostemon patchuly*, rosnącej w Indiach wschodnich Pacnulousie i. z. udkn. perfumować pacnula, „wypacnula-
wai” i. dkn. „Czerwono im o to, kto z nich dwóch nie tanieje”
z wypacnulousz kamelja” Kws. Świat. 1878. 3.3.

Padalica - y. z. ^{podob.} praw. ukrain. aboie wyrastajcie z nasionu neytrun-
nowego przy sprucie Padaliczny - a. z. o aboie, wscho-
dzący i dojrzewający bez uprawy, z wypadłego z kłosa
ziarna, „Ludzie ci napinowali się aboie aboie padaliczno-
go” T. T. Fei Ds. lit. 3.69. - § „Dzieli z nieprawego łosa, kowię
się padalicznymi” A. Kwm. Stow. praw. Podol. Rosk. Tow. nauk. 3.18. 221

Padyrach - a. m. tytuł wstępu tureckiego, cesarza, najstarszy sultan, Pa-
dyrach nie ma takiej krewniny w srodzie rożnowy w *Stambule*
Ad. Much. 1.84. „Z perskiego, padi-*ra*ch, które według źródła
słowa wschodniego z *pad* opiekun i *ra*ch król, znaczą mowarha,
cesarza” Aut. Much. kładst. 99.

Papnicy - ego. m. imię niezłacie „Pan Papnicy kładst. ztonknie ho-
nowymu jasioz towarysowa” Ford. Tyg. Pl. 2.11. 246.

Papcio - a. m. Papnis - sia. m. zdrob. „Papnis urowit z ka-
grawicy jako skwirnowy ztonknie” ib.

Pazoda - y. z. sambr. świętynia bawochwalca u Indian, Chin-
czyków i innych ludów południowej Azji, „Z perskiego
*put*kide, wyraz *put*kowy z *put*, *but* posąg, bawon i *ke*dē
dom, iiba; rożny prawilom porównanego chi posągów
u nichłonych ludów Azji, gdzie posąg bawon na wrodku
się umiawia” A. Much. kładst. 99. - § „pazody” i. m. p.
inne forma zekawów u subien kobiecych, będąca w urodzie
w kładym dżesidnie bier. wika.

Pagowai i. z. udkn. praw. kuj. instygować, wzmni na kogo, nast-
wai, wiei kawriktis, „pół na niego paguz, a z go kład
wykwa” Pl. O. Kol. kuj. 2. 277

Palec - ka. m. — & przystawniowo, maty palec mi to powiedniał =

domyślam się, przeknuwam, jęstem przeknuany że taki jest
„Jest u licha szept o tem miie niij palec maty, że wa-
nei masa tu jakieś z dancami kabaty” *As. Mica*. 3. 201. —

& a ludu pop. w l. um. „palsce” zam. palec *Sl. O. Kol. Kij.* 2. 274.

Palusio - a. m. Palusiusio - a. m. Palusieczek - cka m. spichow.

paluszek „Wes, wes na ten ciemintunki, na ten, ten, ten ma-
cimpunki palusiusio” *A. Fied.* 5. 261 Paluszek - mka. m. —

& kuch ciasta sucha formy podługowatej „z tego ciasta ro-
bią się paluszeki” *L. Co. Jed. pral. pop.* 165.

Palenka - i. ż. pruw. u goral. Podhalan, gorzałka, wódka, u Ld. palan-

ka. J. Gorn. Dzin. podv. do Tatv. 132, L. Bzian. Kt. i kw. 187. Pa-

lenczka, Palinczka - i. ż. wódka gorzałka, u Chochotowie
na rynecku piżę chłopcy palinczku” *O. Kol. Lud i Binn.* 245

Paleograf - a. m. grec. znawca i biegły w odczytywaniu pisma sta-
rożytnych, Odkryto, że był malkontytem paleografem, wy-
tajzłych z takowiz najstarsze manuskrypta” *Skoro* 19. 37.

Paleografja - ji. ż. nauka podająca sposoby odczytywania sta-
rożytnych rękopisów. Paleograficzny - a. e. o paleografji

Paleta - y. ż. — & fig. „chwycić paletę” = wsiągnąć się do meławlwa
„Oweś rok bytem w seminarjum, ale że ten tryb życia
wydał mi się zbyt surowym, chwyciłem paletę” *J. T. Kraw.*
72. 151.

Paljatywa - y. ż. lekarsstwo na złagodzenie cierpień wywołane u ra-
zunk, gdy zupełnie wstrawienie jst niemożliwym & fig.
potrójdek „To się nam nie przyda. Wysłanie te paljā-
tyny uratował nas nie mogę” *J. T. Kraw.* Tyg. 2. 11. 162

Paljatywny - a. e. o paljatywy, ratujący się potrójdekami
„Mnie spoleczeństwo wyprze z fery dobroczynności potrod-
kowej, paljatywny, i zrozumię, że dla radykalnego myś-
lenia nie potrzeba zmienić cały ustroj społeczny” *Wiad.* 1883. 17. 1.

& „palec braci” zdanie pochwalne,
to samo, co: podobato mi się, miakowa-
to mi, apetyczne dla mnie „Coż, podob-
baty ci się z ciuchami kucany u Alhamu-
brie? — A! powiedział mi, palec braci!”

Kur. Świat. 1878. 44. 4. — & przyst. „palec
u braci braci” na wyprzedzenie nie-
między opowiad, obawiając się, że
wytępić jawnie. Palcowac - i. a.
wódk. na notach muzycznych, ozna-
mać którym palcem ma być wzięty
klawisz na fortepianie, Układ noty-
wów jest zmienny i starannie opal-
cowany” *Kur. Codz.* 1882. 200. 5.

Paleontologia - ji. ż. nauka o
zmarłościach, jako zabytkał
świata przedhistorycznego, Były
tam rozprawy o odczytywie paleon-
tologii na chronologję świata”
El. Orz. Kraj. 1883. 5. 2.

Palic st. r. udkn. — & p.j. „palacy” = piłny, wainy potrzebujący
„zastawienia”. Palaca kucyka mieszkać w Warszawie, w ten
lub inny sposób rozwiązaną być musi” *Prz. Tyg.* 1874. 240 —
& „pal” imper. wignane jako wykrywnik telekomunikacji w wy-
kazaniach „pal diabli”, pal go zacię, pal go kani” i t. p. „Kmitkowie
na co się zowie? Pal je diabli!” kiedy już widzi to na obce
nogi” *Pr. kw.* 72. 21. Palnogi st. r. dkn. — & wypis od va-
zu „palnogi” kielich gornaty” *Matw. do słow. praw.* 47

Palik-a m. adrbn. mały pal, koteł wignany w ogrodnictwie lub
przy posuwaniu gruntów „Nasypani” dobrej ziemi na 3
cale, grzędę równi wywory w suchowinie, o tobie” utkwie
palik, nowoto takiego palika wyli kotka, rob. nie mata
gotka” *J. Strm. Og. pól.* 1. 316 „Sądzimy rośliny trwałe na re-
gionach lub kłopotach w pewnych odstępach odznaczają się zw. -
czarni niejsza palikami” *E. Jank. kw. nar. og.* 42. Palik-
wice st. r. udkn. oznaczają palikami utkwione” w zie-
miz. „opalikować” dkn.

Paljowy-a-e pram. kolory stony, blade żółty „Rzecz kamrowo-
ne w paljowych refleksach” *Nul Br. Tyg.* 1883. 74

2. Palisander-dm. m. drzewo stref kurotnikowych, kolory czarua-
wego & czerwonego żyłkami, wignane na wykwinne
meble & metou. „palisandry” w l. m. meble & palisandru.
Palisandrowy-a-e & palisandru „Śliamy rzeźbiony pa-
lisandrowy fotel” *Pr. kw.* 71. 88. „Palisandrowe krzesło
które pnie także wypięta” *An. Wi.* 1. 212.

1. Palisadowa st. r. udkn. palisado ogrodnic, opalisadować” dkn.
„Czworogranie te palani opalisadować, były jakby słony-
niami do zachowania wanykłego, co dla mierzwić mia-
to wartość” *K. Lib. Tyg. w pol.* 1871. 38.

Paliwo-a. n. materiał służący na opał, jak drewno, węgiel, koks, torf „Tę obalice w których chłopi nie mają innego paliwa, jak kęsień budyli” O. Kott. Kryj. 1. 81. „Torf jest to węgły górny rodzaj paliwa” F. Sob. O skar. jęz. 1. 105. Wawuni kn. Stani tyż się wzięć na tory tyż się lat w paliwo zapatrzyć rozumiem mieć belke bube.” Au. Wi. 1. 167.

Pallada-y. z. gre. Pallas po łac. Minerva, bogini mądrości, nauk, sztuk i wojny. Palladium n. w l. p. uicodm. l. m. palladya „Palladium było niewielkie drewniane posągów Pallady ujęt Minervy, którą Trojanie jako niewzruszą świętą” spóź im nieba trokliwie przechowywali w świątyni, mając tę wiarę, iż ona jest ich obrońcą i tak ad wółga” Kt. 15. 196. 3 fig. świętą opiekunką, wielką, talizman, obrońcą

Paluzi ob. palic

Palpitacja-ji. z. łac. mome białe serce „Dostata ułtosi, spamiu, serca palpitacji” Ad. Mich. 3. 53. „Inwariantce znowo wrociły palpitacje” J. Kw. 77. 210. „Aż wreszcie dostata nie zięcia, ale palpitacji serca ze zmartwienia” A. Mich. Tot. spot. 1. 109.

Palto-a. n. Patton-a. n. Paltot-a. n. obywatel suwint, wiersz. „Mnie suknie tak użyczy jak hubit” „Paltot jest na twierdzo grubo watoowane, z jedwabną podszewką, eleganckie palto” Z. Moll. groch. wian. 15. „Nawinny karat sobie pódai palto” M. Pat. Sak. spot. i lit. 2. 151. „Obstalował nowe palto” Stow. 1882. 269. 1. „Conius zimny w paltoju nie porwałit mu wzięć palto” Kuv. Św. 1877. 9. 3. „Umięcha się i gładzi mnie po łapnie od paltona” M. Miu. Rota 1882. 8. 5. „Ubrany w nowy paltot spacerował po ulicach” Z. Moll. Groch. wian. 17. „August stał w paltocie, gotów wsiadać” J. Kw. 32. 97. „Dyl to nieporozumienie w opistym paltocie” D. Pol. Nad. uwor. Dm. 163. „Chodźki ulic zalegają gromady prochadzi jących się rydawek w ulsanitnych paltotach” E. Oż. Kwaj

1882. 25. 2. „Mate drewnianycki nowy paltoty spiste
z tytu na pasach” L. Cu. Shurw. 1883. 6. 22. Paltocik-a
m. 2. 2. paltot kobiety albo dzieci. Paltociki talie
muszą być robione na flaneli” ib. Paltosak-a. m.
palto bez stann, nakratt worka, sakpalto, „A bo on
myśli bez ten drugi paltosak, co pan Kleinmuc praw-
dziwy” Kur. Sm. 1877. 27. 1.

Palusio, Paluszek ob. palec

Patamiar-a. m. rus. stuga cerkiewny, zakrytyjau, „zopule od
ponamaw” A. Kren. Stow. praw. podol. Roczn. Tow. nauk. 3. 18. 221.

Patamaruwa i. r. udm. praw. bouuwa, nie mać uż w
nie swoje rzeczy w sporób nakruty i nie prozowy, „No-
bić bardzo goślinie niepotrzebne, lub do rob. czego nie na-
leżące, lub od niego nie wymagane przez nikogo rzeczy”
A. Kren. ib. „W uwaru powrocie więcej jest stodoł, jak po-
rządnych gospodarzy, a po dworach to sobie tak patama-
ruje formacie jak gdyby u siebie” W. Koz. Sam. Stan. par. 24

Patatka-i. r. ross. namiot wojshowy, w patatkach swiatła
goz i starzyzna nowa pora, zaniada do gry” W. Koz. 9. 18.

Patuba-y. r. — & „czapka drewniana, czerpiana lub sto-
niawa, która się nie nakrywa” A. Kren. Stow. praw. podol.
Roczn. Tow. nauk. 3. 18. 222. — & „kobieta stara, brzydka, gder-
liwa, stęśliwa, stowem, co diabelskiego w sobie mają-
ca” ib. Sali. Drohobycz. P. Barylak Mater. do stow. praw. 73.

Pampil-a. m. — & wyznik któregośda masia, gdy się tam swięci
wygi jest koczera, staje się pampilem i jest najstarsza ka-
ta w grze manjarsowej. Po chwili czerwień kasiwici;
wyznik złoty jawnie ma cheć koczera, pierwsza, by
we grze koczera, ale już stracił pampila w tuteż „Dzi-
kusi. Pampil i wisiuk.

Pamflet - u. m. grec. praw. praw. piśmienko ułożone w kwerndzi bieżącej, najczęściej dotyczyające osobistości w kampanie wyrywania, ubliżania, nie w takim jednak stopniu jak parawit.

Pamflety - y. m. pisać, y pamphlety, "Poradnik dla apostoła na drucimarku i pamphlety do Petersburga" D. Dot. Hybr. 172

Pamiątkówka - i. n. adrb. drobna pamiątkowa, mioty upominek, "Brygotowata tam dla niej malucha odemnie pamiątkowa... odadze ci tam pamiątko" J. Kw. 71. 37.

Pamię - i. n. - & "od świętej pamięci", "od świętej pamięci" = dawno "Każę podać świątynie - Ljadtam od świętej pamięci" L. Moll. Fr. Tyg. 1883. 61.

Pamputek - uka. m. idrb. pamputek, puzsek suawicy na twardu "Stany niegdys kuchmistrz Jukis, biskupa, przedaje pamputaki ciepłe i pierożki z serem" J. Kw. 64. 10. Pamputka - i. n. praw. na Padaku, puchna buterka z roztartym chlebkiem. A. Kren. Stow. praw. podot. Koz. Tow. nauk. 3. 18. 222

Pampura - zia. m. praw. zic. Chetun. A. Kwarow. Alb. ułoz. 306 ob. bambow.

Panaceum - u. nicodm. l. m. panacea. grec. lekarstwo uniwersalne "Szaszcie jest wyjątkiem, nieprawdą... lekarstwem. - O! prozra! bardzo wskazać mi to panaceum." D. Dot. Hybr. 157

Pandemonium - u. nicodm. l. m. pandemonia, w starci. Grecji ogólna świątynia wrysków demonów czyli potworów, zły duch i trawst. przybytek rozpaczania, nieporządku. "nego życia", Dwie indolentni zajmowane przez artystów, "Młody wyjątkowo pandemonium, świątynia, gdzie nie było nieporządku i prozrażne życie" J. Kw. 72. 152.

Pandora - y. z. grec. mit. pierwsza niewiasta na ziemi, była w porządku, w który zamknięte było wrysk i jako spasiła na rod ludzki, na spodziu porządku była nadszła. "Kad fig." puzka Pandory "złoto wrysk i nieszczęście" "Projekt tej ustawy - to istna puzka Pandory" J. K. 1883. 45. 2.

Pandur-a. m. dawniej w Węgrzech, Serbji i Chorwacji żołnier-
pierz; obecnie w krot. węgierskiem handlarz, żołnierz pil-
niący sturbs policyjny. Sędzia okrymawczy skazę, po-
syla dwóch pandurów po upartego artystę "S. nar. 1883. 20. 3.
"Kaptal pandurów schwytal podpalała w Rakalmas"
Wiek 1883. 41. 3.

Paniara-a. m. żart. chorujący na pana, kpiący z państwa. Nie ma-
my panów, ale paników i paniarzy niekoniecznie wiele "J. K.
Kvass. 73. 55. Paniszczko-a. m. prow. kuj. panisko, pierwsza
sio "moje kochane paniszczko" Wł. Panimnio-a. m. spiera-
pan "I ja to mówię panimnio - tożem ja jej matka, znam
ję" J. K. Kvass. 37. 55. Panulek-ka. m. Panulek-ek-ek-ka. m.
pierwszy z: pan, Panulek, panulek, zlotko! zawołata
Janowa ufrakawry wchodzącego "Miska 1871. Dod. 14. Pa-
nulo-a. m. posp. pan, Kaciera że widowni mnie w podwoi-
ko kapielai? Nie kapiel panulu, bo ja wdowa sprowadza"
O. Kol. Lud i Pierni 239.

Panick-a. m. — z z. w. i. p. i. m. przekleństwo: elegant, wyumiekanie,
pięknorok, pierwszy z ptasiek, zlotko, Ach to boli, boli, ale
kwita z przyjaźni, kwita, panicku "A. Fred. 1. 233. "Mura-
tor i panicka trochę upokorzyć" ib. 2. 29 z w. m. i. w. i. p. i. m. Ta-
trawskich, panicku" z wie z. i. m. i. p. i. m. L. Rauxn. Kt. i Kw. 187

Panicki-ek-ek-ka. m. — z w. i. p. i. m. chłop. z. i. m. pan, Można tu
popaść, czy dostanę siana? Do stania wiechmowy panicki
wzrostu tego "Au. Wł. 1. 85. 1/2 z. i. m. panick, syn panicki

Panickowaty-a. e. Panickowaty-a. e. wygładający na
panicku, Delikatny, rozpiętny, Ukazata z postać pa-
nickowatego młodzińca w kwiecie wieki "J. K. Kvass. 1. 18, "Żeby
pani wiedziata, jakie to sobie tony daje, jaki panickowaty.
Dok kija nie przysięgaj "J. K. Wł. 1878. 59. Panickowski-
a. i. e. w. i. p. i. m. panicki, ualekaj, do panicka, cechyż panicka
"Kseria w panickowatym w pobraniu zakrawata na tajemnicę
i. i. e. "J. K. Wł. 65. Panickowski-a. m. spiera. lud. panicki
kochany, dobry, miły O. Kol. Kuj. 2. 280.

Paniczko-a. m. lud. spiera. pan,
panulek "Wracaj paniczku, z
u. i. p. i. m. gościć, krawczyk z panu
w komornie "O. Kol. Lud i Pierni 112.

1) Paniczek w podwoiwnych tonach, a
nawet jejnowi do okienka skrzyż: ach
Na boga - pan jednie "O. Kol. Lud i Pierni
109.

Paniczny - a. e. grei. lat. przymiotnik określający ogólnie, nie-
pocotrzymany, udręcający z niemiłosiłności, poptoch
„Przeobraż jakis' ogarnął paniczny” J. Kras. 72. 88. „Boniśny
wiez we dwoje do sypialni... tu dopiero strach nimie jakis' ogar-
nął paniczny... zaledwie próg przestał pitem, strasz kroki.”
D. Pol. Pam. Pam. 97. Panika - i. z. poptoch, twoga powracu-
na „Domyśliłem się, że wisi te na ramię, wśród strasnej
paniki, z przesadzone” Stow 1883. 14. 2. „Nux kum przyjdzie
do głowy ruci Bomb, lub wywołaj perarowz paniks.”
G. nar. 1883. 15. 3. „U francuskow panique jestto przymiotnik,
który tżay z wytyk z rzechowitkiem (Terreur panique),
a wtedy mawiy twoga powracchu, poptoch. Ale prze-
nieiony z języka franc. przymiotnik używać w znaczeniu
pomyślan jako rzechowit, to wika niewowracu.”
F. Skob. O star. jez. 2. 16. „Panika albo panicznym strachem
nazywali grey nagły, szalony a nieuprzedliwiony po-
ptoch tłum, za sprawę którego uważano bōlka tród i pa-
sterry Pana. Zapewne z tego powodu, że w poptochu takim
gromada ludu jest podobna do tródy bennyszych stowien.”
Wzdr. 39. 47.

Paniunia - i. z. Paninsia - i. z. spiewa pa-
ni „Przyznam się paniunia,
że w prawdę, to prawda” J. K.
Wiek 1878. 58. „Proszę paniusi, bo-
dajem tak do jutra nie dożyła
jedeni kłania” ib. 39. „Ch, proszę pa-
niusi, on zrobi wszystko” A. Mils.
Dot. 1. pot. 1. 33.

Panka - i. z. pruw. ptak rzęba, w zachod. Galicji. Żywiec. Wt. Kos.
Mater. do słow. pruw. 47.

Pankrac - a. m. Pankracy - ego. m. inniż użalio Pankras - sie. m.
Wrb. „wiesz co, Pankraciu, że nie mógłbyś sobie sprawić nowy gar-
nitur” Mucha 1878. 8

Pannica - y. z. z uwag. tegoż, drina albo nie wtedy panna, wśród
nich były i prustikue wyrostki i dojrzale pannie” J. Kras
Ista war. 3. 137. Pannisko - a. n. zgnub. panna, z użaleniem
użożnizij „Było to stare i prawie zgrzybate, ale bardzo por-
cine pannisko, panna stwiga wojewodiny” A. Karsk 4. 225. „Sko-
da ję, boi to było porcine pannisko” ib. 5. 55. Pannunia - i. z.
Pannusia - i. z. spiewa. panna, panielka „Pannunia, pannie-
nawho, moje dziecko ukochane” Dot. Echo 1877. 62. 1 „Jalio panni-
sia ma wybiegi” A. Mils. Dot. 1. pot. 1. 29

Panoplia - j. z. gre. kompletne ubrójenie, całościowy wyrus-
tunek & normaty ongi systemy onie zebany w kstat-
cie armatury „Panoplia na ścianie & teatralnej gdzieś zar-
doby zapożyczona” Jt. kwars. Wieś 1878. 50.

Panorama - y. z. albo n. uicodm. gre. malowidło przedstawiające kra-
jowosć w ten sposób, że z pomocy środków optycznych robi się
danie widoku, rozległości i rozmianów naturalnych & w umwie
półow. widoku rozległy i rozmaitły „Siadatem na stole nad ka-
toką i cieniem dniami wlepiatem ony w umienniejsze nie pa-
nowama, na którym gwałt światła coraz równie” Jt. kwars. Na
cm. na wul. 85. Panoramowy - a - e od panowany, na spo-
sób panowany „Mnie zdawania i ludzie przesuwają nie
jakie krajobrazy skarowne, panowanowem światłem wyo-
brawie oniecone” Jdziersk. 1. 5.

Panlawista - y. m. zwolennik panlawizmu, w r. z. Panla-
wista - i. Panlawistyca - a - e od panlawizm, pre-
sionizmy idea panlawizmu „Starat się uniewinnić mo-
kiwili terrorizmu, a wytłumaczyć niedostępny dla innych
idea panlawistyca” D. Pol. tybr. 127 „Jeżeli Rosja zechce
na bok odrzuci swoje panlawistyczne dążenia, to snadno
będzie mogła porozumiewać się z Austrią” S. uar. 1888. 19. 1.
„Poczt. adawiem „Nowego Wrenienu” przekonat się w kilku
burżu, że „panlawistyczne brodnie” nie są gruntem, na
którym opiera się polityka rosyjska” Słowo 1888. 34. 1. Pan-
lawizm - u. m. teoria polityczna dążąca do zjednoczenia
wszystkich Słowian.

Państwo - a. n. Państwowo - a. u. małe państwo, urz. m. g. g.
swoją rządy monarchiczny „Monako, państwowo mikroko-
pyńnego gatunku” Wzdr. 3. 4. 135 „Książka porządku dla maten-
kich państw odtrąconych” D. Pol. tybr. 163 „Sąż g. m. m. m. m.
w której zaprowadzany tam w 1664 r. zarząd zarząd uasta-
dować w państwach sążniednich” Ogn. Dom. 1871. 1. „Jch dobra
obserwacja uimal państwowo stawały” Jt. kwars. 101. 21.

Pantarka - i. z. pruw. Sabic. pital domowuy ob. perlica

Pantofel - fl. m. Pantofelek - lka. m. — & „być pod pantoflem”, być pod władzą kobiety, żony, być „nowojorocznym mężem”, „i na w Rpltoq, gdy po domach podwika razdzi, czeruby i na tro- nie nie miata? kto z nas mosci panowie, nie pod pantoflem?” J. Kwan. Sta. war. 3. 44 „Co mnie do tego, że pan pod pantoflem siedzi, i daje gospodarowi żonie?” J. Karzen. 11. 89 „Kobiety są des. potymane, a my skowroni”, jestesie pod pantofel” B. Pol. Hybr. 23 „Tak samo jenera gruchaie z sobą jak dawno?” „no, przyznaj się, pod pantoflem siedziś”. A. Wilk. Wieś 1878. 280 „Siedząc sobie poeciemy Adas pod pantofelkami, będzie mi ciepło i wygodnie” St. Grud. Echo 1878. 247. — & meton. „pantofel”, mąż siedzący pod pantoflem żony. Pantoflars - a. m. — & chodzący w pantoflach, żyd. & pantofel, mąż pod pantoflem „Mówili: drachna wżka, ale staba głowa, byli nawet tacy, co mnie pantofla- rzem nazywali” Djab. 1883. 1. 2.

(.) „O kyle tyłko kocha z nim, o ile mu to nakazuje jego matronka klórej, jest najumiśniewym pantoflem” F. H. 2. Kłój 13. 205.

Pantofelnik - a. m. bot. lat. Calceolaria, roślina oredobna pochodząca z Chili, hodowana po ogrodach „Pantofelniki w ogóle należą do roślin bardzo gromadnych i trudnych w hodowli” Ed. Jan. Kwiaty nas. ogr. 79

Pantomina - y. z. gre. giest żartowczy mow, starożytny ię wywar- cos „Słowiczny artysta (dramatyczny) wżekliem irodkami pomocniczymi, xarówno deklamacyj, jak pantomimę wstada dobre” Wieś 1883. 11. 3. & meton. widowisko poristkujące się pan- tonimami, mimiką zamiast mowy lub spiewu, rodzaj baletu „Afis zapowiadał fantastyczny pantomimę z ewolucjami” Bohor 1883. 6. 1. Pantomimiczny - a. e. od pantomimy „Stary był z wykonywania ról pantomicznych w baletach” Wieś 1883. 42. 3.

Pantówka - i. z. pruw. Kuj. kartofel, ziemniak, perka „Na obiad pantówki ze zriadtem mlekiem” O. Kol. Kuj. 1. 73. 73. Lipaj sierwo, kiep nie robić, i pantówek nie skrobić” ib. 208 - i 2. 274. Podobnie na Patulkach J. Mater. do słow. pruw. 35

Pantrować v. ch. ndm. prow. rus. pilnować czego, stanąć na okoto czego, wypatrywać, śledzić. A. Kren. Stw. prow. Podol. Roz. Tow. nauk. 3. 18. 222 (Kren. twierdzi że krotkość tego wyrazu jest ruską; czy to nie jest raczej przekręcenie słowa „pemetrować”?) W. Kren. słow. koto Drohobycza. P. Barylak. Mater. do stw. prow. 73.

Panurgowy-a-e, od Panurga jednego z bohaterów powieści Rebe-
lais'go, przytomność, mniwka o naturze owczej idziej bez
myślenia na jakim poprzęku „Nie okuje się nigdy w żadnej
kajdany i nie stanie się owcą z Panurgowego stada” E. Orz.
Kroy 1883. 3. 3.

Papec - p. a. m. prow. W. pol. Kup. kapiec, papuc, pantofel, rordep-
tany trawnik, chodak. Bl. O. Kol. Mater. do stw. prow. 20

Papeczka-i. m. Papka-i. m. spiewać. papa, ojczulek „No wie ta-
to cacko, ojczulku... papeczko, przyrzekasz?” 2. Mł. Pr. Tyg.
1883. 62 „Szu na porzeczne pieniądże wyjechał do Wiednia,
papka wypiera się do Drezna” Au. Wi. 1. 134.

Papężyć się v. ch. m. prow. lud. u górali Podhalan, wzryć się nad
czem, wytężyć siły, silić się „Takiś to te przytwarde, jak
wąż, do zabicia - napapężył się dobrze nim porobienie ry-
cia” S. Goran. Dzienn. podr. do Tatru. 135.

Papier - u. m. — ^{met.} Śmieszki papierowy, weseł, alija, list kartao-
ny „kursa papierów publicznych przy średnich obrotach wy-
kazywał małe obniżki” Bis. lit. 1. Dod. do u. 5 „Dziś znów wojus
główny, stolo porito w górę - papieru spadły” Swant. 1877. 1. 8 fig.
„Na tyle kandydatów nie było dostatecznego wzruszenia za-
pasu. Papieru podstępnych kawalerów znacznie pority w
górę na niewieściej giełdzie” B. Pol. Tybr. 145 Papierek - rka
m. — Śmieszki papieru, papieru „Wygrał był właśnie
kilk. małych papierów tysiąc-frankowych” B. Pol. Sam. Sam. 256
„Dostarczono u niej fałszywy papierek dwudziestopięć rublo-

Autograf
Dmtr
Józ. Śliński
Komedjopis

wy. - Jaką panu ma ten papierzek? - zapytano ja, - jest on fa-
ryowy "Kur. War. 1878. 255. " Stworulowiy papierzek w oznach
jego podart "D. Brus To i owo 20. z prow. w Gal. " papierzek " = pa-
pierek reinkowy albo jego wartosc, gulden, " Turmanowi co
nas wozit, datem papierzek "D. Pol. Sam. Sam. 55. " Owa noc ma-
jowa kowtuje mnie chwagie tyzisy papierkow "Harap. 1878. 14.
" Dztwie czas na oblacie jak dostarcz pienigze do wzmi, teraz
mam ledwie niecatego papierka "M. Dat. Wiek 1878. 283. - z
wo lud. narzekaczk karawyskiej wymawiajz "papier, papia-
rek " - " Co mi zrobicie choc nie namowicie, jeżeli nie bę-
dz panny do ubioru, jeżeli nie będz uhtadai papioru " z
pienii wosel. O. Kol. Kyj. 1. 299. " Kto buduje, ma wioriki, kto się
pienia, ma papioriki " ib. 199. Papierowy - a - e - z transl. ma-
jazy do wyznienia z papierani, piorem, piwem, piwnicem,
litewski, " Stany ojcie tego powotania dziennikarskiego i
chleba papierowego we romaniat "D. Pol. Nad wod. Dun. 68.

Papieros - a, Papiros - a, rd. b. Papierosik - a. m. cygarzko, tytoni
kawinisty w sibiutko albo nasypuny w tutek z delikatnej
bibuty " Na kreskach pod domkiem palz cygara i papiero-
sy "P. Kraw. 72. 168 " Zastal ja przy koniuku z papirosami w
ustach "ib. 73. 144 " Pan Melchior zaważt kuzni papierosa "
St. Gruz. Echo 1878. 286 " Pani Michalowa wydobyla papierosy i
pozystowała mizocym "A. Wile. Fot. społ. 1. 147.

Papierówka - i. z. pierwien gatunek jablka letniego z bratiz skorku
" Najlepsze jablko na konserwy z tetwicz z papierówki "
d. Cw. Jed. prakt. przep. 49

Papilot - a. m. - z kuch. owinięcie z papieru niektórych rodzajów
piwowanego albo owowio w ciasto " Dzd. ostrzyż, humany,
kottleiki w papilotach "F. S. Fez. 2. 247

Paplanina - y. z. gadanina, paplanie " Cato ta paplanina przeciągnita
doyi dlugo karawata po trozre ~~mdzi~~ mdzi majora "D. Pol.
Grod burz. 120 " Wyprawadita gorila az na dziedzińcie, kwiary
jierwie mieskanicowu, swa paplaning "J. Dziennik. 8. 54.

Pappa - y. i. niem. Pappe, prow. W. pol. i. kuj. tektura smółkowa
wa do pokrywania dachów „dom pod pappą” Bl. zgeb. Pa-
piśko, Papińsko - a. u. w Romani. kolo Srody z W. Kolb. mater.
do stow. prow. 21.

Paprocki - u. m. posp. wryw. głow. w l.m. „paprocky”, prowa, prochy od-
padające przy wyprawieniu obra. & posp. kam. patrock, wnetr- (1) Kawałek moria w górze paprocka
ności zwierza „Wyżyny pomiędzy górskimi rodzicami zwier- nie z ryb” Kras. Stabr. Kaw. Pol. 1883.
paprocky szaraka” A. Żywk. Kal. Strz. 1855. 95 (1) Paprovyc - st.
ex. ndm. posp. patrovyc, okrywać z wstruszeń zwierząt drob.

Papryka - i. i. pieprz turecki, zwany też węgierskim, Tzigos wy-
jidnia... a wogły to jęzwe papryka, go pieprza” W. Pol. 7. 177.

Papusi - i. i. u. Lb. papuwy „Papusi, brate, czerwone naskrycia
tów w ilacheckich” J. Kras. 64. 9 „Wywary polskie przepłatę
ciężkowierzeniemi; takie papusie majążenie różnemi języ-
kami za najwyborniejszą potrawę ci marks” Au. Wi. 2. 10

Par - a. m. franc. pair, ang. peer, z łac. par, równy, członk izby wyż-
szej cypli parów, któraś z przedstawicieli najwyższej wład-
ty między we Francji i Anglii, obecnie tylko w tej ostatniej;
tytuł dziedziczny spadający na najstarszego syna lub główne-
go spadkobiercę „Pochodzi z dawnej rodziny i należał do naj-
starszych baronów w Anglii. Żalwień z wysoko szogłat
na parów z ostatnimi dwudziestu lat.” Stow. 1883. 54. 1. Pa-
rostwo - a. u. godność para „W Anglii parostwo utworzyło
wraz z uprawnieniem duchowieństwa picowszy skład parlamen-
tu” Enc. org. um. 8. 440.

Par - u. m. — & trawa pruwająca się na osanej roli „ovai na
par, znany na Sódolu ovai latem na orzaniu” A. Kras.
Rox. Tow. nauk. 3. 18. 222.

Parada - y. i. — & franc. parowanie przy robieniu brzoś brzoś,
zastawienie się, odbicie ciem. kiedy zwierzał floret swój z ie-
larem porucimika i udzielił paradz, mato było takich, któ-
rymby brzoś nie wytrwał z ręki” K. J. Kras. Opaw. hist. 129.

Paradyż - a. m. kon. od paradowania, argowies, "Zajętych przed
kiosciot wóitkz paradyżow" "Płkars. 90. 115" "Z paradyżow
tych wyprosiłszy się dwa skanogruade ogień" "Słowo 1882. 212. 3.

Paradoxa - a. m. gre. zdanie sprzeczne z minimumem powrocieknie
przypisane, albo też rozwijające się od początku niedowierany, a
w istocie prawdziwy Paradoxy - a. c. nie prawd. portug.
język nie paradoksem, niedowierany, przeciwny prawdzi, Summe
to i paradoksalne porównie - lecz, niestety prawdziwe "Rota 1883. 6. 12

Paradyż - a. m. - ob. Zaskółka & ucton. publicum i zbierana na pa-
radyżie, "Przeciwny paradyż kłopot o kłaskiem w niej się, w
kłosem domysłał się tłuścigo dwuknarskiego" "Typ. N. 3. 1. 338.

Paraffianiec - st. n. i. wdk. stawiać się paraffianinem, karakini para-
fianistom, nabierać cech paraffianickich, "Zerwa kłaska niesię, a
nie porwa mnie: suknie moje wyjęz z mody, ja sam
zparaffianięz" "Płkars. 13. 34. Paraffianowyzna-y. z. para-
fianstwo, prostactwo, nicolek-samot, "Ludzi znać trzeba i
studiować, inaczej umysł wpadnie koniecznie w ciemność
i paraffianowyzna-y" "St. orn. kw. 1883. 4. 7.

Parallelka - i. z. pro. talie. w szkole, klasa równoległa, "Pedagog
wie niemieccy nazywają Parallelklassen dwa oddziały jed-
nej klasy, powiększone w osobnych ławkach, jeżeli liczba uc-
niów jest tak wielka, iż nie w jednej ławce, ktemu przymiarowi
zmiennie nie mogą. Talie klasy, które bardzo trafnie nazywa-
no, "równoległości", w Galiji niemal powszechnie nazy-
wają, klasami paratekreni" albo wcale, paratekhami. Nar-
wiska te dowodzą gnisności umy słowej tych, którym nie chce
się zastanowić nad znaczeniem w łaskiem i porównaniem
wyprawy parallelas" "F. Słow. O kłask-jęz. 2. 17.

Paralitik - i. z. dotknięta paralizem, "Lusia zblizyta się do
łóżka paraliticki" "K. Chł. Słowo 1882. 278. 1.

Paraliżować - st. ex. wdk. sparaliżować, dkn. ruszyć paralizem,
wryw. tylko w 3 osobie: „sparaliżowało go, sparaliżuje go”
& kłopotować, przekradzać, w wygnaniu, psuć, niweczyć, zia-

Tanie „przytomność” Stasia nie wiedzieć dla czego paraliżowa-
ła ją zupełnie, odjęmowała jej siła „J. Kwa. 33. 102. „Kto je
ni się, że ktoś byłby jakos mial lepiej niż paraliżować
dobac, gdyby mi nie przytomności Roberta nie paraliżowała”
B. Bol. Sam. Jan. 199 „Miał talent niezaprzeczony, ale sparaliżo-
wany lenistwem” J. K. 72. 153. „Czy serio myślisz moim, że się
wygadaw i sparaliżuję sobie plany moje, przez lekkomyślność
paplania?” B. Bol. Nad modr. Dm. 92

Paranina - y. i. paranie się, katowanie, męczanie się „B. Bol. mi-
twoj, patrz, coś ruch nie wyobrażaj, kłopotanina, paranina
i siarczek dwu” J. Kwa. 32. 30.

Parapet - u. m. — & mur, bariera, galeria przy murze, tarasie i t. p.
banda w cyrku „Gdy pizna Lina wykonywała swe sztuki na
koniu, cieszyli się, że siedzą tak blisko, twi koto parapetu” H.
Sien. Stow. 1883. 57. 2. & meton. okno, drzwi parapetowe „Z salo-
nu trzy parapety wychodzą na balkon, z którego widok na
ogród” J. Kwa. 16. 29. Parapetowy - a. e. od parapetu, mówią
o oknach do samej ziemi stających za drzwiami, wychodzącymi
zwykle na ganek, werandę, ogród „Stata w otwartych drzwiach
parapetowych” J. Kwa. 11. 40.

Parasolka - i. i. maty parasol od stania, parasoliki „Fe! - przemywa
machając parasolką szczyt „A. W. Fot. spot. 1. 148 „Nianka
otworzyła parasolkę i ze spiżem drzewianą zbliżyła się do sto-
tu” B. Bol. Kuv. War. 1878. 241. „Pobiegłszy do swego pokoju wrota
z parasolką w ręku” H. Sien. F. pol. 1876. 9. Parasolnik - a. m.
robisz lub naprawiający parasole, w r. i. parasolniczek - i
Parasolowy - a. e. od parasola, karłow. nazywają parasol „Tuy-
dodati doudy panowie, kłopotliwy i parasolowy” J. K. 75. 83.

Parastas - a. m. rus. uroczystość żałobna w cerkwi za zmarłych ogłaszają
„sprawie parastas z obiadem u fundacyjnego” A. K. R. Tow. n. 3. 18. 222

Parawan - u. m. Parawanik - a. m. — & fig. szafanduta, ostanijczy na-
dwinia drzewie się na jego plecami „Z Agapitem posła do ot-
tara myśli: Sapić wyborny będzie parawanik” Kuv. S. 1877.
10. 3. — & figura na parawan „albo” z parawan „osoba siusiana,

ciudacha, kanykatyralna, ponieważ na parawan uakhe-
jaż, iż rokmate figury, najwęższy kanykatyry, Janna-
ta jest niczego, nie będz iż potrzebował za nią wskazy.
Tyłko ten papa... na parawan "J. M. r. Wieh 1883. 25."

Parcela - i. i. franc. parcelle, cząstka gruntu mający oddzielny
numer w rejestrach pomiarowych. Parcelacja - ji. i. roz-
drabianie większych obszarów gruntu na cząstki, w celu
ich rozporządzenia. Parcelacja w właściwym znaczeniu to
zniesienie dzwarskich folwarków i pokracanie kazytych
dziś przez nie gruntu na drobne osady włościańskie "G.
rol. 1882. 5376." Parcelator - a. m. parcelujący grunta, "Zjawia
się obecnie jakiś parcelator, który przy pomocy faktora
wyprawka włościańskie grunta w dzierżawę" "Stow. 1883.

33. 2. Parcelować - st. w. udk. rozparcelować - dkn. rozdrab-
niać grunta na drobne cząstki, parcele, "Zawigłata się
półka ziemian, w celu kupowania folwarków, a następ-
nie parcelowania takich na mniejsze osady" "Now.
1882. 72." "Dobra te przed niedawnym czasem rozparcelo-
wane, kamieniste są przez ludność zbierane" "Wieh 1883. 34. 3.
"Chęć do godnie tytu, który chcieli by obywateli bez owej
ciężkością, musimy, że musimy by tytu czasem tj.
Dopóki ktoś lepszy nie poda rady, parcele nazywają cząst-
kami, zamiast słowa „parcelować“ używają słowa rozczyst-
kować; parcelowanie zastępuje rozczystkowaniem, a par-
celacyjny up. bank, nazywają rozczystkowaniem" "F. Stob. O skaz. j. 2. 69."

Parcha - a. m. pozp. lud. pogardliwa nazwa dawana przez chłop-
stachowi. O. Kol. Kij. 2. 274. "Graj parchu! zupłaniemy, a
graj - kraykaj mi do ucha, pan metody (Rozgrywane) chłop-
stwo nikt nigdy innej stachia nie nazwie, tylko tym stach-
kim wyrazem „parchu!" "Au. Mi. 3. 268. cf. Ciach, Rozpov
Parchojka - i. Parchula - i. i. praw. Gali Drohobyc. pogardl. ry-
dówka. O. Barylak Mater. do stow. praw. 73.

1.) Parcelacyjny - a. e. tytuży in-
parcelacji "Bank parcelacyjny
w Lwowie" "Banko nie onywid
N. Ref. 79 1882. 79. 2

Pargaminowy - e - e — & transl. zauważyć, kółki jak pargamin
„Twarze jego miały czerz pargaminową” Jt. Kvar. 46. 18 „Pargaminowy cztowik różnił się od wargandliwie” Jt. Na m.
na wulk. 60 „Spogądła na niego, pragnąc wymyślić coś z
tej pargaminowej twarzy” A. Wila. Fot. sp. 1. 79.

Panja - ji. m. Panja - a. m. w Indjach wschodnich, należą do klasy
ludzi pargandowej, nie należący do żadnej z kast wymagającej praw
obywatelskich „Kto nie dotknął panjasa, je potrawę przekąsł uprosz-
dzone lub przyjęcie próg użycia jego domostwa, uwarianym jest
za niego tego” Śm. Ory. m. 8. 448 — & fig. cztowik w pargandzie, po-
mieszczeniu stojącej „Tatwo po obliczu bladym, kwiśtem, napięto-
waniem głępioty i porządliwosci, pokazuje tych niezręcznych
panjów, w których kółki nie widzi i powierzałki, dla kłamstwa trochę
rozumu napojem” Jt. Kvar. 35. 35 „Dzień panja między wami. Ani
wychnowanie, ani talent, ani cnota, ani nie w świecie nie za-
stąpi dla nas urodzenia” ib. 74. 25 „Jedem panja, który nie ma
nawet najmniejszego cztowika” Z. Kark. 4. 80.

Panja - ji. z. tal. prow. w gwiazd. panja „Trupa w panji pomała” Śm.
sąd. w Rzeszowie 8. mar. 1882. 285. 3.

Park - u. m. — & ogrodo znaczących rozmianów na sposób angielski
urządzony uładujący naturę. Długo promienada „Jaki pa-
mowy, albo opiekun kandydantów w tym iż parku kandydantem
jak kółki stonice?” Ad. Mick. 3. 66 „Kamień okładowy fosarii,
w których dziś rosną ogromne drzewa... park do kółki” B. Pol.
Cau. Pau. 74 „Nadzwyczajne obywatela przechodził w ulubionym
parku, potrzebował mieć świadka swej miłości dla natury”
Jt. Kvar. Wiek 1878. 14 „Dudowy to rozruchowe dziwactwo, do-
bnie oddobył i urozmaicił gęste zieleni cichego parku” Jt.
1. 47 „Człowiek miał park angielski z labiryntem” A. Wila.
Fot. sp. 1. 140.

Parkoci - u. sta. — & paracyt, zapachajac przed plciowy, uwar-
o samych kółkach i kółkach. Parkot - u. m. — & parkoci u-
zwierzy „Kto wo. Aguiertu, przy pogodzie i kółkach uwar-
rze idę do parkot zająć” W. Pol. 7. 242 „W kwiecień wawali stane
mają ułode, tak rocznie idę do parkot” ib. 259.

Parlamentaryzm - a. e. nie adw. do parlamentu „W karydym
warie, ciekła ministwa ciekła walka parlamentarna z
lewicą” Wiek 1883. 37.3. „Do tem co karsto, kady krok wigiej
na drodze akcyj parlamentarniej, przyspi'rawajby konflikt mi-
ędzy dwiema i'zbami” ib. 40.1. § fig. przywołaj, mówiąc o spo-
sobie prowadzenia sporu „Zastawiajmy na impetynie” na roz-
kaz nieparlamentarny opuszczenie tych prognozy..” F. Cysl.
Dziennik 19. 45. Parlamentaryzm - a. n. parlamentowanie,
prowadzenie ułtadow z przeciwnikiem, wykonywanie obo-
wiązków parlamentarna. Nie miały by przypaść, że taki
mu się parlamentaryzm nie powiodło” 27. kwan. Wiek 1878. 39.

Parlamentaryzm - u. m. metoda parlamentarna, życie
w opozycji składowych i pojedynictwa. Rządzą klone przed-
siębiorstwo na jalu i' boga d' drodze zawiązyje się i rozwiąże sytuację
pojedynictwa - natomiast umiarkowanie racji jestu nie za po-
nowa, sit zbiornych i. a. gentury. Jestto rodzaj parlamenta-
ryzmu w promycie i karidym” Wiek 1883. 26.3. Parlament
tarz - a. m. w czasie wojny, wystawie do strony nieprzyja-
cielskiej dla traktowania o ułtady „To parlamentarz?”
nie straszy towaru” F. S. Dost. Opow. hist. 215. § potownie:
pozwolnik na ułtady „Czy oni się z tem przystali?” A. Do-
ze uchowaj! czy się to ja zdał na parlamentarz?” 27.
kwan. Wiek 1878. 6. „Kiedy paritwo ma chwile mieli jakis do
siebie ułtady, kiezimio był parlamentarzem i miały skro-
ce sprawadli napowrot mat'niaka zgodz” K. Ułtad. Sylw. 4
Parlamentowai - i. e. ułtad. traktowai o ułtady z nie-
przyjacielem, z którym się wojnę prowadzi. § trakt. „Wy-
mienitajmy się podług naszego umyślaj za drami; ale
kiedy ułtawie ma nót na gardle, to musi zwinąć pydek z
serca i parlamentowai” A. Wilek. Fot. spot. 1. 99.

Parnas - u. m. - § fig. krajina poezji „Lecz gdy się tak z dnia na dzień
zajmuję Parnasem, to go na ręce i' kładę tykającem”
A. End. 1. 271. „Jedną tykło dursz i na Parnasie mam wtoś i”
Ad. Mick. 1. 189.

Parobkowai s. cz. wdkn. stwyc' na parobka, p. etui obowiazku tegoz „Chlop na interes musi kosc' natęze arendarskiej, na polu nobie, parobkowai" *J. Kwar.* 32. 78.

Parochód-u. m. w ogóle wóz albo statek z ustożem parowym do poruszania się, w pierwszym przypadku uazywany parowozem, lokomotywą, w drugim parostatkim, parowcem, statkiem parowym. Po obejrzeniu pierwsz. okazało się, że wtrysy pasażerowie byli całk' zdrowi. Daleko smutniejszy obraz przedstawił się okom na parochodzie. Tu dwie kwalifikow. ofiary: pomocnika marynisty i palacza" *Tyż.* 2. 15. 214.

Parodja-je. ż. grze. sposób przedstawiania jaliczys utworu w celu wyzpienia go lub osmierzania, przez nadanie wygranu i uwyślowienie odmiennego znaczenia f. travestaja. *z. p.* „Je wyzpiłki przypycha i elegancji stanowi istna parodja dobrego a nawet miernego gustu" *Prz. Tyż.* 1874. 260. Parodjowai s. cz. wdkn. oparodjowai, dkn. parokrotatcai coś w sporol przywarz, cy ujęcie pierwotnej myśli cy przedmiotowi, przedstawicai siebie kancie samie, użyciem parodjajcie "M. Rod. Har. 1878. IV. „Dawno nie dobrze, petykano kurz, wano wazy uż p. etra mi z pod sukien odniecia" (dany poeto, że nie parodjajcie)." *Prz. Tyż.* 1874. 198.

Paroksyzm-u. m. — *z. p.* „w takich paroksyzmalch prazgnien i rozczarowani pruzyla hrabina ani do dni utatunich" *J. Kwar.* 2. 121.

Parol-u. m. Paroliki-u. m. — *z.* w grach hazardowych, podwojenie stawki w razie pierwszej wygranej, co uż oznacza przez kata-manie rogu karty t. x. poniterki, zamiast zostawic wygranz, ka tamatem parol "D. Dol. Sam. Sam. 225. *z. p.* „kagiz parol na kogo lub na co "mnie chotko, robie plany na kogo lub co, bawiswai kubiecinia doryc' mi uż podobata, kagiz tyu na uż parol" *M. Rod. Polak. 1. 301.* „Wiz lito w dazgonie wizky idc' praznie, uelc' sobie uż myśli paroliki kagiz, a użie-konz-pewnie dostanie" *Kur. Sm. 1867. 1.*

Parostatek - tk. m. Parowie - wa. m. statek parowy, okręt parowód „Widząc że parostatek przegrzał się w przepaści, wskazywalem w murze” Wiek 1883. 46. 3. „Z pomiędzy statków towarowych niegłuzi kaatandychiej, jedynym z najwielkzych był parowiec snubowy Europa” Tyg. II. 2. 13. 310

Parowóz - a. m. wóz parowy, lokomotywa „Komora celna ka-
brzymata przy rewizji parowóz, prowadzący pocąg, osoba-
wy; do dobrej podróży zmieniać naprędk parowóz inny”
Wiek 1882. 235. 3.

Parowy - a. e. od pary, działający z pomocą pary „W kilka godzin
nadpłynął statek parowy pod flagą francuską” S. nar. 1883. 37. 3.

Perpaci st. ex. udlm. praw. podob. grzebać, jak kupa, nieporządknie nie-
uic kupać, pykać. A. Krem. stow. praw. podob. Roch. Saw. nauk.
3. 18. 222 perpaci w Sali. koło Drochobyczek P. Par. Madon. do stow. praw. 33.

Parter u. m. franc. nadziemie, dołue piętro domu „Mieci podobno wzięci
piętro, a najęli parter, aby stawieniu schodów orwydnie” D. Pol.
Pam. Pam. 179 § w ogrodzie: kwiatów, miejsce na kwiaty, wąpke
przy domu „Widząc, że gośdnie na parterze rozmawiają z bwa-
aiz kwiatów k. Wzg. 7. § parter w teatrze, miejsce stojące na samym
dole, poniżej sceny „Nad parterem wznoszone pasadzie i ta-
czone, ja że scena, tymi sposobem tworzone ogródka sale” L. Karst.
9. 162 § meton. publicystowi zajmująca parter „Wielkimi char-
akterami okryma, jak ptomieniami, palita i porwana scena. par-
teru, graminiego kwanym okładkiem” A. Niew. Nota 1883. 6. 5

Parterowy - a. e. od parteru „Wybuchnął pożar w parterowej
oficynie domu, gdzie mieściły się składy skos” Echo 1898. 204

Partner - a. m. Partnerer - a. m. m. w. t. Partnerer of. franc. współkowa-
ny, gny, wstawić się współinterewowany, ale uigasa się i jako
razem grają „Grając przyruwiz się, Dobierają partu crwa, tawa w parę” J. Kura. 35. 81.
„Nieszy się umienię: partuwa, ale kapitan okazał się jęrmu gozrym grać” J. Cherm. 59.
„Partnerowi swemu przetęgałował wiadomości o swojej” i ogradzów kartach J. Dziwn. 1. 45.
„Stolowie z wancabnia, stał już przed wancablanicem, który rozpowiast gny nie nie mówię. Na-
procieu niego stoją Zariet stwist mu ze partuwa” J. Kura. 76. 24. „Usadzał innego partuwa
na swoje miejsce” A. Niew. St. sp. 1. 133. „Ten czerwik wstawić nam powiada, że awadur w parze
wybornego partuwa do lombra i do konwersacji stawem” L. Karst. 4. 170. W. v. i. Partnerka - i
„Chciał zaimać mić pod rękę partuwa lub partuwa do gny ułebinniej” Tyg. II. 2. 2. 51.

7
400

Partyjka - i. i. zoben. part. i. janiejs gry. Tak je mndrit, ze zowa
nie raz namawiała go, aby sobie poszedł gdzie na partyjkę,
i dał im pokój. "A. Wier. Wiek 1882-265", Zarządca tward. jur. spo-
kojnie do swoich, opuszczonych poddasz zapust partyjki. "A. Wier.
Wiek 1882. 29. 3.

Partykularyzm - u. m. Tac. wyosobnienie się, ściśnięcie w samo-
lubnym poglądzie & życie i działanie na partykularnie. Jak
nam dowodzi, tak upragnione party misji nie w miastach pro-
wincjonalnych nader matem ciężej się powodzenie. Czyli to
dowodzie miało, że partykularyzm nasz więc chce, jak mowi.?"
Now. nielk. 1877. 13.

Partyzanchi - a. ie. od partyzanta lub partyzantki, wojna party-
zanchka" prowadzona pojedynczymi, drobniemi oddziałami
"Kraj cały jakby stworzony do powstania i do tej wojny par-
tyzanchkiej, która narodu powstającego najcięższym jest
przywierzeniem" "Dzienn. 8. 357. Partyzant - a. m. stroniąc ja-
kiejs rancji", książkę jenerał miał wstawić dom w wieśnię, i cały
rynek trzymał z partyzanty swymi. "W. Pol. 3. Sam. Wm. 117. &
zobacz w oddziale partyzanchim, w ogóle wojny na
spół partyzanchi of. paruwant. Partyzantka - i. i. wojna
nie regularna prowadzona pojedynczymi oddziałami, na
spół partyzanchi. "Zakątek ten sama przyroda usposobi-
ła do partyzantki" "Dzienn. 8. 357.

Parucha - y. i. pruw. Galic. hoto Drohobycza, pogardl. wódka, gorzał-
ka. P. Parucha Mader. do słow. pruw. 73.

Parwenjusz - a. m. franc. do robkowick, ten który z matych riewy lub
z nieczego doradł do majtki lub znowienia. "Choi mi towa-
rystwo parwenjuszów ścisnąć, bywa w nim, aby się z
niego uśmieć" "D. Pol. Sam. Sam. 33.

Parzy - a. m. — & przy słowie, "I w Panjin, nie robię z owsa ryju" u
Ld. Kto z przyrodzenia głupi, i w Panjin sobie rozum nie kupi.
"Lec nie robię i w Panjin, jak to wiecie z owsa ryju, gęś chce
ogon pawa wodzi, kawrę gęśien ród swój xdnadzi" "Kur. Sw. 1873. 19. 3.

Parzybroda - y. i. posp. lud. w niektórych okolicach: kaputa jako potra-
wa. Parzygnat - a. m. iart. z przygan, liche kucharykko,
kuchidyk, parzykawa.

Pas. n. uieodm. wyraz franc. wymawia się pa, krowa w tainu
„walc na dwa pas albo na trzy pas”. Trwa trzy lata
uczyć się u mnie tanczyć, a dwóch pas w polu porządnie
zrobić nie umie” Kur. Swift. 1874. 44. Dod.

Pasaz- u. m. franc. przejście, przechód krotki między dwiema ulicami
„Krupanija nosi się z zamiarem zbudowania na tej przestrzeni
wypamiętego passaku, na wólv istniejącego w Medjotanie pas-
saru Wiktora Emmanuela—ponadktórnym urządzone być mają
wielkie sale na koncerty i widowiska” Wieh 1883. 44. 3. & w mu-
zyce: biegnie przed szybko po robie naskupujących towów.

Pasazier- a. m. franc. podróżny, wieszanie jako najmniejszą miarę
~~z~~ najistotniejszemu, poizgu druzi iestany lub na statku.
„Na kole pasazier każdy jest taki pomezany nabytkiem do-
hoteli i kajandów, że o mało go nie rozerwą w sztuki fak-
torzy” Kur. War. 1878. 185. „Pasazierowie, druzi z bojanu o
zycie, chcieli wrysuy naraz kajgi niżej w twóci” Wieh
1883. 46. 3. Pasazierki- a. ie, od pasaziera, należący lub
przeznaczony do wiydhu pasazierów, „Dandytyzm rozwi-
ja się jak za najgorszych czasów, pociągi pasazierkie i
towarowe bywają niepadane i sgrabiane” Słowo 1883. 61. 1.

Pasjans- u. m. franc. rodzaj kabaty, układanie kart na pewne
sposoby dla zabawki, „Ktadta pasjans usiłujze wybadać
losy i odgadnąć swą przyszłość” J. Kw. 1. 121. „Dobyta
z kiereku taljz kart i zawyta klari pasjans na stoliku”
J. Sł. War. 2. 40. „O herbani zawyta klari pasjans” H. Sim. S. pol. 1876. 11.

Pasieczysko- a. n. Pasieka- i. z. mięjsce po wyszbanym lesie,
trzebież, karłowitko, „Ja ci tam w lesie na pasieczysku
chatz dai moge” J. Kw. Lub. 1. 209.

Pasjonowai się st. kaim. unosić się pasją, gniewem, namiętnos-
cią, „Af. kochanku amityj się—krykusta koma—nie pa-
sjonuj się tylko” J. Kw. 19. 43.

Paskud- u. m. Gerl. m. prop. lud. paskudstwo, nieczystość, plezgarstwo
wieszanie z ran pochodzące, ropa, materja cf. Pluch. Wp. pol.
maz. powzięcie cf. O. Kolb. Mater. do słow. praw. 21.

Paskuda - y. i. — § „robii' na paskudz, „propetiui' pros-
nui' w mowalnem znaczeniu. prow. Galic. wadowice.
Wt. Kos. Mater. do słow. prow. 48. Paskudny - a - e — §
„Takomy, podchodzący j'adto, up. kot paskudny” prow.
Galic. zulk. ib. Paskudni ~~z~~ st. ~~z~~ ca. ndku. — §
odbywai' naturalnie, potrubz, fajdai', swai', napaskudzie
dkn. § — kogo, pop. lud. bezkiesic' kogo, wymyida'
nu. Paskudni ~~z~~ st. ~~z~~ zaim. na co, takomii' ~~z~~ na
co. prow. Galic. zulk. Wt. Kos. Mater. do słow. prow. 48. — §
spromosii' ~~z~~ dopowuzai', „paskudzie' ~~z~~ a kubiely” pop.
lud. § spaskudni ~~z~~ dkn. odbyi' potrubz, wyszejdai' ~~z~~,
wyzwai' ~~z~~.

Pasni - a. m. prow. miszycie na kłoniu ~~z~~ bydło parie, pastew-
nik, parkwiszko „Chłopcy na parku letnie porz gry-
woja, wzięto w karty” O. Kot. Wuj. 1. 226.

Pasowai' — § st. niy. pop. przypadać w samą miarę, storo-
wai' ~~z~~, być odpowiednim „Wiara co niepietka, ten awia-
tele w głowie j'akoś mi nie pasuje” Kur. Świąt. 1874. 60 Dod.
„Miech paui' obawaj, jak tam w tyle pasuje ten kapelusz,
bo na powódzie to rychtyk j'akby kto grzał w ślepy babkę”
F. Korko. Tyg. II. 2. 11. 68 „Moielby i' otowiek pasowat do
sejmu. Czemu nie! przecie taki, co siedział w magistracie
try lata, to mowie i' w sejmie siedzieć” Świat. 1883.
6. 3. Dopasowai', przyparowwai', pochoście dkn.

Passer - a. m. nabywający od stobiasz rzeźny kwadrionie
„Rejnowat ~~z~~ skupywaniem rzeźny kwadrionych, wy-
li był tak zwanym passerem” Słowo 1882. 169. 2. 9.

Passywa - o. i. m. bez l. p. tal. stan bierny w maj'atku, De-
bet, dług „Od powiednieniu do takiego stanu wyru-
go” w moim biturcie, były j'ego „passywa” H. Niew. Półn.
1883. 6. 2.

Pastel - n. m. sółwek kolorowy, sucha farba, Tondziej daleko

perłatem niż pastelem, używaniu w twórcach młodych ko-
biat oio pruche brzołwinowu dżiwiniassi i pżpisa "Sg. H.
3.2. 418 & malowidło na papierze farbami suchymi krył pa-
stelami, Adypta swoim pełnym gracji pastelem przypo-
mniał nam jeden z młodszych pruriboi. Pastel wypowiada skrupu-
wanego amwsta "Wicnie 2. 502, Pastel dobre wykonany, zdaje
się posiadać w sobie jakęś przygotowanie i krytykę "Sg. H. 2.2. 418
Pastelowy - a. e, od pastelu, robiony pastelami.

Pasterka - i. z. — & mowa o święcie w dzień którego narodzenia od-
prawiana, Przed świętem lud wieńczy obelisk tak zwany nazy-
wający. Pasterka pasterka, gdy urodzeniu doziemnie dzie-
ciachowi w ubiegłej stajnie doziemnie, pasterka pasterka
krytyki. Na tej "pasterce", jak zwykła to naboriństwo zwie-
my, lud zabrawny, naskładuje świętą pasterka i głowę zwierząt,
które w młoty stajnie były "który 15. 400, Wzrost - pasterka - o-
pasterka - kolerka... wrażył się przechwalający jak w świętym" Wis-
lit 8. 403. & kaperka dżawski formy pasterki. Paster-
a. m. — & Sg. certy, sielankowy hucharek, O! czemu on byłby
stał się, niewolnikiem, najomulnym z pasterki, najogieristym
z wulgaru. "El. Ocz. kraj 1883. 6. 3. Pastur - a. m. paster,
pastur. Tę prastawatę formy (f. d.) karkowu lud w kupa-
wach i ziemi Chachiniskij. Wl. O. Kol. kraj. 2. 274. A. Kvarow.
alb. młoty. 306 Pastur - a. m. adw. pasterki, pasturki
„la la la la hu dąbrowie, nalecał się pastur krowie, a pastu-
rka jatornicy, wrażył się był to za nim nocy" O. Kol. kraj. 2.
148. Pasturka - i. z. krowa pasturka. ib. Wl. Pastur - a. m.
n. pasturka, wy pasturka i wy byłbyta kłhajuć "Kart. 3. 21.

Pasterka - n. m. — & „jak pasterka" = nazy, gęty, w znaczeniu
takim jak i w pruriboi, Prays. pasterka. ananie. &
pasterka, nazy się pasterka o krowie, nie dostatek brucha,
jest w nocy. kraj. Wl.

